* dezvăscură

â = ѣ, care trebuie citit ă

îmbrăcară,

* veșmânt, omorât

ă = ъ, care trebuie citit î

svântul, veșmântul

VARLAAM
MITROPOLITUL MOLDOVEI

CAZANIA

1643

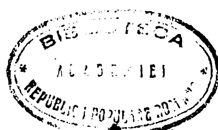

CAZANIA

1643

S'AU TRAS DIN ACEASTĂ CARTE, PE HÂRTIE VIDALON, DOUĂZECI ŞI ŞASE DE EXEMPLARE NEPUSE ÎN COMERŢ, NUMEROTATE DELA 1 LA 26.

Citatele se găsesc cu ... [illegible] pagini de manuscris — se dă pagina cărți

pg. din stânga nu a cărții

— În fișe ce urmea am găsit cu 3 pg. după, astfel în fișă era pg 46 și am găsit la 49.

Uneori corespunde cu pg. [illegible] din carte. Se [illegible]

VARLAAM

MITROPOLITUL MOLDOVEI

CAZANIA

1643

În cazania [illegible] pagina citată corespunde cu [illegible] manuscris [illegible] se dă pagina cărții

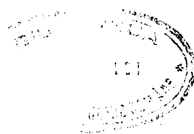

FUNDAȚIA REGALĂ PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

BUCUREȘTI, 1943

Ir Carte romănĕscâ de ꙟvățătură dumenecele preste
an și la prazniče ꙟpărătești și la svănți mari,
cu dzisa și cu toată cheltūĭala
lui Vasilĭe, Voivodulʿ și Domnulь Țărăi Moldovei,
diꙟ multe scripturi tălmăčită diꙟ limba sloveniască
pre limba romenĭascâ
de Varlaamь, Mitropolitulь de Țara Moldovei.
Ꙟ tʋparĭulь domnescь, ꙟ Mănăstirĕ
a Trei Svetiteli, ꙟ Ĭași, de la Hristos 1643.

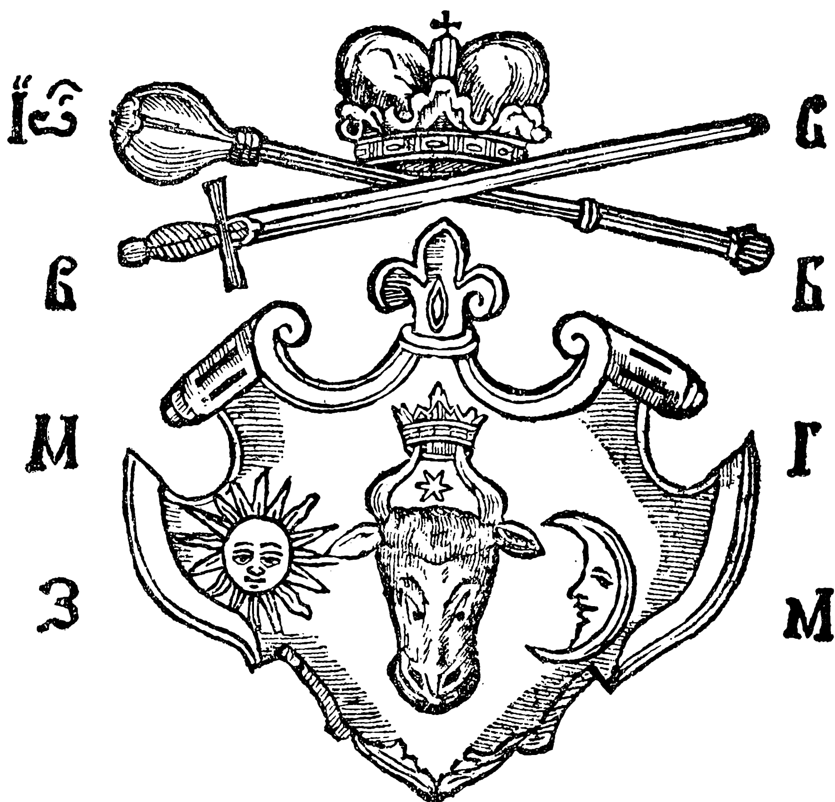

Deși vedzi căndva sămnъ groznicъ,
    să nu te miri căndъ să aratâ putěrnicъ,
Că putěrniculъ putěrѧ-lъ ѫchipuѧște
    şi slăvitulъ podoaba-lъ schizměște.
Capъ de buârъ și la Domnïi moldovenești
    ca putěrѧ ačeii hïeri să ō socotești.
De unde mari Domni spre laudâ ș'au făcut cale,
    děcolọ și Vasilïe Vodă au čeput lucrurile sale.
Cu ѫvățături če ѫ țara sa temelïuïaște
    nemuritorïu nume pre lume şïe ziděşte.

IIr Cuvăntъ ѫpreună cătrâ toatâ semenţïѧ romenĕscâ

Prĕluminatʻ ѫtru pravoslavïe şi credinčosъ ѫtru Pärinʻtele nenăscutʻ şi ѫtru Fïĭul de la Părinʻtele născutʻ mainte de toţi vĕčïi şi ѫtru Duhulʻ Svăntʻ de la Părintele purʻčedzătorĭu şi pre Fïĭul ōdihnitorĭu Svănta Troiţă ūnūlʻ adevăratʻ Dumnedzău, ziditorĭu şi fâcătorĭu tuturor vădzutelor şi nevădzutelor,

Ĭō Vasilïe Voevod, cu darulʻ lui Dumnedzău ţïitorĭu şi biruitorĭu şi domnъ a toată Ţara Moldovei, darʻ şi milă şi pače şi spăsenïe a toată semenţïa românĕscă pretutinderĕ. če să află pravoslavniči ѫtr' ačasta liѫmʻbă, cu toatâ inima čĕremʻ de la Domnul Dumnedzău şi izbăvitorĭul nostru Ĭsus Hristos.

Diѫtru cât s'au ѫduratʻ Dumnedzău diѫtru mila sa de nĕu dăruitʻ, dăruimʻ şi noi ačestʻ darъ limbïi româneşti, carte pre limba românĕscă, ѫtăĭu de laudă lui Dumnedzău, după ačĕ de ѫvăţătură şi de folos sufletelorъ pravoslavniči. Să ĭaste şi de puţinʻ preţʻ, ĭară voi să ō prïimiţi nu ca ūnʻ lucru pementescʻ, če ca ūnʻ ōdor čerescʻ. Şi priѫsă četindʻ, pre noi pomeniţi şi ѫtru ruga voastră pre noi nu ūitareţi. Şi hiţi sănătoşi.

Smeritulъ Arhïēpiscopʽ Varlaam și Mitropolitūl de Țara Moldovei. IIv
Cuvăntъ cătră četitorïu.

De mare jěle și de mare minune lucru ïaste, ō, ïubite četitorïu, cănʽdъ toate faptele čerïului și a pămăntului ѫblă și mârgъ toate carěșʽ la soroculʽ și la marğinѧ sa, la carě ѫțelepčuně čѧ věčnicâ lěu făcutʽ și niče puținʽ nu smentescъ, niče greșescъ sâmnūl său. Numai săngurъ amărătulъ ōmъ če-i fâcutʽ pre ōbrazulʽ și pre chipulʽ tvorețului său, cu mente și cu graïu de la dănsulʽ činstitʽ domnʽ și biruitorïu[1] pămăntului și mârei, paserilor și dobitoačelorъ, peștilorъ și tuturorъ fïerilorъ, cumъ grăïaște și proroculъ că « cu puținelъ ѫlъ micșură priѫsъ mai micъ decătʽ ѫğerïi », adecă pre ōmъ, numai căči-i cu trupʽ, ïară cu sufletulʽ ïaste fărâ de moarte, ca și ѫğerïi. La care marğine și la care sorocъ ïaste făcutʽ de Dumnedzău să margă, ѫ locъ čěre hi sâ grijascâ și să nevoïască, niče lěcʽ să nu smenʽtěscâ, niče să să scape de ačela sâmnъ. Ïarâ ēlъ departe râmăine și ticăițěște sâ scapâ câ și diѫ fire de va socoti ōmulъ și diѫ scripturâ nu va afla altъ săvărșitʽ chemărei sale sau altă marğine, fărâ numai vïïața ačě | vestitâ și cu nărocъ și IIIr blagoslovitâ, carѧ, săvai că ō și dorescъ și ō pohtescъ toți ōamenïi, ïară ѫ care lucru stâ și să ține ačěѧ vïïață ūnïi cu totulъ nu-șʽ ștïu, niče vorъ să știe; alʽțïi are putѧ să și știe, ïară ēi de bună voѧ lorъ căōtănʽdъ nu vădʽ și audzindʽ nu

[1] Tip. бирꙋиторю.

ꙟţelegʻ; ai treii, săvai că şi ştïu şi vâdъ şi cu dragъ ō pohʻtescъ, ĭarâ lucrurile čĕle de ťrĕbâ če ducъ la ačĕѧ vïĭaţâ nu vorъ să le facă. Pentr' ačĕ diꙟtru ꙟtăĭu č-au fostʻ bărbaţi purtâtori de Duhulъ Svăntъ, ūnïi dupâ alţi şi până acmu toţi au ūstenitʻ scrïindъ şi tălcuindʻ svenʻtele scripturi, dĕu ꙟvăţatʻ ş'au arătatʻ ōmului ꙟ toate chipurile calѧ carĕ duče acolo, cumʻ ca să nu greşascâ hïeşʻtečine marʻgĭnĕ şi săvrъşitulъ ačela spre carele-i fâcutʻ. Cătr' ačĕ ş'altâ ūsteniꙟţâ s'au adaōs ačelorъ bărbaţi purtâtori de Duhulъ Svăntʻ, căči câ mărgăndъ de susъ ꙟ ğos şi ꙟpuţinăꙟdu-se diꙟ ōameni ꙟţelesulʻ sventelorъ scripturi, lĕu câōtatʻ a pogoră şi Svănta Scripturâ totʻ mai pre ꙟţelesulъ ōamenilorъ, păn' au ꙟčeputʻ a scoate aşĕşʻ čineşʻ pre limba sa penʻtru ca să ꙟţelĕgâ hïečine să sâ ꙟvĕţe şi să mârturisascâ minunate lucrurile lui Dumnedzău, cu multъ mai vrъtos limba noastrâ românĕscă, če n'are carte pre limʻba sa, cu nevoe ĭaste a ꙟţelĕğe cartĕ
IIIv alţïi limʻbi. Şi şi pentru lipʻ|sa dascalilor ş'a ꙟvăţăturei. Cătʻ au fostʻ ꙟvăţăndъ mai de multă vrĕme, acmu niče atăta nime nu ꙟvaţâ. Pentr' ačĕ de nevoe mĭ-au fost ca ūnʻ datornicʻ če sintʻ lui Dumnedzău cu talanъtulъ če mĭ-au datʻ să-mi poč plăti datorïѧ macarъ de cătʻ, pănă nu mâ ducʻ ꙟ casa čĕ de lutʻ a moşilorъ mïei. Adunat-amʻ diꙟ toţi tălcovʻničïi sventei ēѵanghelïi, dascalïi besĕričïi noastre, şi dĕč' amʻ scris, arătat-amʻ Mărïei Sale pravoslavnicului Domnъ Iō Vasilïe-Voivodulʻ, cu mila lui Dumnedzău Domnūlъ Ţărăi Moldovei. Mârïѧ Sa, ca ūnъ Domnu creştinʻ şi blagočestivʻ şi ĭubitorĭu de besĕricâ grijindъ ca ūnʻ stâpănʻ bunъ de folosulʻ ōilorъ lui Hristos, nu numai pentru čĕle trupeşti, če şi penʻtru čĕle sufleteşti, de ūnde săngurъ Dumnedzău cu măna sa čĕ putĕrnicâ au arâtatʻ Mărïei Sale spreačesta lucru ꙟdereptâtorĭu, prĕōsvenţitulъ pârinte [1] Petru

[1] Tip. пѫрнтє (with ρ above).

Moghila, fečorь de Domnu de Mul'dova, Arhïēpiscopь şi Mitropolitь Chïevūlūi, Haličului şi a toată Rosïѧ, carele pre pofta Mărïei Sale au trimisь tiparĭulь cu toate meşterşugurile căte trebuēscь. Spre care lucru Mărїѧ Sa Domnulь če scrïe mai susь, Ïō Vasilïe Voevodul', cu darulь lui Dumnedzău Domnulь Ţârăi Moldovei, chel'tuĭalâ nesocotitâ spre tot' lucrul tipărïei au dat'. Şi aşĕ cu darul' lui Dumnedzău dupâ ѫčeput' amь vădzut' şi svrъşitulь.

1r ## 1. Dumeneca fariseului și a vamâșului.
Ēvangheliĭa diꙟ Luca ꙟ ōptъdzeči și noaâ de capete.

Dzise Domnul pilda ačasta:
Doi ōameni ꙟtrarâ ꙟ besĕrecâ să să roağe, ūnulᶜ fariseu,
ĭarâ altūlᶜ vamâșъ. Deči fariseul stâtū și așѧ să ruga ꙟtru
sine: « Doamne, dau țĭe laudâ că nu sâmᶜtu ca alalți ōa-
1v meni | apūcătōri, nedirepți, curvari, sau ca ačestъ vamâș.
Postescu-mâ de daōri ꙟtr'o sâptâmănâ și dau a dzĕčѧ diꙟ
tot cât agonisescъ. » Ĭarâ vamâșūl sta departe, nu vrĕ niče
ōchĭi să-șᶜ râdiče cătră čerĭu, če să bâtѧ ꙟn pĭeptъ și dzičѧ:
« Doamne, milostiv fĭi mĭe pâcâtosului! »
Ĭarâ grâescъ voaâ că pogoră ačesta mai direptъ ꙟ casa sa,
decât ačela; că hĭečine čela če să va ꙟnâlța smeri-să-va, ĭară
čela če să va smeri ꙟnâlța-să-va.

ꙟvățâtūrâ penᶜtru fariseu și penᶜtru vamâșъ.

Tōcmalâ au ꙟpărațĭi, cănᶜdъ vorᶜ să-șᶜ tremițe vōničĭi
la războĭu, mainte le dau vĕste să-șᶜ gâtѧscâ armele și să le
2r ascūțâ, și | să să ꙟvĕțe a să deprinde ꙟ lucruri de râzboĭu.
Și cǎndū-i tremitъ, stau de-i ꙟvațâ șĭ-i ꙟdĕmnâ cu cūvănᶜ-
tulъ să nū bağe ꙟ samâ niče frica, niče moartѧ. ꙟ mijlocūlъ
ačestora tūtūrorъ, le ğĭuruescъ darūri și bōerĭi. Așѧ ꙟtr' ačela
chipᶜ și părințĭi dascalĭi besĕrecei noastre au făcūtъ, câči că

vōm să ne dūčem cū râzboĭu asūpra dïavolūlui, ūčigătorĭului čelūi de suflete, să-lʿ lūptâmь și să-lʿ batem cū postūlь și cū ruga, și să-lь ōmorămь cū smerenïa. Penъtr' ačѧ cū trei săptâmăni ꙟcâ mainʿte děčѧ, adecâ mainʿte de ꙟčěperѧ postulūi, ne dau știre svenʿții ōteți să ne gâtâm cătră nevo|inʿța čѧ 2v sūfletěscâ, și cū cuvânʿtūlь ne ꙟděmnâ și ne ꙟvață să nū grijim niče de trūpūlь nostrū, ca de ūn lucrū pūtredь și trecătorĭu. Pentrū care lūcru ne ğĭurūescь diꙟ svânta scriptūrâ darūri și plată mare.

Děči, pentru căče că postulūi ĭaste folos și ağĭutorʿ mare pocâința și smerenïa, ĭarâ smentěla și ꙟpidecarѧ lūi ĭaste măndrïѧ, penʿtr' ačě și svenții ōteți mainʿte de toate pūn ꙟnaintě nostrâ pilʿda carě au grăitь Dumnedzău de vamâșь și de fariseu. Și cu ačasta ca cū unь būčinь strigâ și chĭamâ toți creștinïi șï-i ꙟvață cū fariseul să lěpede măndrïïa, ĭarâ cū vamâșulь să să smerѧscâ | și să să pocâĭască. Că cūm 3r ĭaste smerenïa ꙟtăĭu stepenâ cătrâ Dumnedzău, așѧ și mănʿdrïѧ ĭaste ꙟtăĭu căděre ōmūlūi. Că și dïïavolulь diꙟtăĭu penʿtru mândrie cădzu și diꙟ-ngerь lūminatь să făcū dracъ ꙟtūnecatь.

Pentr' ačě nime penʿtru būnătățile sale să nū să aibâ pre sine, și pre altūlь să ōsinděscâ, că Dumnedzău čelorь mănʿdri cū tōate le stâ ꙟ pomčișь, ĭarâ čelorь smeriți le dâ dar būn. Că mai ĭuběște Dumnedzău pre čelь păcătos, căndь să pocâѧște, decăt pre čelь direptь, căndʿ să fâlěște. Pentr' ačě, macarʿ și toate būnâtâțile s' am fače și toată lěğѧ s' am ꙟplѧ, să nū ne mârim, niče să ne lâudâmь, če pūru|rѧ să ne sme- 3v rimь și să ne ōsindim pre sine, ĭară nū pre altūlʿ.

Ačasta ne ꙟvață pre noi Dumnedzău astădzi, de grâĭaște cu pildâ și dziče așѧ: « Dōi ōameni ꙟtrarâ ꙟ beserěcâ să să roağe ». Căči că doaâ čěte de ōameni sămtʿ ꙟ lūme, adecâ direpții și pâcătōșïi. Pentr'ačě ca de doi ōameni grâĭaște Dumnedzău. Pentrū direpți adūče la mijloc pre fariseu,

câči că ꙟtr' ačĕѧ vrĕme fariseii ēra aleşi diꙟtr' alţi ōameni
pentru postūlъ şi penʿtru direptatѧ če avѧ, şi ēra činstiţi
şi lăūdaţi de ōameni būni. Ĭară pentru pâcătōşi adūče pre
vamâşъ, căči că vamâşïi să chema čeѧ če cūmpăra veni-
4r tūrile domnilōrъ şi le precupïѧ, | şi nūmai pentrū să ɗobăn-
dĕscâ şi să străngâ mūlʿtъ nâpâstūescū şi asūprescъ lūmѧ.
Că ꙟtru inima vamâşūlui ĭubirѧ banilōr petrĕče, lâcomïѧ,
strămbâtatѧ, apūcările. Ꙟtrū toţi ōamenïi vamâşūlъ ĭaste
asūpritorĭu şi lūpъ ꙟ ōile čĕle cūvăntâtoare, adecă ꙟ ōameni.
Fïĭară sâlʿbatecâ ĭaste vamâşūl. Cū atitѧ răutâţi ꙟtrâ vamâ-
şūl ačela ꙟ besĕrecâ, cūmъ dziče svănʿta ēυanghelïe: «Doi
ōameni ꙟtrarâ ꙟ besĕrecâ să sâ roaǧe». Şi dūp' ačѧ arată şi
če ōameni au fostъ, de dziče: «ūnulʿ fariseu, ĭară alʿtūl
vamâşъ».

Ačeşti doi ꙟtrarâ să sâ roaǧe lūi Dumnedzău pentru
4v pâcatele sale. Deči ascūltaţi şi rūga | lōrъ ꙟ če chipъ fu.
Fariseulʿ stâtū şi să rūgâ cū mănʿdrïe, de dzise aşѧ: «Mul-
ţâmâscu ţïe, Doamne, Dumnedzâulъ mïeu [1], câ nu sămtъ ca
alţi ōameni». Decătъ toţi ōamenïi să fâcū pre sine mai būnъ
şi decătъ tōatâ lūmѧ să ǧiudecâ pre sine mai svântъ. Şi
ꙟcai nū dzise că «nū sămtъ ca ūni ōameni», če dzise că nū
ĭaste ca toţi ōamenïi: apucătōri, nedirepţi, cūrvari. Pre toţi
făcu nedirepţi, nūmai pre sine să aflâ direptъ; pre toţï-i
gâsi curvari, numai pre sine curatъ şi fârâ de pâcate. Şi
nu-i sosi numai atăta, če ꙟcâ ōsinʿdi şi pre vamâşъ, că-lъ
vâdzu rūgânʿdu-se şi ēl lui Dumnedzău şi dzise: «Nu
5r sămtъ ni|če ca čestъ vamuşъ pâcâtōsъ». Nū să rūgâ pentrū
sine ꙟtăĭu, dūp' ačѧ să sâ roaǧe şi penʿtru čelʿ pâcâtosъ, če
nūmai cât ꙟtrâ ꙟ besĕrecâ ōsindi şi pre vamâş, şi pre alţi
ōameni pre tōţi, numai pre sine sâ lâūdâ şi să avū būnъ

[1] Tip. мȣлцѫмѫскȣ цїє, доамнє ꙁѫȣлъ мїєȣ. S'ar putea ca în manuscris să fi fost numai дȣмнєꙁѫȣлъ мїєȣ.

ꙟnainʿtѧ lūi Dumnedzău. Și ꙟcepū a-șʿ nūmâra lūcrurile čĕle būne și a dziče: « Postescu-mă de doaâ ōri ꙟtr' o sâptâmănâ și dau a dzĕčѧ diꙟ tōate câtь agonisescь ». Ꙟtr' ačĕѧ vrĕme avѧ ōbičnâ Jidōvïi de postïѧ doaâ dzile ꙟtr' o sâptâmănâ și da besĕrečei a dzĕčѧ diꙟ totʿ câtʿ avѧ. Penʿtr' ačĕ și fariseulь ačela să lâūda că postĕște și dâ a dzĕčѧ lui Dumnedzău diꙟ totь diꙟ | cătʿ are. 5v

Lūcrurile lui cū adevârat ēra būne, ĭarâ gurâ avū rѧ. Că čeluѧ če fače ačĕste lucruri i să cade să ĭubascâ streinūl și cunoscūtūlь și să-i hïe milâ de tōți, cūmь ēra Avraamъ, ĭarâ ačesta clevetïa pre dĕproapele său și-lʿ ōsindïѧ, și penʿtru bunâtâțile sale să mânʿdrïѧ. Penʿtr' ačĕ darѧ lui nū fu prïimitâ de Dumnedzău. Câ milostenïa mănʿdrūlūi ĭaste ca ō ranâ lui Dumnedzău, și de postulь lūi dziče Ĭsaia prorocъ: « Nu ačesta postь au alesь Dumnedzău ». Deči niče postulь lui, niče darѧ lui fu de vr'ūꙟ folosь.

Ascūlʿtați dĕcmu și ruga vamâșului, carele-șʿ adūsâ aminte de pâcatele sale și stâtu departe și să ū|čidĕ ꙟ pïeptь și cū 6r ačĕste cūvinʿte să rūga și grăiѧ: « Doamne, curâțĕște-mâ mene pâcâtosūl, că nū sămtь destonicь să stau și să caōt cu ōchïi mïei cătrâ čerĭu penʿtru mūlțimѧ păcatelōr mѧle, că s'au ꙟmulțit fârâdelegile mѧle mai vărtosь decâtь năsipūl mârïei, și răutâțile mѧle au covrъșitь preste pârūl capulūi mïeu. Ꙟnaintѧ ta stau stră ꙟbâtâțile mĕle. Audzь că carțile să vōrъ deșchide și vōr hi scrise toate suspinile săracilor. Nū ĭaste niče ūnʿ lūcru, niče ūnʿ gânʿdь să nū știi tu, Dumnedzăul mïeu. A râspūnʿde n'amь vrĕme, a fūgi n'amь ūnʿde. Ꙟ čerĭu nū-i locь, ꙟ pămâ ntь mă temь să nū mă cumva | ꙟghițâ, vâdzăndь faptele mѧle čĕle rĕle. Penʿtr' ačĕ 6v amь cursь cătrâ tine, milostive despuitoare și ĭubitorь de ōameni Doamne, și cu lacrâmi mâ rogь curâțĕște-mâ mene pâcâtosulь. Mūlte sămtь pâcatele mѧle, če mila ta ĭaste mai mare. De la ōameni nū ĭaste pūtinʿțâ ca să mâ spâsâscь

ēu, ĭarâ milostivirei tale ĭaste pūtinţâ ş' ačasta. Că penʿtrū pâcâtōşi ai venit diꙟ čerĭu pre pământъ, ca să-i chemi spre pocâinʿţâ. Deči nu mâ lâsa niče pre mēne ꙟ deşertъ, če mâ priimēşte şi pre mene če cadzъ cū smerenĭe şi cu lacrâmi cătrâ Svenţĭa Ta ».

Pentr' ačēstѧ cūvente, če le grâi vamâşulъ cu lacrâmi
7ʳ şi cū | smerenĭe, fâcu sūfletūlъ lui roadâ de lūcrure būne;
ĭarâ fariseulъ cu cuvintele lui ca cu ūnʿ vântъ mare scūturâ
toatâ roada čē bunâ a sūfletulūi său. Penʿtr' ačē ꙟtru totъ
milostivulъ şi direptūlъ ğĭudeţъ Dumnedzău plăti amăn-
dūrōrʿ cumū să cade câte ūnuѧ cărūѧşi diꙟnşi: pre fariseu
diꙟ būnâtatѧ măndrĭei lui pogoră-lъ ꙟtr' adănʿculʿ smere-
nĭei, iarâ pre vamâşъ diꙟ sărâčĭѧ smerenĭei lui ꙟnâlţâ-lʿ
ꙟtru būnâtatѧ spăsenĭei. Şi să ꙟplu scriptura če grâѧşte:
« Dumnedzău micъşĭurēdzâ pre ōmъ şi-lъ mârēşte ». Că pre
fariseu micşĭurâ-l, câči că sâ ꙟdireptâ pre sine, ĭarâ pre
7ᵛ vamâşъ ꙟdireptâ-lъ, pen|tru câči că sâ ōsinʿdi pre sine.

Ascūltaţi če grâi Dumnâdzău dinşĭi dĕmăndōi: « Adevârъ grâescъ voaâ că vamâşulʿ ačesta pogoră ꙟ casa sa mai direptъ decâtъ fariseūlъ ačela, câči că fĭecarele čine să va ꙟnâlţa pre sine smeri-sâ-va, şi čine să va smeri ꙟnâlţa-sâ-va ».

O, mare râūtate ĭaste, ĭubiţĭi mĭei creştĭni, neputinʿţa
mănʿdrĭei! Fariseulъ mѧrse ꙟ besĕrecâ ꙟfrămʿşatʿ şi ꙟcū-
nunatъ cū bunâtâţi, ca cū neşte flori frumoase, ĭarâ vamâşulъ
gol de toate būnâtâţile. Şi fariseulъ pentru če sâ fâli câdzu
diꙟ tōatâ činъstѧ, ĭarâ vamâşul penʿtru če să smeri do-
8ʳ bânʿdi de če să rugâ şi | platâ penʿtru ruga lui dobândi.
Penʿtr' ačѧ, ĭubiţĭi mĭei fraţi, nevoiţi-vâ čine dupâ căt poate,
ca să dobănʿdiţi şi ꙟpârâţĭa čerĭului, ꙟtru carѧ pre noi pre
tōţi să ne priimascâ milostivulъ şi ꙟduratulʿ Dumnedzău,
cârūѧ ĭaste slava şi mârĭѧ neschiꙟbatâ şi neꙟpuţinatâ, ꙟtrū
vĕči netrecūţi şi nesvărşiţi ai. Aminъ.

---

2. Dumeneca fečorului čelūi curvarĭu. Eʋangheliĭa diꙟ Lūca ꙟ șĕptedzeči și noaâ de capete.

Dzise Domnulь:

Ūnʳ ōmь ōarecarele avĕ dōi fečori. Și dzise čelь mai
tănârь tâtâine|-sâu: «Pârinte, dâ-mi če mi să vine partĕ 8v
de avūțĭe». Și le ꙟpârți lorъ avūțiѧ. Și nū dūpâ mūlʳte
dzile, strănsâ totь fečorulь čelь mai micь și să dūse ꙟtr' o
latūre departe și acolo adâvăsi avuțiѧ sa petrecăndь cu
cūrvele. Și dĕca adâvăsi ēlь tot, fū foamete mare ꙟtr' acĕѧ
lature, și ačela ꙟčepū a flâmăndzi și să dūse de să lipi de
ūnūl če lâcuѧ ꙟtr' acĕѧ lature. Și-lʳ tremise priꙟsь ꙟ holdele
sale să pascâ porčii. Și jeluѧ să-șʳ sature păntečele sâu de
râdâčinele če măꙟca porčii și nime nū-i da lūi. Și veni
ꙟtrū sine și dzise: «Căți nâmiți la pârinʳtele mĭeu le pri-
sosĕște păine, ĭară ēu mōrĭu | de foame. Scūla-mâ-voĭu de 9r
mă voĭu dūče la pârinʳtele mĭeu și voĭu dziče: «Pârinte,
greșit-amь ꙟ čerĭu și ꙟnaintĕ ta și dĕcmū nū sămtь desto-
nicь să mâ chemь fečorь țĭe, če mâ fă ca ūnulь de nămiții
tâi». Și să sculâ și să dūse la pârintele său. Și ꙟcă departe
fiinʳdь ēlь, vâdzū-lь priꙟsь tatâlь lūi șĭ-i fū milâ diꙟsʳ și
cūrsâ de câdzu pre grūmadzĭi lūi și-lь sărūta priꙟsь. Șĭ-i
dzise lūi fĭĭu-său: «Pârinte, greșit-amь ꙟ čerĭu și ꙟnaintĕ ta
și dĕcmū nū sămtь destonicь să mâ chemь fečorь țĭe».
Ĭarâ tatâl lui dzise cătrâ robĭi sâi: «Scoateți veșʳmănʳtulь
čelь diꙟtăĭu și-lь ꙟbrăcați priꙟsь, șĭ-i dați | inelь ꙟ dĕgetulь 9v
lūi și ꙟcâlțămente ꙟ pičoare; și adūčeți vițelulь čelь grasь
și-l ğūnghĕți priꙟsь, să măꙟcâmь și să ne veselimь, că
fĭĭulь mĭeu ačesta aū fostь mortь ș'au ꙟvisь, pĭerdūt au
fostь și s'au aflatь». Și ꙟčepūrâ a să veseli. Ĭară fečorūlь
lūi čelь mai mare ēra ꙟ țarinâ, și dĕca veni și să apropĭe
de casâ, aūdzi căntâri și ğocūri și chemâ ūnulʳ diꙟ slugi
de ꙟtreba: «Ōare ačĕstѧ če sămtь?» Ĭară ēl dzise lūi că

« fratele tâu aū venitъ ș'au ğūnghětъ tatâlʳ tău vițelulъ čel grasъ, că l-aū vâdzūtʳ sănâtosъ ». Mănïe-sâ și nū vrѧ să 10r ѫntre. Ĭară tatâlъ lūi ēși de-lъ rūga, ĭară ēlъ râspūnse și | dzise pârintelūi sâu: « Ĭatâ căți ai ț'amъ lūcrat, și niče ō datâ dzisa ta n' amъ călcatъ și mïe niče dănăōarâ nū mѧi datъ săvai ō caprâ să mâ veselescъ cū soțïile mĕle. Ĭarâ căndъ fečorūl tâu ačesta ț'au mănѫcatъ avuțïѧ ta cu cūrvele, děc' au venitʳ, ĭ-ai ğūnʳghětъ lūi vițelulъ čelъ grasъ ». Ĭară ēlъ dzise lūi: « Fïiule, tū pūrūrѧ ēști cu mene și a mѧle toate ale tale sămtъ; ĭarâ să cade a să veseli și a să būcura, că fratele tâu ačesta mortъ ēra ș'au ѫvis, și ēra pïerdutъ și s'au aflatъ ».

Ѫvățâtūrâ pentru ѫdelūngâ râbdarě lui Dumnedzău; cūmъ prïimĕște de cu milâ pâcătōsūlъ, dĕca să ѫtoarče.

10v Dumnedzău, čela če ĭaste bogatʳ ѫtrū milâ, carele nū ĭubĕște perirѧ pâcâtoșilōrъ, če pentr' ănʳși au venitъ diѫ čerĭu pre pâmăntъ ca să-i chěme ѫtru pocâinʳțâ, ačela ștïinʳdъ nepūtința rōdulūi ōmenescъ și slâbičĭunѧ čelōrъ cū mente prūnʳčascâ, carïi să dau pre sine lūmïei și să lasâ trupului și pohtelorъ lūi, de petrecъ ѫtr' adănʳcūlʳ râūtâțilōrъ ș'a pâcatelorъ, ѫ bețïi și ѫ cūrvïi și ѫ necurâțïi și ѫtr' alte pâcate ѫ toate și ѫ fapte rěle și drâčești, dzūa și noaptѧ, cătʳ děčïѧ nū mai grijescъ ēi de sūfletūl sâu, niče 11r de Dumnedzău ѫșъ adūcъ | amenʳte, niče de moarte, niče de ğĭudețъ, ce sămtъ ōčeiți și pârâsiți de toatâ nedějdѧ čĕ būnâ și de toatâ mila lūi Dumnedzău și pūrūrѧ adaōgъ și sporescъ totъ mai spre râūtate și cadъ de cătrâ ağĭutorĭulъ lui Dumnedzău sūptъ putěrѧ dïѧvolūlui, — niče prěčeștѧ nū-i lěpâdâ ѫtrū tot milostivulъ Dumnedzău, niče-i ūrğisѧște de la sine cu totul. Če ș'ačestora tinde măna mile[1] sale şï-i scoate diѫ ōčeințâ și diѫ pârâsičĭune râdicâ-i șï-i

îndireptĕdzâ cătrâ ѫnâlʻţimѧ lŭcrurilorь čelọrь bŭne şi le
aratâ cu pildâ că nu ĭaste niče ŭnʻ pâcat ca să poată birui
lĭụbovulь milei lŭi če are cătrâ | ōameni. 11v
Penʻtr' ačѧ asculʻtaţi şi pilda ačasta, če grâi Domnulʻ
Hristos. Ŭnʻ ōmь ōarecarele avu dōi fečori. Ōmulь ačela
să grâi pre sine Dumnedzău, că Svenʻţĭa Sa penʻtru nemâ-
surată mila sa pre lŭme pŭrtâ trŭpь de ōmь şi cŭ ōamenĭi
petrecu, şi ačela nĕu fâcŭtь diѫ nemicâ şi nĕu ziditь pre
noi pre tōţi; şi are doi fečori: direpţĭi şi pâcâtoşĭi. Direpţĭi
să chѧmâ fečor mai mare şi mai ѫtăĭu, câči că direptatѧ
ĭaste mai denainte şi ačĕѧ s'au fâcŭt ѫtăĭu de la Dumnedzău;
ĭarâ fečorŭl čelь mai micь sămtʻ pâcâtōşĭi, că pâcatulь să
ijderạ de la dĭavolŭl mai apoi dupâ greşala lŭi Adamъ. Ĭarâ |
penʻtru că şi pâcătoşĭi sămtʻ săzdanĭa lui Dumnedzău, ca 12r
şi direpţĭi, penʻtr' ačĕ ѫpreŭnâ cu direpţĭi petrecь ѫtr' ačastâ
lŭme vâdzŭtâ, ca ѫtr'o casâ, şi ѫpreŭnâ lĕu datь şi daruri
pâcâtoşilōrʻ ca şi direpţilorь.
Că dzise fečorulь čelь mai micь: «Pârinte, dă-mi partѧ
če mi să cade diѫtr' avŭţĭe», şi le ѫpârţi lōr avuţĭѧ. Ačasta
avŭţĭe le dĕde că-i fâcŭ cŭ mente slobodâ şi ѫtr' ŭѫ chip
le dĕde sŭfletь ѫţelegâtorĭu şi fârâ de moarʻte; şi ѫpreunâ
le dârui lumѧ şi toate câte sămtь ѫtr' ănsâ; şi asĕmenѧ le
ѫtinse ŭnʻ acoperemăntь: čerĭulь, şi ŭnʻ svĕştnic: soarele
şi luna aprinse ѫ casa lorʻ, | şi ō masâ le aşternŭ: pâmăntul; 12v
şi ploae ѫtr' uѫ chip le ploaâ, cŭm čelōr direpţi, aşѧ şi če-
lọrь pâcâtōşi. Ѫtr' ŭѫ chipь le ѫpârţi Dumnedzău avuţĭѧ sa,
ĭarâ a ō cheltui nŭ ō cheltuirâ amăndoi ѫtr' uѫ chipь. Că
fečōrulь čelь mai mare, če sâmtь direpţĭi, ačeѧ pŭrŭrѧ
aproape de Dumnedzău stau şi niče dănăōarâ diѫsь nŭ
sâ depărtĕdzâ, şi ѫtru ѫvâţâturile lui să nevoescь şi pre
voѧ lui ѫblâ, şi avŭţĭѧ Domnŭ-sâu grijescь să ō adaōgâ,
să nu ō ѫpŭţinĕdze. Ĭarâ fečorŭl čelʻ mai micь, adecâ pâcâ-
tosulь, čela če ĭubĕşte pâcatele, penʻtru pâcate grozave şi

13r scărnave să depărtĕdzâ de pârintele čelь milostiv, | de Dum-
nedzău, și de fratele čelь mai mare, de čata direpţilǫrь, și
de ꙟnʿğerii čei luminaţi să depârtĕdză. Și dĕčiѧ să dūče
diꙟ luminâ ꙟ-tūnĕrecь, și diꙟ vïïaţâ ꙟ moarte, ꙟ laturѧ čĕ
departe, ūnʿde lâcuescь dračïi, ūnʿde să adaōgь fârâdelegile,
ūnʿde să ꙟmulţâscь pâcatele. Acolo, bănʿdь și mäꙟcăndь
istrâvѧște ōmulь avūţïѧ lui Dumnedzău; ꙟ curvïi și ꙟ scrъ-
nâvïi cheltūѧște darul sufletului său, curâţïѧ, smerenïa,
ꙟdrъznirѧ č'au avutʿ cătrâ Dumnedzău, și ꙟ loculь ačestǫra
dobăndĕște necurâţïi, sâltâri drâčești, nesaţïu de pâcate,
pohte spurcate. Ꙟ če chipь sămtь ș'acmu mūlţi cu menʿte
13v de tă|nârь, soţïi ačelụi fečorь mai tănârʿ, carïi gonѧscь
pre Dumnedzău de la sine cu lūcrūri rĕle și ꙟșiși ꙟ pohtele
și ꙟ dulčeţile lūmïei petrecь cū mănʿdrïi și cu buečïi, ꙟșelaţi
de vĕculь ačestь trecătorïu, buïugūiţi ꙟ dezmïerdâčïunѧ
lumïei, ꙟ cănteče, ꙟ ğocuri, ꙟ toate glasurile lūmïei. Și
așѧ curvindь și alte pâcate fâcăndь, sârâčescь de toate
darurile lūi Dumnedzău, ca și ačelʿ fečorь curvarïu, carele
dĕca luâ de la tatâ-sâu avuţïe, să dusâ ꙟtr' o lature departe
și acolǫ râșchirâ avūţïѧ petrecăndь cu cūrvele.
Ĭarâ dĕca pïerdū totʿ, fu foamete mare ꙟtr' ačĕѧ lature,
14r și ačela ꙟčepū a flâmăndzi | și să dūsâ de să lipi de ūn boïa-
rin diꙟtr' ačĕ lature. Latūrѧ čĕ departe ïaste voѧ dïavolulūi.
Ꙟtr' ačęѧ să duče ōmulь pâcâtos și fâcănʿdь voѧ dracūlui
să depârtĕdzâ de Dumnedzău și Dumnedzău să depârtĕdzâ
diꙟsь. Și râmâne pâcâtosulь volnicь ꙟ toate pâcatele și slo-
bodь ꙟ toate râutâţile pânâ če sărâčĕște ꙟtăïų de Dumne-
dzău, pârinʿtele čel milostivь, dâtâtorïulь a totʿ binele. Dĕčïi
sărâčĕște de lucrurile čĕle būne, de vïaţa de vĕči, râmăine
golь de veșmăntulь čelʿ nepūtredь a svăntulūi botedzь și
de creștinâtate, flâmăndzĕște de cūvăntulь lūi Dumnedzău,
14v de svănʿta cumenecâtūrâ, de svănta | anafūrâ, de toate da-
rurile lui Dumnedzău râmăine gol și flâmăndʿ ōmūlь, vai

de ēlъ! Şi če va mai fače děčïѧ amârătūlъ ōmъ? Nūmai če-i caōtâ să sâ dѧ pre sine sūptъ măna și sūptъ putěrѧ dïavolūlui, să hïe robъ lūi, cūm dziče și děčelъ fečorъ curvarïu că sâ lipi de ūn boѧrinʿ diꙟtr' ačě latūre. Boѧrinulъ ačela ĭaste ꙟnʿsūși dracūlъ čelъ mare, că dupâ atitѧ pâcate če fače ōmul să lipěște de dïavolulъ șï-i slūjěște lūi ca ūnʿ robъ al sâu și dïavolulʿ să lipěște diꙟsʿ.

Deči če platâ ĭa pâcâtosul de la dïavolul câčï-i slujěște? Spune svănta ēυanghelïe că-l tremite ꙟ holdele lui de paște porčïi. Porčïi sămtъ pâca|tele penʿtru carile să asamânâ 15r ōmulъ porčilorъ, câči că porcul niče dănăoarâ nū poate căōta cătrâ soare, așě și pâcâtoșïi niče dănăōarâ nu mai caotâ cătrâ Dumnedzău și cătrâ binele de věči, če totʿ ꙟ pâmăntʿ sămtʿ plecați, de caōtâ numai lumïei și binelūi ēi, nūmai frămsețilōrъ și pohtelōr trupulūi, nūmai dulčețilōr și pâcatelor, nūmai strănʿsorei și avuțïei. Ꙟtr' unele ca ačěstѧ tremite dïavolulʿ pre ōmъ. Tremite-l, nu měrğe ēlъ, če-lъ tremite dïavolulъ, boѧrinūlъ lūmïei ačeștïѧ. Că ōmul čela če stâ aproape de Dumnedzău cū inima și cū gănʿdulʿ și are frica lūi ꙟtr' ănima sa și ꙟblâ | pre ꙟvâțâtūrile lui, 15v ačela să chѧmâ șerbъ lui Dumnedzău. Şi pentru câ slūjěște lūi Dumnedzău, nū-lʿ poate pūrta dïavolūl pre voѧ sa, niče-lъ poate măna ꙟ pâcate, câči că ĭaste ținūtъ de frica lūi Dumnedzău și ōpritʿ de ꙟvâțâtura lūi. Nūmai cu viclešūgulъ če ꙟblâ dïavolūlъ să-lъ ꙟșěle ꙟ pâcate, cum și ꙟșalâ pre mulți de mūlte ōri, câči că nime nu ĭaste fârâ de pâcate, če simʿtem toți pâcâtoși și greșiți ꙟnainʿtѧ lui Dumnedzău. Če ĭarâ de sărgъ, děca să věde că s'au depârtatъ de Dumnedzău, să plěcâ cū rūgâ și cu ispovědanïe lui Dumnedzău, čarcâ mila lui, ꙟfrănğe-și inima cū lacrâmi și cu voe rrě | oprěște de măꙟcâri și de bâuturi trupulъ său, 16r de pâcate să ōscărbѧște, pre Dumnedzău roagâ, pre sine să ocârěște, greșělele sale jeluѧște, penʿtr' ănʿse să pocâѧște.

Ačesta săvai c'au și greșitʿ ca ūn ōmъ cū trūpъ neputinʿčosъ
če ĭaste și l-au prilăstitъ priꙟsъ dïavolulъ, ꙟnsâ penʿtr' ačѧ
totʿ n'are dïavolulъ niče ō pūtěre priꙟsъ, câči că diꙟ gre-
șalâ ĭarâ să scoalâ și șerběște lui Dumnedzău. Ĭarâ čela
če-șъ ꙟpïetrěște gănʿdūl ꙟ pâcate, de să veselěște ꙟ râū-
tâți și sūfletul lūi ꙟsetědzâ de pâcate și pocăinʿța nu ō știe,
ačela cūmʿ l-are măna și fârâ de voѧ sa să duče ꙟ pâcate,
16ᵛ că-i răzbitъ de duhulʿ cūrvïei șï-i | ŭimitъ de lâcomïѧ avū-
țïei și ca pre unъ dobitocъ nebūnʿ mănâ-lъ dïavolulъ să
pascâ porčïi ꙟ holdele sale. Că așѧ činʿstěște dracūlъ pre
čeѧ če-lъ činʿstescъ, așѧ-i ĭuběște pre čeѧ če-lъ ĭubâscъ,
așѧ ꙟtr' ačela chipъ plâtѧște čelora če-i slujescъ.

Și carile sămtʿ holʿdele? Holdele dïavolūlui sămtъ lōcū-
rile čěle ascūnse, ūnde să facъ curvïile, ūčiderile, nedirep-
tâțile[1], aslamurile, asuprělele, loculъ apucârilor, lâcașulъ fūri-
lorъ, ōdihna tâlʿharilorъ. Deči, penʿtru că ꙟtr' une locuri
ca ačěstѧ tremite dïavolulъ pre ōmъ, če să facâ altâ amâ-
17ʳ rătulʿ ōmъ, fârâ numai să fūre, să cūrvascâ și să | nâpâ-
stūĭascâ și alte râūtâți să facâ. Și așѧ petrecăndъ ōmulъ
vïațâ porčascâ și tâvâlindū-sâ ꙟ scrъnâvïѧ tuturorʿ pâca-
telor, niče așѧ nu să satūrâ, căči că pâcatulъ ĭaste ūnъ lucru
nesâțïosъ. Nū-i sosěște cu ūnulъ sau cū doaâ, če totʿděuna
să aprinʿde și arde totʿ mai spre mūlte râūtâți să facâ, și
ꙟ puținâ vrěme veselescъ, ĭarâ ꙟ věči netrecuți mūnʿčescъ.
Că ačasta tocmalâ are pâcatulʿ: diꙟtăĭu ꙟdulčѧște, ĭarâ apoi
amârěște.

Ꙟ če chipʿ și fečorulъ čelʿ curvarĭu, vâdzăndu-sâ pre sine
golʿ, de rușine ōamenilorʿ și de ōcarâ ꙟngerilorʿ, děca is-
17ᵛ trâvi ꙟ pâcate avuțïѧ tâtâine-său, | děca fu ōtrâvitʿ și amâ-
rătъ de toate pâcatele, děca să cunoscū pre sine ꙟ č-au
câdzūtъ și-șʿ adūsâ amenʿte ꙟ č-au fostъ mainte, gănʿdi

[1] Tip. недирептѫцилє.

ꙟtru sine și dzise: « Câți nâmiți sămtᶜ la tată-mïeu de le
prisosĕște păine, ĭarâ eu pïeĭu de foame! Scula-mâ-voĭu și
mâ voĭu dūče la pârinᶜtele mïeu șï-i voĭu dziče: « Pârinᶜte,
greșit-amъ ꙟ čerĭu și ꙟnaintѧ ta și dĕcmū nū sămtъ desto-
nicᶜ să mâ chem fečorъ ție, če mâ fâ ca unъ nâmit dĕi tâi ».
Dĕčïi să sculâ și să dusâ la pârintele sâu.
Aūdziți acmu, fraților, ꙟtoarčerѧ fiĭului čelui curvarĭu.
Aūdziți [1] cūmъ să sfâtūi ꙟnsuși, fârâ de niče ō ꙟvâțâturâ
și fârâ de niče | ō scriptūrâ, să pârâsascâ voѧ dïavolului și 18
să facâ ĭarâ voѧ lūi Dumnedzău. Ascultați dĕcmu ĭarâ și
ꙟ če chipu-lъ prïimi tatâ-sâu. Ꙟsuși Dumnedzău aratâ
cū ačastâ pildâ če s'au grâitъ pre sine pârinte și pre fečo-
rulъ čelъ curvarĭu toți pâcătoșïi, și spune ꙟ če chip prïi-
mĕște Svenᶜțïa Sa hïeče pâcătosъ, dĕca să ꙟtoarče, de dziče:
« Fïinᶜdъ ꙟcâ departe fečorulъ čelъ curvarĭu, ĭarâ tatâ-sâu
dĕca-lᶜ vâdzu, fâcū-i-sâ milâ dinsъ și cūrsâ de-lᶜ cuprinsâ
și câdzu prinᶜsъ de-lᶜ sârūta. Și dzise cătrâ slūğile sale:
« Scoateți-mi veșᶜmănᶜtulᶜ čelᶜ diꙟtăĭu și-lᶜ ꙟbrâcați priꙟsъ
și dați inelъ ꙟ măna lūi și ꙟcâlțâ|mente ꙟ pičoarele lui. 18v
Și adučeți vițelulᶜ čelᶜ grasъ de-lъ ğiunᶜghĕți sâ măꙟcâmъ
și să ne veselimъ, că fiĭulъ mïeū ačesta mortъ au fostъ și
au ꙟvisъ, ș'au fostъ peritъ și s'au aflatъ ».
O, mare lĭubovъ și ĭubire de ōameni če aratâ Dumnedzău
pre pocâința pâcâtosulūi dĕca să ꙟtoarče; că nu-lᶜ prïimѧște
numai, če ꙟcâ și bucūrïe fače ꙟ čerĭu de să veselĕște cu toți
ꙟngerïi săi, cumᶜ grâѧște ꙟsuși de dziče ꙟ svănta ēѵan-
ghelïe: « Bucūrïe ĭaste ꙟ čerĭu de ūnᶜ pâcâtosъ če să po-
câѧște ». Deči de ѧste atâta bucurïe nūmai de ūnᶜ pâcâtosъ
če să pocâѧște, darâ cănᶜdъ s'are pocâi mulți, če bucurïe
vâ pare c'are fače lui Dumnedzău, pârintelui său, | și ꙟnğe- 19
rilorᶜ lūi ! Cu adevârъ să veselĕște Dumnedzău de pocâința

[1] Tip. аоѵѕнтъ.

pâcâtoșilorъ, ĭarâ dracĭi să scrъbâscъ. Și nūmai câtʻ gănʻ-
dĕște pâcâtosulъ să sâ scoale diѫ pâcate și să sâ ѫtoarcâ
la pocâințâ, atăta-l tăѫpinâ Dumnedzău cu mila sa și-lъ
cūprinde cu ağĭutorĭulъ sâu.

Dečі če te pârâsești, pâcâtoase? Če te lenești? Če aștepți?
Fost-ai soțъ fečorūlui čelųi curvarĭu cănd au fostъ ѫ pâcate?
Fĭi-i soț ș'acmu cănʻdʻ să pocâѧște. Scoalâ și tu diѫ pâcatele
tale, pârâsѧște și tu faptele čĕle rĕle, suspinâ, lâcrâmadzâ
și tu ca dănʻsu. Sosĕște-ți vrĕmѧ č-ai petrecūtъ ѫ pâcate.
19ᵛ Destūlu-țʻ ĭaste căt ai | petrecūtʻ ѫ râūtâți. Ağĭunʻğe-ți căt
ai fâcūtъ voѧ dĭavolūlui. Ѫtoarče-te acmu bine de ūnde
ai ĕșitъ râu. Apropĭe-te cătrâ Dumnedzău, čela če nu ĭu-
bĕște perirѧ pâcâtosului. Cadzi cătrâ mila lui, că de mūltъ
te aștaptâ. Ispoveduĭaște ѫnaintĕ lui pâcatele tale, sme-
rĕște-te, plĕcâ-tĕ ѫnaintĕ lui, că Svenʻțĭa Sa au dzis: « Čela
če să va smeri ѫnâlța-să-va ». Ѫfrănʻğe-ți cu foame și cu
sĕte inima ta. Dzi c'ai greșitъ, că Dumnedzău ĭaste milo-
stivъ și va ĕrta pâcatele tale. Nū va hi să suspini și să lâcrâ-
medzi și să nu aūdzâ suspinile tale, și lacrâmile tale le va
20ʳ vedѧ. Nū va hi să te smerești și să nu ūițe | mănĭѧ sa carѧ
ō ai mănĭѧtъ asūpra ta cu faptele tale čĕle rĕle. Nū va hi
să te roği și să nu te ĭarte.

Adūceți-vâ amente câtъ potъ lacrâmile: cumъ Manasĭѧ,
râulʻ și spurʻcatulъ ѫpâratъ, plănsâ și Dumnedzău ĕrtâ-lъ;
cūmʻ Ĕzechĭa i să rugâ șĭ-i adăōse vĭața 15 ai; cumъ pre
cūrʻvâ ō milui; cūmъ pre vamâșʻ ѫdireptâ-lъ. Căți pâcâ-
toși s'au pocâitъ, căți greșiți s'au ѫtorʻsъ și pre toți ĭ-au
prĭimitъ Dumnedzău și ĭ-au ĕrʻtatъ. Darâ če lucru mare
ĭaste să nū te prĭimascâ și să nu te ĭarte și pre tine? Dumnedzău
ĭartă [1] și prĭimĕște pâcâtoșĭi, și dĕca va vedĕ pocâința ta čĕ di-
20ᵛ rĕptâ și fârâ de fâțârĭe de la toatâ | inima, va ĕși ѫnaintѧ ta

[1] Tip. ꙗстє.

de te va cuprinʿde cu mila sa, ca și pre čelь fečorь curvarĭu, și va ꙟfrămseța sufletulʿ și trupulʿ tâu cū veșmănʿtulь čelь lūminatь a svănʿtulūi botedzʿ, carele l-ai ꙟtinatь și l-ai spurcatʿ cū pâcatele tale. Și cū sâmnulь darulūi duhului svănʿt te va dârūi cătr' ačĕ și cu ꙟcâlʿțâmenʿte, ca să nū ꙟghiꙟpe dïavolulʿ talpele tale ꙟblănʿdь ꙟ calѧ lui Dumnedzău, če ca să poți călca și să zdrobești capulʿ lui. Și de multâ bucurïe și vițelulʿ čelʿ grasь penʿtru tine ğiunʿghĕ-l-va, adecâ Dumnedzău pârinʿtele pre ūnulь nâscutʿ fïĭulʿ sâu, Domnulʿ nostru Ĭsus Hristos. Și foamĕ sūfletului tâu ō va sâtura cu | činʿstitʿ trupulь și sinğele Svenʿțïei Sale. Și 21 ꙟtru ꙟtoarčerĕ ta va chema ꙟnğerïi să sâ veselĕscâ și să sâ būcure, și fïĭu și moșnĕnʿ ꙟpârâțïei sale te va fače și lâcuitorĭu binelui de vĕči.

Ačasta pildâ au grâitʿ Domnul nostru Hristos, de ș'au arâtatʿ noaâ mila sa. Ș'au fâcūtʿ toate câte s'au câdzūtь penʿtru spâsenïa noastrâ, pânâ ꙟ čelui mai pâcâtosь decătь toți ꙟcâ ș'au spusь voѧ sa. Penʿtr' ačѧ noi, de nu vomʿ bâga ꙟ samâ mila lūi, niče vomʿ lūa amente ꙟdelūngâ râbdarѧ lui, temu-mâ să nu pâțimь mai râu decătь čela če au știūtʿ voѧ domnulūi sâu și n'aū fâcūt. Că nū vomʿ hi bâtūți nūmai penʿ|tru pâcatele noastre, če mai multʿ vomь hi bâtūți 21v pentrū câči nĕū ꙟgâdūitʿ de nū nĕu ōmorătʿ penʿtrū râutâțile noastre, če nĕu așteptat ꙟ multâ vrĕme ca să ne pocâimʿ. Ĭarâ noi nĕmʿ răsь și nĕmь bâtūt ğocь de ꙟgâdūința lui și de așteptarѧ če nĕu așteptatь.

Tĕme-te, ĭubitūl mïeu creștinь, și să nu dziči că «voĭu fače acmu pâcate, ĭarâ mai apoi mâ voĭu pocâi; acmu la tinerĕțe să-mʿ petrecь lumѧ ꙟ căte-mi ĭubĕște trupulʿ, ĭarâ la bâtrănѧțe mâ voĭu pocâi». Să nu dzičemʿ așѧ, că nū știmь časulь morței noastre, niče vomь prinde vĕste căndь ne va ꙟpresura moartѧ. Căți au muritь de nâprasnâ, căți | grâinʿdь 22r și rădzănʿdь aū trecūt, căți măꙟcănʿdь și bănʿdь au muritь!

Penʿtr' ačѧ ni să cade să himʿ gata ꙟ toată vrěmѧ, ꙟ totʿ časulъ să ne pocâimъ, penʿtru ca să scâpâmʿ de munčile de věči şi să dobăndimʿ ꙟpârâţĭa čerĭului, penʿtru darulъ Domnului nostrū lui Ĭsus Hristos, cărụѧ să cūvine činʿste şi ꙟchinâčĭune, ꙟpreunâ cu pârintele şi cu duhulʿ svăntъ, acmu şi pururѧ şi ꙟtru věči de věči. Aminъ.

22v

3. Dumeneca lâsatului cârnei.
Ēvanʿghelĭa diꙟ Maѳei ꙟtr'o sūtâ şi şěse capete.

Dzise Domnūlъ:

Căndъ va veni fĭĭulъ ōmenescъ ꙟtru slava sa şi toţi svenţĭi ꙟngeri cū nusъ, atūnče va şedě pre scaunul mărirei sale şi va aduna ꙟnaintě lūi toate limbile şi-i va ꙟpârţi priꙟşi ūnūl dělalt, ca unъ pâstorĭu če-şʿ ꙟparte ōile diꙟ capre şi va pune ōile dě dirěpta sa, ĭarâ caprele dě stănga. Atūnʿče va dziče Ꙟpâratulʿ čelọrʿ dě dirѧpta: « Veniţi, blagosloviţĭi pârinʿ-
23r telui mĭeu, de ōčinaţi ꙟpârăţĭѧ če-i gătatâ vōaâ diꙟ-če|pūtulʿ lūmĭei. C'amʿ fostъ flâmănʿdъ şi mĭ-aţi datъ a măꙟca, ꙟsetatʿ am fostъ şi m'aţi adâpatъ, neměrnicъ amʿ fostъ şi m'aţi dūsъ ꙟ casâ, golъ şi m'aţi ꙟbrâcatъ, bọlnavъ şi m'aţi socotitъ, ꙟ temniţâ amʿ fostъ ş'aţʿ venitъ la mene. » Atūnʿče vōrʿ râspunʿde lui direpţĭi, de vor grâi: « Doamne, căndъ těmъ vâdzūtъ flâmăndъ şi těmʿ hrănitъ, sau ꙟsetatʿ şi těmъ adâpat? Căndъ těmъ vâdzūtʿ neměrnic şi těmъ dūsъ ꙟ casâ, sau golъ şi těmъ ꙟbrâcatъ? Când těmʿ vâdzūtъ bolnavъ saū ꙟ temniţâ ş'amъ venitʿ la tine? » Şi va râspunde Ꙟpâratūlъ, de va dziče lōr: « Adevârъ grâescъ voaâ, pentru câ|
23v če aţi fâcūtъ ūnūi frate alʿ mĭeu děčeşti mai miči, mĭe aţi fâcūtъ ». Atunče va dziče şi čelọra če vor hi dě stănga lui·

« Dūčeți-vâ de la mene, blâstămaților, ѫ foculʿ de věči, ūnde-i gâtatʿ dïiavolului și slūğilōr lūi. C'amʿ fostъ flâmăndъ și nū mĭ-ați datъ să mânăѫcъ, ѫsetat amʿ fostъ și nū m'ați adâpat, nemĕrnicъ am fostъ și nū m'ați dūs ѫ casa voastrâ, golъ și nu m'ați ѫbrâcatъ, bolnavъ și ѫ temnițâ și nu m'ați socotit. » Atunče vorъ râspūnde ș'ačeѧ, de vorъ grâi: « Doamne, căndъ tĕmʿ vâdzutъ flâmăndъ, sau ѫsetat, sau nemĕrnicъ, sau golъ, sau bolnavʿ, sau ѫ temnițâ, și n'amъ slujit | țïe? » Atūnče le va râspūnde lōrъ, de va grâi: 24r
« Adevârʿ grâescʿ vōaâ, pentru căči n'ați fâcutъ ūnuѧ dĕčești mai miči, niče mïe n'ați fâcūtъ ». Și să vor duče ačeștĕ ѫ mūnca de věči, ĭarâ direpțïi ѫ vïața de věči.

Ѫțelesulъ ēѵangheliïei aceștiѧ ačesta ĭaste:

Ѫnʿtăĭu aratâ taina credinʿței noastre, carĕ-i mai mare și mai denainʿte venirĕ la ğūdețъ a Domnulūi nostrū lui Ïsus Hristos, ca să-lʿ foarte cū dĕdinʿsъ așteptâmъ și foarte să ne tĕmemъ și să ne grijimъ, că fărâ de greșʿ va veni, cănʿdъ cū atitĕ sūte de ai mai denainʿte au proročitʿ proročïi de venirĕ lui. | Care lucru deplinъ s'au izbănʿditʿ cūvăntulъ lōrъ, c'au 24v
venit pre lūme ѫ trupъ de ōmъ. Ĭară a doa oarâ fărâ de greșʿ va veni[1] să ne ğudeče pre noi cū putĕre și cu slavâ mare, cumъ și Ïōanъ Crъstitelъ adeverĕște, de-lъ grâѧște ca ūnъ mïelъ de ğūnghĕtъ pentru pâcatele noastre și ca ūnъ leu de čertare pentru nemulțămirĕ noastrâ șï-i scrïe ğūdețulъ Mărïei Sale ca ō lopatâ de văntūratъ če alĕğe grăūlъ diѫ plĕve, și ca ō săcure če tae râdăčina lemnulūi, și ca ūn focъ če arʿde lĕmnele čĕle seči fără de roadâ. Cūmъ și săngūrъ s'au spūsъ că vorъ vedĕ fïiulъ ōmenescъ vïindʿ la ğudețъ pre nūârïi čerĭului, și | ѫngerïi la sūirĕ Svenʿțïei Sale ѫ 25r

[1] Tip. ва вени.

čerĭu ꙟcă au spūsъ că cumū-lʿ vâd pre Mârĭa Sa dūcăndū-se ꙟ čerĭu, așѧ ĭară va veni. Și ačasta ō mărtūrisimъ tare ꙟ credinʿța noastrâ, ūnʿde četimъ vĕrūѧ.

A doa spūne că ğudețulʿ lui Dumnedzău are trei ğūdecate. Ꙟtăĭu pre ispravničĭi lūmĭei aceștiѧ, cărora lĕu datʿ Dumnedzău ğudețūlъ său să ğĭudeče ōamenĭi cūmʿ are ğūdeca ēlъ sănʿgurъ. Ĭōsafatʿ ꙟpârat dâ ꙟ ōchĭi ğudecătorilor čelora če-i punĕ să ğudeče și le dzičĕ: « Socotiți če fačeți, că nū fačeți ğūdețʿ omenescъ, če dūmnedzăescʿ ». Adecâ: nu ğudecareți ca oamenĭi, če ca nește dumnedzăi. 25v Cumʿ nū ĭaste la Dumnedzău strămʿbâtate, niče | fățârĭe, niče voe penʿtru daruri, așĕ niče la voi să nū hĭe. Că hĭeče ğūdețъ ꙟ loculъ lui Dumnedzău ğudecâ. Deči, ōare penʿtru lĕne, ōare penʿtrū darъ, ōare penʿtru voe de ōmъ, oare penʿtru nesocotinʿța sa sau a slūğilorъ čelorъ rrѧle če le daū să ğūdeče, nū să fače ğudețūl dreptъ; ačeѧ toți vorʿ hi ğūdecați cu ūrğĭa ğūdețūlui lūi Dumnedzău.

A doa ğūdecată ĭaste cănʿdъ sănʿgurъ Dumnedzău gĭudecâ aičĕ pre lūme če n'au putūtъ ōamenĭi ğudeca, sau că n'au vrūtъ. Că ačela izbâvĕște nepūtĕrnicūl diꙟ mănūle čelorъ mai tari decătъ dănʿsu, de carĭi n'au vrūtъ ōamenĭi să grâĭască 26r să le folosască, penʿtrū carĭi ōboarâ domni | și ğūdĕțe, și ꙟpârățĭi mūtâ de la ō semenʿțĭe la altâ semențĭe. Așĕu čertatʿ Dumnedzău pre fečorĭi lūi Ilĭe, preutulъ diꙟ lĕğѧ vĕche, pre carĭi dĕca nū-i čertâ tatâlъ lōr, sănʿgurʿ Dumnedzău-i čertâ la războĭu de perirâ. Mai apoi și tatâlъ lorъ dĕca aūdzi de perirĕ lorъ câdzū și ēlʿ de muri. Așĕu ğūdecatъ Dumnedzău Sodomūlъ și Gomorūlʿ, și pre čeѧ če să rădicase pre Mōυsĭ proroсъ să deschise pâmănʿtulʿ de-i ꙟghiți de vĭi. Și pre Navan če făčĕ rău lui Davidъ ꙟl čertâ așĕ, cătъ mūlțâmi Davidъ lui Dumnedzău dzicănd: « Blagoslovitъ să hĭe ačela carele au ğūdecatъ râūtatĕ mѧ despre Navanʿ ». Și Avesa- 26v lomъ cănʿdъ să râdicâ | cū ōaste mare pre tatâ-său, mai

apoi fuğinʿdъ să spăndzūrâ, dziče[1] scriptura c'au ğudecatъ
Dumnedzău direptatĕ lūi Davidъ despre vrăjʿmașïi lui. Așѧ
și pănâ ꙟ dzua de astâdzi mūlte ꙟpârățïi penʿtru nedirep-
tâți și vărsâri de sinʿğe le pïarde, și altorъ roduri le dâ.
A treѧ ğūdecatâ va hi dūpâ svărʿșitūlʿ ačeștïi lūmi, căndъ
va purčĕde glasulъ lui Dumnedzău ꙟ bučinūlъ ačelъ ꙟğe-
rescъ, carele va bučïna de va deștepta morțïi șï-i va chema
la ğudețъ cănʿdъ să va arâta diꙟ čerïu svănta crūče. Și vorʿ
plănʿğe toți ōamenïi pre lume. Plănğe-vorъ necredinčoșïi și
čeѧ če l-au râstignitъ că n'au credzūtъ svănʿta ēυanghelïe.
Plănʿğe | -vōrʿ și creștinïi čeïa če n'au purtat asupra sa 27ʳ
ōmorăčïunѧ čĕ de pâcate a sventei crūči, če s'au chematʿ
nūmai cū nūmele creștini. Plănʿğe-vorъ și čei būni, că
n'aū nevoitʿ mai mūltъ penʿtrū binele săū ačelʿ vĕčnicъ.
Ꙟsâ plănsulʿ ačestora să va ꙟtoarče ꙟtru būcūrïe, că va sosi
binele și činʿstĕ lōrʿ și mârirĕ čѧ netrecūtâ. Atunъče să va
arăta Domnūlʿ Ïsus Hristos pre nuâri, nu prĕčeștĕ nuâr;
če ploaâ și ꙟtūnecâ soarele, če prĕčei de aurъ, ꙟ toate fĕ-
lïurile de văpsĕle podobiți și frūmoși, cū oști de ꙟnğeri ne-
numârați. Și ꙟnaintĕ lūi să vorъ adūna toate limbile șï-i
va ğūdeca cumʿ spūne svănʿta ēυanghelïe penʿtru | căči n'au 27ᵛ
datъ čelorʿ lipsiți și čelorʿ neavuți. Dară čeѧ če necūmʿ să
dĕ, če ꙟcă ïaū, če ğudețъ vă pare că vorъ avĕ? Atunʿče, ïu-
bițilōrъ, să vorъ despârți pârinʿte de fečorъ, și ꙟmâ de
fatâ, și frate de sorъ, și prïïatinʿ de prïïatin, și soțʿ de soțъ.
Atunči jĕle și amarъ vă cădѧ pre pâcâtoși, că vorъ vedĕ
pre čei mai proști, pre carïi de multe ōri ï-au dosăditъ și
ï-au asupritʿ, ꙟbrâcați ꙟtr'atăta podoabâ și frămsĕțe, și
ꙟtr' atăta mârïe și činste, carѧ ōmulъ nū poate să o spūe,
și pre sine să vorъ vedѧ ïarâși ꙟtr' atăta amarъ și dūrѧre și
ꙟ ūsturime netrecūtâ și vor plănge cu amarъ. Atūnče-șʿ

[1] Tip. ѕнсі.

28r vorъ | blâstâma pâcâtoșii dzūa ѫ čêѧ č-au nâscutᶜ și viïața
č-au vïețūitъ. Atūnči de groaza lorᶜ va plănğe și čerïulᶜ și
pâmănᶜtulᶜ, și să vorъ dūče ca neşte vinovați spre perire
goli și amârăți, ūčiși și ūsturați de ѫnᶜğeri cuѫpliți și nemilostivi ѫ mūѫca de věči. Ĭarâ direpții să vor veseli de fața
lui Dumnedzău și de căntârile čěle dulči a ѫnᶜğerilor, și de
frămsѧțě če va ѫflori pre trūpulъ lorъ, și de mirezma če
va eși diѫ vistěrele čerïului, și de dobănᶜda ѫpârățïei, și de
čѧtele čěle frumoase și luminate a svenᶜțilorъ, și de cunūnile cu carile-i va ѫcununa ѫsūși Dumnedzău cū dirěpta
28v sa și de | hrana čě dūlᶜče. De ačěstѧ de toate să vorъ veseli
și să vorъ dūče spre ōdihna și spre râpaōsulъ[1] čel čerescᶜ,
ѫtru veselïe netrecutâ, ѫtrū dânᶜțuire nesfărșitâ, ѫtru
desfâtare și ѫ dezmierdâčïune neѫčetatâ ѫ cūrțile și ѫ
polatele četâței čeii de susъ, carě ō aū ziditъ ѫsuși
Dumnedzău.

Penᶜtr' ačѧ, fraților ᶜ, adūčeți-vâ amente děčasta veselïe,
če penᶜtr' ănsâ svenᶜții ș'au pūsъ nū numai avuțïѧ, če și
sănâtatѧ și vïața și mai apoi și capūlъ ș'au pūs. Ĭarâ noi
acmū ō fârămâ de păine sau ūnᶜ banъ ne scumᶜpimъ a da.
Penᶜtr' ačě, fraților ъ, curâțiți-vâ pâcatele cu ispovědanïѧ,
29r cū milostenïѧ, cu rūga, cū lacrâ|mile, cu paza beserěčei,
ca să scâpați de mūnčile de věči și ѫpârâțïѧ čerïului să
dobănᶜdiți, pentru mila și darūlъ Domnului nostru lui Ĭsus
Hristos, cârūѧ să cade činste și ѫchinâčïune, slavâ și mârire,
ѫpreunâ cu pârinᶜtele și cu duhūlᶜ svăntᶜ, acmū și pūrūrѧ
și ѫtrū věči de věči. Aminъ.

---

[1] Tip. ръпаѡсꙋлъ.

4. Dumenėca lâsatului brândzėi. Ēѵanghelïa diꙟ Maѳei ꙟ şěptesprâdzěče capete.

Dzise Domnūlь:

De veţi ērta pre ōameni de grişělele lorь, ērta-va şi pre voi pârinᶜtele čela diꙟ čerĭu; ĭară de nū veţi ērta pre | ōameni de greşělele lōrь, niče pârinᶜtele vostru nū va ērta pre voi de pâcatele voastre. Şi cănd vâ postiţi, nu fireţi ca čei fâţarᶜniči mâhniţi că-şᶜ posomorâscь fěţele sale ca să sâ arate ōamenilorь postinᶜdū-se. Adevâr grâescь voaâ că-şᶜ ĭau plata sa. Iarâ tū postinᶜdū-te ūnᶜğe capūlь tâu şi faţa ta ō spalâ, ca să nū te arâţi ōamenilorь postinᶜdū-te, če pârinᶜtelūi tău ꙟ tainâ, şi pârintele tâu čela če věde taina da-ţᶜ-va ţïe la arâtare. Nū adunareţi şïe vistěre pre pâmăntь, ūnde-sь vïermi şi pūtreğūnѧ pūtreděşte şi ūnde fūrïi ō sapâ şi ō fūrâ, če adunaţi şïe vistěrĭu ꙟn čerĭu, ūnᶜ|de nū-sь vïermi, niče pūtreğūně pūtreděşte şi ūnᶜde fūrïi nu ō sapâ, niče ō fūrâ. Că ūnde va hi vistěrĭulь vōstrū, acolo va hi şi inima vōastrâ.

29^v 30^r

Ꙟţelesūlь ačeştïѧ ēѵanghelïi ačesta ĭaste:

Ꙟtăĭu aratâ: cănᶜdь ne rūgâm să ne ĭarte Dumnedzău greşělele nōastre, ačěѧ ērtâčūne ō pune Dumnedzău pre noi, ca să ērtâmᶜ noi ꙟtăĭu greşělele fraţilorь noştri, adecâ fïecărūi creştinᶜ. Care ꙟvăţâturâ aūdzăndь Petrъ apostolᶜ de la Domnulь şi ꙟvăţâtorĭulь său, să ĭubască vrăjmaşïi săi şi să le ĭarte vinile lorь, nū ştïѧ če va fače, că nū să tămᶜplă nū|mai dănăōarâ ꙟtr'o dzi scrъba şi mănïѧ, če ꙟtr' altâ dzi şi căte de şěpte ori. Penᶜtr' ačě ꙟtrebâ de Domnūlь şi ꙟvăţâtorĭulь sâu, de Hristos: cade-să a ērta de şѧpte ōri ꙟtr'o dzi greşala fratelui če va greşi ꙟprotiva noastrâ? Şi ačesta râspūnsь lūâ, că nū sâ cade a numâra dragostě creştinūlui

30^v

de căte ōri va ērta greșala děproapelui său, če de căte ōri
s'are greși neștine ѫprotiva noastrâ, dětătě ōri să ērtâmь.
Căči că ōmūlь căn'dь greșěște ѫprotiva altūi ōmь, nū-i atăta
de mare pâcatūlь, căči că-i[1] ōm de ō protivâ ca[2] și dănsь,
macar s'are hi și ѫpârat', că cu firě-i ѫtocma. Ĭarâ carele
31ʳ greșěște ѫ|protiva lui Dumnedzău, čine să va ruga pen'tru
dăn'sь? cūmъ dziče Ilïe, preutul' legei vechi. Pen'tr' ačě
țïe nū ți-i greu a râbda greșala altuѧ, căči că ēști ōmь ca și
dăn'sulь, če-i greu lui Dumnedzău a râbda greșala ta, că
nū-i ca tine. Tu de ērți greșala altūѧ, dai un' șalâu, ĭarâ
Dumnedzău de ĭartâ greșala ta, ѫț' ĭartâ ō mïe de zloți.
Că cū cătū-i mai mare și mai ѫnalьtâ destoničïѧ lui Dumne-
dzău de nepūtința ōmului, cū atăta ĭaste mai greu a plâti străѫ-
bâtatě lui Dumnedzău čelui de sūsь, če rabdâ de la ōmulь
čelь de ğos. Și Dumnedzău ĭartâ străm'bâtatě sa če are
de la tine; dară tū ѫ če chipь să nū ērți străm'bâtatě děpro-
31ᵛ pelui tâu, | că ēști ѫtocma cū nūsь. Dumnedzău ĭartâ ѫ
darь, ĭară tū de ērți nū ērți ѫ dar', că ĭai de la Dumnedzău
ertâčĭune, cum' dziče săn'gūrь: « De vei ērta, ērtat' ver hi ».
A doa spune că să cade ōmūlui creștinь să postěscâ și
aratâ și cūm' va posti, de dziče să nū facâ postūl' niče rūga
ѫ veděrѧ ōamenilor'; că de va čerca čin'ste și laudâ de la
ōameni pen'tru postulь și pen'tru rūga če va face, platâ
de la Dumnedzău nu va avě. Așѧ și pen'tr' alte lūcrūre
būne pen'tru toate. Așěu postit' Davidъ prorocь pen'tru
greșala sa ș'au dzisь: « Măѫcat-am păine ca de čenūșe, și
bâutūra mѧ ō amь amestecatь cū lacrămi », și ĭarăși: « Ѫbrâ-
32ʳ catū-m'am' | ѫ dărștine ș'am' smerit' cū postь sūfletul'
mïeu ». Așěu postit' Ahav' ѫpâratь čelь râu ș'au ѫblăndzitь
pre Dumnedzău, așě și Samoilь prorocь, pen'tru depâr-
tarě mănïei lūi Dumnedzău, svâtūi pre ōameni de postirâ

[1] Tip. кън. [2] Tip. кь.

și strâgarâ: « Greșit-amъ, Doamne! ». Ninevitĕnïi cū postulʿ depârtarâ mănïa lui Dumnedzău de nū să prâpădirâ, atăta cătъ ѫvățâ ѫpâratulʿ nūʿ numai ōamenïi, če și dobitoačele ѫcâ să le ѫchidzâ să nu mânăѫče, pentru mai mare jĕle și pocâințâ. Că postulъ cū adevăratъ ĭaste ѫfrăngere inimïei și plecare sufletului, cu carele ōmulъ č-au mănïĭatъ pre Dumnedzău săѫgūrъ pre sine să mănïe și ѫsuși pre sine | să 32v čartâ. Și ačĕ ѫfrănʿgere a inimïei așĕ ĭaste de dragâ lūi Dumnedzău, cătъ de čertarĕ čѧ grĕ și vĕčnică-i scoate șï-i izbâvĕște. Cūmʿ au ѫvățatъ și Domnulъ Hristos ūčeničïi săi că rūga și postulʿ tare armâ ĭaste spre vrăjmașūl, că prĕčelă dïavolʿ nemică altâ nū-lъ biruĭaște niče-lъ poate scoate, nūmai rūga și postūlъ.

Penʿtr' ačĕ ѫ toată vrĕmѧ ĭaste būnъ și de trĕbă postulъ, cumʿ dziče velichi Vasilïe, ĭarâ mai vărtosъ ѫtr' ačĕste dzile a postului čelui mare penʿtrū să ne gătămʿ și să ne curâțimъ cătrâ svănta cumenecătūrâ și cătrâ dzua ѫvïerei a Domnulūi nostru lūi Ĭsus Hristos, ōmorănʿdū-ne și noi trū|pūrile cu postūlъ cătrâ mūnčile și cătră moartѧ Svenʿ- 33r țïei Sale și dăndъ a dzĕčѧ din totʿ anulъ căte o dzi diѫ dzĕče dzile, dūpâ ğūrūința lūi Pavelъ apostolʿ, če dziče că, de vomъ râbda cu nusʿ, adecâ cū Hristos, cū nusъ ne vomъ și proslâvi. Cūmъ și nevoescʿ ș facъ toți credinʿčoșïi lui Hristos ѫ toatâ lūmĕ, nūmai sănguri calvinïi și lïutranïi, eretičïi diѫ vrĕmѧ dĕcmū, legătūra lūcrurilorъ čelorъ būne nu ō vor. Ѫ volničïѧ trūpului și ѫ ōdihnâ vorʿ, carĕ ѫdulčĕște trūpulʿ. Și cručĕ lui Hristos lï-i ūrătâ, cu carĕ a-șʿ da șïe vr'o ūstenĕlâ sau vr'o nevoințâ nū cūtĕdzâ, temăndu-se să nū-șʿ vatăme binele aičĕ pre | lūme. Fără de ūste- 33v nĕlâ, și fărâ de postъ, și fărâ de lacrămi, și fărâ de niče ō răbdare, vor să ağūngâ čerĭulъ, ѫblănd pre calĕ čѧ largâ carĕ duče ѫ perire, și nū-șъ adūcъ amente de Danïilъ prorocъ, că dupâ če să posti dzĕče dzile, mai frūmos și mai

gras fū decătʿ ceѧ ce măѫca bucate scūmpe diѫ masa ѫpă-
ratūlui Navohodonosorъ.
A treѧ spūne svănʿta ēvangheliïe că unʿde strănğe ōmulъ
agonisita sa, acolọ-i ïaste și inima. Că čine-șʿ pūne nedĕjdѧ
toatâ nūmai ѫ vïïața aceștïi lūmi, aičĕ pre pâmăntъ nūmai
če strănʿğe, aičĕ pre pâmăntū-i ïaste și inima și găndulъ și
34ʳ toatâ nedĕjdĕ și avūțïïa. Care | lucru ïaste amăğitorïu, că de
nū ō fūrâ furïi sau de nū rugĭnĕște și de nū pūtredĕște,
totūșʿ vine moartĕ și râmăine altọra. Ïarâ čela če-șʿ pūne
nedĕjdѧ pre vïața čĕ de susъ, cūm dziče apostol Pavel:
« Vïïața noastră ïaste ѫ čerïu », ačela-ș mūtâ avūțïѧ ѫ čerïu,
fâcăndʿ ağutorïu și milostenïe câdzūțilọrъ, nepūtĕrničilọrʿ,
sărạčilọrʿ, besĕrečilọrъ, și ѫpârținʿdu-și agonisita ѫtru nu-
mele lui Dumnedzău fače vistĕrïu ѫ čerïu, ūnʿde niče fūrïi
ō fūrâ, niče putreğunĕ ō putredĕște, niče moartĕ vine.
Derept ačĕ, și inima lui și tot găndulʿ și cuğetulʿ lui acolọ
ïaste.
Astâdzi toate locūrile să gâtïadzâ de svăntūlъ postъ, și
34ᵛ ō|rașe, și sate, și toate casele creștinești; deči și noi să nu
ne arâtâmъ denafarâ de tocmala creștinĕscâ, că ѫnğerūlъ
lūi Dumnedzău ѫblâ de scrïe ѫ catastihʿ pre čeѧ če vorъ
să postĕscâ. Deči să nevoimъ să nū himʿ niče noi lepâdați
diѫ catastihulъ lūi Dumnedzău. Sosĕște-ți vrĕmѧ če ai
măѫcatъ mūltъ. Sosĕște-ți anūlʿ če ai bâūtъ mūltъ și ai
fâcutʿ voѧ ta čĕ rĕ, ïarâ acmu ïatâ aū sositʿ vrĕmѧ pocâinʿței,
ïatâ au sositъ dzūa spâsenïei. Căte amʿ greșitъ preste anъ,
acmū să ne ѫdireptâmъ. Căte pâcate amъ fâcūtъ, acmū
să le spâlâm. Cătъ amʿ mănïïatъ pre Dumnedzău, acmū
35ʳ să-lъ ѫblănʿdzimъ cu foamĕ | și cū sĕtѧ, și cū alte fapte
būne cu toate, că postūlъ nū ïaste nūmai de būcate, če și
de clevete, și de fâțârïï, și de zavịstïi, și de alte pohte rĕle
de toate. Și mainte de toate să pâzimʿ svănta besĕrecâ și să
avem rūgâ ѫ vrĕmѧ postūlui nostru. Că cūmu-i păinѧ fârâ

de sare, așĕ-i și postulъ fârâ de rugâ. Că ruga ĭaste luminâ sufletului ōmului și cale la ѫpârâțĭa čerĭului. Postulъ au proslâvitʿ pre sâhastri, postulъ au činʿstit pre prĕpodobniči. Ačesta au ѫnâlʿțatъ direpțĭi, ačesta au lūminatъ apostolĭi, ačesta au fâcūt proročĭi. Diѫtr' ačesta postъ s'au lūmina ъ menʿtѧ lōrъ și aū | spūs de tocmĕlele če vorʿ hi ѫnainʿte. Ačesta și noi, creștini, să-lʿ prĭimimъ cū toatâ būcurĭѧ, ačesta să-lʿ agonisimъ, ačesta să nevoimъ să-lʿ ѫplemъ și să-lъ fačem penʿtru ca să ne spodobascâ Dumnedzău. Aičѧ să petrѧčemъ cu pače și cū sănâtate fârâ de smenʿtĕlâ de vrâjmași vâdzūți și nevâdzūți, să ağĭunğemъ și svenʿtele Paști spâlați și cūrați de pâcate, să prâznūimъ cū ērtare de pâcate și cū spâsenĭe, ĭarâ acolo să ne izbâvimъ de mūnčile de vĕči și să dobăndimъ să prâznūimъ și Paștile čĕle de sūsъ ѫtrū ѫpârâțĭѧ čerĭului, penʿtru mila Domnului nostru lui Ïsus Hristos, če lui i să cade ținĕrѧ și | pūtĕrѧ, činstѧ și ѫchinâčĭunѧ, ѫpreūnâ cu pârinʿtele și cu duhulъ svăntъ, acmū și pūrurѧ și ѫtru vĕči nesvărșiți și netrecūți. Aminъ.

---

5. Ѫvățâturâ la dumeneca ѫntăĭa a svănʿtului postъ čelui mare.

Cūmu-sъ ĭarna vicole și vănʿtūri râči și vremi ğeroase, de carile să ѫgreuĭadzâ ōamenĭi și sămʿtū supârați ѫ vrĕmѧ ērnei, ĭarâ dĕca vine primâvara ēi să ĭușurĕdzâ de ačѧlĕ de toate și să veselescъ, câče c'au trecūtъ ĭarna cū ğerulъ și s'au ivitъ primâvara cū calʿdūlʿ și | cū seninulъ, așĕ și ѫ vrĕmѧ de demūltъ au fostъ vicole și vănʿturi de scrъbe și de dosâdzi pre ōameni ca și ѫtr'o vrĕme de ĭarnâ. Ѫ care vrĕme ѫpârațĭi čei necredinʿčoși, carĭi strica sventele icoane

și le lepâda diꙟ besĕrecâ, ꙟ mūlᶜte chipūri dosâdiѧ și mun-
čiѧ pre creștini penᶜtru să nu se ꙟchine svenᶜtelorъ icoane.
Če ĭarâ strâlūči dūlᶜče primâvarâ și liniște mare ꙟtr' ačastâ
dzi de astâdzi, ꙟtru carѧ nĕmъ adunatъ și noi să prâznūimъ
și să dâmᶜ laudâ lūi Dumnedzău, câči c'au pĭerъdūtъ ēre-
tičii și mâčitelii ș'au ꙟmulțitᶜ sventele săboarâ, dĕu ꙟtâ-
37r ritъ ꙟchinâčunѧ sventelorъ icoane. Pentr' ačѧ | și noi, o,
ĭubițĭi mĭei creștini, să ꙟblâmъ și noi dūpâ dzisa sventelorъ
săboarâ și ꙟvâțăturile a șĕpte săboarâ să le priimimᶜ și
ꙟtr' ănimile noastre ca ꙟntr'uꙟ vistĕrĭu ꙟ vĕči să le ferimъ.
Că, denafarâ de tocmala č-au tocmit sventele săboarâ, nime
nū să va spâsi, niče ꙟtru ꙟpârățĭa čerĭului va ꙟtra, că po-
rūnca a șĕpte soboarâ de Domnulъ Hristos ĭaste așѧ: cūmъ
Mârĭia Sa Hristos ĭaste Dumnedzău adevâratъ, ūnulъ cū
pârinᶜtele, și ĭaste ꙟpâratъ și despuetorĭu ꙟgerilōrъ, și știe
inimile și găndūrile ōamenilōrъ, cūmъ au știutᶜ găndurile
lui Naѳanailᶜ căndᶜ ședĕ suptᶜ smochin, cūm aūdzim mai
chiar diꙟ svănta ēꙋanghelĭe de astâdzi.

37v Ēꙋanghelĭe diꙟ Ĭōanъ ꙟ činči capete.

Ꙟtr' ačĕѧ vrĕme vădzū Ĭsus pre Naѳanailъ viindъ cătră
sine și grâi dinsъ: «Ačesta cū adevârat ĭaste izrailtĕnъ și
ꙟtr'ănsъ vicleșūgъ nū ĭaste». Ĭarâ Naѳanailъ râspūnᶜse lui:
«Cūmъ mâ știi?» Râspūnse Ĭsus și dzise lūi: «Mainᶜte
ꙟcâ de če tĕu chematᶜ Filipъ, căndъ ērai sūptъ smochinъ,
tĕmъ vâdzūtъ». Râspūnse Naѳanailъ și dzise: «Tu ēști
fĭiulᶜ lui Dumnedzău, tū ești ꙟpâratulъ Izrailtĕnilōrъ».
Râspūnse Ĭsus și dzise lūi: «Penᶜtru câči-țъ dzișъ că tĕmᶜ
vâdzūtъ suptъ smochinъ, credzi. Mai mari dĕčѧstѧ veri
vedĕ». Și dzise lui: «Adevârᶜ, adevârᶜ grâescъ voaō: dĕcmū
38r veți vedĕ čerĭulъ deșchisᶜ | și ꙟngerĭi lūi Dumnedzău sūindъ
și pogorăndъ spre fĭiul lūi Dumnedzău».

Ꙟntăia parte:
Pentru venirĕ lui Naѳanailь cătrâ Hristos și pentru mârturïa lui.

Ꙟntr' ačastâ svăntâ ēυanghelïe doaō lūcruri ne aratâ: ꙟntăĭu mârʻturïѧ lūi Naѳanailь, č-au mârtūrisitь de Domnulь Hristos că ĭaste fiĭulь lui Dumnedzău și ꙟpâratь Izrailtĕnilorь; a doa, cumь Domnulь Hristos ĭaste știĭutorĭu găndurilōrь și inimilorь ōmenești. Că ačesta Naѳanail avĕ nedĕjde și credinţâ foarte mare că va veni Mesïa Hristos, și cu bucurïe aștepta venirѧ lui. Dănăōrâ, ședzăndъ la casa sa suptь ūnʻ smochinь și audzindь de čūdesele lui Hristos, gănđïѧ | ꙟ mentĕ sa și cuğeta căndai să nu hïe 38ᵛ ačela Mesïѧ pre carele aștĕptâ să vïe? Ꙟtr'ačelь časь veni și Filipь la dănsь, că-i ēra priĭatin și cūnoscūtь, și dzise cătr' ănsь: « De carele au scrisь Moυsi ꙟ lĕğe și proročii, amь aflatʻ pre Ĭsus, fiĭulь lui Ĭōsifь če ĭaste diꙟ Nazaretь ». Râspūnse lui Naѳanailь și dzise: « Ōare diꙟ Nazaret poate să hïe čeva bine? » Șï-i dzise lui Filipь: « Vino și veri vedĕ, că săvai că ĭaste și ōmь, ĭarâ mai presūsʻ de pūtĕrѧ ōmenĕscâ le face toate și le râspūnde. Penʻtr' ačĕ nū te ꙟdoi, če vino și veri vedĕ săngūr bârbatь minūnatь ca ačela, pre carele nūmai diꙟ cuvente-lʻ veri cūnoaște. » Ačĕstѧ dĕca aūdzi | Naѳanailь, ꙟdatâ să sculâ și să dūse cū Filipь la 39ʳ Ĭsus. Ĭarâ cătū-lь vâdzū Hristos vïindь câtr' ănsь, dzise: « Ačesta ĭaste cu adevâratь izrailʻtĕnь și ꙟntr' ănsь viclešūgь nū ĭaste ». Râspūnse Naѳanailь și dzise: « Cūmь mâ știi să hïu așѧ? » Ĭarâ Domnūlь Hristos râspunse lūi: « Ꙟcâ mainte de če tĕu chematь Filipь, căndь șidĕi sūpt smochinь și cūğetai de mene și de čudĕsele mѧle și găndiĭai cănʻdai să nū hïu ēu ačela Mesïa, pre carele aștepți să vïe. Și cu bucurïe ai venitь să vedzi faţa mѧ. Pentr'ačѧ ēști feričitʻ că tĕi spodobitь dĕi vâdzutʻ pre carele toţi proročii și pa-

trïïarșïi au doritъ să-lъ vadzâ și nu l-au vâdzūtʿ.» Ĭarâ
39ᵛ Naѳa|nailʿ dĕca aūdzi acĕlѧ cūvente, să mirâ de ꙟțelepčunѧ
lūi și să spâmăntâ daca vâdzū că ști găndurile și cūğetele
čĕle ascunse dintrū inima lui. Și ꙟnʿdatâ credzū că ačela
ĭaste Mesïa pre carele aștaptâ ēi și strigâ de dzise: «Ꙟvâ-
țătorïu, tū ēști fiïulъ lūi Dumnedzău, tū ēști ꙟpâratulъ
Izrailtĕnilorъ, că taina și găndurile inemïei mĕle le știi ca
ūnъ Dumnedzău și pentr' ačĕ ēști fiïu ačeluѧ și ēști destoi-
nicъ a ꙟpărâți ꙟ Izrailtĕni, c'amъ aūdzitъ diꙟ proroči că veri
ꙟpârăți ꙟ Izrailtĕni». Râspūnse lui Domnūlъ Hristos șï-i
dzise: «Pentru câči dzișʿ țïe că tĕmъ vădzutъ suptъ smo-
40ʳ chinъ, credzūși. Mai mari | dĕčѧstѧ veri vedĕ. Adevăratʿ
vâ grâescъ că dĕcmū veți vedĕ čerïul deschisʿ și ꙟğerii lūi
Dumnedzău suindъ și pogorăndъ spre fiïulъ ōmenescъ. Că
ēu cū firѧ mĕ čѧ dumnedzăïascâ diꙟ čerïu amъ venit pre
pâmănʿtʿ ꙟ zgâūlъ prĕcūratei Fečoare, ĭarâ cū trūpulъ diꙟ
Viѳleemъ și diꙟ Nazaretъ. Pentr' ačĕ să mâ cunoști, o,
Naѳanaile, că sămtъ ꙟdoitъ: ōmъ și Dumnădzău. Cu dum-
nedzăirĕ čerïul deschizъ și ꙟnğerii la slūjbâ-i chemъ, și de
ѕrъgъ mâ ascultâ și voïa mѧ facъ.» Ūnïi diꙟ čerïu să pogorъ
de slūjbâ Domnului său, cūmъ aū fostъ ꙟ Viѳleemʿ la
naștere lūi și la pustïi, cănʿdъ să posti patrudzeči de dzile
40ᵛ și pa|trudzeči de nopți. Alți ꙟnğeri să sūe ꙟ čerïu, cumъ
au fostъ la ꙟnâlțare. Ačĕstѧ toate mainte le spuse lui Naѳa-
nailʿ și nu nūmai lūi, če și noaō credinčoșilōr lui, ca să
crĕdemʿ tare că Domnul Hristos ĭaste Domnu adevâratъ,
nu-i dupâ dar fiïu lui Dumnedzău, cumъ dzicъ arïïanïi,
če dūpâ fire ūnulъ cu pârintele, cuvăntulъ și fiïulъ lūi Dum-
nedzău pârintelui, pūrurĕ și diꙟ vĕči nedespârțitъ de pârin-
tele. Cūmu-i cuvăntulъ ꙟ mente și ꙟțelepčūnĕ la ꙟțeleptъ
și vărtūtѧ ꙟ vărtučosʿ, așĕ și fiïulʿ la pârintele. Pentrū care
lucru astâdzi maica noastră besĕreca la arâtare aratâ mâr-

tūrïe fiilorъ săi și toatâ | credința și porūnčile apostolilorъ 41r
și a săboarâlorъ netrecūtъ ꙟ věči le pomeněște credinčoșilorъ sâi.

A doa parte:
Pentrū svănta cumenecătūrâ.

Cade-sâ a totъ pravoslavniculʿ creștinъ să știe că patrū postūri če sămtъ preste totъ anulъ tocʿmite și pūse de apostoli și de sventele săboarâ, pentr' ačě lѧu tocmitъ, pentru ca să să postěscâ hïecare creștinъ și să sâ ispovedūïascâ și să sâ cumeneče de patru ōri ꙟtr'un anъ. Ĭară mai vărtosъ ačesta postъ ĭaste alesъ diꙟ tot anulъ și ĭaste tocmit diꙟtrū 'ntăĭu, ca, de va și trěče vr'unъ postʿ de čělѧlalʿte să nu sâ poatâ griji creștinulʿ de svănta | cumenecătūrâ să sâ 41v
cumeneče, ĭarâ ačesta postʿ niče ꙟtr'un chipъ să nū trěcâ creștinūlui fără ispovedanïe și fâră svănta cūmenecătūrâ. Câči că păině carѧ ō agonisim dentru ūsteněłâ să chïïamâ și ĭaste păine de durěre. Deči pentru măngăĭarѧ hïecărui credinčosъ, aū lâsatъ noaō Domnulъ Hristos păine de būcurïe, carѧ nū numai trupulъ če ꙟtârěște, če și sūfletulъ diꙟ moartě vѧčnicâ-lъ izbâvěște.

Ačasta ō au fâcūtъ Domnūlъ ꙟntăĭu pentrū sine, dup'ačѧ și pentru noi. Vrūt-au Domnulʿ Hristos să pūe tocmala sa ꙟ lūcrurile carile sămtъ mai de trěbâ tutūrōrъ oamenilorъ, fără de carile 'nu poate | hi vïu ōmulъ, ca să nu sâ poatâ 42r
tâgădui nime să dzicâ că n'are sau nū ști.

Pentrū sine aū fâcūtʿ Domnulъ Hristos ačasta, pentru ca să nu sâ ōprěscâ niče dănăoarâ dragostѧ lui diꙟtrū noi, če pūrurѧ și totʿděūna să sâ aprindzâ și să să ꙟnoïascâ. Pentr' ačě aū lâsatъ noaō ꙟ păine trūpulъ său și ꙟ vinъ singěle său, pentru ca să hïe pomenite mūnčile lūi și nevinovata moartѧ lūi, cumъ grâïaște și Pavelʿ apostolъ, de dziče: « De căte ōri veți măꙟca dѧčasta păine și veți bě diꙟtr' ačesta

pâharъ, moartĕ Domnūlui să mârtūrisiți ». Ꙟvață Pavelъ
apostolъ să mărturisascâ moartĕ Domnūlui, adecâ să spūe
42v la arâta|re că pentru pâcatele noastre tuturọrъ au muritъ
nevinovatulъ pen'tru če̋i vinovați. Cătr' ačẹ̆, tocmala pentru
carѧ aū lâsatъ Domnulъ trūpūlъ și singele sâū ꙟ păine și
ꙟ vinъ ĭaste ačasta: căndъ mă ꙟcâmъ de trūpul' čelъ sufletescъ
a Dọmnulụi Hristos, atūnče ne ūltuimъ și ne lipim'
ꙟtru Domnūlъ Hristos. Că cūmъ pïiardemъ pentru pâcat'
darulъ če-lъ dobăndimъ la botedzъ, așĕ și pentru luarĕ
trūpului și sinğelūi Domnūlui Hristos ĭarăși ne ꙟpreūnâmъ
ꙟtru besĕreca [1] lūi, ạdecâ ꙟtru mâdūlarele lui če le ĭaste
capъ Mârïѧ Sa. Că apropïindū-ne cătră ačelъ nevinovatъ
43r trūpъ și sinğe, simtemъ curâțiți | și lâmuriți pentru pocâința
pâcatelōrъ și pentru ispovĕdanïe. Ačasta ĭaste če dziče Pavelъ
apostolъ să sâ socotĕscâ ōmūlъ săngurъ pre sine și
așѧ de păine să mânăꙟče și de ačesta pâharъ să bĕ, că čela
če va măꙟca și va bĕ fïindъ nedestoinicъ va hi vinovatъ
trūpului și sinğelūi lui Hristos. Pentr' ačasta toc'malâ aū
lâsatъ ačasta Domnulъ Hristos despre partĕ sa.

Ĭarâ despre partĕ noastrâ ꙟ mijlocul' al'tọra ꙟtăĭu ĭaste
ačasta, că toate chịpurịle leğei vechi pre noi ꙟ lĕgѧ noaâ
ēra să sâ ꙟple. Pentr' ačĕ chipulъ izbâvinței jidovești diꙟ
robïѧ Ēgυpẹtūlūi, carѧ mïelūșelulъ Paștilōrъ če ꙟchipuѧ
43v izbâvirĕ di|ꙟ robïѧ Satanei, ꙟn'trū noi s'au izbân'dit. Deči
cum' măꙟca Jidovïi mïelușelulъ pentrū pomenirĕ izbâvirei
diꙟ Ēghυpet', așѧ și noi măꙟcăndъ de svăn'ta cūmenecâturâ
pomenimъ izbâvirѧ diꙟ robïѧ ĭadūlui, pentru moartĕ Domnūlūi
Hristos. Mare sâmnъ de bine și de milâ ĭaste și ꙟcâ
mai mare tocmalâ ĭaste lūarѧ trūpulūi și sinğelui Domnulūi
Hristos, če-lъ lūâmъ ꙟ păine și ꙟ vinъ de-l măꙟcâmъ
și-l bemъ, că ĭaste lâsatâ mila și dragostѧ și prïința crești-

[1] Tip. бєѣрєка.

nĕscâ. Că nū ꙟ zadarъ arată apostolъ Pavelъ de dziče aşѧ:
« Ō păine ĭaste, ūnʿ trūpъ sịmtemʿ, macarъ că sịmtem şi
mūlʿţi, ĭară pentr' ačĕѧ sịm|temъ ūnulъ toţi căţi măꙟcâm 44r
diꙟtr'ačĕѧ păine şi bemъ diꙟtr'ačela pâharъ ». Frūmoasâ
dovadâ a svăntului Pavelъ, că mūlʿte mâdūlare ūnʿ trupъ
sămtъ, la ō păine če ĭaste diꙟ mūlъte grâūnţe frâmăntatâ
şi coaptâ şi la ūnʿ vinъ če ĭaste diꙟ mūlte bobiţe storsъ.
Că cūmъ ĭaste diꙟ multe grâūnţe păinѧ şi vinulъ, aşѧ şi
diꙟ mūlţi ōameni ĭaste ūnulъ ꙟtr'o credinţâ, ꙟtr'o prïinţâ,
ꙟtr'o dragoste, ꙟtr'o ꙟpreunare sūfletĕscâ. Cūmʿ are hi
mâdūlare mulъte ꙟtr'ūꙟ trūpъ să sâ ĭubascâ şi să-şъ prïĭascâ
ūnul altūi, aşѧ sịmtemъ mūlţi ꙟtr'uꙟ trūpъ ꙟtrū Domnūlъ
Hristos. Câ căţi nĕm | botedzatъ[1] ꙟ Hristos, ꙟtrū Hristos 44v
nĕmʿ ꙟbrâcatъ. Ačĕstѧ toate sămtʿ chipъ şi ꙟvăţâtură penʿ-
tru priinţa şi dragostĕ creştinĕscâ, ca să ne ĭubimʿ ūnulъ
prĕlaltъ. Că fiĭulъ lui Dumnedzău, Domnulъ nostru Ĭsus
Hristos, preste toate nĕū lâsatъ dragostĕ şi lĭubovūlъ, să
ne ĭubim ūnūlъ prĕlalʿtъ. Pentr' ačasta foarte tare ne dziče
că pentr' ačasta aū pūsъ şi trupulъ sâu ꙟ păine să-lʿ
măꙟcâmʿ şi singele său ꙟ vin să-lʿ bemъ.

Ĭarâ de te miri cūmъ să ꙟparte căte ō fărâmă păinĕ carĕ
să schimbâ pre prĕstolʿ ꙟ trupulъ lui Hristos şi să aflâ totъ
ꙟtregъ Hristos, cūmu-i ꙟ čerĭu aşѧ şi pre ōltarĭu, mirâ-te
şi dĕčasta că ūn soare, če ne luminĕdzâ şi ne | ꙟcâlъdzĕşte 45r
aičĕ, ꙟtr'ūnʿ časъ ĭaste deōdatâ şi ꙟ čerĭu şi pre pâmăntъ,
şi la râsăritъ şi la apūsъ şi ꙟ toate laturile lūmĭei. Aşѧ şi
Hristos deōdatâ şi ꙟ čerĭu şi pre pâmăntъ ꙟnʿtrū svănta
litūrghĭe, ca ūnʿ putĕrnicъ dĕistvuѧşte cu pūtĕrѧ sa čĕ
dumnedzâĭascâ. Şi ĭarâşъ de te miri că ꙟ mūlte parţi să
ꙟparte Hristos şi totъ ꙟtregъ să dâ tuturor ꙟtocma, nu mai

---

[1] Tip. нѣᵐ | м̆ ботєѕатъ.

pūținʿ ꙟtr'una și mai mūltь ꙟtr'alta, mirâ-te și dĕčasta că
ūnʿ glasь alь mïeu ĭaste și ꙟ gūra mĕ și ꙟ ūrechile voastre
tuturorь ꙟtr'un chipʿ. Deči de să aflь ꙟ fapte așѧ, darâ
cu cătь mai pre lesne poate să hïe ꙟtru soarele čelь direptь
45v Hristos | decătʿ ꙟ soarele čel fâcūtʿ, și ꙟ cuvănʿtūlь lūi
Dumnedzău decătь ꙟ cuvăntulь ōmenescь. Și de te miri
că trupulʿ să frănğe bucâți, cănʿdь să ꙟparte svăntulь agnețʿ,
darâ cumь ĭaste Hristos ꙟntregь ꙟ toate bucâțile, mirâ-te
și de ačasta căndь zdrobești oglinda ꙟ miči būcâți, ĭară chipulь
ōmulūi nu să zdrobĕște ꙟtr' ănsa, če ꙟ toate bucâțile să vĕde
ꙟtregъ ca și ꙟ toatâ oglinda. Și de te miri cūmь ĭaste măꙟcatь totьdĕūna trūpulь lui Hristos și nu să mai ꙟpuținĕdzâ,
če ꙟtregь petrĕče ꙟ vĕči, mirâ-te și dĕčasta că diꙟtr'o lumănare aprinʿdzi mïi de lumânări și nū mai ꙟpuținedzi lūmina
46r čeii diꙟtăĭu. Și de | ꙟtrebi cumь ꙟntrâ Hristos diꙟ lonʿtrulь
nostrū și nu să spūrcâ niče să ōprĕște, și eu te ꙟtrebь: soarele, că trĕče priꙟ locuri ꙟpuțite și scrъnave, spūrcâ-se aū
ba? Știū că čela če va hi ꙟțeleptь și credinьčosʿ nu va ꙟdrъzni
să dzicâ dĕčasta[1]. Deče, de nu să spūrcâ soarele čelь trecâtorĭu, cu mūltь mai vărtōs čelʿ vĕčnicь și netrecūtь, lumina
a toatâ curâțïѧ, nū să spūrcâ, niče să ꙟcūe pre carele ĭadulь
și pečețile gropïei nu l-au pūtūtʿ ținѧ.

Așijdere să ꙟțeleği de ꙟfricoșata tainâ a sventei cumenecâtūri că, dĕca să mânăꙟcâ, nu ĭase cū alʿte būcate pūtrede,
46v cumь grâĭaște și свѧтыи Ĭōanь Zlatoūstʿ, če să | schimbâ
ačѧ păine svențitâ ca ō parâ supțire și să râșʿchirâ ꙟ totь
trupulь nostru. Așijdire și pentru tămʿplâri: de să va tăꙟpla
svănta cumenecăturâ să mūčedzascâ, sau să ꙟghĭațe, sau să
să vĕrse ꙟ gunoĭu, sau hïe ꙟ če chipʿ de čѧstѧ, nū pate
trūpulь și sinğele lui Hristos ačasta, če păinĕ și vinūl den
nafarâ. Ĭarâ ačĕ jrъtvâ dumnedzăĭascâ fârâ chinʿ și fără

[1] Tip. дѣчаста.

toatâ putreğunĕ ĭaste neѫpreūnatâ dĕčĕstѧ. Să nū hïe ačasta,
că și dumnedzăirѧ ѫ trūpulь lūi Hristos pre crūče nemicâ
n'au pâțitʿ, niče aū chinuitь. Așѧ și ѫtrū činʿstita tainâ,
trūpulь și sinʿğele Domnulūi nostru lūi Ĭsus Hristos ne-
micâ nu pate, nūmai | chịpurile den nafarâ: păinĕ și vinulь. 47r
Și de te miri că ѫtr'o fârămâ așĕ de micâ cu totulʿ ѫtreg și
deplinь ĭaste Hristos, mirâ-te și dĕčasta că ѫtr' atăta grâūnțū
de micь de lumina ōchilorь tăi, četâți și munți așѧ de mari
ѫcapʿ de-i vedzi șï-i cuprindzi.
Ačĕstѧ să știi și să nu ispitești taina čĕ neispititâ și nea-
ğunʿsâ dé mente de omʿ, če să credzi Domnului čelụѧ č-au
dzisʿ: « Čine va măѫca de trūpulʿ mïeu și va bĕ de sinğele
mïeu va lâcui ѫ mene și ēu ѫntr' ănsulь ». Cătră care tainâ
cu fricâ să ne apropïemь și păcatele noastre să le ispove-
duimʿ și pentru dănse să ne pocâimʿ. Și așѧ gătați de trūpulь
lūi Hristos să ne cumenecâmь, ca | să him lui četași ѫtru 47v
slava ѫpărâțïei čerïului, unde ѫpârățĕște cu pârintele și cu
duhul svăntʿ, acmu și pururĕ și ѫtru vĕči de vĕči. Amin.

---

6. Dumeneca a doa ѫ postь.
Evanghelïa diѫ Marco ѫ șĕpte capete.

Ѫtr' ačĕѧ vrĕme ѫtrâ Ĭsus ѫ Capernaūmʿ dupâ căteva
dzile și fū aūdzitь că ĭaste ѫ casâ. Și ѫdatâ să adunarâ mūlți,
cătʿ dĕčïѧ nu ѫcâpĕ niče pre ūșe. Și le grâiѧ lorь cuvăntь.
Și venirâ la dănsu purtăndь ūnʿ slăbănog de vene pūrʿtatь
de patru și nū putĕ să să apropïe cătr' ănsь de nâroade, če
descoperirâ acoperemăntulь ūnde ēra și sparsărâ și | slobo- 48r
dzirâ patulʿ ѫ carele dzăčĕ slâbănogulь. Ĭară dĕča vâdzū
Ĭsus credința lorь, grâi slăbănogūlui: « Fïiule, ĭartâ-ți-să

pâcatele tale ». Ĭară ūnĭi diꙟ cărtulari de čeѧ če ședĕ acolọ găndĭѧ ꙟtrū inimile sale če poate hi ačasta de grâѧște așѧ hulâ. Čine poate ērta pâcatele? Nūmai săngurь Dumnedzău. Și ꙟdatâ ꙟțelĕse Ĭsus cu duhulь său că așĕ găndescь ačeѧ ꙟtru sine și dzise lōrь: « Če gănditi ačĕstѧ ꙟtrū inimile voastre? Če ĭaste mai ĭușorь: a dziče slăbănogului « ĭartâ-ți-se pâcatele », aū a dziče « scoalâ și-țь ĭa patulь tâu și ꙟmblâ »? Če ca să știți că are putĕre fĭĭulь ōmenescʿ pre pâmăntʿ a
48v ērta pâcatele, grâi | slăbănogulūi: « Țĭe dzicь: scoalâ și-țʿ ĭa patūlь tâu și te dū acasâ-ți ». Și să sculâ ꙟdatâ și-șʿ lūō patūlь și ēși ꙟnaintĕ tūturọrь, cătь să mira toți și lâuda pre Dumnedzău de grâiѧ că « niče dănăōarâ n'amь vădzutь așѧ ».

Ꙟnʿțelesūlь aceștĭѧ ēʋanghelĭi acesta[1] ĭaste:

Ꙟntăĭu spūne că dūpâ mūlʿte čudese če făcū Domnulь Hristos, dĕca tâmădūi soacra lui Petrь apostolʿ, și dĕca goni dračĭi diꙟ čei doi ꙟdrâčiți, și dĕca curăți pre čei dzĕče stricați, dĕca fâcu mari și ꙟ multe chipūri čudĕse, dĕca să făcū vĕste și de alte minūni și dĕčĭѧ nu mai ꙟntrâ niče
49r ꙟtr'o četate, če priꙟ locụri | pustĭi ꙟmblâ, ĭară cănʿdь ș'ạcolo mulʿți bọlʿnavi diꙟ mulʿte laturi če venĭѧ ꙟi tămâdui și-i vendecâ, și ĭarăș dupâ căteva dzile ꙟntrâ ꙟ Capernaūmь. Și arâtăndь noaâ chipʿ, nu făcū vĕste de venirĕ sa pre ūlițe, če ꙟdatâ ꙟntrâ ꙟtr'o casâ. Ĭarâ vĕstѧ lui nu să putū ascunʿde, če ēși ačĭișь pretĭutindirĕ, și dĕca știūrâ că ĭaste ꙟ casâ, așѧ să adunarâ de mūlʿți, cătʿ nẹcūm să ꙟcapâ ꙟ casă, če niče pre ūșe nu pūtĕ ꙟtra. Ĭară Mărĭa Sa mârturisindь lōrь cuvăntūl sventei ēʋanghelĭi, dĕca trecu cătьva časь pentrū să să adeverĕscâ ꙟvățătūra lui cū čudĕsâ, ạdecâ adūsărâ la

[1] Tip. ачата.

dănsъ ūnᶜ slâbănogъ purtatъ cu patūlъ de patr' ănși. | Și 49v
nęcūm să-lᶜ poată bâga pre ūșe, če niče de casă nu să pūtĕ
apropiѧ pentru nâroade če să adunase. Če pentrū mūlᶜtâ
credinţâ če avĕ cătră Hristos ꙟtr' alᶜtъ chipᶜ n'avurâ cumъ
fače, numai če le fū a să sui pre casâ și sparserâ acoperemăn-
tulъ casei și slobodzirâ slâbănogulъ cū patūlъ ꙟnainᶜtĕ lui
Hristos.

A doa arată că mūltâ răutate adūče noaâ pâcatūlъ, că
hïeče păcatъ, dĕca să ꙟmulᶜțĕște ꙟ sufletъ, dĕčïѧ să varsâ
și pre trūpъ. Cūmъ putemъ cūnoaște și pre Cainъ, că dĕcą
ūčise pre frate-său pre Avelᶜ, cădzū blăstămulъ lūi Dumne-
dzău pre sūfletulъ lui și boala pre trupūl lui, cătъ cu măna
če ūčisĕse pre frate-său | niče dănăoarâ nū ō pūtĕ dūče la 50r
gūrâ să mănănče cū nūsa, če totᶜdĕūna tremura și suspina
ꙟ vïața lui. Pentr' ačĕ noi čeѧ če greșimᶜ și fačem pâcate, și
de nu vine pre noi čertare de la Dumnedzău pentru pâcatele
če fačem și nemicâ rău ꙟ častă lūme nu pâțimᶜ, mai vărtos
să cade să ne tĕmemъ, că pentrū așteptarĕ lui Dumnedzău
če ne aștѧptâ pocăinţa și nu ne pocăimъ, mai mūltâ čertare
și mai mari munči ni să gâtïadzъ ꙟn čĕѧlaltâ lūme. Că pre
čela če nu čartâ Dumnedzău aičĕ, acolǫ ꙟ čĕѧ lūme-l va
čerta. Penᶜtr' ačĕ fōarte ïaste noaâ de folosъ aičĕ ꙟ častâ
lūme să răbdâmъ čertare și ꙟtr' ačasta vïiațâ să ne cūrâțimᶜ,
că acolǫ nū | va hi izbâvire, niče cūrâțire, če ğudețъ și čer- 50v
tare cu mūnčile de vĕči. Pentr' ačĕ și Domnūlъ Hristos,
căndъ tămâdui prĕčestъ slâbănōgъ, ꙟtăïu-i lecūi sufletulъ
lui de pâcate, de dzise: « Fïiule, ïartâ-ți-sâ pâcatele ». ꙟ
chipulъ ūnui vračъ, căndъ bolĕște neștine de ōchi, nu pūne
lĕcurile la ōchi, če la capъ ꙟtăïu, ūnde ïaste râdăčina și
izvorulъ boalei, așѧ și Domnulᶜ Hristos, vračulᶜ sufletelōr
ōmenești, ꙟtăïu opri izvorulъ răutățïi. Că izvorulъ a toatâ
răutatѧ ïaste pâcatulъ. Ačela slâbĕște trūpulᶜ nostru, ačela-i
adūče boalâ, ačela pâgūbĕște și trūpulᶜ și sufletulᶜ.

51r A treѧ ne ꙟvață svănta ēʋanghelïe diꙟ credin|ța și diꙟ răb‘darѧ acestui bolnav, če dziče: « Vâdzū Ïsus credința lui și dzise: « Fïïule, ïartâ-ți-să pâcatele tale ». Mare credință avĕ și ōamenïi ačeѧ če pūrta slâbănogulъ cu patūlъ ca pre ūn‘ mortъ și să suirâ de sparsărâ acoperemăntūlъ casei și-lъ slobodzirâ ꙟnain‘tĕ lūi Hristos cu atăta ūstenĕlâ. Ïară mai mare fū credința și râbdarĕ slâbănogulūi, că greu lūcru ïaste cu adevăratъ bolъnavulъ diꙟ casâ să-lъ scoață și pre ūlițe să-lʳ poarte și boala sa tutūrorъ să ō arate. Mūlți are hi mai būcuroși să moarâ, decătъ să-șъ descopere boala sa să ō vadzâ toți. Iară ačesta slâbănog nu fâcū așѧ, če să lăsâ
51v pre sine | să-lʳ poarte și pre ūlițe și‘ priꙟ gloate, și toată greūtatĕ și dūrĕrѧ să rabde. Ačĕstѧ toate, pentrū credința če avĕ ꙟ Hristos, cū dragъ le râbda.

Tâmăduit-au Domnūlъ Hristos bolnavi și pentrū credin‘ța altora, cūmъ pūtemъ vedĕ și de arapca ačĕѧ če pentrū credin‘ța ei vendecâ Domnulъ Hristos fata ei. Așĕ și pentrū credința hotnogulūi vendecâ Hristos sluga lui. Și aičĕ ꙟcă dziče ēʋanghelistūl că vădzū credința lorъ, adecă a čelora če-lʳ purta; dzise slăbănogului: « Fïïule, ïartă-ți-sâ pâcatele ». Ïară cărtūlarïi și fariseii če ședĕ acolo să mirarâ ūnde audzirâ că-i ïartâ pâcatele și grâiïa ande sine čine
52r poate hi ače|sta de ïartâ păcatele, că nime nu poate să ïarte păcatele fărâ numai săngurъ Dumnedzău. Și ꙟdată le arătâ Domnūlъ Hristos că Mârïa Sa ïaste Dumnedzău, čela če ști găndurile oamenilorъ și ꙟnaintĕ tuturor le vâdi cuğetele lorʳ. Și le arătâ că de ïaste greu a erta păcatele, mai greu ïaste a dziče bolnavūlui « scoală și ꙟblâ », și Mărïѧ Sa pre ïușorъ le poate ačĕstѧ amăndoaâ a le fače: și păcatele a erta, și bolnavulъ a vendeca. Și ꙟdatâ dzise bolnavului de să sculâ și-șʳ râdicâ patulʳ a ūmârъ și eși diꙟnain‘tĕ tutūrorъ, cătъ să mira toți și să čudïѧ și lăuda pre Dumnedzău. O, mare putĕre a dzisei izbăvitorïului nostrū lui Ïsus

Hristos, | că nū numai ꙟsănătoșe bolnavūl, če și vărtūte-i dĕde! 52v

Cu ačestъ bolʻnavъ și noaâ čelora če simʻtem de sūflet slâbănoği ne dziče Domnūl Hristos: «Sculați și ꙟblați!», ạdecâ nū vă sosĕște voaâ că v'ați sculat numai diꙟ căděrѧ păcạtelorъ, če și ꙟ fapte bune sūfletĕscâ ꙟblare să ꙟblați. Că ĭatâ și svăntulъ postʻ cū fapʻtele čĕle bune, cū rūga, cu milostenïa, cu râbdarĕ, cū čerʻtarĕ trūpului pentru greșĕlele č-am făcūtъ, ꙟplĕrѧ vremïei noastre de plata greșĕlelorъ noastre aū venitъ. Pentru carĕ būcūrïa cū svenții lūi Dumnedzău și dulčața raĭului, lumina lūi Dumnedzău și slava fĕței lui, ūnde ĭaste petrĕcere cū[1] | ōdihnă și cu pače, să dobăndimʻ, pentrū mila și pentrū darulъ Domnūlui nostrū lui Ĭsus Hristos, cărūѧ să cade și să cuvine toatâ činstѧ și mârirѧ, ꙟpreūnâ cu pârintele și cu duhulъ svăntʻ, acmū și pūrurѧ și ꙟtrū vĕči de vĕč. Aminъ. 53r

---

7. Dumeneca a treѧ săptâmănâ ꙟ postʻ. Ēυanghelïa diꙟ Marco ꙟ treidzeči și șĕpte de capete.

Dzise Domnulъ ūčeničilōr sâi: «Hïecarele če va vrĕ să vïe dūpâ mene, ca să să lĕpede de sine și să-ș ĭa crūčѧ sa și să vïe dūpă mene; că čela če va vrѧ să-ș izbâvascâ sufletul sâu pĭarde-l-va, | ĭară čela če-șъ va pĭѧrde sūfletul sâu pentrū mene și pentrū ēυanghelïe, ačela-lʻ va afla. Če folosu-i ōmūlūi să are dobăndi lūmĕ toatâ dĕca-șʻ va pĭѧrde sufletūl sâu? Sau če schimbъ va da ōmulʻ pentrū sufletūlъ sâu? Că čela če să va tăgădui de mene și de cuventele mĕle 53v

[1] Tip. коү ѡ (repetându-se inițiala cuvântului următor).

ꙟntr' ačestъ rōdъ pâcătosъ și cūrvarĭu, și fiĭul ōmenescъ să va tâgădūi dinsъ, cǎndъ va veni ꙟtru slava părintelūi sâu, cū ꙟngerĭi săi.» Și grăiѧ lorъ: «Adevârʿ grăescъ voaâ că sămtъ ōarecarĭi de čeѧ če stau aičѧ, carĭi nū vorъ gūsta de moarʿte, pănâ cǎndъ vor vedѧ ꙟpărățiĭѧ lūi Dumnedzău venitâ ꙟtrū pūtēre».

54r

Ꙟvâțătūră prentru ꙟchinâčĭunĕ sventei și činstitei crūči.

Ꙟntr' ačastâ dzi mâritâ și ꙟtru toți creștinĭi proslâvitâ, svănta besĕrecâ pūne ꙟnainte noaâ tuturorъ credinčoșilorъ lūi Hristos, svănta crūče pre carĕ s'au râstignitъ Domnūl nostru Ĭsus Hristos ș'au fâcūtъ spâsenĭe și izbâvire a totъ rodūl ōmenescъ, ca să ne ꙟchinâmʿ cu vĕsele sūflete și cū būcurate inimi. Nū ꙟ zadarъ și fârâ de tocmalâ, če pentrū mare folos și pentrū mare dobăndâ sūfletelorъ noastre s'au tocmitʿ ačasta. Ūna ꙟtăĭu pentr' ačasta, că dĕcmu de astâdzi

54v preste pūține dzile va sosi și sâptâmăna chinūri|lorъ Domnūlui nostrū lui Ĭsus Hristos, prĕdanĭѧ, legâtūrile svenții sale, râstignirѧ, ꙟgroparѧ. Pentr' ačѧ ne tăꙟpinâ astâdzi svănta și činstita crūče ca să ne gâtâm, să ne cūrâțimʿ cū postulъ și cu rūga și cū alte fapʿte būne, să fimʿ destoiniči a prâznui mūnčile Domnulūi nostrū lui Hristos, și ꙟvĭerĕ Svențĭei Sale cū cūrate inimi să o vedem, și diꙟtr' ănsâ ērtarĕ pâcatelorъ noastre să lūâmъ. A doa pentr' ačasta să ꙟchinâ astâdzi creștinĭi sventei cruči: că ꙟ vrĕmѧ svăntulūi postъ ne trebuѧște ağĭutorĭu și armâ spre vrâjmașĭi noștri čei nevădzūți, ca să ne ağĭutorimъ și să ne sprejenimʿ de vicle-

55r șĭugu|rile dĭĭavolilorъ și de amâğiturile lorъ, și să ne ꙟtârimʿ cătrâ vrĕmѧ postulūi če nĭ-i ꙟnainte.

Dèči če ağĭutorĭu altulъ avem de la Dumnedzău mai mare decătъ svănta crūče? Sau če armâ mai strașʿnicâ vrâjma-

șilorъ noștry decătъ činstita crūče? Crūčѧ ĭaste dračilorъ ranâ și duhurilor čelorъ rĕle izgonire. Crūčѧ ĭaste laūdâ și bucūrïe a toatâ lūmĕ, câči că cū nusâ birūindъ putĕrѧ vrâjmașilorъ sâi, să bucurâ și să veselescъ ōamenïi. Crūčѧ ĭaste armâ vonicilorъ, că, ꙟtr' ănsâ nedejdūindъ, ꙟntrâ ꙟ râzboĭu și cu pūtĕrѧ ei batъ și izbăndescъ. Crūčѧ ĭaste mâčeničilor mârire și laūdâ, | că ș'au fâcūtъ crūče ș'au 55v
bâūt ōtravâ, și ꙟ focъ aū ꙟtratʿ, și leilorъ ĭ-au arūncatъ, și pūtĕrѧ sventei crūči dĕčѧstѧ de toate ĭ-au izbâvitъ: și ōtrava au ꙟdūlъčitʿ, și foculъ au stinʿsъ, și gūrile leilorъ aū ꙟchisʿ de nu ĭ-au măꙟcatъ. Crūčĕ ĭaste hranâ sâhastrilorъ, că fâcăndu-ș crūče să satūrâ sūfletūlъ lorъ de darūlъ dumnedzăescъ și pentr' ačĕ ūnïi n'aū măꙟcatъ căte 40 de dzile, alțïi și mai multъ, nū numai bârbați, če și fâmei. Crūčѧ ĭaste muerilorъ frămsĕțe și târïe, că cū ačasta aū câlcat frămʿsĕțele și pohtele lūmïei acĕștïѧ ș'au biruitʿ pre dïavolūl.

Ačasta armâ dziče Domnulʿ nostru | Ĭsus Hristos ꙟ svănta 56r
ēυanghelïe de astâdzi să ō luâmъ asūpra noastrâ, de grâĭaște așѧ: « Čine va vrĕ să vïe dupâ mene, ačela să să lĕpede de sine », adecâ de toatâ voѧ sa čĕ lumascâ și să-șʿ ĭa crūčѧ sa. Socotĕște cū če armâ ꙟtârĕște marele ꙟpâratъ Dumnedzău pre voničïi sâi. Nu le dâ platoșe, niče arcъ, niče sabïe, niče sulițâ, niče altâ nemicâ de armele voničilorъ pementești, če nūmai svănta și činstita crūče. Ačasta ĭaste și sabïe, ačasta ĭaste și arcъ, ačasta ĭaste și sulițâ, ačasta ĭaste și coiufъ și platoșe, și fïeče armâ če trebūѧște credinčoșilorъ creștini. Cūmū-i ūn-pâratъ, de cūmʿpârâ arme būne și dâ voniči|lorъ 56v
sâi, așĕ și Dumnedzău ačasta crūče ne dâ armâ și ne dziče: « Vedeți crūčĕ mѧ cătъ aū pūtūt, vedeți cătъ aū biruitъ moartѧ, cătъ aū câlcatъ putĕrѧ dïavolului. Deči și voi vă ꙟtrarmați cu ačastâ armâ, de vă-i voѧ să facĕți acmū căte amъ fâcūtʿ și eu, și ꙟcâ mai mulʿte dĕtătѧ; că čela če va crĕde ꙟ mene, ș'ačela ꙟtr' ačesta chipъ va fače. »

A treѧ, pentr' ačasta ne străѫgemʿ astâdzi de prâznuimʿ
ѫchinâčiunѧ sventei crūči, că cūmū-i ūnʿ câlâtorĭu če ѫblâ
și câlâtorĕște cale mūlʿtâ, și-lь arʿde soarele, și-lь pâlĕște
zâdūvūlь, și ĭaste trūditь și ūstenitь de cale, cǎndū-i la mijlo-
57r cūlь | calei aflâ ūnʿ copačʿ frūmosь și cu ūmbra dĕsâ și
șĕde suptʿ dănsь de să ōdihnĕște și să râcorѧște ѫ ūmbra
lui; ѫtr' ačela chip și noi ѫtr' ačastâ dzi de astâdzь, fiindь
supâraṭi și ūsteniṭi de trūda postūlūi, aflâmʿ svănta și čin-
stita crūče la mijlocūl svăntului postь. Și prâznūimь praznic
dumnedzâescь și sufletescʿ pentru puținĕ ōdihnâ, pentru
ca să ne ĭușurâmʿ și să ne ѫtârimʿ cătrâ alalʿtâ cale a svăn-
tulūi postь. Căči că svănta crūče ĭaste ağĭutorĭu credin-
čoșilorь, putĕre slabilorь, izbâvire čelora če sămtь ѫ pri-
mejde, sotĭe čelorь săѫguraṭi, adâpostĕlâ čelorь vivorăṭi de
57v fūrtūni, liniște če|lorь ѫvâluiṭi, târĭe câlūgârilorь, apârare
mirĕnilorь, laūdâ mâčeničilorь, veselĭe săhastrilorь, mârturĭe
proročilorь, pilʿdâ de ѫvâṭâtūrâ apostolylorь, armâ tare
ѫpâraṭilorʿ, ѫvâṭâtūrâ dascalilorь și tuturor sventilor chipь
būnь. Cu putĕrѧ sventei crūči rūșinâmʿ vrâjmașii noștri și
câlcâmʿ măndrĭѧ dĭĭavolilorь. Ačeștĭѧ și noi creștinĭi să
ne ѫchinâmь cu totʿ sufletūlь nostru, cu fricâ și cu būcurĭe
să ō sârūtâmь: cū fricâ pentrū nedestoničĭѧ noastrâ, ĭarâ
cū bucūrĭe pentrū darurile če nĕū dârūitʿ. Cu pūtĕrѧ ačeștĭѧ
58r să ne ѫbârbâtâmʿ, să himь cu ōsărdĭe spre nevoința svă|n-
tūlui [1] postь če nĭ-i ѫnainte.

Cade-sâ ĭarâșь a ști că svănta și činʿstita crūče nū ĭaste
činʿstitâ și lâudatâ nūmai de la râstigʿnirĕ lūi Hristos ѫcoače,
če și mai dennainte vrĕme de demūltь toate čiudesele căte
s'au fâcūt crūčѧ aū ѫchipuitь. Pentr' ačĕ ascultaṭi diѫ multe
și minunate lūcruri če s'au fâcūtʿ penʿtrū svănta crūče
pūṭine și diѫtr' ăѫse ūnele să spunemʿ.

[1] Tip. свъ|тоулꙋи.

ꙟtăĭu, cândь tremise Dumnedzău pre Moυsị prorocь să scoațâ Izrailtĕnii diꙟ robïѧ Ēgυptĕnilor[1] și-lʿ ꙟvâțâ de-șь arūꙟcâ toïagulь ꙟnaintĕ lui Faraōnь și să fâcū șĕrpe, aruncarâ și filosofïi lui Faraōnь toѧğele sale și să | fâcurâ șerpi, 58v și ꙟghiți toïagul lui Moυsị prė toѧğele filosofilorь lui Faraōnь. Dеči toïagūlь ačela a lūi Moυsị aū ꙟchipūitь svănta crūče, că cumь aū ꙟghițitь toѧğele vlъhovničilorʿ ačelọra, așĕ și cručĕ au zdrobit putĕrѧ dračilorь și și pânâ astâdzi ō zdrobĕște. Cu ačela toïagь lovi Moυsi ꙟ mare și să desvâcū marѧ și trecūrâ Jidovïi nevâtâmați de mănule lūi Faraōnь; ꙟtr' ačela chipь și činstita crūče desvâcū râutatѧ pâcatūlui lūi Adamь, și trecūrâ sūfletele ōamenilorь nevâtâmate de viclešugulʿ dïavolūlui, și și pânâ astâdzь pentru dinsâ ne ꙟtârimʿ de făčemь | lūcruri būne. Cū ačela toѧgь lovi Moυsị pïѧtra ꙟ 59r pustïi și ēșirâ 12 izvoarâ și bâurâ ꙟsetațïi Jidovi; ꙟtr' ačela chipь și svănta crūče au lovitʿ dĕu despicatь lūmĕ čĕ vârtoasâ și nepocâitâ și au scos 12 apostoli dĕū ꙟvâțat lūmѧ čĕ ꙟșelatâ. Așijdere și lemnulь čela če ꙟdūlʿči apa čĕ amarâ a Merrei svănta crūče au ꙟchipūitь. Și ascultați cūmь au ꙟdūlʿčitь lemnulь ačela Merra: Moυsị prorocʿ, dĕca scoase Jidovïi priꙟ Marĕ Roșïe, duse-i prinʿși ꙟ pūstïile Sinaei. Și acolọ ꙟblăndь ꙟsâtarâ și n'avĕ če bĕ ōamenïi, pânâ če să dūserâ ꙟtr'ūnʿ locь če să chema Merra, și acolĕ aflarâ | apâ. 59v Če nu putĕ bĕ, că era foarte amarâ, cătʿ nū putïa ōmulь să o bağe ꙟ gūrâ de amarâ. Pentr' ačĕ Jidovïi râpștïѧ asūpra lui Moυsị de dzičĕ: «Pentrū če ne scoseșь diꙟ Ēgυpetʿ, de nū ne lâsași să murimь acolọ? Dâ-ne acmū să bemь noi și muerile noastre și fečorïi noștri.» Atūnči să rūgâ Moυsị lūi Dumnedzău să ꙟdūlčascâ apa ačĕѧ, și Dumnedzău arâtâ lui ūnь lemnь și-lʿ luâ de-lʿ pūse ꙟtr' apa ačĕѧ și să ꙟdulči

[1] Tip. Єгѵпттѣнилор.

apa. ꙟtr' ačela chipь și činstita crūče au ꙟdulčitь amâră-
čĭunѧ lūcrurilor čelorь būne, carile mai denainte ēra amarâ
și ūrăte lūmĭei, ĭarâ acmu sămtь dūlči și ĭubite. Că če ѧste
60r mai amarâ decătь mo|artѧ firei ōmenești? Ĭarâ pentru crūče
așѧ ō socotescь ōamenĭi cumь n'are hi; carѧ ēra ꙟtrestatâ
și groaznicâ čelora če ēra mainte de crūče, ĭarâ acmu de
căndū-i cručѧ nu sâ mai temʽ diꙟsâ, če ꙟcâ o și pohtescь,
cumь au fostь măčeničĭi și ꙟtăĭu apostolĭi. Așĕ au fostʽ
apostolъ Petrь, če să pohti să-lʽ râstignĕscâ cū capūlь ꙟ ğos.
Așĕ au fostь Pavel apostolъ ꙟpreūnâ cu alalți cu toți, če
grâiѧ pentru toți de dzičѧ: « Čine ne va despârți de lĭubovūlь
lūi Hristos: scrъba, au greūtatѧ, au izgonirѧ, au foamĕ,
au goličĭunĕ, au nevoѧ, au sabĭѧ? » Așѧ au fostь și Davidь
prorocь, če dziče: « Pentru tine, Doamne, ne ōmorămь ꙟ
60v toate dzile | și ne dĕdemь ca neste ōi spre ğĭunghĭare ». Așĕ
au fostь și măčeničĭi če s'au vârsatь sinğele pentru lĭubovulь
lui Hristos, așĕ sămtь și pânâ astâdzi toți čeѧ če morь cu
moarte de bunâ voe pentru ꙟpârâțĭѧ čerĭuluĭ, și bârbați,
și mūeri. Și de veți să știți carĕ ĭaste moarte [1] de bunâ voe,
ačasta căndū-și ōmoarâ neștine pohtele, căndu-și ūrĕște
frămsĕțele trupului, căndu-și calcâ voѧ sa čĕ rѧ, atūnče să
chĭamâ că moare de būnâ voe. Atūnče trūpulь moa e, ĭarâ
sufletulь ꙟvĭe. Atūnče schimbâ ōmulь dūlčața čeștĭi lumi
trecâtoare cu binele și cu dulʽčața vĕcūlui če va să hĭe ne-
trecūtь și nesvrъșitь.
61r Mainʽ|te de crūče ꙟtru cūrvĭi și ꙟtru necurâțĭi să ꙟdilet-
ničĭѧ lūmѧ, ĭară de căndu-i crūčѧ nū numai de curvĭe
cătь nĕmь pârâsitь, če și ꙟsūratūlь și mâritatulь a mulʽți
s'au ūrătь. Tocmala firei carĕ ō am știūtь ꙟtru ōameni s'au
câlcatь și cūrâțĭѧ čĕѧ če n'amь știūtь ō amь lūatʽ. Mainte

1 Tip. моартє.

de crūče de raĭu ēramʿ streini, ĭarâ de căndu-i crūčѧ, nū
numai raĭulʿ amъ dobănditʿ, če și ꙟpârâțĭei čerĭulūi simtem
moșnĕni. Mainte de crūče dĭavolulūi ne ꙟchinamъ și bodzilorъ
slūjĭѧmъ, ĭarâ de căndū-i crūčѧ bodzĭi au peritъ și dračĭi
sămtъ goniți. Mainte de crūče rodulъ ōmenescъ ēra ꙟvrâjbitʿ |
cu Dumnedzău, ĭarâ de căndū-i crūčѧ ꙟ locъ de frați și de 61v
prĭĭatini au prĭimitъ Dumnedzău pre ōameni. Mainte de
crūče sūptъ moarte ēramъ ꙟcuĭați, ĭarâ de căndu-i cručѧ
ꙟvĭerĕ s'au arâtatъ și vĭața de vĕči ꙟ lūme s'au mârtūrisitъ.
Ačĕstѧ toate s'au fâcūt pentrū ca să crĕdemъ noi că și mai
mari decătъ ačĕstѧ poate să facâ svănta crūče cū numele
lūi Hristos čelūѧ če s'au râstignitъ priꙟsa.

Ačasta ĭaste credința creștinilorъ, și čine ō va ținѧ va
mĕrğe ꙟ vĭața de vĕči, ĭarâ čine ō va pârâsi va mĕrğe ꙟ mūnči.
Pentr' ačĕ să ne ꙟchinâmʿ crūčei, să činstimъ gâvoazdele,
să proslăvimъ pre Hristos, čela če s'au râstignit | priꙟsa, 62r
să-lъ mârtūrisimъ Dūmnădzăū adevâratъ. Pre ēretiči să-i
procleṭimъ, pre Jidovi să-i ōcârămъ, pre pâgăni să-i batъğo-
cūrimъ, če ne rădъ pre noi că ne ꙟchinâmъ lemnūlui și
aurūlui și arğintului. Câči că noi ačelora lūcrūri nū ne ꙟchi-
nâmʿ, če chipūlъ crūčei činstimъ găndindъ ꙟtrū Hristos
čelʿ râstignitʿ; că de aflâmʿ lemnъ sau aūrъ sau arğintъ să
hĭe ꙟtr'alʿtъ chipъ, nū ne ꙟchinâmъ ĭarâ căndū-i fâcūtъ
chipulъ crūčei nūmai atūnče ne ꙟchinâmʿ. Pentr' ačasta
crūče să ꙟplū toate tainele credinʿței noastre. Cu ačasta ne
blagoslovimʿ, cu ačasta ne svenʿțimʿ, săvai preuțĭi căndъ
vorъ să cănte | leturghĭe saū sâ botĕdze, săvai vlâdičĭi căndъ 62v
vorъ să pūe popi și dĭaconi, cu svănta crūče le ꙟplu ačĕstѧ
toate. Penʿtr' ačĕ și noi, săvai ꙟ cale căndъ mĕrğemʿ, ačasta
să avemъ soțĭe; săvai ꙟ casâ căndъ simtemʿ, ačasta să ō
avem socotitorĭu; săvai căndъ vomъ să dormimъ, ačasta
să ō avemъ strâjĕrĭu. Nū ĭaste niče ūnъ creștinъ să nu aibâ
pūrurѧ lănʿgâ sine svănta crūče.

Pentr' ačě să nū ō fačemь ꙟdărâptь și schimosit, cumʻ
sămtʻ mūlʻți diꙟ creștini, carïi nu știu niče crūče să-ș facâ,
če căndь vorь să-șʻ facâ crūče, numai če mâhâescь cu măna
cūmь are amâği oareče. Ačěѧ nu ïaste cruče, če-i ō mă-
63ʳ nïečïe. Că če cruče | ïaste ačěѧ /căndū-șь pune măna tăndь
ꙟtr'uꙟ ūmârь, tăndь ꙟtr'altь, tăndь ꙟ frūnte, tăndь ꙟ
pïeptь? Cade-sâ a totь ōmulь creștinь ꙟtr' ačesta chipь să-șʻ
facâ crūče: Ꙟtăïu să-șь ꙟpreune trei dĕgete pentru svănta
troițâ, dĕğetūlь čelь mare și cū čѧle doaâ če sămtь lănʻgâ
dănsь; dĕčïѧ ꙟtăïu să pūe ꙟ frūnte, a doa oarâ ꙟ pănteče,
a treïa ōarâ ꙟ ūmârūlь čelь direptʻ, a patra ōarâ ꙟ umârulь
čelʻ stăꙟgь. Căndʻ fači așѧ, atūnče ꙟchipuești crūče
adevarâ.

Deči ascultʻați če ïaste și tălcūlь crūčei. Căndʻ ne pū-
nemь măna ꙟ frūnte și dĕčïѧ ō pogorămь ꙟ pănteče, atūnče
63ᵛ noi dzičemь așѧ, că Dom|nulь nostru Ïsus Hristos fïïulʻ
lui Dumnedzău au fostь și ïaste Dumnedzău adevâratь,
ïarâ pentru spâsenïѧ noastrâ și pentrū să crĕdemь noi au
pogorătь diꙟ čerïu ğosь pre pămăntь și de pre pâmăntь
s'au pogorătь ꙟcâ mai ğosь, adecâ ꙟ ïad, dĕu scosь dĕcolo
sūfletele čĕlѧ če să mūnčïѧ. Dup' ačѧ, căndь pūnemь ïarâși
măna ꙟ ūmârulʻ čelь direptь și dĕčïѧ ꙟ čelь stăꙟgь, atūnči
noi dzičem așѧ că, dĕc' au scosь sufletele direpțilorь diꙟ
ïadь, s'au sūitь ïarâ ꙟ čerïu și au ședzūtʻ dĕ dirĕpta lūi
Dumnedzău pârintelūi, și ïarâ va veni gïudețь a totâ lūmѧ
de va pūne direpțïi dĕ dirĕpta, pâcâtoșïi dĕ stăꙟga. Pen-
64ʳ tr' ačѧ ne | rūgâmь să nū ne pūe dĕ stăꙟga, če să ne spodo-
bascâ să stâmʻ dĕ dirĕpta cu direpțïi.

Ačasta ꙟchipuïaște crūčѧ căndь ō fačemь pre fĕțele noa-
stre. Deči ni să cade noaâ să ō fačemь cumʻ să cade ca să
birūïascâ pūtĕrѧ ĕi ꙟtrū noi, că săvai să ïaste și de lemnь
svănta crūče, sau de aurь, sau de arğintь, sau și de altâ de

čeva, ĭarâ putĕrѧ čeluѧ če s'au râstignitъ[1] priꙟsâ totъ lâ-
cuĭaște ꙟtr' ănsa. Și poate să facâ ș'acmu minūnile și čĭu-
desele cătĕu fâcuțʿ și de mūlʿtъ, și ꙟcâ și mai mari decătʿ
ačĕlѧ va fače, numai să hïe credința noastrâ tare și nelip-
sitâ de lūcruri bune, de carile trebuѧște noaâ cū dĕdiꙟsъ | să 64v
nevoimъ. Să nu lâcomimʿ nūmai trūpului, și lumïei și
străꙟsorei să slujascâ mentĕ noastrâ. Niče să dzicâ neștine că
«sămʿtъ boѧrinъ, sau ēpiscopъ, sau gĭudețъ», că toți ꙟtr'uꙟ
chipъ murimъ, toți ꙟtr'uꙟ pâmăntʿ mĕrğemъ, toți ūnʿ lūtъ
ne fačemʿ, săvai bogatъ, săvai săracъ. Toți čineși dupâ faptele
sale va lua ğĭudețъ. Toți goli și smeriți vomъ sta acolọ.
Nime nemârui nu va ağĭuta acolọ, niče frate a frate va folosi,
niče pârinte a fečorʿ, niče bogatъ a sâracъ. Niče ō pūtĕre
ačeștïi lūmi acolọ nu va folosi. Pentr' ačĕ au dzisъ Dum-
nedzău ꙟ svănta ēυanghelïe cūvăntūlʿ ačela: S'ai dobăndi
lumĕ cu toatâ | avuțïѧ ēi și sūfletulʿ veri pĭarʿde, če folosъ 65r
ĭaste. Că s'ai și strănğe aurъ și arğintʿ mūltъ, moartѧ vine
și avūțïѧ rămăine, și să veselescъ alțïi ꙟtr' ănʿsâ; ĭarâ de ō
dai mișeilorъ, ꙟ vĕči ĭaste a ta.

Pentr' ačѧ să gâtâmъ cale larʿgâ cătrâ čerĭu, că lūmѧ
ačasta trĕče ca ō ūmbrâ și binele ēi să stinʿğe ca ūnъ fumъ,
ĭarâ scaunulъ direptului ğĭudețʿ să gâtĕdzâ și dzūa čĕ ꙟfri-
catâ ne aștѧptâ, ꙟtru carĕ direpʿtūlʿ ğĭudețъ va ședĕ la
ğĭudețъ și carțile să vorъ deșchide și faptele noastre să vorъ
četi ꙟnaintĕ a toatâ lūmѧ. Pentr' ačĕ, ĭubițilorъ, să lepâdâmʿ
dūlčețile pănʿtečelui nostrū, să ne tin|demъ mănūle cătrâ 65v
mișei cū milostenïe,. să ne pârâsimʿ de râu și să fačemʿ
bine, să tindemъ sufletele noastre spre rugâ și trupulъ spre
postʿ, pentru ca să ne ĭarte Dumnedzău pâcatele noastre
și să le radzâ dinʿ carțile ğiudețūlui sâu, și ꙟ loculъ ačelọra
să sâ scrïe faptele noastre čĕle būne če vomъ fače. Pentru

---

[1] Tip. рѫстгнитъ.

carile să ne spodobascâ să stâm dĕ dirĕpta lui ꙟtru dzūa ꙟfricatulūi ğĭudețь ꙟpreunâ cu svenții săi și cū nuși să dobăndimʽ činstѧ binelūi de vĕči ꙟtru ꙟpârâțĭѧ čerĭului, pentru mila șĭ pentru lĭubovulь sâu če are spre ōameni, cărūѧ să cade slavâ și činste și ꙟchinâčĭune de la toate
66r faptele | ꙟtrū vĕči netrecūți. Aminь.

---

8. Dumeneca a patra ꙟ post.
Ēυanghelĭe diꙟ Marco ꙟ patrudzeči de capete.

Ꙟnʽtr' ačĕѧ vrĕme, veni ōarečine deꙟ nârōd cătrâ Ïsus și dzise: « Ꙟvățâtorĭu, adus-amь ūnʽ fĭĭu alʽ mĭeu la tine, că are dūhʽ mūtь, și dĕca-lʽ râzbĕște priꙟsь, ꙟlь arūncâ ꙟ pâmăntʽ șĭ-i curь spumele, și scărșcâ ꙟ dinți, și țepenĕște. Și amʽ dzisь ūčeničilōrь tâi să-lʽ gonĕscâ priꙟsь, și nu l-au pūtūtь. » Ĭară râspūnse și dzise lui: « Ō, rodь necredinčos și
66v ꙟdărâpnic! Pănâ cândь voĭu hi | cu voi? Pănâ căndь vă voĭu răbda pre voi? Adūčeți-lь priꙟsulь ꙟcoače! » Și-lʽ dusărâ priꙟsь la dănsulь; și dĕca-lʽ vâdzū priꙟsь, ačĭĭși-l cutremurâ priꙟsь duhulь, și câdzu pre pâmănt de să tăvălĭѧ și spūmele-i cūrѧ. Și ꙟtrebâ pre tatâ-său: « Căți a^{i} sămtь de căndь ĭaste lui ačasta? » Ĭară ēlь dzise: « Diꙟ cuconĭe; și de mūlʽte ōri ꙟ focu-lь aruꙟcâ și ꙟtr' apâ, ca să-l pĭardzâ priꙟsь. Če, de poți čeva, ağĭută-ne noaâ, hĭe-țʽ milâ de noi. » Ĭară Ïsus dzise lui: « De poți čeva crĕde, toate să potь čelụѧ če crĕde ». Și ačĭĭșь strigâ tatălь prūnʽculụi cū lacrâmi de grâiѧ: « Credzь, Doamne, ağutâ necredinței
67 mĕle ». Ĭară dĕca[1] | vâdzū Ïsus că să adunâ nărōd, cūnʽteni

[1] Tip. дѣка вж (repetându-se silaba inițială a cuvântului următor).

dūhului de dzise lui: « Dūh mūtъ și sūrʽdъ, ēu-ţъ dzicъ să eși diꙟtr' ănʽsъ și děcmu să nu mai ꙟnʽtri ꙟnʽtr' ănʽsъ ». Și ţipâ, și mūlʽtū-lъ scuturâ, și eși. Și fū ca unʽ mortъ, cătъ dzičѧ mulʽţi c'au mūritʽ. Ĭară Ĭsus ꙟlʽ apucâ de mănâ și-lʽ râdicâ priꙟsъ; și să scūlâ. Și děca ꙟtrâ ēlъ ꙟ casâ, ūčeničïi-lʽ ꙟtreba prinʽsъ sănʽgūrъ: « Cūmъ noi nu l-am pūtūtʽ goni prinʽsъ? » Și dzise lor: « Ačesta fělъ cu nemicâ nu poate ēși, numai cu ruga și cu postulʽ ». Și děcolọ děca ēșirâ, să dučѧ penʽtre Galileĭu, și nu vrě să-l știe neștine; că ꙟvăţa učeničïi și grăiѧ lorъ că fiïulъ ōmenescъ va hi dat | ꙟ mănъ de 67v ōameni, și-lʽ vorʽ ūčide priꙟsъ; și fiinʽdъ ūčisъ, a treѧ dzi va ꙟvïe. Ĭară ei nu ꙟţeleğě cuvenʽtele, și să temě a-lʽ ꙟtreba priꙟsъ.

Ꙟţelesul ačeştiѧ ēʋanghelïi ačesta ĭaste:

Ꙟtăĭu aratâ ačastâ svăntâ ēʋangheliïe de astădzi meșteršūgūlъ Satanei și vicleșūgulъ lui. Că Matѳei ēʋanghelistъ spune děčestъ ꙟdrâčitʽ că-lʽ râzbïѧ duhulʽ čelъ necuratъ totʽ ꙟ lūnâ noaâ, penʽtru ca să hūlěscâ fapta lūi Dumnedzău ꙟnainʽtě ōạmenilọrъ, să dzicâ ōamenïi că-i lūna rrѧ de boală și de răutate ōạmenilọrъ. Penʽtr' ačě socotěște dïavolulъ vrěmѧ lūnei, uneōri cănʽdū-i noaâ, alteori cănʽdū-i věche, de | adūče 68r boalâ ꙟ ōameni, ca să afle prilejъ ōạmenilọrъ să hūlěscâ pre Dumnedzău, cūmʽ meșteršugụѧ și cu ačelъ prunʽcъ de-lʽ râzbïѧ ꙟ lūnâ noaâ. Că râū pạrășъ ĭaste dïavolulʽ: uneōri vinuѧște pre Dumnedzău ꙟnainʽtě ōamenilor, alteōri pre ōameni ꙟnainʽtě lui Dumnedzău; cūmʽ fâcū și de Ĭōvъ și și de alţi de mulţi, cūm fâcū cū tatâlъ prūnʽcūlūi acestūѧ, să hulěscâ pre Dumnedzău.

A doa adeverěște pūtěrѧ čě mare a Domnului Hristos, căndъ dzise să ạducâ la dănsъ ꙟdrâčitulъ, ca să vadzâ toţi

putĕrĕ lui čĕ dumnedzăĭascâ, să nū le pare ca și de uče-
ničĭi lui că nu-lʿ va putĕ tămâdui. Și daca-lʿ dūsără la dănʿsъ
68v și ꙟče|purâ a să strănğe nâroadele să vadză, ꙟdatâ-lʿ ꙟgrozi
cu cūvăntūlъ și-i dzise: « Dūhule mūte și sūrde, ēu dzicъ
țĭe să eși diꙟtr' ănʿsūlъ și dĕcmū să nū mai ꙟntri ꙟntr' ănsъ ».
Cūmʿ are dziče: ēu sămʿtъ domnъ și biruitorĭu, ĭarâ nū slūgâ;
ꙟvățâtorĭu, ĭarâ nū učenicъ; ēu, Dumnedzău, cū putĕrѧ mѧ
čĕ dumnedzăĭascâ dzicъ țĭe. Care dzisâ dĕca audzi duhul
necurat, cu fricâ zbierâ și trănti prunʿcūlъ ꙟ pămăntъ și
eși. Voѧ dĭavoluluĭ ēra să-lʿ ōmoară pre prūnʿcъ, cătъ dzičĕ
mūlți c'au mūritъ, dĕca-l vâdzurâ dzăcăndъ mortъ; če
ꙟnaintĕ vĭeții lui Hristos nū putū să-lʿ ōmoarâ. Și dzâ-
69r cănʿdъ prūnʿcūlъ ca ūnъ mortъ, | Hristos ꙟnaintĕ tutūrorъ
ꙟșʿ arătâ putĕrѧ sa izbâvindъ prūnculъ de boalâ și de moarte;
și pre tatâlъ lūi mălꙟgâindū-lъ ꙟtru frica lūi, lūâ de mănâ
prunʿculъ și-lʿ râdicâ, ĭarâ ēlъ să sculâ și fū sănâtosъ.

A treѧ spune că, dĕca făcū Domnulъ Hristos čĭudesa ačĕѧ
de izbâvi prūnculʿ și dĕca ꙟtrâ ꙟ casâ, mĕrserâ ūčeničĭi și-lʿ
ꙟtrebarâ deūsebi, că ꙟ gloate le ēra rușine a-lъ ꙟtreba,
că să temĕ să nu cūmva hĭe pĭerdūtъ darulъ če lĕu datъ
Domnūlъ Hristos spre dūhūri necūrate. Și dziserâ: « Doamne,
dară noi pentrū če n'am putūtʿ goni prĕčelъ duhʿ? » Spre care
ꙟtrebare le râspūnde Domnulъ Hristos și-i ꙟvațâ că ačelʿ |
69v fĕlъ de rodъ drâčescъ cū altâ cu nemicâ nū poate ēși, numai
cu rūga și cu postulъ. Ĭară a posti nū trebūѧște numai
ꙟdrăčitului, če și čelūѧ če va vrĕ să scoațâ draculъ diꙟtr' ănsъ.
Amăndurorъ ĭaste de trѧbâ postulъ. Trebuѧște a să posti
și a să și ruga, că postulъ adevăratъ fărâ de rugâ nū să poate
fače, și rūga atūnče ĭaste rūgâ dirĕptâ, căndū-i ꙟpreunatâ cū
postʿ. Că čine postĕște nu-i ĭaste greu la rūgâ de bucate
sau de băuturâ, če și mentĕ-i ĭaste ĭușoarâ, și fărâ prĕğetъ
și lesne să poate ꙟnălța ꙟ sūsъ cătrâ čerĭu. Ꙟfricoșatâ ĭaste
70r și ꙟnsăși rūga dračilorъ foarte, ĭară mai ꙟfricoșatâ | ĭaste

căndu-i ağĭutorită de postь, că nū lasă băūtūrile și măꙟcă-
rile să ō slăbască cū sarčina trūpulūi. Şi căndū-i orăndūitь
bine trūpulь cu postūlᶜ de-i alinată mentĕ și smerită, așĕ
de tare ağūtă rūğei, de rĕpede şi de ĭute, mai vrъtos decătᶜ
foculь. Ĭară čela če-șᶜ ꙟgrașe trupulь și slūjĕște păntečelui
cū nevoe să va apăra de meșterșugurile dračilorь și de poh-
tele trupulūi. Postūlь ĭaste adevăratᶜ sănătate și vărtute și
vĭĭață ꙟdelungată; ĭară lăcomĭa păntečelui și bețĭile cu ade-
vărat ĭaste boală și neputință, și scurtare vĭețĭi, și moarte
de năprasnă.

Pentr' ačĕ și svențĭi apostoly adĕse | s'au postitь și s'au 70ᵛ
rūgatь, ꙟtru carele și noi, frațilorь, să urᶜmăm cu postulь
și cu rūga și cu alte fapte būne, ca și binele de vĕči să do-
băndimь, pentru mila și ꙟdūrarѧ Domnului Dumnedzăului
nostru, carele ĭaste lăudatᶜ și măritᶜ ꙟ vĕči și ꙟtru ai ne-
svrъșiți. Aminь.

9. Dumeneca a činčĕ ꙟ postь.
Ēvanghelĭe diꙟ Marco ꙟ patrūdzeči și șĕpte de capete.

Ꙟntr' ačĕѧ vrĕme lūă Ĭsus pre čei doisprădzĕče și ꙟčepū
a grăi lorь de čĕlѧ če vrĕ să hĭe lūi: « Că ĭată ne sūimь ꙟ
Ĭerusalimᶜ; | și fĭĭul ōmenescь va hi dat arhĭereilorь și căr- 71ʳ
tularilorь; și-lᶜ vorь ōsindi priꙟsь spre moarte; și-lᶜ vor da
priꙟsь limbilorь. Şi-șь vor bate ğocь dinᶜsulь, și-lᶜ vorь
răni priꙟsulь, și vorь șchĭuōpi spriꙟsь, și-lᶜ vorь ūčide
priꙟsь; și a treѧ dzi va ꙟvĭe. » Şi ꙟnainᶜtĕ lūi venirâ Ĭacōvь și
Ĭōanь, fečorĭi lui Zevedei, de grăiră: « Ꙟvățătorĭu, voѧ nĭ-i ca

če vomъ čěre să ne dai noaâ». Ĭară ēlъ dzise: «Če vă-i voѧ
să vâ dau voaâ?» Şi ēi dziserâ lui: «Dă-ne noâ ca unul
dě dirěpta ta, altulʿ dě stănga ta să ședem ꙟtru ꙟpărățïѧ
ta». Ĭară Ĭsus dzise lor: «Nu știți če čěreți. Putě-veți bě
pâharūlъ čela če-lʿ voĭu bě ēu, și cu botedzūlъ če mă voĭu
71v botedza eu | botedza-vă-veți?» Şi ēi dziseră lui: «Pūtě-
vomъ». Ĭară Ĭsus dzise lorъ: «Păharulъ čela če-lʿ voĭu bě
ēu ꙟlʿ veți bě, și cu botedzulʿ če mă voĭu botedza ēu vă
veți botedza; ĭară ačěѧ če-i a ședѧ dě dirěpta mѧ și dě
stăꙟga, nū ĭaste mïe a da, če čelora če ĭaste gâtatъ». Şi děca
audzirâ čei dzěče, ꙟčepūră a nū ꙟgâdūi de Ĭacōvъ și de
Ĭōanъ. Ĭară Ĭsus chemă prinși și grăi lorʿ: «Știți că čeѧ če
domnescъ limbilorʿ birūescъ cu nūșïi, și čei mai mari oblă-
duēscъ lor. Ĭară ꙟtru voi să nu hïe așѧ; če čela če va vrě
ꙟtrū voi să hïe mai mare să vâ hïe voaâ slūgâ, și čela če
va vrě ꙟtru voi să hïe mai dennainte să hïe voaâ robъ. Că
72r și fïĭulъ ōmenescʿ n'au venitъ ca să-i sluja|scâ lui, če ca să
slujascâ și să-șʿ dě vïĭața sa penʿtrū izbăvirѧ a mūlʿți.»

Ꙟțelesulʿ ačeștïѧ ēυanghelïi ačesta ĭaste:

Ꙟtăĭu ꙟtr' ačastâ svăntâ ēυanghelïe spūne Domnulъ Hristos
ūčeničilorъ săi de mūnʿčile și de moartě sa; căči că necre-
dzūtʿ lūcru ēra ꙟtr' ănʿși, ūnъ ōmъ mare ca ačela, atăta de
putěrnicʿ ꙟtru čiudese, atăta de ꙟțelepʿtъ, atăta de svăntъ
și nevinovatʿ, să moarâ cū moarte rrѧ și grozavâ ca ačěѧ.
Penʿtru carě ūnïi să vrě smenʿti de vrě dziče că n'au fostъ
fïĭul lūi Dumnedzău, cūm s'au grăitъ; alțïi s'au vrūtʿ le-
pâda dinʿsъ ca de unʿ ōmъ če n'are pūtěre. Penʿtr' ačě aдě-
72v sele | pomeněște lorъ de moartě sa, ca să știe că ꙟsuși lěu
spūsъ și ꙟsūși așěu vrūtʿ. Nū penʿtru vr'o neputințâ sau
de vr'o silă carě cūmva au slobodzitʿ pre Jidovi asūpra sa,
če penʿtr' alʿtă tocʿmală, să ꙟțelěgâ că ĭaste svâtuitâ muꙟca

și moartĕ Mărïei Sale penʿtru râscūmʿpârarѧ a toată lūmѧ.
Pentr' ačĕ adĕsele pomenïѧ Hristos de munʿca și de moartѧ
sa. Nū numai acʿmu mârʿgănʿdъ ѫ Ïerusalim, če și cănʿdъ
izbâvi ōmulъ ačela če să ѫdrâčïѧ ѫ lūnâ noaâ. Dĕca scoase
draculъ diѫntr' ănʿsъ, căndъ toți ōamenii să mĭra de ačĕ
pūtĕre mare a lūi și ūnulъ cătr' alaltʿ să čiudïѧ, dzise cătrâ
ūčeničii săi: « Pūneți ѫ urechile voastre[1] | ačĕstĕ, că fiĭulъ 73ʳ
ōmenescъ va hi datʿ ѫ mănъ de ōameni ». Cumʿ are dziče:
laūdă mare amʿ de la ōameni, ĭară ѫtr' ănʿsâ n'amъ niče ō
nedĕjde, că știu če mă va tămʿpina de la dănʿși, če batʿğocuri
și če ōcârъ și če mūnʿči, mai apoi și moarte rrѧ și cūmʿplitâ.
Așijdere, dūpâ acĕ ѫpârățïe și slavâ če arâtâ cu schimʿbarѧ
fĕței ș'a vesʿmenʿtelorъ sale ѫ mūnʿtele Ѳaborūlui, ѫdată
de moartĕ sa učeničilorъ grâi: Fiïul ōmenescъ așĕ are a
pâți de ōameni ca și Ïōanъ Cărstitel. Și cănʿdū-i ūra ca ūnūi
ѫpâratъ și-lʿ slăvïѧ de-lʿ grâiѧ ѫpâratʿ și Mesïa și fiïul lui
Davidъ, atūnče Mărĭïa Sa plănʿse de četatĕ ѫ carĕ | vrĕ să 73ᵛ
hïe ūčisъ. Aičĕ ne ѫvațâ Domnulъ ca binele și slava ačeștïi
lūmi de răs și de smenʿtĕlâ să ō avemъ, cumʿ au dzisъ ѫțe-
leptūl: Răsūlui amʿ dzisъ amâğitūrâ, și veselïei ĭ-am dzisъ:
če mă amăğești ѫ deșerʿtъ? Că nū ĭaste nūmai schimbătorĭu
binele ačeștïi lūmi, če ne duče pre noi de uitămʿ tocmala
și premenĕla lūmïei, boalele și moartѧ, mai apoi și ğudețul
lūi Dumnedzău.

A doa arată că de nū ne vomъ ѫdirepta diѫ lĕğe și diѫ
cuvăntūlъ lui Dumnedzău pre ōbična creștinĕscâ, mai ōcâiți
de noi alʿtulъ nu poate hi, căndъ Domnulъ Hristos niče
semințïilorъ sale če-i ēra diѫ sinʿğele său n'au vrūt să le
dĕ ѫ darъ, fără de slujbâ și | fără de nevoințâ, slava sa. Că 74ʳ
Ïacov și Ïōanъ penʿtrū că ēra de ūnъ sinğe și de ō semințïe
cū Hristos čerșurâ loculъ čelъ mai de činste ѫtru ѫpărâțïa

[1] Tip. воастрє а (repetându-se inițiala cuvântului următor).

fratelui său, și dziseră: « Dâ-ne noaâ ca unulъ dĕ dirĕpta,
alʿtulъ dĕ stănʿga ta să ședemъ ꙟtru ꙟpărâțiѧ ta ». Cărọra
Domnūl le răspūnse că ačĕѧ činste și ačĕѧ mărire nu mĕrğe
dupâ sinğe, če dupâ slujbâ și dupâ voѧ lūi Dumnedzău;
că ğudețul čelʿ direptʿ și ꙟțeleptʿ nu să cade nemicâ să
facă dupâ sinğe și după prïeteșūg. Ca și ūꙟ-părat cănʿdъ
are ședѧ la ūnʿ meidĕnъ, ꙟnainʿtĕ cărūѧ are alerʿga vo-
ničïi, ūnïi la halъcâ, alțïi la siğatâ, și penʿtru izbănda lor
74v are sta și steme, adecă cununi, | să dĕ ꙟpăratūlъ čelọra če
vorъ izbănʿdi. ꙟtr' ačelъ čas are veni ōarečine diꙟ prïïa-
tinïi lūi čei drağï ș'are dziče: « Dă-ne noaâ ačĕste cununi ».
ꙟpăratulʿ lĕre răspunʿde: « Nū ĭaste datūlʿ mïeu ačesta, če
čelọra če vor nevoi de vorъ izbănʿdi la ačestъ războĭu ». Așĕ
și Domʿnulʿ Hristos, direptulъ ğĭudețъ, grâi: « Voi, fečorïi lūi
Zevedei, păharūl mïeū ꙟlʿ veți bĕ și cū botedzulʿ mïeu vă
veți botedza, mūnʿčiți veți hi de vă veți botedza cū sinʿ-
ğele vostrū și păharulъ morțïei ꙟlʿ veți bĕ penʿtru mene.
Ĭară de să va afla neștine ꙟtru mai mulʿte fapte būne și
ꙟtru mai mare mūnʿči penʿtru nūmele mïeu decătʿ voi,
75r ačela va hi mai ꙟnainʿtĕ [1] | voastră și mai mare decătʿ voi.
Maѳei ēυanghelistъ scrïe c'au venitʿ și maica fečorilorъ lui
Zevedei, a lui Ĭạcōvъ și a lui Ĭōanъ, de s'au rūgatъ lūi Hristos
penʿtru fïi săi, să șază ūnulъ dĕ dirĕpʿtă, altūl dĕ stănʿga
ꙟtrū ꙟpărățïѧ lui. Că le părĕ așĕ că dĕca va mĕrğe Hristos
ꙟ Ïerūsalimʿ, va sta ꙟpăratъ a toatâ lūmĕ, pâinʿdū-i că va hi
ĭa lănʿgâ fečorïi săi mare și slăvitâ și la ōameni činstitâ. Și
penʿtru că čerĕ ꙟpărâțïe lūmașcâ, penʿtr' ačĕ le dzise Hristos:
« nū știți če čĕreți ».

A treѧ, neavăndъ noi de ağūnʿsъ trĕbele trūpului și su-
fletūlui nostru, nu știm če ĭaste noaâ mai de folosъ adevă-
75v ratъ cătră binele nostru, cūmъ | dzise și Domnul Hristos:
« nu știți če čĕreți ». Uneōri ne pare că nï-i de bine și de

[1] Tip. ꙟнанить во (repetându-se începutul cuvântului următor).

sănătate de če ne rugâm lui Dumnedzău, ĭară noi ꙟşine ne ūčidem; alteōri ne pare că prïimь děproapelui nostru, ĭară noi prïimь nūmai şïe. Ūneōri ne pare că pohta şi čěrerě noastrâ adūče noaâ năroc[c] şi voe veghiatâ, ĭară ĭa adūče ōtravâ de moarte. Cu adevăratь smen[c]titâ vrěre şi poh[c]tâ avemь, şi nū ştim če ĭaste noaâ de bine şi de folosь de nū vomь ascūlьta de ꙟvăţătorĭulь şi povaţa noastrâ, de Domnul[c] Hristos şi de tremişïi Mărïei Sale. Foarte rău ne vomь smen[c]ti că ĭatâ că Domnulь Hristos săn[c]gurь să spūne că n'au venit[c] să-i slujascâ alţïi, če să slujascâ ēl[c] altora; | şi nū nūmai să 76r
slūjascâ, če să şi moară pen[c]tru čeѧ če va sluji. Şi căči s'au atăta smeritь, au doarâ čeva ĭ-au stricat? Şi noi de ne vomь smeri, au doarâ ne va strica čeva? Că pen[c]tr' ačasta au făcūt Hristos, ca să ne arate calě čѧ de sūsь, ca cu plecarě sa să hïe tutūror chip de măn[c]tuin[c]ţâ.

Pen[c]tr' ačѧ să ne pocâim de pâcatele noastre, să nu câdem[c] ꙟ ōčein[c]ţâ macarь s'are hi căt nâsipul[c] mârei de mūl[c]te. Că nu ĭaste niče ūnь păcat[c] să biruĭascâ pre mila lui Dumnedzău, şi nū-i niče ō greşalâ ca să nū sâ ĭarte pentru pocâin[c]ţâ. Prïiměşte Dumnedzău pocâin[c]ţa hïecui čeluѧ če să pocâѧşte. Deči numai să ne ꙟtoarčemь cu toatâ inima noastrâ şi să ne | pocâimь de faptele noastre če facemь dzūa şi 76v
noaptě, şi să ne grijimь de sufletele noastre, cūm[c] vom ꙟgâdui lui Dumnedzău, cum[c] vomь agonisi spâsenïѧ noastrâ, cūm[c] vom fače lūcru, pen[c]tru ca să grâĭascâ şi cătrâ noi Dumnedzău: « Veniţi, blagosloviţïi pârintelui [1] mïeu, de ōčinaţi ꙟpârâţïѧ čěѧ če v'am[c] gâtit[c] voaâ main[c]te de ꙟčeputul lūmïei! » Carѧ noi toţi să ō dobândim[c] pen[c]tru mila Domnului Dumnedzăului nostru, câruѧ [2] slava şi mârirѧ, ꙟtrū věči nesvrъşiţi şi netrecuţi. Aminь.

---

[1] Tip. пжрнтелѹн (with п above, under titlo). [2] Omis съ каде sau съ кѹвнне.

77r 10. ꙟvățâturâ la Sămbâta lui Lazarъ, penʿtru ꙟnvïerĕ lui și penʿtrū pūtĕrѧ čĕ dumnedzăĭască a lūi Hristos.

Căndъ vrū milostivulъ și ꙟtru totʿ būnulъ Dumnedzău de să pogorâ diꙟ čerïu pre pâmănʿtъ, ca să izbâvască rodulʿ ōmenescъ diꙟ robïa dïavolului și diꙟ mūꙟca ĭadūlūi, atūnči Domnūlъ Hristos ꙟčepu a ꙟvâța ōamenïi pre lume cūmъ čei būni și direpți vor hi ꙟcununați, ĭarâ čei pâcâtoși vor hi ōsinʿdiți; cūm čei milostivy vor hi fericiți, ĭarâ čei nemilostivi și nemilūitori vorʿ hi ocârăți și batʿğocuriți; cūmʿ
77v čei mănʿ|dri și mâreți smerï-i-va, ĭarâ čei smeriți și plecați ꙟnâlʿța-i-va. Cătrâ ačѧ și čĭudese mari și minunate pre lūme fâčѧ: bolnavïi tâmâdūѧ, dračïi diꙟ ōameni gonïѧ, ōloğïi fâčѧ cu pičoare, ōrbïi cu ochi, văntulъ ōprïѧ, marѧ ō alina, pre mare ca pre uscat ꙟbla, morʿțïi ꙟvïѧ. ꙟ mijʿloculъ altorъ čĭudese če fâcu Domnūl nostru Ĭsus Hristos, mare și minunatâ ĭaste și ačasta carѧ vru de o fâcu astădzi, čĭudesâ ca ačĕѧ če diꙟ vĕči nu s'au vâdzūt, niče s'au audzit: ꙟ če chipъ fū Lazarъ ačesta morʿtъ și pūtredъ și ꙟpuțitʿ, de patru dzile ꙟ groapă ꙟgropat, ĭarâ astădzʿ Domnūl Hristos
78r diꙟ morʿți l-au ꙟvis. Lūcrū ca ačela să fâcu astâdzi, | če nime niče dănăoarâ n'au vâdzūt, niče au aūdzitʿ. Penʿtr' ačĕ, ĭubițïi mïei creștini, astâdzi simtemʿ chemați de Lazarъ, prïĭatinūlъ lūi Hristos, ca să vedemʿ tainâ minunatǎ: cumъ ꙟvise mortʿ de patru dzile, cumʿ să arâtâ vïu de sărgъ, fïindъ putredъ și ꙟpuțit, cūmъ nu putu moartĕ și ĭadūl să-l ōprĕscâ, če de sărgъ cu cuvănʿtulʿ lui Dumnedzău ēși ca și mainʿte ꙟtreg și sănâtosъ. Penʿtr' ačѧ asculʿtați și povĕstѧ sventei ēvanghelïi cumъ spūne de ꙟvïerĕ lui. Dziče așѧ:

Ēra ūnъ ōmъ ōarečine de-l chema Lazar, diꙟtr'ūnʿ sat če să chema Vuϑanïa, diꙟ care sat ēra Marïa și Marʿϑa, surorile lūi. Și ꙟ vrĕme če să râzboli Lazarъ, ĭarâ surorile

lui | și tremiserâ ōameni la Hristos cū acĕstѧ cuvente de dziserâ: « Doamne, Lazarъ, čela če te ĭubĕște și penʿtr' acĕ și tu-l ĭubești, acmū s'au râzbolit; deči, cūm tâmâduești pre alʿții če sămtъ mai streini, așѧ vino de tâmâduѧște și pre priĭatinulъ tâu, pre Lazar ». Ĭarâ Domnul Hristos dzise: « Ačasta boalâ nū ĭaste spre moarte, če-i spre slavâ lūi Dumnedzău, ca să sâ arate putĕrѧ lūi Dumnedzău penʿtru dănʿsâ ». Și dĕca audzi Hristos că Lazarъ s'au râzʿbolit, atūnʿče petrecu acolo, ѫtr'acelъ locъ če ēra, 2 dzile; dup' acĕ dzise učeničilorъ sâi: « Blemați ĭarâ ѫ Jidovi ». Câči că Jidovĭi, ca nește zavistъniči če ēra, căūta pre Hristos să-l učigâ, ĭarâ Svenʿțĭa Sa fū|gise diѫ mănūle lorъ și trecuse de čĕѧ parte de Ĭōrdanъ, ūnʿde era mainʿte de botedza Ĭōannъ. Acolo petrecū 2 dzile, căči că, ca ūnъ Dumnedzău če ēra, știѧ că va mūri Lazarъ. Penʿtr' acĕ aștepta acĕle 2 dzile, ca să să ѫgroape Lazar și să să facâ mai minunatâ minune. Că de-lʿ vrĕ hi tâmâdūitʿ diѫ boalâ, puținâ minūne vrѧ hi fostъ; ĭarâ căči-lʿ ѫvise diѫ morți, Svențĭa Sa să arâtâ putĕrnicʿ și biruitorĭu mare și ѫpâratʿ morʿții. Penʿtr' acѧ nu mĕrʿse mainʿte de patru dzile, ca să arate că sâvai și ѫ patru stihĭi să râșchirâ trūpulъ ōmulūi dĕca moare, ĭarâ Dumnedzău poate să-lъ străѫgâ ĭarâși ѫtr'ūna ca și pre Lazar. | Și dūp' acѧ dzise ĭarâși učeničilor sâi: « Lazarъ, priĭatinūlъ nostru, au adormit ». Nū dzise c'au murit, če « au adormitʿ », câči că scriptura pâcâtosului și necredinʿčosūlui dziče c'au muritʿ, că sâ dūcъ ѫ mūnʿčile de vĕči, și penʿtrū că mârgъ ѫ munʿči și ѫ pedĕpse, dziče c'au muritʿ, c'are hi fostъ mai bine să nu hĭe fostʿ vĭu pre lūme; ĭarâ direpʿțilorъ, câči că mârgʿ ѫ binele și ѫ vĭĭața de vĕči, le dziče c'au adormitʿ. Penʿtr' acѧ și Hristos moartѧ lui Lazarъ ō grâi adormire; ĭarâ učeničĭi, le pârū că le dziče penʿtru adorʿmire de somnū, penʿtr' acѧ râspūnʿserâ: « Doamne, s'au adorʿmitʿ, ĭarâși să va scula ». Atūnʿče

80r Domnulъ Hristos, dĕca vâdzu | că nū pričepъ cuvânʿtulʿ
lūi, le dzise ĭarâ: « Lazarъ au murit și mâ būcurъ penʿtru
voi. Nu mâ būcūr penʿtru moartĕ lui Lazarъ câči au muritʿ,
če mâ būcurъ penʿtrū voi, učeničii mïei, că veți vedѧ čiu-
desâ și veți crĕde. Vedĕ-veți chipulъ ѫvïerei mĕle [1], și veți
crĕde că simtъ ēu Dumnedzău. Vedĕ-veți cūmъ nūmai cū
unʿ cuvănʿtʿ va ѫvïe morʿtulъ, și vâ veți adeveri că ēu ѫsumi
pre mene mâ voĭu ѫvïe, și glasulъ mïeu vorъ audzi morții
la dzūa dĕpoi și să vorъ scula diѫ gropi. Penʿtru voi mâ
būcurъ, učeničii mïei, că veți vedѧ cūmʿ nu va sâ poatâ
ōpri groapa pre Lazarъ. Vedĕ-veți cumʿ nū va putѧ moartѧ
80v să stĕ ѫprotiva | ѫvâțâtūrei mĕle. Būcuru-mâ penʿtru voi,
ca să pričĕpeți că eu n'amъ fostъ acolo, și ştïu de moartѧ
lui Lazarъ. »

Cūmʿ dzise Hristos că n'au fostʿ acolo? Și Dumnedzău
ĭaste necupriѫsъ; locъ nu ĭaste să-lʿ poatâ ѫcâpѧ. Ѫtru
toatâ lūmѧ ĭaste; ѫ totʿ loculъ ĭaste. Unʿde-lʿ caōți, acolo
ĭaste; ūnʿde-lъ čerči, acolo-l afli. Ѫ totʿ čerĭulъ, ѫ totʿ pă-
mânʿtulъ, ѫ toatâ marѧ, ѫ toate fapʿtele, ѫ ōrașe, ѫ sate,
ōare ѫ če locʿ și unʿde-lʿ veri câūta, acolo-l veri afla. Darâ
cūm dzise Hristos că n'au fostъ acolo? Domnulʿ nostru
Ĭsus Hristos au fostʿ ѫdoit, adecâ au avūt doaâ firi: și dum-
nedzâĭascâ, și omenĕscâ; fost-au ōmʿ deplin și Dumnedzău
81r deplin. | Deči lui Dumnedzău ĭaste tocmala să hïe ѫ totʿ
loculъ; ĭarâ ōmulūi ĭaste tocʿmala, cănʿdu-i ѫtr'unʿ loc,
aĭurѧ să nu fïe. Penʿtr' ačѧ Hristos, ca ūn Dumnedzău
če ēra, ѫ totʿ loculъ ēra, și ѫ Vuѳanïa, și ѫ casa lui Lazar ēra;
ĭarâ ca unъ ōmъ, ĭarâși, nū ēra acolo, če numai cū učeničïi
săi ēra.

Dĕčiѧ veni Hristos ѫ Vuѳanïa, acolo ūnʿde ēra Lazarъ
mortъ, de patru dzile ѫ groapâ ѫgropatʿ. Ĭarâ Vuѳanïa ēra

[1] Tip. мѣлє.

aproape de Ĭērusalim, și mūlᶜți Jidovi să adunase pentru să
măѫgăe pre Marѳa și pre Mạrïa, penᶜtru moartѧ frâține-sâu
lui Lazarь. Ĭarâ dĕca să apropïe Hristos și știu Mạrïa și soru-
sa Marᶜѳa, ѫdatâ să sculară și ēșirâ ѫnainᶜtѧ lui. Și dĕca-l
vâ|dzūrâ, câdzurâ la pičoarele lūi de să ѫchinarâ și cu 81ᵛ
lacrâmi grâiѧ și dzičѧ: « Doamne, dĕi hi fostᶜ aičѧ, n'are
hi mortь fratele nostru; če și ac'mū știmᶜ câ orcăte veri
čѧre de la Dumnedzău, da-țᶜ-va ție Dumnedzău ». Și dzise
lorь Hristos: « Ѫvïe-va fratele vostru ». Ĭarâ Marѳa dzise:
« Știu, Doamne, că va ѫvïe; če atunᶜči va ѫvïe, cănᶜdь vorь
ѫvïe toți morьții, la dzūa de apoi ». Hristos grâi cătr' ănᶜsâ
și dzise: « Ēu sămtᶜ ѫvïerѧ și vïiața. Ѫvïerĕ sămtь, că cu
dzisa mѧ vor ѫvïe morții čei diѫ vĕči; ĭarâ viĭațâ, că cu pū-
tĕrѧ mѧ sămtᶜ vïi toate căte sămtᶜ. Și čela če va crẹde ѫ
mene, săvai s'are și muri trupĕște, ĭarâ de moartĕ sụfletulụi
nū să va tĕme, ạdecâ de | muѫcâ; și carele va hi vïu și va 82ʳ
crĕde ѫ mene nu va muri ѫ vĕči. Cu adevâratᶜ, Marѳo,
au muritᶜ fratele tâu, ĭarâ de veri crĕde ѫ mene, să nū te
temi că va hi mortь de totь ѫ munᶜči. Credzi cūmu-țᶜ dzicь
eu, Marᶜѳo ? » Atūnᶜče Marᶜѳa râspūѫsâ și dzise: « Credzь,
Doamne. Și eu amь credzūtᶜ că tū ēști Hristos, fïulь lūi
Dumnedzău, čela če ai venit ѫ lūme și ѫbli pre pămănᶜtь
și nime nū te cunoaște. »
Ĭarâ Domnūl Hristos, dĕca vâdzū pre Marᶜѳa și pre
Mạrïa plâѫgănᶜdь, și toți căți să adunase acolọ, să ōțârâ
ѫtru sine și dzise: « Ūnᶜde ațᶜ ѫgropatᶜ pre Lazarь ? » Și
au doarâ nū știѧ groapa lui Lazar čela če știu și cănᶜdь au
muritᶜ ? Nū ѫtrebâ | că doarâ nu știѧ, če penᶜtru ca să-i 82ᵛ
arate să marᶜgâ toți cu nūsūlь, să-lᶜ petrĕcâ pânâ la groapâ,
să vadzâ čïudesa če vrĕ să facâ. Și dĕca ѫtrebâ ūnᶜde l-au
ѫgropatь, ĭarâ ei dziserâ: « Doamne, vino de vedzi unᶜde-i
ѫgropatᶜ ». Atūnᶜče Hristos lâcrâmâ. Câci că ēra ōmь de-
plinь, cū trūpь ca și noi, penᶜtr' ačѧ lâcrâmâ și să ōțârâ

pentru moartĕ priĭatinului sâu lui Lazarъ. Şi dĕca veni la
groapâ, suspinâ ꙟtru sine şi dzise: «Luaţi piĭatra». Au
doarâ nu putѧ Hristos să ĭa şi piĭatra şi să ō râdiče cu pūtĕrѧ
sa? Pūtѧ Svenᶜţiѧ Sa să facâ şi ačasta, če penᶜtr' ačѧ le dzise
lorъ să ō râdiče, ca dĕca-i vor ꙟtreba alţi ōameni: vâdzūt-au |
83r cu ōchĭi săi, ĭarâ ēi să dzicâ: şi piĭatra cu mănule noastre
ō amъ râdicatᶜ. Şi dĕca dzise Hristos să râdiče piĭatra, ĭarâ
Marᶜѳa grâi: «Doamne, hi-va şi ꙟpuţitᶜ, că ĭatâ sămtъ
patru dzile de cănᶜdū-i ꙟgropatᶜ». Şi ĭarâ dzise ēi Hristos:
«Au nu ţ'amᶜ dzisъ ēu că, de veri crĕde, veri vedѧ slava
lui Dumnedzău? Au nu ţ'amъ dzisъ că ēu sămtъ Dumnedzău
şi poč să ꙟvĭu pre fratele tâu? Şi nū numai pre fratele tâu,
če-i ꙟpūţitᶜ şi de patru dzile ꙟ groapâ, če şi pre morţĭi čeѧ
če-s morţi diꙟ vĕči şi sămtъ nūmai ţărănâ, şi pre ačeѧ počъ
să-i ꙟvĭu.» Ačĕstѧ dĕca dzise Hristos şi dĕca luarâ piĭatra
de pre groapâ, atūnči-şъ râdicâ ōchĭi săi ꙟ sūsъ cătrâ |
83v čerĭu şi dzise: «Mulţâmâscū-ţi ţĭe, pârinᶜte, că mâ ascultaşi;
că ēu ştĭu că de toate pūrurѧ mă ascūlţi, če penᶜtru nâroa-
dele če stau aičѧ dziş ačasta, ca să crѧdzâ că m'ai tremis tū».
Şi dupâ ačĕ cu glasъ mare străgâ şi dzise: «Lazare, ēşi
afarâ». Ō, minūne şi putĕrѧ lūi Dumnedzău! Nū dzise
«scolâ», sau «ꙟvĭi», sau «râdicâ-te diꙟ morţi», če, ca cătrâ
ūnъ vĭu grâi: «ēşi afarâ, Lazare». Şi ꙟnᶜdatâ ēşi mortulъ
ꙟfâşat preste mănu şi preste pičoare, şi faţa lui legatâ cu
pânᶜdzâ supᶜţire. Atunče dzise lorъ Hristos: «Dezlegaţi-lъ
şi-lъ lâsaţi să să ducâ. Ꙟşivâ voi cu mănule voastre dez-
84r legaţi, să nu dzičeţi apoi c'am ꙟvis pre altūl. | Dezlegaţi-lᶜ
priꙟsъ, că ĭaste ꙟfâşatᶜ cumu l-aţi ꙟgropat. Dezlegaţi-lъ
priꙟsъ, că l-am ꙟvisъ să vĭeţuĭascâ ꙟ lūme ca şi mainᶜte.
Lâsaţi-lъ priꙟsъ să să dūcâ unᶜde va vrѧ, să ꙟble cu pičoa-
rele sale pre pâmănᶜtъ, să vadzâ pre čela če l-au fâcūtᶜ
priꙟsъ, pre čela če l-au ꙟvisъ priꙟsъ, să vadzâ sūrorile sale
če-lᶜ plăꙟgъ, să vadzâ nârodul ōamenilorъ.»

Mūlʻți de Jidovïi če ēra acolo credzūrâ ꙟ Hristos, dĕca
vâdzūrâ ačasta če fâcū. Ĭarâ alțïi diꙟtr' ăꙟșïi să duserâ de
spūserâ Jidovilorъ toate căte fâcū Hristos.
Deči tocmala acestūi svănʻtъ praznicʻ de astâdzi ačasta
ĭaste, dupâ cătʻ audzit, ĭubițïi mïei creștini. Ꙟnʻsâ puținel |
cuvăntʻ mai ascultați cu toatâ ōsărʻdïѧ, ca să luați și platâ 84v
deplinъ de la Dumnedzău, penʻtru truda voastrâ. Ačesta
Lazarъ, pre carele ꙟvise astâdzi Hristos, scrïe svănta scripʻ-
tūrâ diꙟsъ c'au fostъ fečorʻ ūnui fariseu, če l-au chematъ
Simonъ, ș'au fostъ dragъ lui Hristos foarte penʻtru blănʻdĕ-
țele lui și penʻtru credința če avĕ cătrâ Hristos. Ĭarâ Jidovïi,
ca nește răi și zavistʻniči če ēra, dĕca vâdzurâ că penʻtru
Lazarъ să dučѧ mūlʻți și credĕ ꙟ Hristos, fâcūrâ svatъ să
učigâ și pre Lazarъ. Ĭarâ ēlъ, dĕca priꙟse de vĕste svatulъ
lorъ, fuği și să dūsâ ꙟ ōstrovulʻ Chiprului. Dup' ačѧ apostolïi
herotonisirâ-l priꙟs, de-l pūserâ ēpiscopʻ | ꙟtr'o četate če 85r
sâ chĭamâ Chitea. Acolo-i dūsâ Prĕčista ꙟcâ pânâ ēra
Svenʻțïѧ Sa vïe, de-i dĕde ūnъ ōmohorъ, care ōmohorъ
fâcusâ-l Prĕčista ꙟsâși cu mănule sale. Ĭarâ Lazarъ, dĕca-lъ
ꙟvise Hristos, 30 de ai ꙟcheiați lâcūi pre lūme, și niče dă-
nâōarâ n'au răs, aducăndu-și amenʻte de amarulъ morței
și de frica mūnʻčilorъ; și nemicâ nu spūsâ diꙟ ĭadъ, ōare
Hristos nū-lъ lâsâ să spūe, čăči că sămtʻ prĕ ꙟfricoșѧte,
ōare uitase de fricâ mare če vâdzūse.
Ĭarâ noi, ō, șerbïi lui Hristos, ĭatâ cu ağĭutorĭulъ lui
Hristos amъ trecūtъ calĕ svăntului postʻ, și feriče de čela
če să va hi nevoitʻ fârâ de lĕne ꙟtr' ačesta chipъ să nū hïe
rămasъ [1] | ꙟ vr'o vâtâmare carĕ cumva de pâcate. Câči că 85v
postulъ ĭaste svenʻțïe și curâțïe sūfletului, și amarъ ōmulūi
ačelūѧ če nū-ș va lâsa voѧ sa. Să-șʻ lase mănïѧ, să-șʻ lase
pizma. Să-șʻ lase măꙟcârile, bețïile, nâravurile čĕle de

[1] Tip. ръмасъ ꙟ (repetându-se cuvântul următor).

păcate. Să-ș' lase scuѫpĕtѧ, să postĕscâ cu inimâ curatâ și
cu direptate, cu milostenïe și cu blăndĕțe. Să-ș' lĕpede
deasūpra sa tarulъ pâcatelorъ și să ѫble ĭușor pre calĕ lūi
Dumnedzău. Că čela če să ѫcarcâ de sarčinâ grĕ pre cale,
râmăine și pestĕște pre cale, și are primejdi de tălhari și de
hïeri rĕle. Pentr' ačĕ, nevoiți de fačeți ѫvâțăturile lui Hristos:
86r frâțïe ѫtru ai noștri și ѫtru streini, lïu|bovъ ѫtru vrâjmașïi
noștri, ferință de pohte, depârtare de pâcate, lepâdare de
râūtâți. Câte lūcruri săm'tъ a lūi Dumnedzău și a spâsenïei
noastre, ačĕlѧ să nevoimъ să fačem', ca sâ ne spodobascâ
Domnulъ Hristos ѫtru ѫpârâțïѧ sa, carĕ noi toți să o do-
băn'dimъ pentru darul' și mila Svențïei Sale, cârūѧ să cuvine
činste și laūdâ și mârire, ѫpreūnâ cu pârintele și cū duhulъ
svăn'tъ, acmū și pūrurѧ și ѫtru vĕci netrecūți și nesvrъșiți.
Aminъ.

86v 11. La Dumeneca florilor', a șĕsѧ ѫ postъ.
Ēυanghelïa diѫ Ïōan' ѫ patrudzeči și ūna de capete.

Căn'dъ să svâtuirâ vrâjmașïi Domnului nostru lūi Ïsus
Hristos, dupâ ačĕ čïudesâ če fâcū, de ѫvise pre Lazarъ de
patru dzile mort' dzâcănd' ѫ groapâ, oareče puținelъ să
ascūnse Mărïa Sa, arâtăndъ noaâ chipъ să nu ne dâmъ ѫșine
87r de būnâ voѧ noastrâ ѫ primejdi. Nū pentru că doarâ | s'au
temūt' dĕu fâcūt' ačasta, că, fărâ de voѧ lūi, nime niče ō
străm'bâtate nū ѧu putūtъ fače; če pentru că-ș' tocmise
și-și alesĕse șïe časulъ și vrĕmѧ mūnčilorъ sale. Căndъ ѫ
lĕgѧ lūi Moisį ğunghĕ mïelul' paștilorъ, ѫ patrusprădzĕče
dzile a lui mart', ѫtr' ačĕѧ vrĕme să arătâ Domnūl Hristos
vrăjmașilor' săi la locūlъ čelъ de ğunghĕre ѫ četatѧ Ïĕru-
salimūlui, ca să ѫple chipulъ ačela diѫ lĕgѧ lui Moisį če

ğunghĕ mïelūlʿ ačela de făčѧ pași Jidovïi. Penʿtrʾ ačĕ și la
ačelь locь de ğūnghĕre a Ïērusalimului călâtori astădzi
Domnulь nostru Ïsus Hristos ca ūnʿ Mesïe adevăratʿ, cūmʿ
audzimь spuindь svănʿta ēvanghelïē.

Ѿт Iωанна зачало ма̃. 87v

Mainte cu șĕse dzile de pași, veni Ïsus ѫ Viѳanïѧ, ūnde
ēra Lazarь mortʿ, pre carele ѫvisĕse diѫ morți. Și-i făcurâ
lui čină acolo, și Marѳa slujïѧ, ïarâ Lazarь ēra ūnulʿ de
čeѧ če ședĕ cu nūsʿ. Ïarâ Marïa [1] luâ ō litrâ de mirь cu nardь
amestecatʿ de mūlʿtʿ prețʿ, de ūnsâ pičoarele lui Ïsus și le
ștĕrsâ cu părulь capului său; ïarâ casa să ѫplū de mirezʿma
ūnʿsorei de būnă mirezmă. Și grăi ūnulь diѫ učeničïi lui,
Ïūda a lūi Simonь diѫ Scarïa, če vrѧ să-lʿ văndzâ priѫsь:
« Pentru če nu fū vănʿdūtʿ ačesta mirʿ ѫ trei sūte de pĕniѫği
și să-l dѧ mișei|lorь? » Ïarâ ačasta dzise nū că doarâ avѧ 88r
grije de mișei, če câči ēra fūrь, și avĕ secrïïașʿ, și če arūnca
ѫtrʾ ănsь pūrta. Ïarâ Ïsus dzise: « Nu ō sūpârareți priѫsă.
Ca ѫtru dzūa ѫgropărei mĕle să ō socotiți priѫsâ; că mișeii
de pūrurĕ-i aveți cu sine, ïarâ pre mene nū mă aveți pururѧ. »
Ïarâ dĕca ѫțelĕsâ nărōd mūltь diѫ Jidovi că ïaste acolo,
venirâ nū nūmai pentru Ïsus, če și pentru Lazarь, ca să-lʿ
vadzâ pre carele ѫvisĕse diѫ morți. Ïarâ vlâdičïi jidovești
să svătūisâ ca să učigâ și pre Lazarь, că mūlʿți penьtru
dănsulь să dučѧ diѫ Jidovi și credĕ ѫ Hristos. Ïarâ a doa
dzi, mūltʿ nârōd de čeѧ če venisă la praznicʿ, | dĕca audzirâ 88v
că Ïsus vine ѫ Ïērusalim, luarâ stălʿpâri de finicь și ēșirâ
ѫ tămʿpinarѧ lūi, și striga de grâiѧ: « Ōsanna, blagoslovitь
ēști čela če vïi ѫ nūmele lui Domnedzău, ѫpăratulь Izrailʿtĕ-
nilor! » Ïarâ Ïsus aflâ ūnʿ asinь și ѫcălecâ priѫsь, cūmʿ
și ïaste scrisь: « Nu te tĕme, fata Sïōnului; ïatâ ѫpâratulь

[1] Tip. марїа.

tău vine călare pre asinъ». Dĕčѧstѧ nu ꙟțelĕsără učeničii
lui mainte; če dĕca să proslăvi Ïsus, atūnče-ș' adusără amente
că ačĕstѧ au fostъ scrise pentru dănsъ, și ačĕstѧ ĭ-au făcūt
lui. Și mărturisïѧ nărōdulъ če fusĕse mainte cu nūsъ, căndъ
strigâ pre Lazarъ diꙟ groapâ și-l ꙟvise diꙟ morți. Pen'tr'
89r ačĕ-lъ și tăꙟ|pinâ priꙟsъ nârōdulъ, că-lъ audzise priꙟsъ
c'au fâcut' ačesta sămnъ.*

Ꙟvâțătūrâ diꙟtr' ačastâ svăn'tâ ēѵanghelïe, pen'tru călâtorïѧ Domnulūi Hristos ꙟ Ïērusalimъ.

Tocmalâ avѧ ꙟpârații ꙟ vrĕme de demūltъ, căndъ să
ꙟtorčѧ de la râzboïu cū biruire și venïѧ la ꙟpârâția sa,
atūnči ēșïѧ ꙟnain'tѧ lorъ nâroade mul'te de ōameni, de-i
tăꙟpina cu stălpâri de fịnic ꙟ mănule sale, de arâta čin'ste
și chipъ de biruire ꙟpârâților' săi. Ačasta ōbičnâ ștïin'dъ
ōamenïi diꙟ Ïērusalimъ cu čeѧ če petrečѧ ꙟpreğïurūlъ
89v lorъ, ēșirâ ꙟnaintѧ lūi Hristos, de-l' tă|ꙟpinarâ cu stălpâri
de finịcъ ꙟ mănule sale, ca ꙟnaintѧ ūnūi biruitorïu, căči
că birui moartѧ și ꙟvise pre Lazarъ. Pen'tr' ačѧ ascūltați
cūmъ spūne svăn'ta ēѵanghelïe de tocmala ačestụi svăntъ
praznic de astădzi.

Scrïe ēѵanghelistūl Ïōannъ: Dĕca ꙟvise Hristos pre Lazar,
mul'ți diꙟ Jidovi merğĕ și credѧ ꙟ Hristos. Pen'tr' ačѧ să
svâtuirâ mai-marïi Jidovilọrъ să učigâ pre Hristos. Ĭarâ
Domnulъ Hristos dĕčïѧ nū camai ꙟblă la arâtare ꙟ Jidovi,
če sâ dusâ aproape de pustïe, ꙟtr'o četate če să chema Ēfrem'.
Ĭarâ mainte cu șĕse dzile de paști, veni Hristos ꙟ Viѳanïa
ūnde ēra Lazarъ, mortulъ pre carele ꙟvisĕse Hristos diꙟ
90r morți. Acolọ fâcūrâ lūi | ōspâțъ și Lazarъ ēra de ședѧ și
ēlъ cu čeѧ ce măꙟca la masâ, pen'tru ca să nū le pae că
Hristos au fâcūt' nâlučire ș'au ꙟvisъ ō arâtare, ĭarâ n'au

ꙟvisъ adevârat' pre Lazarъ. Pen'tr' ačѧ ședѧ la masâ și
mă ꙟca cū al'ți ōaspeți și bĕ cu nūșïi. Deči ședzăndъ Hristos
la masâ cu Lazar' și cu al'ți chemați, ĭarâ Mạrïa, sora lui
Lazar', luâ ō litrâ de mirъ cu mestecâturi de mūl'tъ preț
și ūnsâ pičoarele Dọmnulūi lūi Hristos, și cu pârulъ capulūi
sâu ștarsâ pičoarele Sven'țïei Sale. Și casa toatâ să ꙟplū
de mirezma mirului. Ĭarâ Ĭūda, fečorulъ lui Simonъ diꙟ
Scarïѧ, dĕca vâdzū pre Mạrïa că vârsâ mirulъ pre pičoarele
lūi | Dumnedzău, râvni ꙟtru sine și dzise: « Pen'tru če nu 90v
văn'dūt' ačesta mir' ꙟ 300 de pĕniꙟği și să dați mișeilorъ,
če-l' vârsat' ğosъ și-l' istrâvit'? » Ačasta dzise Ĭūda nū
că doarâ-i ēra grije de sărači, če câči că ține ēlъ chel'șïugulъ
lui Hristos și-i ēra voѧ să ĭa ș'ačeѧ bani, să adaogă cătrâ
čeѧlal'ți.

Vedeți, creștini, cătu-i de rrĕ lâcomïѧ banilorъ. Če-i
lip'sïѧ Ĭudei, căn'dъ nu nūmai alte daruri če-i dedĕse Hristos
toate, ca și al'tor apostoli: să gonĕscâ dračii diꙟ ọameni, să
tâmâdūïascâ bọl'navïi, să ꙟvïe morții, če, știïn'dъ Domnūlъ
lâcomïѧ lui, și pūꙟga cu banïi dedĕse la dănsū, pen'tru să
n'aibâ a râpști čeva că nu-i sosĕște. Ĭarâ | ēlъ și banïi mirulūi 91r
vrѧ să ꙟghițâ. Tot'dĕūna audzïѧ pre Hristos ꙟvâțăn'dъ
să hïe milostivi și nestrăꙟgâtori, ĭarâ ēlъ de lâcomïe mare
nū sâ mai sâturâ, pânâ če văndū și pre Domnul sâu, pre
Hristos. Că așѧ ĭaste lacomulъ. De are să-i sosascâ, prĕtăta
nevoѧște să străꙟgâ; al' sâu ține și altūѧ nevoѧște să chel'tū-
ĭascâ, și de străꙟsoare nu să mai saturâ, pânâ če-ș' ven'de
tocma și sūfletūl sâu pen'tru străꙟbâtatѧ și pen'tru lâ-
comïѧ.

Ĭarâ dūpâ ačĕstѧ carile să fâcurâ ꙟ casa lūi Lazarъ,
căn'dъ fū a doa dzi, tremisâ doi diꙟ učeničïi sâi să-i adūcâ
ūn' mâș'coĭu, să ꙟcaleče priꙟsъ, să margâ ꙟ Ĭērusalim'.
Ĭarâ | dĕca audzirâ năroadele če sâ străꙟsĕse ꙟ Ĭērusalim' 91v
pen'tru praznicūl paștilorъ, că Hristos va să vïe ꙟ Ĭērusalim',

lūarâ toți stălʿpâri de finicʿ ∤ mănūle sale și ēșirâ ∤tru tă∤pinare ∤naintꙏ lui Hristos. Ĭarâ apostolĭi pūsârâ veșmentele sale pre mâșcoĭu și desūpra pūsârâ de ședzū Domnulь Hristos. Și acolo ūnʿde-lь tă∤pinarâ nâroadele, fâcūrâ lūi čin‘ste și slavâ mare. Ūnĭi așternĕ veșmenʿtele sale, de câlca pri∤se asinulʿ lūi Hristos; alʿțĭi tâꙏ frūndzâ, de punꙏ pre cale pre ūnʿde merğꙏ Hristos. Și toate nâroadele căți merğꙏ ∤nainte și venĭꙏ pre urmâ, nū nūmai bârʿbațĭi și muerile, če
92^r și cūconĭi čei mići și prunčĭi di|∤ brațele manʿčilor sale, toți străga și dzičꙏ: «ѠсáнꙿнА въ вꙑшꙿнихъ», adecâ: «Izbâvĕște-ne pre noi, izbâvĕște-ne acmu, čela če petreči ∤tru čꙏtele ∤nʿğerești. Bine ēști lâudatʿ, čela če vĭi ∤tru nūmele lui Dumnedzău, că tu ești ∤pârat Izrailʿtĕnilorь.» Așꙏ cū ačasta laudâ lâūdarâ pre Hristos nâroadele ačĕlꙏ. Cu ačasta činʿste-l tă∤pinarâ și ∤tr' ačesta chipu-i ūrarâ, ca čelūꙏ če ĭaste ∤pâratʿ morțilorь și biruitorĭu ĭadūlui. Câči că ōamenĭi čeꙏ če vâdzūsâ čĭudesa carꙏ fĕče Hristos, cănʿdь ∤vise pre Lazarь, spunꙏ și mârʿturisĭꙏ tutūrora ∤ Erusalimʿ. Penʿtr' ačĕ, audzinʿdь Jidovĭi, ēșirâ ∤tr' ačesta chipь ∤nainʿtꙏ
92^v Svențĭei | Sale, de-lʿ tă∤pinarâ cu atâta slavâ.

Ĭarâ de să va ∤doi neștine penʿtru če ∤câlecâ Hristos pre asinь, cade-sâ să știe că Domnulь Hristos, cât au ∤blatʿ pre pâmăntь, tot pedestrū au ∤blatʿ, și și ∤ cale departe cănd‘ au câlâtoritʿ, niče dănâōarâ pre calʿ n'au ∤câlecat. Darâ acmū, penʿtru če ∤câlecâ ∤tr' atâta loc, numai 15 pâpriști? (Pâpriștꙏ ĭaste 100 de stă∤jini; facu-sâ de toate 1500 de stă∤jini: atâta ĭaste di∤ Viѳanĭa pânâ în Erusalimь.) ∤tr' atâta loc de puținь ∤câlecâ Domnulь Hristos, penʿtru ca sâ ∤ple cuvăntulʿ č-au proročit mai denainʿte Zaharĭa prorocʿ. Ačesta cuvănʿtь au grâitʿ prorocul‘ de Hristos
93^r cătrâ Ĭerusalimʿ ș'au dzis: «Nū | te tĕme, fata Ĭerusalimului, că ĭatâ ∤pâratulь tâu vine blăndʿ și șꙏde pre asinь». Proročĭa ačasta ō grâꙏște prorocul‌ь ∤tr' ačesta chip: Nū te

tĕme, Ĭerusalĭme, de ačesta ꙟpârat', če mai vărtosь te būcūrâ
și te veselѧște, că nū vine măn'dru și mâreț', če blănd'
și smĕrin, și ĭaste călare pre asinь. Avūt-ai ꙟpârați mul'ți,
Ĭērusalime, če ačeѧ au fostь râi și nedirep'ți, apucâtori și
prâdâtori, cūmь au fostь Manasĭa ꙟpâratь, Ahav', Navă-
hodonosor, mâčiteli, ꙟchinâtori bodzilor', spurcați, pâcâ-
toși. Ĭarâ ačesta ꙟpârat če vine acmū nu ĭaste ca ačeѧ de
main'te, če ĭaste ꙟpâratulь direp'tâței, ꙟpâratulь pačei,
ꙟpâratulь | a toatâ mila și blăndѧțele, ꙟpâratulь ꙟpâraților 93v
și domnulь domnilor'. Nū ĭaste ačesta ꙟpârat' streinь, če
ĭaste adevârat ꙟpâratul' tâu, Ĭērusalime, čela če vine să te
izbâvascâ diꙟ ğĭugulь robĭei, pre carele l-au aștep'tat cu
mūl'tâ bucūrĭe proročii și toți patrĭĭarșii. Cū ačēstѧ cū-
ven'te de demūl'tь au dat vĕste proroculь Ĭerusalimului
de Domnul' nostru Ĭsus Hristos. Ĭarâ pen'tru câči să lepâ-
darâ diꙟs' ōamenii Ĭerusalimului și-l' učisârâ, pen'tr' ačѧ
ačēlѧ cuven'te a prorocului sămtь grâite noaâ creștinilorь,
că noi sim'temь ꙟ besĕreca Ĭerusalimului, adecâ ꙟ besĕ-
reca lui Hristos, če s'au ꙟčepūt ꙟ Ĭerusalim' de apostoli
și s'au descâlecat | pretutin'derĕ, ꙟ toatâ lūmĕ ꙟ carѧ 94r
sim'temь noi creștinii.

Deči pen'tru tine, creștine, s'au smeritь ꙟpâratulь če-
rĭului și au luatь chipь de șerbь; și astâdzi pen'tru tine
au venitь ꙟ Ĭerusalim spre munči și spre moarte rrĕ și gro-
zavâ, ca să te izbâvascâ de moartѧ de vĕči. Venit-au să-șь
vĕrse sin'ğele, ca pre tine să te râscūꙟpere diꙟ robĭѧ ĭadulūi
și a mūnčilor'. Venit-au cu blăndĕțe, ca să te apropii cu
ꙟdrъznire cătr' ănsulь. Venit-au sârac, ca să te ꙟbogâțascâ
cu ꙟpârâțĭѧ sa čѧ dūmnedzâĭascâ. Venit-au plecat și smeritь,
ca pre tine să te ꙟnal'țe ꙟtru mârirѧ čerĭului. Čine nū sâ
va mira acmū de blăndĕțele | și de smerenĭѧ lūi čѧ mare 94v
și fârâ de mâsūrâ? Că nū numai ōamenii, če și tocma ꙟn-
ğerii sămtь cupriꙟși de spaimâ și de minūne, cūmь și ꙟ

če chipъ Dūmnedzău ačelъ straşnicъ, Dumnedzăul ꙟngeri-
lorъ, Dumnedzăul[r] tutūrorъ, čelūѧ če i-i scaunul[r] pre heru-
vïmi, čelūѧ če-i dvorbâscъ ꙟnainte mïi de mïi de voevodzi
ꙟngereşti şï-i slujescu ꙟtūnĕreče de ꙟtūnĕreče de ꙟngeri,
čela če caōtâ pre pâmăn'tъ şi-lъ fače de să cutremūrâ, ꙟtr' a-
tăta smerenïe şi ꙟtr' atăta râbdare veni, căt[r] nū numai diꙟ
čerĭu pre pâmăn'tъ če să pogorâ, če mai apoi şi chinūri cuꙟplite
95r râbdâ. Căči şi pentru ce? Pen'tru noi pâcâtoşïi, pen'|tru noi
nemūl'ţâmitorïi, pen'tru noi ꙟdârâp'ničïi. Ca să miluĭască pre
noi, ca să ne măꙟgăe, ca să ne râscūꙟpere, ca să ne izbâ-
vască diꙟ moartѧ de vĕči, diꙟ robïѧ dïiavolulūi, de sūpt'
putĕrѧ ĭadului şi a mūnčilorъ, če ēram[r] daţi şi văndūţi
pen'tru greşala şi neascultarѧ strâmoşulūi nostru lui Adamъ,
ꙟtru carele amъ greşitъ noi toţi.

Ō, darâ cūmъ să nū ne veselimъ şi să nū ne būcūrâmъ
de venirѧ ačestūi ꙟpâratъ, če ĭaste miluitorĭulъ şi izbâvi-
torĭulъ nos'tru! Pentr' ačĕ te veselĕşte, suflete a totъ ōmūlъ
credinčosъ, că ačĕstѧ toate le fâcu Dumnedzăul[r] tâu pentru
95v tine. Deči să-i mūlţâ|meşti lui cu dragoste pentru ūne daruri
ca ačĕstѧ č-au dâruit[r] ţïe astâdzi cu venirѧ sa.

Cade-sâ dĕcmū a şti ꙟtăĭu če ꙟchipuescъ veşmentele
čĕlѧ če pūsârâ apostolïi pre asinъ; a doau să cade a şti če
ꙟchipuѧşte şi asinūlъ. Pen'tr' ačѧ, ascultaţi. Domnul[r] nostrū
Ĭsus Hristos, ūnulъ adevârat[r] Domnedzău, au fostъ ꙟ čerĭu,
ꙟfricatъ şi proslâvitъ de ꙟngeri. Če, ca ūnъ milostivъ şi la
ōameni ĭubitorĭu če ĭaste[1], nu lâsâ ōmul[r] să hïe pïetorĭu, če
veni şi să arâtâ smĕrin şi ꙟpârâţi ꙟtru noi, ꙟtru liꙟbile čĕle
ūrăte şi spūrcate, şi ne alĕsâ diꙟtr' alte liꙟbi; cūmъ grâѧşte
96r astâdzi şi Sofonïe prorocъ şi cuven'tĕdzâ cuvănt| ca diꙟ
rostulъ lūi Dumnedzău, şi dziče: « Pre čei ūrăţi şi pre čei
goniţi voĭu prïimi, şi prĕčeѧ voĭu pūne de laūdâ şi de mârire

[1] Tip. ꙗтє.

ꙟtru tot pâmăntulʿ ». Dečí să vâ pričěpeți că asinulъ ačela, pre carele ședzu Hristos, au ꙟchipuitъ pre noi, liꙟbile, če ēramʿ fârâ mente și fârâ ꙟțelepčĭune, ca un mâșcoĭu; ĭarâ penʿtru că ședzū pre noi Domʿnulʿ Hristos, cu ꙟvâțătura sventei ēѵanghelĭi și cu darulъ duhului svăntъ, pentr' ačĕ dĕtūnʿči amъ pârâsitʿ dĕ ne ꙟchinarѧ bodzilorъ și ne ꙟchinâm Svenʿțĭei Sale. Ĭarâ veșmentele č-au pūsъ apostolĭi pre asinъ aū ꙟchipuit darurile și ꙟvâțâturile svenʿțilorъ apostoli č-au pūsъ pre noi; și, ĭarâși, veșmentele če | așternĕ nâroa- 96ᵛ dele de câlca priꙟse asinulъ lui Hristos au ꙟchipuitъ pâcatele liꙟbilōrъ. Că de nū-șʿ va lepâda neștine pâcatele, nū va putѧ să dobăndĕscâ pre Hristos, niče va petrĕče Hristos ꙟ sūfletulʿ čelʿ pâcătosъ, că n'are locъ Svenʿțĭѧ Sa ꙟtr' ănima čelui pâcâtos. Cūm dziče și prorroculʿ Ĭsaĭѧ: « Če casâ zidiți mĭe? grâѧște Dumnedzău ». Casa și lâcașĭulъ lūi Dumnedzău ĭaste inima ōmului čĕ curatâ. Că și apostolъ Pavelъ dziče: « Če ꙟpreunare are lumina cu ꙟtunĕreculʿ? » Ꙟtunĕrecūlъ ĭaste pâcatele ōmului, ĭarâ lumina ĭaste Dumnedzău, cūmъ grâѧște ꙟnsuși de dziče: « Ēu luminâ ꙟ lūme amʿ venitʿ ». Deči, de nū-șʿ va lepâda neștine pâcatele, nu | va 97ʳ putѧ dobănʿdi pre Hristos, če să va despârʿți diꙟsъ; ĭarâ despârțirѧ če să despârʿțĕște neștine de Hristos penʿtru fapʿte rĕle, ačĕѧ despârʿțire să chѧmâ moarte de vĕči. Cu ačasta moarʿte toți pâcătoșĭi[1] mor. Că, cūmʿ ĭaste sufletulъ nostru vĭѧțâ trupului, așѧ și Dumnedzău ĭaste vĭѧțâ sufletului nostru. Deči, cănʿdъ să desparte sufletulʿ nostru de trūpъ, atūnʿči moare trūpulъ; așѧ și sufletulъ, de să va despârʿți de Dumnedzău penʿtru fapʿte rĕle, atūnʿči va muri cū moarʿtѧ čĕ de vĕči. Și če grăescʿ mūlʿte? Ꙟnʿsuși Domnulʿ Hristos dziče ꙟ svănta ēѵanghelĭe: « Nime nū poate să slujascâ a doi domni, adecâ și lui Dumnedzău, și dĭavolulūi; |

[1] Tip. пѫкатошїи.

97ᵛ căči că pre ūnulъ va ĭubi, adecâ pre dïavolulʽ, ĭarâ pre Dum-
nedzău va ură; și lūcrurile čěle rěle a dïïavolulūi va ꙟdrâği,
ĭarâ lūcrurile lūi Dumnedzău le va ură. Și cumū-i ūnʽ ōmъ
căndъ va să alěrğe pre ūnʽ drūmъ, de va hi ꙟgreūĭat cu
haine multe nū va putѧ să alěrğe, așѧ și ōmulʽ ačela če
nū să va dezvěște de pâcatele sale nū va putѧ alerga să
ağĭunʽgâ ꙟtrū ꙟpârâțïѧ čerĭului. Și cūmʽ nū poate să caote
ōmulъ cu ūnʽ ōchĭu deōdatâ și ꙟ čerĭu și pre pâmănʽtъ,
așѧ nu poate neștine cu pâcate să vadzâ și pre Dumnedzău
și pre dïavolulʽ. Deči cu adevâratъ nemicâ alʽtâ n'au ꙟchi-
98ʳ puitъ veșmentele ačělѧ če arunʽca de le a|șterně ꙟnainʽtѧ
lui Hristos, fârâ nūmai lepâdarě pâcatelorʽ și urărѧ râutâ-
țilorъ. Ĭarâ čělѧlalʽte veșmenʽte če punѧ apostolïi pre asin?
Țineți menʽte că asinulъ amʽ dzisъ că simtemʽ noi, liꙟbile.
Deči svențïi apostoli au fostъ tremiși la noi děu ꙟvâțatʽ
ș'au mârʽturisitъ, și čĭudese au fâcūtʽ, și toate au râbdatъ,
nūmai penʽtru ca să ꙟtoarcâ liꙟbile, să le aducâ să cunoascâ
pre Dumnedzău și să acopere pâcatele lorъ. Deči ꙟvâțâtūra
apostolilorъ, č-au acoperitъ pâcatele liꙟbilorъ, aчěstѧ sămtʽ
veșmenʽtele če punѧ apostolïi pre asinъ. Ĭarâ stălʽpârile
čele de fịnicъ au ꙟchipuitʽ biruirѧ pâcatelorъ.
98ᵛ Penʽtr' ačě, | ō, ĭubițïi mïei creștini, ĭatâ cu ağĭutorĭulъ
lui Dumnedzău amʽ trecūt svănʽtulʽ postъ. Deči să ne soco-
tim pre sine, să nu himъ postit cu mănъdrïe și cu laudâ,
să nū himъ postitъ cu lěne, fâcăndʽ voѧ trūpulūi, să nū
himъ postitʽ cu mănïe și cu vrajbâ spre čineva și cū scuꙟ-
pěte; care postъ ĭaste cu puținъ folosʽ și de micâ platâ.
Penʽtr' ačě ĭarâși vine sâptămâna svenʽtelorъ chinūri a Dom-
nului nostru lui Isus Hristos. Deči ꙟcai acmū să nevoimъ
să ne ꙟdireptâmъ pre sine, ca să prâznūim pre voѧ lui
Dumnedzău sventele straste și să ağĭunʽğemъ și dzūa čѧ
luminatâ a sventelor Paști. Penʽtr' ačѧ noi să lâsâmъ ūnïi
99ʳ să să gâtě|dze cū schiꙟburi de veșmenʽte, să să podobascâ

și să să ꙟfrămʿșĕdze, alʿții să să grijascâ de măꙟcâri și de
bâutūri; ūnïi să să dezmïarde și să să desvătĕdze, alʿții să
ꙟbogâțască și să să ꙟple. Și carïi? Liꙟbile, pâgănïi, čei
neꙟțelegâtori, čei fârâ Dumnedzău, če nū cunoscь pre
Dumnedzău čelь adevâratь. Če ēi ꙟvïere și ğïudețь nū
aștapʿtâ să hïe, niče nedejduēscь să ïa dupâ lūcrulʿ lorʿ.
Ūnïi ca ačeѧ să să grijascâ de ačѧstѧ, ïarâ noi, če crĕdemʿ
ꙟtru Dumnedzău, sūfletele noastre să grijimь să le lumi-
nâmʿ, sufletele noastre să ꙟfrămʿșem, sufletele noastre să
podobimь cu lūcruri būne, lūi Dumnedzău să ꙟgâdūimь
cu fa|pʿte bune. Ačѧstѧ să fačemь, ačĕstѧ să agonisimь, 99v
că crĕdemь ꙟtru Dumnedzău, čela če ïubĕște ačĕstѧ lū-
cruri, și aștepʿtămʿ să ꙟvïemь și să himь ğïudecați, și crĕ-
demь că vomь lua dupâ lūcrurile noastre. Penʿtr' ačѧ să
fačemь și lūcrurile čĕlѧ če să cadь credinței noastre, să nū
trağemʿ nedĕjde că fărâ de lūcruri būne ne vomь spâsi.
Că cūmь nū ïaste putinʿțâ foculь să ardzâ fărâ de lĕmne,
așѧ nu ïaste putinʿțâ să să spâsascâ neștine fârâ de lucrurile
credinʿței sale.

Ačĕstѧ lūcruri să nevoimʿ, fraților, să fačemь, penʿtrú
ca să ne spodobascâ Domʿnulʿ Hristos aičѧ să petrĕcemʿ
sănâtoși și ꙟ pacĕ, nesmentiți | de vrâjmași trupești și 100r
sufletești, să ağïunʿğemь și svenʿtele Pași, să ne izbâvimь
de pâcatele noastre ꙟtru dzūa ꙟvïerei lui Ïsus Hristos.
Penʿtru care lūcru să dobăndimь vïѧța čѧ de vĕči și bucurïѧ
Pașteloгь čeloгь de sūsь, ꙟtru ꙟpârâțïѧ čerïului, carѧ noi
toți să ō dobănʿdimь, penʿtru darūl și mila Domnului
nostru lui Ïsus Hristos, če lui să cade slava și mârirѧ,
činʿstѧ și ꙟchinâčïunѧ, ꙟpreūnâ cu pârinʿtele și cu duhūlь
svăntь, acmū și pūrurѧ și ꙟtru vĕči de vĕči nesvrъșiți și
netrecūți. Aminь.

100v 12. Ꙟvățâturâ la Ǧoi-mari noaptĕ spre veneri,
pen'tru mūn'čile Domnului nostru lui Ĭsus Hristos,
cumъ să cade noaâ a jelui și ne scărbi[1] pre păcatele
noastre, că pen'trū dănse au răbdat' mūnči
Domnul' Hristos.

Ꙟtr' ačastâ dzi de astâdzi, ĭubițĭi mïei creștini, prâznuimъ
și pomenim' mūn'čile Domnului nostru lui Ĭsus Hristos,
č-au fostъ ꙟ 5533 de ai diꙟ-čeputūlъ lumïei. Prâz'nuim'
101r chinurile izbâvitorĭului nostru lui Hristos, nu cu būcurïe, | če
cu jѧlĕ și cu lacrămi și cu ōbidâ pomenimъ și ne adūčem'
amen'te de mūꙟca čĕ grѧ și cū durĕre și cu rușine a Domnului
nostrū. Care mūꙟcâ fïeče creștinъ ĭaste datorĭu să ō
găn'dĕscâ și ꙟnain'tѧ ōchilorъ sâi să ō pūe, câči că ꙟčepâtūra
a toatâ mūꙟca și mai apoi și a morței lui Hristos nu
ĭaste al'tâ fârâ nūmai pâcatulъ ōmului. Că știmъ că Sven'țĭѧ
Sa pâcat' n'au fâcūtъ, niče au râbdatъ pen'trū vina sa, če
au râbdatъ pen'tru pâcatele noastre și pen'tru vinele noastre,
așѧ cum' și Ĭsaïa proroc' de demūl'tъ au proročit' dĕu[1]
dzisъ: « Ačela ĭaste rănitъ pen'tru nedireptâțile noastre și
101v ĭaste ūčis pen|tru răutâțile noastre, și cu ranele lūi sim'tem
tâmâduiți ». Că Dumnedzău pârintele au pūs priꙟsъ nedireptâțile
a nostre a tuturorъ. Deči adevârat lūcru ĭaste că
nu pentru vinele sale, če pentru păcatele noastre au vrūt
dĕu râbdatъ nevinovatulъ Dumnedzău; deči pen'tru noi
chinui, pen'tru noi râbdâ, cum' dziče și Pavelъ apostolъ,
că « au muritъ pen'tru pâcatele noastre », câči că de n'are hi
greșit' ōmulъ, niče dănăōarâ Domnul' Hristos n'are hi râbdat
muꙟcâ cuꙟplită ca ačĕѧ; ĭarâ pâcatulъ ōmulūi ĭaste
ꙟčepâtūrâ mūn'čei čeii nevinovate a Domnului nostru lui
Ĭsus Hristos. Deči trebuѧște totъ ōmulъ creștinъ să să

[1] Tip. скрѣбн.
[2] Tip. дѣѫ.

ūmilěscâ și să să ōbiduĭa|scâ, penʿtru câči că vinele și pâca- 102r
tele lui au fâcūt΄ muꙟca și moarʿtѫ čě grѫ a Domnului
sâu lui Hristos.

Cănʿdь să apropĭe vrěmѫ čěѫ če era diꙟ věči tocmitâ,
ꙟtru carѫ vrѫ Dumnedzău să facâ mănʿtuirѫ noastrâ čѫ
de věči, atūnče fâcū činâ cu ūčeničĭi sâi. La care činâ tocmi
lěğѫ čě noaâ și ꙟvâțâ ūčeničĭi sâi de lĭubovь să să ĭubascâ
ūnulь cu alaltь, șĭ-i ꙟtâri cu cuvănʿtūlь să nū sâ spemenʿ-
tědze ꙟ vrěmѫ chinurilorь sale, și le spūsâ lorь că să va
duče cătrâ pârintele. Și dup' ačěstѫ cuvenʿte să sculâ de la
masâ și să dūsâ de čěѫ parʿte de ūnь părâu, če să chĭamâ
Chedron, ūnde era ō grâdinâ ꙟ carѫ ꙟtră | ꙟnsūși cu ūče- 102v
ničĭi sâi. Diꙟtr' ačěѫ grâdinâ să ꙟčepū muꙟca lūi Hristos,
Domnulūi nostru. Că mare durѫre fū Svenʿțĭei Sale ꙟtr' ačěѫ
grâdinâ, vâdzănʿdь și știĭnʿdь toate mūnʿčile sale și mai
apoi și moarʿtѫ čě cuꙟplitâ, penʿtru carѫ să spâmănʿtâ
ca unь ōmь deplinь če ēra, și cu sudori să rūgâ, ĭarâ ca ūn
Dumnedzău pobedi și ōborâ vrăjmașĭi săi. Ꙟtr' ačěѫ sarâ
če ēra Hristos ꙟ grâdina ačěѫ cu ūčeničĭi săi, ĭarâ Ĭūda,
unūlь diꙟtru ūčeničĭi săi, să dusâ la mai-marĭi Jidovilorь,
de vănʿdū pre Domnulь sâu pre Hristos. Și cănʿdь fu
ꙟtăĭulʿ čas de noapte, veni ca ūnʿ tâlʿharĭu asūpra ꙟvățâto-
rĭului sâu cu gloate mūlte, | cu arme și cu palițe. Ĭarâ Dom- 103r
nūl Hristos ōrʿbi ōchĭi lorь cu putěrѫ sa čѫ dumnedzâĭascâ [1],
și nu pūtѫ să-lʿ cunoascâ, če ꙟbla ca neşte ōrʿbi če nū vâdь.
Șĭ-i ꙟtrebâ priꙟșĭi și dzise: « Pre čine câotați? » Ĭarâ ei
dzisârâ: « Pre Ĭsus nazarěninulь ». Ĭarâ Domnulь Hristos,
carele de bunâ voe venisâ spre moarte, nu sâ tâgădui, če
să spūsâ [2] ꙟsuși pre sine și dzise: « Ēu sămtʿ ačela pre carele
căōtați ». Și cât dzise așѫ, ꙟdatâ câdzūrâ ꙟdărâpʿtь pre
spate și fūrâ ca neşte morți. Aičѫ Dōmnulь Hristos arâtâ

1 Tip. дм̃нѹѕѫꙗскѫ. 2 Tip. спүсѫ.

putĕrѧ sa čѧ domnedzâѧscâ, că poate de nâprasnă cătu-i
clipala unui[1] ochĭu să-i pѧrdză pre toți. Če ĭarâș ꙟblăndzi
103v mănіѧ sa și de bună voe să dĕde | ꙟ mănule lor. Ĭarâ ei
nemică dĕčѧstѧ nu socotirâ, niče pričepurâ, če-l ꙟcunʿ-
ğĭurară ca neşte căini tūrbați și-lʿ legarâ fârâ de niče ō
milâ.

Și ꙟtăĭu, dĕca-l priꙟsârâ, diꙟ grâdina ačĕѧ dūsârâ-lъ
priꙟsъ la An'nĕ, și acolo fu bâtūtъ cu palʿma preste ōbrazъ.
Dup' ačĕ, de la Anʿnĕ la Caïafa. Acolo ca ūnʿ menʿčĭunosъ
fu șchĭuōpit și bâtūtъ și ōcârătъ. Și dĕcolo ꙟ varʿtâ prespre
toată noapʿtѧ răsъ și batʿğocurit de slujitori și ꙟ mūlte
chipuri dosâdit. Diꙟ vartă foarʿte de demăinĕță scos și la
svat la cūrʿtĕ Caïafei dusʿ. De la Caïafa la Pilat, de la Pilat
la Ĭrodʿ, de iznoavă ĭarâși de la Ĭrōd la Pilat. Ꙟtr' ačĕste
104r purʿtâri ꙟ|tru toate če purtară pre Domnulʿ Hristos, avū
Svențĭѧ Sa legâturi grĕle și učisetūri dĕse, de pârʿ și de svănta
barʿbâ trasъ, și șʿchĭuōpit ꙟ ōbrazʿ. Cătrâ ačĕstѧ ꙟcâ dzĕče
străꙟbâtâți fâcurâ Svențĭei Sale. Ꙟnʿtăĭu, câ să străꙟsâ tot
nârodulъ ōamenilorъ: ūnĭi să să mire de če-i vorъ fače, alʿții
ca să-i facâ râu și dosadâ. Alʿtă străꙟbâtate, că-lʿ dezvâs-
cūră de veșʿmentele lui. A treѧ, că-lʿ ꙟbrâcarâ ꙟtr'uꙟ
veșʿmăntʿ mohorătъ, ca sâ-șʿ rădzâ c'au trasʿ să hïe ꙟpâratъ
Jidovilorъ; că ꙟtăĭu ēra ꙟbrâcatъ ꙟ veșʿmănʿtъ albъ cu
carele-lʿ ꙟbrâcase Ĭrōdъ, ĭarâ dupâ ače-lъ dezbrâcarâ și-lʿ
104v ꙟbrâcarâ ꙟ plașcâ ïĕrusalemle|nĕscâ. A patra străꙟbâtate-i
fâcūrâ, că pūsârâ ꙟ capūlъ lui cunūnâ de spini, cu care
cunūnâ rânirâ și ꙟcrunʿtarâ tot capulъ lūi. A činʿčѧ: ꙟ locъ
de stĕgъ ꙟpârâtescʿ dĕderâ ꙟ măna lui ō trestĭe de mare.
Și ꙟcâ nu le sosi cu atăta, če-șʿ fâčѧ răs de să ꙟchina deꙟn
ğenuꙟchi și străga de dzičѧ: «Hïi sănâtosъ,- ꙟpârat jido-
vâscъ, că acmū cu adevârat ēști ꙟpâratъ, că ēști ꙟbrâcatʿ

---

[1] Tip. ȣнȣю.

cu plașʻcâ mohorătâ și ai ꙟ cap cunūnâ și ꙟ mănu stĕgʻ.
Ĭatâ, č-ai čerʻșĭutʻ tū ai aflatъ.» A șĕpʻtѧ străꙟbâtate-i fâcūrâ
că ș'chĭuōpïѧ ꙟ fața lui și-lʻ bâtѧ cu palʻma, atâta cătʻ perisâ
frămʻsĕțѧ fѧței lui și să izʻ|menisâ podoaba ōbrazului lūi. 105r
A ōpʻta străꙟbâtate și durĕre mare fâcūrâ Svenʻțïei Sale, că
luarâ trestïѧ și-lʻ ūčidĕ cu nūsâ ꙟ capʻ, preste ačѧ cunūnâ
vrъtosâ și ꙟghiꙟpoasâ, atâta cât să ꙟhipsârâ ghiꙟpïi ꙟ capulʻ
lui și-i curĕ sinʻğele pre fațâ. A noa, ĭarăși de iznoavâ rădĕ
și-lʻ ōcârăѧ și-lʻ bâtѧ. A dzĕčѧ și čѧ mai dĕpoi străꙟbâtate
fâcūrâ Svențïei Sale, că-lʻ dezbrâcarâ de ačĕ plașʻcâ și-lъ
ꙟbrâcarâ ĭarășʻ cu veșmenʻtele lui. Dĕčïi să adūnarâ mūlʻte
gloate și nâroade, și luarâ pre Domnulъ Hristos și-lʻ dūsârâ
la ō mâgurâ, ūnde să chĭamâ Golʻgọѳa. Acolọ-lъ râstignirâ
priꙟsʻ, și mainte-l adâpa|râ priꙟsъ cu ōțâtʻ și cū hïĭare 105v
amestecatъ, și cu nūsъ râstignirâ și doi tâlʻhari: ūnu 'nъ
dĕ dirĕpta, altulъ dĕ stăꙟga.

Ĭarâ dūpâ ačĕle mūnʻči și chinūri și dūpâ ačĕle dūreri
și ōbide če râbdâ penʻtru noi Domnulъ nostru Ĭsus Hristos,
scrïu ēvanghelistïi și de čïudesele če s'au fâcūtʻ la moartѧ
Svenʻțïei Sale. Că ꙟtăĭu, ꙟcâ pân' au fostъ vïu pre crūče,
s'au ꙟtunecat soarele de amĭadzădzi pânâ de cătrâ sarâ ꙟ
trei časuri tocma. Dupâ ačѧ, dĕca-șʻ dĕde sufletulʻ ꙟ mănule
pârinʻtelūi dupâ moartѧ Svenʻțïei Sale, s'au rūpʻtъ catape-
tazma besĕrečei čeii mari a Ĭerusalimulūi tocma ꙟ doaâ
dĕ sūsъ pânâ ğosʻ. Dup' ačѧ s'au cū|tremuratъ pâmănʻtulъ. 106r
A patra čïudesa: s'au răsipitъ pïetrile. A činʻčѧ: s'au deșchisъ
gropile ꙟ časulъ morței Domnului, și ꙟtru dzūa ꙟvïerei
sale s'au sculatъ morții și s'au arâtatʻ a mūlți.

Ĭată, ĭubițïi mïei creștini, audzitʻ moartѧ Domnului vo-
stru și munʻčile lui čĕle grĕle. Dĕči să le pomeniți și pūrūrѧ
să le aveți ꙟnaintѧ ōchilorъ voștri, până cănʻdъ va veni
Dumnedzău ꙟtru mârirѧ sa, și de pâcate să vâ pârâsiți și
pre Domnulʻ Hristos să ĭubiți, că ačela mainʻte pre voi

v'au ĭubitʻ și penʻtru voi au mūritь, ca voi să nū muriți cu moartѧ čĕ de vĕči, că ačela penʻtru vinele tale au plâtitь
106ᵛ cu sinʻğele sâu și pre | tine diꙟ robïѧ de vĕči tĕu râscuꙟpâratь și slobodzïѧ ꙟpârâțïei čerĭului ț'au dâruitʻ. Penʻtr' ačĕ să-lь ĭubești prinʻsulь cu toatâ inima ta și să ꙟbli ꙟtrū toate ꙟvâțâtūrile lūi și cū ačĕlѧ veri ağĭunʻğe vïața de vĕči și ꙟpârâțïѧ čerĭulūi, carѧ noi toți să ō dobăndimь penʻtru mila Domnului nostru lui Ïsus Hristos, cărụѧ să cade činʻste și ꙟchinâčĭune ꙟpreūnâ cu pârinʻtele și cu duhulʻ svăntь, acmu și pururѧ și ꙟtrū vĕči de vĕči. Aminь.

Dōvada mūnʻčilọrь lūi Hristos.

Cădĕ-sâ cu če au birūitь diꙟ-čepūtь dïĭavolulь pre ōmь, cū ačĕѧ să hïe ĕlь biruitь de Hristos. Ꙟčepâtura blăstămulūi |
107ʳ și a toatâ ōsinʻda ọmulụi au fostь ačĕste trei: muѧrĕ, lemnūlь, moarʻtĕ. Mūѧrĕ Ēʋvva de șĕrʻpe fu prilăstitâ; lemnulь diꙟ carele Adamь cu Ēva mâꙟcarâ poame; moarʻtĕ če stătū penʻtru măꙟcatul poamelọrʻ ačelọra. Așѧ ꙟtr' ačela chipь ș'acmū: ꙟ loculь Ēvei, prĕblagoslovita fečoarâ Mạrïѧ; ꙟ loculʻ lemnūlūi čelụi diꙟ raĭu, lemnūl crūčei; ꙟ lōculь morʻței lūi Adamь, moarʻtĕ lui Hristos. Crūče au biruitь Satana dïavolulʻ, cu ačĕѧ fu biruitь. Cu lemnulь ačelь diꙟ raĭu birūi pre Adamь dïĭavolulь, așѧ și Hristos cu lemnūlь cručei [1] birui pre dïavolūlь. Moarʻtѧ lui Adamь ōmorăѧ
107ᵛ pre ōamenïi če să | nâscurâ diꙟtr' ănʻsь, așѧ și moarʻtĕ lūi Hristos au ꙟvisь pre ōamenïi če fūrâ dūp' ânʻsь. Ēva agonisi mūꙟcâ a totь rọdulʻ sâu, ĭarâ fečoara Mạrïa agonisi binele de vĕči a totь rōdulь če credь fïĭulụi sâu.

Penʻtr' ačĕѧ nu te mira, ō, ĭubitulь mïeu creștinʻ, penʻtru če au răbdatь Dumnedzău putĕrniculь ca čela če n'are

[1] Tip. кꙋчін.

pūtĕre. Če ca să ștĭi și să pričepi că ꙟtr' altь chipь nū s'au vrūtь putѧ cūnoaște putĕrѧ și ꙟțelepčūnѧ și derepʿtatѧ lūi Dumnedzău: pūtĕrѧ, că acolѧ unʿde nime nu putū să facâ, Dumnedzău isprăvi; direpʿtatѧ, c'au vrūtь putĕ Dumnedzău și cū sila să izbâvascâ rodulь ōmenescʿ diꙟ mūnʿči, če n'au vrūt, | ca să n'aibâ a râspūnʿde dïavolulь, să dzicâ: 108r
« ēu amь birūitь pre ōm, ĭară eu sămʿtь biruitь de Dumnedzău; če lucru mare ĭaste? » Pentr' ačĕ vru Dumnedzău de prïimi ačĕstѧ toate, penʿtru că ōmulʿ čelь diꙟtăĭu, Adam, cădzū; penʿtr' ačĕѧ ĭarăși Adamʿ čelʿ nou, Domnulь nostru Ĭsus Hristos, râdicâ-lʿ și-lь ꙟdirepʿtâ. Ꙟțelepʿčūnѧ lūi Dumnedzău s'au arătatь că toate lūcrurile lĕu adūsʿ ꙟtr'o protivâ. Cūmь aū ꙟnʿtrat dïavolulʿ ꙟ șĕrʿpe dĕu prilâstit pre Adamь, așѧ și Dumnedzău aū ꙟtratь ꙟ trupь de ōmʿ dĕu prilâstitь pre dïavolulь. Și de nu vrĕ lūa Dumnedzău moarʿte cu blâstămь, cumʿ vrѧ scoate ōmūlь diꙟ blâstămь? Ĭară alʿtă moarte cu blâ|stămь nu ēra ꙟ lĕğѧ vĕche, fără 108v
de râstignirĕ. Că așĕ ĭaste scrisь: « Blăstimatь ĭaste totь ōmulь če moare pre lemnь ». Deči, pentrū să schimʿbe blăstâmūlь spre blagoslovenïe, gustâ de moarʿtѧ čĕ cū blâstămʿ. Sau cūmʿ are hi chematь limʿbile cătră sine, de nu s'are hi răstignitʿ? Că fârâ de răstignire nime nu moare cu mănule ꙟtinʿse. Penʿtr' ačĕ Hristos muri pre crūče cu mănule ꙟtinʿse, ca cū ō mănă să tragâ cătră sine Izrailʿtĕnïi, cū alʿtâ mănâ să cūprinʿdzâ pâgănïi. Pre crūče au luatʿ moarʿte Domnulʿ Hristos, că crūčѧ patrū marʿğini a lūmïei ține: cornūlʿ diꙟ sūsь ține parʿtѧ diꙟ sūsь, čelʿ diꙟ ğōsь ține parʿtѧ | diꙟ ğos, ĭară corʿnūrile čĕle diꙟ mijʿlocʿ 109r
ținь priꙟ preğurь toate marğinele lūmïei, ca să arate Domnulь Hristos că Mârïa Sa ĭaste ačela carele pre toți diꙟ toatâ lūmѧ adūnâ și tutūrorь ꙟ toatâ lūmѧ ꙟpărâțĕște și cu moartĕ sa pre toți luminĕdză.

Pūtĕ Dumnedzău să izbâvascâ pre ōmъ fârâ de mūnʿči și
fârâ de moarte, če direptatѧ dumnedzăĭascâ nū lăsa să
dobănʿdĕscâ ѫ darʿ ōmulъ binele ačela če de būnâ voe
l-au pïerdūt, ca să sâ răscūmʿpere strămʿbâtatĕ lui Dumne-
dzău și să plătĕscâ ōmul greșala sa cu čerътare de mūnʿči și
de moarte. Ĭarâ čine diѫ ōameni vrĕ hi harnicъ să poatâ
109v răscūmʿpăra cu moartĕ | sa păcatele a totâ lūmĕ, cănʿdъ
totъ ōmūlъ căți născuse diѫtru Adamъ ēra ūnși de păcate
și ūrăți lūi Dumnedzău și toți sūptъ blăstâmulъ lūi Dumne-
dzău ēra câdzūți. Nū ēra harnic nime diѫ ōameni cu moartĕ
sa să ѫblănʿdzascâ pre Dumnedzău și cu sinʿğele sâu să
râscūmʿpere lūmĕ diѫ muѫca de vĕči, că Dumnedzău de la
ōmulʿ păcâtos nemicâ nū-i trebūĭaște. Penʿtr' ačĕѧ să câdѧ
să hïe fără de pâcate ačela ōmъ če va plăti lūi Dumnedzău
penʿtrū ōameni; să hïe cu destoničĭѧ ѫtocʿma cū Dumnedzău,
ca să hïe plata ačĕѧ mare și fără de prețʿ, să hïe ѫtocma și
110r deplinъ platâ. Că ūnъ robъ cănʿdъ rănĕște pre ѫpăra|tūlъ,
niče cu mănule, niče cu capūlъ nū poate plâti strămʿbătatĕ
ѫpăratūlui, căči că nū-i deōprotivâ. Ĭară cǎndʿ ūn-pâratʿ
alʿtui ѫpărat plătĕște, atunʿče-i deplinʿ plata și deoprotivâ.
Ѫsă nu că doarâ Hristos ѫ fire dumnedzăĭascâ au râbdat
munči ș'au plâtit, če ѫ firѧ ōmeñĕscă au răbdatʿ pentrū
noi ș'au plătitʿ ca ūn ōmъ deplinъ. Ĭarâ ca ūnъ Dumnedzău
deplinъ, plata lui fū fără de măsūră și neprețuită penʿtrū
păcatele ōmenești čĕle fără de măsură. Cărѹѧ mulțemită
și ѫchinăčĭune depreună și laudâ tremitem, ѫ vĕči netrecūți.
Aminъ.

---

13. La Sămbâta čĕ mare. 110v

ꙟvâțătură la ꙟgroparѧ dumnedzâęsculūi trūp a Dǫmnulūi nostrū lūi Ĭsus Hristos și ĭarăși pentru plănsulъ și tăꙟguirѧ prĕčįstei Maičei lui Dumnedzău și pentru pogorărĕ lui Hristos la ĭadʻ.

Če poate hi ačastâ taină minunatâ și tutūrǫrʻ ōąmenilǫrʻ
strașnicâ? Și če poate hi lauda și căntârile besĕrečei noastre?
Sau če poate hi, ĭubițĭi mĭei creștini, așѧ tâčĕre mare astâdzi
pre lūme ōąmenilǫrъ și ꙟ čerĭu ūmiliꙟțâ ꙟnʻğerilǫrъ? Nū
ĭaste altâ tocʻmalâ fârâ nūmai ačasta, că ꙟpâratūlъ tutūrǫrъ
ꙟpârațilorъ doarme, că Domnul nostru Ĭsus Hristos au
svărșitʻ lūcru|rile sale čĕle noaâ č-au fâcūtʻ și ꙟtr' ačastâ 111r
svăntâ și blagoslovitâ săꙟbâtâ ōdihnĕște cu trūpul ꙟ
groapâ.

Diꙟtrū tăĭu au fâcūtъ Dumnedzău čerĭulъ și pâmănъ-
tūlъ și ōmulʻ și toate căte-s vâdzūte și nevâdzūte, carile
sămtʻ pūtrede și trecâtoare. Ĭarâ ačĕstѧ lūcruri, carile au
fâcūtъ Domnulъ Hristos alʻ doile rănʻdъ cū trūpulʻ sâu
pre lūme, sămʻtъ nepųtrede și netrecųte. Pentr' ačѧ sămʻtъ
mįnūnąte lūcrurile lūi și nime nū poate să spūe minūnile
lūi čĕlѧ č-au fâcūt. Că diꙟtăĭu, dĕc' au fâcūt Dumnedzău
pre ōmъ, adecâ pre Adamъ, șĭ-i dĕde vĭĭațâ, muri ĭarâșʻ și
peri; ĭarâ alʻ doile răndъ ꙟnoi-lʻ priꙟsūlъ | și-l ꙟvise cu vĭĭațâ 111v
fârâ de moarte. Și atunči diꙟ vĭĭațâ cădzu ōmul ꙟ moarte,
ĭară acmu diꙟ moarte Dumnedzău scoasâ pre ōmъ ꙟ vĭĭațâ.
Penʻtr' ačѧ nu ne mirămъ atâta de frămʻsĕțѧ čerĭului ș'a
pămâtūlųi č-au fâcūtъ Dumnedzău diꙟtăĭu, cūmʻ ne mirăm
astâdzi de lucrurile čĕle noaâ č-au fâcūtъ acmū. Și cumʻ
au fâcūt Dumnedzău atūnče toate lūcrurile lumĭei ꙟ 6 dzile
și ꙟn a șĕptѧ dzi, săꙟbâtâ, au ōdihnitъ de toate lūcrurile
sale, așѧ și Domnūlъ Hristos ꙟn al șĕsele vĕcъ ꙟnoi pre

ōm cu crūčѧ și cu moartĕ sa, și ꙟn a șĕptѧ dzi, ȧdecâ ꙟtr'
ačastâ săꙟbâtâ de astâdzi, ōdihʿni de toate lucrūrile
sale.
112[r] Atăǀta sămtʿ de minunate lucrurile și fapʿtele lūi č-au
fâcūtъ, cătъ nū nūmai ōamenïi, če și ꙟngĕrïi să mirâ, cūmъ
marele și putĕrniculъ Dumnedzău, čela če-i ꙟbrâcatъ cu
lūminâ ca cu unʿ veșʿmăntъ, să ꙟbrâcâ cu trūpъ pūtredъ
și neputiꙟčosъ ōmenescъ și cumъ ꙟcâpū ꙟ groapâ strămʿtâ
și ꙟtunecatâ, cănd priꙟsulъ nu-lʿ potъ ꙟcâpѧ čerïurile, sau
cūmъ să ꙟgropâ cu čei morți čela če dâ vïïațâ a toatâ
dihanïa. Cu adevâratʿ mai minunate-sъ ačĕstѧ lūcruri, decătʿ
čĕle de demūltʿ, că ačĕlѧ sămtʿ vâdzūte, ïarâ ačĕstѧ nevă-
dzūtĕ. Nū s'au audzitʿ diꙟ vĕči, ničẹ s'au vâdzūtъ čĕlѧ če
112[v] s'au izbânʿditъ ǀ astâdzi ꙟnaintѧ ọchilọrъ noștri, că acmū
mōartѧ de vĕči ïaste ūčisâ de moartѧ Svenʿțïei Sale și pâca-
tulъ arsъ de focūl dūmnedzâirei lūi, blăstạmūl câlʿcatʿ,
ꙟpârâțïѧ dïavolulūi răsipitâ, dïavolïi legați, adūlʿ deșertъ,
legațïi scoși și slobodzi, gropile deșchise, morțïi de vĕči
ēșiți diꙟ-tūnĕrecъ ꙟ lūminâ, diꙟ moarte ꙟ vïïațâ.
Cū adevâratъ minūnate-s lụcrurile tale, Doamne, și mare-i
taina ꙟțelepʿčïunei tale! Toate tâcūrâ astădzi și să potolirâ,
pizma și zavistïѧ Jidovilōr să ōstoi, străgarѧ și gălʿčava
lōrъ tâcū, arʿmele să pârâsirâ, soarele ꙟtūnecâ, pâmăn-
113[r] tūlъ ǀ să cūtremūrâ, ꙟnʿgĕrïi și mai-marïi čĕtelorъ čerești
să ꙟtrestarâ și diꙟ căntârile čĕle de veselïe pârâsirâ, câči
că soarele čelʿ direptъ, Domnūlъ Hristos, apūsâ ꙟ latūrѧ
pâmăntūlụi čĕ de ğosъ, ca să luminĕdze cū zarѧ dūmne-
dzâirei sale čelọra če ședѧ ꙟ-tunĕrecʿ și ꙟ ūmʿbra morței,
ạdecâ strâmoșilọrъ și prorocilọrъ, carïi aștepta acolọ veni-
rѧ lūi.
Penʿtr' ačѧ, ca să tacâ acmū totъ ōmulʿ și să stѧ cu fricâ
și cu cūtremurъ și nemicâ pemenʿtѧște să nu gănděscâ,
če să ascūlʿte nu altâceva, če ïarășʿ cūvenʿte de mila

ꙟțelepʿčĭunei lūi Dūmnedzău č-aū fâcūtь penʿtru alʿ nostru
bine și penʿtru | a noastrâ spâsenĭe. 113v

Căndь fū Veneri de cătrâ sarâ, dupâ če-șь dĕde Dom-
nulь Hristos sufletūlь ꙟ mănule pârintelūi sâu, căndʿ fuğirâ
toți učeničĭi lui și de frica Jidovilōrь sâ ascūnьsârâ și toți
cunoștinʿțĭi lūi stâtūrâ departe diꙟsulь, nūmai săꙟgurь
râmasă pre crūče râstignitь ꙟtre doi tâlʿhari. Atūnče veni
Ĭōsifь če ēra din Arimaѳei, ōmь bogatь și denainte diꙟ
svatulʿ Jidovilorь, credinʿčosь ꙟtru Domnulь Hristos. Ačesta,
dĕca vâdzū despuitorĭulь și ꙟvâțâtorĭulь sâu pre crūče râstig-
nitь și de toți pârâsitь, atūnče să ōbidui și să dūsâ la Pilatь de
grâi: «Dâ-mi, Pilate, | mortul ačela ōcârătul și urătul, če ĭaste ca 114r
un vinovat râstignit și ca unʿ streinь pârâsitь. Dâ-mi sâraculь
ačesta și râstignitulʿ, c'au avūtь učeniči și l-au pârâsitь
dĕu fūğitь. Nemică lucrū mare nū čeĭu, če pūțină rugă-
mente mă rogь. Dâ-mi trūpūlь lūi Ĭsus čelь bâtūtʿ și fârâ
de milâ ūčisь, și șʿchĭuōpitʿ, și cū cunūnă de spini ꙟcu-
nunatʿ, cu ōțâtь și cu hĭare adâpatь și cū cue pre crūče
pâtrūꙟsь. Sosĕște-i, domne Pilate, mūnčile; sosĕște-i moartѧ
č-au luatʿ. Ĭată să potoli zavistĭa Jidovilorь și să ōstoi mănĭѧ
fariseilorʿ, și să ꙟplū voѧ cârʿtularilorь. Dâ-mi ačestь trūpь
fârâ de pâ|cate a lūi Ĭsus, č-au ꙟblatь pre mare ca pre ūscatʿ, 114v
și vinʿ diꙟtr' apâ au fâcūtь și cu pūțină păine pre mūlți
au sâtūratь. Dâ-mi trūpulь ačesta č-au fâcūtь ōrʿbii cu
ōchi, ōloğii cu pičoare, dračii diꙟ ōameni au gonitʿ și morțĭi
au ꙟvisь. Ascūlʿtâ puțină rugâmenʿte și-mʿ dâ golulь ačesta,
că penʿtrū noi bă goli; dâ-mi mortulʿ ačesta, că penʿtrū noi
mūri; dâ-mi necunoscūtulʿ ačesta, că eu-lь cunoscь čine
ĭaste.»

Ačasta dĕca audzi Pilatʿ, atunče să umili și dĕde trūpulь
lūi Ĭsus, ĭarâ Ĭōsifь lūâ trūpūlь Svențĭei Sale a Domnulūi
lūi Hristos de pre crūče, ꙟpreūnâ cu Nicodim, și-lʿ ꙟvâli
ꙟtr'o pănʿdzâ curată | cū ūnʿsori de mirь. Acolo ēra atūnči 115r

și prĕcurata fečoarâ Mąrïa, maica Domnului, de mūltâ jĕle și de mare ōbidâ cūpriѫsâ penʿtru toate mūnčile fïïului sâu, če le vâdzūsâ toate ѫnʿsâși cu ōchïi sâi. Că nūmai Svențïa Sa če fū la toate mūnčile lūi Hristos, ca ō maicâ če ō doare inima de fïïulʿ sâu. Penʿtr' ačĕ mai mūltъ amarъ și durĕre avu căndъ pogorârâ pre Hristos de pre crūče. Vâdzăndъ ranele lūi și moarte rrĕ și groazʿnicâ, să ѫplū de durĕre inima și trūpulъ ei, și cu jĕle ѫčepū a plănğe ș'a grăi:

« Ō, ĭubit fïïulʿ mïeu, ūnde lași maica ta? Ѫtr'a cui
115v casâ mâ tremiți? Lași-mâ dĕcmū, fïïulʿ mïeu, și de | astâdzi mâ desparțъ de tine. Darâ pre čine voĭu avѧ ağĭutorĭu? Pre čine voĭu avĕ măѫgăѧre? Că pre tine, fïïul mïeu, amʿ avūtʿ nedѧjde, pre tine tatâ și ѫmâ și Dūmnedzău, de ağĭutorĭu și de folosire. Darâ dĕcmu čine voĭu avѧ ѫ loculъ tâu, fïïulъ mïeu? Amarъ mïe, săѫgurata de mene! N'amъ trasъ nedѧjde, fïïulʿ mïeu, cănʿdъ tĕmʿ nâscūtъ, de ūna ca ačasta. N'amʿ așteptatʿ să tragъ atâta scrъbâ și dosadâ, fïïulъ mïeu, niče atâta amarъ și durѧre. Cănʿdъ tĕmʿ nâscūtъ, fïïulʿ mïeu, n'amъ sămʿțitъ durĕre, ĭarâ acmu cumʿplitâ durĕre sămțъ ѫtr' ănima mѧ. Ѫ locʿ de bucūrïe, fïïul
116r mïeu, ĭau scrъbă; ѫ locъ de veselïe, amarъ; ѫ locъ de | desvâtare, nevoe; ѫ locъ de ĭușĭurare, greutate; ѫ locʿ de dzi būnâ, fïïul mïeu, vâdzъ dzi rĕ și cuѫplitâ; ѫ locʿ de cătʿ bine amʿ nedejʿduitъ să aĭubъ, fïïulъ mïeu, penʿtru naștere ta, acmu atâta râu și durѧre amъ. Unʿde ĭaste Gavrïilъ arhanghelъ, če mĭ-au dzis să mâ veselescъ? Să-lʿ vâdzъ ѫcai acmū, să grâescъ cătr' ăѫsъ puține cuvenʿte. Că elʿ mĭ-au dzisъ că mâ voĭu veseli, ĭarâ eu acmū, fïïulʿ mïeu, mâ amârâscъ și mâ dosâdescъ. Dzisū-mĭ-au că ѫpârâțïѧ ta nū va avѧ svrъșitъ, ĭarâ eu te vâdzъ, fïïulʿ mïeu, nū ca ūnъ-pâratъ, če ca ūnъ vinovatъ. Dzis-au că ѫpârățïѧ ta nū va avѧ svărșitʿ, ĭarâ eu, fïïul mïeu, te vâdzъ mortъ și

cuvăntūl|lūi niče aičѧ pre pâmăntь nū s'au ѫplūtʿ. Ō, ĭubitulʿ 116v
mïeu fiĭu, dūlʿče luminâ ōchilorь mïei, nedějdѧ și veselïѧ
mѧ, deșchide-ți ōchïi și vedzi maica ta če te plănʿğe; deșʿ-
chide-ți svănʿtūlь rostʿ și măѫgăe maica ta. Ascultâ, fiĭulь
mïeu, suspinile měle; caōtâ de vedzi lacrămile měle. Ūnʿde
ți-s ūčeničiĭ? Toți te lâsarâ acʿmū. Ūnʿde ți-sʿ priѧtinii?
Toți te pârâsirâ. Ūnde-i Petrʿ, ūčeniculь tâu, če dzičѧ
că-șʿ va pūne capulь penʿtrū lĭubovūlь tâu, ĭarâ acʿmū niče
ēlь nu să aflâ să plăѫgâ cū mene? Toți m'au lâsatь, toți m'au
pârăsit. Nūmai Ïōanь, čelʿ mai tănârь de toți, ačela te ĭu-
běște și ačela -țʿ[1]| ĭaste astâdzi ūčenicʿ. Ō, ĭubitul mïeu fiĭu, 117r
sabïѧ čѧ diѫbe parțile ascuțitâ, de carě-mi spunѧ Simeōnь
starețь, astâdzi pâtruѫsă inima mѧ și ѫtrecū priѫ trūpulь
mïeu, că te vâdzь mortʿ, fiĭul mïeu čela če ѫvïѧi morții,
și mănūle tale čělѧ če tâmăduѧ bolʿnavïi le vâdzь pâtrūѫse
cū cūe și rănite, și rostulь tâu čelʿ cu ѫvâțâtūrâ scuѫpâ
și dūlʿče acmu-i ѫchisь și tâcūt, și frămʿsěțѧ fѧței tale
ponegritâ și schimositâ.

« Ō, čerĭu și pemenʿte, plănʿğeți cū mene pentru moartě
čѧ cu ōbidâ a fiĭulūi mïeu! Plăngěți cu mene, maiči, că
fiĭulʿ mïeu și lumina ōchilor voștri să stăѫsâ acmū!
Glâsi|ți cu mene, fečoare, că mirele sūfletelorʿ voastre 117v
gropïei să dâ! Plăngeți, voniči, că frămʿsѧțě voastrâ
să schimosi, și voi bâtrăni, cu amarь tăѫguiți, că târïѧ
voastrâ slâbi! Ō, pemente și tū soare, ѫtrestați-vă și
vâ spâmăntați de minunatâ minūne, că tvorețulь vostru
dzače mortь și ziditorĭul vostru ѫ groapâ să ѫgroapâ! Ō,
čerĭu, deșchide-ți porțile tale, și voi ѫnʿğeri, plecați-vâ
ōchïi voștri și câōtați de vedeți pre tvorețulʿ și ѫpâratulь
vostru pre pâmăntь, ѫ mijlocь de rodь pâcătosь, lâsatь
și pârâsitь ѫ ōcarâ mare și fârâ de milâ ūčisʿ și ōmorătь!

---

[1] ačelaț ta (repetându-se începutul cuvântului următor).

118ʳ Ō, vicleșĭugulь Ji|dovilorь și vrâjmâșïѧ și fârâ-de-ōmenïa
lorь! Ō, rōd râu și ѫdărâpʿnicʿ, câ niče ca pïetrile nu simʿ-
teți! Că ačělѧ děca cunoscūrâ pre tvorețulь lorʿ că-i râs-
tignitʿ, ĭale să despicarâ și să râsipirâ, ĭarâ voi nu pričѧpeți
niče atăta. Catapetazʿma besěrečei să rūpʿsâ pre mijloc,
ĭarâ voi nu vâ umilitь. Gropile să deșʿchisără, și inima
voastrâ nū să ōbidui. Soarele și lūna ѫtunecarâ, și voi nu
ѫțelѧset că ĭaste Dumnedzău. Če voi dupâ lucrul vostru
veți lūa și vâ veți duče ѫ loculь čelʿ de mūnči, ūnde-i
gâtatь voaâ ѫpreūnâ cu Ĭūda, carele văndū fiĭulь mïeu și
118ᵛ Dumnedzăul sâu, și acolo ѫ věči vâ veți mūn|či pentru
faptele voastre č-ațʿ fâcūtʿ asūpra Dumnedzâulūi vostru.
Ĭarâ fiĭulь mïeu ĭaste ѫpârat și biruitorĭu, și va zdrobi cape-
tele dïavolilorʿ ѫ ĭadь. Penʿtr' ačѧ, fiĭul mïeu, cătrâ tine
ca cătrâ ūnь mortʿ grâescь: Dū-te ѫ [1] ĭadь, de izʿbâvѧște
sufletele strămoșilor noștri, și ѫvïi a treѧ dzi, cūmь ai dzis
cu svănʿtulʿ tâu rostʿ, ca să te vâdzʿ ĭarâși și să mă măѫ-
găĭu și eu și učeničïi tâi. Ѫvïi, Doamne, că tū ești ѫpârat
ѫ věči. Biruѧște moartѧ, calʿcâ pūtěrѧ dïavolulūi, zdro-
běște capul Satanei și ĭarâ să te arâți câtră maica ta. Că
macarь și penʿtru spâsenïa ōamenilorʿ těi râstignitь, fiĭulь
119ʳ mïeu, ș'ai murit, | ĭarâ pre mene m'ai lâsatʿ ѫ scrьbă și ѫ
amarь mare; și macarь numai trei dzile če veri pesti ѫ ĭadʿ,
fiĭulʿ mïeu, ĭarâ mïe-mʿ pare vrěme de ai mūlți. Penʿtr' ačѧ,
ĭubitulь mïeu fiĭu, ѫvïi a treѧ dzi, cumь ai dzis de mūlte ōri.»

Děči Prěčista așѧ tăѫgui și plăѫsâ dūpâ fiĭulʿ sâu, și
trupulь lui Hristos fū ѫgropatь de Ĭōsifь și de Nicodimь.
Ѫsâși Ĭōsifь, de spaimâ și de minūne fiindь cupriѫsʿ, cū
fricâ slūjiѧ la ѫgroparě lūi Hristos și cū lacrâmi grâiѧ:
« Ō, vai de mene, dūlče Ĭsuse, cumʿ mâ voĭu atinʿğe de
trūpulь tâu čelʿ nepūtredь, sau cū če pändzâ voĭu ѫfâșѧ

[1] Omis în original (tip. доутє ıадь).

trūpulʿ tâu, sau cu če mănь te voĭu pūne ꙟ groapâ, sau | če 119ᵛ cănʿtâri voĭu cănta? La ꙟgroparĕ ta ştĭu şi pričepʿ că minunate cuvente trebūescь să să cănte dumnedzâirei tale, carile mentѧ noastrâ nu le ꙟcape. Ꙟsâ ꙟpreunâ cu Nicodim vomь cănʿta: єдино рѡдныи сынь и слово бесъмъртенъ сыи.

Cu ūnele ca ačĕstѧ fū ꙟgropatʿ trupūlь lui Hristos, ĭarâ adulь ğosь, de fricâ şi de spaimâ, sta şi să ꙟtresta de perirѧ sa, că sâ apropĭѧ să pĭardzâ sufletele če le avѧ ţinūte şi ꙟghiţite ꙟ 5500 de ai. Şi če fūrâ cuventele lui? Bine ĭaste, dupâ cūmʿ scrĭe svănʿtūlь Ēpifanĭe, să pomenim şi noi diꙟ cuventele lūi:

« Ōh, ōh, mare nevoe! Vai, vai, mare greutate! Amarь, amar de Ĭsus Nazoreulь, fečorulь Mạrĭei! | Darâ čine poate 120ʳ hi ačesta če nu sâ poate ōpri, niče să poate ţinĕ ꙟtr' adăꙟculь pâmănʿtului? Mai bine are hi fostь să nū hĭu ꙟdemʿnatь Jidovĭi să-lʿ râstignĕscă. Ꙟghiţitu-l-amʿ priꙟsь ca pre ūn morʿtь, şi mâ cutremurь diꙟsь ca de ūnʿ fârâ-de-moarte. Ꙟghiţitū-l-amь ca pre ūnʿ ōmь, şi mâ tem diꙟs ca de ūnʿ Dumnedzău. Apucatu-l-am ca pre ūnь slabь şi mâ ꙟtrestedzь diꙟsь ca de ūnь putĕrnicь. Luatu-l-amʿ ca pre ūnь vinovatь, şi mâ sparĭĭu diꙟsь ca de unʿ ğĭudeţь. Ꙟghiţitu-l-amь priꙟsь ca pre ūnʿ robʿ, şi mĭ-i fricâ diꙟsulь ca de ūnʿ-pâratь. Penʿtr' ačѧ, slugile mѧle, dimoni, ꙟcuѧţi porţile adului, ꙟchideţi-le şi le ꙟcūѧţi cu râ|tĕze şi cū lâcâţi, că ĭatâ vine, 120ᵛ ĭatâ sosi perirѧ noastrâ. Če, cūmʿ pričepь eu, ačesta nu ĭaste alʿtьčineva, če ĭaste Dumnedzău, şi va strica şi porţile şi va zdrobi râtѧzele, şi va câlʿca pūtĕrѧ noastrâ. Če pânâ cănʿdь ne vomʿ feri? Pânâ cănʿdь ne vom strâjui? Pânâ cănʿdʿ ne vomʿ pâzi? Ĭatâ veni vrĕmѧ svrъşitulūi nostrū. Ĭatâ sosi pĭerʿdzarĕ noastrâ. Če veniţi să ne ascūndem ꙟtr' adăꙟculь adūlui. Veniţi să ne pogorămь ꙟ locurile čĕle ascūnʿse şi neştĭūte.»

Ĭarâ vorovindᶜ acĕstѧ cuvente ꙟ ĭadᶜ dĭavolĭi, adĕcâ sosi
și Domnulь Ĭsus Hristos la adь, cu slavâ mūltâ, cu cănᶜ-
121r târi de ꙟngeri, cu laudâ de arhangheli. | Ꙟnaintĕ lūi câ-
dzūrâ porțile adūlui cĕle de vѧči, și rătĕzele să zdrobirâ, și
ꙟcuetorile să râsipirâ. Și așѧ ꙟtrâ Domᶜnūlь nostru Ĭsus
Hristos cū târĭe și cu pūtĕre mūltâ ꙟ ĭadь. Ꙟsâ nū cu trū-
pulь, căči că era ꙟ groapâ, če cu svăntulь sūfletь ꙟbrâcatᶜ
cu dumnedzâirѧ. Acolọ era toți ōamenĭi căți murisâ diꙟ
vĕči, acolọ ēra strâmoșĭi noștri, acolọ proročĭi, acolọ direpᶜțĭi,
acolọ Adamᶜ, Ēvva, Siѳь, Avelь, Cainь, Avraamь, Isaacь,
Iacōvь, Mǫυsi și toți proročĭi; ꙟcâ și Ĭōannᶜ Cârstitelᶜ
3 ai și 6 lūni avѧ de cănᶜdь ēra și elь ꙟ ĭadь; și toți căți
121v murisâ mainᶜte de Hristos, toți acolọ ꙟ ĭadь | ēra.

Și cătᶜ strâlūči lumina acĕѧ ꙟ adь, toți să bucūrarâ, toți
să veselirâ, căči că ꙟțelĕserâ izbâvirѧ lorь, că pričepūrâ
slobodzĭѧ lōr; că știurâ a cui ĭaste lumina acĕѧ če luminâ
ꙟtunѧrecul ạdulụi. Și așѧ veseliꙟdu-se și bucurăndū-se
de veńirѧ Domnulūi sâu, adecâ sosi Domnul Hristos cătră
Adam și dzise cătr' ănsu: «Scoalâ, Adame, zidirѧ mĕ!
Scoalâ, Adame, fačerѧ mănilorь mѧle! Scoalâ, Adame,
și te dū dĕičѧ! Lasâ mūnᶜčile cĕle cūmᶜplite și te dū ꙟ
raĭu; lasâ locul čel streinᶜ și negâtatᶜ, și vino ꙟ locūl tâu
čelᶜ gâtatь; lasâ amârăčĭunѧ adulūi și vino ꙟ dulᶜčața raĭu-
122r lui; lasâ scărba și vino ꙟ | bucurĭe. Raĭulь te aștaptâ, hrana
čѧ dulᶜče te tăꙟpinâ, arma čѧ de focь če strâjuѧ raĭulь
s'au dat ꙟ laturi. Ĭatâ și eu penᶜtru tine amᶜ venitь pân'
aičѧ, penᶜtru tine m'amь ꙟtrupatь, penᶜtrū tine amᶜ fostь
ōmь, penᶜtru tine m'amь smeritь, penᶜtru tine amᶜ fostь
ōcârătь și cu palᶜma preste ōbrazь lovitь, șchĭuōpit și mūnᶜ-
čitь și ränitᶜ, mai apoi și râstignit și ꙟgropatᶜ. Toate acĕstѧ
lĕmᶜ râbdatᶜ penᶜtru ca să izbâvâscь pre tine și toatâ se-
mẹnțĭѧ ta č-au ꙟtratᶜ aičѧ penᶜtru neascūlᶜtarѧ ta. Sculați
și voi, alalᶜți ōameni, de vedeți și pričѧpeți că eu sămᶜtь

mănʿtuirѧ voastrâ, eu sămtъ | [122v] izbâvitoriulъ vostru. Eu lūminâ .ѫ lūme amʿ venitъ .ѫtăĭu, și acʿmū aičѧ .ѫ adъ luminâ sămʿtъ. Penʿtr' ačѧ vă luminați, că eu amʿ audzitъ glasūlъ rūğei voastre; că voi direpʿții ațʿ strigat și eu v'amʿ audzitʿ rūga voastrâ și m'amъ pogorâtъ să vâ izbâvâscъ pre voi di.ѫ mănule vrâjʿmașĭului. Penʿtr' ačѧ, sculați di.ѫ-tunecatūlъ adъ și di.ѫ râutâțile și mūnʿčile lui, și blemați să ne dūčemʿ .ѫ binele și .ѫ ōdihna raĭului.»

Cu ūne cuvente ca ačēstѧ scoasâ Hristos di.ѫ mūnči sūfletele čelọra če era di.ѫ věči .ѫchiși acolọ. Cade-sâ a ști ș'ačasta, că Domnulъ Hristos 33 de ai au fostъ cu trūpulъ pre pâmăntъ, | [123r] děu mârturisitъ, și căți au credzūtъ mârtūrĭei lui, prěčeѧ ĭ-au și spâsitъ. Așѧ .ѫtr' ačela chipъ și .ѫ ĭadъ, .ѫ 33 de časuri au mârturisitъ; děči carĭi au credzūtъ ș'acolọ .ѫ ĭadъ, prěčeѧ ĭ-au și scosъ. Și așѧ, târĭѧ și putѧrѧ adului fū zdrobitâ și răsipitâ, ĭarâ sufletele direpʿțilorъ .ѫtrarâ .ѫ raĭu.

Ačēstѧ audzindъ noi pâcâtoșĭi, să ne ūmilimʿ sūfletulъ și inimile și să urămъ lūmѧ și toatâ pohta ei, și să .ѫdrâğimʿ pre Dumnedzău, că ĭatâ Svenʿțĭѧ Sa au râbdatʿ durěre și au gustatъ moarte, nūmai ca să te .ѫvĭe pre tine și să te slo-boadzâ di.ѫ moartѧ de věči. Ōcârâtъ fū și golitʿ, | [123v] ca pre tine să te .ѫbrače cu viĭațâ fârâ de moarte. Ѫ mijlocъ de doi tâlʿhari fū râstignitъ, ca pre tine să te pūe .ѫ mijlocūl .ѫnğerilor să petreči. Ѫ groapâ .ѫtunecatâ fū pūs, ca pre tine să te facâ lâcūitorĭu .ѫ lumina čerĭului. Acolọ .ѫ věči să .ѫpârâțești .ѫtrū bucurĭe ne.ѫčetatâ, de carѧ noi toți să nu ne scâpâmʿ pentru mila și darul Domnūlūi nostrū lūi Ĭsus Hristos, če lui să cade činste și .ѫchinâčĭune, ținěre și putěre .ѫpreūnă cu pârintele și cu duhulъ svăntъ, acmū și pururѧ și .ѫnʿtru věči netrecūți și nesvărșiți. Aminъ.

124ʳ 14. La slăvita și luminata dzi a ꙟvïerei Domnulūi nostru Ĭsus Hristos. Ꙟvâțătură penʿtru bucūrïѧ dzilei și de căte ōri s'au arătatь ꙟtr' ačĕѧ dzi ūčeničilorь săi, dĕc' au ꙟvisь diꙟ morți Domʿnūlь Hristos.

Astâdzi, frațilorь, să izʿbănʿdi noaâ cuvănʿtulь ačela č-au grâitь Davidь prorocь de ačastâ dzi lūminatâ de astâdzi
124ᵛ ș'au dzisь: «Ačasta ĭaste dzūa čĕѧ č-au | fâcūtʿ Dumnedzău ca să ne bucurămʿ și să ne veselimь ꙟntr' ănsâ». Ĭarâ ꙟ če chipʿ ĭaste noaâ ačasta dzi de bucūrïe și de vesēlïe, hïečine poate să știe și să să pričapâ. Că de vine pre noi scrъbâ și fricâ penʿtrū vicleșĭugulь și neprïința vrâjmașilorь noștri, penьtrū carѧ pĭardemʿ și sănâtatѧ și agonisita și slobodzïѧ, și câdemь ꙟ robïe și ꙟ sârâčïe și ꙟ toatâ râutatѧ, darâ cu căt mai vrъtos să nu ne vïe bucūrïe și vesēlïe, cănʿdь vedemь vrăjʿmașïi noștri biruiți și câlcați și periți. Ꙟtr' ačela časь ne aflâmь vĕseli și slobodzi de toatâ scrъba și de toatâ frica,
125ʳ așѧ ꙟtr' ačela chipь ne bucurâm și | ne veselimʿ astâdzi, câči câ vrâjʿmașïi noștri dïavolïi, carïi ne agonisisâ noaâ totʿ râulь și penʿtrū vicleșĭugulь și neprïinʿța lorь pïerdūsâm raĭulь și vïĭața de vĕči și câdzūsămʿ ꙟ sârâčïe și ꙟ robïa dïavolulūi ș'a ĭadulūi, penʿtru care lūcrū ēra venitâ pre noi fricâ și scrъbâ mare, ĭară astâdzi ĭarășь au venitь pre noi vesēlïe și voe būnâ, căči că vrâjʿmașïi noștri ačeѧ sămʿtь câlʿcați și biruiți astâdzi de ꙟvïerѧ Domnulūi nostru lui Ĭsus Hristos, și čeѧ če văjïѧ noaâ râu astâdzï-i vedem zdrobiți și periți. Penʿtr' ačѧ ꙟ locь de scrъbâ astâdzi vene noaâ
125ᵛ būcurïe și ꙟ locь de fricâ pače | și netĕmere, și ꙟ locь de robïe slobodzïe, ꙟ loculь ꙟtunĕreculūi eșimь ꙟ luminâ, și ꙟ loculь adulūi astâdzi dobăndimь čerĭulь.

Veselĕște-te, čerĭu, adecâ ꙟngerïi če sămtь ꙟ čerĭu, și te būcurâ, pâmăntʿ, adecâ ōamenïi če sămtь pre pâmăntь.

Câči și penʿtru ce? Pentru câči că astâdzi trecū blâstâmulъ
čelʿ de demūlʿtъ și veni blagoslovenïa čѧ noaâ, peri pâcatulъ
și veni svenʿțïѧ. Veseliți-vâ, morți, și vă bucurați, voi stră-
moși, că pre voi vâ izbâvi Hristos, voaâ vâ dĕde moșïѧ čĕ
diѫtăĭu, raĭulъ, voaâ vâ dârui vïѧța čѧ de vĕči. Toate se-
mențïile și toate li|ѫbile, vă veseliți astâdzi, că astâdzi spă- 126^{r}
senïa noastrâ să aratâ, astădzi Hristos ѫvise și putĕrѧ dïa-
volulūi fu câlcatâ. Astâdzi Hristos ѫvise și vrâjmașĭulъ
rōdului nostru fū birūitъ. Astâdzi Hristos ѫvise și morțïi
čei diѫ vĕči să sculară. Astâdzi Hristos stâtū ѫpâratʿ și
dïavolūl stâtu rob.

Dūpâ ѫgroparѧ Domnulūi nostru lūi Ïsus Hristos, ĭubi-
țïi mïei creștini, să dūsârâ zavistničïi Jidovi și dziserâ lūi
Pilatъ: « Adūčemu-ne amente, doamne, că amâğeul ačela
pânâ ēra vïu dzičѧ că va ѫvïe a treѧ dzi. Penʿtr' ačѧ ne dâ
pūtĕre să strâjuimʿ groapa, să nū cumva margâ ūčeničïi
lūi să-lʿ fūre | și vorъ dziče cătrâ ōameni c'au ѫvisʿ diѫ 126^{v}
morți.» Darâ de ūnʿde știѧ ēi că va ѫvïe Hristos? Diѫ
cuvăntulъ Svenʿțïi Sale, če le dzisĕse pentru Ïōna prorocъ,
că cūmʿ au fostʿ Ïōna ѫ zgâulъ chitulūi trei dzile și trei
nopți, așѧ va hi și fïĭulъ ōmenescъ ѫtr' ănima pâmănʿtulūi.
Penʿtr' ačesta cūvănʿtъ să temѧ ēi că va ѫvïe Hristos. Atūnče
le dzise Pilat: « Aveți slujitori, deči pâsați de strâjuiți cūm
știți ». Și să dūsârâ Jidovïi de pečetluirâ groapa și 50 de
voniči pūsârâ de ō parte de groapâ să strâjuĭascâ, de altâ
parte alți 50 de voniči, că custodïѧ ačĕѧ če dziče ēvanghe-
listul ѫsâmʿnĕdzâ ačѧ sutâ de voniči če stră|jūѧ groapa 127^{r}
lūi Hristos. Atūnʿče ēra svănʿtulъ Lōghinъ hotnogъ pre
ačѧ sūtâ. Ĭarâ cănʿdъ fū ѫ mĭadzâ-noapʿte, fu ūnʿ cutre-
mūr mare, că ѫngerulъ lūi Dumnedzău să pogoră diѫ čerĭu
și rănʿtunâ pïiatra de pre ūșѧ gropïei. Ĭarâ străjĕrïi ačeѧ
fuğirâ de fricâ. Și ѫtr' ačĕѧ vrĕme če fūğirâ strâjĕrïi, atūnʿče
venirâ și muronosițile de adusârâ murʿ. Ĭarâ ѫntăĭu și

mainʿte Prĕčịsta și cu Mạrïa Magdalina vâdzurâ ꙟvïerѧ lui Hristos. Ačasta Mạrïa Magdalina și cu Prĕčista vâdzū ꙟngerūlь ačela če ședzū desūpra gropïei și ĭarâșʿ vâdzū doi ꙟngeri carii dziserâ ei: « Ō, mūĭare, če plănʿgi? Pre čine 127v caōți sculatu-s'au, | nū ĭaste aičѧ. Caōtâ de vedzi lòculь ūnʿde l-au ꙟgropatʿ, că ĭaste deșertь. » Atūnʿče alerʿgâ și să dūsâ la Petrʿ apostolъ și la Ïōannь, și le spūse toate câte vâdzūse. Ĭarâ ꙟtorcănʿdū-sâ cu Prĕčista, le tăꙟpinâ Hristos și le dzise: « Bucūrați-vâ! » Câči că sâ cădĕ rodūl če audzise diꙟtăĭu blâstâmūlь ačela, cū dūrĕre sâ nascâ fečori, ačela să aūdzâ ĭarâș būcurïe. Ĭarâ Mạrïa, dĕca vâdzu pre Hristos, penʿtru mūlʿtь lïubovь če avѧ cătrâ Svenʿțïïa Sa și pâinʿdu-i că are trūpь pemenʿtescь ca și mainʿte, vru să să apūče de Svenʿțïa Sa. Ĭarâ Hristos grâi cătr' ănʿsâ: « Mạrïe, nū te atinʿğe de mene ». Ĭarâ Petrь și cu Ïōannь, 128r dĕca aūdzirâ de Mạrïa [1] | ačĕle cuvente, cūrsârâ la groapâ. Și Ïōannь nūmai če să plecâ de câōtâ ꙟ groapâ, ĭarâ Petrъ, ca ūnʿ nevoitorĭu spre lūcrulь lūi Hristos če ēra, ꙟtrâ și ꙟlonʿtrū ꙟ groapâ și aflâ numai pănʿdza cu carѧ ēra ꙟfâșat trūpulь lūi Hristos și sūdarĭulь, adecâ mâhrama cu carĕ ēra ꙟvâlitь capulь Svenʿțïei Sale. Ꙟtr' ačesta chipь să arâtâ Hristos ꙟtăĭu, dĕca ꙟvise diꙟ morʿți.

Alʿ doile rănʿdь să arâtâ ĭa âșь fâmẹilorь ačẹlọra, mironosițelorʿ, căndь mĕrserâ la groapâ mai de cătrâ dzūuâ; și dĕca-lʿ vâdzūrâ, câdzūrâ la pičoarele Svențïei Sale de să 128v ꙟchinarâ. Atūnʿče să dūsârâ și strâjĕrïi ačeѧ de spūsâ|râ Jidovilorь toate căte vâdzūse, ĭarâ ei strănʿsârâ săbōrʿ de svâtuirâ și dĕderă bani mūlʿți strâjĕrilor de-i măzdirâ să dzicâ că, dĕc' au adormitь, au venitь ūčeničïi lui de l-au furat ș'au dzis cătrâ ōameni c'au ꙟvisʿ diꙟ morți.

Alʿ treile rănʿdь să arâtâ Hristos Lūcâei și lūi Cleōpь, ducăndu-se diꙟ Ïerusalimʿ ꙟtr'ūꙟ sat če să chema Ēmʿ-

[1] Tip. марїа а (repetându-se iniţiala cuvântului următor).

maūsь. Şi mârʿgănʿdь cu nūşïi le spūnѧ diꙟ scripʿtūrile proročilorь ꙟ če chip să câdĕ să chinuĭascâ Hristos şi să ꙟvïe diꙟ morţi a treѧ dzi şi aşѧ să ꙟntre ꙟtru mârirѧ sa. Ĭarâ dĕca sosirâ şi şedzūrâ să mânâꙟče bucate, atūnʿče li să arâtâ de-l cunoscūrâ şi fū nevâdzūt.

Alь | patrūlь rândʿ să arâtâ lui свѧтыи Petrъ apostolъ [129r] şi totʿ ca astâdzi ꙟ dzūa ꙟvïerei sale.

Ĭarâ mai apoi de cătrâ sarâ fïindь apostolïi toţi adunaţi ꙟtr' ūnʿ locь, ꙟchişi de frica Jidovilorь, stâtū Hristos ꙟ mijloculь ūčeničilorь sâi şi le dzise lorь: «Pače voaâ!» Şi dup' ačѧ le arâtâ lōrь mănūle şi talʿpele sale pâtrūꙟse şi coastele sale ꙟpūꙟse. Ĭarâ ei să veselirâ şi să bucūrarâ dĕca vâdzūrâ pre Dumnedzău.

Dĕtătѧ ōri să arătâ Domnulʿ Hristos ꙟtru dzua ꙟvïerei sale. Ō, če veselïe ēra apostolilorь cănʿdь venïѧ lorь ades vĕste de ꙟvïerѧ lūi Hristos şi să măꙟgâѧ de scrъba če avѧ! Aşѧ ꙟtr' ačela chipʿ şi noi ꙟtr' uꙟ chip | cu apostolïi ne [129v] veselimь pentru târïa crediꙟţei noastre, če crĕdemь cu adevâratь că Domnulʿ nostrū Ĭsus Hristos au ꙟvisь diꙟ morţi şi cū sine pre noi pre toţi nĕu ꙟvisь diꙟ moartĕ de vĕči şi nĕu fâcūtь moşʿnĕni ꙟpârâţïei čerïului. Că astâdzi Hristos au ꙟvisь şi cu ꙟvïerѧ sa au fâcūtь veselïe netrecūtâ čelorь scrъbiţi şi măꙟgăïare čelora če plăꙟgu, râdicare čelōrь câdzūţi, slobodzire čelōrь rōbiţi, râscūꙟpârare čelorь vănʿdūţi, luminâ čelorь ꙟtunecaţi, vïïaţâ čelorь morţi; şi nĕu mutatь diꙟ-tunĕrecʿ ꙟ lūminâ, diꙟ moarte ꙟ vïaţâ, de pre pâmănʿtь ꙟ čerïu.

Şi dĕčasta ne ꙟvaţâ Pavelь | apostolъ, de dziče că vïïaţa [130r] noastrâ ĭaste ascuꙟsâ cu Hristos ꙟtru Dumnedzău. Deči, căndь va veni Hristos la ğĭudeţь şi să va arâta ꙟtru slava sa, atūnče şi vïïaţa noastrâ să va arâta ꙟtru slava lūi. Ꙟtăïu să va arâta mârirѧ trūpurilorʿ noastre, că vor hi neputrede şi luminate mai vărtosь decătь soarele, şi ne vom veseli

ѫ vĕči vâdzăndь frămʿsĕțele noastre și činstѧ ѫtru carѧ
vomʿ petrĕče ѫ mijloculь ѫnʿğerilorь, și vom audzi cănʿ-
tarѧ lorь čĕ dulče și frūmoasâ. Dup' ačѧ vomʿ vedѧ ĭarăși
binele și dulʿčața vieței čeii de vĕči, și fața čĕ luminată a
130v tvorețulŭi nostru, carĕ ō dorescь și ѫnʿğerii să ō va|dzâ,
și ĭarâși scaunūl lui Dumnedzău cu mare cuvĭinʿțâ asterʿ-
nūt și de luminâ frumoasâ și neatiѫsâ ѫcunʿğĭuratь, ѫtru
care luminâ sămʿtь vistĕrele a toatâ bucūrïѧ. Și prĕčela
scaunь vomь prâvi pre Dumnedzău ѫtru mârire și ѫtrū
slavâ mare. Și dĕcolo vorь izvoră noaâ izvoarăle tutūrorь
bunâtâțilorь. Atūnʿče sūfletele și inimile direpʿțilorь să vorʿ
ѫplѧ de bucurïe și de dulčața lĭubovului lui Dumnedzău,
și să vorʿ sătura de hranâ nepūtredâ și vorʿ hi vĕseli de
bețïa băuturei čeii dumnedzăești, diѫtru carѧ să' vorʿ ѫplĕ
de ѫțelepʿčĭune și de știința tainilorь čelorь dumnedzâești
131r neștĭute. Dup' ačĕ | vorʿ vedѧ locurile čĕle minūnate și
cūrʿțile čĕle luminate a ѫpâratulŭi čerescь, ūnde ĭaste totь
veselĭe și bucūrïe și căntâri neѫčetate. Acolo ĭaste viĭațâ
fârâ de moarte și cunūni gâtate čelora če biruesc pohtele
și pâcatele, și čelora če să trudescь penʿtru Dumnedzău.
Sămtʿ paturi de ōdihʿnâ vĕčnicâ cū luminâ asterʿnūte.
Acolo nū sămtʿ suspini, niče lacrâmi, că va ștĕrʿğe Dum-
nedzău toate lacrâmile diѫtr' ochïi lorь și-i va ѫplѧ de
blagoslovenïe și de veselĭe, și de totʿ bișĭugulь. Și acolo-i
va ѫpârâți priѫșïi ѫ vĕči să ѫpârâțascâ ѫnaintѧ fѧței sale
131v și cunūni ca ačĕlѧ va pūne | ѫ capetele lor. Ѫtr' ačĕѧ slavâ
și ѫtr' ačĕѧ mârire vorʿ lâcūi ѫcunūnațïi ѫpârâțïei čerĭului
ѫtru carĕ și pre noi toți ne spodobĕște, Doamne Ĭsuse Hris-
toase, că țïe să cade činʿste și slavâ și ѫchinâčĭune de la
toate fapʿtele, ѫpreūnâ cu pârintele și cu duhulʿ svănʿtь,
acūm și pūrūrĕ și ѫtrū vĕči nesvărьșiți și netrecūți. Aminь.

---

15. Ꙟvățâturâ la Dumeneca Ωomei, 132r
če să chĭamâ Dumeneca noaâ.
Ēυanghelïa diꙟ Īōanʿ ꙟ șěsedzeči și činʿči de capete.

Nime să nu sâ ꙟdoĭascâ ꙟ če chipъ au ꙟtratʿ Domnulъ Hristos cu trūpъ priꙟ ușile ꙟcuĭate la ūčeničii săi; că dūpâ ꙟvïerě sa č-au ꙟvisъ diꙟ morți, trūpūlъ Mărïei Sale au stâtūtъ neputredъ și slâvitъ, nu l-au ținutъ niče zidĭu, niče ūși ꙟcuĭate. Că děčïѧ nu ēra trūpъ lumâsoaъ, niče pemenʿtescъ, če ēra diꙟtr' alʿtâ lūme čerěscâ și dumnedzăĭascâ. Pentr' ačěѧ, niče pururѧ și totъdě|ūna petrečě cu ūčeničii 132v
săi ca mainte, če acolě ūnde li să arăta ꙟndată ēra vâdzūtъ, ꙟndatâ ēra nevădzūtъ; cumʿ scrïe svănta ēvanghelïe děčasta ꙟ multe locuri, ca să cunoaștemъ că dupâ moarte ĭaste altâ vïață, altâ lume neștïutâ, ꙟpărâțïi, curți, cetăți. Că de ĭaste să hïe și trupurile noastre, cumъ dziče Pavelъ apostolъ, că să samănâ ꙟ pâmăntʿ ca ūnʿ grâunʿțъ de grău carele, děca putreděște, primăvara cu pūtěrѧ lui Dumnedzău răsare și ꙟflorěște, dūpă ꙟvïerě diꙟ morți mai frumosъ decătъ toate florile cămʿpilorъ, darâ cu cătʿ mai vrъtosъ trupulъ Domnulūi nostru lui Ïsus Hristos. De care lūcru | pen'tru mai mare credinʿțâ l-au datъ să-lʿ pipâe, să vadzâ 133r
că nū-i alʿtulъ, če-i ačela carele au fostъ răstignitʿ pre crūče, cūm audzimъ astădzi ꙟ svânta ēvanʿghelïe.

Ïōanъ začala 65.

Ꙟtr' ačěѧ vrěme fïinʿdъ de cătrâ sarâ ꙟnʿtr' ūna de simbete și cu ūșile ꙟcuĭate, unde era ūčiničii lūi adunați pentrū frica jidovascâ, veni Ïsus și stâtū ꙟ mijloculъ lorъ și grâi lorъ: «Pače voaâ!» Și ačasta děca dzise, arâtâ lorъ mănule și coastele sale. Bucūrară-sâ ūčiničii děca vădzūrâ pre Domʿnulъ. Și dzise lorъ ĭarâ: «Pače voaâ! Cūmʿ m'au tremis pârintele, și ēu tremițъ pre voi.» Și ačasta | děca 133v

dzise, suflâ și grâi lorʻ: «Luați duhulъ svântъ și cui veți ērta pâcatele, ĭarta-să-va lōrъ, și cūi veți cunteni, cunʻteni-să-va lorъ». Ĭară Ѳoma, diѫ čei doisprădzěče, če să chѧmâ de ğěmeni, nu ēra atūnʻči cu nūși cănʻdъ veni Ĭsus. Și grăiѧ lūi: «Noi amъ vâdzūtъ pre Domnulъ». Ĭară ēlъ dzise lorъ: «De nū voĭu vedѧ ѫ mănule lūi sěmnele gâvoazdelorъ și să-mi pūĭu děğetulъ mĭeu ѫ ranele gâvoazdelorъ și să-mi puĭu măna mѧ ѫ coastele lui, nu voĭu crěde». Și după ōpʻtъ dzile ĭară ēra ūčeničĭi lui diѫlontrū, și Ѳoma cu nūșĭi. Veni Ĭsus fĭindʻ ūșile ѫcuĭate și stătu ѫ mijloculъ

134r lorъ, și dzise lorъ: «Pače | voaâ!» Dup' ačě grăi Ѳomei: «Adu-ți děğetulъ tâu ѫcoače și vedzi mănule mѧle și-țʻ ad măna ta și ō pūne ѫ coastele mѧle; și nū hĭi necredinʻčosъ, če credinčos». Și râspūnse Ѳoma și dzise lūi: «Domnulʻ mĭeu și Dumnedzăulʻ mĭeu!» Și grâi lui Ĭsus: «Penʻtru că mâ vădzūși, și credzūși; ĭară feriče de čeѧ če nu mă vorъ vedѧ și vorʻ crěde». Děčĭi și alʻte sěmne multe făcū Ĭsus ѫnaintě ūčenĭčilorъ săi, če nu sămʻtъ scrise ѫtr' ačěstѧ carți. Ĭarâ ačěstѧ sămtъ scrise ca să crědeți că Ĭsus ĭaste Hristos, fĭĭulъ lūi Dūmnedzău, și ca čeѧ če vorъ crěde să aibâ vĭĭațâ ѫntru numele lui.

134v Ѫvățâtūrâ penʻtru če să chĭamâ Dumeneca noaâ și penʻtru credinʻța Ѳomei apostolъ.

Lūcrurile carile něu datъ noaâ svănta beserěcâ să le prâzʻnuimъ noi astâdzi sămʻtъ ačěstѧ: ѫnoirѧ ѫvĭerei a Domnulūi nostru lui Ĭsus Hristos și credința Ѳomei apostolʻ. Ѫnoirě ѫvĭerei prâznuimъ astâdzi, că ačasta dūmenecâ ĭaste ѫtăĭu de la ѫvĭerѧ lui Hristos și deѫtr' ačasta dumenecâ ѫčěpem a prâznui ѫvĭerě Domnului nostru ѫ toate dumenečile preste anъ, pentru ca să nu sâ ūite binele și mila Svenʻțĭei Sale č-au vrutъ děu fâcūtʻ cu noi.

Deči ačasta dūmenecâ să chǐamâ și ꙟtăѧ, și | a ōpta 135ʳ
dumenecâ. Ꙟtăѧ ǐaste că de la Pați ǐaste ačasta ꙟtăѧ dume-
necâ și ꙟčepâtoare alʿtorʿ dumeneči; ǐarâ a ōpʿta, că astâdzi
sămtь ōptь dzile de la Paști, care dumenecâ ꙟchipuѧște
věculь če va să hïe de la dzūa ğǐudețului ꙟnainte, carele
să chǐamâ alʿ ōptul věcь netrecūtь și nesvrъșitʿ dupâ čěste
șěpte věcuri trecâtoare a lumïei. Pentr' ačě [1], ꙟpreūnâ cu
ꙟvïerѧ Domnulūi nostru lui Ïsus Hristos, ne adūče amenʿte
și de ꙟvïerѧ a toatâ lūmѧ, căndь vom ꙟvïe ꙟtru vïiața čě
netrecūtâ și neschiꙟbatâ. Și cănʿdь ne chǐamâ pre noi
vrěmѧ dupâ čěle 7 dzile de lūcru a sâpʿtâmănei să sârʿ-
bâmь și să prâzʿnuimь ꙟ | noirѧ ꙟvïerei a Domnūlūi nostru 135ᵛ
lui Ïsus Hristos, atūnčǐ svănʿta beserecâ ne aratâ cu tainâ
ꙟnoirѧ ș'a sūfletelorь noastre ca să le ꙟnoim cu lūcrure
būne și să le curâțim de bâtrăněțele pâcatelorь.

Ǐarâ de tocʿmala lūi Ѳoma apostolь fū așѧ. Domnulʿ
Hristos ꙟtr' ačěѧșʿ dzi če ꙟvise diꙟ morți, dumenecâ sara
ꙟ dzūa de Paști, să arâtâ ūčeničilorь ūnde ēra ei toți adū-
nați și ꙟchiși de frica Jidovilorь. Nūmai Ѳoma nu să tăꙟplâ,
niče fū atūnči cu nūșïi, če ēra și ēlь ūnulь diꙟ čei 12 apo-
stoly. Penʿtr' ačѧ, děca veni și știu de venirѧ lui Hristos
cumь au venitь și li s'au arâtat, ēl nu credѧ pre alți ūče-
niči če-i spu|nѧ c'au vâdzūtь pre Hristos, niče vrě să crѧdzâ 136ʳ
niče ꙟtr'uꙟ chipь c'aū ꙟvisь Hristos diꙟ morți. Ǐarâ mare
ꙟțeleptulь Dumnedzău dinsūlь numai de ūnulū-i ēra milâ
și și de toatâ lūmѧ meșterșǐugui ca să hïe mai știūtâ și tutu-
ror mai adeveritâ ꙟvïerě Svențïei [2] Sale, ca să sâ vestěscâ și
să sâ arate ꙟ toatâ lumѧ adevara și credința ꙟvïerei. Penʿtr'
ačě, căndь fū ꙟn a ōpta dzi dupâ ꙟvïerě Svenьțïei Sale,
če să ꙟple diꙟ dzūa de Paști astâdzi če ǐaste a ōpta dzi,

---

[1] Tip. пеетрачѣ.   [2] Tip. свецїе.

ĭarâși să arâtâ Domnulъ Hristos ūčiničilorʿ săi, fĭinʿdъ și
Ꝋoma cu nūșĭi. Și acolѧ ūnʿde ēra ēi adunați toți depreūnâ
136v și ᴧchiși de frica Jidovilorъ ca și | mainʿte și li sâ arâtâ
lorъ Hristos. Diᴧtăĭu grâi pače cătrâ toți, dup' ačѧ lâsâ
pre alțĭi și grâi cătrâ Ꝋoma și dzise: «Vino, Ꝋomo, și-țʿ
adъ dĕgetele tale și caōtâ de vedzi palmele mĕle pâtrūnse
de cūe, și-țʿ adъ măna ta și ō pūne ᴧ coastele mĕle și pipâѧște
rana mѧ și ᴧpumʿsūra sūliței če m'au ᴧpunsъ fĭind râstig-
nitъ pre crūče». Ĭarâ Ꝋoma prĕmănūᴧtulъ socoti și pipâi.
Și dĕca vâdzū pre Hristos că ĭaste adevâratʿ ōmъ[1] cu trūp
vâdzutъ și adevâratъ Dumnedzău cu pūtĕre nevâdzūtâ,
străgâ și dzise: «Domnulъ mĭeu și Dumnedzăulʿ mĭeu!»
Domnulъ Hristos câtr' ănsūl grâi: «Vâdzūși-mâ, Ꝋomo, și |
137r credzūși; ĭarâ feriče de čeѧ če nū mâ vorъ vedĕ și vorъ
crĕde».

Penʿtr' ačĕ, noi carĭi trupĕște ᴧblăndъ pre lūme cū trupъ
nū l-am vâdzutъ și čĭudesele lūi č-au fâcūtъ cu ōchĭi nū
lĕmʿ prâvitъ, ĭarâ penʿtr' ačѧ noi crĕdem că Svenʿțĭѧ[2] Sa
Domnūlъ nostrū Ĭsus Hristos ĭaste fĭĭu lūi Dumnedzău, și
penʿtru că ĭaste fĭĭu lui Dumnedzău penʿtr' ačĕ ĭaste și
Dumnedzău a toate faptele, tvorețъ și fâcâtorĭu a toatâ
lūmѧ. ᴧnsuși ĭaste Dūmnedzău, ᴧsuși ĭaste și ōm. Dūm-
nedzău ĭaste câči că nĕu făcut pre noi diᴧtru če n'amъ
fostʿ ᴧtru če simʿtemъ; ĭarâ ōmъ ĭaste câči că s'au nâscūtъ
137v mai apoi ōmʿ ca și noi. Dumnedzău ĭaste pentru | čĭudesele
čĕlѧ č-au fâcūtъ, carile nu ĭaste putința ōmĕnĕscâ să le
facâ, că morți au ᴧvisъ, ōrbĭi au fâcūtъ cu ōchi, stricațĭi
au cūrâțitъ, bolnavĭi au tâmăduitъ, ōloğĭi au fâcūtъ cu
pičoare, čĭunğĭi cu măn, ᴧdrâčițĭi au izbâvitъ, și alte nenu-
mârate minūni au fâcūtъ; care lūcruri nu lĕre hi putūtъ

[1] Tip. ѡмъ. [2] Tip. свєнцїѧ.

fače de n'are hi fostъ Dumnedzău adevâratъ. Ĭarâ ōmъ
au fostъ pentru câči c'au nâscutъ cū trupъ ca și noi, fârâ
nūmai că maica Svenʿțїei Sale au fostъ fatâ curatâ și mainte
de č-au nâscūtъ și dupâ č-au nâscūtъ. Ĭarâ alʿte toate lĕu
avūt ca și noi, alegăndъ fârâ numai | de pâcate; și flâmăn- 138[r]
dzit-au, și ꙟsetat-au, și golitu-s'au ꙟ Ĭōrdanъ, și cu palma
preste ōbrazъ fu bâtūtъ, și fū râstigʿnitъ, și mai apoi și
mūri, ca ūnʿ ōmъ deplinъ. Penʿtr' ačĕ mârturisiṃʿ că ačesta
ĭaste Dumnedzău și ōmъ desâvărșitъ și crĕdemъ că ačesta
ĭaste fїїu lūi Dumnedzău și Dumnedzău deplin și ȁdevâ-
ȓatъ, și nedejʿduimъ să avâmъ vїїațâ penʿtru nūmele lūi.
Cătr' ačѧ te vĕghe de faptele tale și te tĕme că la dzūa
ğїudețului vorъ adūče ꙟnğerїi faptele tale și cuventele scrise
ꙟnainʿtѧ ꙟfricatulūi ğїudețъ, ūnde și ꙟnğerїi vor sta cu
fricâ și toatâ lūmĕ ꙟ cutremur și ꙟ | spaimâ mare va hi. 138[v]
Atūnči veri audzi cuvăntulъ čel cu durĕre če va grâi direpʿ-
tulʿ ğїudețʿ cătrâ čeѧ če vorъ hi dĕ stăꙟga lui și le va dziče:
« Dūceți-vâ de la mene, blâstâmaților ꙟ foculъ de vĕči,
ūnʿde-i gâtatʿ dїavolului și slūğilorъ lūi ! » Atūnʿči veri
sūspina și veri plânʿğe cu lacrâmi și nemicâ nu veri folosi.
Atūnči veri să blastâmi lĕnѧ ta če tĕi lenit ꙟ častâ lume
de câtră Dumnedzău. Atūnči veri să proclețești avuțїa ta,
strănʿsoarѧ čĕ nedirĕptâ, avuțїѧ, bunâtatѧ čĕ putredâ.
Atunči veri să vedzi pre čeѧ če ĭ-ai nâpâstuitʿ, pre čeѧ če
ĭ-ai asuprit, pre čeѧ če ĭ-ai prâdatъ și ĭ-ai dosâditʿ, și pre
čeѧ če ț-au lucrat | și nu lĕi plâtitʿ. Prĕčeștѧ pre toți-i 139[r]
veri vedĕ stândʿ și părăndu-te čineșʿ de nevoѧ și de stră ꙟ-
bâtatѧ sa č-au avūtʿ de cătrâ tine. Și de toate parțile te va
cūprinʿde nevoe și greūtate: de cătrâ Dumnedzău fricâ,
de cătrâ părășїi tâi groazâ, de cătrâ cunoștințїi tâi rușine,
de **cătrâ** mūnʿči ūstūrime și durĕre. Unʿde va hi acolo
lăcomiѧ ? Ūnʿde va hi nesațїulъ ? Ūnʿde va hi dezʿmїerdâ-
čїunѧ și dulъčața lūmїei ? Ūnde va hi aurulъ și arğintulъ ?

Ūnʽde va hi acolo trūfa lūmïei? Ūnʽde vor hi scūlele sau
veşʽmentele? Toate ačěstѧ ca ō umъbrâ vorъ trěce şi ca ūn
139v fūmъ vor peri şi să vorъ | râşʽchira. Numai feriče de čeѧ če
să vorъ afla nevinovaţi şi pocâiţi ꙟtr' ačela čas, că činʽstѧ şi
mârirѧ şi binele ačelora niče ōchi de ōmъ au vâdzūtъ, niče
ūrěche au audzit, niče la inima ōmului au ꙟtratъ binele
ačela č-au gâtatъ Dumnedzău čelora če-lъ ïubâscъ priꙟsъ.
Penʽtr' ačě să nevoimъ pânâ avemъ vrěme şi pânâ ne
ꙟgâduѧşte Dumnedzău cu moartě, să ne ꙟpâcâmъ cu
Dumnedzău, če l-amъ amârătъ şi l-amъ mănïѧtʽ cu faptele
noastre čěle rěle şi să-lъ ꙟblănʽdzimъ cu pocâinʽţa noastrâ,
pentru ca să ne izʽbâvascâ de munčile de věči şi ꙟpârâţïѧ
140r sa să ne dărūïascâ, carě noi toţi să ō dobănʽdimʽ pen|tru
mila şi penʽtru darulъ Svenʽţïei Sale, cârūѧ să cuvine činʽste
şi ꙟchinâčïune de la toate fapʽtele, acmū şi pūrurѧ şi ꙟtru
věči nesvărşiţi. Aminʽ.

---

16. La dumeneca a treѧ dupâ Paşti. Ꙟvâţâtūrâ penʽtru mironōsiţe. Ēvanghelïa diꙟ Marco ꙟ şesedzeči şi noaâ de capete.

După ačě bucūrïe şi după ačěle cănʽtări de veselïe č-am
cănʽtatʽ ꙟtru slăvita dzi a ꙟvïerei Domnului nostru lūi
Ïsus Hristos, nū ō dzi, niče doaâ, če tocʽma şěpte dzile
140v ūna ca alalʽtâ, astădzi ïarâşi | de iznoavâ să pomeněşte
moartě şi ꙟvïerѧ Domnulūi Hristos ca şi ꙟ Dumeneca
Ōomei č-au trecut, pentru ca să nū se ūïte binele şi răs-
cūmʽpărarѧ čě mare şi avūţïѧ ačě nemăsuratâ č-au ago-
nisitъ cu sinʽğele şi cu moartě sa, nū nūmai ūnui rōd, adecâ

nū nūmai Jịdovilọrь, če tutūrọrь semẹnʿțïilọrь pre lūme, depreūnâ ca să să pomenĕscâ și ōamenïi ačei svenʿți bârbați și fămei č-au slujitʿ la moartĕ și la ꙟgroparѧ Mărïei Sale Domnului Hristos, cūmʿ audzimʿ astădzi diꙟ svănta ēѵanghelïe.

Ѿт марка ѯ҃д. 141r

ꙟtr' ačĕѧ vrѧme, veni Ïōsifь diꙟ Arimaѳei cū būn chipь
svĕtʿnicь, că și ēl aștepta ꙟpârâțïѧ lui Dumnedzău, ꙟdărzni
de ꙟtrâ la Pilat și čerșū trūpulь lui Hristos. Ĭarâ Pilatʿ
să mirâ că amū au muritь. Și dĕca știu de hotnọgь, dĕde
trūpulь lūi Ïōsifь. Și cumʿpărâ pănʿdzâ și luâ trūpulь
de pre cruče și-l ꙟvăli cu pănʿdza, și-l pusâ ꙟ groapâ če
ēra tăĭatâ ꙟ pïatrâ, și rănʿtunâ ō pïatrâ mare desūpra ēi.
Ĭarâ Marïa Magdalina și Marïѧ a lūi Ïacōvь prâvïѧ ūnʿde-lʿ
punѧ. Și dĕca trecū simbâta, Mạrïa Magdalina și Mạrïa | a 141v
lūi Ïacovь și Salọmïa cūmpărarâ mȣrь ca să sâ ducâ să
ūnʿgâ pre Ïsus. Și foarte demăinѧță ꙟtr'ūna de simʿbete,
să sculară și venirâ la groapâ, și răsârinʿdь soarele, grăiѧ
anʿde sine: « Čine va rănʿtuna noaâ pïatra de pre ūșѧ gropïei? » Și dĕca căōtarâ, vâdzūrâ că-i rănʿtūnatâ pïatra,
că ēra mare foarʿte. Și dĕca ꙟtrarâ ꙟ groapâ, vădzūrâ ūn
vonicь ședzănʿdь dĕ dirĕpʿta, ꙟbrăcatʿ ꙟ veșʿmente albe, și
să spâmănʿtarâ. Și dzise câtr' ănʿse ꙟnʿğerulь: « Nū vâ spâmăntareți, că știu că čercați pre Ïsus nazarĕnulь čelь răstignitʿ. Nu ĭaste aičѧ, če s'au sculatʿ; ĭatâ loculь ūnʿde au
dzăcūtь Domnulь. | Če vă dūčeți de spūneți učenịčilọrь 142r
lūi și lūi Petrь că vă va tăꙟpina pre voi ꙟ Galilei, și acolọ-lʿ
veți vedĕ cūmʿ au și mai dzisь voaâ. » Ĭarâ ĭale dĕca ēșirâ
fuğirâ de la groapâ, că le cūprinʿsĕse cutremurūl și spaima.
Și nemârūi nemicâ nu spuserâ, câ sâ temѧ.

ꙟvățâtūră diꙟtr'ačastâ svăntâ ēυanʿghelïe.

Penʿtru doaâ lūcruri prâznuimь astădzi, creștini bla-
gosloviți: ūna ꙟtăĭu, pentru ca să să činstěscâ și să să pome-
něscâ direpʿțïi și svenʿțïi ōameni ačeѧ carïi mai denainʿte
142v au audzitь ꙟvățâtūrâ diꙟ rostulь Domnului | nostru ș'au
credzut, ĭarâ dup' ačѧ la mūnʿčile și la moartě Svențïei
Sale ĭ-au slujitʿ și fïinʿdь de toți lâsatь și pârâsitь l-au luatь
de pre crūče și cu păndzâ l-au ꙟfâșatь și cu mirezʿme l-au
ūnʿsь și l-au ꙟgropatь. Ačeștѧ sămtь Ïōsifь diꙟ Arimaѳei
și Nicodimь. Amănʿdoi ēra ūčeniči lūi Hristos ꙟtr' ascūnsь;
ūnulь dinși ēra diꙟ světničïi cūrței, alʿtulь ēra diꙟ boѧrïi
čei mari jidovești. Și pentrū če să arătarâ credinʿčoși lui
Hristos, amănʿdoi fūrâ izʿgoniți diꙟ činʿstѧ lorь: Nicodimь,
penʿtru če nū vru să hïe ꙟ tocʿmala Jidovilorь, če svâtuѧ
143r pre Hristos, diꙟ săborulь lorь fū gonitь; ĭarâ Ïō|sifь, dupâ če
ꙟgropâ trupul lūi Hristos, prinʿsârâ-l și-l aruꙟcarâ ꙟtr'o
groapâ și děcolo de putěrѧ lui Dumnedzău fū scosь și fū
dūsь ĭarâși la moșïѧ sa ꙟ Arimaѳei. Și dupâ ꙟvïerě lui
Hristos mūlte râutâți au pâțit de Jidovi penʿtru câči au
mârturisit de ꙟvïerě Svenʿțïei Sale.

Penʿtr' ačě astâdzi svănʿta beserecâ-i pomeněște ꙟpreūnâ
și cu mυronosițele ačělѧ carile ꙟpreūnâ cu Marïa, prě-
curata fečoarâ, maica Domnului Hristos, și cu acești doi
bârbați, cu Ïōsifь și cu Nicodimь au fostь la moartѧ și la
ꙟgroparѧ Domnului nostru lūi Ïsus Hristos și mυrь la
143v groapâ au dūs, și ꙟvïerѧ Svenʿțïei Sale ꙟtăĭu | mainʿte de-
câtь alʿțïi au vâdzūt. Și ačasta tocmalâ fū așѧ: ꙟ dzūa
ačѧѧ, ꙟtru carѧ pogorărâ de pre crūče trūpulь lui Hristos
Ïōsifь și cu Nicodimʿ, ēra veneri dzūa ačěѧ, ĭarâ a doa
dzi, săꙟbâtâ, avѧ Jidovïi sârʿbâtoare mare. Că siꙟbâta niče
ūnь lūcru a mănâ nu prinʿdě și avѧ lěğe mortūlь să-lь
ꙟgroape Veneri, să nū râmăe neꙟgropatь pre săꙟbâtâ.

Děči penʿtrū că a doa dzi, săѫbâtâ, ēra dzi ca ačěѧ, alʿta **ēra**
vrěme și de cătrâ sară cănʿdъ ѫgropa trūpulъ lūi Hristos,
penʿtr' ačѧ să stejirâ să nū ѫnoptědze și niče mυrъ cumʿ
să câdě nu putūrâ ѫsâma să ūѫgă trūpulъ lūi Hristos, dupâ
cūmʿ ēra | tocʿmala Jịdovilọrъ a să ѫgropa. Penʿtr' ačě de 144r
izʿnoavâ cuѫpârarâ mironosițele mυrъ de čel scūѫpъ și
cănʿdъ fū dumenecâ foarte demăiněțâ, ѫcâ nu sâ fâcūsâ
dzūâ, ĭạle să dūsàrâ la groapâ să ūѫgâ trupulъ lui Hristos
cu mυr și să plăѫgâ acolọ la groapâ ca nește mueri jělniče
če ēra.

Ĭarâ de nū să va pūtě pričěpe neștine ѫ če chipъ au fostъ
ducănʿdu-se mυronosițile așѧ de noapte și ѫ če chipъ au
vrūt putѧ dezʿgropa trūpulъ lui Hristos așѧ de noapʿte
nește mueri slabe și neputinčoase, ūnulъ ca ačela să ascūĭʿte.
De mūlʿtâ scărbâ și de mūlʿtâ jěle če avě svenʿtele ačělѧ
mueri pentru ѫvâțâ|torĭulъ său, nū puturâ aștepʿta păn' a 144v
sâ fače dzūâ, câči că săѫbâtâ, dupâ lěğe če avѧ să nū prinʿdzâ
niče ūn lūcru, ĭale ședzūrâ mălʿcomъ; ĭarâ cărdъ fū dume-
necâ purčěsărâ mainʿte de dzūâ, ūna penʿtru ōsărdĭe če avě
cătrâ ѫvățâtorĭulъ sâu, alta să temѧ și de Jidovi a měrğe
dzūa, a treѧ penʿtru că groapa ѫ carě ѫgropasâ pre Hristos
ēra tâĭatâ cu čocanulъ ѫ pĭĭatrâ și cu lūtъ nū ēra ѫpresu-
ratâ, numai cătʿ ēra pūsâ ō pĭĭatrâ desūpra gropĭei. Če
ș'atăta ēra destūlъ a ѫfricoșѧ pre nește mueri neputěrniče,
că și pĭĭatra ēra mare și cu greu a ō rănʿtūna, și ō sūtâ de
vōniči ēra pūși | de straje preğĭurъ groapâ. Ĭarâ inima lorъ 145r
čě arsâ de lĭubovъ și de jěle birui prěčěstѧ pre toate. Și
děca sosirâ la groapâ mūlte arâtâri vâdzūrâ. Că ѫtr'o datâ
vâdzūrâ doi ѫnğeri ședzănʿdъ ѫ groapâ, ūnūl la cap, altūl
la pičoare, ūnde fusěse trūpulъ lūi Hristos. Altâ datâ vâ-
dzūrâ alʿtъ ѫnğerъ ședzănʿdъ pre pĭĭatra gropĭei, cărụѧ-i
ēra veșʿmentele alʿbe ca ō zâpadâ și fața lūi ca ūnʿ fūlʿğerъ
strâlučĭѧ. Carĭi ѫtr'ūnʿ chipъ le spūsârâ lorъ de ѫvĭerѧ

lūi Hristos, c'au ꙟvisъ, că mainte de če sosise ĭale la groapâ
fū ūnʿ cutremurъ mare și străjĕrĭi să spârĭarâ de fuğirâ.
145ᵛ Și ꙟnʿgerulъ lūi Dumnedzău po|goră diꙟ čerĭu și rănʿtunâ
pĭĭatra de pre ūșѧ gropĭei și grâi cătr' ânʿse și le dzise să nū
sâ tĕmă, če să sâ ꙟtoarcâ ꙟnapoi, să spūe apostolilorъ c'au
ꙟvisъ Hristos. Carile dĕca vâdzūrâ atătѧ arâtâri, ĭale să
spâmăntarâ și să ꙟtoarsârâ de spūsârâ ūčeničilorъ lui Hristos
toate lūcrurile căte vâdzūse. Și penʿtru că nū credzūrâ
apostolĭi niče de ūna de căte le spūsârâ, penʿtr' ačѧ mѵro-
nosițele ꙟ mūlte răndūri s'au dūsъ la groapâ dĕu vâdzūtъ
ș'au socotitъ, și mai de noapʿte, și mai de cătrâ dzūâ, și ꙟ
râsârita soarelui, pânâ li s'au arâtatʿ și Domnulъ Hristos
146ʳ dĕu grâitъ cu nuse și lĕu spus de ꙟvĭerĕ | Svenʿțĭei Sale.
Și s'au adeveritъ că Domnulъ nostru Ĭsus Hristos au ꙟvisʿ
diꙟ morți, cūmʿ au fostъ grâit mai denainte.

Mūerile ačĕlѧ č-au dūsъ mѵrъ la groapa lūi Hristos
sămʿtъ mūlte, če nūmai șĕpʿte sămʿtъ mai mari și mai alĕse.
Și ꙟtăĭu ĭaste Marĭa Magdalina, diꙟ carѧ scosĕse Hristos
7 drači și pentr' ačesta bine če-i fâcuse ĭa ĭubĭѧ pre Hristos
și ꙟbla cu alʿtele ꙟtr' ūrʿma Svenʿțĭei Sale. Ačasta și dupâ
ꙟnâlʿțarѧ Svențĭei Sale lūi Hristos să dūsâ ꙟ Rămъ la Tiverĭe
ꙟpâratъ, carele ēra betĕgъ de ūnъ ōchĭu și, penʿtru câči-lъ
tâmâdui Marĭa Magdalina, tremise de pĭerdū arhĭērei jido-
146ᵛ vești și pre Pilatъ, domnulъ Jido|vilorъ. Mai apoi muri ꙟ
Efesъ și fū ꙟgropatâ de Ĭōanъ Bogoslovъ. Dup' ačѧ fū
adūsʿ trupūl ēi ꙟ Țarigradъ de ꙟpâratūlъ Lăvъ Prĕmâdri.
Ĭarâ Magdalina ō chema că ēra diꙟtr' unʿ satъ če-lъ chema
Magdalъ. A doa ĭaste Salomĭѧ, fata lūi Ĭōsifъ logodițulūi,
muѧrѧ lui Zevedei, ꙟma lūi Ĭōanъ Bogoslovъ. A treѧ
mѵronosițâ ĭaste Ĭōana, muѧrѧ lūi Hoza, ĭarâ Hoza ačesta
au fostʿ socotitorĭu ꙟ casa lūi Ĭrōd ꙟpâratъ și chipъ ꙟpârâ-
țĭei lūi. A patra ĭaste Marĭa, sora lūi Lazarъ, carѧ și mai
denainʿte ūnʿsâ pre Hristos cu mѵrъ ꙟ casa sa, căndъ ꙟvise

pre frate-sâu, pre Lazarъ. A činčѧ ĭaste soru-sa Marꙫa, | carѧ mūlъtâ nevoinъțâ pūnѧ de slujiѧ lui Hristos ꙟtru [147r] toate trěbele čěle trupești. A șěsě ĭaste Mạrïa, muѧrѧ lui Cleōpъ. A șěpʿtě ĭaste Sosana. Ačěstѧ slujïѧ lūi Hristos diꙟtr' avuțïѧ sa ca și apostolïi, ĭarâ muronosițe să chĭamâ pentru če au dūșъ murʿ la groapa lui Hristos. Çūmʿ ĭ-au slujitъ Svențïei Sale pânâ au fostъ vïu, așѧ și dupâ moarte să nevoѧ să ꙟple slujʿba ꙟvâțâtorĭuluĭ sâu.

Pentr' ačě[1] prâzʿnuimъ astâdzi pomenirѧ ačelọrъ svenʿte mueri, penʿtru ca să nū sâ ūịte slūjba lorъ ačasta č-au slujitʿ Domʿnulūi lui Hristos. Alʿta, pentru ca să râvnimъ și noi spre slūjʿba dumnedzâѧscâ, aūdzănʿdъ nevoința | și osărdïѧ ačelọrъ ōameni č-au arâtatъ la vrěmѧ čѧ de nevoe a [147v] Domnului nostru. Ꙟtăĭu penʿtr' ačesta lūcru prâzʿnuimъ. A doa, ca să sâ pomeněscâ și mūnʿčile Domnului lūi Hristos și nevinovatâ moartѧ Svenʿțïei Sale, depreūnâ și ꙟgroparѧ și ꙟvïerѧ Svențïei Sale. Să nū sâ ūịte binele și mila č-au vrūtъ děu fâcūtʿ cu noi nẹmulʿțâmitorïi, cu noi ꙟdărâpʿničïi, cu noi vinovațïi și pâcâtoșïi, če să ne adūčemʿ amente că Svenʿțïѧ Sa nū penʿtru vr'ūnʿ lūcru būnʿ să himʿ fâcūtʿ noi, če nūmai penʿtru mila sa něu scosъ pre noi diꙟ ōsinda greșělei če greșisâ Adamъ și ꙟtr' ănʿsъ toatâ semenʿțïѧ lūi. | Și diꙟ mūꙟca čě de věči ꙟ carѧ merğěmъ toți penʿtr' [148r] ačѧ greșalâ, scosu-něu și něu izbâvitъ diꙟ toate râutâțile, diꙟ toate durerile čěle netrecūte, diꙟ věculъ če va hi, și něu fâcūt moșněni ꙟpârățïi čerĭulūi și ōčinași binelūi de věči.

Ĭarâ noi lâsămъ darurile ačěle mari če něu dâruitʿ Dumnedzău, carile sămʿtъ neꙟčetate și netrecūte și čercâmъ a lūmïei, carile astâdzi sămtъ, măine nu sămtʿ. Lâsâmъ činʿstě, mărirѧ čě dūmnedzâĭascâ, veselïѧ, būcūrïѧ, vïĭața čě nepūtredâ, și čercâm čěle pūtrede și trecâtoare a čeștïi lūmi

[1] Tip. $\overset{\text{н}}{\text{пѣтрачѣ}}$.

148v Că toate câte sămtь ѫ častâ lūme nemicâ altâ nu | ĭaste fârâ nūmai trūdâ și scrъbă și ūsteniѫță și lacrămi și suspini și pohʿte scărʿnave de spūrcâ trūpulь și sūfletūlь, carile macarь și ѫdulʿčescь ѫ puținâ vrĕme, ĭarâ ѫ vĕči amârâscь. Și ačastâ lume toatâ ĭaste ca ō ūmʿbrâ če să aratâ nūmai ōmului și ĭarâși ѫdatâ pĭare. Ĭarâ ačĕle de sūs toate sămʿtь netrecūte și neschimʿbate și toate dūlʿči și vĕsele, bine ca ačela carele niče ōchi de ōmь l-au vâdzūtь, niče cu ūrechile[1] au audzitь, niče cū inima au gănʿditь. Pentr' ačѧ dziče Dumnedzău ѫ svănʿta ēυangheliĭe: « Če folosь ĭaste ōmulūi
149r s'arâ dobăndi lūmѧ toatâ, de-șʿ va pĭiarde sū|fletulь? Če va da schiѫbь penʿtru sūfletulь sâu? Nemicâ nū va avĕ acolo să dѧ pentru sūfletūl sâu; toate vor râmăinĕ aičѧ.

Penʿtr' ačĕ, pănâ avemь vrĕme, frațĭi mĭei și ĭubițĭi mĭei creștini, pânâ simʿtemʿ ѫtr' ačastâ lume, pânâ nū ne apūcâ moartѧ, să ne grijimʿ, să nevoimʿ, să ѫgâdūim lui Dumnedzău, să fačemь bine după cătū nĭ-i pūtѧrѧ, că de vomь vrĕ fârâ de mūlte cuvente știm toți fače bine. Deči binele če-lь știmʿ ačela să-lʿ și fačemʿ, ca să ne izʿbâvimʿ de mūnčile de vĕči și ѫpârâțĭѧ čerĭulūi să dobăndimʿ, penʿtru mila și penʿtru darulь Domnului nostru lui Ĭsus Hristos,
149v cârųѧ să cuvine činste și mâri|re, laudâ și ѫchinâčĭune, ѫpreūnâ cu alʿ sâu fârâ de ѫ čepūtʿ pârinʿte și cu prĕsvăntulь și fâcâtorĭulь de vĭĭațâ svănʿtulʿ duhь, acʿmū și pūrurѧ și ѫtru ai nesvărșiți și netrecūți vĕči de vĕči. Aminь.

---

[1] Tip. оурекиле.

17. La dumeneca a patra după Paşti.
Ꙟvățâtū a penʽtrū vendecarѧ bolʽnavului.
Eυanghelïa deꙟ Ĭōanь ꙟ patrusprădzĕče capete.

Toți ōamenïi, și nū nūmai ōamenïi, če sămtь cu mente și cu ꙟțelĕğere fâcūți de Dumnedzăū, če și toate fapʽtele căte-sь vïi au diꙟ fire ačasta de să ferescʽ de moarte | și 150ʳ
čarcâ sănâtate și fūgь de primejdi. Penʽtr' ačĕѧ pasările zboarâ așĕ de pre sūsь și peștïi ꙟtr' adănʽcь fūgь și hïerile ꙟ codri departe să ascunʽdь, ca să afle șïe pače și ꙟ primejʽdi de moarte să nu cadzь. Ĭarâ de če ne ferimь, ačĕѧ vine după noi, și de če fūğimь, ačĕѧ ne tămʽpină pre noi. Fuğimʽ de moarte, ferimu-ne de primejʽdi și de boale, ĭară pūrurĕ săʽmtь cu noi. Și čine nĕu fâcūt ačasta? Păcatulʽ. Ca și ačestь bolnavь če-lь tămădūi Hristos șï-i dzise: « Dĕčʽmū să nū mai agreșești, ca să nū pați čeva mai amarь », cūmь audzimʽ astâdzi diꙟ svănʽta ēυanghelïe.

Ѡт Іωанна зачѧло ді̃. 150ᵛ

Ꙟtr' ačĕѧ vrѧme sui-se Ïsus ꙟ Ïērusalimь. Ĭarâ ꙟ Ïerusalïmʽ ēra făntăna ōei, če să chema jidovĕște Vitezʽda. Činʽči șoproane avѧ și ꙟtr' ănʽse dzăčѧ mūlʽțime de bolnavi: ōrbi, șchïōpi, seči, de aștepʽta turburarѧ apei. Că ꙟnğerulь lui Dumnedzău să pogorăѧ ꙟ toți aii ꙟ fănʽtănâ și turbūra apa, și čine vrĕ ꙟtra ꙟtăĭu după turburarѧ apei să sânătoșïa, hïe de če boală vrĕ hi ținūtь. Ĭarâ acolo ēra ūnь ōmʽ de avĕ treidzeči și ōptʽ de ai ꙟtru boala sa. Prĕcesta dĕca-l vâdzu Ïsus ꙟțelĕse că mūlți ai amu are ꙟ boalâ și grâi lui: « Vrĕveri să hïi sănâtos? » Și răspūnʽse lui bolʽnavulь: « Ēi, |
Doamʽne, če ōmь n'amь ca dĕca să va turʽbura apa să mă 151ʳ
arūnče ꙟ făntănâ; če cănʽdь vïïu ēu, altulʽ mainte de mene ꙟnʽtră ». Și grâi lui Isus: « Scoalâ și-țʽ ïa patulь tăū și ꙟblâ! »

Şi ꙟdată fū sănâtosь ōmulь şi-şʿ luâ patūlь său şi pūrʿčēse. Şi ēra săꙟbătă ꙟtr' ačĕѧ dzi şi grăiѧ Jidovĭi čelui tămâduitʿ: « Săꙟbătâ ĭaste şi nū ţi să cade ţĭe să-ţʿ ĭai patulь ». Ĭară ēlь răspūnʿse lōrь: « Čela če m'au făcūtʿ sănâtos, ačela mĭ-au dzisь: « Ĭa-ţi patulь tâū şi purʿčēde! » Şi-lь ꙟtrebară priꙟsь: « Čine ĭaste ōmulь čela če ţ'au dzisь să-ţʿ ĭai patulь şi să ꙟbli? » Ĭarâ čelь tămâdūitь nū ştïѧ čine ĭaste, că Ïsus să
151v dĕde ꙟ latūri di|ꙟ nărōdulь če ēra prĕčela locʿ. Dup' ačĕ-lь aflâ Ïsus priꙟsulь ꙟ besĕrecâ şi dzise lūi: « Ĭată fūseşi sănătosь; dĕcʿmū să nū mai greşeşti, ca să nū-ţʿ hïe čeva mai amarь ». Şi să dūse ōmūlʿ de spūse Jidovilorь că « Ïsus ĭaste čela če m'au făcūtь sănâtosь ».

Ꙟvăţâtūrâ diꙟtr'ačastâ svăntâ ĕυanghelïe, penʿtru čĭudĕsa č-au făcūtь Domnulь Hristos dĕu sănâtoşat bolnavulь ačela če bolïѧ de 38 ai.

Astădzi maica noastrâ besĕreca pūne noaâ ꙟnainte, fïilorь săi, de ne spune şi ne aduče amente de lūcru minunatь ca ačela če fâcū Domnulь Hristos, ꙟblăndь pre lūme trupĕşte de |
152r tâmâdūi bolnavulь şi slâbitulь ačela, če niče dănăōarâ nu ꙟbla pre pičoare, niče pūtĕ să sâ rădiče. Ĭarâ Hristos dĕca-l vâdzu, nūmai cu cūvănʿtulь če-i dzise de să scūlâ. Şi ꙟcâ şi patulʿ său râdicâ-lь şi-lʿ lūâ a umârь de-lь dūse, cumʿ n'are hi fostь niče dănăōarâ bolʿnavь. Cūmʿ spūne noaâ astâdzi şi svănʿta ĕυanghelĭe de grăĭaşte aşѧ:

« Ꙟtr' ačĕѧ vrѧme să sui Domnulь Hristos ꙟ Ïerusalĭmь, ĭarâ acolo ꙟ Ïērusalĭmь ēra ō fănʿtănâ de să chema fănʿtăna[1] ōei, căči că ꙟtr' ačĕѧ apâ spâla carnĕ şi mânuꙟtaele ōilōrь cū carile fâčѧ jrътvâ. Ꙟtr' ačĕѧ fănʿtănâ, ꙟ toţi aii căte ō
152v datâ ꙟtr'unь anь, să pogorăѧ ꙟnʿgĕrūl | lui Dumnedzău de

[1] Tip. фътъна.

turbura apa; și carė ōmʿ vrě ꙟtra mainʿte după ꙟnʿğerъ, hïe de če boalâ vrě hi bolnavʿ, totъ să tâmâduѧ. Penʿtr' ačě și Solomonъ ꙟpâratъ zidisă acolo činʿči pritvoare de dzăčѧ ꙟtr' änse bolnavïi și aștepta tūrburarѧ apei. Diꙟtr' ačeѧ bolnavi ēra ūnulъ de nū ꙟblase pre pičoare de 38 de ai. Ĭarâ děca měrse Domnulъ Hristos ꙟ Ĭerusalïmъ și trecū pre lănʿgâ ačě fănʿtănâ, vâdzū pre ačelъ bolʿnavъ dzăcândъ ꙟ patъ și știu cu dumnedzăirě sa că de mūltâ vrěme dzače. Și să milostivi dinsulъ milostivulъ nostru Domnulъ Ĭsus Hristos și să apropïe cătr' änsulъ șï-i dzise: « Vrě-veri să hïi sănâtosъ? » Ĭarâ ačelъ | bolnavъ dzise: « Doamne, n'am 153r pre nime să mâ bağe ꙟ fănʿtănâ děca să tūrburâ apa ». Nū știѧ bolnavul ačela că ĭaste Hristos, fïïulъ lui Dūmnedzău; penʿtr' ačě dzise că « n'am pre nime », adecâ n'avě ōmъ să-lъ râdiče și să-lʿ bağe ꙟtr' apâ, căči că nūmai dănăōarâ ꙟntr' ūnъ anъ să turbūra apa și mūlți silïѧ să ꙟtre, če numai ūnulъ să tâmăduѧ. Ĭarâ milostivulъ nostru Domnulъ Ĭsus Hristos dzise lūi: « Hïi sănătos! Scoalâ și-țʿ ĭa patulъ tâu și te dū! » Și ꙟdatâ fū sănâtos bolnavulъ și luâ patul sâu a ūmârъ și purčasâ. Și ačěѧ dzi ēra săꙟbâtâ căndu-lʿ tâmădui Hristos, și dziserâ Jidovïi: « Nū ți să cade să-ți ĭai patulъ ꙟ dzūa si|ꙟbetei ». Bolnavulъ dzise: « Čine m'au sănâ- 153v toșatъ, ačela mĭ-au dzis să-mi ĭau patulъ ». Și ꙟcă nu știѧ bolnavulъ čine l-au tămâduitʿ, căči că Hristos ēșisâ diꙟ nâroade. După ačě-lʿ aflâ Hristos ꙟ beserecâ pre bolnavʿ șï-i dzise: « Ĭatâ ēști sănâtosъ; děcʿmū să nū mai greșești, ca să nu pați mai rău decăt ačasta ».

Vedeți, ĭubițïi mïei frați, cūmъ nu pâțisâ destul râu ačestъ bolnavъ, cănʿdъ dzâcūsâ 38 de ai, de nu ꙟblase pre pičoare; ĭarâ penʿtr' ačě Domnulъ Hristos dzise lui să nu greșască, că de va greși mai mare čertare ğurui-i penʿtrū greșala lui. Și děca știu bolnavul čine l-au tămâduitъ, să dūse de spūse Jidovilorъ că Ĭsus Hristos ĭaste | čine l-au tămâduitъ. 154

Če ēi, ca ūn rodъ ꙟdărâpnicʿ și nemulțâmitorĭu če ēra, nu vrѧ să crĕdzâ, și cu ōchĭi săi vedĕ čĭudesele če fâcѧ fĭiulъ lui Dumnedzău, milostivulъ nostru râscuꙟpărâtorĭu, lecuitorĭul rodului ōmenescъ, carele penʿtru mila sa čѧ mare și negrăitâ s'au pogorâtʿ deꙟ čerĭu pre pâmăntʿtъ și fu ōmʿ penʿtru noi pâcătoșii, pentru noi neꙟțelepțĭi și nemulțâmitorĭi. Ōrbĭi fâcū cu ōchi, ōloğĭi cu pičoare, stricațĭi, sūrdzĭi, pre toți tămâdui, ca și pre ačestъ bolnavъ. Nūmai cu cūvăntulъ său čelъ svăntъ dĕde lui sănâtate șĭ-i dzise să nū gre-
154v șascâ, că penʿtru greșalâ mai | cu mare caznâ ğĭurui-i că-lʿ va čerʿta.

Penʿtr' ačѧ noi, frațilorʿ, fĭindъ creștini direpți, să ne ferimъ de pâcate, că ꙟtr' ačastă lĕğe noaâ bolnavulъ să tlъcuĭaște hĭece ōmъ pâcătosъ pre carele dĭavolulъ slăbĕște de lĕğѧ lui Hristos, adecâ de lĭubovūlъ če ne ꙟvațâ Svenʿțĭѧ Lui să avemъ hĭe cătrâ care creștinъ, de rūgâ, de postъ, de curâțĭe, de direptate, și-lʿ ꙟvațâ Satana să fure, să ūčigâ, să cūrvascâ, să ğure pre strămbъ, să hĭe bețivъ, și inima lui cu vicleșūgъ ō bolnăvĕște și cū alte fapte rĕle. Ačѧ toți vorъ mĕrğe ꙟ ĭadъ penʿtru a lorъ fapte rĕle și pentru lūcruri
155r scărnave și grozave și | ūrăte. Penʿtr' ačĕ vă grijiți și vă opriți voѧ de cătră pâcatele čĕle necurate, ca să nu le fačeți, căči că simteți izbâviți de păcatulъ lūi Adamъ, čelūi diꙟtăĭu nâscūtъ, și simʿteți răscūꙟpârați de Domnulъ nostru Ĭsus Hristos, penʿtru činʿstitъ sinğele său și penʿtru mūꙟca sa č-au vrūt dĕu prĭimitъ de la săzdanĭѧ sa penʿtru ērtarѧ pâcatelorъ noastre, și nĕu datʿ noaâ svăntulʿ botedz, ca să ne curâțimъ de păcatele noastre. Că atūnče ꙟ lĕğѧ vĕche arâtase Dumnedzău fănʿtăna ōei, de ēra de cūrâțire și de sânătate bolnavilorʿ, ĭarâ acmū ꙟ lĕgѧ noaâ au arâtatʿ
155v Dumnedzău svănʿtulъ botedzъ, ca să ne curâțimъ | de boala čĕ de moarte. Boala morței ĭaste păcatul čelъ greu, fĭecare pâcatъ če să fače ꙟ trupulъ și ꙟ sūfletulʿ ōmulūi, de carile

nĕmь lepâdatь ѫ svănʽtulь botedz să nū le facemь; če sămtь acĕstѧ: menʽčïunile, clevetele, zạvistïѧ, lăcomïѧ, beţïѧ, scumʽpĕtѧ, ğurâmăntulь cū străѫbь, farmâčile, curvïile. De acĕstѧ lūcruri a Satanei nĕm lepădatь la svăntulь botedzь, ïarâ dup' ačѧ ïarăşi amь ѫčepūtь a le ѫmulţi şi amь ūitatʽ ğïurâmănʽtulь če nĕmь ğūrūitь să slūjimь lui Dumnedzău. Mai mūlţi sămtь de čeѧ če facʽ lūcrurile şi voѧ Satanei şi slūjescь lui.

Pentr' acĕ, ïubiţïi mïei fra|ţi, să ştiţi că ōmulь pâcătosʽ 156r nu va hi izbăvitь, če va hi ōsindit penʽtrū faptele sale čĕle rĕle; şi aşѧ va hi ōsinʽdit, că vïïaţa de vĕči nū va avѧ, če va hi ѫnecat ѫ mūnčile de vĕči. Deči să vâ feriţi, fraţilorь, să nū faceţi păcate, če să petrĕčeţi cu lïubov ca neşte aleşi a lūi Dumnedzău. Să vâ ïubiţi ūnulь pre alạltь, să nu gănditi rău ūnulь altụi, če cūmь prïeşti ţïe, aşѧ să prïeşti hïecărụi creştinь. Să nū petrĕčeţi ѫ svade, niče ѫ mănïe, niče ѫ clevete, če ѫtrū râbdare mūltâ, ѫtru plecare, ѫtru duhulʽ svăntь, ѫtru pocăinţâ, ѫtru ispovĕdanïe. Să vă ispovedūiţi şi să vâ pocâiţi de greşĕlẹle vo|astre. Că Dumnedzău nū 156v ïubĕşte să pïae nime, če să să ѫtoarcâ hïeče pâcătosʽ şi să hïe vïu. Aşѧ să nevoiţi să faceţi, şi penʽtr' acasta veţi dobăndi de la Domnul Dumnedzăul vostru milâ şi izʽbâvire la dzua ğudeţūlūi şi dūpâ moarte vïïaţa de vĕči, penʽtru Ïsus Hristos, Domʽnulʽ nostru, a cărụѧ ïaste slava şi činstĕ şi ѫchinâčïunѧ şi putĕrѧ şi ѫpărăţïѧ, cu părintele şi cu duhulь svăntь, acmū şi pūrurѧ şi ѫtrū vĕči de vĕči netrecuţi şi nesvărşiţi. Amin.

157r 18. La dumeneca a čінčĕ dupâ Paşti.
ꙟvăţâtūrâ pen'trū credinţa samarĕninei.
Ēʋanghelĭa diꙟ Ĭōan' ꙟ doaâsprădzeče capete.

Cūmu-i apa čĕ de ploae če să pogoarâ diꙟ nuâri pre
pâmăntь, ꙟ mūlte chipuri lūcrĕdzâ, pre căꙟpi şi pre codri,
ꙟ flori şi ꙟ pomeţi, de le crĕşte şi le ꙟfrăm'şadzâ, albĕşte
şi le rūşĕşte, gâlbenĕşte şi mohorâţĕşte, ūnele verdzi, altele
albastre, săvai că ĭaste apa nūmai ꙟtr'ūnь fĕlĭu, ĭarâ ꙟ multe
fĕlĭuri lucrĭadză, ꙟdūlčĕşte şi amăraşte, aşѧ şi duhulь svănt'
157v ꙟ mūlte chipūri lūcrĕdză. Ca | apa spală şi cūrăţĕşte, crĕşte
şi ꙟtărĕşte ꙟtru ꙟţelĕgĕrĕ dumnedzăĭască, ꙟfrămşadză şi
podobĕşte şi nepărâsitь izvoraşte, şi sĕtѧ sūfletulūi poto-
lĕşte şi răcorĕşte.

Dĕčasta apâ grâi Domnūlь Hristos cū |samarĕnina la
pūţulь lūi Ĭacōvь ꙟ şĕse časuri de dzi, cūmь aūdzimь ꙟ
svăn'ta ēʋanghelĭe.

Іωанъ, зачѧло в҃і.

ꙟtr' ačĕѧ vrĕme veni Ĭsus ꙟ četatĕ Samarĭei, če să chema
Siharь, aproape de ūnь sat' če dedĕse Ĭacōvь lui Ĭōsifь,
fĭĭulūi său. Şi acolo ēra ūn' pūţь a lui Ĭacōvь. Ĭarâ Ĭsus,
trudit' de cale, şedzu aşѧ lăn'gâ pūţь. Şi ēra ꙟn al' şĕsele
158r časь. Şi veni ō muĭare diꙟ Sama|rĭѧ să scoaţâ apâ. Grâi ēi
Ĭsus: « Dă-mi să bau! » Ūčeničĭi lui ēra dūşi ꙟ četate să
cum'pere bucate. Şi grâi lūi muĭarѧ samarenina: « Cūmь
tū, fiindь jidovь, de la mene čeri să bĕi, mūĭare samarĕn'câ
fiin'dь ēu? » Că Jidovĭi nū să niče atingь de Samarĕni.
Răspun'se ēi Ĭsus de dzise: « Dĕi şti darulь lui Dumnedzău
şi čine ĭaste čela če grăĭaşte ţĭe « dâ-mi să bau », tū ai čĕre
de la dăn'sь şi ţ'are da apâ vĭe ». Grăi lūi samarenina: « Niče
vasь n'ai şi pūţulь ĭaste adăncь. Dară de ūn'de să aibi apâ

vïe ? Au doară ēşti tu mai mare decătᶜ părintele nostru Ĭacōvъ,
č-au datъ noaâ ačestᶜ pūţъ, şi ačela diѫtr' ănsъ au băutъ, şi
fečorïi lui, şi do|bitoačele lui ?» Răspunse Ĭsus şï-i dzise ēi: 158ᵛ
« Hïečine va bĕ diѫtr' ačasta apâ va ѫseta ĭarâ, ĭarâ čela če
va bĕ de apa če-i voĭu da ēu lui nū va ѫseta ѫ vĕči. Če apa
če-i voĭu da ēu lui va hi ѫtr' ănsᶜ izvorъ de apâ de va curâ ѫ
vïĭaţa de vĕči ». Şi grăi cătr' ănsᶜ muĭarѧ: «Doamne, dă-mi
ačasta apâ, ca să nū mai ѫsetedz, niče să mai vïĭu aičĕ să
scoţᶜ apâ ». Grăi ēi Ĭsus: « Du-te de-ţᶜ chĭamâ bărbatul tău
şi vino aičĕ ». Răspunse muĭarĕ şï-i dzise lui: « N'amъ băr-
batᶜ ». Grăi ēi Ĭsus: « Bine dziseşi că « n'amᶜ bârbatᶜ », că
činᶜči bărbaţi ai avutᶜ şi acᶜmu carele ai nu-ţᶜ ĭaste băr-
batъ ». « Ačasta cu adevăratᶜ ai dzisъ », grăi lui mūĭarѧ.
« Doamᶜne, vâdzъ că tu eşti prorocъ. Pâri|nţïi noştri ѫtr' 159ʳ
ačasta mâgură s'au ѫchinatъ, ĭară voi grăiţi că ѫ Ĭerusalimъ
ĭaste loculᶜ ūnᶜde să cade să să ѫchine. » Grăi ēi Ĭsus: « Mūĭare,
crĕde-mă că vine ō vrĕme căndъ niče ѫtr' ačasta măgură, niče
ѫ Ĭerusalïmъ vă veţi ѫchina părintelui. Voi vă ѫchinaţi
cărụѧ nū ştiţi; noi ne ѫchinâm cărụѧ ştimъ, că mănᶜtūinᶜţa
diѫ Jidovi ĭaste. Če vine ō vrĕme şi acmū ĭaste, căndъ ѫchi-
nătorïi čei adeveri să vōrъ ѫchina pârintelui cu duhulъ şi
cu adevara, că şi părintele pre ūnïi ca ačeѧ čarcâ carïi să
vorъ ѫchina lui. Duhulъ ĭaste Dumnedzău, şi čeѧ če să vorъ
ѫchina lui cu duhulᶜ şi cu adevara să cade să să ѫchine.» | Grâi 159ᵛ
lui mūĭarѧ: « Ştimъ că-i să vïe Mẹsïa če-lᶜ va chema Hristos.
Căndъ va veni ačela ne va spūne noaâ ačĕstĕ toate ». Grâi
ēi Ĭsus: « Ēu sămtᶜ, čela če grăĭaşte cu tine ». Şi atunᶜči
venirâ ūčeničïi lui şi să mira că grâѧşte cu mūĭare, ĭarâ
nime nu-i dzise « če caōţi ? » sau « če grâeşti cu nūsa ? ». Şi
lâsâ vasulᶜ său mūĭarѧ şi să dusâ ѫ četate şi grâi ōamenilōrъ:
« Veniţi de vedeţi ōmulᶜ carele mĭ-au dzisъ toate căte amъ
fâcutъ. Doară să nu hïe ačela Hristos ? » Şi ēşirâ diѫ četate
şi veniѧ cătr' ănᶜsᶜ. Ĭarâ ѫtre ačĕstѧ ruga-lъ priѫsulᶜ ūče-

ničïi lui de grăiѧ: « Ѫvățâtorĭu, mânăѫcâ! » Ĭară ēlъ dzise
160r lorʻ: « Ēu amъ a măѫca bucatele carile voi nu științ ». | Și
grăiѧ ŭčeničïi ѫtru sine: « Doară ĭ-au adūs lui cineva dĕu
măѫcatъ? » Grăi lorъ Ĭsus: « Būcatele mĕle sămtʻ ca să facʻ
voĭa čeluѧ če m'au tremis și să facъ lucrul lui. Au nū grăiți
voi că ѫcâ sămtʻ patru lūni și va veni sĕčerѧ? Ĭată grâescъ
voaâ: râdicați ōchïi voștri și vedeți holdele că sămtъ plăvițe
amu cătrâ sĕčere. Și čine va săčera platâ va lūa și va aduna
rōadă ѫ vïața de vĕči, ca și čela če samănâ să să būcure de-
preunâ cu čela če sĕčerâ. De ačasta ĭaste cūvăntulъ adevâ-
ratʻ, că altulʻ ĭaste čela če samănâ, și altulʻ čela če sĕčerâ.
160v Ēu v'amъ tremisъ pre voi să sečerați ūnde voi nū v'ați | trudit
și voi ѫ usteniѫța lorʻ ați ѫtrat. » Ĭară diѫ četatѧ ačĕѧ mūlʻți
credzurâ diѫ Samarĕni penʻtru cuvăntulʻ muerei če mărtū-
risïѧ că « mĭ-au dzisъ toate căte amъ fâcūtъ ». Ĭarâ dĕca
venirâ la dănsъ Samarĕnïi, rūgară-lъ priѫsъ să petrĕcâ la
dănʻși. Și petrecu acolo doaâ dzile și mūlt mai vrъtosъ cre-
dzūrâ penʻtru cuvănʻtulъ lui. Ĭarâ mūerei grâiѧ că « dĕcmū
nu mai crĕdemъ penʻtrū cuvănʻtulъ tâu, că ѫsine aūdzimъ
și știmъ că ačesta ĭaste cū adevăratъ izbăvitorĭulъ lūmïei,
Hristos ».

Ѫvățâtūrâ diѫtr'ačastâ svăntâ ēυanghelïe.

Domnul nostru Ĭsus Hristos, fïĭul lūi Dumnedzău, izbâ-
161r vitorĭul lumïei, ѫ|blăndʻ cu trupʻ pre pămăntʻ și agoni-
sinʻdъ măntuinʻțâ rōdulūi ōmenescъ, mĕrse și ѫ Samarïѧ.
Ačasta Samarïѧ de demūltъ ēra țarâ bogatâ și cu mūlți
ōameni. Ѫnʻsâ, penʻtru căči nu să ѫchina lūi Dumnedzău
ca alți Jidovi, če să ѫchina bodzilōrъ, să mănïe Dumnedzău
pre dănʻși și tremisâ ѫpâratulʻ de Sirïѧ de-i robi și ѫ loculъ
lorъ puse alți ōameni să petrĕcâ. Și niče ačeѧ nū ține lĕgѧ
lui Mōυsi prorocъ. Penʻtr' ačĕ fū voѧ lūi Dumnedzău de-i

măѫca și pre ačeѧ leii și nū pūtѧ trăi, ce tremiserâ la ѫpâ-
ratūlь de Sirïѧ jelūin‘du-se de če patь. Și ѫpâratūlь ștïu
de Jidovïi če ēra ѫ | robïe, că pen‘tru căči nū ținь lĕğѧ 161v
lui Mōυsi, pen‘tr' ačĕ-i mânăѫcâ leii. Deči le trimise ѫpâ-
ratūlь unь popâ de čei jidovești, să-i ѫvĕțe lĕğѧ. Și niče
așѧ nū primirâ lĕğѧ deplin, če ūnele diѫtr' ănse ținѧ, altele
nu ținĕ. Pen‘tr' ačѧ ēra ūrăți Jidovilor‘.

Ѫtr' ačasta Samarïѧ petrecusâ ōarecăn‘dь mai de demultь
și Ïacovь, fečorulь lūi Ïsaacь, și fâcusâ ūnь pūțь. La ačela
pūțь ședzū și Hristos, trūditь de cale, ѫtr' amïadzădzi. Și
veni ō mūïare diѫ Samarïѧ să scoațâ apâ. Ïară ѫtr' ačela
časь ēra duși učeničïi lūi Hristos ѫ četate să cūmpere păine;
ș' ačasta fu ѫțelepčïunĕ lui Hristos: că de vrĕ vedĕ | mūïarѧ 162r
ačĕѧ ūnь ōmь cu 12 slugi, să vrĕ rūșina și nū vrĕ mѧr‘ğe.
Pen‘tr' ačĕ, dĕca mĕrse la pūțь, grâi cătr' ăn‘sâ Domnul‘
Hristos: « Muïare, dă-mi apâ să bau! » Ïarâ ïa, ștïin‘dь că
sămtь ūrăți Samarĕnïi Jidovilorь, dzise: « Cūmь čei tu de la
mene apâ să bĕi, că ēu sămtь samarĕn‘câ și Jidovïi nu să
niče atiѫgь de Samarĕni? » Domnul‘ Hristos ïarâși dzise ei:
« Dĕi ști tu darulь lūi Dumnedzău și čine ïaste čela če grăïaște
cu tine să-i dai apâ, tu mai vrъtosь ai čĕre de la dăns‘ și
ț'are da apâ vïe ». Ačasta dzise Sven‘țïïa Lūi, milostivūl nostru
Domn‘ Ïsus Hristos, de apa če vrѧ să vĕrse diѫ coastele
sale de pre crūče pen‘trū | creștini. Carïi vorь crĕde ѫtru 162v
Sven‘țïïa Lui să ïa ѫ gūrile sale să sâ cūmeneče de prĕsvăn‘tul‘
și čin‘stitūlь și fâcâtorïul‘ de vïïațâ trūpul‘ lūi Hristos și
să bĕ apa și sin‘ğele ačela č-au cūrs‘ diѫ coastele lui de pre
crūče, če să chïamâ și ïaste cūrățïe sūfletūlui și trūpūlui
creștin‘ și ѫnoire botedzūlui nostru. Pen‘tru care lūcrū
dobăn‘dĕște creștinulь, ѫ sufletul‘ și ѫtr' ănima sa, apa ačĕ
vïe, darūl‘ duhului svăn‘tь, de-lь adapâ și-lь râcorĕște de
zădūvulь pâcatelor‘ și a pohtelor‘ lūmïei, și ѫdĕm‘nâ sūfletūlь
ōmūlui să ѫdrâğascâ ѫpârățïѧ čerïulūi și vïïața čĕ netrecūtâ.

163r Ačasta | apâ ğurui Hristos și Samarinĕnei. Și dūp' ačѧ
dzise ēi să-șʿ chĕme bărbatulь; și ѧ bărbatь n'avѧ, če, ca čela
če ști inimile tuturor, arâtâ faptele ēi čĕle ascūnse. Și dĕca
vâdzū muѧrѧ ačĕѧ că-i arătâ vinile ēi čĕle ascunse Domnulь
nostru Ïsus Hristos, credzu că ïaste ačela Mesïa de carele
mârturisïѧ proročii și dzise așѧ: « Doamne, vâdzь că tū
ēști prorocь. Deči mă ꙟvață ūnde mâ voïu ꙟchina, că pă-
rințïi noștri ꙟtr' ačasta mâgūrâ au dzisь că să cade să să
ꙟchine, ïarâ voi dzičeți: « ꙟ Ïērusalimь ïaste loculь ūnde să
cade a să ꙟchina ». Ïarâ milostivul nostru Domn Ïsus Hristos,
fiïulь lui Dumnedzău, râspūnse ēi: « Muѧre, veni-va ō
163v vrĕme, de vor | hi nește ꙟchinâtori adevărați și să vorь
ꙟchina pârintelui čerescь, ꙟsă nū ꙟ Ïerusalïmь, niče ꙟtr'
ačasta măgūrâ nūmai, če pretutindirĕ, ꙟ totь locul ». Aičѧ
arată Hristos, fiïulь lui Dumnedzău, de ꙟchinâtorïi čei
adeveri če vorь vrѧ să crѧdzâ ꙟtru Domnulʿ Hristos și să
sâ botĕdze ꙟ nūmele pârintelui și a fiïului și a duhulūi
svănʿtь. Carïi simʿtemь noi creștinïi čei pravoslavniči, ꙟchi-
nâtori adeveri, de ne ꙟchinâmʿ sventei troițe, tatâlui și
fiïului și duhului svăntь, nu nūmai ꙟ Ïerusalimь, če ꙟ totь
loculь lăudâmь și čĕremь mila Svenʿțïei Lui, și-i fačemь
164r činʿste cūmʿ să cade, ca čelūѧ če ïaste tvorețь | și ziditorïu
a toatâ lūmѧ. Și au vrūtь Svenʿțïѧ Lūi pre ačeѧ ꙟchinâtori
să-i alĕgâ diꙟ toatâ lūmѧ și să-i râscūmʿpere cū činstïtь
sinʿğele său, cūmʿ grăïaște și apostolь Pavelь de dziče:
« Hristos nĕu râscūmʿpâratь diꙟ blâstâmulь legei », adecâ
diꙟ pâcatulʿ lui Adamʿ și a Ēvvei, strămoșïi noștri, care
pâcatь birūѧ asūpra hïecârūi ōmь diꙟ-čepūtulь lūmïei și
ꙟ ïadь merğĕ. Penʿtr' ačela pâcatь și noi simtemь sūptь
blâstâmul lūi Dumnedzău de mūrimь. Penʿtr' ačѧ fiïulь lui
Dumnedzău, milostivulь Domnь Ïsus Hristos, aū vrutʿ dĕu
luatʿ mūꙟcâ și ș'au vrъsatь sinʿğele pre crūče. Zapisulь pâca-
164v tū|lūi a čelūi diꙟtăïu nâscūtь rūpsâ-lʿ și-lʿ pïerdū, și moartѧ

če biruѧ asūpra sūfletelorь noastre cū moartĕ sa vrū de
ō călʿcâ și noaâ ca čela če ĭaste Dumnedzău vĭĭața de vĕči
ne dârui.
Pentr' ačѧ, ĭubiților ь, cade-ni-sâ lūi Dumnedzău laūdâ și
činste și ѫchinâčĭune să-i dūčemь și rūgâ cū credințâ și cū
fricâ, pūrurѧ și ѫ totь časūlь, ca să dobănʿdimь milâ de la
Svenʿțiѧ Lui, să ne aūdzâ ѫ vrĕmĕ rūgei noastre și ѫtru
dzūa mănʿtūinței noastre să ne mănʿtuĭascâ de mūnca de
vĕči. Pre ūni ѫchinâtori ca ačeѧ va Domnulь Hristos să să
ѫchine cu duhulʿ și cu adevara, adẹcâ cū mente și cū cre-
dinʿ|țâ. Pentr' ačĕ, čine diѫ voi să va ѫchina lūi Dūmnedzău 165^{r}
şï i să va ruga să nu sâ ѫchine, niče să sâ roaĝe fărâ mente
și fârâ credinʿțâ, adecâ să nū hïe vătâmatâ inima lui de
mănïe, sau de fâțărïe, sau de zạvistïe, sau de clevete, sau
de alte fapte rĕle. Če ačĕstѧ toate să le lĕpedzi de la tine și
cū mente alinatâ să te roĝi și cu credințâ să credzi, că poate
să-țь folosascâ. Ačĕѧ rūgâ aștaptâ de la noi Dumnedzău,
carĕ Svenʿțïa Lūi ō va audzi și ne va izbavi dẹ toate nevoile
noastre și ne va măѫgâѧ ca ūnь pârinte čerescь.
Cătr' ačĕ ĭarâșь dzise milostivūlь nostrū fĭĭulь lui Dumne-
dzău cătrâ ūčeničĭi|sâi: « Râdicați-vâ ōchïi voștri și vedeți 165^{v}
holdele, că ĭatâ sămt amu de sĕčẹre, și čine va sečera va lua
platâ și va strănʿĝe rōadâ ѫ vĭĭața de vĕči ». Sečerătorĭi
grăi Svenʿțïa Lui că sămtь apostolĭi, ĭarâ plūgarĭi carĭi au
sămânatʿ sămtь proročii. Penʿtr' ačĕѧ grăi ačelʿ cuvănʿtь de
dzise: « Ēu v'am tremisь pre voi să săčerați ūnde nū v'ați
trūditь, če alții s'au truditь, ĭară voi ați ѫtratь ѫ truda ače-
lọra ». Căči că prorocii ѫ lĕĝѧ vĕche au proročitь toți de
izbăvirѧ de vĕči če ēra să vïe Hristos, fĭĭulʿ lui Dumnedzău,
să izbâvascâ pre ōm diѫ muѫca de vĕči. Și penʿtrū mâr-
turĭѧ lorь č-au mărturisitь diѫ-čepūtulь lūmïei pănâ la|Hris- 166^{r}
tos, multe scrъbe și dosădzi au râbdatь și ѫcâ și mūnʿči
și morți groazniče. Ѫsâ pre Hristos cu ōchïi nū l-au vâdzutь.

Ĭarâ apostolïi, săvai că și mai denainte n'au mârturisitъ de
Hristos, ĭară pentr'ačѧ cu ōchïi săi vâdzurâ pre Hristos,
izbâvirѧ čě de věči, nâscūtъ cu trupъ diꙟ svănʿta și prěcū-
rata fečoarâ Mạrïѧ, penʿtru izbăvirѧ noastrâ. Děči pro-
ročïi s'au truditъ děu mârtūrisit că are a veni și a să naște
pre lume, ĭarâ apostolïi ꙟtr' ačѧ trūdâ a lorъ au ꙟtratъ.
Penʿtr' ačě dzise Domnulъ Hristos: « altulъ samânâ și altulъ
sěčerâ ». Proročïi, ca nește plūgari, s'au truditъ děu sâmă-
166v natъ cūvănʿtulъ lūi Dū|mnedzău pre lume, ĭarâ apostolïi,
ca neste sečerâtori, au strănsъ credinčoșïi lūi Hristos ꙟtru
vïĭața de věči.

Ačeѧ sěčere ĭaste și acmū pre totъ ōmūlъ creștinъ če va
petrěče ꙟtru ꙟvâțâtūrile lui Dumnedzău, carile sămtъ
ačěstѧ: lĭubovulъ čelъ nefâțarnicъ, cuvăntulъ čelъ direptъ,
milostenïa; să nū ĭubești răulъ hïecărụi creștinъ; să nū râv-
nești niče dobitoculъ lūi, niče mūĭarѧ lūi; cūmъ ĭubești
să-țъ hïe țïe ōamenïi, așïa și tū să hïi lorъ; să te ferești de a
streinului, să-țʿ hïe destulъ cū al tâu; să vâ grijiți hïecarele
de voi să vâ țineți trupūlъ nespūrcatъ, ꙟ rūgâ, ꙟ trūdâ,
167r ꙟtru paza svenʿtei besě|rici. Ačěstѧ sămtъ roada čě būnâ
carě va hi adūnatâ ꙟtru vïĭața de věči ꙟ-pârâțïѧ čerĭului,
ūnde pre noi pre toți să ne prïimești, Doamne Ĭsuse Hris-
toase, fïĭulʿ lui Dumnedzău, că a ta ĭaste slava și činstѧ
și mârirě și toatâ ꙟchinâčĭuně, acʿmū și pūrurѧ și‿ꙟtru
věči de věči. Aminъ.

---

19. Dumeneca a șěsѧ dupâ Pași.
Penʿtru venʿdecarѧ ōrbulūĭ.

Astâdzi svănʿta ēυanghelïe povestěște noaâ de čĭudesa
č-au fâcūtъ Domnulъ Hristos, děu tâmădūitъ pre ūnъ ōrbъ

č-au fostъ nâscutʿ diꙟ zgâulъ maičei sale aşѧ, cumʿ scrïe
Ĭōan Bogoslov[1] ꙟ 34 capete:
Ꙟtr’ ačĕѧ vrĕme trecăndʿ Ĭsus vâdzū unъ ōmъ ōrbъ diꙟ 167v
naştere. Şi-lʿ ꙟtrebarâ priꙟsъ ūčeničïi lūi (de) grăiră: «Ꙟvă-
ţâtorïu, čine au greşitъ: ōare ačesta, au pârinʿţïi lūi, de s’au
năşcūtʿ ōrbъ?» Răspunse Ĭsus: «Niče ačestʿ au greşitʿ,
niče părinţïi lui; če ca să sâ arate lūcrurile lui Dumnedzău
sprinʿsъ. Că mïe mi să cade să lucredzъ lūcrurile čeluѧ če
m’au tremis, pănâ ĭaste dzūâ, că va veni noaptĕ cănʿdъ nime
nū poate să lucrĕdze. Pănâ sămʿtъ ꙟ lūme, lūminâ sămtъ
lūmïei.» Ačasta deca dzise, şchïōpi pre pâmăntʿ şi fâcu tinâ
diꙟ şchïōpitъ şi cu tina ūnʿse ōchïi ōrbulūi. Şï-i dzi|se lui: 168r
«Du-te de te spalâ ꙟ fănʿtâna Seluamului, če să chĭamă
tremisъ». Dusă-sâ şi să spâlă şi veni cu vedĕre. Ĭarâ večinïi
če-lъ vedzūse priꙟsъ mainte că ĕra ōrbʿ grâiѧ: «Au nu ĭaste
ačesta čela če şedѧ de čerĕ?» Ūnïi grâiѧ că ĭaste ačesta,
alţïi grăiѧ că-i samână lui, ĭarâ ĕlъ grăĭa câ «sămtъ ĕu».
Şï-i grâiѧ lui: «Cumʿ ţi s’au deşchisъ ōchïi?» Răspūnse
ačela şi dzisè: «Ūnʿ ōmʿ če-lъ chĭamă Ĭsus au fâcutъ tinâ
ş’au ūnsъ ōchïi mïei şi mĭ-au dzisъ: «Du-te ꙟ făntăna Silua-
mului de te spalâ». Dūsu-m’amъ de m’amъ spâlatъ şi amʿ
vădzūt.» Şi ĭarâ dziseră lui: «Čine ĭaste?» Şi grăi: «Nu
ştïu». Şi-lʿ duserâ priꙟs la farisei čela če fu|sĕse ōarecăndʿ 168v
ōrbъ. Şi ĕra săꙟbăta căndʿ fâcuse tină Ĭsus şï-i deşchise
lui ōchïi. Şi ĭarâ-l ꙟtreba priꙟs şi farisei: «Cūm ai vădzut?»
Ĭară ĕl dzise lor: «Tină mĭ-au pūs pre ōchi şi m’am spălat
şi vădzʿ». Şi grăiѧ ūnïi diꙟ farïsei: «Nu ĭaste ačesta ōm
de la Dumnedzău, că săꙟbâta nū ferĕşte». Alţïi grâiѧ:
«Cūmъ va putѧ ōmūlъ pâcâtosъ să facъ sĕmne ca ačĕstѧ?»
Şi ĕra priče ꙟtre dănşi. Grăirâ ōrbului ĭarâ: «Tū če grăeşti

[1] Tip. бгослов.

diꙟsʿ că ț'au deșchis ōchĭi tăi?» Ĭară ēlъ dzise că ĭaste pro-
rocъ. Și nu credzură Jidovĭi dinsъ c'au fostʿ ōrbʿ și vĕde,
pănă căndʿ chemară pre părințĭi ačeluѧ če vedѧ șĭ-i ꙟtrebară
grăindʿ: «Ačesta ĭaste fečorul vostru carele grăiți voi că
169r s'au născut | ōrbъ? Dară acmu cum vĕde?» Răspūnserâ
părințĭi lui și dziseră: «Știm că ačesta ĭaste fečorul nostru
și s'au nâscūt ōrbъ, ĭară cum vĕde acmu noi nu știm, sau
čine ĭ-au deșchis lui ōchĭi noi nu știm. Ꙟnsuși are mente,
priꙟsul ꙟtrebați, ꙟnsuși de sine să grăĭască.» Ačĕstѧ dziseră
părințĭi lui, că să temѧ de Jidovi, că să era tocmiți Jidovĭi
ca, de va mărturisi neștine pre Hristos, să hĭe lepădat diꙟ
săbor. Pentr' ačѧ dziseră părințĭi lui că-i ꙟ toată vrъsta,
priꙟsul să-l ꙟtrĕbe. Chemară ș'a doa oară pre omul če
fusĕse ōrbъ și dziseră lui: «Dă slavâ lui Dumnedzău. Noi
știm că ačesta ōmʿ ĭaste păcătos.» Răspūnse ačela și dzise:
«Nu știu. Una știu: c'am fostъ ōrbъ, acmu vădz.» Și ĭară
169v dziseră lui: «Če ț'au | făcut? Cum ț'au deșchis ōchĭi?» Răs-
punse lor: «Ĭată, v'am spūs voaâ și n'ați aūdzit. Dară če
veți ĭară să aūdziți? Au doară și voi veți să hiți ūčeniči lui?»
Ĭară ēi-l ōcărârâ priꙟs șĭ-i dziserâ lui: «Tu ești ūčenicʿ
ačeluѧ, ĭară noi simtemʿ lui Mōυsi ūčeniči. Noi știm că lui
Mōυsi au grăit Dumnedzău, ĭară prĕčesta nu știm de unde
ĭaste.» Răspunse ōmūl și dzise lor: «Dĕčasta ĭaste minunat,
că voi nu știți de unde ĭaste ș'au deșchisъ ōchĭi mĭei. Știm
că pre pâcătoși Dumnedzău nu-i ascultâ, če de ĭaste neștine
činstitorĭu pre Dumnedzău și face voѧ lui, pre čela asculʿtâ.
Diꙟ vĕči nu s'au audzit să deșchidzâ cineva ōchĭi čeluѧ
če-i ōrbъ diꙟ naștere. De n'are hi ačesta de la Dumnedzău, |
170r n'are hi putut face nemică.» Răspūnseră și-i dziserâ lui:
Ꙟ păcate cu totul tĕi născut, și ꙟcă tu ne ꙟveți pre noi».
Și-lъ goniră priꙟs afarâ. Aūdzi Ĭsus că l-au gonitъ priꙟsulъ
afarâ, și-lʿ aflâ priꙟsъ și dzise lūi: «Tū credzi ꙟ fiĭulъ lūi
Dumnedzău?» Răspūꙟse ačela și dzise: «Čine ĭaste, Doamne,

ca să credzъ ѫtr' ănʽsūlъ?» Şï-i dzise lui Ïsus: «Şi vădzutu-l-ai priѫsʽ, şi čela če grăïaşte cu tine, ačela ïaste». Ĭară ēlъ dzise: «Credzʽ, Doamne!» şi să ѫchinâ lūi.

Ѫvăţâturâ diѫtr' ačastâ svăntâ ēvanʽghelïe.

Vrăndъ [1] Domnulъ nostru Ïsus Hristos să arate că ēlъ ïaste adevărat Męsïa, fiïulъ lui Dumnedzău če|lūi de susъ, de la 170ᵛ
Dumnedzău venitъ şi ѫtocma cū Dumnedzău, grăi cătrâ ūčeničïi săi ačēstѧ cuvenʽte de dzise: «Mïe mi să cade să fac lūcrurile čelūѧ če m'au tremisъ, până ïaste dzuâ, că va veni noapʽtѧ căndъ nime nū va putѧ să lucrēdze. Pănâ sămtʽ ѫ lūme, lumină sămʽtъ lūmïei.» Dzua ō grăi Domnulъ Hristos vrēmѧ ačēѧ če ѫbla atunʽče pre pâmănʽtъ; ïarâ noapʽtѧ ō grăi că ïaste vrēmѧ ačēѧ dupâ če să ѫnâlţâ de pre pâmănʽtъ ѫ čerïu. Căči că Domnulʽ nostru Ïsus Hristos să chïamâ şi ïaste soare dereptъ, če să pogoră diѫ čerïu pre pâmănʽtъ, ca să luminēdze nu nūmai ōrbulъ ačela, če şi totъ rodulъ ōmenescъ če-lъ | aflâ ōrbʽ ѫ credinʽţâ, de nu 171ʳ
ştïѧ carele ïaste Dumnedzău, niče vedѧ lūmina dumnedzăirei lui. Penʽtr' ačē Davidъ prorocъ mai denainʽte ştïu cu duhulъ svănʽtъ şi dzise: «Dumnedzău va ѫţelepʽţi ōrbïi». Ïsaïa prorocъ ïarăşi grâïaşte de vrēmѧ ačēѧ če ѫblâ Domnulʽ Hristos pre pâmăntъ de dziče: «Atūnče să vor deşchide ōchïi ōrbilorъ, şi ūrechile sūrdzilorʽ vorʽ audzi». Ačēstѧ lūcruri dzise Domnulъ Hristos că «mi să cade să le facъ pănă sămtʽ pre pămăntъ, că dēca mă voïu duče ѫ čerïu, nu va pūtѧ fače nime ačēstѧ lūcrūri». Aşѧ grâi Hristos, dup' ačѧ şchïōpi ğosʽ pre pămăntъ şi fâcu tinâ cu şchïōpitūl sâu şi cu ačēѧ tinâ ūnsâ | ōchïi ōrbūlui şï-i dzise: «Du-te de 171ᵛ

[1] Tip. врѣдь.

te spalâ ꙟ fântâna Siluamului ». Şi să dusâ ōrbulь de să spâlâ
şi să ꙟtoarsâ cū ōchi.

Ō, mare minūne şi putĕre, depreūnâ şi milâ a milosti-
vului nostru Domnь a lui Hristos! Putѧ Măria Lui nūmai
cu cuvăntulь să-lʿ facâ cu ōchi, ca şi alte čiudese če fâčĕ,
če pentru ca să arate că ĭaste Dumnedzău adevărat, čela
č-au ziditʿ pre Adamь diꙟ pămăntь, penʿtr' ačѧ cu tinâ diꙟ
pămăntʿ venʿdecâ-lь; şi cū şchïōpitь, ca să cunoaştemь că
ačela au sūflatь asupra lūi Adamь şi au ꙟvisь. Şi cūmь să
pogoară ploaѧ pre troscotʿ, de nū face sunet, aşѧ şi mârirѧ
172 lui au pogorăt | pre pămăntь şi s'au ꙟtrupatь diꙟ svănta
Fečoarâ şi ꙟtăĭu ꙟvâţâ lūmѧ cu cūvăntь diꙟ gura sa şi dĕde
svăntulʿ botedzь, şi tremise apostolïi să botĕdze limʿbile şi
ꙟ chipulь ōrbului če s'au spâlatь ꙟ Silūamь şi aū vâdzūtь,
aşѧ şi limbile diꙟ svăntulь botedzь s'au luminatь şi au cūnos-
cutь pre Dumnedzău, pentru ꙟvăţâtura svenʿţilorʿ apostoli
şi au mârturisitь pre Hristos că ĭaste Dumnedzău adevăratʿ.

Penʿtr' ačĕ ꙟpăraţïi şi domnïi čei necredinčoşi gonïѧ şi
munčïѧ pre čeѧ če credѧ. Deči şi noi creştinïi, če mai de-
nainte amʿ fostʿ râtâčiţi şi ōrbi şi diꙟtru ꙟvâţătura lūi Hristos
172ᵛ şi a svenʿţilorʿ apostoli nĕmʿ | lūminatь şi amʿ cunoscūtь
pre Dumnedzău, să nu ne ꙟtūnecâmʿ sūfletele noastre
ĭarâ cū pâcate, ca să nū himь munʿčiţi şi bâtūţi ꙟ vĕči penʿtru
nemulʿţâmirĕ noastrâ. Că ačĕstѧ toate penʿtru noi au fâcūtʿ
şi noaâ au slujitь dūlʿčele şi milostivulʿ nostru Domnь Ĭsus
Hristos. Că şi fănʿtăna ačĕѧ Siluamulʿ svănʿtulь botedzь
au ꙟchipuitʿ şi vrănʿdь Hristos să arate că hïečine să va
spâla ꙟtru apa botedzūlui să va lūmina sūfletĕşte. Penʿtr' ačѧ
tremise acolo şi pre ōrbь să sâ spĕle.

Ꙟ dzilele lūi Ēzechïe ꙟpâratь, če ꙟpârăţïѧ ꙟ Ĭērusalïmь,
173ʳ tremise ōaste mare Senarehimь, ꙟpâratulь Sirei, asū|pra
Ĭērusalimului ca să-l ѧ. Şi dĕca veni ōastĕ preğur četate,
čercară pre ūnde mĕrğe apa ꙟ četate de bau ōamenïi, să bĕ

și ĕi. Și sâpăndъ aflarâ făntăna ačasta, ducănʿdu-se apa pre
sulinare ꙟ četate, și le pârū bine. Če Dūmnedzău ōpri apa
și nu currĕ. Și atăta čĭudesâ să făčĕ ꙟtr' ačĕѧ făntănâ, că
de vrĕ mĕrğe diꙟ ōastѧ Sirĭanilor să ѧ apă, nu currѧ, ĭarâ
dĕca să dūčѧ, ĭarâși currѧ apa și merğѧ ꙟ četate. La ačasta
fănʿtănâ mĕrse ōarecăndʿ și Ïsaĭa prorocъ să bѧ apâ și nū
aflâ, ĭarâ Dumnedzău penʿtru ruga lūi tremise apâ și bâu,
și dĕtūnči să chĭamâ fănʿtăna ačĕѧ Siloamъ, adecâ tremisъ, | că 173v
tremise Dumnedzău apâ și bâu prorocului. Ačasta făntănâ ō
činstiѧ Jidovïi și ō zidisâ cu pĭatrâ frumosъ. La ačasta fănʿ-
tănâ tremise Domnulъ Hristos și ōrbulъ ačela de să spâlâ
și ꙟdatâ vâdzū. Ĭarâ dĕca-lʿ vâdzurâ ōamenïi să mira, și
ūnïi dzičѧ că nū ѧste ačesta ōrbulъ ačela če nū vedѧ, če
ĭaste altulъ de-i samănâ; alțïi ĭarăși dzičѧ că ĭaste ačesta și de
mūltâ minūne ꙟtreba-lъ priꙟsъ cūm au dobănditъ vedĕre și
ꙟ če chipъ s'au tâmâduitъ. Ĭarâ ēlъ cu multă ꙟdrъznire
grâiѧ cătr' ănși și le dzičѧ: « Če vă mirați, ō, ōamenilorъ!
De vâ ĭaste voѧ să știți, ēu vă voĭu spūne. Ūn ōmъ če-lъ
chѧ|mâ Ïsus au fâcūtъ tinâ nū știĭu cu če; ꙟnsâ, cūmъ amъ 174r
ꙟțelesъ cu ūrechile, au șchïōpitъ ğosъ pânâ au fâcūtъ tină.
Și cu ačѧ tinâ m'au ūnsъ pre ūnde mi-sъ ōchïi acmū și
mĭ-au dzisъ să mâ dūcъ să mâ spâlъ ꙟ fănъtăna Siloamulūi;
și cūmъ m'am spâlatъ, ꙟdatâ amʿ vâdzūtъ.» Dĕčĭi luarâ-lъ
și-lъ dūsârâ la farisei, căči că fariseii dūpâ lĕğѧ lorъ ēra
aleși de alți ōameni mai svenți și mai būni. Penʿtr' ačѧ dūsâ-
râ-lъ la dănʿși, ca sâ-lъ ꙟtrĕbe să pričapâ ca nește ꙟțelepʿți
și cârtulari. Penʿtr' ačѧ ēi ꙟtreba-lъ priꙟsъ; și cūm le spūnĕ,
ēi nū credѧ, pânâ če chemarâ și pârinʿții lūi | de-i ꙟtrebarâ 174v
și priꙟșïi: « Ačesta ĭaste fečorulъ vostru, carele dzičeți că [1]
l-ați nâscūtʿ ōrbʿ? Darâ acmū cūm vĕde?» Râspūnʿsârâ
pârinʿții lui și dziserâ: « Știm că ačesta ĭaste fečorulъ nostru

[1] Tip. ка.

şi l-am nâscūtь ōrbь, ĭarâ ꙟ če chipь vĕde acmū, noi nū
ştim'. Ꙟsuşi şti, priꙟsulь ꙟtrebaţi.» Ō, necredin'ţâ nebūnâ
če avѧ fariseii, că vedĕ ōrbul' cu ōchi mârturisin'dь şi spūin'dь
adevâratь şi nū credѧ! Pen'tr' ačasta necredin'ţâ dziče proro-
cul Ĭsaĭa: « Doamne, čine va crĕde mârturĭѧ noastrâ ? », sau:
«Putѧrѧ lui Dūmnedzău cui să va arâta ? », şi ꙟtr' altь locь
175[r] ōčărĕşte-i priꙟşi şi dziče: « Dĕde lorь Dumnedzău ōchi | să
nū vadzâ şi ūrechi să nū audzâ ». Că niče pentrū vedĕrѧ
ōrbulūi să adeverĭѧ, niče pre pârinţĭi lui credѧ. Ačela če
fūsѧse ōrbь mârturisĭa pre vračĭulь čelь adevâratь, pre
Domnulь Hristos, ĭarâ fariseii ōcârăѧ-lь. Necârtūlarĭi mâr-
turisĭѧ-lь Dumnedzău adevârat, ĭarâ cărtularĭi să lepăda
dinsь. Ōrbĭi vâdzurâ lumina dumnedzăirei lui, ĭarâ čeѧ če
vedѧ ōrbirâ. Ō, mare râutate ĭaste pizma! Că pentru pizmâ
niče binele său nu şti să-l činstĕscâ, şi čela če ō are mâ-
năꙟcâ şi roade inima lui şi nemârui binele nu ĭubĕşte.
Pentr' ačѧ să ne ferimь de pizmâ, fraţilorь, să nu pâţimь
175[v] ca Jidovĭi ačeѧ če pen'trū pizma lorь | câdzūrâ ꙟtru necre-
din'ţâ şi nū credzūrâ lūi Hristos. Ōrbulь čelь fârâ de ōchi,
če niče dănâōarâ nū vădzūse čĭudesele lui Hristos če fâčѧ,
ēlь credzū, ĭarâ čei cū ōchi, če vedѧ ꙟ toate dzile čĭudesele
če fâčѧ Hristos, ēi nū credzūrâ. Če dĕca audzirâ ōrbulь
mârturisind' pre Hristos şi spuindь cūmь l-au isţelitь, ēi
să mănĭѧrâ priꙟsь şi-lь ōcârărâ şi-lь scoasârâ şi diꙟ săbo-
rulь lorь afarâ. Ĭară dĕca audzi Domnulь Ĭsus că l-au gonitь
priꙟsь afarâ, ꙟtru ūna de dzile aflâ-lь priꙟsь şĭ-i dzise:
« Credzūt-ai tū ꙟ fiĭulь lūi Dumnedzău ? » Râspūnse ēlь
şi dzise: « Čine ĭaste ačela, Doamne, ca să credzь ꙟtr' ănsь ? »
176[r] Şĭ-i dzise lūi Ĭsus: « Čela [1] | če grâѧşte cu tine, ačela ĭaste ».
Ĭară ēlь dzise: « Credz, Doamne ! » şi să ꙟchinâ lūi.

---

[1] Tip. че. Figurând în josul paginii, pentru a indica începutul paginii următoare, ла a fost omis.

Děci să cade şi noaâ cu toatâ inima să crědem ѫtru Domnulь nostru Ïsus Hristos şi penʻtru dănsь să râbdâm nâpăştile če ne vinь noaâ de la alţi ōameni penʻtru pizma če au pre noi, ca să ne afle şi pre noi Dumnedzău ѫtru scrъbele noastre să ne măѫgăe şi ѫpărâţïѧ čerïulụi să ne dăruïascâ, carѧ noi toţi să ō dobăndimʻ penʻtru Hristos, Domnulь nostru, cârụѧ să cade slava şi toatâ činstѧ ѫtru věči de věči. Aminь.

---

20. La dzua čě slăvită, căndь s'au ѫnălţatь de pre pămăntь ѫ čerïu Domnūlь nostru Ïsus Hristos. 176v

Toţi ōamenïi au fâcūtь činste şi mârire čelọra če ï-au
izbâvitь de vrâjmaşïi sâi şi s'au ѫtorsь cu birūire la casele
sale. Aşѧ să cade şi noaâ să fačemь činste şi mârire lūi Hristos,
Domnūlui nostru, če něu izbâvitь de vrâjʻmaşïi noştri şi cu
birūire s'au ѫtorsь la ѫpârâţïѧ sa, penʻtrū care lūcrū prâz-
nū|im astâdzi cu căntâri şi cu veselïe sūfletěscâ. Că Dom- 177r
nulь nostru Ïsus Hristos, dupâ mūnčile sale č-au râbdat
pentru al nostru bine şi penʻtru a noastrâ izbâvire, au ѫvisь
diѫ morţi şi s'au sculat diѫ groapâ, cūmь s'au arâtatь şi
lūmïei cu sěmne minunate şi cu isprâvi ca ačělѧ, mari şi
slâvite. Cu če cutremūrь de pămăntь, cu če fricâ şi cu če
mărïe şi putěre au zdrobitь ïadulʻ ş'au biruitь dïavolulь şi
l-au prâdatь de sūfletele čělѧ če le ѫghiţise sūptь măna şi
sūptь robïѧ sa! Atâta cătь necūmʻ să râmăe ѫ groapâ ca
ş'alţi morţi, cūmʻ le pârѧ Jịdovilọrь, če cu atăta putěre şi
cu atăta mărïe | ѫvise, cătь şi pečeţile lui Pilatь câdzūrâ 177v
şi strâjѧrïi de frică mare fuğirâ şi ѫvïerѧ lūi Hristos tutū-
rọrь spunѧ şi mârturisïѧ. Şi pănâ ѫtr' atăta adūsârâ pre
Pilatь şi totь rodulь jidovâscь, cătʻ să temūrâ toţi şi să sti-

dirâ, și cū mare rūșine să rușinarâ și ꙟvïerѧ Sven'țïei Sale nu puturâ să o ascūndzâ. Če dĕtūnče pânâ acmū sām'tъ 40 de dzile, de căndъ au ꙟvisъ Hristos pănâ astâdzi, če s'au ꙟnâlțatъ de pre pâmăntъ ꙟ čerïu. Ꙟtr' atătĕ dzile tot'dĕūna s'au adeverit' și s'au arâtatъ lumïei ꙟvïerѧ Sven'țïei Sale. Ĭarâ astâdzi să sūi Domnulъ Hristos de pre pâmăntъ ꙟ
178r čerïu și cu sine dūse patrï|ïarșïi și proročïi și toți direpțïi ačeѧ pre carï-i scoasâ diꙟ robïѧ ïadului, și cu mūltъ plĕnъ să ꙟtoarsâ la pârintele sâu de ūnde ēșisâ.

Pen'tr' ačѧ astâdzi toatâ lumѧ să būcurâ și să veselĕște, și toți pemen'tĕnïi mūl'țâmimъ și dâmъ laudâ lūi Dumnedzău, că ꙟpreūnâ cū sine ne dūsâ la Dumnedzău, pârintele sâu, și diꙟ mūꙟca ïadulūi ne scoasâ și diꙟ mănïѧ lūi Dumnedzău ne măntui. Nūmai atăta če ne trebuѧște, ꙟtru vïѧță noaâ și fărâ de pâcate să ꙟblâmъ și ꙟtr' ănsâ să petrĕčem', ïarâ ꙟtru vïѧța čĕ cu pâcate č-amъ fostъ mainte să nū ne ꙟtoarčem.

178v Astâdzi Domnūl Hristos stâtū pre mâgura Ēleōnū|lui și toți sven'țïi cu nūsъ, ūnïi scoși diꙟ ïadъ, cūmu-sъ proročïi și patrïïarșïi, alțïi de pre pâmănt' adunați, cumꙋ-sъ apostolïi și ūčeničïi lūi, cârora vrū Dumnedzău să le arate dučerĕ sa de pre pâmăntъ ꙟ čerïu. Și li să arâtâ astâdzi și cu nūșïi ēși diꙟ Ïērusalïmъ și să sui la mâgura Ēleōnulūi. Și mūlte vorovi cu nuși de lūcrurile čĕle čerești și de ꙟpârâțïѧ čerïulūi. Ꙟ mijloculъ altorъ voroave grâi ș'ačasta câtr' ănșïi:

« Dupâ svatulъ pârintelui mïeu čelūi diꙟ vĕči, m'amъ pogorâtъ diꙟ čerïu pre pâmăntъ și diꙟ mârire ꙟtru smerenïe,
179r ș'am lūatъ trupulъ lui Adamъ čelъ pâcâtosъ de l-am' cu|râtitъ și l-amъ sven'țitъ. Și macarъ c'amъ și râbdatъ cu trūpulъ mïeu mūnči și dureri, și moarte am' gustatъ, če așѧ ïaste scrisъ de proroči și așѧ să câdĕ lūi Hristos să chinūѧscâ și sâ ꙟvïe diꙟ morți a treѧ dzi. Câ pen'tr' ačѧ amъ izbâvitъ pre Adam' și totъ rodūlъ lūi diꙟ durĕrѧ morței ceii de vĕči și

l-amь dūsь cătrâ vïѧța čѧ netrecūtâ. Și dūpâ chinūrile mĕle,
a treѧ dzi m'amь scūlatь diꙟ morți ș'amᶜ arâtatь tuturọrь
mọrțilọrь lumịnâ de ꙟvïere și schiꙟbare diꙟ putreğïune
ꙟtru vïață nepūtredâ, și diꙟ moarte ꙟtru vïațâ fâră de moarte.
Că și ꙟtru dzūa morței mѧle mūlte | gropi amь deșchisь și 179v
morți diꙟ vĕči amь ꙟvisь. Și voi simᶜteți marturi ačestọra
tuturọrᶜ, că ꙟnaintѧ ọchilọrь voștri și fârâ dĕčѧstĕ mūlte
lūcrūri minunate amь fâcūtь. Penᶜtr' ačѧ mârturisiți ꙟtru
toate liꙟbile și ꙟ toate semenᶜțïile pocâință ca să sâ pocâѧscâ
de faptele lorь čĕle rĕle și să sâ ꙟtoarcâ să crѧdzâ ꙟtru
nūmele mïeu. Și ēu voĭu prïimi priꙟși și voĭu ērta toate
pâcatele lorь; și ačeѧ vor hi ōamenïi mïei, și ēu le voĭu hi
lorᶜ Dumnedzău; ačeѧ vor hi mïe fečori și fѧte, ĭarâ ēu le
voĭu hi lor pârinte. Și voi, ō, sọțïi mïei și učeničïi mïei,
de vâ pare că nū veți putѧ ačĕ|stѧ să le tocmiți și să ꙟtoar- 180r
čeți lumѧ să crĕdzâ ꙟtru nūmele mïeu, ĭarâ voi nū eșireți,
če ședeți ꙟ četatѧ Ïērusalimulūi pănâ căndь vâ veți ꙟbrâca
cu pūtѧrѧ čĕ de sūsь a dūhului svăntᶜ. Și ēu voĭu tremite
spre voi ğïurūirѧ pârintelui mïeu și dĕčïѧ vețᶜ hi tari și
putѧrᶜniči asupra dïïavolulụi și slūğilorь lui, și toatâ putĕrѧ
lorь ō veți câlca, și mulțime de sūflete diꙟ putĕrѧ lūi čѧ
ꙟtunecată la luminâ veți scoate.»

Și ačĕstѧ cuvente dĕca grâi cătr' ănșïi Domnulᶜ nostru Ïsus
Hristos, scoasâ priꙟșïi afarâ diꙟ četatѧ Ïērusalimulūi și-i
dūsâ priꙟși la Viѳanïa, cătrâ mâgūra Ēleōnū|lūi. Și acolọ 180v
le spūse lorь de dūčerѧ sa; cūmь va să sâ dūcâ diꙟ častâ
lūme de ğos, če-i cū scrъbe și cu lacrâmi, cătrâ lūmѧ čĕ
de sūsь, la frămsĕțĕ mârirei sale, la ꙟpârâțïѧ sa čѧ netrecutâ,
ꙟ scaūnь de dirĕptu pârinᶜtelūi, ūnᶜdĕu fostᶜ ꙟtăĭu. Și dzise
cătr' ănși: « Ĭatâ ēu mâ dūc la pârintele mïeu și la pârintele
vostrū, și cătrâ Dūmnedzăulь mïeu și cătrâ Dumnedzăulᶜ
vostru. Penᶜtr' ačĕ vâ būcūrați cu mene și nu vă scărbireți
pentr' ačĕstѧ cuvente.»

Ĭarâ atūnče ēra adunați cu Hristos ѫ mâgura Ēleōnūlui mūlte nâroade, credinʿčoși pânâ ѫ činči sūte de sūflete
181r și prĕcurata maica Svenʿțĭei Sa|le. Și dĕca audzirâ ačĕstѧ cuvente diѫ rostulь Svențĭei Sale, atūnči foarte să ōbidūiră și de amarâ tăѫguire și de umilințâ să ѫplūrâ. Și ūnïi plăngѧ și lacrâmi pre fѧțele lorь cūrĕ; alțïi câdѧ la pičoarele Svențĭei Sale și cu lacrâmi le cuprindѧ de le sâruta și cu jѧle grâiѧ: «Penʿtru če te dūči așѧ de năprasnă de la noi, dulčele nostrū ѫvâțâtorĭu? Cūi ne lași pre noi spâmăntați și sărači, milostivūlь nostru pârinte? Pentru če ne părăsești și ne lĕpedzi pre noi, ōile tale čĕle slabe, pre mijlocь de lupi sirĕpi și cuѫpliți, pre mijloculь rodului jido-
181v vâscь, čeѧ če mârirѧ ta nu cunoscь, niče nū|melūi tâu vorь să crĕdzâ?» Ĭarâ Domnulь nostrū Ĭsus Hristos măѫgăę učeničïi sâi cu ačĕstѧ cuvente: «Pârâsiți dĕ plăngerѧ și nu vâ scrъbireți, că ēu nū mâ voĭu despârți de voi, če voĭu hi cu voi pănâ la svărșitūlь vĕcūlūi; și nū vâ voĭu lâsa sârači, če voĭu tremite voaâ altь măngăitorĭu, duhulь svăntь, pre čela če v'au ğĭuruitь pârintele mĭeu să vă-lʿ dѧ. Că pârintele v'au ĭubitь pre voi, cūmь și voi atʿ ĭubitь pre mene. Și mai bine va hi voaâ să mâ dūc ēu, că de nū mâ voĭu dūče, măѫgăitorĭulь duhulʿ svăntь nū va veni voaâ; ĭarâ dĕca mâ voĭu duče, ēū-l voĭu tremite voaâ de la pârintele mĭeu, duhulь
182r čelь svăntь adevârat | măѫgâitorĭu. Și dĕca va veni ačela, va ѫdirepta pre voi spre toatâ adevara și va descoperi voaâ taina venirei mĕle pre pâmăntь și a ѫtrupârei mĕle, și va ѫvâța pre voi toatâ ѫțelepčĭunĕ čerĭului și de čĕlĕ če vor hi ѫnainʿte va spūne voaâ. Ačela scrъba voastrâ ō va schimʿba ѫtru bucūrĭe și plăngerĕ voastrâ va măѫgăѧ.»

Și dĕca dzise ačĕstѧ, să depârtâ puținelʿ de la dănșïi și-șʿ rădicâ mănule sale de-ĭ blagoslovi priѫșïi, ĭarâ ēi câdzūrâ de să ѫchinarâ lui cu smerenĭe. Și adecâ ūnь nūârь luminatʿ ačïiși-lь cupriѫsâ priѫsь și-lʿ luâ diѫtre

ōchĭi lorь. Și ducăndu-sâ Svenʿțĭѧ Sa cătrâ čerĭu, čerĭuri|le 182v
să veselirâ de venirѧ tvorețūlui sâu și porțile sale-șʿ
deșʿchisârâ. Čĕtele ѫngĕrilorь, de mūltâ spaimâ și de
būcūrĭe fĭindь cupriѫși, ēșirâ ѫnaintѧ Domnūlui sâu și
ca čeluѧ če ѧste ѫpâratь čerului și pâmântūlui câdzūrâ
de sâ ѫchinarâ. Heruvimĭi și serafimĭi cu căntâri și cu
glasuri ѫgĕreștĭ-lь petrečѧ sūindū-se de pre pâmănʿtь ѫ
čerĭu. Duhulь svăntʿ ēși ѫtru tăѫpinarѧ lui, cu veselĭe
penʿtru biruirѧ Svenʿțĭei Sale. Pârintele čerescь luâ fĭĭul sâu
pre brațele sale, ūndĕu fostь și mainte. Ĭarâ apostolĭi râmasârâ
ğos și cu mare jѧle câōta spre čerĭu și să bâtѧ ѫ pĭepʿtь și
lacrâ|mi pre fĕțele sale vârsa. Atūnʿči cunoscūrâ că ačela 183r
ĭaste čela č-au fâcūtь čerĭulь și pâmăntulь, ș'au strâničitʿ
cu nușĭi pre pâmănʿtь ca unь necūnoscūt. Și mai vărtosь
atūnči să ѫplurâ de jelanĭe și de ōbidâ, dĕca-ș adūsârâ
amente că de mūlte ōri s'au ѫdoitь și n'au credzūtь lūi cu
toatâ inima, și de mūlte ōri și cu cuvănʿtulь ĭ-au pričitь.
Și penʿtr' ačѧ foarte să ѫplu de scrъbâ și de grije inima și
sūfletulь lorь. Ѫtr' ačesta chipь, cănʿdь are hi ūnь ѫpâratь
mare sâ-șʿ lĕpede stema și câѻanele și să sâ dūcâ ѫ casa
ūnĭi slugi a sale să petrĕcâ ѫ casa lui căteva dzile, și să nū-l
cunoascâ | nime și să rabde toate scrъbele și cuventele čĕle 183v
cu mănĭe a slūğei sale, și dĕca să va dūče ѫpâratulь ačela
diѫ casa slugei sale să știe dĕčĭi slūga ačĕѧ c'au fostʿ ѫpă-
ratul lui ѫ casa sa, cūmь să nū-lь cuprindzâ scrъbâ și ōbidâ
pre ūnūlь ca ačela, căči n'aū știutʿ c'au fostь ѫpăratulь și
domnulь lūi, če ѧu pričitʿ de multe ōri și l-au scrъbitь
priѫsь! Așѧ ѫtr' ačela chipь și apostolĭi, pănâ fū cu nūșĭ
Hristos pre lūme, nū-lʿ cunoștѧ că ĭaste Dumnedzău și
ѫpăratь; če de mūlte ōri, macar și slujĭѧ lūi, ĭară și pričĭѧ
și de multe ōri-lь sūpâra, ca și Petrъ și fečorĭi lūi Zevedei
și ș'alțĭi. Ĭarâ Domnulь Hristos toate le râbda | și nepri- 184r
čĕperѧ lorь nū ō pomenĭѧ, če-i măѫgĕѧ priѫșĭi cu ğĭuruirѧ

duhului svăntъ și blagoslovenïa sa le dĕde lorъ ducăndu-sâ
ꙟ čerïu.
Ĭarâ ēi, dĕca-lъ vâdzūrâ priꙟsъ ducăndu-sâ spre čerïu,
atūnči-lъ cunoscūrâ priꙟsъ că ѧste ačela carele s'au pogorât
diꙟ čerïu pre pâmăntъ. Atūnči mai vărtosʿ suspina și
plăngѧ de dučerѧ lui. Ĭarâ Dumnedzău vâdzăndъ scrъba
și ōbida lorъ, tremisâ lorъ ꙟngĕrïi sâi, pre Mihail și pre
Gavrïilʿ, ca să-i măꙟgăe priꙟșïi diꙟ scrъba lorъ. Și adecâ
stâtūrâ ꙟnaintѧ lorъ doi bârbați cu veșʿmente albe și dziserâ
lorъ: « Bârbați galileѧni, če stați de căōtați ꙟn čerïu? Ačesta
184v Ïsus, če s'au ꙟnâl|țatъ de lə voi ꙟn čerïu ꙟtr' ačesta chipъ,
va veni ïarâși de va ğïudeca lūmѧ ꙟtru ꙟtunĕreče de svenți,
ꙟnʿğerïi săi.» Atūnče dĕca-șʿ râdicarâ ōchïi sâi apostolïi
de căōtarâ spre ꙟngeri, ūitarâ scărba mirăndu-se de frăm-
sѧțѧ fĕței lor și de portūlъ veșmenteloṛъ če ēra priꙟșïi și să
ꙟchinarâ lor. Și ačeѧ fūrâ nevâdzūți ꙟnaintѧ lorъ. Ĭarâ
apostolïi să ꙟtoarsârâ diꙟ mâgurâ če ō chѧmâ Ēleōnulъ
cū bucūrïe mūlʿtâ, de petrečѧ pūrurѧ ꙟ besĕrecâ cu postʿ
și cu rūgâ mare și aștepta ferĭčita ğïuruire și venirѧ duhu-
lui svănʿtъ.
Ačesta praznicъ prâznuimъ noi astâdzi, creștini.
185r Pentr' ačĕ vă veseliți čei mari și čei | miči, bârbații și
fâmeile, să proslâvimъ ačastâ mare și minunatâ minūne,
să lâūdâmъ taina ačastâ nepričepūtâ, să pričĕpemʿ če ïaste
ꙟțelepčïunѧ lùi Dumnedzău; cumъ Dumnedzău čela če
ïaste mainte de vĕči veni de să ꙟtrupâ penʿtru noi diꙟ svănta
fečoarâ diꙟ Mạrïa, și ꙟsâtâ și flâmăndzi și samaritĕn fū
cuvănʿtatʿ, și ꙟdrâčit fu grâit, și fuği denaintѧ vrâjʿmașiloṛъ,
fu mâscâritʿ ca ūnъ menʿčïunosъ, fu ōcârât ca unʿ amăğeu,
fu bâtūt cu palma prespre ōbrazʿ ca unъ robъ, pedepsitʿ fu
ca ūnъ streinъ, bâtūtъ fu ca unʿ vinovatъ, șchïupitъ fū ca
185v ūnʿ lepâdatъ, râstignitъ fu ꙟtre doi | tâlhari ca ūnъ fâcă-
torïu râu, ꙟgropatъ fu ca ūnъ mo.tъ. Și ačĕstѧ toate le râbdâ

ca ūnʿ ōm deplinь če ēra. Câci și penʿtrū če? Penʿtru spâ-
senīa noastrâ, pentru a noastrâ izbâvire, penʿtru ca sâ
izbâvascâ rodulь ōmenescʿ diꙟ amarulь și ꙟtūnecatul ĭad.
Penʿtr' ačĕ astâdzi să ꙟnâlțâ de pre pâmăntь ꙟ čerĭu ca ūnʿ
biruitorĭu și mūltь plĕnь dūsâ cu sine pârintelui sâu, adecâ
sūfletele ačĕlѧ če le scoasâ diꙟ temnițele ĭadului. Ačĕstѧ
toate să le socotimʿ și să le ținemʿ mente, ca să nū-lь amâ-
rămь și noi cu lūcruri rĕle. Sosĕște c'au fostь ōcârâtь de vrâj-
mașĭi sâi, de Jidovi, ꙟcai noi, če ne | chemâmь șerbi și slūği 186r
lūi, să nū-lь ocârămь cū faptele noastre čĕle rĕle. Sosĕște
că-i măscârit de Jidovi, călʿcâtorĭi[1] čei de lѧğe, ꙟcai noi
creștinĭi să nu-l mâscârimь cū râūtâțile noastre. Căči că de
vomь mâscâri creștinūlь če-i ꙟtr'o credințâ cu noi, de vomʿ
ōcără sâraculь, căndь vomь dosâdi mișelulь, căndь vomь
ōbidui betĕgulь, ꙟsuși pre Hristos vomь ocâră și-lь vomь
dosâdi. Căči că Hristos așѧ dziče: « Čine če bine saū če
râū va fače ūnui ōmь dĕčești mai miči, mïe fače, că ačeѧ
sămtь frațĭi mïei ». Penʿtr' ačĕ ōare če râu fačemь crești-
nulūi, lui Hristos fačem. Deči če folosь ĭaste, fra|țĭi mïei, 186v
de vom činʿsti pre čei bogați, ĭarâ pre čei mișei vomь ōbidūi
și-i vomь dosâdi. Ĭani spūneți-mi, carĭi ne asūprescь pre
noi: mișeii au bogațĭi? Carĭi ne tragь la ğĭudĕțe, carĭi ne
dosâdescь, carĭi ne ōbiduescь: săračĭi au bogațĭi? Pururѧ de
čei bogați simʿtemь asupriți mai mūltь. Penʿtr' ačѧ mïșeii,
săračĭi, neputĕrničĭi să cade mai mūltь a-i socoti. Ačelora
să ağĭutâmь ꙟtru nevoѧ lorь, ꙟ trĕba ačelora să slujimь,
prĕčeѧ să-i dăruimʿ, prĕčeѧ să ꙟprumutâmь, penʿtru ca să să
činʿstĕscâ și să sâ proslâvascâ Dūmnedzău penʿtru lucrūrile
noastre, câči că Hristos ꙟsuși grâѧște ꙟ svănta ēυanghelïe:
« Penʿ|tr' acasta să proslâvѧște pârinʿtele mïeu, ca să fačeți 187r
lūcrure bune și să-mʿ hiți mïe ūčeniči ». Deči să nevoimь

[1] Tip. кѫкълторїи.

dzūa şi noaptѧ, să-lʿ proslâvimь cu lūcrurile noastre, să-lʿ
činstimь cū faptele noastre čĕle būne şi cu nevoinţa noastrâ,
penʿtru ca să ne spodobascâ ꙟpârăţïei čerïului, binelūi de
vĕči, că ačeluѧ să cade mârire ꙟtru vĕči nesvărşiţi. Amin.

187^v 21. La dumeneca a şĕptѧ dupâ Paşte. ꙟvăţâturâ pentru svenţïi ōteţi č-au fostʿ la săborulь diꙟtăĭu 318 ꙟ Nichei.

Elinïi ꙟ vrĕme de demūltʿ avѧ ōbičnâ aşѧ: če ōm vrѧ
fače vitejïe la râzboĭu şi vrѧ birui vrâjmaşïi ačeiѧ četâţi
diꙟ carѧ ēra, fâčѧ-i chipulь lui ꙟn če chipь ēra ēlь, penʿtru
činstĕ şi penʿtru lauda. Şi dĕčïѧ punѧ chipulь ačela ꙟ mij-
loculь četâţei, ca să-lʿ vadzâ şi alalţi ōameni, să sâ ꙟdĕmne
188^r spre | vitejïe. Penʿtr' ačasta să ꙟčepū ꙟtr' ănşïi şi ꙟchinâčïunѧ
bōdzilorь, că pre cătinelь pre cătinelь să deprinsârâ ōamenïi
a le fače činste ačelorь chipuri şi a le pârѧ că sămtь dum-
nedzăi şi să ꙟchina lorь. Deči ačeѧ fïindь ōameni pâgăni şi
pre Dumnedzău nū cunoştѧ şi ꙟcâ fâčѧ činʿste ōamenilorь
čelorь nevoitori, darâ cu cătь mai vrъtos ni să cade noaâ
să činʿstimь nevoitorïi svenʿtei besĕreči, carïi nu numai
vrâjʿmaşïi noştri čei trupeşti, če şi pre dïѧvolūl, vrăjmaşulь
sūfletelorʿ noastre, l-au biruitь şi l-au călcatь. Penʿtr' ačĕ
ꙟtr' ačastâ dzi de astâdzi şi noi činʿstim svenʿţïi besĕrečei |
188^v noastre, carïi s'au nevoitь ca să ne izbâvascâ diꙟ vicleşūgulʿ
dïavolului, če sămtь svenʿţïi ōteţi carïi au fostь la săborulь
diꙟtăĭu. Ĭarâ ꙟ če chipь au fostʿ şi penʿtru če s'aū fâcūtь
ačela săborь, spūne istorïѧ aşѧ:

ꙟ dzilele lui Costanʿtinь ꙟpăratʿ ačela būnulь şi creşti-
nulь, ēra ūnь dïaconь ꙟtru Alexandrïa la patrïerşïe, ꙟvăţatь
foarte şi filosofь, anūme Arïe. Ačesta ꙟčepū a grâi cūvente

de hūlâ asūpra lui Dumnedzău și a dziče că Hristos nū ѧste Dumnedzău adevăratʿ, če ĭaste zidyre și faptâ lui Dūmnedzău, adecă nū ĭaste sănʿgūrь Dumnedzău fârâ de ꙟčepūtь, če ĭaste ziditь și fâcūtь de Dumnedzău | și are 189r
ꙟčepūtь ca și alte fapʿte. Ĭarâ ꙟ Alexandrïa ēra atūnče patrïarh ʿсвѧтыи Petrъ, și děca vâdzū pre Arïe că ĭaste ēreticь și hulęște pre Dumnedzău, lepâdă-l diꙟ dïaconïe, căči că vâdzū ꙟ visь pre Hristos stănʿdь pre prěstolь ca ūnь prūncь mitĭutelь și ꙟbrâcatь cu ūnь veșʿmăntь rūptь și-lь ꙟtrebâ patrïarhulь Petrь și dzise: « Doamne, čine ț'au rūptь veșʿmăntulь? » și râspūnse de dzise: « Arïe čela če dziče că nu sămʿtь Dumnedzău adevâratь, ačela mi l-au rūptь ». Penʿtr' ačě fū lepâdatь de dïaconïe. Ĭarâ dupâ moartě lui Petrъ, stâtū patrïarhь ꙟ Alexandrïa anūme Ahila, carele ꙟtoarsâ pre Arïe câtrâ | credințâ și-lʿ hirotonisi protopopь 189v
Alexandrïei și-lʿ pūse și dascalʿ să hïe la ꙟvâțătūrâ ꙟ Alexandrïѧ. Deči pânâ fu vïu patrïarhulь Ahila, Arïe ꙟcâ fu creștinь direptь, ĭarâ dupâ moartě lui ĭarâ ꙟčepū a huli ca mainʿte și și mai rău; atâta câtь ꙟșelâ cu cuvăntulь său pre mulʿți ēpiscopi și mitropoliți, și mūltâ ꙟpârechěre și amestecâtūrâ să fâcū ꙟtru besěreca lūi Hristos. Câtь și ꙟpâratulь Costanʿtinь, audzindь děčasta, tremisâ carte la patrïarhūlь Alexandru, cu rūgâmente să nevoĭascâ să ꙟtoarcâ pre Arïe și să-lʿ prïimascâ ĭarâși ꙟ činʿstě č-au avūtь. Če Arïe nu vrū niče | ꙟtr'unʿ chip să să ꙟtoarcâ câtrâ credinʿțâ, 190r
če, de če vedě că-lʿ roagă, děčѧ să mai sălʿbâtăčïѧ. Ačasta audzindь ꙟpâratulь Costantinь, ca ūn ōmь blăndь če ēra, nu să mănïe pre Arïe să-lʿ pĭardzâ, če scrise să sâ străngâ toți patrïarșïi și mitropolițïi și ēpiscopïi și călūgârïi denainte, ꙟ četate ꙟ Nichei, să stѧ de fațâ cū Arïe să vadzâ čine ĭaste vinovatul.

Deči să adunarâ toți ꙟ Nichei 318 de ōteți. Ĭarâ ꙟpâratulь děca audzi că s'aū adunatь ꙟ Nichei, le tremise bucate și

bâūtūri ꙟpârâteşti şi daruri. Ēra acolo adunaţi şi ağutorïi
lūi Arïe cu nūsūlь, şi ꙟpâratulь le dĕde şi lorь loc deusebi |
190v să şadzâ să să ꙟtrĕbe. Ĭarâ svenʻţïi ōteţi şedzūrâ de ō
parte 159, de altâ parte ĭarâşi 159. Atūnʻče să scūlâ şi
ꙟpâratūl săngurь şi să dūse ꙟ săborь şi şedzū ꙟ mijloculь
lorь, ĭarâ svenʻţïi ōteţi să scularâ toţi ꙟnainʻtĕ ꙟpâratulūi
de i sâ ꙟchinarâ şï-i mulţămirâ. Mai mari ačelūѧ săborь
ēra: Silevestru papa de Rămь, Mitrofanʻ patrïarhulь de
Ţarigradь, Alexandrū [1] patrïarhulь de Alexandrïa, depreūnâ
cu marele Aѳanasïe, Ēvstaѳïe patrïarhulь de Antïōhïѧ,
Macarïe patrïarhulь de Ĭērusalimь şi alţi pârinţi svenţi şi
vestiţi, če mărturisise de Hristos ꙟ dzilele alʻtorь ꙟpâraţi
191r mai denainte, a | lūi Dïōclitianь şi a lui Maximïanь şi a lūi
Lichinïe. Ūnora le ēra căte ō mănâ tăѧtă, altora nasulь
tâѧtь, altora ūrechile, altora căte unь ōchïu scos penʻtru
nūmele lui Hristos.

Atūnče grâi ꙟpâratulь cătrâ dănşïi şi dzise: «Svăntь
săborь şi činʻstiţi pârinţi, ascultaţi şi cuvăntulь mïeu, că
ştiţi toţi că eu mainʻte am fostь păgănь şi pre Dumnedzău
n'amь cunoscūtь. Ĭarâ dĕcʼ am [2] cunoscutь credinţa creşti-
nĕscâ şi amь credzūtь lūi Dumnedzău, cu ağutorïulь lui
Hristos amʻ biruitь vrâjmaşïi mïei toţi. Ĭarâ dïavolulь, carele
nū ĭubĕşte binele nemârūi, vădzăndʻ cătâ bucurïe amь ēu
191v penʻtru cre|ştinâtate, au ꙟdemnatʻ vrâjmaşïi lūi Hristos să
facâ ꙟpârechetūrâ ꙟtru credinʻčoşïi besĕrečei lui Hristos.
Pentrʼ ačĕ vă rog pre svenţïile voastre să nevoiţi cu pūtĕrѧ
lui Hristos să biruiţi cuvăntūlʻ lui Arïe, ca să hïe pače ꙟtrū
credinʻčoşïi lui Hristos. Ꙟnsâ nu cū vrajbâ, niče cū svadâ
să hïe ꙟtrebarѧ voastrâ, če cu putĕrѧ lui Dumnedzău şi cu
cuvente smerite, câči că nū vâ ꙟtrebaţi penʻtru nescari
lūcruri lumeşti să vâ svădiţi şi să vâ pričiţi, če penʻtru ca să

[1] Tip. алеѯадроу. [2] Tip. ма.

audzâ toți. Sculați-vâ și facĕți rūgâ toți arhïereii, ca să
umbrĕdze darulь duhului svănʿtь pre noi, să luminĕdze și
pre mene și pre svenʿțiile voastre: pre mene ca | să audzь 192ʳ
și să ѫțelegь cuvăntūl vostru, câči că sămtь procopʿsitь ѫ
limba rămlenĕscâ, ĭarâ limba ēlinĕscâ nu ō știu bine; ĭarâ
pre svențiile voastre, ca să puteți vorovi cu Arïe.»

Atūnče să sculară toți pârinții și sănʿgurь ѫpâratulь, și cu
lacrâmi să rugarâ lui Dumnedzău. Ĭarâ Dūmnedzău penʿtru
să facâ čiudesâ, să cutremurâ totʿ loculь ūnde ședĕ ei, cūmь
audzimь c'au fostь și ѫ vrĕmѧ ačĕѧ căndь s'au pogorâtь
duhulь svăntь pre apostoli. Atūnče luarâ ѫdrъznire svenʿții
ōteți și ѫčepūrâ a să ѫtreba cu Arïe. Și ūneōri râspūndѧ
Ēυstaѳïe patrïarhulь de Antïōhïa, alteōri Ōsïe ēpiscopulʿ
de Chïdruvь, | alteōri alți pârinți cârtūlari și ѫvâțați. Ĭară 192ᵛ
Arïe ѫtăĭu râspūndĕ săngurь, ĭarâ mai apoi ēlь slâbi și pūse
pre ūnь filosofь ēlinь să râspūndzâ. Și filosofulь ca ūnь
ѫvâțatь če ēra grâi și ѫtrebâri grĕle, atâta cătʿ și svenʿții
ōteți să ѫgreuĭarâ a râspūnde. Ĭarâ ūnulь diѫtrū svenʿți,
anūme свѧтыи Spiridonь, vâdzăndь că cū cūvănʿtulь nu să
ѫtoarče filosofulь, grâi de dzise cătr' ănsu: «Ō, filosofe,
credzi că svănta troițâ ĭaste ūnь Dumnedzăū ѫ trei fĕțe?»
Râspūnse filosofulь și dzise: «Nū credzь, câči că nū poate
să hïe Dumnedzău ѫ trei fĕțe». Și dzise svăntulь: «Ēu să-ți
arâtь | ѫ če chipь ĭaste Dumnedzău ѫ trei fĕțe. Adūčeți-mi 193ʳ
ō cărâmidâ.» Și dĕca-i adūsârâ, svăntulь ō luâ și dzise cătrâ
filosofь: «Caōtâ de vedzi adevara, ō, filosofe». Și ѫdatâ
strănse cărâmida ačĕѧ cu ѫbe mănule. Deči foculʿ cu carele
ēra arsâ cârămida ēși ѫ sūsь, apa če ēra ѫtr' ănsâ curse ѫ
ğosь, ĭarâ lūtulь râmase ѫ mănь. Atūnʿče dzise lui: «Ačastă
cărămidâ au n'au fostʿ diѫ trei: diѫ focь și diѫ apâ și diѫ
lūtь, și au fostь ūna? Așѧ ĭaste și svănta troițâ: tatâlь și fiĭulь
și duhūlь svăntь. Ačĕste trei fĕțe ĭaste ūnь Dūmnedzău
adevăratь.» Ačasta čiudesâ dĕca ō vâdzū filosofulь, cre|dzū 193ᵛ

că ĭaste ꙟ trei fĕţe Dumnedzău, ꙟnsâ nu vru să hīe creştinь, če ĭară grâiѧ şi să ꙟtreba penʽtru alte lūcruri. Dĕčĭi ꙟ mūlte dzile să fâcū ꙟtrebare. Ĭarâ ꙟtr' una de dzile, ꙟtr' ačĕlѧ ꙟtrebâri če să ꙟtreba pârinţĭi cu filosofulь, grâi ūnulь diꙟtru arhĭērei şi dzise: « Ō, filosofe, de grâeşti adevârat, să sâ lârğascâ gūra ta să grâeşti şi altele mai mūlte; ĭarâ de grâeşti menʽčĭuni, să sâ astupe gūra ta, să hĭi mūtь ». Şi nūmai căt grâi svănʽtulь ačĕstѧ cuvente, ꙟdatâ amūţi filosofūlь şi dĕčĭѧ nū putū să mai grâѧscâ nemicâ, nūmai če čerşū ō
194r hrъtĭe şi scrise aşѧ: « Svenţi pârinţi, ru|gaţi Dumnedzău să sâ deşʽchidzâ gūra mѧ să grâescь şi să mâ ꙟtorcь şi ēu la credinţâ ». Atūnče să rugarâ arhĭereĭi lūi Dumnedzău şi grâi filosofulь ĭarâşi. Şi ꙟdatâ să botedzâ şi fū creştinь.

Ĭarâ Arĭe, dĕca vâdzū că s'au ꙟtorsь filosofulь carele ēra târĭa lūi, nū vrū să sâ mai plĕče să dzicâ c'aū greşitь şi să sâ ꙟtoarcâ, če stâtū totь ꙟtru necredinţa sa. Penʽtr' ačĕ svenʽţĭi pârinʽţi afurisirâ-l priꙟsь şi-lʽ procleţirâ şi priꙟsūlь şi pre čeѧ če vorь asculta de ꙟvăţătūra lui. Şi scriserâ sâmnul credinţei noastre, adecâ вѣрꙋѭ[1] вь єдиного бога; şi fâcūrâ
194v acolo şi păscâlĭile, cumь vor ţinĕ|creştinii sărbâtorile şi cǎndь vorь fače Paştile; şi scriserâ şi svănta pravilâ, cum să cade noaâ creştinilorь a vĭeţui.

Penʽtr' ačĕ ascultaţi dĕcmū şi svărşitulь lui Arĭe cūmь fū. Dĕca mūri būnūlь şi creştinūlь ꙟpâratь Costanʽtinь şi stâtū ꙟ scaunulь lui fĭĭu-sâu čelʽ mai micь, Costanʽtinь, ca ūn ōmʽ tănârь şi ĭuşor de mente če ēra, să bâgarâ la dănsь cu cūvente priĭatinii lui Arĭe, să primascâ ĭarăşi pre Arĭe şi să nū-lь tremiţâ ꙟtr' Alexandrĭѧ, că sâ temĕ că-lь vorь učide marele Aѳanasĭe şi cu patrĭarhulь de Alexandrĭa, ce să-lʽ pūe să hīe
195r protopopʽ la besĕreca čĕ mare ꙟ Ţarigradь şi dascalʽ ꙟ | şcola četâţei. Deči ꙟpâratul chemâ pre patrĭarhulь Ţarigradūlui,

[1] Tip. вѣрꙋѫ.

pre Alexandru, şī-i dzise să prïimascâ pre Arïe, ꙟtr' ačesta chipʿ să-l facâ să hïe. Ĭarâ patrïarhulъ râspūnse şi dzise: «Mârïa ta ꙟpârate, ꙟ če chipъ dziči mârïa ta să prïimâscъ pre Arïe? Şi ēlъ ĭaste cu totulъ totʿ a dïavolului. Ēu nū počъ să prïimâscъ pre ūnūlъ ca ačesta če ĭaste procleţitъ de atâţѧ pârinʿţi svenʿţi, să cănʿtъ litūrghïe cu nūsъ. Macarъ să s'are şi ꙟtoarče şi să hïe ērtatъ, ꙟcâ nū poate ōmulъ lepâdatʿ să cănte liturghïe děčïi, če să cade să hïe ōmъ prostʿ ca şi alţi ōameni.» Şi dzise ꙟpâratulъ: «De nū-lʿ veri prïimi, ēu voĭu strănʿğe | săbōrъ ca şi tatâ-mïeu şi voĭu socoti děčasta, 195v
şi atūnʿči-lъ veri prïimi şi fârâ de voѧ ta». Patrïarhūlъ râspūnʿse: «Macarъ şi săbōrъ s'ai strănğe, ō, ꙟpârate, amъ nedějde ꙟtru Dumnedzău că cūmъ dzicъ ēu că nū poate să hïe ꙟ preūţïѧ de mainte, aşѧ vorъ dziče şi arhïereii săbōrului ačeluѧ. Ĭară acmu să ştïi, ꙟpărăţïѧ ta, că ēu nū voĭu cănʿta liturghïe cu nūsulъ. Fâ če ştïi, că ēu nu voĭu călʿca lěğѧ.» Aşѧ dzise patrïarhul şi ēşi afarâ. Ĭară ꙟpâratul, fïinʿdъ ꙟdemnatъ şi rugatъ de prïĭatinïi lui Arïe če ēra ꙟ cūrtě lui, scrise râspūnʿsъ aşѧ: «Hïece arhïereu va vrѧ să prïimască pre Arïe, ēlъ să şadzâ ꙟ scaunūlъ | său, ĭarâ carele nū-l va 196r
prïimi, ēlъ să ĭasă afarâ diꙟ scaūnъ». Atunče, děca vâdzu Alexandru patrïarhul că ĭaste ꙟ nevoe ca ačěѧ, pūse nedějdѧ sa pre Dumnedzău. Ꙟ dzūa čěѧ če vrѧ Arïe să cănte litūrghïe cu patrïarhulъ Alexandru şi cu alţi arhïerei, ꙟtr' ačěѧ noapʿte să dūse patrïarhulʿ ꙟ besěrecă şi ꙟtrâ ꙟ ōltarĭulъ besěrečei şi cu lacrămi să ruga lui Dumnedzău ꙟtr' ačesta chipъ: de ĭaste būnъ Arïe şi destonicъ de liturghïe, să-lʿ cruţe; ĭarâ de nū, să-lʿ pĭardzâ de pre faţa pâmănʿtulūi, să nū mai striče creştinïi. Deči patrïĭarhulъ aşѧ să rugâ lui Dumnedzăū. Ĭarâ Arïe şi cū ai săi, děca sosi časulъ liturghïei, purčasă la pa|trïerşïe să cănte liturghïe. Şi mârgăndъ, ꙟtrâ 196v
ꙟtr'ūna de ēşitorile četâţei penʿtru trěba trūpului şi ꙟdatâ să vârsarâ toate maţele lui diꙟ lontrū, de ēşirâ pre ğos. Şi

aşѧ muri ꙟ mănïѧ lui Dumnedzău. Ĭarâ arhïēreii, neştïindь
nemicâ, aşteptarâ-lь mūltâ vrēme şi, dēca vâdzūrâ că zâbă-
vēşte, tremiserâ la gazda lui să-lʻ caōte. Deči, ꙟtrebănʻdь
de ōameni au doarâ l-au vâdzūtь ūndeva, ştïurâ ūnde au
ꙟtratь, şi dēca să dūsârâ, aflarâ-lь priꙟsь ꙟtr' ačesta chipь
mortь. Dēčïi ştïūrâ şi prinʻserâ de vēste toţi, şi creştinïi
197r să veselirâ, ĭarâ ēretičïi să ruşinarâ. Şi aşѧ să izbâvi | besē-
reca lūi Dumnedzău de ēresele lui Arïe.
Penʻtr' ačesta lūcru, creştini blagosloviţi, prâznuimь[1] noi
astădzi săbōrulь svenʻţilorь ōteţi, câči că şi ačeştѧ cu aposto-
lïi au ꙟvăţatь lūmѧ a crēde direptь şi au mârturisitʻ pre
Hristos Dumnedzău adevâratь. Penʻtr' ačē şi noi ꙟ toţi aii
prâznuimь pamenʻtē lōrь, penʻtru ca să ne adūčemʻ amente
cūmь necredinʻčosulь Arïe fu ōsinʻditь penʻtru hūla lui,
ĭară svenʻţïi ōteţi cūmь au nevoitʻ penʻtru credinţâ, şi
Dumnedzău činʻsti priꙟşi, şi astâdzi ōamenïi laudâ-i.
Penʻtr' ačē şi noi să ţinemь vărtosь credinţa če nēu datь noaâ
197v svenʻţïi ōteţi şi să nevoimь să fačemь dzisa lor, | câ căte au
dzisь ēi şi au scrisь, toate sămtь diꙟ duhulь svăntʻ. Să nu
dzičemь că sămtь ačēstѧ cuvenʻte ōmeneşti, če să socotimь
mainte če svenţi sămtь ačeѧ, căt nūmai pentru nūmele
čine-i pomenēşte, ꙟcă sosēşte destūlь a să tēme neştine
dinşïi. Cumь au fostь свѧтыи Silevestrū papa de Rămь,
свѧтыи Nicolae, Aѳanasïe алеѯандрьски, свѧтыи Spiridon
чюдотворецъ şi alţïi carïi nū-i putinţâ a le spūne nūmerele
tuturorь, če au râbdatь scrъbe şi nevoi ꙟ toatâ vïaţa lorь, de
ꙟpâraţi necredinčoşi şi de ēretiči, pentrū ca să ne ꙟvēţe pre
noi a crēde direptь ꙟtru svănta troiţâ če ĭaste săꙟgūrь
198r Dumnedzău, | cărựѧ să ꙟchinâ toate semenţïile čerĭulūi şi
a pâmăntului şi a bezdnelorь. A čelūѧ ĭaste slava şi činstē şi
ţinērѧ şi ꙟpârâţïѧ ꙟtru vēči netrecūţi şi nesvărşiţi. Adevăr.

---
[1] Tip. пржзмꙋнмь.

22. Ꙟ čincidzeči de dzile după Paști, la luminata dzi a[1] duhului svăntь, cănd au pogorăt᾿ pre apostoli ꙟn al treile časь de dzi. 198v

Astâdzi prâznūimь, creștini blagosloviți, dzūa čĕ slăvitâ și cinstitâ, ꙟ carѧ[2] au pogorătь diꙟ čerĭu duhulь svăntь și au venitь pre apostoli la vedĕrѧ tuturor. Și ꙟtr' ačasta dzi ĭaste praznicul și sârbătoarѧ noastrâ ačĕѧ de carѧ proročĭi de dĕmūlt᾿ au proročit | și ꙟ mūlte chipuri ō au ꙟchipuit. Și 199r
toți ꙟpârațĭi, patrĭarșĭi și apostolĭi, carĭi au socotit ș'au luat᾿ amente de tocmala aceștĭѧ dzi, mai denainte de če s'au fâcūt᾿ și s'au ꙟplūtь ꙟtr' ačastâ dzi de astădzi, socotit-au și s'au mirat, miratu-s'au și nu s'au pričepūt č'au vrūt᾿ Dumnedzău să dâruѧscâ și să dѧ čelora če ĭubâscь pre Sven᾿țĭѧ Sa. Că astâdzi au ꙟplūt᾿ ș'au dat Dumnedzău č-au ğĭuruitь la văznesenĭa sa, căndь s'au ꙟnâlțatь de pre pâmăntь ꙟ čerĭu, că va da apostolilorь. Astâdzi le dĕde și le dârui și ꙟtr' ănșĭi s'au izbănditь noaâ tutūrorь. De care lūcru ascūltați povĕstѧ sven᾿tei scriptūri ꙟ če chipь spūne noaâ și ne ꙟ|vațâ de ačastâ 199v
svăntâ și luminatâ dzi de astâdzi.

Dūpâ ꙟnâlțarѧ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, atūnče apostolĭi dĕca sâ ꙟtoarsârâ ꙟ Ĭĕrusalimь diꙟ mâgura Ēleōnului și petrečѧ ꙟ besĕrecâ dzūa și noap᾿tѧ de slujĭѧ lui Dumnedzău cu postь și cu rūgă și aștepta feričita ğĭuruire če le ğĭurūise Domnulь Hristos. Ĭarâ căndь fū ꙟn a dzĕčѧ dzi dupâ če să ꙟnâlțase Hristos, ꙟn al treile čas de dzi, atūnče veni priꙟșĭi duhulь svăntь, cūmь scrĭe și Lūca ēѵanghelist᾿: « Căndь să ꙟplūrâ — dziče — čincidzeči de dzile, ēra apostolĭi adunați toți depreūnâ. Și fū de nâprasnâ ūnь sūnetь diꙟ čerĭu, cūm᾿ are sufla ūnь văntь mare cū

---

[1] Omis (tip. ѕи дꙋ̆хꙋлꙋи). [2] Tip. карж.

200r vi|vorъ și ѫplū toatâ casa ūnde ēra de ședѧ. Și li sâ arâtarâ
lorъ liѫbi ѫpârțite ca ō parâ de focъ și să pūsârâ de ședzură
pe căte ūnulъ careleșʿ diѫși. Și să ѫplūrâ toți de duhulъ
svăntъ și ѫčepūrâ a grâi ѫtr' alte liѫbi cūmuși le deșʿchidĕ
lorъ duhulъ svăntъ să grâѧscâ ѫțelepčiunѧ lūi Dumnedzăū.
Ĭarâ dĕca fu ačesta sūnetъ diѫ čerĭu și ačesta glas, atūnče să
adūnâ nârōdъ mūltъ și să amestecarâ gloatele de să mira
și să čiudĭѧ, căči că audzĭѧ pre apostoli grâinʿdъ ѫ toate
liѫbile; čine ѫ če limbâ să nâscūsâ ѫtr' ačĕѧ-i audzĭѧ grâindъ
mârirѧ lui Dumnedzău. Și grăiѧ ūnulъ cătrâ alaltъ: « Če
200v po|ate hi ačasta, că ačeștѧ toți grăēscъ limbâ galileinĕscâ și
altâ limbâ ēi nū știu; darâ noi cūmu-i audzimъ grâindʿ
careleșʿ diѫșii ѫ limba noastrâ ѫ čĕѧ č-amъ nâscūtʿ ? »
Ĭarâ atūnči ѫ Ĭērusalimъ ēra adunate nâroade multe diѫ
toate limbile căte-sъ pre sūptъ čerĭu, pentru praznicūl če
avѧ ѫtr' ačĕѧ vrĕme Jidovĭi. Ēra Sărbi, Čeși, Nĕmți, Arapi,
Ēgυptĕni, Șpânĭōli, diѫ Asĭa, diѫ Livĭѧ, diѫ Rămʿ, diѫ
Frighĭa, diѫ Critъ și ș'alți nemĕrniči diѫ toate laturile. Și
toți să mira de ѫțelepčiune dumnedzăĭascâ, niče audzitâ,
niče grâitâ, če grăiѧ apostolĭi. Ĭarâ ūnĭi diѫ rodulʿ jidovâscъ
201r vrūrâ să ōcârascâ | pre apostoli și dziserâ că-sъ plini de
vinъ și sămtъ bĕți. Atūnče să sculâ Petrъ diѫ čei 11 și ѫčepū
a grâi câtr' ănșĭi cu glasъ mare: « Ō, voi bârbați jidovi și
toți čeѧ če lâcuiți prespre toatâ lūmѧ, socotiți cuventele
mĕle, că noi nū simtemъ bĕți, cum vâ pare voaâ, că ĭată
că ĭaste ѫn al treile čas de dzi și niče dănâōarâ nu nĕți
vâdzutʿ bĕți ѫtr' ačasta vrĕme. Če ačasta ĭaste dzisa lui Ĭōilъ
prorocъ: « Și va hi la dzilele de apoi — dziče Dūmnedzău —
de voĭu vârsa diѫ duhulъ mĭeu pre totъ ōmulъ și vorъ proroči
fečorĭi voștri și fѧtele voastre, și bâtrănĭi voștri vor vedѧ
201v visuri și tinerĭi voștri vidĕnĭi | vorъ vedѧ. Că și pre șerbĭi
mĭei și pre șĕrbele mĕle ѫtr' ačĕlѧ dzile voĭu vărsa diѫ duhulъ
mĭeu și vorъ proroči.» Că Domnulъ Hristos, pre čela če voi

l-aţi prinsu şi l-aţʿ gâvozditь pre crūče şi l-aţi ōmorătь, pre ačela Dumnedzău l-au ꙟvisь şi cū pūtĕrѧ lūi Dumnedzău s'au ꙟnâlţatь şi ğĭuruirѧ duhului svăntь au luatь de la pârintele ş'au vărsatь ačasta če vedeţi acmu ş'audziţi. Ačesta darь au tremis acmu Dumnedzău voaâ şi fečorilor voştri şi tuturọrь čelọrь de departe cățʿ să vorь ruga Domnūlui Dumnedzăului sâu. Dĕči vâ măntuiţi dĕčestь rodь ꙟdărâpnicь şi vâ botedzaţi ꙟtrū nūmele Domnului lui Ĭsus Hristos şi lūaţi da|rulь duhulūi svăntь.» Ĭarâ ēi dĕca audzirâ să 202r umilirâ cu inimile şi credzūrâ ꙟ nūmele lūi Dumnedzău şi să botedzarâ atūnči 3000 de sūflete şi lūarâ toţi duhulь svăntь.»

Ačeştiѧ tocmĕle dumnedzăeşti şi a venirei duhūlūi svăntь prâznuimь şi sârbâmь ačasta dzi de astâdzi, ca să pomenim şi să ne adūčem amente ꙟ vĕči de binele č-au fâcūtʿ noaâ Dumnedzău. Că chipūlь ačela a lui Dumnedzău carele pūsĕse şi-lʿ arâtase Dumnedzău ꙟ tvorenïa sa, adecâ ꙟ ōmь şi ꙟtăĭu ꙟtru Adamь, care chipʿ şi ōbrazь fiindь grozâvitь şi spurcatь de duhulь čelь râu şi ꙟşelâtorĭu če ꙟşelâ pre Adamь, astâdzi cu duhulь lui Dumnedzău čelь | svăntь stâtū ačela chipь curat şi ꙟfrămşatʿ ꙟtru noi ꙟtru toţi; şi 202v fiindь ačela chipь ōmorătь de meşterşĭugulь dïavolului, ĭarâ de duhulь svăntь s'au ꙟvis şi ĭaste vïu şi ꙟnoitь chipulь lui Dumnedzău ꙟtru noi, cătrâ mărirѧ čĕ de vĕči. Care lūcru nū ĭaste altâ nemicâ fârâ nūmai sūfletulь če ĭaste ꙟ noi, carele l-au sūflat Dumnedzău ꙟ omь. Câči că duhulʿ svăntʿ curâţêşte pre ōm şi-lь svenʿţѧşte şi-lь ꙟnoѧşte, şï-i dâ ꙟ capulь lui ꙟţelepčĭune şi ꙟ limbâ graĭu şi cuvăntʿ, şi ştïinţâ să ştïe de lūcrurile če vor hi ꙟnainte, şi pričĕpere să pričapâ de tainele čĕle neştïūte, pânâ če adūče pre ōmь de-lь schiꙟ|bâ diꙟ vïaţa lūi čĕ pâcâtoasâ şi-lь tocmĕşte de-lь fače pre chipulь şi pre ōbrazulь lui Dūmnedzău, fârâ de 203r pohte şi fârâ de niče ūnь pâcatь, ꙟ če chipь au fostь Adamь căndь l-au zidit Dumnedzău ꙟntăĭu. Şi ačela ōmь ĭaste

děčïi biruitorïu morţei şi ïadului, şi ïaste moşněnь ѫpărâ-
ţïei čerïului. Duhulь svăntь aşijdere diѫ ōameni proşti
alěğe şi fače apostoli şi proroči, ѫvâţâtori, pâstori tūrmei
lui Hristos. Pentr' ačѧ apostolūlь Petrь ne dâ ştire să ştimь
că pen'tru darulь duhului svăntь simtem rodь alesь, semen-
ţïe ѫpârâtěscâ, preuţascâ, sămenţïe svăntă, ōameni dobăn-
203v diţi cu singěle lui | Hristos. Pre ačasta chemare simtemь
chemaţi ca să mârturisimь pre izbâvitorïul' nostru, carele
něu chematь diѫ-tuněrec' ѫtru minunata a lui luminâ.
Pânâ aičě aūdzitь folosūlь duhulūi svănt' cătь folosѧşte
ѫ ōmь, ïarâ děičѧ să audziţi ïarâşi pen'tru care lūcru vine
duhulь svăntь ѫ ōm. Ѫtăïu vine pentru svăntulь botedzь,
če câči că puţini sămtь să poatâ ţině curatь şi cūmū sâ
cade fârâ de pâcate pânâ la moarte svăntulь botedzь. Pen'tr'
ačě Domnulь Hristos au lâsatь ѫvăţăturâ ѫ svănta ēυan-
ghelïe şi ѫtăïu au ѫvâţat pârâsire şi pocâin'ţâ de râutâţi şi
204r de pâcate. Că čine va să' să ѫtoarcâ cătrâ | Dumnedzău,
de pâcate-i caōtâ să să ѫtoarcâ, diѫse să sâ pârăsască şi
pentr' ăѫse să jeluïascâ, ѫ lacrâmi şi ѫ jěle să să pocâïască,
ѫ foame şi ѫ sěte şi ѫ rūgâ să petrěcâ, ca Ninevitěnïi şi ca
Davidь proročь. Děu lūatь cū nedireptūlь cūiva, să-i ѫtoarcâ
şi să-i plătěscâ ca Zak'heïu. Să arūnče milostenïe ѫ poala
mişelulūi, ca să roağe ačěѧ pentr' ăѫsь Dumnedzău, cūmь
au ѫvâţatь Danïilь proročь pre Navohodonosor. Să să roağe
cu mare plecare şi cu inimâ zdrobitâ, ca vamâşūlь.
Al'tâ [1] ѫvâţătūrâ a Domnului lui Hristos ïaste ačasta, ca să
crědemь aşѧ tare să ţinemь cum' ne aratâ noaâ svănta ēυan-
204v ghelïe de Domnūl | Hristos că ïaste al nostru izbâvitorïu, al
nostrū râscūѫpârâtorïu, al nostrū ѫdireptâtorïu, şi čine va
crěde ѫ fiïulь lūi Dūmnedzău va avѧ vïaţa de věči. Ïarâ
cătrâ ačasta credinţâ ѫvaţâ Dumnedzău să avâmь lucrure
būne, adecâ vïïaţâ fârâ de vini, blănděţe, plecare, râbdare,

[1] Tip. Ꙗлтѫ.

curâțïe, direptate, milostenïe, prïin‘țâ fïecârụi creștinъ, foame, sěte pen‘tru Dumnedzău, rūgâ, pază la besěrecâ, svănta cūmẹnecâtụrâ și svănta anafūrâ, nevoință fârâ de lěne dě čercarѧ ꙟpârâțïѧ čerĭului și nepârâsitâ dorire binelui de věči. Ꙟvâțâtūra lui Dumnedzău să pâzim, ꙟ frica lui să lâcuimъ, vïață | noaâ și blagoslovitâ să vïețuimъ ꙟtrū toate 205[r]
būnâtâțile căte-sъ noaâ date de la Dumnedzău și ꙟtr' ăꙟse ca neşte fïi ascūltoi Domnului sâu să ꙟblâmъ și cū nūse credința noastrâ să ꙟfrămșemъ, pen‘tru care lucrū să ne chěme slūği ačelūѧ Dumnedzău. Și vâdzăndъ ș' al‘țïi isprâvile noastre čěle būne vorъ lâūda pre Dumnedzău pârintele čela če ĭaste ꙟ čerĭu. Și ačela ĭubitъ sūflet‘ a čelūѧ blagoslovitъ creștinъ če va avѧ ačěstѧ bunătâți și ꙟtr' ănse va vïețui să să roağe lui Dumnedzău nūmai să-i ꙟmūl‘țascâ și să-i adaōgâ lĭubovulъ cătră Svențïa Sa și cătrâ děproapele sâu și ca să-l‘ ꙟtârěscâ ꙟtru | bunâtâți, să nū hïe ꙟpidecatъ 205[v]
diꙟ vïĭața čě dumnedzăĭascâ de viclěnïi dïĭavoli. Și děčïѧ să mūlțâmascâ lui Dumnedzău, că ačela ĭaste četașъ ğuruirei č-au ğĭuruitъ Domnulъ Hristos ꙟ svănta ēvangheliïe děu dzisъ: «Pârintele mïeū-l va ĭubi și la dănsulъ vomъ veni și lâcașъ ꙟtr' ănsulъ vom fače». Minunatâ venire și vestitâ lâcūire a čestūѧ Domnъ ꙟ lăcașĭulъ inimïei ačelụѧ ōmъ če-l ĭuběște Dumnedzău! Mare darъ a lūi Dumnedzău ĭaste căndъ petrěče Sven‘țïѧ Sa ꙟ ōmъ! Și ačelụѧ ōm‘ nemicâ râutatѧ nū-i poate strica, niče ūnъ lūcrū nū-lъ poate scrъbi, căči că are ağĭutorĭu pre Domnulъ ačela če birūѧște prespre | toate faptele și ș'aū ĭubitъ ꙟtr' ănsъ lâcașъ și petrěcere[1]. De 206[r]
care lūcru spūne Pavelъ apostol‘ de dziče: «De ĭaste Dumnedzău cu noi, dară čine să hïe mai mare pre noi?» A toate lūcrurile simtemъ biruitori pen‘tru Dumnedzău, čela če ne ĭubѧște pre noi. Deči pre care ōmъ ĭubѧște Dūmnedzău pre

[1] Tip. пєнтрєчєрє.

ačela și čarcâtâ [1], la ačela nevâdzūtъ vine de mă.ѫgăe sūfle-
tulъ lūi și inima lui veselĕște, darūlъ .ѫtr' ănsū .ѫmulțѧște,
lĭubovulъ cătrâ Svențĭa Sa-i adaōğe, dâ-i .ѫțelepčĭune și-lъ
.ѫbogâțĕște cu sporĭu dumnedzâescъ, dâ-i blagoslovenĭe
.ѫtrū toate isprâvile lūi și .ѫtrū toate lucrurile. Pače și liniște
206v și tot' binele vine ōmulūi ače|lūѧ pre acăstâ lūme, ĭarâ .ѫ
vĕcūlъ če va hi cu činste și cu mărire-l .ѫcununâ, .ѫtru
vĭața čĕ cū bucūrĭe, .ѫtru .ѫpârâțĭѧ čѧ netrecūtâ și ne-
schi.ѫbatâ, ūndĕ nu sămtъ boale niče durĕre, niče scârbâ,
niče nesosințâ, niče ō grije de nemicâ, nūmai veselĭe ne.ѫče-
tatâ și netrecūtâ.

Dĕči cūm ĭaste feriče de creștinulъ ačela če pen'trū darulъ
duhului svăntъ are pre Dumnedzău .ѫtrū sine, așĕ ĭaste
bečesnicъ și vai de creștinulъ čela če pen'tru pâcat s'au
despărțitъ Dumnedzău di.ѫsъ și duhulъ svăntъ .ѫtr' ănsu nū
lâcuѧște. Ačela ĭaste sâcъ ca ūn' lemnъ ūscatъ gata dĕ ar'derѧ
207r .ѫ foculъ nestinsu. Că .ѫsūși Hristos spūne dĕ|časta cu acĕstѧ
cuvente de dziče: « Ēu sămtъ râdâčina, ĭarâ voi simteți
ōdraslele. Deči hĭecare ōdrasle če nū va face di.ѫ mene roadă
tâѧ-ō-va pârintele mĭeū čel čerescъ și .ѫ focъ ō va arunca.»
Pentr' ačѧ, de n'ai duhulъ svăntъ, pre Dūmnedzău n'ai;
și de n'ai pre Dumnedzău, nemicâ n'ai. Că fârâ dinsъ nemicâ
nū ești și n'ai nemicâ, că niče ūn bine nū poți să fači. Dūm-
nedzău ĭaste izvorъ vĭeței de vĕči, ĭarâ tū de n'ai pre Dum-
nedzău, vĭața de vĕci n'ai, nūmai če-ț' caotă a flămăndzi
ș'a .ѫsăta fârâ di.ѫsul' .ѫ vĕči, și dĕčĭi fârâ de Dumnedzău
ēști ca ō ōdrasle tâѧtâ de la toatâ mila lūi Dumnedzău și
207v ūscatâ și focului de vĕči gâ|tatâ. Pen'tr' ačĕ, cūmъ scrĭū

[1] Tip. чарчѫтѫ. Această lecțiune ne pare mai firească decât aceea la care s'a oprit Dicționarul Academiei (*cearcetă*; s. v. *cerceta*), fiindcă Varlaam folosește verbul *a cercăta* (cf. *au čercătatъ*, 318r), ca și Dosoftei (cf. *cercăteadză*, *Viața și petrecerea svinților*, Iași, 1682, 28v ; *cercăta*, *ibid.* 27v).

ѫvâţătorïi besĕrecei, că bunâtatѧ a toatâ lūmѧ fârâ de Domnul Hristos ïaste sărâčïe şi nesosinţâ şi râutatѧ netrecūtâ[1]. Şi čine ne fače pre noi fârâ de Dūmnedzău? Pâcatulъ. Cūmъ dzиče proroculъ că «pâcatele voastre despartъ ѫtre voi şi ѫtre Dumnedzău», că pâcatulъ scoate afarâ duhūl lūi Dumnedzău diѫ sūfletъ şi duče duhulъ draculūi. Dĕči cūmʿ ïaste săracъ şi mişelъ ōmūlъ fârâ de Dumnedzău, cătъ şi sūfletulъ lui mare greutate-i caūtâ să paţâ, aşѧ şi čela če are pre Dūmnedzăū totъ binele are: are vïaţa de vĕči, are măѫgăѧrѧ duhūlūi svăntъ, ïaste ōdrasle roditoare, | de folosъ ïaste lui Dum- 2.8ʳ
nedzău şi şïe şi dĕproapelūi sâu. Penʿtr' ačĕ să nevoimъ, fraţilor, să avemъ pre Dumnedzău ōaspe ѫ sūfletele şi ѫtr' ănimile noastre. Să-i gătâm cale dragâ şi ïubitâ cu pocâinʿţa şi să gonim ōaspele čelʿ bătrăn dïavolūl cu ispovĕdanïa, če l-amъ chematъ ѫ noi cu pâcatulъ. Şi să chemâm cu foame şi cу sĕte şi cu rugâmente, cu lacrâmi şi cu suspini, ca să vïe Dumnedzău ѫtru noi, să ne ѫnoѧscă şi să ne curâţască de scrъnâvïa pâcatelorъ č-au făcūtъ ѫ noi duhūlъ čelъ râu şi drâčescъ şi să ne dĕ duhulʿ svăntʿ, să putemъ mulţâmi tatâlūi şi fïïului şi duhulūi svăntъ şi să dzičemъ: Svăntâ troiţâ ne|despârţitâ şi neschiѫbatâ, ţïe ne ѫchi- 208ᵛ
nâmъ, tine avemʿ Dumnedzău şi ѫpâratъ, tine tvoreţъ şi ziditorïu mârturisimъ şi te propovedūimʿ a toatâ lūmѧ. Mulţâmimъ milostivirei tale, ѫchinâmu-ne milei tale, că ne ïubişi, că ne miluişi şi ѫplūşi ačasta tainâ če ïaste minunatâ şi proslâvitâ şi ѫngerilorъ nepričepūtâ. Penʿtr'ačѧ rūgâmu-te şi ne cučerim, aičĕ să ne spodobeşti să petrĕčemъ vïaţâ cū pače, fârâ de pâcate, fârâ de smenʿtĕlâ, neѫpidecaţi şi nebiruiţi de vrâjmaşi trupeşti şi sufleteşti, ïarâ acolo să ne dârūeşti să te căntâmъ şi sâ te proslâvimъ cu ѫngerïi, cū | svenʿţïi, cū căţi aū fâcūtъ şi facъ voѧ ta. Câ Svenʿţïa Ta 209ʳ

---

[1] Tip. нєтрикоутѧ.

ĕști lâudatь și proslâvitь, činstitь și ѫchinatь de la toate faptele, acmu și pūrūrѧ și ѫtru netrecūți și nesvărșiți vĕči a tuturor vĕčilor. Amin ͑.

209ᵛ

23. La Dumeneca mare.
Ѫvățătūrâ pen ͑tru toți sven ͑ții.

Ačasta dzi de astâdzi să chѧmâ Dumeneca tuturor sven ͑-țilorь. Pen ͑tr' ačĕ și ѫ limba rumănĕscâ au lūatь a să grâi Dumeneca čĕ mare, câči că astâdzi prâznuimь praznicul ь tuturor sven ͑țilorь. Nu ūnul ͑ sau doi sau dzĕče, če cu mïile

210ʳ și cu ѫtunĕrečele. Ѫtăĭu Mârïѧ Sa Prĕčista, maica | Domnului nostru lui Ĭsus Hristos; a doa apostolïi; a treѧ proročïi; a patra svetitelïi, ѫvâțâtorïi besĕrečei; a činčĕ măčeničïi, bârbați și mueri; a șĕsѧ prĕpodobničïi, câlūgâri și câlūgârițe; a șĕptѧ direp ͑ții, ѫpârați și proști. Pen ͑tr' ačeștѧ sven ͑ți proroculь Ĭsaïa au proročitь diѫ duhulь svănt ͑ dĕu dzisь: « Veselĕște-te, stĕrpâ čĕѧ če n'ai nâscūtь fïi ». Ačasta grâѧște proroculь de besĕreca creștinĕscâ če s'au ѫmūl ͑țitь diѫ pâgăni. Câči că mainte de Hristos au fostь fâră plodь, n'au nâscūtь svenți, pen ͑tr' ačĕ-i dzise stĕrpâ. Și ĭară proročița Anna au dzisь că « stĕrpa nâscū șĕpte și čĕ cu fečori mūlți

210ᵛ slâbi », câči că besĕreca | noastrâ nâscū ačĕste șĕpte čĕte de sven ͑ți č-aū dzisь, ĭarâ besĕreca jidovascâ čĕ ploditoare slâbi și sterpi. Pen ͑trū că duhūlь svăntь-s'aū pogorătь pre apostoli de ĭ-au lūminatь ca dūmenecâ ѫ čĕѧ če au trecūt ͑ și apostolïi au ѫvâțatь lūmѧ; și atăta au plecatь ōamenïi, cătь niče moartĕ n'au socotitь pen ͑tru numele lūi Hristos. Pen ͑tr' ačĕ și sven ͑ții besĕrečei noastre au ѫvățat să prâznu-imь astădzi pamen ͑tĕ lorь, pen ͑tru ca să cūnoaștem če roadâ

au fâcūtъ besĕreca pen'tru ꙟvâţâtūra svenţilorъ apostoli. Şi ĭarâşi, pen'tru că sămt' ūni sven'ţi de rabdâ mūnči şi să sven'ţescъ ꙟ mūlte locuri, şi | sămtъ nepomeniţi şi neştiuţi 211r
ꙟtru ōmeni, ĭarâ la Dūmnedzău au mare činste, pen'tr' ačĕ ĭ-au pūsъ astâdzi toţi să să čin'stĕscâ şi čei neştĭūţi cū čei ştĭūţi. Şi ĭarâşi, că şi dĕcmū ꙟnainte să vor sven'ţi diꙟ ōamenĭi čei nevoitori şi nū vorъ şti ōamenĭi să-i čin'stĕscâ şi să-i prâznuĭascâ, pen'tr' ačĕ ĭ-au ꙟpreunat toţi ꙟtr'o [1] dzi să sâ prăznuĭască.

Pen'tru câči că voničĭi ꙟpârâteşti, căndъ sămtъ čin'stiţi, atūnči ĭaste čin'stitъ şi ꙟpâratulъ, ꙟtr' ačela chipъ şi ꙟtr' ačastâ dzi de astâdzi, ꙟtru carĕ să čin'stescъ sven'ţĭi, mai vrъtos să čin'stĕşte şi să proslâvĕşte Dumnedzău, carele au priimit măčenĭia | lorъ şi ĭ-au čin'stitъ, carele ĭ-au ꙟtâritъ 211v
şi au biruitъ pre dĭavolulъ, carele lĕū dat' putĕre şi ĭ-au lūcratъ Sven'ţĭei Sale cūmъ să cade: ūnĭi cu mūnčile, alţĭi cu de če au putūt a fače bine dĕu ağunsu să ꙟgâduĭascâ lui Dumnedzău. Ačestora tutūrorъ le fačemъ čin'ste şi pomenire astădzi şĭ-i rugâmъ să roağe şi ēi Dumnedzău pen'tru noi, pen'tru că ēi ş'au vrъsat' sinğele sâu pen'tru lĭubovulъ lui Hristos şi au şi ꙟdrъznire mare cătrâ Mârĭa Sa. Că de ascūltâ ūnъ ꙟpârat' slūğile sale če sămtъ ğuraţi să moarâ pentru dănsъ, darâ cu căt mai vrъtōs Hristos să nu ascūlte sven'ţĭi č-au murit pen'tru numele Mârĭei Lui. Au do|arâ nū-sъ mai 212r
mari măčeničĭi decăt slujitorĭi ꙟpârăteşti? Au doară n'aū râbdatъ mai mūlte pedĕpse măčeničĭi pen'trū nūmele lūi Hristos decătъ cumъ rabdâ slujitorĭi pen'tru lĭubovul' [2] ꙟpâratului? Că munčile măčeničilorъ sămtъ mai mari şi mai ꙟfricoşate decăt râzboĭulъ slūjitorilorъ. Če ĭaste frica râzboĭulūi? Doaâ ōşti staū ꙟprotivâ, cū arme ꙟtrarmaţi; sabiĭle strălūčescъ; sigeţile acopârъ soarele; sinğele să varsâ

[1] Tip. ꙟтрꙋ. [2] Tip. любоѧ.

pre pâmăntь ca păraele; trūpurile vōnịčilọrь dzacь ca snopïi
ꙟ vrĕmѧ sĕčerei. Ĭarâ războĭul svenʿțilorь măčeniči ꙟprotiva
212v ꙟpâraților păgăni ĭaste mai minunatь și mai ꙟfricoșatʿ, | câči
că ꙟpărațïi și mâčitelïi ședĕ, ĭarâ măčeničïi sta; ꙟpărații
ꙟtrarmați, ĭarâ măčeničïi goli și biruѧ pre čei ꙟtrarmați. Čine
nu să va mira ? Čine nu să va ūmili ? Bâtutulʿ biruѧ pre čela če-l
bâtĕ, legatulь pre čelʿ dezlegatʿ, arsulь pre čela če-lь ꙟardѧ,
mortulь pre čela če-lʿ ūčidѧ. Cūmu-i pĭatra če să chĭamâ
adamantʿ, cătʿ să ō are ūčide cu hïerulь, totʿ nū sâ zdrobĕște, če
mai vrъtosь să zdrobĕște herūlь cu carele ō ūčide, ꙟtr' ačela
chipь și măčeničïi, cu atitĕ pedĕpse če-i munʿčïѧ, nemicâ
nū gănʿdïѧ, če mai vrъtos pre mâčiteli če-i munčïѧ biruĭa-i [1].
Ačesta râzboĭu ĭaste mai minūnatь și covrъșĕște prespre toatâ
213r mentĕ | ōmenĕscâ, câči că la războĭulь lumâscь amăndoaâ
ōștile stau ꙟtrarmate și are voe hïecarele să și lovască și să
sprejenĕscă; ĭarâ războĭulь svenʿțilorь măčeniči cu strămbulь le ēra a-l bate, că de ō parte ședĕ ꙟpărațïi de-i ꙟgrozïѧ
cu cūvintele, de altâ parte slujitorïi ꙟtrarmați, munčitorïi,
sta cu hĕrâ de mūnči ꙟ măn. Focurile, vrъtĕjele, spănzūrâtorile, tĕscurile, hïerile și alte fĕlĭuri de mūnči, toate sta
gata ꙟnaintѧ ōchilorь. Cătr' ačastѧ ꙟcâ și cu cuvente būne
apuca-i și daruri mari le da și domnïi le ğūrūѧ, penʿtru
ca să sâ lĕpede de Hristos. Preğurь dănșïi sta prïatinïi,
213v semenʿțïile și | frațïi, a mūlți și cuconïi și muerile și pârințïi,
de-i ruga și cū lacrămi să glâsïѧ să nu-i lase sărači, niče
să-șʿ pĭardzâ vïĭața ꙟtr'o micâ de časь.

De atătĕ parți če venïѧ râzboĭu asūpra svenʿților măčeniči,
cu nevoe ēra a birui. Nū poate neștine[2] să grăĭască, niče să spūe
ꙟ če chipь birūѧ și călʿca ačĕstѧ toate, nūmai penʿtrū ca să
dobănʿdĕscâ ꙟpărâțïѧ čerĭului[3]. Ĭarâ necredinčoșïi[4] ꙟpârați și
ꙟ focь ardĕ-i și pre lĕmne spăndzura-i, și trūpurile lorь strujïa

[1] Tip. бирїан. [2] Tip. нєщинє. [3] Tip. чєрюлȣи. [4] Tip. нєкрєдинчошїи.

cu ūnghi de hïerъ, și cu lumini aprinse ardĕ-i, și ꙟ tĕscūri tescuĭa-i și ꙟ vrъtĕje svărăma-i, și ꙟ focъ arūnca-i și ꙟn temnițe ꙟchidĕ-i și lei| [214r] lorъ măꙟcare da-i, și ꙟ câldâri hïerbĕ-i, și cu sūlițe ꙟpūngĕ-i și sinğele lorъ vârsa-le. Și nū numai ačĕstѧ, če ș'alte mūnči mūlʻte fâčѧ și ꙟtr' alte pedĕpse če-i pedepsïѧ. Punĕ-i și pre gratïi de hïerъ fâcūte mari și desūpra cârbūnilor frigĕ-i. Ĭarâ noaâ să nū ne pae lūcru pūținъ cănʻdъ audzimъ c'au dzâcūt măčeničïi pre cârbūni, če să gândim cūmъ ne ĭaste cănʻdъ ne prindъ frigurile, sau cūmʻ ne doare cănʻdъ ne ardemъ nūmai la ūnъ dĕğetъ. Darâ svenʻții măčeniči, ꙟtr' atâta parâ, ꙟtr' atâta jeratecъ, cūmʻ nū sâ ꙟtresta? Cūmъ nū sâ spârïѧ? Că cūmъ să varsâ râuri cândʻ ploaâ tare, așѧ și diꙟ trūpu| [214v] rile măčeničilorъ să vârsa sinʻğele pre pâmântъ ꙟ vrĕmѧ măčenïei lorъ. Ačesta sinğe ꙟnğerïi vedĕ-l și să veselïѧ, ĭarâ dračïi să ꙟtresta și ꙟsuși dïavolulъ să cutremūra. Câči că nū era prostъ sinğele svenʻțilorъ măčeniči, če ēra sinğe svântʻ și destoinicъ ꙟpărățïei čerĭului. Ačesta sinğe vâdzū ačela dïavolulъ și să ꙟtrestâ, cъ-șъ adūsâ amenʻte de sinğele lūi Hristos če l-au vrъsatъ pre cruče penʻtru pâcatele noastre. Cătr' ačela sinʻğe cuğetânʻdъ măčeničïi vârsa-șъ sinğele sâu. Ĭarâ macarъ c'au și mūritъ și sinʻğele sâu ș'au vârsatъ, ĭarâ binele netrecūtъ și nevâdzūtъ au dobândit, binele ačela «če ōchi nu l-au vâdzūt și[1] | [215r] urechi nū l-au audzit și la inima ōmului n'au ꙟtratʻ», cūmъ grâѧște și Pavelъ apostolъ că-i «gâtitъ de Dumnedzău čelora če-lъ ĭubâscъ priꙟs». Câči că măčeničïi ꙟ puținâ vrĕme au pedĕpsâ, ĭarâ binele ačela au-lъ ꙟ vĕči netrecūți; și căndъ, să sūe ꙟ čerĭu, ꙟnğerïi tăꙟpinâ-i priꙟși și toate čĕtele čerĭului să veselescъ de sūirѧ lorъ. Ꙟtr' ačesta chipъ, căndъ mârgъ voničïi ꙟpârâtești să ꙟtre ꙟ vr'o četate sau ꙟ vr'uꙟ ōrașъ, ēsъ ōamenïi

[1] Deși figurează în josul paginii, pentru a indica începutul paginii următoare, *și* a fost omis în text.

ꙟnaintě lorъ pen'tru să-i vadzâ și prinși și armele lorъ, așѧ
și căn'dъ să sūe măčeničĭi ꙟ čerĭu ēsъ ꙟnaintѧ lor ꙟngerĭi
de să miră de nevoința lor. Și děčiѧ ĭau-i șĭ-i dūc cu multâ
215^v činste la ꙟpă|ratulъ čerĭulūi, Domnulъ nostru Ĭsus Hristos,
la scaunulъ dumnedzăescъ, ūnde dvorbâsc' mĭi de mĭi ꙟĝe-
rești, acolo ūnde strelučěște lūmina lūĭ Dumnedzău fără de
mâsurâ. Și děca mârgъ și să ꙟchinâ lui Dūmnedzău, atūnče
mai cū mūltâ bucūrĭe-i prĭiměște și cū mai mūltâ činste
čin'stěște, ca pre neşte soți ai săi. Cum' grâi ꙟnsuși Sven'țiѧ
Lui cătrâ apostolĭi sâi, că « děcmū nū vâ voĭu mai dziče
slūĝi, če vă voĭu dziče soțĭi ». Ačesta cuvăntъ l-au grâit'
Hristos și cătrâ alți sven'ți. Atūnči ꙟngerĭi să veselescъ de
činstѧ măčeničilorъ, arhaggelĭi să būcurâ, herūvimĭi cu căn-
216^r târi laūdâ pre ꙟpâratulъ ačestora voniči, sera|fimĭi proslâ-
vâscū-lъ, toate čětele čerĭului cu būcurĭe și cu veselĭe mare
căntâ sventei troițe și săngurъ Dumnedzău să veselěște ꙟ
dzūa aččѧ. Și če lūcru mare ĭaste ačasta! Că de ĭaste bucūrĭe
ꙟ čerĭu nūmai pen'tru pocăința ūnui ōmъ păcătosъ, darâ
cu căt mai vrътosъ să nū hĭe būcūrĭe de mâčenicъ căndъ
dobăn'děște cunūnâ de la Hristos, ꙟpâratulъ sâu! Atūnče
cu věselâ fațâ grâѧște ꙟpăratulъ și dziče cătrâ svenții sâi:
« Șerbĭi și soțĭi mĭei. Șer'bi, pen'tru că ēu sămtъ Dumnedzăū
și voi ōameni; ĭarâ soții pen'trū că m'ați ĭubitъ pre mene
și cu inimâ curatâ mĭ-ați slūjit mĭe. Ꙟtrați ꙟtru būcurĭѧ
216^v Domnu|lui vostru, ꙟtrați ꙟtrū binele čelъ de věči, ꙟ-părâțĭѧ
čerĭului. Pen'tru căči că ꙟtrū pūținelъ v'ați aflatъ credinčoși
și ꙟțelepți, mai spre mūlt' ēu vă puĭu. » Ō, binele če dobăn-
descъ atūnči svenții! Ō, bucūrĭѧ če au atunči mâčeničĭi!
Čine poate să spue? Če cuvăn'tъ poate să arate? Că de dziče
Pavelъ apostolъ că ōchi de ōmъ n'au vâdzūtъ și ūrěche
n'au audzitъ bineleačela, darâ cum va pūtě neștine spūne?
Pen'tr' ačѧ și noi, creștini, să ne adūčemъ amente, să găn'-
dimъ main'te de lūcrurile lorъ și atūnči să ne mirâm' de

binele č-au dobănditъ. Au doarâ n'au fostъ și ačeѧ ōameni
ca și noi, bârbați și mūeri? Au doară | n'aū avūtъ și ačeѧ 217r
trūpъ ōmenescъ ca și noi? Darâ cūmъ au râbdatъ ūnïi mūnči,
alții sehâstrïi, alții au mârturisitъ adevara? Căči că n'au
măꙟcatъ multʿ ca noi, niče au fâcūtъ lūcrūrile drâčești căte
fačemъ noi: ğocūrile, bețïile, cūrvïile, fâțărïile, străꙟbâtâțile.
Penʿtr' ačĕ și Dumnedzăū činstï-i priꙟșïi, și čïudese mari
au fâcūtъ ꙟ vïïața lorъ și și după moarte facъ, căči c'au slūjitʿ
lūi Hristos cu toatâ inima.

Penʿtr' ačĕ și tu, ō, ōame, de țï-i voѧ să te asĕmeni măčeni-
čilor, fâ așѧ: ūrătu-ș'au ačeѧ vïѧța sa, ūrĕște și tū veselïѧ
lūmïei; ačeѧ ș'au arūncatъ trūpūlъ ꙟ focъ, a|runcâ și tū 217v
agonisita ꙟ mănule sărạčilorъ, nū toatâ, če cătъ poți penʿtru
Dumnedzău; călcat-au ačeѧ para focului, calcâ și tu poh-
tele trupului; râbdat-au ačeѧ mūnči, rabdâ și tū clevetele și
ōcârăle; ačeѧ au murit penʿtru numele lui, tū nu muri, če
hïi vïu și fâ ꙟvâțătūrile lui Hristos. Grĕle-țъ par ačĕstѧ,
ĭară sămtъ de folos. Nu socoti numai cheltuѧla milostenïei,
če caōtâ če dzіče Davidъ prorocъ: «Čela če ꙟparte și dâ
mișeilor, direptatѧ lui va trâi ꙟtru vĕči». Nu gănʿdi numai
de pedĕpsa trupului, če mai vrъtos găndĕște de dobănda
binelui. De veri ūră čĕle trupești, pre lesne veri afla și čĕle
sufletești. | De veri câlca čĕle trupești, pre lesne veri do- 218r
băndi čĕle čerești. De veri pârăsi pohtele trupului, pre lesne
veri lūa și ꙟpărățïѧ čerĭului, carĕ noi toți să ō dobănʿdimъ
de la Hristos, Dumnedzăulʿ nostru, penʿtru ruga tuturor
svenților. Amin.

219r

24. Dumeneca a doa.
Evanghelïa diꙟ Maѳei ꙟ noaâ capete.

Uꙟ-pâratь, căndь va să sâ ōștascâ cu râzboĭu ꙟprotiva
altụi ꙟpărat, atūnči mainte strănğe voniči ꙟtrarmați și dĕčïѧ
purčĕde să-ș sloboadze ōamenïi săi diꙟ robïe. Așѧ și
Domnulь nostru Ïsus Hristos, ꙟpăratulь ꙟnğerescu,
vrăndь să facă războĭu cu vrâjmașulь dïavolulь, să sloboadze
rōdulь ōmenescь diꙟ robïѧ lui čĕ amarâ, veni la marĕ Gali-
leĭului și dĕcolọ ꙟčepū ꙟtăĭu a strănğe apostoli spre ačasta
trĕbâ, cumь audzimь spuind' svănta ēvanghelïe.

Матѳєи, зачало ѳ.

Ꙟntr' ačĕѧ vrĕme ꙟblăndь Ïsus pre lăngâ marѧ Galileĭu-
219v lui, vâdzū doi frați, Simonь, če-lь chĭamâ Petrъ, | și Ạndrei,
fratele lui, aruncăn'du-șь mrĕjѧ ꙟ mare, că ēra pâscari. Și
grâi lorъ: «Veniți dupâ mene și voĭu fače pre voi vănâtori
de ōameni». Ĭarâ ēi ꙟdatâ-șь lâsarâ mrĕjѧ și purčasâră //
dup' ăn'su [1]. Și dĕca trecū dĕcolọ, vâdzū alți doi frați, Ïacovь
a lui Zevedei și Ïōanь, fratele lui, cu Zevedei, tatâl' lorь,
cărpindu-șь mrĕjѧ sa. Șï-i chemâ priꙟși. Ĭarâ ēi ꙟdatâ lâsarâ
corabïĭa și pre tatâlь lorь și să dusâră dup' ănsu. Și ꙟbla
priꙟ totь Galileĭul Ïsus de ꙟvâța priꙟ sâboarâle lorь și mâr-
turisïѧ ēvanghelïa ꙟpărățïei și tămăduĭa toate boalele și toate
220r ranele diꙟtru ōameni. | Și ēși vĕstѧ lui preste toată Sirïѧ, și
adučѧ la dănsь toți bọlnavïi cu neputințe și cu chinuri ꙟ
multe chipuri ținuți, și ꙟdrâčiți, și lụnavi, și slăbănoği de
vene, șï-i tâmădūѧ priꙟșïi.

---

[1] Tip. дȣпȣнсȣ.

ꙟntăѧ parte:
Pentru chemarĕ apostolilōrь și pentru ascultarĕ lōrь.

Minunatu-i Dumnedzău ꙟtru lucrurile sale. Dĕca fâcu raĭulь, atunče și pre Adamь zidi. Dĕca să ꙟmulțirâ pâcatele, atunče și potop aduse și lumĕ toatâ ꙟnecă. Căndь vrū să dѧ lĕğe, atunče mare čĭudese fâcū cu rōdulь jidovâscu. Priꙟ Ēghυpetь și priꙟ Marѧ Roșïe, și la muntele Sυnaei multe și groazniče sĕmne arâtâ: tunete și tresnete, și fulğere, și cutremury de pâmăntь, fūm și parâ de focь și sunete de bučini, pentru spaima pâcătoșilorь și călcătorilorь leğei. ꙟtr' atăta spaimâ să arâtâ lui Mōυsi prorocь și grâi cu nusь și le dĕde lĕge scrisâ, carĕ pănă ačïi nu ō avѧ. Dup'ačѧ, cănd^c | vrū ačelь Dumnedzău mare și strașnicь să să arate 220^v pre lume și cu ōamenïi să petrĕcâ, ca să-i scoațâ diꙟ robïïa vrăjmașului čĕ vĕčnicâ, ș'ątunče mari čĭudese fâcū. Stĕoa ꙟpărației de la Persïïa chemâ-i, și lui să ꙟchinarâ; dup' ačѧ diꙟtr' apâ vinь fâcū; pre mare ca pre uscatь ꙟblâ; văntурile și marѧ cuntenïѧ; cu činči păini činči mïi sătură. Și toate cu fricâ și cu cutremurь asculta; știѧ că ačela ĭaste tvorețulь lorь. ꙟ vrĕmѧ râstignirei sale čĕ de bunâ voe, soarele ꙟtunecâ, pămâ ntulь să cutremurâ, pïetrile să despicarâ, gropile să deșchiserâ și morțïi ꙟvise. Așijdere, căndь vrū să străngâ apostolïi pentru să-i tremițe ꙟ limbi, să mârturisască ēυangheliïa, atunče și ꙟnaintĕ lorь multe și mari čĭudese fâcū: boale și nĕputințe ꙟ multe chipuri diꙟ ōameni tâmâdui, stricați curâți, gărbovïi ꙟdireptâ, slâbănoğïi ꙟtâri, ōrbïi lumină, șchïōpïi și muțïi și surdzïi vendecă-i, dračïi diꙟ ōameni goni și mōrțïi ꙟvise. Și tuturorь cui trebuѧ, darulь său vârsa-lь, cătь să vesti numele lui ꙟ toatâ Sirïѧ și ꙟ toatâ Palestina. Ačasta putĕre dĕde și apostolilorь săi, că sâ câdѧ voničïi ꙟpâratului čerescu să hïe ꙟtrarmați și groz-

n'či ꙟprotiva dïavolului și slugilorъ lui. Căči că ꙟtr' ačěѧ 221r vrême | toată lumѧ să ꙟchina dïavolului ꙟtru idōlïi ačeѧ če fâčѧ și ꙟpârâțïѧ Satana ꙟ lume cu toți ꙟpărațïi și mai marïi lumïei. Și ēra ūnъ lucru cu nevoe a ꙟtoarče lumѧ câtrâ Dumnedzău, če ēra deprinși ōamenïi a să ꙟchina și a slūji idolilorъ diꙟ dzile bătrăne. Și ꙟcă mai vrѣtosъ că apostolïi ēra sărači și necârtulari, și-i tremitѧ Hristos ꙟprotiva ꙟpârațilorъ și ꙟțelepțilorъ lumïei ačeștïѧ, pentr' ačѧ le děde pūtěre și bârbățïe și duhulъ svăntъ și le dzise: « Dučeți-vă, că ïatâ ēu vă tremițъ pre voi ca pre nește ōi ꙟtr' un' mijlocъ de lupi. Nu vâ těmereți de čeѧ če učig trupulъ, că sufletulъ nu-lъ potъ ūčide. Și căndъ vețъ hi duși ꙟnaintѧ a domni și a ꙟpârați pentru numele mïeu, nu vâ grijireți, niče vă ꙟvâțareți če vețъ grâi, că duhulъ svăntъ va grâi diꙟ voi. » Așě-i ꙟvâțâ șï-i ꙟtrarmâ cu blănděțele și cu râbdarѧ șï-i tremise gata ca să venědze lumě cu mrějѧ ꙟvâțâturilorъ sventei ēѵanghelïi. Ĭarâ ēi ꙟdatâ ascultarâ și credzurâ cuvăntulъ Mârirei Sale lui Hristos și-șъ lâsarâ pârințïi, casele și fâmeile și fečorïi și purčasârâ dupâ Hristos, ōmъ neavutъ și fârâ de casâ.

Diꙟ sârači și de rūdâ proastâ și necârtulari alěse Hristos apostolïi sâi. Că de vrě hi alesъ diꙟ čei bogați și diꙟ 221v filosofïi lumïei aēștïѧ, atu|nči are dziče noaâ necredinčoșïi că « apostolïi voștri cu banïi și cu avūțïѧ au nâmitъ ōamenïi ꙟtru credința lui Hristos și mulți s'au ꙟtorsъ cătr' ănși pentru avuțïѧ »; și ïarâșъ de vrě [1] hi alesъ apostolïi diꙟ čei ꙟțelepți, are dziče că cū ꙟțelepčïunѧ și cu meșterșūgulъ au prilâstitъ ōamenïi și lumě dѧu credzutъ lui Hristos. Če ačesta prepusъ totъ l-au lepâdatъ diꙟtru apostolïi sâi

[1] Tip. рѣ. (Desigur o eroare de tipar; nu avem a face cu forma *rě* a auxiliarului de condițional de tipul *reaș*, atestat în istroromână și în graiul bănățean.)

și pentr' ačĕ n'au alesъ niče diꙟ bōgați, niče diꙟ mai marïi lumïei, če diꙟ sârači și necârtūlari, diꙟ pâscari și diꙟ čobotari. Și ačești proști și fârâ de arme biruirâ pre mulți bogați și pre mulți dōmni și ꙟpârați, și pre mulți ꙟțelepți și filōsofi. Pentr' ačĕ grâѧște și Pavelъ apostolъ de dziče că «Dumnedzău alĕsâ pre čei nebuni diꙟ lume, ca să rușinĕdze pre čei ꙟțelepți; și neputinčoșïi alĕsâ, ca să biruĭască pre čei putĕrniči». Căči câ putĕrѧ și ꙟțelepčĭunѧ apostolilōrъ nu ĭaste lumascâ sau pementĕscâ, če ĭaste de susъ diꙟ čerĭu, cu carĕ, ca cu ūn nevodъ și ca cu ō mrĕje, vănarâ toatâ lūmĕ lui Hristos și scoasârâ mulțime de suflete diꙟtr' adănculъ ꙟtunĕrecului și le dusâră la lumina čĕ de susъ, la ꙟpărâțïѧ čerĭului, cu ꙟvățâtura sventei ēυanghelïi.

A doa parte:
Pentru vănarĕ peștilōrъ čelor cūvăntâtori če-i vănarâ apostolïi cu nevodūl|ēυanghelïei diꙟ marѧ ačeștïi lūmi.

Așѧ grăi Domnulъ Hristos de apostoli cū pildâ și dzise: «Asamănâ-sâ ꙟpărâțïa čerĭului ūnui nevodъ aruncatъ ꙟ mare și de totъ fĕlĭul de pѧște adunâ. Și dĕca să ꙟple, scotu-lъ la marğine și ședъ de aleg čei buni ꙟ vase, ĭarâ čei putredzi lĕpâdâ afarâ.» Pentr' ačĕ ascultați če ꙟchipuĭaște nevodulъ, marѧ, pâscarïi, če-i adunarѧ de toate fĕlĭurile și če-i ꙟpârțirѧ čei buni diꙟ čei râi.

Pâscarïi sămtъ apostolïi, cūm' le dzise săngurъ Hristos: «Ēu vâ voĭu fače vănâtori de ōameni», ĭarâ marѧ ĭaste ačastâ lume cu valuri multe. Că ačastâ lume cu adevâratъ să ꙟchipuĭaște mârei, că marĕ pururѧ ĭaste cu fricâ și cu trūdă, fârâ pače și fârâ credințâ: ūnde-i moarte, acolo

arată vïiață; căndь dâ dulčață, atunče amârěște. Pururѧ ïaste prinsa schimᶜbare și furtuni de scrъbe și valuri de lăcomïi și de necurâțïi. Și cumu-i ѫ mare peștïi čei mari ѫghitь pre čei mai miči, așѧ și ѫtr' ačastâ lume mai marïi ѫghitь agonisita čelorь mai miči. Nevodulь aruncatь ѫ mare ïaste ѫvățătura apostolilōrь, mârᶜturïѧ sventei ēυanghelïi, că ïaste ѫpletitь și legatь ačesta nevod diѫ-vățâturile proročilor
222v și apostolilorь și a ѫvățâtorilorь lumïei | și mai vărtosь de ѫvățâtorïulь čelь adevărat, de Hristos, Domnulь nostru. Și ïaste aruncatь ѫ marѧ aceștïi lumi, ca sâ cuprindzâ mulțime de pěște, adecâ suflete ōmenești. Și cum sămtь la nevodь legați ochi, așѧ și ѫtrū ѫvățâtura lui Hristos sămtь pilde de lěgâ taina și ѫțelepčuně amăndurorь leğilorь. Și cumь sămtь la nevod doaâ coarde, ūna diѫ ğosь, grě, cu plumbi și cu hěrâ, pentru să apѧse ѫtr' adăncь să nu trěcâ pěștele, alta diѫ susь, ïușoară, cu plute legatь, pentru sâ țïe desupra nevodulь, să nu-lь lase să să afunde, așѧ și ѫvâțătura lui Hristos are doaâ leği: čě vѧche și čě noaâ. Čě vѧche grѧ, ïarâ čě noaâ ïușoarâ. Čě grѧ cunteněște cu munčile și cu matca focului de věči. Și ačastâ parte de nevod diѫtr' adănculь pâcatelorь scoate pre ōameni, că mulți temăndu-se de munčile věčniče să pârăsescu de păcate și vinь la pocâință, fïindь cūprinși [1] de coarda čě grѧ din ğosь. Ïarâ čě ïușoarâ ğuruïaște slavă fărâ de moarte și vïațâ nesvărșitâ și veselïe fârâ de niče ō scrъbâ. Ačasta rădică ѫ sus câtrâ ѫnâlțimѧ čerïului și trağe pre ōameni. Cătь pentru ѫpărâțïa čerïului multe scrъbe și nevoi au răbdatь direpțïi. Ačestь svăntь nevod ïaste aruncatь ѫ mare, adecâ ѫ lume cu dzisa
223r Domnului nostru lūi | Ïsus Hristos ѫcâ diѫntru tăïa venire a Mărirei Sale pre lume. Și apostolïi, ca neşte pâscari ѫțelepți, au vănatь cu nusulь multe limbi, de toate fѧlïurile de

[1] Tip. коупринши.

ōameni căți-sь pre suptь čerĭu. Ačesta nevodь, ș'acmū carĭi sămtь namĕstničĭi lōrь, patrĭarșĭi, ēpiscopĭi, preuțĭi, čeѧ če mârturisescu cuvăntulь lui Dumnedzău, tragu-lь la marğine, adecâ la svărșitulь vĕcului ačestūѧ. Ĭarâ dĕca să va răsipi și să va svrъși ačastâ lume, atunče Domnul nostru Ĭsus Hristos va tremite ѫngerĭi sâi ca să alĕgâ pѧștele ačela če va hi ѫtr' ačelь nevodь. Și căți să vorь afla putredzi și ѫpuțiți de pâcate arunca-i-vorь ѫ marѧ čĕ de focъ. Acolo vor hi plănsuri și scărьșcâri de dinți.

Aičѧ să cade totь ōmulь să să tѧmâ de ačastâ pildâ groaznicâ, că macarь săvai că ĭaste și tras ѫ nevodulь sventei ēѵanghelĭi, săvai că ĭaste și ѫ besĕrecâ cu credinčoșĭi, și de nu va avѧ vĭațâ curatâ și pocâințâ adevăratâ, totū-i caōtâ a fi despârțitь la dzua ğudețului și va hi aruncatь ѫ matca focului de vĕči. Ĭarâ peștĭi čei buni, adecâ direpțĭi, alĕğe-i-vorь ѫğerĭi lui Dumnedzău ѫ vase șĭ-i vorь duče ѫ curțile ѫpârâțĭei čerĭului ѫnaintĕ[1] fĕței ѫpâratului čerescь, cu nusь să ѫpârățască. 'Deči să cade a totь ōmulь creștinь să știe că ѫnoatâ marĕ ačeștĭi vĭeți și prestinsă | 223v trĕče la liniștѧ čĕ lăudatâ, carĕ și ѫngerĭi ō pohtescь. Če ѫcâ pănâ ĭaste ѫ lume are fricâ și nevoi și primejdi mari ca și pre mare. Ĭarâ dĕca trĕče lučĭūlь mărei ačeștĭa, atunči să izbâvĕște de toatâ ūsteniѫța și de toatâ frica. Cu bunâ nedĕjde să ōdihnĕște dĕčĭѧ, fărâ de niče ō trudâ, veselindu-se pururĕ ѫtru ѫpârățĭĭa ačĕ de susь, ūnde sămtь toate de ağĭunsь și fârâ de niče o lipsâ, ūnde și noi toți să dobăndimь parte, Doamne Ĭsuse Hristoasē, acolo ūnde ѫpărâțești cu pârintele și cu duhulь svăntь, acmu și pururѧ și ѫtru vĕči nesvrъșiți și netrecuți. Aminь.

---

[1] Tip. ѫнантѣ.

224r

25. Dumeneca a treѧ.
Eυangheliïa diꙟ Maѳei ꙟ ōptьsprădzeče capete.

Cumь luminĕdzâ soarele lumѧ și dĕca ꙟtunecadzâ toatâ lumѧ să schimbâ ꙟ-tūnĕrecь și niče ūna diꙟ fapte nu să cunoaște carĕ če ĭaste, așѧ și mentѧ noastrâ ĭaste luminâ și ōchĭu trupului, și dĕca să ꙟtunecă mentѧ cu gănduri de pâcate și cu pohtele lumïei ačeștïѧ, atunči și sufletulь și trupulь ĭaste ꙟtunecatь și lipsitь de slava lui Dumnedzău. Pentr' ačѧ, Domnulь nostru Ĭsus Hristos ca unь vračь ꙟțeleptь dezrâdăčĭnĭadzâ ačastă boalâ diꙟ sufletele noastre, cumʿ ne spune noaâ astâdzi svănta ēυangheliïe, care ēυangheliïe ō scrie Maѳei ēυangheliïstь.

Зачало ні҃.

224v Dzise Domnulь ūčeničilor săi: «Lumina trūpului ĭaste ōchĭulь. Deči, de va hi ōchĭulь tâu curatь, totʿ trupulь tău va hi luminat, ĭarâ de va hi ōchĭulь tâu viclĕnь, totʿ trupulь tău va hi ꙟtunecatь. Că de va hi ꙟtunecatâ lumina če ĭaste ꙟtru tine, darâ ꙟtunĕreculь cu câtь mai vărtosь. Nime nu va putѧ a doi domni să slujascâ, că sau pre unulь va ūră și pre altulь va ĭubi, sau de ūnūl să va țiнѧ, ĭarâ de altulь va ꙟčĕpe a nu găndi. Nū vețь putѧ și lui Dumnedzău să slujiți și Mamonului, adecâ avuțïei. Pentr' ačѧ grâescь voaâ:
225r nu vâ grijireți cu sufletele voastre če veți mănca | sau če veți bѧ, niče trupurile voastre cū če le veți ꙟbrâca. Că au nū ĭaste sūfletulь mai mare decăt hrana și trupulь decăt ꙟbrăcâmenʿtele? Câōtați pre pasârile čerĭului, că nū samână, niče sĕčeră, niče strănʿgь ꙟ jitʿniță, și pârinʿtele vostru čela din čerĭu le hrânѧște prinʿse. Darâ voi, au nū sămʿteți mai buni decătʿ ačĕlѧ? Čine diꙟ voi de čeѧ če să grijescь va putĕ să-șʿ adaōgă statul său ūnь cotь? Și de ꙟbrăcămente

če vă grijiți? Ꙟvățați-vă de florile cămpilorь cum crescь. Nū să ūstenescь, niče torcь. Ĭară grăēscь voaâ că niče Solomonʿ ꙟtru toatâ ꙟpărățïѧ sa nū s'au ꙟbrăcatь așѧ ca ūna děčѧ|stѧ. Că de ĭaste ĭarba cūmʿ are hi astădzi ꙟ țarinâ, 225v
ĭarâ măne cum ō ai arūnʿca ꙟ cuptorĭu, Dumnedzău așѧ le tocmēște, darâ cu cătʿ mai vărtos pre voi puțini ꙟ credinʿțâ? Nu vâ grijireți de grăiți: « če vomʿ mă ꙟca, sau če vōm bѧ, sau cu če ne vom ꙟbrâca? », că ačēstѧ toate limbile čarcâ, ĭarâ părinʿtele vostru čela diꙟ čerĭu ști că vâ trebuescь ačēstѧ toate. Čercați mainʿte ꙟpărâțïѧ lui Dumnedzău și direpʿtatѧ ēi, și ačēstѧ toate să vorь adaōğe voaâ.

Ꙟnʿtăĭa parte:
Penʿtru lumina sufletului ș'a trupului, če ō ꙟtunecâ lăcomïѧ și alte gănduri de păcate.

Cănʿdь petrēče ōmūlь ꙟ fūmь, atunčï-i lâcrămadzâ ochïi și de ĭuțimѧ fumului doru-lь ōchïi și ōrbâscь; ĭarâ děca ĭase la văzduhʿ | curatь și la vrēme cu seninь, de să priꙟblă pre 226r
lănʿgâ izvoarâ de ape curâtoare, atūnče sămtu mai vēseli ōchïi și mai curați, și sănâtate dobănʿdescь diꙟ văzduhь curatь. Așѧ și noi, fraților, děca ꙟtrâmь ꙟ fumulь pâcatelorь lumïei aceștïѧ, ꙟtru mă ꙟcări fărâ vrēme și ꙟ bețïi, ꙟ lâcomïѧ avuțïei aūrului și arğinʿtului satelorь și a večinilorь, și ꙟtr' alte pohte de pâcate, atunče și noaâ foarte lâcrămadzâ ōchïi sufletului nostru, și de ĭuțimѧ ačelui fumь ꙟșelâtorĭu durēre și ōrbïe foarte cūmьplitâ rabdâ ōchïi noștri. Că a nimicâ altă nu să asamânâ isprâvile noastre ꙟtr' acastâ lume, numai fumului. Și nu nūmai isprâvile noastre, če și dzilele și aii și vïața noastrâ, toate ca unь fumь trecь. Și čine va petrēče ꙟtr' ačѧste fumuroase și ꙟșelâtoare lucruri, ačeluĭa-i

ĭaste menʿtѧ ꙟtunecată cu ꙟtunĕreculь pâcatelorь și pohtelorь trupului. Penʿtr' ačѧ Domnulь nostru Ĭsus Hristos, vrănʿdь să ne slobodzascâ diꙟtr' ačastâ neputinʿțâ pre noi, ačasta pildâ puse și dzise: «Lumina trupuluĭ ĭaste ōchĭulь. Deči, de va hi ōchĭulь tâu curatь, totь trupulь tâu va hi luminatь, ĭarâ de va hi ōchĭulь tâu ōrbь, tot trupulь tâu va hi ꙟtunecatь.» Câči că dĕca ĭaste sănâtosь ōchĭulь če
226ᵛ ĭaste ꙟnʿ trupulь nostru, | vѧde chĭarь toate faptele: čerĭulь, pămănʿtūlь, munʿții, marѧ, ꙟnâlʿțimѧ, adănʿculь, lumina, ꙟtunĕreçulь și toate fѧlĭurile copačilorь și pomilorь, fĭerilōrь și peștilōrь, toate ochĭulь le vĕde și le cūnoaște. Așѧ și menʿtѧ, če să chĭamâ ochĭulь sūfletūlūi nostrū, vѧde čĕle vâdzūte și čĕle nevâdzūte. Ꙟtăĭu vѧde pre Dumnedzăū, dĕčĭi vѧde dvorba ꙟngĕrilōrь, cunoaște fapʿta čĕ fără de moarte a sūfletūlūi sâū, dup' ačѧ alĕğe čĕle netrecūte deꙟ čĕle trecâtoare. Că cumʿ cunoaște ochĭul trupului moartѧ și vĭața ačastâ trecâtoare, așѧ și mentĕ cunoaște și alĕğe carѧ ĭaste moartѧ čĕ vĭačnicâ și vĭĭața čĕ nesfărșitâ și če ĭaste veselĭa și plănğerѧ čĕ vĭačnicâ. Pentr' ačĕ să cade a tot omul creștin să-ș ferѧscă ochĭul menʿței sale de găndurile păcatelor [1], de lăcomĭi și de apucări cu nedirepʿtulʿ, de străꙟbătăți și de asuprĕle, și de tâlhușaguri și de curvĭi, şi de alte necurâțĭi de toate, că atunče va hi ōchĭulь curatь și totь trupulь va hi luminatь. Ĭarâ de va hi cu ūnele ca ačĕstѧ ōrbitь, tot trupulь va hi ꙟtunecatь; că cumь ĭaste trupului ōchĭulь činʿste și frămsĕțe și luminâ, așѧ și menʿtѧ čĕ curatâ ĭaste frămʿsĕțe și činʿste și luminâ sufletului.

227ʳ Darâ čine diꙟtrū ōameni are hi atâta de | nebunь să-șь dѧ ōchĭi sâi să-i scoațâ neștine penʿtru bani sau penʿtru galʿbeni sau pentru veşmente de mătase? Cu adevărat nime

[1] Tip. пъкатєлор.

n'are face[1], că mai dragâ-i sănâtatѧ decătъ acĕlѧ decătъ toate. Pare-mi că dĕre da nescui și avuțïѧ a toatâ lumĕ și penʿtr' acĕ să-i scoațâ ochïi, ꙟcâ niče așѧ nu are da; ïarâ să ï-are da, atunče are hi mai nebunъ decătʿ toatâ lumѧ. Deči, de cruțâmъ atăta ochïul trupului nostru, căt ꙟprotiva lui nemicâ altâ ꙟ samâ nu socotimъ, darâ cū câtъ mai vărtosъ simtem datori să ferimъ ochïul sufletului nostru, adecâ menʿtѧ noastrâ, să nu ō orbimъ cu ștercuri de pâcate și ꙟprotiva ēi toate frămsețile lumïei să le avemъ ca unъ gunoïu. Că toată ïubirĕ aurului și arğintului și sațïul și veselïѧ și dulčața aceștïi lumi ꙟprotiva menței noastre sămtъ ca neşte tinâ ꙟpuțitâ toate, și čine-șʿ va pïiarde și-șʿ va ꙟtuneca mentѧ penʿtru ūnele ca acĕlѧ, ačela ïaste mai nebunъ decăt toatâ lumѧ. Că čela če-șʿ va pïarde ochïi săi penʿtrū avuțïe și penʿtru aurъ, če folosu-i ïaste de vïïața lui? Așѧ și čine-șʿ va ōrbi mentĕ și-șʿ va pïarde sufletulъ penʿtru ïubirѧ banilorъ și avuțïei, ačela če schimbъ va da penʿtrū sine? Sau cu če să va râscumpâra diꙟ munʿčile de vѧči? Așѧ și menʿtѧ sa čine ō va ꙟtuneca, de ūnde va pu|tѧ dĕčïi să-i dѧ lūminâ? 227v

Penʿtr' acѧ grâi Domnulъ Hristos: «De va hi ꙟtunecată lumina če ïaste ꙟtru tine, darâ ꙟtunĕreculъ cu cătъ mai vărtos». Lumina če ïaste ꙟtru tine grăïaște Hristos mentĕ. Dĕca ꙟtunecadzâ acasta, atunče și trupulъ și sūfletulъ să ꙟtunecă și să grozâvâscъ. Că dĕca să ꙟnĕcâ cărmačul și să stinğe lumina și pïare povoața, če nedĕjde va mai hi dĕčïi čelora če sămtъ ꙟ corabïe și ꙟ casă și ꙟ cale? Așѧ și ꙟvăţâtorïul, de să va ꙟtuneca cu bețïѧ și cu neștïința. Darâ čela če să ꙟvațâ dinʿsulъ? Če va hi dĕčïѧ? Numai ꙟtunĕrecъ și nepričѧpere.

[1] Tip. ꙟчa.

A doa parte:
Cumъ nū poate nime să slūjască a doi domni. Care domni sămtъ ačeştѧ.

Doi domni carĭi sămtъ ѫ pomčişъ ūnūlъ altụi arată scriptura că ĭaste Dumnedzăū şi Satana. De care lucru ѫvață apostolъ[1] Pavelъ, ūnʿde dziče aşѧ: « Niče ō ѫpreunare nu ĭaste ѫtre Dumnedzău şi ѫtre Satana, căči că le ĭaste despârțită voѧ şi despârъțită ѫvățâtura. Că Domnūlъ Dumnedzăū ѫvață şi va să-i slūjască ѫ curâțĭe şi ѫ lumina faptelorъ čelorъ bune, ĭară Satana va să-i slujască ѫ-tunĕrecŭlъ păcatelorъ. Dumnedzău ĭubĕşte sluga sa să fĭe smĕrin, că čela če să smerĕşte prĕčela ѫnalță, şi ѫ casa lui ōmulъ măndru nū
228ʳ petrĕče; | ĭară Satana ĭubĕşte totъ pre čei mănʿdri, că ēlъ ĭaste ѫpârat tutororъ mănʿdrilorъ. Cătr' ačѧ Dumnedzău va pače şi lĭubovъ să hĭe ѫtru credinʿčoşĭi săi, ĭară Satana ĭaste domnъ tuturor svadelor şi pače niče dănăōară nu ĭubĕşte. Ačasta ĭaste tocmala penʿtru carѧ nu ĭaste ničeōdată niče ō tocmală ѫtre Dumnedzău şi ѫtre Satana. Penʿtr' ačѧ dzise Hristos că « nu veți putѧ să slujiți şi lui Dumnedzău şi Mamonului ». Mamonulъ ĭaste toată nedireptatѧ, şi lâcomĭѧ naşterѧ tuturorъ pâcatelorъ. Deči lucrurile če sămtъ ѫ pomčişъ ūnulъ altui, şi isprâvile lōrъ sămtʿ ѫ pomčişъ. Aşѧ şi aičѧ: čine ĭubѧşte avuțĭѧ čĕ cu lâcomĭe, ačela pre Dumnedzău nu poate ĭubi, căči că Mamonulъ şi Dumnedzău ѫpârechĕte lucruri ѫvață. Dumnedzău ѫvață a sa dirĕptă agonisită să ō dĕ şi să ō ѫparță nepūtinʿčoşilorъ, ca să adūne şĭe vistĕrĭu ѫ čerĭu, ĭară Mamonulъ ѫvață să apucâmъ şi să luâmъ cumъ putemʿ, şi cu strămbūlъ, şi cū asūprĕlă[2], şi cu nâpaste, nūmai să dobănʿdimъ, să strănğemъ şi de la săracъ şi de la čine vom pūtĕ. Dumnedzău ѫvață să ağĭutorimъ

---

[1] Tip. апⷭ҇лъ. [2] Tip. асоупрѣлѫ.

fratele nostru și děproapele nostru čelь săracь și neavutь cu
agonisita noastrâ, ĭarâ Mamonūlь ꙟvațâ să strănʿğemь și să
ținemь, nemârui să nu dâmь. | Dumnedzău ꙟvațâ ca să 228v
nedejduimʿ Mârirei Sale ꙟtru nevoile noastre și la dânsulь
să curâm ꙟtru greutâțile noastre, ĭarâ Mamonūlь ꙟvață să
nedejduimʿ ꙟ bani și ağĭutorĭu de toate să čercâmь ꙟtr' avuțĭe.
Deči vedeți, creștini blagosloviți, cătâ ꙟpârechеturâ ĭaste
ꙟtre ačeștѧ dōmni, cătь nu poate hi ꙟtre dănși niče ō ꙟpreunare.
Așѧ și čine slujěște avuțĭei nedirěpte nū poate hi
slugâ lūi Dumnedzău, če ĭaste Mamonulь dumnedzău ačelụѧ.
Că čine slujěște lui Dumnedzău direptʿ, ēlь să těme
dinsь și lui crěde, și lūi nedejdūѧște, și nevoĭaște să nu-lь
mănĭe, și bucuros să facâ ꙟvățătura lui, și grijěște să nu-i
greșascâ ꙟ čeva, și toate isprâvile sale le tocmѧște dupâ
voѧ Svențĭei Sale. Čela če slujěște ĭarâșь Mamonului, ačelụѧ-i
neděјdѧ ꙟ bani, credința sa ō stricâ cu pradele și cu lâcomĭѧ,
inima sa ō ꙟtoarče pre nedireptâți, și așѧ dzače spre
strănsoare, căt dinsâ-i ĭaste găndulь, dinʿsâ-i ĭaste griјě,
dinsâ-i ĭaste toatâ nevoința și dzua și noapʿtѧ. Penʿtr' ačěѧ
bogatulь nedireptь nu poate hi slugâ lui Dumnedzău. Unĭi
sămtь de le slujěște avūțĭѧ, če nu dumnedzăѧște, cumь
sămtь čeѧ če aū avuțĭe și le slujěște spre sațĭulь dulčețilorь
trupului și a lumĭei, spre učidere și spre armâșĭe ōamenilorь,
spre măꙟcâri și spre | bețĭi și spre toate lucrūrile čěle fârâ 229r
de lěğe. Spre fapte sufletești și spre lūcruri de milâ nemicâ
nu-șь aducь amente. Unĭi ca ačeѧ slujescь Mamonului, și
pre Dumnedzău, cui are hi să slujascâ, ēi-lь pĭerdь. Alțĭi
sămtʿ de le slujěște Mamonulь fârâ de pâcate, căči că pre
voѧ Mamonului nū să dau să-i poarte, če ēi-lь poartâ și-lь
chelʿtuescь dupâ voѧ lūi Dumnedzău. Penʿtr' ačѧ mulți
ōameni svenți au avutь Mamonь, adecâ avuțĭe; če nemicâ
nu lěu stricatь, că niče ō au agonisitь rău, niče ō au chelʿ-
tūitь râu, če cū frica lūi Dumnedzău ō au chelʿtuitь sâra-

čilorъ și neputěrničilorъ, și cu nusâ pre nime n'au pâgubitъ. Așěu fost Avraamъ, Ïsaacъ, Ïacōvъ, Ïōsifъ, Ïōv. Deči cui-i voѧ să nū greșascâ penʻtru Mamon, ūnọra ca ačelọra să urmědze, cârọra au čercatъ ꙟtăĭu ꙟpârățïѧ[1] čerĭului și au așteptat blagoslovita nedějde a venirei marelui Dumnedzău și izbâvitorĭului nostru lui Ïsus Hristos. Ūnọra ca ačelọra Dumnedzău ꙟ vrěmѧ venirei sale pre lume le va da ꙟpârățïa sa de va dziče: « Veniți, blagosloviții pârintelui mïeu, de ōčinați ūnde-i gătatâ voaâ ꙟpârățïe mainʻte de ꙟčeputulʻ lumïei ». Dâ, Doamne Ïsūse Hristoasē, penʻtru milostivirѧ ta să audzimʻ și noi atūnče glasulъ tâu ačesta și cū Mârirѧ Ta ꙟnʻtru ꙟpârâțïïa ta ꙟ věči de věči. Aminъ.

229v

26. Dumeneca a patra.
Eѵanghelïa diꙟ Maѳei ꙟ doâdzeči și činči de capete.

Cumъ izvorâscъ diꙟ izvoarâ râuri și purčěde ꙟmulțindu-se apa, așѧ și diꙟ credinʻțâ să ꙟmulțescъ darurile. Că nemică nu ĭaste mai mare decătъ credinʻța curatâ. Că čela če crěde direptъ, ačela are nedějde neꙟdoitâ ꙟtru Dumnedzău și de căte să roagâ și čěre, de toate dobănʻděște, cumъ dobănʻdi și hotnogulъ ačela sănâtate slugïi sale, de carele scrïe ēѵanghelistъ Maѳei, ꙟ 25 de capete.

Ꙟtr' ačěѧ vrѧme ꙟnʻtrâ Ïsus ꙟ Caperʻnaumъ, și veni la dănsъ ūnъ hotʻnogъ de să ruga lūi și grâiѧ: « Doamne, ō
230r slūgâ a mѧ dzače ꙟ casâ bolʻnavъ și | râu chinuѧște ». Și dzise lui Ïsus: « Ēu voĭu veni și-lъ voĭu tâmâdui ». Și râspunse hotnogul de dzise: « Doamne, nu sămtъ destonicъ

---

[1] Tip. ꙟпѫрцїѧ.

să ѫtri ѫ casa mѧ, če nūmai če dzi cu cuvăntul' și să va tâmâdui slūga mѧ. Că ēu ѫcâ sâmtъ ōm suptъ mai mari și amъ sūptъ măna mѧ voniči, și dzicъ ūnuĭa: «du-te!» și să duče, și altūѧ: «vino!» și vine, și slugei mѧle: «fâ așѧ!» și face.» Ĭarâ děca audzi Ĭsus, să mirâ și dzise cătrâ čeĭa če venïѧ dup' ănsъ: «Adevărъ grâescъ voaâ că niče ѫ Izrail'těni n'amъ aflat' atăta credin'țâ. Ĭarâ grâescъ voaâ că mūlți vorъ veni de la râsărit și de la apusъ și vorъ ședѧ cu Avraam' și cu Ïsaacъ și cu Ĭacov | ѫtrū ѫpărățiѧ čerūlūi, ĭarâ fïii ѫpârățïei 230v
vor hi goniți ѫ-tuněrecul' ѫpârțitъ. Acolo vor hi plănsuri și scărșcâri de dinți.» Și dzise Ïsus hotnogului: «Du-te! Cum ai credzutъ să hïe ție!» Și sâ tâmădui sluga lui ѫtr' ačela čas.

.Ѫntăѧ parte:
Pen'tru chemarě apostolilōrъ și pen'tru ascultarě lōrъ.

Credința ĭaste maicâ tuturorъ faptelorъ čelorъ bune, că diѫ-čepūtulъ lumïei toți direpții cu credința au ѫgâduitъ lui Dumnedzău. Avelъ pen'tru credințâ să mărturisěște că ĭaste direptъ. Pen'tru credința Ēnohъ ѫgâdui lui Dumnedzăū și nū gūstâ de moarte. Avraamъ pen'tru credința să chĭamâ soțъ lui Dumnedzău. Mōυsi prorocъ pen'tru credința fū mare ѫnain'tě lui Dumnedzău și ѫnaintě lui Faraōn; și marѧ sâcâ și pre Faraōnъ cu toatâ ōastě lui ѫnecâ. Așijdire și Ïsus Navvïinъ cu credința apa Ïōrdanului ѫntoarse ѫdărâptъ și zidĭurile Ērihonului răsipi și[1] | soarele la Gavaōny 231r
trei časuri ōpri. Čei trei ōtroči cu credin'ța stin'sârâ cuptorĭulъ čel' de focъ, și Danïilъ gura leilorъ astupâ. Credin'ța čestui hotnogъ agĭutâ și sluga lui tămâdui. Cu credin'ța spune Pavelъ apostolъ că ѫțelěgemъ și cunoaștemъ că stau

[1] Tip. ши со, repetându-se începutul cuvântului următor.

vĕcurile, că credinʿța ĭaste arâtare lucrurilorь čelor nevâdzute. Deči, de nu poate ağunʿğe mentĕ ōmului, credinʿța aratâ. Aratâ ѫtăiu pre Dumnedzău[1] și pūtĕrѧ și mila lūi. Aratâ noaâ ѫpârățĭѧ čerĭului și vĭĭața de vĕči. Arată-ne moartĕ și ѫvĭerĕ a toatâ lumĕ. Aratâ-ne loculь čelь de susь a direpțilorь și čelʿ de ğosь a pâcătoșilorь.

Dziče ēυanghelistulь: Ѫ vrĕmѧ ačĕѧ, adecâ ѫ vrĕmѧ dĕca svărși Hristos ѫvățâtura sa ѫnainʿtĕ apostolilorь și să pogoră diѫ mâgurâ, atunʿči ѫdatâ tăѫpinâ priѫsь ūnь străcatь și de departe cū glasь mare strigâ: « Doamne, de verь vrѧ, poți-mâ curâți ». Nu dzise: « roagâ-te penʿtru mene să mă curâțascâ Dumnedzău », če cu credinʿțâ dzise: « poți-mâ curâți ». Și, penʿtru credinʿța lūi, Domnulь curâți-lь priѫsь și-lь tâmădui. Dup' ačѧ ѫtrâ ѫ Capernaumь și ѫdatâ veni la dănsь ūnь ōmь mare și vestitь a ѫpăratului de Rămь, ѫğenuѫche și ѫčepū a-lь ruga penʿtru boala sluğei sale și dzise: « Doamne, ō slugâ a mĕ dzače ѫ casâ bọlʿnavь și
231ᵛ râu | chinuĭaște ». Aičĕ să cade sâ să ѫvĕțe toți stăpănĭi de ačestь hotnogь, carĭi au sluği slabi și bọlnavi ѫ casâ, să nu-i scoațâ afarâ și să-i lĕpede ѫ gunoĭu sau ѫ case streine, če să grijascâ dinʿși, ca și ačestь bunь hotʿnogь če să ruga diѫ ğenuѫchi penʿtru sluga sa să-lʿ tâmâduĭascâ. Ĭarâ Domnulь Hristos vâdzăndь credinʿța lui če avѧ cătrâ Svenʿțĭa Sa și lĭubovul cătrâ sluga sa, dzise cătr' ănʿsь: « Ēu voĭu veni și-lь voĭu tâmădui ». Socotiți aičѧ menʿtĕ și smerenĭa ačestui hotʿnogь, că dzise: « Doamne, nu sămtь destonicь să ѫtri ѫ casa mѧ. Că vâdzь pre mârirѧ ta că nu te potь ѫcâpѧ čerĭurile čătu-sь de larği, darâ casa mѧ cumu-i de strămtâ cumь te va ѫcăpĕ. Če numai če dzi cu cūvănʿtulь, că mĭ-i destulь; că știu că cuvănʿtulь tău toate le poate și numai

[1] Tip. дмнѕъѕ. [2] Tip. ржѕ кн, repetându-se începutul cuvântului următor.

cuvăntulъ tău mulʿte čïudese au fâcutъ. Diѫtr' apâ vinъ au fâcutъ, cu činʿči pite činʿči mïi au săturatъ, marĕ poate cunʿteni și vănʿturile a ѫčeta. Ačĕstѧ nu te mărturisescъ a fi ōmъ prostъ, če Dumnedzău putĕrnicʿ te cunoscъ că ēști. Penʿtr' ačĕ dzi numai ūn cuvănʿtъ și să va tâmădui sluga mѧ. Câ cuvănʿtulъ tău morții ѫvïe, stricații curățĕște, dračïi diѫ ōameni gonĕște, bolʿnavïi tămâduïaște, surdzilorъ audzire le dâ, muțilorʿ grâire. Că și ēu ѫcâ sămtъ ōmъ suptъ mai | mare și am voniči suptʿ măna mѧ, și dzăcʿ ūnuѧ: «vino!» 232ʳ
și vine, și altuѧ: «fâ așѧ!» și fače. Deči ēu de sămtʿ omʿ suptʿ mai mare și mă ascultâ voničïi, darâ cu cătʿ mai vărtos ție, Doamne, čeluïa če ēști ѫpărat tuturorъ, cu mai mare ascultare să vorъ pleca voničïi čerești și te vor asculta. De veri dziče morții să sâ ducâ, să va duce, și de verъ dziče sănâtății să vie, va veni. Că ēu așѧ te credzʿ, Doamne, că de tine ascultâ și vïiața, și moartѧ, și toate să fac dupâ voѧ ta. Și de nu veri dziče să vïe moartĕ spre sluga mѧ, nu va veni; ĭarâ de veri dziče să vïe sănâtatĕ, va veni.» Așѧ de mare și de ѫnaltʿ credzu hotnogulъ ačela de Hristos și mărturisi ѫnainʿtĕ a multe nâroade putĕrѧ lui čѧ dumnedzăĭascâ. Penʿtr' ačĕ și Hristos să mirâ și lâudâ credinʿța lui de dzise: «Ačasta credinʿțâ niče ѫ Izrailtĕni n'am aflat». Lâudâ Hristos credința hotnogului nu numai atunči[1] ѫnaintĕ ačelora nâroade, če ș'acmu ѫnaintĕ a toatâ lumѧ; și pentr' ačĕ dѧde-i nu numai sănâtate slugei lui, če și ѫpărățïѧ čerïului dărui lui. Ačestъ hotʿnogъ nu ēra deѫ Izrailʿtĕni, carïi să ѫchina lui Dumnedzău, če ēra diѫ pâgăni, carïi să ѫchina idolilorъ. Ĭarâ pentru credința lui, Hristos prïimi-lъ și prinʿsъ ca și pre Izrailtĕni[2], arâtănʿdъ cu ačasta că nu ĭaste Dumnedzău numai Jidovilor, če și limbilor ĭaste Dumnedzău și tuturor

---

[1] Tip. атⷦѹчи. [2] Tip. израитѣни.

232v sementȋilorь[1] čine-lᶜ va | crĕde și-lᶜ va ruga. Penᶜtr' ačĕ dzise câ « mulți vorь veni de la râsărit și de la apusь, și vorь ședѧ cu Avraamь și cu Ĭsaacᶜ și cu Ĭacov ꙟtru ꙟpârățїѧ čerїului, ĭarâ fїii ꙟpârăției vor hi goniți ꙟ-tunĕrecūlь ꙟpârțitь, ūnᶜde sămtь plănᶜsuri și scărșcâri de dinᶜți ».

A doa parte: Penᶜtru plata direpᶜțilōrь și penᶜtru mūꙟca păcâtoșilorь.

Ꙟtr' ačĕstѧ cuvenᶜte če dziče Domnul Hristos, că vorь veni mulți de la răsăritь și de la apusь, și vorь ōdehni ꙟtru ꙟpărâțїѧ čerїului, arată veselїa și plata direpᶜțilorь čeїa č-au credzutь Mărїei Sale, nu nūmai deꙟ Jidovi, če și diꙟ limbi. Că mulți vorь veni deꙟ patru parți a lumїei și să vōrь aduna la ačѧ četate frūmoasâ, la Ĭērusalїmulь čelь nou, če lui ĭaste meșter și ziditorїu sănᶜgurь Dumnedzău. La ačastâ svăntâ četate vorь veni mulți de la răsăritᶜ și de la apusь și de la amїadzăzi și de la mїadză-noapᶜte. Ꙟpârațїi și nâroadele ꙟtru lumina lui Hristos vorь mĕrğe de-șᶜ vorь duče slava și činᶜstĕ sa la dănᶜsa; și porțile ēi nu vor hi ꙟchise niče dzua, niče noaptѧ, če vorь ꙟtra marğinile și laturile lumїei. Ĭarâ ꙟtrarĕ ꙟ četatĕ ačĕѧ ĭaste numai pre
233r trei porți; če să|mᶜtь ačĕle trei porți diꙟtr'unь[2] mărᶜgăritarїu. Adecâ čine va crĕde ꙟ tatâlь și ꙟ fїїulь și ꙟ duhulᶜ svănᶜtᶜ, ačela va ꙟtra ꙟtr' ačĕѧ četate; că cumu-i fїecarѧș dentr' ačĕle porți tot diꙟtr'unᶜ mărgâritarїu, așѧ și fїecarĕșᶜ dinꙟtr' ačĕle trei fѧțe, a tatâlui și a fїїului și a duhului svănᶜtь totь sămᶜtь diꙟtr'o dumnedzăire și diꙟtr'o putĕre. De care lucru sănᶜgurь Hristos adeverĕște de dziče: «Азъ єсмь двєрь, ēu sămtᶜ poarta. Nime nu va ꙟtra la Dumnedzău pârinᶜtele

[1] Tip. семеціилоръ (with к above).
[2] Tip. диꙟртꙋнь.

fărâ numai priѫ mene.» Děči, cumu-i fiĭulъ poartâ, așѧ și tatâlъ și duhulъ svănʿtʿ. Pre aččste trei porți vorъ ѫtra toți svenʿții la ѫpârățiѧ čerĭului și vorъ ōdihni cu Avraamъ și cu alʿți patrĭĭarșʿ. Râsâritulъ și apusulъ ѫsâmnědzâ toatâ lumѧ. Ĭarâ poala lui Avraamъ ѫsâmnědzâ măѫgăĭarѧ și ōdihna și dulʿčața direpʿțilorъ și vĭața și veselĭѧ čě vѧčnicâ.

Ĭarâ ѫpârâțiѧ čerĭului ѫsămnědzâ prâvirě fěței čeii luminate a lui Dumnedzău, tvorețūlui sâu, că vorъ prâvi și-lъ vorъ vedě fațâ câtrâ fațâ, și să vorъ ѫdulči de frâmsěțѧ lui și de slava mârirei lui, carě dorescъ și ѫğerĭi să ō vadzâ. Că nu ĭaste mai mare bucurĭe și veselĭe decătъ ačasta, cărora vorъ vedě fața Domnului sâu čeluѧ če ĭ-au făcutъ. Așijdere nu ĭaste mai cuѫplitâ muѫcâ decătъ čelora | če nu vorъ vedě pre 233v Domnulъ și tvorețulʿ său. Ѫpărățĭe să chĭamâ că acolo căți vorъ dobănʿdi parte, nime de nemicâ nu va hi lipʿsitъ, če vor hi toți ѫpârați, toți ѫtr' avuțĭe nenumăratâ și ѫ slavâ nemâsuratâ, toți ѫ činʿste și mărire mare. Nu va râvni ūnulъ alʿtuĭa. Că cumъ nu ĭaste ѫ soare ō parte mai luminatâ și alta mai ѫntunecatâ, če lūminědzâ preste totъ ѫtr'unʿ chipъ, așѧ și ѫpărățĭĭa ačě de susъ preste totъ ѫtr'unʿ chipʿ va lumina cu frămsěțѧ și cu mărirѧ și cu podoaba. Penʿtr' ačě rogъ pre totъ creștinul: nevoiți câtr' ănsâ cu credinʿțâ și cu direpʿtate, și cu fapte bune, și cu adevârъ, și cu lĭubovʿ, ca să vedeți fața Domnului vostrū și să audziți glasulъ lui čelъ dulče če va grăi atunʿči de va dziče[1]: «Veniți, blagosloviții fiii părinʿtelui[2] mĭeu, de ōčinați ѫpârățĭѧ čerĭului, unʿde-i gâtatâ voaâ mainʿte de ѫčepūtulъ lumĭei».

Ĭarâ cuvănʿtulъ če dzise că fiii ѫpărâției vor hi goniți ѫ-tuněreculъ ѫpârʿțitъ, cu ačesta ѫsâmnědzâ grije și muѫcâ tuturorъ pâcâtoșilorъ, cumъ Jidovilorъ așѧ și čelora č-au credzutъ diѫ limbi și penʿtru pâcate cad diѫ-pârățiѧ čerĭului. Că Jidovii

[1] Tip. ѕичє. [2] Tip. пърйнтелѹи.

s'au chematъ ꙟtăĭu fiĭi lui Dumnedzău, câči că ēi au cunoscutъ
ꙟtăĭu pre Dumnedzău și ēi sămtъ chemați ꙟtăĭu la ꙟpără-
234r țiѧ | čeriului, cu patrĭarșii și cu proročii și cu lѧğĕ čѧ vĕche.
Și tocma sănʿgurъ de Domnūl nostru Ĭsus Hristos sămtъ
chemați, că ꙟtr' ănʿși au făcutʿ čiudĕse și lorъ au mărʿtu-
risitъ ꙟtăĭu ēυanghelĭa. Če ēi au cădzutъ de la Dumnedzău
penʿtru mulʿțimĕ pâcatelorъ sale, cu carile au mănĭĭatʿ pre
Dumnedzău, și penʿtru nemulʿțâmirѧ și necredinʿța lorъ
și penʿtru hula lorъ če hulirâ pre svăntul Domnъ Savaōѳ,
pârintele čerescъ, și ĭubit fiĭulъ lui učiserâ și cu moarte
rrĕ ōmorărâ-l. Penʿtr' ačĕ sămtъ goniți diꙟ-pârățiѧ lumiei și
diꙟ-pârățiѧ čeriului, unʿde ĭaste ꙟtunĕreculъ ꙟpărțitъ, ūnʿde
nu ĭaste luminâ, niče fața lui Hristos, niče bucurie sau
veselie, fâră numai plănʿğere și scărșʿcare de dinʿți, de frica
și de durĕrѧ munʿčilorъ čelor fără funʿdъ. Așѧ și noi, čeștĕ
č-amъ credzut diꙟ limʿbi, simʿtemъ chemați la ꙟpârâțiѧ
čeriului și ne chemâmъ fiii lui Dumnedzău, ĭarâ penʿtru
nemulțâmirѧ noastrâ și penʿtru pâcatele noastre vomъ hi
goniți diꙟ-pârățiѧ čeriului dennafarâ de četatĕ čĕ svăntâ,
cu fârъmâcătorii și cu curvarii, cu tâlharii și cu ūčigașii, și
cu apucâtorii, și cu bețivii, și cu călʿcâtorii leğei. Așѧ și
toți ĭubitorii de pâcate če sămtъ creștini și morъ fără de
234v pocăinʿțâ și fâră de ispovedanie. Penʿtr' ačĕ să fugimъ | de la
faptele dĭavolești și ꙟșine cătrâ fapte bune să alerʿgâmъ. Că
putemъ, numai de vomъ vrѧ. Și nūmai să nu ne pârăsim
penʿtru mulțimѧ pâcatelorъ, če să ne adučemъ amente că
Davidъ prorocъ și ꙟpâratъ, după če câdzu ꙟ curvie și ꙟ
ūčidere, ĭarășъ să sculâ și multъ plănʿsâ, cumъ spune sănʿ-
gurъ de dziče: « Ūstenĭĭu ꙟtru suspinile mѧle și cu lacrâmile
mѧle ūdъ așterʿnutulъ mieu ». Și čine-i pare că stâ, să soco-
tĕscâ să nu cadzâ; că și čeĭa če le pare că sămʿtu direpʿți
de multe ōri cad, ĭarâ pâcătoșii să scoalâ. Ačasta aratâ pilda
fariseului și a vamâșului.

Așѧ și tu te smerĕște ѫnain'tĕ lui Dumnedzău și dzi: «Doamne, nu săm'tъ destonicъ să ѫtri ѫ casa sūfletului mïeu; če numai če dzi cu cuvăn'tulъ și să va tâmădui sufletulъ mïeu». Atunči Dumnedzău cu milâ să va pleca spre rugâmen'tĕ ta și va tâmădui sufletulъ tău de boala pâcatelorъ și va lâuda sculárѧ ta și pocâin'ța ta ѫnain'tѧ nâroadelorъ čelorъ vïi și a luminațilorъ ѫn'ğeri. Și te va ѫčeti ѫ čata sven'ților ъ și direp'țilorъ ѫtru ѫpărâțïia čerïului, carĕ noi toți să ō dobăn'dim' pentru darul și pentru milostivirѧ ta, Doamne Ïsuse Hristoasē, Dumnedzăul' nostru, ca să te lăudâm' acolo și să te proslâvim depreună cu părintele și cu duhul svăn'tъ, de pururĕ și ѫ vĕči netrecuți. Aminъ.

---

27. Dumeneca a čičѧ. 235[r]

Eѵanghelïe diѫ Maѳei ѫ doaâdzeči și ōpt' de capete.

Cum'plitâ ïaste ōtrava și ūčigâtoare de ōameni. Așѧ și meșter'șugulъ čelъ râu a Satanei ïaste ūčigâtorïu de suflete omenești și de če să atin'ğe mun'čĕște și ōmoarâ. Nu numai pre ōameni če să punъ ѫprotiva lūi, če și pre dobitoače, cumъ audzimъ diѫ cuvin'tele sven'tei ēѵanghelïi carĕ ō scrïe Maѳei ēѵanghelist ѫ 28 de capete.

Ѫtr' ačĕѧ vrĕme, dĕca veni Ïsus ѫ laturѧ Gher'ghesinului, tămpinarâ-l priѫsъ doi ѫdrâčiți ēșiți deѫtr'o groapâ, cum'pliți foarte, cătъ nu putѧ | trĕče nime pre ačĕѧ cale. Și adecâ 235[v]
strigarâ și grâirâ: «Če-i noaâ și țïe, fïïulъ lui Dumnedzău,/ dĕi venitъ aičѧ main'te de vrĕme să ne mun'čești pre noi?» Ïarâ depar'te din'și ēra ō tūrmâ mare de porči de pâștѧ. Ïarâ dračïi ruga-l' priѫsъ și grâiѧ: «De ne veri goni pre

noi, dzi noaâ să ꙟtrâm ꙟ turma čĕ de porči». Şi dzise lor: «Dūčeţi-vâ!» Ĭară ēi, dĕca ēşirâ, ꙟtrarâ ꙟ turma por'čilorь. Şi adecâ să porni toatâ tūr'ma ꙟ mare şi să ꙟnecară ꙟtr' apâ, ĭară păstorïi fuğirâ şi ꙟtrarâ ꙟ četate şi spusărâ de toate şi de ꙟdrăčiţi. Şi adecă toţi četăţĕnïi ēşirâ ꙟtru tăm'pinarѧ
236r lui Hristos şi, dĕca-lь vădzūră, | rugarâ-lь priꙟsь să trĕcâ diꙟ hotarâle lorь.

Ꙟtăĭa parte: Pen'tru spaima şi minunĕ čĭudeselor lui Hristos.

Dĕca izbâvi Domnulь Hristos pre ūčeničïi săi diꙟ furtūna mărïi, căndь vrѧ să sâ ꙟnĕče cu corabïa pre mare, şi dzise văntului şi să cun'teni şi mârïi şi să alinâ, cătь şi ūčeničïi lui să mirarâ şi grâirâ: «Čine poate hi ačesta, că şi văntūlь şi marѧ ascūltâ din'sь?», dup' ačѧ mѧr'se Ĭsus de čĕѧ parte de mare, ꙟ laturѧ Gher'ghesinului. Şi ꙟdatâ tăꙟpinarâ-lь priꙟsь doi ꙟdrâčiţi diꙟ groapâ ēşin'dь cum'pliţi foarte. Dĕca ēşi Domnulь de pre mare de un'de izbâvi ūčeničïi sâi, de care čĭudesâ dĕca vâdzūrâ să mirarâ, atun'če tăꙟpinâ-i priꙟşi altâ čĭudesâ mai straşnicâ decătь ačĕѧ: că ačei ꙟdrâčiţi fïin'dь goniţi de duhure rѧle alergarâ ꙟnaintѧ lui Hristos şi, dĕca-lь vâdzurâ, ēi grâiĭa: «Če-i noaâ şi ţïe, fïïulь lui Dumnedzău?» Câči că Jidovïi grâiĭa-lь priꙟsь ōmь prostь; şi nu nūmai ēi, če şi ūčeničïi lui ꙟcâ nu sâ pričepѧ, če
236v dzičѧ: «Čine poate hi ačesta, că şi văn|tulь şi marѧ ascultâ diꙟsь?», ĭarâ fïïu lui Dumnedzău nu-lь mârturisïĭa priꙟsь. Pentr' ačĕ dračïi venïѧ de-lь mărturisïѧ că ĭaste Dumnedzău şi cu ačasta pre ūčeničïi lui spâmăn'ta-i şï-i ꙟfricoşѧ. Câ ačelora cun'tenirĕ văn'tului şi alinarѧ mârei le arâta putĕrѧ dumnedzăirei lui Hristos şi ei nu-lь putĕ cunoaşe că ĭaste

Dumnedzău; atunče de dračĭ audzirâ și să mirarâ. Ĭarâ câči mărʿtūrisiră dračïi pre Domnūlъ Hristos că ĭaste Dumnedzău, nu-i trebuѧ lui Hristos ačasta de la dinʿși, če dračïi ѫșiși de fricâ strigarâ fïinʿdъ zrobiți de putěrѧ lui čѧ dūmnedzâĭascâ. Děca-lъ vâdzurâ, cunoscurâ că ĭaste Dumnedzău ѫ trupъ de ōmъ și ğĭudețъ a toatâ lumѧ și să spârïĭarâ foarte. Și de fricâ strigarâ: « Če-i noaâ și ție, fïĭulъ lui Dumnedzău, děi venitъ aičѧ mainte de vrěme să ne munʿčești pre noi? » Aičѧ la arătare să cunoaște că ĭaste gâtatâ muѫcâ čelor răi če sămtъ vrăjmași lui Hristos. Că și tocma dračïi cunoscъ ѫtru sine că sămʿtъ râi și vrăjmași lui Dumnedzău, și penʿtr' ačѧ au a să munʿči. Știu dračïi și vrěmѧ munʿčilorъ sale, că dupâ râsipirѧačeștïi lumi trecâtoare vorъ sta toate věčniče și netrecute, și atunʿče va hi și muѫca lorъ. Pen'tr' ačěѧ dziserâ c' « ai venitъ mainʿte de vrěme să ne munčești ». Dumnedzău nū munʿčѧște pre nime de čeѧ če | vinъ 237[r]
diѫ semenʿțïѧ ōmeněscâ cu fapʿte bune cătr' ănsъ, če-i ĭuběște ca pre nește prïĭatini ai săi și ѫtrū slava ѫpârățïei sale pūne-i să petrěcâ, cūmъ și ѫnʿğerïi čei būni ѫntrū činʿstě čѧ de susъ ĭ-au tocmitъ să petrěcâ ca nește sluği a sale. Ĭarâ ѫnğerïi čeĭa č-au câdzut ca pre nește vrăjʿmași ai săi are a-i munʿči, căči că facъ totъ ѫprotiva lui Dumnedzău. Așijdire și pâcătoșïi fac ѫprotivâ lui Dumnedzău, penʿtr' ačěѧ cu nușïi să vōrъ munʿči. Că și dračïi de n'are hi greșitъ nu s'are těme de muѫcâ. Če Hristos mărgănʿdъ ѫprotiva lorъ ѫfricoșѧ-i priѫși cu putěrѧ dumnedzâirei sale și răutatě și vicleșugulъ lorъ arâta-lъ ѫnainʿtѧ ūčeničilorъ săi. Că atâta ēra de ĭuți și de viclěni, cătъ ținѧ pre čei ōameni če ѫtrasâ ѫtr' ănʿși tot ѫ gropi și priѫ pustïi gonіѧ-i și de pïetri să ūčidѧ și hĭarâle și ōbedzile strica și nū putě nime să trěcâ pre ačѧle căi. Děčѧstѧ de toate apostolïi să spâmănta și alʿte čĭudese de mainʿte ūita și ѫnainʿte cū menʿtѧ socotïѧ și socotinʿdъ nu să pričepѧ.

A doa parte: Penʿtru vicleşugulъ şi penʿtru râutâţile dïavolului.

Dĕca vădzurâ dračïi pre Hristos, ēi să temurâ foarte şi-lъ
237ᵛ ruga priѫsъ să nu-i tremiţâ ѫ muѫcâ mainte de | vrĕme,
căči că vedѧ dračïĭ mulʿte şi minunate čïudese fâcăndъ
Domnulъ Hristos şi să temѧ că va râdica priѫşi ğudeţъ şi
muѫcâ. Penʿtr' ačĕ ѫ totъ chipulъ meşterʿşugu*ѧ* şi cu vicle-
şugъ să ruga să nu-i tremiţâ ѫ muѫcâ, če să le dzicâ să ѫtre
ѫ turma porčilorъ. Şi penʿtru če fâcū Hristos ačasta, de
slobodzi pre ačei drači de ѫtrarâ ѫ turma porʿčilorъ? Nu
penʿtru că doarâ fâcū Hristos penʿtru rugâmenʿtѧ lorъ de-i
slobodzi; penʿtru că vrū Hristos să arate râutâţile dïavolului
şi meşterşugurile. Ѫtăĭu arătâ če mâčiteli de râi şi de cumʿ-
pliţi sămtʿ dračïi, că nū numai pre ōameni če ĭubâscъ să-i
strīče şi să-i ōmoarâ, če şi pre dobitoače, carile cu nemicâ
lorъ nu să ѫpomʿčişadzâ. A dōa, cătъ sămtъ de nevoitori
spre pagubă şi spre pacostѧ ōamenilorъ şi ѫ totъ chipulъ
meşterşuguescъ cu vicleşugurile sale să scărbascâ şi să dosâ-
dĕscâ pre ōmъ. A trѧ, penʿtru să cunoaştemъ mila lui Dum-
nedzău čĕ putĕrnicâ, că de nu nĕre apâra mâna lui Dum-
nedzău şi putĕrѧ lui čĕ nevâdzutâ, atunʿče mai rrĕ pacoste
şi mai cumʿplitâ moarʿte nĕre face decătъ porčilorъ ačelọra
dĕtunči. Če Dūmnedzău ne apâră dinʿşi şi făr de voѧ lui
n'au niče ō putĕre, niče pre porči, nẹcumъ pre ōameni.
Penʿtr' ačĕ rugarâ pre Domnulъ Hristos să le dzicâ să ѫtre
238ʳ ѫtr' ačĕ turmâ de porči. Ĭarâ Hristos vâ|dzăndъ vicleşu-
gurile lorъ dĕde lor voe pre porči să-i pĭardzâ, ca să ne
čerʿtămъ noi, să nu petrĕčem porčĕşte totъdeūna de čĕle
pemenʿteşti să grijimъ, cumъ amъ răma ѫ pămănʿtъ, niče
dănăorâ ѫ čerĭu să nū putemъ căōta. Că unde ĭaste vïĭaţâ por-
čascâ, acolọ Hristos nu petrĕče şi duhulъ svănʿtъ dĕcolọ

fuğe ca și albina de fumъ; numai dračii če au putĕre acolo pre unïi ca ačeѧ șï-i ꙟněcâ ꙟ marѧ făr.â-de-lęğilorъ șï-i ōmoarâ.

Deči, dupâ dzisa lui Hristos, ꙟtrarâ ꙟ porči și ꙟdatâ să porni toatâ tūrma de pre țărmure ꙟ mare. Deči de au dračïi atăta mănïe pre dobitoače a le ōmoră, carile niče ō datâ nu să ꙟpomᶜčișadzâ lorъ, darâ cu cătᶜ mai vărtosъ să nu aibâ pre ōmъ și să nū meșterșuguïascâ spre râutatĕ lui. Dĕičѧ să sâ ꙟvѧțe fârᶜmâcătorïi carïi au cunoștinᶜțâ cu dračïi če prïïatini le sămtъ lorъ dračïi, că mai cu dĕdinᶜsu le slujescъ lorъ, penᶜtru să-i arunᶜče priꙟșïi ꙟ marѧ čĕ de focъ, ꙟ munčile de vĕči, ca și porčïi dĕtunᶜči. Ĭarâ deși lasâ Dūmnedzău pre ōmъ penᶜtru zmâčinarѧ trupului ca să i să izbâvascâ sufletulъ ꙟ dzua râscumpărărei, lasâ trupulъ să-i munᶜčascâ, ĭarâ sufletulъ lui ferĕște; și nu-lъ lasâ să să atinᶜgâ de sufletъ, numai de trupъ. Ačasta ō cunoaștemᶜ de la direptulъ Ĭōvъ. Că sufletulъ lâcuѧște ꙟ trupъ ca ꙟtr'o casâ și dĕca vĕde pre munᶜči|torïulъ dïavolulъ să sparïe și de fricâ țepenѧște și moare. 238ᵛ

Ĭarâ dĕca vâdzurâ purᶜcarïi perirѧ porčilorъ, alergarâ ꙟ četate și spuserâ de tot č-au fostъ, ĭară ꙟdrâčițïi ačeѧ dĕca vâdzurâ ačasta să veselirâ, cunoscănᶜdъ diꙟ cătâ râutate ĭ-au slobodzitъ priꙟși Domnulъ Hristos, șï-i mulᶜțâmirâ de atăta bine če fâcū cu nușïi Mârïa Sa milostivulъ Domnъ. Ĭarâ Gherᶜghesĕnïi ēșirâ ꙟ tăꙟpinarѧ lui Hristos și dĕca-lъ vădzurâ rugarâ-lъ să trĕcâ diꙟ hotarâle lorъ.

Ō, mare nebunïe a nemulᶜțămitorilorъ Gherᶜghesĕni! Ꙟ locъ če ēra să să ꙟchine lui Hristos și să sâ mire de putĕrѧ lui și să crïadzâ, acolĕ să lepâdarâ diꙟsъ și de binele lui și-lъ gonirâ de-lъ rugarâ să sâ ducâ diꙟ hotarâle lorъ. Penᶜtr' ačĕ Hristos lăsâ-i priꙟși ca pre neşte nemulᶜţâmitori carïi ĭubirâ mai vărtosъ ꙟtunĕreculъ decătъ lumina; că Mârïïa Sa Hristos le adusѧse luminâ și vïïaţâ, ĭarâ ēi alĕsârâ ꙟntu-

nĕrecūl și moartĕ. Penʿtr' ačĕ să dusâ de la dinʿși și le lâsâ să le hïe purcarïi ᴧvățători și marʿturi, ca să le spue ačeѧ čïudesele lui Hristos. Așĕ ș'acmū să duče Hristos de la čei nemulʿțâmitori če mai ïubâscь ᴧntunĕreculь decâtь lumina ᴧvățâturilorь lui Hristos și vïețuescь vïïață porčască, de lĕpâdâ čĕle čerești și alegь čĕle pămenʿtești. Că și Domnulь Hristos, căte čïudese au fâcutь, ᴧtăïu penʿtru bineleačelǫra,
239r mai apoi | penʿtru ᴧvățâtura noastrâ lĕu fâcutь, cumь și aičѧ cu ᴧdrâčițïi au arâtatь pre ïubitorïi de argĭnʿtь și pre curvari și pre nemūlțâmitori.

Pre ïubitorïi de argĭnʿtь arată nâravulь lorь čelь cumʿplitь, če nu lï-i milâ niče de săracь, niče de neputinʿčosь, niče de neavutʿ; če, de mare lâcomïe, ca niște ᴧdrâčiți schiᴧbâ-ș fața și-șь schimosescu câōtâtura. Și nū numai pre streini če are ačasta nemilostivire, če și tocma pre ai sâi nu-i crutâ, și cătь vĕde la alʿțïi, tot șïe va să apuče și să tragă. Și nime nū poate pre unïi ca ačeѧ să-i lĕğe sau să-i ōprĕscâ, niče cu ᴧvâțătura, niče cu cunʿtenirĕ munʿčilorь vĕčniče, niče cu frica ğudețului če va hi, niče cu prïeteșugulь. Căči că cumu-sь goniți și munčiți čei ᴧdrâčiți de dracïi ačeѧ če lâcuescь ᴧnʿtr' ănși, așѧ și ačeѧ sămʿtь munčiți de draculь lâcomïei, atâta cătʿ niče dzua, niče noaptѧ nu să potʿ odihni, če totьdĕuna arʿdь de ïubirѧ argĭnʿtului și strigâ că nū le sosĕște[1].

Pre curьvari ačastașь mâčenïe arată, că ačeѧ nice ō datâ nū vinь ᴧ menʿtĕ sa, če cumʿ are hi ᴧdrâčiți, așѧ sămʿtь fără de rușine și fără de ōmenie. Nu sâ stidescь niče de čertare, niče de ᴧvățăturâ, niče de fĕțe de ōameni, če ᴧblâ priᴧ gropile ᴧtunĕrecului și să ūčigь de pïetrile pâcatelorь
239v mai rău decâtь čei | ᴧdrâčiți.

Pre nemulʿțâmitori așijdere čartâ cu ačasta, să nu hïe ca Gherʿghesĕnïi ačeѧ carïi nu vrurâ să prïimascâ pre Hris-

[1] Tip. coѣщє.

tos, niče să hïe nemulţâmitori cătrâ čeѧ če le facь bine. Cumь au fost Avesalom cătrâ tată-său Davidь, cum au fost Ïuda cătră Hristos şi cum au fost Jidovïi cătrâ proroči şi mai apoi cătrâ Domnulʿ prorocilor, cătrâ Hristos, carele multь bine le făcuse, şi trupului, şi sufletului lorь, ïarâ ēi ѫ locь de bine ūciserâ-lь şi-lь râstignirâ pre lemnь. Penʿtr' ačĕ le luâ ѫpârăţïѧ če avĕ ēi pre ačastâ lume şi cu ačasta pïerdurâ şi ѫpărâţïѧ čerïului. Cu ačѧ ne aratâ ačastâ svănʿtâ ēʋanghelïe de astâdzi če ō au grâitь sănʿgurь Hristos, să nu himь nemulʿţâmitori cătrâ čeѧ če ne facь bine, că macarь că să şi pare ačesta pâcatь că ïaste micь, ïarâ mai mare altulь nu ïaste. Atăta-i de mare, cătь aduče pre ōmь de nu mulʿţâmѧşte niče lui Dumnedzău, niče bagâ ѫ samâ binele lui. Darâ če pâcatʿ va putѧ mai curunʿdь să munčascâ pre ōmь decăt ačesta, căndь penʿtru tine, ō ome, Dumnedzău fu ōmь şi chip de robь luâ asupra sa şi streinь pre pâmăntь să arătâ şi pre moarte să dĕde penʿtru tine, ca pre tine să te izbâvascâ diѫ munʿca vĕčnicâ, ïarâ tu ačesta bine ѫtru nemicâ nu-lь socoteşti şi darurile lui le lĕpedzi. Dumnedzău tĕu făcutь pre tine să-i hïi fïïu şi ōčinătorïu ѫtru ѫpărâţïïa sa čĕ de susь, ïarâ | tu te lĕpedzi şi ѫsuţi 240ʳ
penʿtru pâcate te fači fïïu dïavolului şi ōčinâtorïu matʿčei focului. Pre Adamь fâcu Dumnedzău lâcuitorïu raïului, ïarâ ēlь pentru nemulţămirĕ lui fū gonitь diѫ raïu şi ѫ locь de vïaţâ află moarte ѫ pămăntь. Ïarâ ţie, ō creştine, ѫ locūl raïului ţĕū dărūitь čerïulь; de-lь veri pïarde penʿtrū nemūlţămirѧ ta, dĕčïi nū ѫ pămăntь, če suptь pâmănʿtь, ѫ-tunĕreculь mūnʿčilor veri lâcui. Aşѧ totь nemulţâmitorïulь če nū mulţămѧşte binelui če are, ori de la Dūmnedzău, ōri de la ōameni, va peri.

De carѧ, Doamne, să ne izbâveşti şi binelui de vĕči şi ѫpârăţïei tale să ne spodobeşti, carѧ noi toţi să ō dobănʿdimь, penʿtru mila şi penʿtru darulь tâū čelь bogatь, că

ţĭe să cade slavâ şi činʿste şi ꙟchinâčĭune, cu pârinʿtele şi cu duhulь svăntь, acmū şi pururѧ şi ꙟtru vѧči nesvărʿşiţi. Aminь.

240ᵛ 28. Dumeneca a şѧsѧ.

Eʋanghelĭe diꙟ Maѳei ꙟ doaâdzeči şi noaâ de capete.

Čine nu să va mira de milostivirѧ şi de ꙟdurarѧ Domʿnului[1] nostru lui Ĭsus Hristos, că i-i milâ de toţi ca unь pârinʿte şi ca unь făcâtorĭu, cătь penʿtru mila sa fu nemĕrnicь deꙟ čei de susь ꙟtru čeşti de ğosь, diꙟ čerĭu pre pămăntь, şi pre pâmântʿ diꙟ četate şi diꙟ sat ꙟ sat ꙟblănʿdʿ, čercăndь ōaѧ čĕ pĭerdutâ şi slobodzinʿdь pre čei zdrobiţi de vrăjmaşulь şi bolʿnavĭi tămăduinʿdь şi stricaţĭi curâţinʿdь şi morţĭi ꙟvĭinʿdь şi slâbânoğĭi ꙟtârinʿdь. Ačĕstѧ vâdzăndь nemulţâmitorĭi Jidovi, foarte să mănĭĭa priꙟsь şi cu pizmâ hulĭĭa-lь, cumʿ ne spune noaâ astâdzi svănʿta ēʋanghelĭe carĕ ō scrĭe ēʋanghelistulь Maѳei ꙟ doaâdzeči şi noaâ de capete.

241ʳ ꙟtr' ačĕѧ vrĕme ꙟnʿtrâ Ĭsus ꙟ corabĭe şi trecū de veni ꙟtru a sa četate. Şi adecă adusărâ la dănʿsu ūnь slăbănogь de vene dzâcănʿdь ꙟ pat. Şi dĕca vădzū Ĭsus credinʿţa lorь, dzise slâbănogului: « Cutĕdzâ, fĭĭule, că ţi sâ ĭartă pâcatele ». Şi adecâ ōarecarĭi diꙟ cărʿtulari dziseră ꙟtru sine: « Ačesta hulѧşte ». Şi dĕca vâdzū Ĭsus gănʿdurile lorь, dzise: « Penʿtru če voi gănʿdiţi vicleşūguri ꙟtru inimile voastre? Če ĭaste mai ĭuşor decăt a dziče: « ĭartâ-ţi-se pâcatele » sau a dziče: « scoalâ şi ꙟblâ »? Če ca să ştiţi că are putĕre fĭĭulь ōmenescь pre

---

[1] Tip. домнȣлȣи.

pămăntъ să ĭarte păcatele», atūnʻče grăi slăbănogului: «scoalâ și-ţъ ĭa pa|tulъ tău și te du ѫ casa ta!» Şi să sculâ 241v de-şʻ luâ patulъ său și să dūsâ acasâ-și. Ĭarâ dĕca vădzură nâroadele, să mirarâ și lăudarâ pre Dumnedzău c'au datъ putĕre ca ačĕѧ ōamenilorъ.

Ѫtăĭa parte: Penʻtru credinʻţa čelora če purta slăbănogulъ și penʻtru boala lui.

Domnulъ nostru Ĭsus Hristos, vračulъ și lecuitorĭulъ ōamenilorъ jidovești, cumъ de mulʻte ōri trudĭѧ și ѫbla priѫ hotarâle Galileĭului și priѫ Caperʻnaumъ și priѫ locuri pustĭe, așѧ ș'acmu mĕrse ѫ četatѧ sa, cumъ spune svănʻta ēѵanghelĭe, că ѫ Viѳleemъ să nâscu, ĭarâ ѫ Nazaretъ crescū; penʻtr' ačĕ să și chĭamâ Nazaretūlъ četatѧ lūi. Ĭarâ ѫ Caperʻnaumъ ēra de lâcuѧ ѫtr'ănʻsъ ğumătate jidovi, ğumătate pâgăni, ș'acolo de mūlte ōri merğѧ Ĭsus de ѫvâța pre ѫbe limʻbile și binele său le arâta lorъ, de tâmâduѧ bolʻnavĭi lorъ, cumъ și prĕčestъ slâbănogъ.

Că dĕca ѫtră Domnulъ Hristos ѫ Caperʻnaumъ, atunʻ|či 242r adusârâ la dănsъ ūnъ bolʻnavъ de-lъ purta patr' ănʻși ca pre unъ mortъ; niče lĕcъ putĕre sau târĭe ѫtru sine n'avѧ, de nu-lъ vrѧ purta semenʻţiile lui. Mare credinʻţâ avurâ cătrâ Hristos ačeѧ če-lʻ purta pre ačelъ bolʻnavъ. Cu dĕdinsъ credzurâ că Hristos are putĕre să tâmâduĭascâ bolʻnavulъ ѫtr'o micâ de čas și de pâcate să-lъ ĭarte și priѫșii să-i slobodzascâ de trūdâ și cu sănâtatѧ lui priѫșĭi să-i veselĕscâ. Că de n'are hi credzutъ așѧ ѫtr'ačesta chipъ, nu l-are hi adusъ așѧ de departe, ca pre unъ mortъ, pre ūlițele četâței, preѫ mijʻlocъ de nârōade de ōameni, cu atăta trudâ și cu atăta nevoe. Penʻtr' ačĕ Domnulъ Hristos, čela če ști și vĕde tainele și toate ascuѫsele, dĕca vâdzu credinʻţâ ca

ačĕѧ ꙟtru inimile[1] lorъ, dzise slâbănogului[2]: « Fiiule, ĭartâ-ţi-se ţïe pâcatele tale ». Dĕičѧ să cunoaştemъ că credin'ţa čĕ bună agonisѧşte măn'tuin'ţâ sufletului şi sănătate trupului; ꙟsă şi ačasta să ştim', cătu-i de râu pâcatulъ, că ačesta mainte aduče boalâ ꙟ sufletъ şi dĕca să ꙟmulţĕşte ꙟ suflet, atun'či să varsâ şi pre trupъ. Dĕčasta mârturisĕşte Cainъ, carele fâcū pâcatъ mare ꙟnain'tѧ lui Dumnedzău, că učise pre frate-sâu Avel şi părin'ţïi săi scărbi şi pămăntulъ cu ūčidere spurcâ-lъ. Ce ꙟcâ şi dupâ atăta greşală priči lui

242v Dumnedzău. Căn'du-lъ ꙟtrebâ: « Ūnъde | ĭaste fratele tâu ? », ēlъ dzise: « Au doarâ ēu sămtъ straje frâţine-mïeu ? » Nu dzise: « Greşit-am dĕmъ văr'satъ sinğe nevinovatъ », če ꙟcâ-şi mai adaose greşala şi să ꙟmul'ţi pâcatūl ꙟ sufletulъ lui şi dĕčïi să văr'sâ şi pre trup'. Şi blâstămulъ lui Dumnedzău câdzu pre sufletūl lui, ĭarâ boala pre trupъ, şi măna cu carѧ ūčisĕse pre frate-său niče dănăōară nu ō putѧ aduče la gurâ să mânăn'če cu nusa, če totъdeuna tremura, arâtăndъ sămnul' mănïei lui Dumnedzău.

De aičѧ aratâ Dumnedzău că toatâ boala ꙟtrâ ꙟ trupъ pen'tru râmăşiţele pâcatelorъ: ūnora pen'tru măꙟcâri fărâ vrĕme şi pen'tru beţïi; altora pen'tru necurăţïi şi pen'tru curvïi. Pen'tr' ačѧ Domnulъ Hristos ꙟtăĭu tâe rădăčina boalei, adecâ pâcatulъ diꙟ sufletъ, dĕčïi tămădui şi trupulъ. Nu ca vračïi če vrâčuescъ numai trupulъ, ĭarâ sufletulъ nu potъ, če, ca unъ domnъ şi vračъ adevăratъ tuturorъ boalelorъ noastre, vrăčui şi sufletulъ depreunâ cu trupulъ şi ꙟtăĭu slobodzi-lъ priꙟsъ de păcate şi dzise: « Fiiule, ĭartâ-ţi-se pâcatele tale ».

Ĭarâ acolo ēra ūnïi diꙟ căr'tularïi jidoveşti de şedѧ şi găn'dïѧ ꙟtru inimile sale: « Če poate hi če grâĭaşte ačesta aşѧ hulâ? Čine poate ērta pâcatele fărâ numai ūnulъ Dum-

---

[1] Tip. ннимнлє. [2] Tip. слжбъногȣлȣи.

nedzău ?» Ačasta dziserâ ēi că vrѧ să dĕ vinovatъ pre Hristos ꙟnainʿtѧ nâroadelorъ că hulĕște pre Dumnedzău | și să-lъ 243r učigâ cu pïetri dupâ lĕǧѧ lui Moυsi. Ĭarâ Domnulъ Hristos cu blăndĕțe râbʿda ōcârăle lor și să arâtâ pre sine ꙟnaintѧ nâroadelor că nu ĭaste hulitorĭu, če ĭaste Dumnedzău adevărat, de ști găndurile și cuǧetele lor, și le dzise: « Ce găndiți ačĕstѧ vicleșuguri ꙟtru inimile voastre? Au doarâ nū știți că ēu sămʿtъ čela če iscodĕște inimile și vădzъ găndurile če dzacъ ꙟtr' ănʿse? Că voi căōtați ꙟ fațâ, ĭarâ ēu caōtъ ꙟtru inimâ și vâdz' găndurile voastre čĕle[1] viclĕne, că găndiți pre mene cu râu.» Ō, mare plecare a Domnului nostru și nemăsurate blăndĕțe a ꙟpâratului svenților! Ꙟ čerĭu ĭaste lâudat și cănʿtatʿ de toate čĕtele ꙟnʿǧerești, ĭarâ pre pâmăntʿ de ōameni păcâtoși fu ōcârăt; ꙟ čerĭu să rușinĕdzâ heruvïmïi și serafïmïi de fața lui, ĭarâ pre pămăntъ dziserâ-i că hulĕște pre Dumnedzău; ꙟ čerĭu ca unъ putĕrnicъ toate le ōrănduĭaște și le tocmĕște cumʿ va, căte-s ꙟ cerĭu și căte-s și pre pâmăntъ, ĭarâ aičĕ ǧosъ ca unъ neputĕrnic ĭaste clevetit și vinuitʿ. Če vâdzăndъ Mârïѧ Sa găndurile lorъ, dzise: «Če vâ pare că iaste mai ĭușorъ: a ērta pâcatele, au a tămădui bolnavulʿ ?» Ştïѧ hïecarele diꙟși că mai greu ĭaste să dzicâ să i să ĭarte pâcatele, ĭarâ mai pre ĭușorъ ĭaste să tămăduĭascâ bolnavulъ; penʿtr' ačĕ Domnulъ Hristos fâcu ꙟntăĭu čelъ mai greu, ca să cunoască că-i făcutʿ | dinsъ și čelъ mai 243v ĭușorъ. Și dzise: « Să științi că ēu amъ pūtĕre pre pâmănʿtъ a ērta pâcatele, și nū nūmai pâcatele a ērta, če și mortulъ a-lʿ ꙟvïe și slâbănogulъ a-lʿ ꙟtâri ». Şi grâi cătrâ bolʿnavъ: « Ţïe dzicʿ: scoalâ de-țъ ĭa patūl și purʿčĕde și te du ꙟ casâ-țъ! » Ĭarâ ēlъ ꙟdatâ să sculâ și-șʿ râdică patulъ a ūmârъ și ꙟbla ꙟnainʿtĕ tuturorʿ. Ačasta dĕca vădzurâ nârōadele, să mira cu spaimâ și dzičѧ că niče dănâōarâ n'au vădzūt'

[1] Tip. чѣле.

aşѧ şi cū bucurïe lâuda pre Dumnedzău de toate căte vâdzurâ şi aūdzirâ, cumь děde Hristos ačelui bolʿnavь deōdatâ şĭ sănâtate şi ērtare de pâcate.

A doa parte: Cumʿ să cade să râbʿdămь toate neputinʿţele cu mūlʿţâmire.

Cănʿdь něre da Dumnedzău dūpâ pohta noastrâ binele lumïei, sănâtate, avūţïe, nârocь ѫtru toate, atunče amʿ avě pre Dumnedzău bunь şi milostiv, ĭarâ děča are lua ačěstѧ toate de la noi, atunʿče ĭarăşь amь râpьşti şi amʿ huli priѫsь ca şi fariseii. Pentr' ačě, s'are veni spre noi şi scrьbe diѫtru socotinʿţa lui Dumnedzău, sinʿtemʿ datori să mulţâmimь ca şi de bine[1], şi să nu ni se supere ѫ scrьbe, če să râbʿdâm cu
244r blănděţe. | Că şi vračul nu ĭaste bunь numai atunʿče cănʿdь adapâ bolʿnavul cu ērbi dulʿči, če şi atunʿče ĭaste bunь cănʿdь dâ bolʿnavului şi ērbi amarâ şi tae cu bričulʿ carně čѧ rrě, nūmai să tămăduĭască bolnavulь. Aşѧ şi Dumnedzău, čela če ĭaste socotitorĭu de totь binele, pururě socotѧşte bine de fapʿtele mănilorʿ sale, mai vărtōs de ōmь, să nu pĭae. Penʿtr' ačě de mulʿte ōri sloboade čertări de rane şi de boale, penʿtru ca să ne simʿţimь şi să curâmь cătră mila lūi. Căči că děca dobănʿdimь čeva bine diѫ mănule lūi Dumnedzău, ōare sănătate ѫdelungatâ, ōare avuţïe, ōare činʿste şi mărïe, atunʿče cătr' ačě ne legâmь sufletulь şi inima şi menʿtě noastrâ şi dupâ ūnele ca ačělѧ ne luâmь şi ūitâm pre Dumnedzău şi ne depârtâmь dinsulь cu gănʿdulь ca şi fiĭulь' čelʿ curvarĭu. Deči Dumnedzău vâdzănʿdь depârtarѧ noastră şi zâbavâ ѫdelūnʿgatâ če ne zăbâvimь cu lucrurile ačeştĭi lumi deşѧrte, pentr' ačѧ tremite spre noi spaimâ de ne sparïe şi ne ѫtoarče câtrâ Svenʿţĭia Sa, ūneōri

[1] Tip. бине.

cu ōști și cu robïi, alteōri cu focь, alteōri cu moarte nâprasnicâ, alteōri cu foamete, ca să alergâmʿ de sărgь la dănʿsulь la toate nevoile[1] noastre și ğudețulь lui čelь ascunʿsь să nu ōcârămь. Să nu ne cumva aflâmь puinʿdu-ne lui ꙟprotivă, că nu știmь penʿtru če simʿtemь čertați, și de | vomь răbda ačastâ čertare trecătoare, atunʿče ne vomь 244ᵛ
izbâvi de čertarѧ čĕ vѧčnicâ. Cumь și scrïe că de cătь să stricâ ōmūl nostru čel den afarâ, adecâ trupulь, cu atăta să ꙟnoïaște čelь diꙟ lontru, adecâ sufletulь. Că toatâ čertarĕ diꙟtr' ačastâ lume nu să aratâ a hi bucurïe, če scrѣbâ, ĭarâ mai apoi să aflâ roada pâčei, adecâ mare și mulʿtâ ōdihnâ, că patima diꙟtr' ačastâ vrĕme dĕcmu nu-i ꙟtocma cu slava če va să să arate ꙟtru noi, carĕ covărșѧște prespre mâsūrâ cu mârirѧ čĕ de vĕči.

Penʿtr' ačĕ simʿtemь datōri toate čertârile și bâtăile să râbdămь cu mulʿțâmire și cu dragь să luꙟm laudâ ca deꙟ mănule lui Dumnedzău. Ĭarâ Mârïa Sa, ca čela če ști toate, dĕca va vedĕ ꙟtoarčerѧ noastrâ cătr' ănʿsь, curunʿdь ne va slobodzi de ūnele ca ačĕlѧ și ne va dârui binele ačeștïi lumi, și dup' ačѧ vïața de vĕči și ꙟpârățïѧ čerïului, carĕ noi toți să ō dobănʿdimʿ cu darulʿ Domnului nostru lui Ïsus Hristos, a câruïa-i slava și činʿstѧ și putĕrѧ, depreunâ cu pârinʿtele și cu duhulь svănʿtʿ, acmu și pururѧ și ꙟtru vѧči de vѧči. Aminь.

---

29. Dumeneca a șĕptѧ.

Evanghelïe diꙟ Maѳei ꙟ treidzeči și trei de capete. 245ʳ

Soarele luminĕdzâ cu strâlučirѧ sa toate căte-sь pre sūptь čerïu și tūtūrorь tinʿde strălūčirѧ sa. Așѧ și Domnulь nostru Ïsus Hristos, direptulь soare, lumina čĕ neapusâ,

[1] Tip. невонае.

strâlučirĕ čѧ vĕčnicâ, luminĕdzâ pre toţi căţi vinь cătr' ănʿsulь, nu numai trupulь, če și sufletulь, cumь luminâ și prĕčești doi ōrbi de carïi spune acmū svăntulь ēυanghelistulь Maѳei ꙟ 33 de capete.

ꙟtr' ačĕѧ vrѧme trecăndь Ĭsus dĕcolo, purčasâră dup'
245ᵛ ănsь doi ōrbi strigăndʿ și grăindʿ[1]: | « Miluѧște-ne pre noi,
fïiulь lūi Davidь ». Și dĕca ꙟtrâ Mârïa Sa ꙟ casâ, venirâ
la dănʿsь ōrbïi și le dzise lorь: « Ōare crĕdeți că poč fače
ačasta? » Ĭarâ ēi dziserâ: « Crĕdemь, Doamne ». Atūnʿči
să atinse de ōchïi lorь și dzise lorь: « Dupâ credinʿța voastrâ
hïe voaâ ». Și să deșchiserâ ōchïi lorь. Sï-i cūnteni priꙟșïi
Ĭsus de grâi: « Socotiți să nū ștïe neștine ». Ĭarâ ēi dĕca
ēșirâ, proslâvirâ-lь priꙟsь preste toatâ țara ačĕѧ. Ĭarâ ačeѧ
dĕca ēșirâ, adecâ adusărâ la dănʿsь ūnь ōmь surdь ꙟdrăčitь,
și goni draculь și grâi mūtulь. Și să mira năroadele de grăiѧ
că niče dănăōară nū s'au arătat așѧ ꙟ Izrailʿtѧni.

246ʳ

ꙟ t ă ѧ p a r t e :
P e nʿ t r u c r e d i nʿ ț a a č e l o r ь d o i ō r b i ș i p e nʿ t r u p u t ĕ r ѧ d u m n e d z ă ĭ a s c â.

Ĭsaïa prorocь mai denainʿte vrĕme vâdzu cu duhulь svănʿtь venirѧ lui Dumnedzău pre pâmănʿtь și binele če vrĕ să facâ rodului ōmenescь. Penʿtr' ačĕѧ strigâ de dzise: « Veselĕște-te, pustïe neꙟblatâ, că ĭatâ Dumnedzăulь vostru va veni și vă va izbâvi pre voi. Atunʿče să vorь deșchide ōchïi ōrbilorь, și urechile surdzilorь vorь audzi, și deșchisь va grâi limʿba mūțilorь, atunʿče șchïōpïi vorь sâri ca čerbïi. » Ačĕstѧ č-au prorocitь de demultь proroculʿ acmu s'au izbânʿditь. Cu adevăratь acmu să deșchiserâ ōchïi ōrbilor, și nu numai ačelor doi, če a toatâ lūmѧ strâluči lūmina

[1] Tip. грънна мнлѹ, repetându-se începutul cuvântului următor.

svenʿtei ēυanghelïi a ꙟpârâțïei lui Dumnedzău și să vârsâ duhulь svănʿtь ꙟtru inimile ōamenilorь čĕle pustïi, ꙟtru carile nu ꙟblase binele lui Dumnedzău, și deschisь grâïaște limba čelora če mârturisescь ēυanghelïѧ și surdzïi audь glasulь lui Hristos. Că Domnulь Dumnedzău cu trupь ꙟblâ pre lume și ꙟtru ꙟblarѧ sa multь bine fâcū rōdului ōmenescь, cumь și aičѧ, mârgănʿdь pre cale, pre o fâmĕe če-i currѧ singĕle de doisprădzĕče ai ō tâmădui; fata lui Ïaïrь ō ꙟvise. Și, dĕca ēși dĕcolo, adecâ purčĕserâ | dup' ăꙟsь [246v] ačești doi ōrbi de striga și să ruga, căči că prinʿserâ de vĕste de čïudesa če făcūse Hristos ꙟ casa lui Ïairь de-i ꙟvise fata. Penʿtr' ačĕ cū dĕdindʿsь să rūga să le deschidză ochïi și să le dĕ vedĕre și dzičѧ: « Fïïulь lui Davidь, miluѧște-ne ». Fïïulь lui Davidь dzičĕ-i ōrbïi căči că ačesta nume mare činʿste și mare slavâ avĕ ꙟtru Izrailʿtĕni, că ꙟtru ꙟpâraţïi jidovești ꙟtăïu Davidь ꙟgâdui lui Dumnedzău și-lui ğūrūi Dumnedzău că diꙟ semenʿţïѧ lui să va naște Mesïa Hristos. Cum și scrie: « Diꙟ sâmănʿța zgâului tâu voïu pune pre scaunulʿ tâu ». Pentr' ačĕ și ōrbïi ačeѧ știinʿdь[1] ačasta striga-lь și-lь grâiѧ fïïulь lui Davidь. Ꙟnʿsâ Mârïa Sa Domnulь Hristos nu vru să-i isțelĕscâ pre cale pănâ nu ꙟtrâ ꙟ casâ. Nū penʿtr' alʿtâ, numai penʿtru nemulʿţămitorïi jidovi če ēra cu nusь, carïi pururѧ hulïѧ și ōcârăïa čïudesele lui če fâčѧ. Ïarâ dĕca ꙟtră ꙟ casâ, atunʿče le dzise: « Ōare crĕdeți că počь fače ačasta ? » Ꙟtrebâ Hristos nu că doarâ nu vedĕ Svenʿţïa Sa credinʿța če ēra ꙟtru inimile lorь, če penʿtru să arate și ēi sănguri cu gura sa credinʿța, ca să ꙟdĕmʿne și pre alʿțïi cătrâ credință. Că de mulʿte ōri și čïudesele če fâčѧ Domnulь nu le fâčѧ numai penʿtru čei bolnavi, če mai vărtosь penʿtru čeѧ če vedѧ și audzïѧ. Așѧ și aičĕ čerșu Hristos credințâ de la ōrbi, | ca să arate ꙟnainʿtĕ nâroadelorь [247r] că putĕrѧ credinʿţei multь poate, și pre mare ca pre

[1] Tip. щїнйдь.

uscatъ dâ să ꙟble, și morții să ꙟvïe, și dĕlurile să mute, și ōrbilorъ ōchi să dѧ.

Ĭarâ după če-i isteli și le dĕde lumină, le dzise nemărui să nu spue čĭudesa če fū, ꙟvățăn'dъ pre noi cu ačasta să nu ne lâudâmъ cu bunâtățile noastre, niče să ne mârimъ cu binele nostru. Ĭarâ ēi dĕca ēșirâ, povestïѧ și spunĕ cătră toți čĭudesa ačĕѧ, nu pen'tru că doarâ nu ascultarâ cuvăn'tulъ če le dzise Hristos să nu spue nemărui, če ca neşte mar'turi cuvăntului lui Hristos măr'turisïѧ preste toatâ țara ačĕѧ binele și čĭudesele lui Hristos. Ĭarâ dĕca să dusârâ de la dăn'sъ ōrbïi, luminați și trupĕște și sufletĕște, atun'če ꙟdatâ adusărâ la dănsulъ ūnъ ōmъ mutъ ꙟdrâčitъ. Nū ēra ačasta boalâ diꙟ firĕ ōmūlui ačeluѧ, če diꙟ vicleşugulъ dïavolului. Pen'tr' ačĕ, alțïi-lъ adūsârâ priꙟsъ, că nū putѧ niče să sâ roage lui Hristos, căči că dïavolul legase limba lui de ēra mutъ. Pen'tr' ačѧ, niče Hristos nū čer'șū credințâ de la dăn'sъ ca de la ōrbi, če ꙟdatâ-lъ ven'decâ, că goni dracūlъ și grâi mūtūlъ. Ĭarâ nărоadele să mira de grâiѧ că niče dănăōarâ nu s'au arâtatъ čĭude ca ačĕstѧ ꙟ Izrail'tĕni.

247v

A doō parte: Pen'tru fap'tele čĕle bune carile să chĭamâ lūminâ și pen'trū fap'tele čĕle rrĕle če să chĭamâ ꙟtunĕrecъ.

Toate fap'tele čĕle bune au ꙟčepâturâ de la Dumnedzău, că ačela ĭaste săn'gurъ luminâ adevăratâ, cum' au dzisъ ꙟsuși: «Ēu sămtъ lumina lumïei. Čela če va ꙟbla dupâ mene și dupâ dzisele mĕle, ačela nu ꙟblâ ꙟ-tunĕrec, če va ꙟbla pururѧ ꙟ luminâ.» Că cum ĭaste Hristos luminâ, așѧ și lucrurile lui săm'tъ luminâ. Ĭarâ faptele čĕle rrĕle au ꙟčepâturâ de la dïavolulъ, că cumu-i ačela ꙟtunecat, așѧ sămt' și lucrurile lui ꙟtunecate. Faptele lui čĕle rrĕle săm'tъ

ačěstѧ: necredinʿţa fărâ fricâ, adecâ cănʿdъ nu să těme neştine de Dumnedzău, nemulʿţâmirѧ, mănʿdrïѧ, deşarta mârire, lâcomïѧ, mănïѧ, neferinʿţa, lěnѧ, beţïѧ. Diꙟtr' ačěstѧ să nascъ curvïile, necurâţïile, zavistïiѧ, pizʿma, ūčiderѧ, furtuşagurile, apucările, nemilostivirѧ, vrajba. Ačěstѧ sămʿtъ lucrurile ꙟtūněrecūlūi, şi čine le are şi le face ačěstѧ, ačela ïaste ōrbъ şi ꙟtūnecatъ cu ꙟtūněrecūlъ dïavolūlūi şi moşněnъ ꙟpărăţïei drâčeşti, ūnde-i focūlъ nestinʿsъ şi mūꙟca věčnicâ gâtatâ ïubi|torilōr čelōr de pâcate. Čeïa če ꙟblâ 248r ꙟtr' ačesta ꙟtuněrec, ačeïa sămtʿ mai orbi decăt ōrbïi ačeïa dětunče, če-i luminâ Hristos, că ačeïa pre trupъ numai ꙟ častâ lume ēra ōrbi, ïarâ ačeştѧ şi pre sufletъ ꙟ věči sămʿtъ ōsinʿdiţi. Şi ačeştѧ niče dănăōarâ pre Dumnedzău nu vorъ vedѧ, niče lumina ꙟpărăţïei lui, că ačěle pâcate totъ sufletulъ cu ꙟtuněreculъ věčnicъ cuprinʿde-lъ şi menʿtѧ cu ōrbïe neꙟţeleptă lěgâ-ō. Şi cūmъ nū věde čelъ ōrbъ ꙟnainʿtě sa nemicâ, niče ţărʿmūre, niče şѧrpe, niče armâ, niče altâ nemicâ de căte-i aducʿ lui moarte, aşѧ şi ōmulъ čela če ïaste ōrbъ cu ꙟtuněreculъ pâcatelorъ nemicâ nu věde ꙟnaintѧ sa, niče tocʿma pâcatulъ ačela če face, niče să těme de moarte, niče găn'dѧşte de muꙟcâ, če toate ačěstѧ dzacъ denafarâ de menʿtѧ lui. Cumъ nu věde čelъ orbъ sâ sâ ferěscâ de şѧrpe, aşѧ şi ïubitorïulъ de pâcate nu věde să să ferěscâ de pâcate.

Děči, cumъ sămʿtъ fapʿtele čěle drâčeşti şi să chïamâ ꙟtuněrecъ, aşѧ şi fapʿtele čěle bune sămʿtъ şi să chïamâ luminâ. Fapʿtele čěle bune sămʿtъ ačěstѧ: lïubovulъ, credinʿţa, nedějdѧ, adecâ să crïadzâ neştine şi să nedejʿduïascâ ꙟtru Dumnedzău, smerenïѧ, ūmilinʿţa, blănʿděţele, direpʿtatѧ, milostenïѧ, curâţïѧ, râbʿdarѧ, ascultarѧ, ruga, | postulъ, 248v ferinʿţa, trezvirѧ, paza beserěčïi. Ačěstѧ sămʿtъ lucrurile luminei, ačestora ïaste ꙟvăţâtorïu şi ꙟčepâtorïu Hristos, şi čine le va ţině ꙟtrū inima sa ačěstѧ şi le va face, ačela ïaste fiïu lūminei şi moşněnъ ꙟpărâţïei čerïului.

Darâ tū, ō, ōame, čela če ĭubeşti pâcatele, če veri alĕğe diѫtr' acĕste doaâ să ţïi? Fapʿtele čĕle bune, au čĕle rrĕle? Lui Hristos să urmedzi, au dracului? Ѫ luminâ să ѫbli, au ѫ-tunĕrecь? Cu Dumnedzău şi cu ѫnʿğerïi lui ѫtru ѫpărâţïѧ čerĭului, au cu dïavolulь ѫ matʿca focului nestinʿsь? Alѧğe acmū ūna diѫ doaâ, că ţï-i ѫ voe, că ai mente slobodâ. Ĭarâ de veri dziče: «ēu počь şi lui Dumnedzău şi dracului[1] să slujescь, şi ѫ luminâ şi ѫ-tunĕrecь să ѫblu, şi bine şi râu să facь», če acasta nu ĭaste adevăratʿ, če ĭaste menʿčĭunâ şi ѫşelâčĭune drăčască. Să nu te ѫşeli, ōme, cu acĕstѧ gănʿduri şi cu acĕstѧ amâğituri, că n'are niče o ѫpreunare draculь cu Dumnedzău, n'are parte ѫtunĕreculь cu lumina, niče fapʿtele čĕle rrĕle cu čĕle bune, niče pâcâtoşïi cu čei direpʿţi. Atăta-s de departe, cătu-i čerĭulь de ĭadь.

Socotĕşte, ō, oame creştine, a cui voe fači şi cui ūrʿmedzi, ačeluѧ veri hi dupâ moarte şi ѫtru ѫpârăţïia lui veri lâcui
249r ѫ vѧči. Că doaâ ѫpârâţïi sămʿtь ѫtr' acastâ lume: | ō ѫpârăţïe a râutâţilorь şi a pâcatelorь, altâ ѫpârâţïe a bunâtâţilorь şi a direptăţïi. Acĕstѧ pūrurѧ şi totьdĕuna sămtь cu vrajbâ ūnulь altui, rrăulь binelui şi binele râūlui. Deči ѫtru ѫpârăţïѧ râutâţilorь ѫpârăţĕşte dïavolulь, ĭarâ ѫtru ѫpârăţïѧ bunâtăţilorь ѫpârăţĕşte Hristos. Penʿtr' acѧ, fuğiţi de scâpaţi şi ēşiţi diѫ-pârăţïѧ ѫtunĕrecului şi alergaţi la lumina ѫpârăţïei lui Hristos, ca cu nusulь ѫ vĕči să ѫpârăţiţi şi acolo să-lь proslâviţi, depreunâ cu pârinьtele şi cu duhulь svăntь, acmu şi purūrѧ şi ѫtrū vĕčь nesvrъşiţi. Aminь.

---

[1] Tip. дракѸлн.

30. Dumeneca a ōpta. 249v
Evanghelïa diѫ Maѳei ѫ čincidzeči şi ōptъ de capete.

Nemicâ aşѧ de dul‘če sufletūlui creştinъ nu ïaste ѫ căstâ lume ca căndъ aūde cuvăntulъ lui Dumnedzău. Căče că cuvăn‘tulъ lūi Dumnedzău să chïamâ focъ şi, děca cade ѫ sūfletъ, toatâ râčala pâcatelor scoate afarâ şi lïubovulъ lui Dumnedzău ca unъ focъ aprin‘de ѫtr’ ăn‘sъ şi toate găndūrile pâcatelorъ arde. Ѫtr’ altъ chipъ să chïamâ spatâ diѫbe parţile ascuţitâ, câ nu sâ sïïaşte de faţa nemârūi, niče de ѫpărat‘, niče de domnъ, niče de vlâdicъ, če ca o sabïe diѫbe parţile ascuţitâ, tae şi vâděşte toate fărâdeleğile şi toate găn‘durile čěle de pâcate deѫ inimile tutūrorъ. Chïamâ-să şi hranâ cuvăn‘tulъ lui Dumnedzău, că ïaste mai dulče decăt toatâ dulčaţa ačeştïi | lūmi, că 250r ѫdūlčěşte şi trūpūlъ şi sūfletulъ ѫ věči şi hrâněşte sufletulъ cu hranâ nevâdzutâ şi ïaste vïu ѫ věči. De ačasta dulčaţâ gustarâ nârōadele ačělѧ če ѫbla dupâ Hristos, diѫ multe četâţi şi diѫ multe sate, tocma şi pânâ ѫ pustïi, şi trei dzile dvorъbirâ preğïurъ dăn‘sъ nemăѫcaţi, ascultăndъ cuvăntul‘ lui. Pen‘tr’ ačě şi Domnulъ Hristos ѫ doaâ chipuri le fâcu lorъ bine: toţi bōlnavïi lorъ tâmădui şi priѫşïi cu činči pite miči čin‘či[1] mïi sâturâ, numai bărbaţïi fărâ de mueri şi cuconi, cum‘ mai alesъ audzim astâdzi diѫ svănta ēvanghelïe.

Маѳеи, зачало ни.

Ѫtr’ ačěѧ vrěme vâdzu Ïsus nârōd mult‘ şi-i fu milâ din‘şi şi tămădui bōlnavïi lōrъ. Ïară căn‘dъ fu de către sarâ, apropïïarâ-sâ cătr’ ăn‘sъ ūčeničïi lui de grâirâ: «Loculъ ïaste pustïïu şi ïată vrěme au trecut‘ multâ. Slobōdzi nărōadele să să ducă pri|ѫ sate să-ş cum‘pere bucate.» Ïarâ Ïsus 250v

[1] Tip. чинчи.

dzise: « Nu trebuѧște lōr să sâ ducâ, če le dați voi lōrь să mâ-năꙟce ». Ĭarâ ēi dziserâ lui: « N'avemʳ aičĕ mai mulʳtь de činči pite și doi pești ». Ĭarâ ēlʳ dzise lōr: « Aduceți-le ꙟcoače». Și chemâ nâroadele șĭ-i ꙟvăță să șadzâ pre ĭarbâ, și luâ ačĕle činči pite și doi pești, căōtâ ꙟ čerĭu și blagoslovi și frămse. Și dĕde ūčeničilorь pănile, ĭară ūčeničĭi dĕderâ nâroadelorь. Și măꙟcarâ toți și să sâturarâ, și luarâ rămâșițe de fârăme doaâsprădzĕče coșnițe pline. Ĭară măꙟcători ēra bărbați ca la činči mĭi, fără mueri și cuconi.

Ꙟtăĭa parte:
Penʳtru cumь să cade să dĕ să hĭe čine care mănĭei și pentru čĭudesa lui Hristos.

251ʳ Ačasta čĭudesâ fū ꙟtr' ačĕѧ vrѧme căndь audzi Domnulь Hristos că pre Ĭōanъ Cârstitelь l-aū tâĭatь Ĭrōd. Atunči ꙟtrâ ꙟ corabĭe și să duse la unь locь pustĭĭu ꙟ sângūrâtate. Duse-se Domnulь ꙟ pustĭe nū că doarâ să temѧ de moarte, că ꙟsuși de bună voe vrѧ să o ĭa, cumь dzise sângurь: « Amь putĕre să-mь pūĭu sufletulь mĭeu și amь putĕre ĭarâ să-lь ĭau »; če fuği denaintѧ mănĭei, ca să ne ꙟvĕțe pre noi să nu ne dâmь ꙟșine pre sine ꙟ nâpaste, čе să fuğimь denaintѧ mănĭei omenești. Fuği Domnulь Hristos și pentr' ačasta, că ꙟcâ nu ēra venitâ vrĕmѧ munčilorь Svențĭei Sale. Cătr' ačѧ, ca să arate ș'ačasta, cum n'au luatʳ trupь amâğeu, cu vr'o nâlučire, če trupь adevăratь asĕmenѧ ca ș'alți ōameni, alegăndь numai fără de pâcate. Deči, dĕre hi prinsь atunči de Ĭrōd, l-are hi ūčisь ca și pre Ĭōanь și de-are hi izbâvit atunče Hristos diꙟtr' ačĕѧ nevoe, atunče are grâi de Mărĭa Sa că cu nălučire s'au arâtatь, ĭarâ n'au luatь trupь adevăratь, če nevâdzutь au scâpatь diꙟ mănule lui Ĭrōd, cumь are hi fârâ de trupь. Pentr' ačѧ Domnul Hristos de bunâ voe să duse la pustĭe, ca să astupe gura ēretičilorь

a lui Marchĭĭanъ ș'a lui Maniheĭu, č-au ꙟvățatъ că cu nâlučire s'au ꙟtrupatъ Hristos.

Dusâ-se Domnulъ ꙟ pūstĭe, ca să să | ūsebascâ de nâ- 251ᵛ
roade, să ōdihnĕscâ čeva; ĭarâ nâroadele niče așѣ nu să lăsa dinsъ, če cu drag alerga dup' ănsъ și priꙟ pustĭi, arâtăndъ cătr' ănsulъ credință și dragoste. Penʿtr' ačѣ luară și plată mila lui Dumnedzău penʿtru truda lorъ, că dĕca-i vâdzū priꙟșъ, i să fâcū milâ dinʿși și căți bolnavi avѣ cu sine pre toți venʿdecâ și diꙟ mulți cu cuvăntulъ drači goni, șchĭuōpĭi râdicâ, ōrbĭi luminâ, slâbănoğĭi ꙟtâri. Și nū numai trupurile lorъ de boalâ venʿdecâ, če și sufletele lorъ diꙟ boala vĕčnicâ slobodzi și ꙟ flâmănʿğĭunĕ lorъ hrânï-i. Că atăta-i de mare mila lui Dumnedzău, cătъ nū dâruѣște numai de če să roagâ ōmulъ, če și de če nu sâ roagâ dobănʿdĕște.

Vâdzăndъ apostolĭi lui Hristos ačĕle nâroade cu atăta ōsărdĭe că dvorbâscъ preğĭurъ Hristos și de atăta vrĕme flâmăndzi și n'au če măꙟca, să apropĭarâ cătrâ ꙟvățâtorĭulъ său Hristos și-lъ ruga să-i sloboadze priꙟși, ca să sâ ducâ să-șʿ cumpere bucate. Nu știĭa ēi, niče gănʿdĭѣ de bucatele če vrѣ Hristos să-i hrânĕscâ. Penʿtr' ačĕ și Domnulъ Hristos nu dzise: « Ēu le voĭu da de vorъ măꙟca », če dzise lorъ: « Dați-le voi lorъ să mânăꙟče, ĭarâ ēi nu trebuѣște să sâ ducâ de la mene; că de lĕre trebui, m'are hi rugat ēi să-i slobodzъ priꙟși. Că ēu sămtъ hranâ flâmănʿdzilorъ și izvorъ de apâ vĭe ꙟsetaților; | ēu počъ să hrânescъ și aičѣ, cumъ 252ʳ
amъ hrânitъ și rodulъ jidovâscъ ꙟ pustĭile Sinaei cu manâ diꙟ čerĭu și cu apâ diꙟ pĭatrâ sacâ ꙟ 40 de ai. Penʿtr' ačѣ nu trebuĭaște să sâ ducâ ēi, če le dați voi lorъ să mânăꙟče. » Ĭară ēi grâirâ: « Doamne, n'avemъ aičѣ fărâ numai 5 păini și doi pești ». Atunče Domnūl Hristos dzise lor: « Adučeți-mi ꙟcoače păinile și peștĭi, ca să cunoașteți și voi putĕrѣ mѣ. Că ēu birūescъ marĕ și ūscatulъ: ꙟ mare ꙟmulțescъ peștĭi și pre pâmăntъ roada. Ēu diꙟ puținъ počъ fače multъ și

diꙟ miči mari.» Ĭarâ ēi adusârǎ pǎnile și peștïi. Și dĕca le luâ, dzise sǎ șadzâ nârodulь pre ĭarbâ. Ĭarâ Svenţïĭa Sa râdicǎ-șь ōchïi și cǎōtâ ꙟ čerĭu, adeverindь cǎ diꙟ čerĭu au venitь de la pǎrin̊tele și ꙟvǎțândь pre noi sǎ nu ne atin̊ğemь de bucate la masâ, sǎ mǎꙟcâmь fǎrâ blagoslovenïe, mainte de če nu vom̊ mulțâmi lūi Dumnedzǎu, čeluѧ če ne hrânĕște. Pen̊tr' ačѧ cǎōtâ spre čerĭu și blagoslovi și frǎmsâ.

A doa parte: Pen̊tru putĕrѧ dumnedzǎirei a lui Hristos și pen̊trū mulţirѧ pǎinilōrь și a peștilorь.

Dĕca blagoslovi Domnulь Hristos și dĕca frǎmsâ, dĕčïi sǎ ꙟmulţirâ pǎinile și pĕștele. Cu mǎnule blagoslovi și |
252v frǎmse, ĭarâ cu putĕrѧ čĕ nevâdzutâ a dūmnedzǎirei sale ꙟmulți pǎinѧ și pѧștele, ca sǎ cunoascâ toți cǎ ĭaste ačela če ꙟmulţĕște roada pâmǎntului și dâ hranâ a toate faptele și ĭaste ačela č-au dzisь diꙟtru tǎĭu, sǎ crĕscâ pǎmǎntulь ĭarbâ ţarinilorь și semen̊țe de toate fѧlĭurile. Și ĭarâ au dzisь sǎ scoațâ apele jivine vïi, chițïi čei mari și pești și gadine de toate fĕlĭurile če-sь ꙟtr' apâ și fïerile mârilorь și a pâmǎntului și pasǎrile če zboarâ ꙟ vǎzduhь. Ačestora tuturorь ĭaste fâcǎtorĭu și ꙟmulțitorĭu Domnulь nostrū Ĭsus Hristos, cūvǎntulь lui Dumnedzǎu cu firѧ trupūlui nostru ꙟbrâcatь. Cumь sǎ cunoaște pre ačĕle lucrure diꙟtǎĭu putĕrѧ Mârirei Sale, carile numai cu cuvǎntulь au dzisь și s'au fâcutь, așѧ și aičѧ pentru mulțirѧ pǎnei și a pĕștelui sǎ cunoaște putĕrѧ lui čĕ dumnedzǎĭascâ. Cǎ nemicâ nu ĭaste mai micâ ačasta decǎt ačĕlѧ dĕtunče. Pentr' ačĕ și ꙟ pustïe fâcū ačasta čĭudesǎ sǎ nu hïe vre-ūn̊ prepusь, sǎ

dzică neștine c'au fost aproape de vre-ūnʿ [1] trъgъ dĕu adusъ dĕiurĕ acĕle bucate.

Blagoslovi și frămsâ Domnulъ Hristos acĕle cinci păini și doi pești și da apostolilorъ. Apostolii lua frămturile și creștѧ ѫ mănule lor și să ѫmulțïѧ. Acasta vâdzănd apostolïi, să mira și să bucura, și așѧ da | nâroadelorъ de-șʿ ѫpărțïѧ, că 253r ĕra tocmiți corïu, căte ō sută și căte cincidzeci pre ïarbă vĕrde. Și măѫcarâ toți și sâ săturarâ atăta mulțime de ōameni diѫ puținâ păine și diѫ doi pești; 5000 de bârbați numai, fără de mueri și cuconi, tuturorъ agunse și ѫcâ prisosirâ fârăme 12 coșpinițe pline. Ѫvâțâ Domnulъ Hristos să străngâ fărăm le, să cunoască că nu-sъ alte pite ѫtregi, ce sămtʿ acĕlѧ c-au frămtъ; și nice mai puținъ, numai 12 coșnițe ѫvâță să ѫple, pentru ca să ducâ ѫ umârъ apostolïi cineșъ coșulъ său, să-șъ aducâ amente de minunѧ Domnului și tvorețului său; ca și Ïuda vănʿdzătorïulъ să poarte ѫ umărulъ său coșulъ, să-i hïe marturi ūmărulъ și mănule ѫ vrĕmѧ acĕѧ ce vrѧ să văndzâ pre Domnulъ săū cela c-au fâcūt acasta cïudesă.

Ïarâ dĕca fâcu Svenʿțïѧ Sa acasta cïudesă, atunce foarte să mirarâ dinsъ Jidovïi; atăta, cătъ și ѫpâratъ vrurâ să-l râdice. Dĕicѧ mare laudâ au nâroadele acĕlѧ carïi cu fâmei, cu cuconi cu totъ, câlătorirâ dupâ Hristos și pănâ ѫ pustïi, și acolo flâmăndzirâ, dvorbirâ ascultăndъ ѫvățâtura lūi trei dzile. Că așѧ ïaste lïubovulʿ; toate pre lesne le rabdâ, și foamѧ, și golicïunѧ, și pripâculъ, și gerulъ. Așѧ și noaâ ni să cade, ceѧ ce vomъ să urmâmъ dupâ Hristos | și să cer- 253v câmъ ѫpârățïïa cerïului, să nu ïubimʿ altâ nemicâ mai vărtosъ decătъ pre Hristos, nice casa, nice satele, nice avuțïѧ, nice ōdihna trupului. Și să ēșimъ afarâ diѫ gălcava pâcatelorъ și diѫ vălușagurile pohtelorъ lumïei, că cela ce să aprinde

---

[1] Tip. врюунѫ.

cu foculь lĭubovului lui Hristos, ačela nemicâ greutate nu
simte ꙟ častâ lume să-lʽ poatâ despârți de Dumnedzău,
niče sărâčĭѧ, niče foamѧ, niče golečĭunѧ, niče tocma moartѧ,
niče sabĭѧ. Deči să agonisimь și noi ačesta lĭubovulь, să-lь
àvemʽ ꙟtru noi, că ꙟ voѧ noastrâ ĭaste ōare să petrĕcâ ꙟtru
noi, ōare să să ducâ de la noi. Căndь vomь găndi de čĕle
čerești și menʽtѧ noastrâ ō vomь ꙟtinʽde cătrâ Dumnedzău,
atunʽči va petrĕče ꙟtru noi, ĭarâ căndь vomь căōta binele
și dūlčața ačeștĭi lumi, atunči va fugi de la noi. Că ꙟ lumѧ
čĕ de susь ĭaste ascunsь foculь ačeluѧ lĭubovь, ĭarâ ꙟtr'
ačastâ lume de ğosь ĭaste râčalâ mare de ačela lĭubovь.
Penʽtr' ačĕ, cănd va hi legatâ inima noastrâ cătră ačastâ
lume de ğosь, atunče mare răčalâ și ğerь va avѧ inima
nostrâ și va hi stărpă și fără de roadâ de faptele čĕle bune;
ĭarâ căndь vomʽ câuta cătră lumѧ čĕ de susь și menʽtĕ
noastrâ cu voѧ noastrâ ō vomь tremite acolo, atunče de
ačĕ luminâ dĕcolo să va ꙟncâldzi. Și foculь ačeluѧ lĭubovь
254[r] nu ĭaste | altâ fărâ numai sănʽgurь duhulь svăntь, carele
aprinde foculь lĭubovului lui Dumnedzău ꙟtru noi. Ačela
te va ꙟvâța și te va ꙟdirepta deꙟ-tunĕrecь ꙟ luminâ și diꙟ
moarte ꙟ vĭĭațâ, de pre pâmăntь ꙟ čerĭu ꙟtrū ꙟpârâțĭѧ lūi,
ꙟtrū carѧ pre noi pre toți ne spodobĕște, Doamne Ĭsuse
Hristoasē, Dumnedzăul nostru, acolo ūnde ꙟpârâțești cu
pârintele și cu duhulь svăntʽ, acmū şi pururѧ și ꙟtru
vĕči de vĕči. Aminь.

---

31. Dumeneca a noa. 254

Eѵanghelïa diѫ Maѳei ѫ čincidzeči și noaâ de capete.

Ѫ pïetrile čěle scumpe[1], mai vărʿtosь de dïïamanʿtulь nu iaste. Așѧ și ѫtr' alte bunâtăți creștinești, mai tare și mai vărtosь nu ïaste decătь credința, că ačasta ïaste nebiruitâ de toate vicleșugũrile vrăjmașului. Penʿtru credința, și Petrъ apostolъ ѫblâ pre mare ca pre uscatь și până să ţină dinsâ nu-lь lâsa să să afunde ѫ mare, ïarâ cătь ō lâsâ, așѧ ѫdatâ să afundâ și ѫčepu a ѫnota. De care lucrũ mai chïarь aũdzimь spũindь svănta ēѵanghelïe, carĕ ō scrïe Maѳei ѫ činči-dzeči și noaâ de capete.

Ѫtr' ačĕѧ vrĕme ѫdatâ ѫdemnâ Ïsus ũčeničïi săi să ѫntre 255ʳ
ѫ corabïe și să trĕcâ mainte dinʿs ѫ čĕѧ parte, pănâ va slobodzi nârōadele. Și dĕca slobodzi nâroadele, Svenʿţïѧ Sa să sui la unь mũnte săngurь să să roaĝe. Cănʿdь fũ de cătrâ sarâ, ēra săngurь acolo, ïarâ corabïѧ ēra pre mijloculь mârei ѫvâluitâ de valuri, că le bătѧ văntulь diѫnainte. Ïarâ ѫn alʿ patrulь časь de noapte veni la dănși Ïsus ѫblăndь pre mare. Și dĕca-l vâdzũrâ ũčeničïi ѫblăndь pre mare, ēi să spârïïarâ de dzičѧ că ïaste ō nălučire și de fricâ ēi strigarâ.
Ïarâ Ïsus ѫdatâ grâi cătr' ănʿși de dzise lor: | « Cutedzați. 255ᵛ
Ēu simtь. Nũ vâ tĕmereți. » Și râspũnʿsâ lui Petrъ de dzise: « Doamne, de ēști tũ, dzi-mi să vïïu la tine pre apâ ». Ïară Svenţïѧ Sa-i dzise: « Vino! » Și să pogoră Petrъ diѫ corabïe de ѫbla pre mare și merĝѧ cătrâ Ïsus. Ïară dĕca vădzũ ũnь vănʿtь tare, ēlь să temũ și ѫčepũ a să afunʿda, și strigâ de dzise: « Doamne, izʿbâvѧște-mâ că perïïu ». Și ѫdată-șь tinsâ măna Ïsus și-lь apucă priѫsь și-i dzise lui: « Puținь ѫ credinʿță, penʿtru ce te ѫdoiși? » Și dĕca ѫtrarâ ēi ѫ corabïe

---

[1] Tip. скѹмѫпє.

stătu văntulʳ, ĭară čeѧ če ēra ꙟ corabïe veniră de să ꙟchinară lui, de grăiĭa: « Cu adevărat ēști fïĭulъ lui Dumnedzău ».

256ʳ ꙟtăĭa parte:
Penʳtru putěrѧ dumnedzăirei lui Hristos
și penʳtru spaima apostolilorъ.

Minunatu-i Dumnedzău ꙟtru toate lucrurile sale! Și putěrѧ čĭudeselorъ lui čine le va spune? Că nū numai pre uscatъ și priꙟ pustïi fâcū čĭudese, če și pre mare sămtъ ūrmele lui și cârările lui ꙟtru ape multe. Děca arătâ Domnulъ mila sa nâroadelorъ ačelora, de venʳdecâ bolnavïi lorъ șï-i săturâ ꙟ foamě lorъ cu păine făcūtâ de čudesâ, děčï-i slobodzi priꙟșïi să sâ ducâ prěcasă-și și ūčeničïi săi mănâ-i să trěcâ ꙟ corabïe de čěѧ parte de mare cătrâ lume. Ĭarâ ꙟsuși cu sine să dusâ la ō mâgurâ ꙟtr'unъ locъ pūstïĭu să să roağe. Ačasta fâcu penʳtru ca să ne ꙟvěțe pre noi niče totъděuna să petrěčemъ ꙟ gălčavâ, niče totъdeuna să himъ ūsebiți de ōameni. Cănʳdъ vomъ să ne rugâmъ și cu Dumnedzău să vorovimъ ꙟ ruga noastrâ, atunči ne trěbuĭaște tâčěre, ꙟ săngurătate și ꙟ locuri fărâ de ōameni să him, să ne rugămъ. Căndъ vomъ ĭarâși să grâimъ cătrâ ōameni de čěle sufletești, atunči să lâsămъ săꙟguratatě.

Pesti Domnulъ Hristos la rugâ multъ, de ne aratâ să răbdâmъ și noi la rugâ multъ și cu așteptare să ne rugâmъ.
256ᵛ Să n'ai și dobăndi | de če te roği, ꙟcâ să nu te mâhnești, niče te lăsa de rugâ, că ști Dumnedzău cu tocmělele sale čěle neștïute a-țъ folosi. Că și ōamenïi de multe ōri ca nește cuconi să roagâ de če nu le ĭaste de folosъ, če mai vărtosъ de vătâmare. Penʳtr' ačě și Dumnedzău nu dâ de toate ōrile dupâ rugâmentѧ noastrâ; ca și pârinʳtele fečorului, de věde că čěre cuțitъ, nu-i dâ, če-lъ ascunde să nu să vatâme cu nusъ. Ĭarâ căči să rugâ Domnulъ Hristos atunči, nime diꙟ

credinʿčoși să nu sâ ѫdoĭascâ, că nu-i trebuĭa čeva ca čela če poate toate, če ca unъ arhïereu adevăratъ če vrĕ să-șʿ dĕ trupulъ său ca unъ mïelъ spre ğunghĕre, penʿtru mănʿtuința a toatâ lumѧ, să rugâ cu trupulъ și cu sufletulъ, ca unʿ ōmъ adevăratъ penʿtru rodulъ ōmenescъ. Ĭarâ dĕca birui moartĕ și pobedi pre dïavolulъ și râsipi ĭadulъ și sui ѫ čerĭu și ședzū dĕ dirĕpta pârintelui prespre ѫnʿğeri, dĕčïѧ de toţi ĭaste činʿstitъ și ѫchinatъ, și ѫnʿğerïi ѫ čerĭu și ōamenïi pre pâmăntъ čeĭa če strigâ cătr' ănsъ izbăvĕște-i [1] și čeѧ če sâ roagâ cătr' ănsu ruga lorъ prïimѧște-le, ca unъ Dumnedzău adevăratъ če ĭaste, slâvitʿ ѫpreunâ cu pârintele și cu duhulъ svăntъ.

Zâbăvi Domnulъ Hristos ѫ săngurâtate și ѫ rūgâ pănâ la mĭadzâ-noapte, ĭarâ ūčeničïi ēra ѫ corabïe pre mare și pâțïѧ nevoe mare de fur|tunâ și de valuri, cătʿ ēra numai 257r
șă să ѫnĕče. Ačĕѧ primejdi cupriѫsĕse și trupurile și sufletele lorъ. Ĭarâ Domnulъ nu li să arâta curundъ, ѫvâțăndu-i să rabde bărbâtĕște scrъbele căte li să va tăѫpla ѫtru mărturïa ēυanghelïei. Penʿtr' ačĕ ēi ēra ѫ gănduri și ѫ spaimă mare și le ēra fricâ să nu-i cumva pârăsascâ ѫvățătorĭulъ lorъ Hristos și gănʿdïѧ ande sine de grăiѧ: « Cănʿdai să nu-l himъ scărbitъ ѫ čeva, de ne ѫdemnâ să purčĕdemъ pre mare sănʿguri, fără de Svenʿţïa Sa, ѫtr' ačastâ noapte cu ѫtunĕrecъ și cu furtunâ! » De altâ parte jelūïa și le pără râu ѫ če chipъ va trĕče Svențïia Sa diѫ pustïe ūnʿde râmăsĕse cătră lume, câ altâ corabïe acolo nu ēra, fărâ numai ačĕïa ѫ carĕ ѫtrase ūčeničïi. Ѫtr' altъ chipъ să ōbiduѧ ūnulъ cătr' alaltъ, de grâiѧ: « Dĕre hi aiče cu noi ѫvățătorĭulъ și dulčele nostru Domnъ, n'amъ pâţi noi ѫtr' ačesta chipъ, niče am hi morţi de fricâ mainte de moarte ».

Ačĕstѧ gănʿdindъ ēi și unul cătrâ alaltʿ grăinʿdъ, adecâ să apropïe diѫși Domnulъ Hristos, ѫblănʿdъ pre mare ca

[1] Tip. изб'ѣвѣщен.

pre uscatъ, ꙟn alъ patrulˁ časъ de noapte. Ĭarâ ūčeničĭi děca-lˁ vâdzurâ, ēi să spârĭarâ, că le pârū că ĭaste ō nâlūčire de li să aratâ čeva şi de fricâ strigarâ. Ĭarâ Ĭsus ꙟdatâ grâi cu nūşi şi dzise lor: « Cutedzaţi, că sămtъ ēu. Nu vâ těme-
257ᵛ reţi. » Şi | de če să apropĭѧ dinşi, děčѧ să mai scornĭa furtuna şi valurile şi să ꙟnâlţa asupra lorъ. Că Svenˁţĭei Sale ēra voĭa aşѧ să hĭe, că şti cu ꙟţelepčuně sa minūnate lūcrūri a fače de mănˁtuinţa ōmeněscâ. Că nu-lъ cunoscurâ priꙟsъ pre čĭudesa če fâcū cu păinile ꙟ pustĭe, că ĭaste fĭĭulъ lui Dumnedzău, pentr' ačě acmū pre mare ꙟ fricâ şi ꙟ nevoe mare cunoscurâ şi mârtūrisirâ că ĭaste fĭĭulъ lui Dumnedzău. Ꙟblăndъ Domnulъ pre mare şi mârgăndъ câtr' ănşi, nu-lъ cunoştѧ ūčeničĭi, că ēra noaptѧ şi faţa lui nu ō vedě. Penˁtr' ačě le şi pârѧ că ĭaste duhъ, nu ĭaste trūp, şi să spârĭarâ şi de spaimâ strigarâ. Ĭară Domnulъ măꙟgăę-i priꙟşi şi dzise: « Nu vâ těmereţi, că sămtъ ēu, ꙟvăţătorĭulъ vostru. De nu vedeţi faţa mѧ, voi cūnoaşteţi glasulъ mĭeu. » Ačasta děca audzi Petrъ, păru-i bine şi dzise: « Doamne, de ēşti Mărĭa Ta, dzi-mi să vĭĭu la tine pre apâ, ca să te cunoscъ pre tine domnul mârei şi ꙟpâratulъ lumĭei ». Ĭarâ Mârĭa Sa dzise: « Vino! » Şi děca să pogoră Petrъ diꙟ corabĭe şi merğѧ pre apâ cătră Hristos, ēlъ vâdzu ūnъ văntъ mare şi să temu şi ꙟčepū a sâ afunda şi strigâ de dzise: « Doamne, folosěşte-mi! » Şi ačĭişъ tinse măna Ĭsus şi-lъ apucâ şi dzise: « Penˁtru če te ꙟdoişi, puţinˁ ꙟ credinţâ? »

258ʳ A doa parte:
Penˁtru credinˁţa apostolilorъ şi cumъ să cade noaâ cu credinţâ a ne apropĭѧ cătră Dumnedzău.

Credinţa şi lĭubovulъ fâcurâ pre Petrъ de să pogoră diꙟ corabĭe şi purčasâ pre apâ; că penˁtru mare credinţâ şi

lïubovь če avĕ câtrâ Domnulь Hristos, vru mainte decâtь
alți ūčeniči să-l vadzâ și să grâïască cu nusь. Pen'tr' ačĕѧ,
dĕca să porni Petrъ cu credință și cu lïubov ca ačela a mѧrğe
câtrâ Hristos, marĕ-lь purta pre spatele sale și ѫbla ca pre
uscatь; ïarâ dĕca audzi sunetulь văntulūi și ѫtoarsă ōchïi
săi de cătră Domnulь și căōtâ cătrâ văntь, atunči ѫdatâ
ѫcepu a să afunda, căči că să ѫdoi de frica văn'tului. Așѧ
și noi, dĕca vomь ѫtoarče ōchïi sufletului și mentĕ noastrâ
de cătrâ Dumnedzău și vom căōta cătrâ vănturile čĕle deșĕrte
a lumïei ačeștïѧ, atunči și noi ѫdatâ vomь ѫčĕpe a ne afun'da
ѫ marĕ pâcatelorь, cum și pre Petrъ credința pre mare purta-lь,
ïarâ necredința afunda-lь. Pen'tr' ačѧ Domnulь Hristos
apucâ-lь de mănâ șï-i dzise: «Ce faci, ō Petre? Č-au fost
mai mare tū ai biruitь și ai ēșit denь corabïe dĕi purčesь
pre mare numai căči ai audzitь glasulь mïeu; ïarâ acmū și
fața mѧ | vâdzuși și mă cunoscuși și cu găndulь te ѫdoiși». 258v
Ačasta dzise și-lь luâ de mănâ și-lь sui ѫ corabïe și dĕčïi
ѫdatâ să ōpri văntulь. Ĭarâ čeѧ če ēra ѫ corabïe venirâ și să
ѫchinarâ lui și dziserâ: «Cu adevărat' ēști fiïulь lui Dumnedzău».
Vâdzurâ apostolïi čïudesâ mai minunatâ decâtь čĕ
diѫntăïu, căndь cun'teni văntulь și marѧ, ș'atunči să mira
și dzičѧ: «Čine poate hi ačesta că și marѧ și văntulь ascultâ
dinsь, ïarâ acmū nu ō cunteni numai, če și ѫblâ priѫsâ ca
pre uscatь!» Pen'tr' ačѧ și ūčeničïi să și mirarâ și și credzurâ
că ačela ïaste Hristos, carele au ѫchegatь Marĕ Roșïe
căndь au trecutь Izrailtĕnïi ș'au ѫnecatь pre Faraonь, și
ïaste ačela carele ѫblâ pre arepile văntului. Și nu credzurâ
numai, če și cu fricâ câdzurâ ѫnaintĕ lui și dziserâ: «Cu
adevârat' crĕdem că Mârïѧ Ta ēști fiïulь lui Dumnedzău,
că vâdzūm slava ta și putĕrѧ dumnedzăirei tale, că Sven'-
țïѧ Ta biruești cu marѧ și cu vănturile».

Aduse Hristos pre Petrъ ѫ corabïe ca să cunoascâ ūčeničïi
că n'au afundatь văntulь pre Petrь ѫ mare, če necre-

dinţa lui. Că ūnde-i credinţa tare, acolọ nemică nu strică, niče marĕ, niče văn'tulь, niče fierile, niče focul ь, niče sabïѧ, niče moartѧ, niče altâ faptâ carĕ cum'va. Aşѧ furâ de tari 259r ūčeničïi lui | Hristos. Dupâ če să sui Hristos ѫ čerïu, nu să temurâ de frica a toatâ lumѧ pănâ nu ѫtoarsârâ limbile de la ïdoli cătră Dumnedzău. Aşѧ şi noi, de nï-i voѧ să mѧrğemь şi să ne apropïem cătră Dumnedzău, credinţâ tare trebuïaşte sâ avemь. Aşѧ să crĕdemь toate făgâduinţele lui Hristos č-au făgâduitь noaâ cumь lĕm' vedѧ cu ochïi noştri şi cumь nĕmь atinğe cu mănule dinse. Făgâduitunĕu că čine va crĕde şi să va botedza, ačela să va spâsi şi ѫpârăţïa čerïului va dobăn'di. Deči să credzi, că nu te botĕdzâ preutь, niče ѫğerь, niče arhaggel', če săngurь Dumnedzău cu apâ şi cu duhulь svăn'tь te naşte ѫtru vïaţa de vĕči. Fâgăduit-au că čine vạ măѫca de trupulь lui şi va bѧ de sin'ğele lui ѫtru Sven'ţïѧ Sa va petrĕče şi Sven'ţïa Sa ѫtr' ănsь. Deči să nu-lь niče vedzi cu ochïi tâi acmū, ïarâ cu credinţa mai adevâratь decătь cu ochïi să prăveşti svănta leturghïe cum ai prâvi ğun'ghïarѧ trupului lui Hristos če fu ğunghĕtь pre cruče cu suliţa ѫ coaste şi cu cue de herь furâ pâtruѫse pal'mele şi talpele Svenţïei Sale, şi să dĕde pre sine ca unь mïeluşel' pre ğunghïare să hïe jrъtvâ pen'tru pâcatul' a toatâ lumѧ, care jrъtvâ să fače cu svănta leturghïe lui Dumnedzău pârintelui pururĕ pentru ērtarѧ pâcatelorь hïecâruѧ de noi. Şi căndь te cumeneči de svănta 259v păine če să sven'|ţĕşte ѫ svănta leturghïe, ѫtr' ačĕ fârămâ de păine tū să ştïi că guşti trupulь lui Hristos. Nu ō parte sau ō bucâţѧ, če deplinь şi ѫtregь trupulь Mărïei Sale ïai şi-lь mânăѫči. Ĭară de te miri cumь nu să ѫparte trupulь lui Hristos căndь svârămâ preutulь agneţulь, če ïaste tot ѫtregь ѫ carĕşь de fârăme, mirâ-te şi de ačasta cumь, dĕca să frănğe ōglin'da, ïarâ faţa ōmului nu să frănğe cu nusa, če să vĕde totь ѫtregь ѫ carĕşi de frămturi.

Fâgăduit-aū Domnulъ Hristos că ѫ glasulъ lui arhanghelʿ și ѫ bučinūlъ lui Dumnedzău vomъ ѫvïe toți cū ō dată diѫ morți. Ĭarâ de te miri cūm va ѫvïe trupulъ putredъ, mirâ-te și děčasta cumъ sămănța pânâ nu cade ѫ pâmăntъ să putreděscâ pân' atunči nu râsare. Fâgăduit-au că vomъ sta toți la ğudețulъ Mărïei Sale, și čelorъ direpți le va da binele de věči carele niče ōchi au vâdzutъ, niče ūrechi au audzitъ, niče la inimâ au ѫtratъ, ĭarâ păcâtoșii vor hi goniți ѫ matca focului de věči, ūnde-sъ plănsuri și scrъșʿcâri de dinți. Ĭarâ de te miri cumъ să vorъ cunoaște atunči carïi-sъ direpți și carïi-sъ pâcătoși, mirâ-te și děčasta cumъ sămănța děca răsare diѫ pâmăntъ nu face altъ spicъ, fărâ numai de če fělïu ĭaste.

Că če are hi bunâ-credința, děre hi descoperite și arâtate toate | lucrurile? Și de n'amъ crěde lui Dumnedzău de če 260ʳ
cu ōchïi nu vedemъ, če are hi bunâ-credința? Penʿtr' ačě grâi Domnulъ ačesta cuvăntъ de dzise: «ferіče de čeѧ če n'au vâdzutъ ș'au credzūt», Ѫtru care laudâ de credințâ și pre noi credinčoșïi tâi ne prïiměște să te lâudâmъ, Doamne, acolo ѫtru ѫpărâțïa ta čě de susъ, ūnde ѫpărâțești cu pârintele și cu duhulъ svăntъ, acmu și pururě și ѫtru věči nesvrъșiți. Aminъ.

---

32. Dumeneca a dzěčѧ. 260ᵛ

Evanghelïe diѫ Maѳei ѫ șѧptedzeči și doaâ de capete.

Grě ĭaste câděrѧ rodului ōmenescʿ! Ѫtr' altъ chipъ n'au pututъ să să ѫdireptědze, fărâ numai cu muѫca și cu moartě fïiulūi lūi Dumnedzău; că nu-i mai mare bine și mai scuѫpъ decătъ binele čerescъ și věčnicъ če pïerdū ōmulъ. Penʿtr' ačě niče cu altâ platâ s'au pututъ ѫtoarče, fărâ numai

ĭarâ și cu muꙟca și cu moartĕ Domnului nostru lui Ĭsus
Hristos. ꙟtru care slujbâ dĕca veni diꙟ čerĭu să slujascâ
noaâ ōamenilorъ și să ne ꙟtoarcâ noaâ ĭarâșъ binele če
pïerdūsemъ ꙟtrū Adamъ čelъ diꙟtăĭu, multe ș'alte fapte
būne fâcū rodūlūi ōmenescъ Domnūlъ Hristos, cūmъ spune
noaâ astâdzi svănta ēυanghelïe.

261ʳ ꙟnʿtr' ačĕѧ vrĕme ūnъ ōmъ ōarecarele veni cătră Ĭsus de să
ꙟchina lūi și grâiѧ: « Doamne, hïe-țʿ milâ de fïĭulъ mïeu,
că ꙟ lūnâ noaâ sâ ꙟdrâčѧște și rău chinuĭaște, că de mūlte
ōri cade ꙟ focъ și de mūlte ōri ꙟtr' apâ. Și l-amъ adūsъ
priꙟsъ la ūčeničïi tâi și nu l-au putūtъ tâmâdui. » Ĭarâ Ĭsus
râspūnse și dzise: « Ō, rōd necredinʿčosъ și ꙟdărâpnicъ,
pănâ căndъ voĭu hi cu voi? Pănă căndъ voĭu râbda pre voi?
Adūčeți-mi-lъ ꙟcoače! » Și cunteni lui Ĭsus și ēși diꙟtr' ănsъ
draculъ și să tâmădui prūnculъ diꙟtr' ačela časъ. Atunče să
261ᵛ apropïĭară ūčeničïi cătră Ĭsus căndъ fū săngur | și dziserâ:
« Penʿtru če noi nū l-am pututъ goni priꙟsulъ? » Ĭarâ Ĭsus
dzise lorъ: « Penʿtru necredința voastrâ. Că adevărъ grăescъ
voaâ: dĕțʿ avѧ credințâ ca ūnʿ grâūnțъ de horčițâ, ațʿ dzіče
ačestui munte: « Treči dĕičѧ acolo », ș'are trĕče, și nimicâ
n'are hi să nu să poată voaâ. Ĭarâ ačesta fĕlĭu nū ĭase nūmai
cu rūga și cu postulъ. » Și lâcuindъ ēi ꙟ Galilei, dzise lorъ
Ĭsus: « Vănʿdutъ are a hi fïĭulъ ōmenescъ ꙟ mănule ōamenilorъ
și-lʿ vorъ ūčide prinsъ și a treѧ dzi să va scula ». Și
fūrâ scrъbiți foarte.

ꙟtăĭa parte:
Penʿtru putĕrѧ lui Hristos asupra drăčilorъ
și penʿtru pâcatъ, cumu-i mai râu
decătъ draculъ.

262ʳ ꙟ vrĕme cănʿdъ veni Domnulъ Hristos pre lume, fïĭulъ
lui Dumnedzău, foarte ꙟ multe trupuri de ōameni ꙟtrase

dïiavolulъ, cătъ nu-șъ avĕ numâr ꙟdrâčițïi, că foarte să ꙟtârisâ ꙟpârâțïia dïiavolului atunči pre lume. Penᶜtr' ačĕ și Mẹsïa Hristos ꙟtr' ačĕѧ vrĕme veni ca să facâ războĭu cu dïiavolulъ și ꙟpârâțïѧ lui să ō răsipască și ōamenïi de suptъ robïѧ lui să-i scoațâ. Că până ꙟtr' ačĕѧ vrĕme ca ūnᶜ boinicъ ꙟtrarmatъ munᶜčïѧ și robïѧ rōdulᶜ ōmenescъ. Ꙟtăĭu spârïѧ și să spâmănta ōamenïi cu arâtâri če făčĕ priꙟ văzdūh și cu găčituri če găčïѧ ōamenilorъ; și de če-i ꙟtreba ēi, dračïi râspunᶜdĕ diꙟtr' ačĕle trupuri de bodzi če făčѧ ōamenïi de lemnu și de arğinᶜtъ. Și de frică să ꙟchina ōamenïi lōrъ și nu numai dobitocᶜ če avĕ mai bunъ, če și fečorïi săi ğunᶜghĕ de fâčĕ lorъ jrъtvâ. Și cănᶜdъ fâčĕ lorъ praznič e, toate fărâ-de-lеğile și toate păcatele fâčѧ, și trupurile sale cu cuțitele cruѧ și cū ače le ꙟpunᶜğѧ de să crunᶜta, ūčideri și vărsâri de sinᶜğe fâră numârъ fâčĕ și alte răutăți toate căte ĭubĕște dïiavolulᶜ, și ꙟcâ mai râu, că pre Dumnedzău nu știѧ, niče i să ꙟchina, če știѧ pre dïiavolulᶜ și lui să ꙟchina.

Cu ačĕstĕ zmâčina și munᶜčïѧ dïiavolulъ trupurile ōamenilorъ și sufletele, cu ꙟtunĕreculᶜ și cu muꙟca vĕčnicâ. Și 262ᵛ
nime diꙟ fečorïi lui Adam nu scâpa de suptъ mâna lui, niče ꙟpâratъ, niče craĭu, niče svăntᶜ, niče prorocъ, că toți ēra ꙟ putĕrѧ și ꙟ legătura lui penᶜtru păcatulᶜ čelụi diꙟtăĭu nâscutъ, până ꙟ vrĕme če veni čelᶜ mai tare decătᶜ dănᶜsъ, Mẹsïa Hristos, carele putĕrѧ șѧrpelui ačelụia dïiavolᶜ ō birui și ꙟpârățïѧ lui ō pustïi, și dračïi diꙟ trupurile ōamenilor așѧ de cu putĕre mare-i scotĕ, cătᶜ numai cu cūvănᶜtulᶜ če grâiѧ.

Ēra și părăsirѧ lui Dumnedzău ačasta de lăsase să ꙟtre dračïi ꙟ trupurile ōamenilor de-i munᶜčïѧ, penᶜtru ca să cunoascâ ōamenïi că decătᶜ trupurile mai râu armâșĕște sufletele nevâdzutᶜ și le duče ꙟ munčile vĕčniče. Nu-i atăta pagubâ cănd ꙟnᶜtrâ dracul ꙟ trupulᶜ ōmului, căči că a mulți mânᶜtuințâ le agonisĕște. Că ačĕ zdrobitură și muꙟcâ

če are trupulʿ sufletului aduče bine și pocăinţâ. Că mulţi
dĕca să trezvâscъ cadъ la smerenïe și la pocăinţâ. Ĭarâ cănʿdъ
ĭaste bine trupului șï-i sănâtosъ, de să desvetĭadzâ ѫ dulčeţi
și ѫ măѫcâri, ĭarâ ѫ sufletъ ѫntrâ pâcatulъ, departe[1] ĭaste
mai mare pagubâ, căči că atunči ţine draculъ pre ačela suflet
263r ѫ pâcatulъ morţei | de vĕči. Penʿtr' ačѧ Ĭōanъ Zlatoustъ au
dzisъ că pâcatulъ ĭaste mai râu decătъ draculъ. Că draculʿ
fače pre ōameni smĕreni, cumʿ și vedemъ că dĕca ĭase diѫ
ōameni, ačeѧ ōameni ēi să stidescъ și lï-i rușine; ĭarâ noi
cănʿdъ făcemʿ pâcatъ nu ne stidimъ, niče nï-i rușine. Nu-i
atăta pagubâ cănʿdъ ōrbĕște dïĭavolulъ ochïi trupului, de
cătâ pagubâ ĭaste cănʿdъ ōrbĕște ochïi sufletului, să nu
vadzâ čerĭulʿ, niče pre Dumnedzău, niče ǧudeţĭul lui, niče
moartѧ, niče muѫca de vĕči, penʿtru să hïe orbъ să nu
vadzâ, niče să gănʿdĕscă de păcatъ, niče să să poatâ feri
sau sâ poatâ scâpa. Mai mare pagubâ ĭaste cănʿdъ nu lasâ
să asculte dojana, ѫvăţâtura, čertarѧ, decătъ cănʿdъ asūr-
dzĕște ūrechile. Mai mare pagubâ ĭaste cănʿdъ ĭa graĭulъ
să nu să ispoveduĭascâ șï-i aduče rușine de să va ispovedui,
decătʿ cănʿdъ ĭa limba să nu poatâ grâi.

A doa parte:
Penʿtru ispovedanïa și penʿtru dïavolulъ,
că-i mai cumplitъ apoi decătъ
ѫtăĭu.

Ō, ōame creștine, căči nu te temi de ačela vrăjmașʿ și de
armâșïa lui nu te socotești? Căči nu scapi diѫ putĕrѧ lui
263v până poţi? Căči | nu ūčidzi răutăţile tale cu rușinѧ sventei
spovedanïi? Ĭubești pre ačela dracъ carele limba ta pre
blâstămi și pre menʿčĭuni și pre cūvente spurcate ѫdĕmnâ,
iarâ pre ispovedanïe așѧ de tare ѫcue și astupâ gura ta.

[1] Tip. дєпаарте.

Cunoaşte putěrѧ lui asupra ta. Căndь găndeşti de ispovědanïe, ꙟdată scrъbѧşte inima ta, ꙟdată te pâguběşte cu altâceva, ꙟdaţâ cu văluşaguri te oprěşte, ꙟdată aduče amente de ruşine. Şi te svâtuѧşte că ţï-i destulь dănăōarâ ꙟtr'unь anь a te ispovedui, şi děca te laşi pănâ la anulь, děčïi te mănâ la altь an. Şi aşѧ ꙟ pïadeca lui ēşti bucurosь să ꙟbli. Şi te duče ūnʿde nu veri tu, če acolo ūnʿde va ēlь. Nu te simţi ꙟtr' ačelʿ svatь râu, niče te cunoşti, că nu eşti ţïe, če ačeluѧ če biruïaşte cu tine ꙟ pâcate.

Ĭarâ Domnulʿ Dumnedzău aştaptâ şi ꙟgâduѧşte puterei lui cu carѧ va să te ūčigâ şi la muꙟca de věči să te ducâ şi nu ō sloboade, če pespre voѧ lui te apârâ de primejdi şi de moarte. Ĭarâ tū ꙟgâdūinʿţa şi ꙟdelūnʿgâ râbdarѧ lui Dumnedzău nu ō socoteşti, če curunʿdь veri vedě če te va tămʿpina de la ačela armaşь penʿtru dzisa direptului ğïudeţь a lui Dumnedzău. Că čela če acmu nu te lasâ să le ispoveduēşti, ïarâ acolo la ğudeţulʿ lui Dumnedzău tare le va striga şi le va pără ačela armaşь, dïïavolulʿ. | Penʿtr' ačě 264r
arunʿcâ şi lěpâdâ svatulʿ lui, aratâ vicleşugulʿ lui ꙟnainʿtě preūtului duhovnicului tâu şi niče la ğudeţь, niče la moartě ta nu va avě cu če te ꙟfricoşѧ ačela vrăjmaşь. Nu te lăsa penʿtru ruşinѧ să nū te ispoveduēşti, că svănʿtulʿ Zlatoūstь dziče că Dumnedzău cătră pâcatь au pūsь ruşine, ïarâ cătră ispovedanïe au pusь ꙟdrъznire. Draculʿ lěu ꙟtorsь ꙟdărâptь: cătră păcatь au pusь ꙟdrъznire, ïarâ cătrâ ispovedanïe au pusь ruşine, şi-ţʿ dziče: « ērta-te-va Dumnedzău şi fărâ ispovedanïe ». Ĭarâ nu te va ērta, că sănʿgurь cu sine au dzisь: « Pre čine veţi dezlega pre pâmănʿtь dezlegatʿ va hi şi ꙟ čerïu ». Dziče Domnulʿ Hristos: « Pre pâmănʿtь amь ispravniči legători şi dezlegători. Pâsaţi la dănʿşïi. De vâ vorь dezlega pre voi de păcatele voastre pre pâmănʿtь, şi de mene veţь hi dezlegaţi ꙟ čerïu; ïarâ de nu veţi alerga şi de nu veţi nâzui la ispravničïi mïei să vâ dezlěge de pâca-

tele voastre pre pâmănʿtъ, niče de mene ѫ čerĭu nu veţi hi dezlegaţi.»

Ō, mare milâ şi de nime necuprinʿsâ! Nu děde ѫngěrъ ispravnicъ, carele niče o datâ n'au greşitъ şi cu greşiţĭi nu ş'are hi ѫţelesъ, č-au datъ sprěcesta ğĭudeţъ pre fratele mĭu, carele-i diѫtru sinğe şi diѫtr'o neputinʿţâ ca şi mene, 264v ѫnainʿtě câruѧ mai puţi|nâ ruşine-mʿ va hi, cănʿdъ ĭaste şi ēlъ ōmʿ ca şi mene. Mare bucurĭe ĭaste, ūnde ѫ darъ şi penʿtru puţinâ trudâ atăta greutate de pâcate să ĭartâ. Lâudatъ să hĭe Dumnedzău penʿtru milâ şi ѫdurare ca acěѧ.

Nu te lâsa acělora drači să-ţi astupe gura, că până nu ağunʿğe apa pânâ la gură, totъ ĭaste nedějde de ēşitъ; ĭarâ děca ağunʿğe apa de ѫple gura, děčĭi numai če ĭaste de afunʿdatъ. Pănâ poate striga neştine pre tâlharĭu, pre lesne poate dobănʿdi ağutorĭu, ĭarâ děca apucâ de prinʿde de grumadzi ēlъ ѫněcâ, cumʿ face şi lupulʿ ōilorъ penʿtru să nu poatâ striga să-i ağute neştine.

Aratâ Domnulʿ Hristos ş'alʿtъ meşterşugъ a dĭavolului: că děca dobănʿděşte ōmulъ pre sufletъ, face-i mare ōdihʿnâ pre trupъ. Unde grâĭaşte Domnulъ Hristos de dziče: «boiniculъ ѫtrarmatъ strâjuĭaşte casa sa şi sămtъ ѫ pače toate căte are», adecâ să nevoĭaşte penʿtru čeѧ če sămtъ ai săi să aibâ saţĭu de toate, să hĭe věseli, să hĭe desvâtaţi, să dânʿţuĭascâ, să petrěcâ, ĭarâ cătu-i clipala ochĭului cadъ ѫ mūѫcâ věčnicâ, dupâ cuvăntulъ lui Ĭōvъ č-au grâitъ. Penʿtr' acѧ, pre ēretĭcъ, pre curvarĭu, pre ūčigaşъ, pre lacomъ şi pre alţĭi če dzacъ ѫtr' alte pâcate de moarte, nu-i scrъběşte, nu 265r ѫnʿtrâ ѫ trupurile lorъ, căči că are sufletulъ, | carele-i fărâ de moarte şi mai mare decătʿ trupulъ. Penʿtr' acě binele aceştĭi lumi să ne hĭe noaâ cū prepūsъ şi mai râū să ne těmemъ decătъ de primejdile şi pagubele aceştĭi lumi. Dobitoculъ de učisъ bine-lъ hrănescъ, ĭarâ hrana čě bunâ ō plâtescъ cu moartѧ.

Altâ tocmalâ a Satanei ne aratâ noaâ Domnulъ Hristos, că dĕca-lъ gonimъ diѫtr' ănimâ cu ispovĕda şi cu pocăinţa, mai cūmplitъ ĭaste decătъ ѫtăĭu şi čarcâ ağĭutorĭu şĭe de la soţĭile sale; ca să ne arunᶜče de iznoavâ ѫ pâcatъ şi fărâ de voe să fačemъ voĭa lui, ĭa cu sine şĕpte duhuri mai râu şi mai viclĕni şi mai meşteri ѫtr' ačela râzboĭu. Ačĕѧ biruire au pre ōmъ, de nu să va socoti; mai ѫ mare pâcate-lъ va arunᶜca şi mai ѫ grei pâzitori va hi ţinutъ, cu ačĕlѧ lanᶜţuje va hi legatъ şĭ-i va hi čĕ de apoi mai amară decătъ čĕ diѫtăĭu. Avesalomъ cănᶜdъ ūčise pre frate-său, pre Amonъ, şi pribeği de frica tătăine-său, lui Davidъ, acolo să pocâi şi-lᶜ ērtâ Davidъ, tatâ-său; ĭarâ dup' ačѧ, dĕca nu sâ socoti, să ѫdirepᶜtâ asupra lui Satana şi ѫ mai mare pâcatъ ѫpenᶜsâ-lъ, atăta căt să râdicâ asupra pârintelui său şi-lъ goni diѫ-pârăţĭe. Şi fū mai râu dupâ ačĕѧ pocâinᶜţâ decătъ ѫtăĭu. Ca şi dupâ lănᶜgoare, de nu sâ pâzĕşte bolnavulъ pănâ să ѫtramâ | 265v bine, ѫtoarъče-lъ lănᶜgorѧ şi mai cuѫplitâ decăt ѫtăĭu, de carѧ şi moare, aşѧ şi čela če să scoalâ diѫ pâcate, mai multu-lᶜ supârâ dĭĭavolulᶜ şi mai cu mulᶜte soţĭi să pornĕşte asupra lui, penᶜtru să-lᶜ ѫtoarcâ ĭarăşъ ѫ pâcatulᶜ diѫtăĭu. Dĕčĭi ĭaste mai slabъ păcâtosul a să scula diѫ păcate şi mai vrъtos ĭaste legat, cumu-i ūn stăpăn cumᶜplit cănd fuğe de la dănsъ robul: dĕca-lᶜ dobândĕşte, mai vărtos lĕgâ-lъ şi ѫ mai tari pâzitōri dâ-lъ.

Urătâ nĭ-i mâčenĭa dracului, căndъ vedemъ cum zdrobĕşte şi munᶜčĕşte trupurile ōamenilor ѫ carĭi ѫnᶜtrâ. Ĭarâ fărâ de niče ō ѫdoire mai rău zdrobĕşte şi munčĕşte sufletele ačĕlѧ če le ţine ѫtru putĕrѧ sa, adecâ ѫ pâcate. Ōchĭi sūfletulūi ōrbĕşte, să nū vadză svărşitulъ său; limba lĕgâ, să nu-şᶜ ispoveduĭascâ pâcatele sale; mănule lĕgâ ca să nū facâ niče ūnъ bine; pičoarele ѫpĭadecă, ca să nū čĕrče pre Domnulъ Dumnedzău şi ѫ câile lui să nū ѫble; inima ѫple de pohte deşĕrte şi voѧ slâbĕşte de cătră bine şi toatâ putĕ-

rѧ sufletului slâbĕște. Penʿtr' ačĕ să ne pâzimъ a doa oarâ să nu ne ѫtoarcâ ѫ pâcate, că dïavolulъ ĭaste râscumpărătorĭu și mănʿdru și foarte meșterъ spre râulъ nostru și mulţi ağutori are și soţïi sprĕčѧ. Ĭarâ dĕca vomъ vrѧ, nemicâ 266r nu | ne va strica cu soţïile sale, că deși are ēlъ șĕpte drači mai cumpliţi decâtъ sine, ĭarâ noi avemъ șĕpte sute de ѫnğeri ѫprotiva lui, de-i vomъ čerca să ne hïe ağutori câtrâ Dumnedzău. Avemъ și svenţïi carïi sămtъ fraţi noaâ, diѫtr' unʿ trupъ și diѫtr 'un[1] singe cu noi. Că de să svâtuescъ ačeĭa spre căděrѧ și spre râulъ nostru, darâ cu câtъ mai vărʿtosъ svenţïi lui Dumnedzău penʿtru dragostѧ če au câtrâ Domnulъ său și câtrâ noi; mai cu mare putĕre vorъ sta ѫtr' ağutorĭul nostru câtrâ Dumnedzău. Numai să nu ne lenimъ niče noi ѫ vrĕmѧ čĕ de ağutorĭu, să arătâmʿ și de la noi nevoinʿţâ și luptâ ѫprotiva lui. Nu lâsa nemicâ ѫ casa inimïei tale de čĕlѧ če ĭubĕște dracūlъ a să ѫtoarče ĭarâși la tine. De gonești roaba pre agara, gonĕște și fečorulʿ ēi, să n'aibâ ѫma a să ѫtoarče la fečorъ. Pârăsit-ai dĕ greșirѧ, ĭarâ pânâ va rămănѧ curva ѫ casa ta, fărâ de greșʿ să știi că să va ĭarâ ѫtoarče vrăjmașulъ tâu la tine. Pârăsit-ai dĕ luarѧ cu nedireptulъ, ĭarâ pânâ căndъ veri ţinĕ a streinului și nu veri ѫtoarče cui č-ai luatъ, să aștepţi ĭarâșъ ōaspele ačela că va veni. Pârâsit-ai beţiѧ, ĭarâ pănâ căndъ veri avѧ soţïi beţivi, de iznoavâ să va ѫtoarče Satana cu mai multâ ōaste și-ţʿ va hi čĕ dĕpoi 266v mai amarâ | decâtъ čĕ diѫtâĭu. De care lucru, Doamne Ĭsuse Hristoasē, ne izbâvĕște și binele de vĕči ne dâruĭaște, penʿtru mare și necupriѫsâ mila ta. Că ţïe sâ cade činste și laudâ și ѫchinâčune și mare cuviinţâ, depreunâ cu pârintele și cu duhulʿ svăntъ, acmū și pururѧ și ѫtru vĕči de vĕči. Aminъ.

---

[1] Tip. днѫтрȣ.

33. Dumeneca a unsprădzĕčѧ. 267r
Ēѵanghelïa diꙟ Maѳei ꙟ şѧptedzeči şi şѧpte de capete.

Cumъ nu ïaste ꙟtr'unъ chipъ apa mărei cu picâturile ploei, aşѧ nu ïaste ꙟntr'unъ chipъ mila lui Dumnedzău cu mila ōamenilorъ. Căči că noi simtem datori lui Dumnedzău cu ꙟtunĕreče de talanţi, şi Svenţïѧ Sa ne ïartâ toţi, ïarâ noaâ ne simtъ datori oamenïi mai căte puţinъ, numai căte ō sută de bani, şi noi nu vomъ să-i ērtâmъ. Pentr' ačĕ Domnulъ Hristos pildâ ca ačĕѧ au pusъ ꙟtr' ačastâ ēѵanghelïe de astâdzi, de ne aratâ noaâ cumъ ni să cade să himʿ ꙟprotiva čelora če greşescʿ noaâ.

Dzise Domnulʿ pilda ačasta:

Asamânâ-să ꙟpărăţïѧ čerïului ūnui ōmъ ꙟpâratъ če vru să 267v
sâ ꙟtrĕbe ꙟ cuvente cu robïi săi. Şi dĕca ꙟčepu ēlъ a să ꙟtreba, adusărâ la dănsъ un datornic cu ō mïe de talanţi şi nĕvăndъ ēl cu če plăti, dzise domnūl său să-i văndzâ muïarѧ şi fečorïi şi tot căt are şi să plătĕscă. Ĭarâ robul ačela cădzu de să ꙟchina lui şi grâiѧ: « Doamne, ꙟgăduѧşte-mi şi totʿ voïu plăti ». Şi să milostivi domʿnulʿ robului ačeluѧ de-lʿ ērtâ şi datorïѧ ꙟcâ-i lăsâ. Ĭarâ dĕca ēşi robulʿ ačela, aflâ ūnulъ diꙟ
datorničïi săi če-i ēra lui datorïu cu ō sutâ de bani. | Şi-lʿ 268r
prinʿse priꙟsъ de ꙟčepu a-lъ zugruma şi dzičѧ: « Plătĕşte-mi cu če-mi ēşti datorïu! » Câdzū večinulʿ lui la pičoarele lui de să ruga şi dzičѧ: « Ꙟgâduïaşte-mi şi-ţʿ voïu plăti ţïe totʿ ». Ĭară ēlъ nū vru, če să dūsâ de-lʿ bâgă ꙟ temniţâ până cănʿdъ plăti toatâ datorïѧ. Ĭarâ dĕca vâdzurâ soţiile lui če fū, să ōbiduirâ foarte şi să dusărâ de spusârâ domnului sâu ačĕstѧ toate. Atunʿče-lʿ chemâ priꙟsъ domnu-său şi-i dzise lui: « Robъ viclĕn, toatâ datorïѧ ačĕѧ ērtaïu ţïe căči mâ rugaşi. Darâ nū să cădѧ şi ţïe să miluēşti pre fratele tâu, cumʿ şi

268v ēu pre tine miluiïu?» Și să mănïe domnulʿ [1] lui | și-lь dĕde armașilorь pănâ cănʿdъ plâti toatâ datorïѧ. Așѧ va fače și pârinʿtele mïēu čela diꙟ čerïu voaâ, de nū veți ērta careleșʿ fratelui său diꙟtr' ânimile voastre greșѧlele lōrь.

Ꙟtăïa parte:
Penʿtru mila lui Dumedzău ꙟprotiva noastrâ și penʿtru a nostrâ nemilostivire ꙟprotiva fraților noștri.

Čine va audzi și să nu să mire de minunata ꙟțelepčïune a lui Dumnedzău, că ačastâ pildâ ō ꙟčepū de la mila sa și ō svărși ꙟtru mănïïa sa. Cū adevăratь ačasta pildâ ïaste ꙟfricoșatâ čelorь nemilostivi și vĕselâ čelorь milostivi; că așѧ va să facâ Dumnedzău la ğudețulʿ sâu cu rōdulʿ ōmenescь cumʿ au fâcutʿ și domnulʿ ačesta cu robulь său.

Audzi Petrъ de Domnulʿ Hristos ūnʿde dzise: «De va greși ție fratele tâu, du-te de-lʿ čartâ cu cuvănʿtulь tâu săngurь, și de te va asculta, ai dobănʿditь fratele tâu, ïarâ
269r de nu te va asculta, ïa cu tine ș'altulь șï-i dzi. Și | de nu te va asculta, spune săborului, și de nu va asculta și de săbōr, dĕčïi să-țʿ hïe ție ca un vamăș și ca ūn pâgăn.» Atunči Petrъ râspunse și dzise: «Doamne, de va greși mïe fratele mïēu, până de căte ōri-lʿ voïu ērta? Au pănă de șĕpte ōri?» Grâi lui Ïsus: «Nu dzic ție pănâ de șĕpte ōri, če pânâ de șĕpte ōri căte de șĕptedzeči de ōri». Cumʿ are dziče așѧ: «Ō, Petre, ție-țʿ pare că ïaste ō milâ și ō răbdare mare a ērta greșala fratelui pănâ de șĕpte ōri, ș'ačasta [2] nū-i nemicâ; macarь și pânâ de șĕpte ōri căte de șĕptedzeči de ōri s'ai fače ačasta, nemicâ nu ïaste asĕmenѧ milei mĕle carѧ facь ēu rodului ōmenescʿ. Că voi ōamenïi simteți datori mïe

[1] Tip. домѫ.   [2] Tip. шачаста.

nu de şĕpte ōri căte de şĕptedzĕči de ōri, če cū ѫtunĕrečele de
talanţi, şi dĕca n'aveţi cu če plâti, toate vă ērtʿ voaâ; ĭarâ
voi nu fačeţi aşѧ prĭѧtinilor voştri, če căndъ sămtъ ēi datori
voaâ macarъ numai cu ō sutâ de bani[1], atunʿči voi-i prindeţi
de-i zugrumaţi şĭ-i bâgaţi ѫ temniţâ pănâ vă plâtescʿ totʿ.»
Ѫpâratulʿ de carele grâĭaşte Domnulʿ Hristos că ĭaste
milostivʿ pre datornicъ sănʿgurъ Mărĭa Sa ïaste, carele-i
ѫpăratъ ѫpâraţilorъ şi penʿtru mare milâ fu ōmъ deplinъ şi
Dumnedzău deplinъ. Robĭi lūi sămtъ toţi ōamenĭi, de la
čelъ micъ pânâ la čelъ mai mare. Ѫpâraţii | şi domnĭi, 269ᵛ
vlâdičĭi şi boĭarĭi, datorĭu ĭaste fĭecare ōmʿ cu ѫtunĕreče de
talanʿţi penʿtru multъ bine č-amʿ luatъ de la dănsъ. Nu
numai vĭĭaţâ şi hranâ, cumʿ şi vedemʿ că ne slujescъ toate
faptele, şi čerĭulʿ şi pămânʿtulъ, soarele şi stĕlele, ūscatulʿ
cu dobitoačele şi cu roada, marĕ cu peştĭi, văzduhulʿ cu
pasările, če mai apoi şi cu singele său nĕu râscuѫpâratъ. Nu
cu aurъ, niče cu argĭnʿtъ, če sănʿgurъ pre sine s'au datъ
platâ penʿtru noi dĕu dzis: «Ēu sămtъ plata ta». Dĕičĕ
putemъ cunoaşte că simtemʿ robi lui sâ-i slujimъ, ĭarâ cănʿdъ
ne lepâdămъ de slujbâ, atunče noi şi râmăinemъ datori.
Că datorĭѧ altâ nu ĭaste, numai greşala hĭecâruĭa de noi.
Că atătѧ pâcate adunâmъ, păcate cătrâ pâcate, cătʿ mâsurâ
n'au şi, de nu s'are milostivi Domnulʿ Dumnedzău ѫprotiva
păcatelorъ noastre, nime ѫprotiva ğudeţului său čeluĭ
direptъ n'are putѧ sta. Cumʿ dziče ѫţeleptulʿ Solomonъ,
căte de şĕpte ōri ѫtr'o dzi cade čelʿ direptъ; darâ de čelъ
pâcătos če vomʿ dziče? Cănʿdъ va putĕ pâcătosulʿ să să
plâtĕscă de datorĭe? Au doarâ diѫ vistĕrĭulъ sărăčĭi sale,
de ūnde n'are če da? Cu neputinţâ lucru ĭaste să să poatâ
plâti; ѫ deşertъ va şi gănъdi neştine dĕčasta. Că cumu-i
neasâmânatâ şi depârtatâ desto|ničĭѧ lui Dumnedzău de 270
neputinţa ōmenĕscă, aşѧ ĭaste neasâmănatâ plata tvoreţului

[1] Tip. вани.

čeluị de susь de la tvorenïѧ čĕ de ğosь. Ca cănʿdь are răni sau are lovi ūn ţâranʿ pre ѫpâratulʿ. Cu če are plăti? Dĕre muri și de dzĕče ōri penʿtr' ačĕ, ѫcă n'are putѧ plâti. Cumʿ și ōmulʿ čelʿ diѫtăĭu ziditь, Adamь, și ѫtr' ănʿsulʿ noi toţi, n'au pututь plăti greșala ačĕѧ če greși cu muѫca če fu munʿčitь ѫ ĭadʿ 5500 de ai, če ĭarâși Dumnedzău, părinʿtele čerescь, au datь fiĭulь său dĕu plătitʿ cu munьčile și cu moartѧ sa. Čine au fostь așѧ de dragь și prïѧtinь lui Dumnedzău ca Mōυsi prorocь? Și penʿtr' ačĕ diѫ datorïe nu sâ putu plâti cănʿdь sâ scrъbi pre Jidovi, mai vărtosь pre dzisa lui Dumnedzău, să vadzâ și ēlʿ ţara fâgăduitâ, și Dumnedzău nu-lʿ ascultă. Că ōmulь cădndь greșĕște altuị ōmь, ūnuѧ asĕmenѧ șïe greșĕște; ĭarâ cănʿdь greșĕște lui Dumnedzău, če asămănare poate să hïe ѫtre ōmь și ѫtre Dumnedzău, cănʿdь omulʿ ĭaste — cumь dziče Avraamь — prah și čenușe? Deči, cănʿdь greșĕște ōmulь ѫprotiva altui ōmь, greșѧște ūnь pâcătosь ѫprotiva altuị păcâtosь și ūnь cădzutь ѫprotiva altuị cădzutь; ĭarâ cănʿdь greșĕște ѫprotiva lui Dumnedzău, atunči greșĕște ѫprotiva bunului și putĕr-
270ᵛ nicului čeluị necuprinʿsu de mente de | ōm, če ĭaste fârâ ѫčeput și fără svărșit.

Ѫn datorïe mare ca ačasta vădzăndu-se robulь ačesta și nĕvăndь putĕre cu če plâti și ѫ če chipʿ scâpa, câdzu ѫnaintĕ domnu-său de să ѫchina lui și să ruga dzicăndь: « Doamne, ѫgâduѧaște-mi și voĭu plăti totʿ ». Aičĕ să ne ѫvăţâmь če vom fače cănʿdь vedemь că pâcatele noastre ne despartь pre noi de Dumnedzău și mănïѧ lui au aprinsь. Și cănʿdь simţimь că-i cumplit ğudeţulь lui asupra noastrâ, atunči să cădem ѫnaintĕ lui Dumnedzău cu inimâ ѫfrămtâ și cu lacrâmi să ne rugâm și de bine a fače să ne apucâm, cum fâcu și robul ačela carele să rugă numai să-i ѫgăduĭască, ĭarâ domnu-său dĕde-i mai multь decătʿ čerșu, că nu numai diѫ legâtūrâ če-lь slobodzi, če și datorïѧ toatâ ērtâ-i.

Ačasta ꙟvăţătură avemʿ aičѧ diꙟtr' ačěste cuvenʿte a Domnului, că diꙟtru mila sa mai multъ ne dâ decătʿ čěremъ, cumъ děde şi robului său ačeluѧ carele, děca să vâdzu slobodʿ şi ērtatъ de domnu-său, află ūn datornicъ alʿ său če-i ēra datorĭu cu 100 de bani. Cu multъ mai puţină datorĭe avu la soţĭѧ sa decătʿ cătʿ fu ēlъ datorĭu domnu-său şi nemică penʿtr' ačě nu-i ꙟgâdui. Ničě-şʿ aduse amenʿte de bine če-i fâcū domnu-său, să facâ şi ēlʿ datornicului său, če ꙟdatâ ꙟčepu a-lʿ zugruma ş'alʿ strănʿğe să-i plătěscâ. | Câdzū şi datorniculъ ačela ꙟnaintě lui de să rugă, cumъ 271ʳ
cădzuse şi ēlъ ꙟnaintě domnu-sâu, če nemicâ nu folosi, če-lъ aruncâ ꙟ temniţâ pănâ cănʿdъ plăti toatâ datorĭѧ. Mai râu fâcu ēlъ cu soţĭѧ sa decătʿ domnu-său cū nūsъ. Că domnu-său niče ūnʿ rău nu-i fâcu, če-i luâ sama, şi děca rămasâ cu atăta datorĭe nū sâri priꙟsъ, niče-lʿ bâtu; ĭarâ ačesta ꙟdatâ ꙟčepu cu rău, de-i lua sănâtatě şi nu-lъ lâsa să râsufle, če-l zūgrūma pănâ-lъ arunʿcâ şi ꙟ temniţă. Cu ačestъ robъ nemilostivъ aratâ Domnul că noi ōamenĭi, penʿtrū pūţinâ greşalâ če ne greşěşte neştine, fačemъ mai multъ râu ačeluѧ decătʿ cumъ ne fače Dumnedzău penъtru čěle multe şi mari greşěle če greşimъ Mărĭei Sale. Dumnedzău ĭartâ ōmului mare şi grě datorĭe, care datorĭe fače ūnъ-tuněrecʿ de talanъţi, şi suma ačeiĭa datorĭi fače dzěče mĭi de camene de galbeni; ĭarâ ōmulъ niče unъ banъ nu ĭartâ fratelui său.

Ō, cătă milâ are Dumnedzău pre ōmъ şi cătâ zlobâ are ōmulъ cănʿdъ Dumnedzău ačela če-şъ puse capul sâu şi cu moartě sa râscumpără vĭĭaţâ şi sănâtate ōmului şi ꙟ častă lume şi ꙟ vaculъ če va să hĭe, prěčela ōmulъ mânĭe-lʿ şi-lъ dosâděşte cu fapte rrěle! Ō, če pâcatъ greu ĭaste cu carele râmăine datorĭu [1] lui Dumnedzău | şi niče ō datâ n'are cu 271ᵛ
če plăti, de nu s'are milostivi săngurъ domnu-sâu de la sine

[1] Tip. ꙟатарю.

să-l ĭarte! Rugâmu-ne și ne ĭartâ Mârĭa Sa atăta datorĭe de pâcate și gustâmь de mila lui čĕ bogatâ pen'tru ca ѧ niče dănâoarâ n'am slujit. Ĭarâ să ne aducemь amente de legâtura če simtem' legați cu cuvăntulь Domnului nostru să nu să ѫtoarcâ ĭarăș pre noi datorĭѧ noastră. Că unde au ērtat' pâcatele noastre acolѧ ačĕѧ ērtăčune au pus pre noi ca și noi vinile și datorĭѧ fraților noștri să ērtâmь. Să ne aducem amen'te că așѧ va fače Dumnedzău cu noi cumь facemь și noi cu soțiile noastre, adecâ hĭe cu če ōmь. Tū veri să-țь râscumperi strim'bătatĕ pre fratele tâu, și Dumnedzău mai mare și fără scâpare răscumpârare va pune pre tine. Dumnedzău cu ğudețulь său čelь adevăratь carele cu moartѧ čĕ vѧčnicâ poate să te čĕrte ție nu-țь râscumpârâ, ĭarâ tū săѫgurь de bunâ voe čeri răscumpărare. Cumь dziče ѫțeleptulь: « Čine va să-ș' râscuѫpere, ačela va afla răscumpârare de la Dumnedzău ». Ști Dumnedzău creștinâtatѧ noastrâ căn'dь mai multe svade, mai multe zavistĭi, mai multe armâșĭi, mai multe asuprĕle fără de vine sămtь ѫtru noi ѫ creștini decăt' ѫ pâgăni. Pen'tru puținь lucru čertâri
272r cumplite și prade mare, legâturi, ѫchisori, morți rrĕle, | atăta cătь simtemь mai nemilostivi ūnulь altuѧ decătь pâgănĭi. Ĭarâ dupâ moartѧ noastrâ așѧ să va fače noaâ cumь s'au fâcutь și robului ačelui nemilostiv', cum' veți ѫțelĕğe ѫn a doa parte a svăntei ēυanghelĭi.

A doa partè:
Pen'tru păra robului če fū părătь de soțiile sale și pen'tru ōsin'da lui.

Spune svănta ēυanghelĭe că dĕca vădzurâ soțiile če făcū ačelь robь nemilostiv cu datornĭculь său, să obiduiră și să dusărâ de spusără domnu-său. Soțiile carĭi arată lui Dumnedzău nemilostivirѧ noastră sămtь lacrămile și suspinile

sâračilorъ și a săračelorъ, a nâmițilorъ și a lucrâtọrilọrъ, căndъ simtъ asupriți și muѫca lor neplâtitâ. Ačĕlѧ punъ nemilostivirѧ noastrâ ѫnaintѧ lui Dumnedzău. Vâdzăndъ și ōamenïi čei buni și direpți cumpličunĕ čelọrъ nemilostivi să obiduescъ și roagâ pre Dumnedzău să le răscumpere. Așijdere și ѫngerïi sămtъ soțïi noaâ de slujescъ cu noi lui Dumnedzău, ș'ačeѧ cumъ ducъ faptele čĕle bune ѫnaintĕ lui Dumnedzău cu veselïe, așĕ și čĕle rrĕle cu jĕle.

Darâ če va fače Domnulъ ūnọra ca ačelọra, hïečine poate să ștïe, că le va | fače č-au fâcutъ și rọbulụi ačelụѧ pre carele [272v] l-au pusъ Mârïѧ Sa chipъ noaâ tuturorъ. Spune ēʋanghelïa: Chemâ domnulъ prinsъ șï-i dzise: «Robъ viclẹ̆nъ, toatâ datorïѧ ačĕѧ ț'amъ ērtat, căči că m'ai rugat. Darâ tu căči nu-țъ fu milâ de fratele tău cumъ fū și mïe milâ de tine?» Chema-va Domnulъ Dumnedzău toți robïi săi cu moartĕ la dzua čĕ de apoi, de carĕ nime nu să va putѧ da ѫ laturi. Acolọ vorъ sta ѫnaintĕ noastrâ râutâțilẹ hïecârụѧ de noi. Sta-vorъ nemilostivirile noastre, vrâjmâșïile, apucârile, pradele săračilorъ, mișeilorъ. Cătr' ačĕ va vedĕ ōmulъ mila lui Dumnedzău č-au avutъ pre lume. Vedĕ-va că multe răutâți ĭ-au ērtatъ Dumnedzău, ĭarâ ēlъ pentru puținъ au dosăditъ ș'au armâșitъ. Vedĕ-va că ș'au ѫtorsъ ūrechile de cătrâ rugâmentĕ neputĕrničilorъ, și ačela răspunsъ va lua ca și de robulъ čelъ nemilostivъ pre carele să mănïe domnu-sâu și-lъ dĕde armạșilọrъ pânâ plăti totъ cu če fu datorïu. De če fū ѫtăïu ertat, ĭarâșъ pentr' ačѧ dzise să-lъ čĕrte. Pâcatulъ če-i ērtase ĭarâși de iznoavâ să ѫtoarsâ. Nemulțâmirĕ lui če nu mulțâmi lui Dumnedzău pentru milâ če dobăndi și vrăjmâșïѧ če arătâ pre fratele său, pïerdu și ērtarĕ păcatelorъ sale și mila lui Dumnedzău și câdzū ĭarâ ѫ datorïe. Și datorïe | ca ačĕѧ carĕ niče ōdănăōarâ nu o va plâti, niče diѫtr' [273r] ačĕlѧ munᶜči va ēși vr'o datâ, că nu-i putințâ să să poatâ plâti, če va hi datъ dĕčïi ѫ munca vĕčnicâ.

Fârâ de niče ō ѫdoire, ačasta ne va tâѫpina și pre noi če ѫvațâ cū pildâ de ačelъ robъ, care pildâ ō ѫchïae la noi Domnulъ de dziče: « Așѧ va face voaâ pârintele mïeu diѫ čerïu, de nu veți ērta carele de voi čineșъ diѫtr' ănima sa greșĕlele fratelui său ». Ѫtr' ačest᾿ cuvăntъ scurtъ să ѫchïae toatâ pilda sven᾿tei ēѵanghelïi. Děičѧ să socotĕscâ ačela če-i pare că-i volnicъ să facâ pre lume če va vrĕ, că groznicъ lucru ïaste a cădĕ vinovatъ ѫ mănule lui Dumnedzău. Să socotĕscâ če-i va ağuta măndrïѧ căn᾿dъ va sta dĕsѧmenѧ cu čei miči če ï-au asupritъ și ï-au nâpâstuit᾿. Ѫtr'un chipъ simtemъ râscumpârați cu singele fiïului lui Dumnedzău, ѫtr'unъ chipъ avemъ ūnъ ğudețъ ѫ čerïu. Să tĕu Dumnedzău ѫbogâțitъ și tĕu râdicatъ presъpre alții, n'au făcutъ ačasta ca să dosădești săračïi, če ca să-i miluești, ca să hïi fiïu lui Dumnedzău și moșnïan ѫpărățïei čerïului, carѧ noi toți să o dobăndim pentru mila Domnului nostru lui Ïsus Hristos, a căruѧ slava și putĕrĕ-i prespre toți, și ѫchinăčune de la toți depreună cu părintele și cu duhul᾿ svănt᾿, acmu și pururѧ și ѫtru vĕči de vĕči. Amin.

273v

34. Dumeneca a doasprădzĕčѧ.

Eѵanghelïa diѫ Maѳei ѫ șĕptedzeči și noâ de capete.

Ïaste ō fiïarâ de să chïamâ vasiliscъ, carĕ numai cu ōchïi dĕca vĕde pre ōmъ ūčide-lъ și-lъ ōmoară. Așĕ și ačastâ lume ūčide și ōmoarâ pre čeѧ če ō ïubâscъ cu ѫșelăčïunѧ banilorъ ș'avuțïei, cumъ ūčise și sufletul ačestui vonicъ de carele spune svănta ēѵanghelïe astâdzi.

Ѫtr' ačĕѧ vrĕme ūnъ vonicъ ōarecarele să apropïe cătră Ïsus și dzise: « Ѫvâțătorïu bunъ, če bine voïu face ca să

aĭubъ vïĭaţa de vĕči?» Ĭară Svenţia Sa dzise | lui: «Če mâ 274^r grâești bunъ? Nime nu ĭaste bun, numai săngurъ Dumnedzău. De veri vrĕ să ᛦtri ᛦ vïaţa de vĕči, fâ ᛦvăţăturile.» Și dzise lui: «Carile?» Ĭarâ Ïsus grâi lui: «Să nū ūčidzi, să nu curvești, să nu fūri, să nu mârturisești pre strămʿbulъ, činstĕște tatălʿ tău și maica ta, ĭubĕște dĕproapele[1] tău ca ᛦsuţi pre tine». Și grâi voniculъ: «Toate ačĕstѧ am fâcūtъ diᛦ tinerĕţele mѧle. Darâ če-mъ mai lipsĕște?» Râspuᛦse lui Ïsus: «De veri să hïi desâvărșit, dū-te de vende toatâ avuţïѧ ta și vino ᛦ urma mѧ și veri avĕ vistĕrĭu ᛦ čerĭu». Ĭarâ dĕca audzi voniculъ ačela cuvănʿtъ, să duse mâhnitъ, că ēra de avѧ avuţïe | multâ. Ĭarâ Ïsus dzise ūčeničilor sâi: «Adevărъ 274^v grâescъ voaâ că nu ĭaste ĭușorъ să ᛦtre bogaţii ᛦ-pârăţïa cerĭului. Mai ĭușorъ ĭaste câmilei să trĕcâ priᛦ urechile acului, decătъ bogatului ᛦ-părăţïѧ čerĭului să ᛦtre». Ĭarâ dĕca audzirâ ūčeničïi, să mirarâ foarte și grăiѧ: «Darâ čine să va putĕ spâsi?» Ĭarâ Ïsus căōtâ și dzise lorъ: «De la ōmъ ĭaste ačasta neputinţâ, ĭarâ de la Dumnedzău toate să potъ».

ᛦtăѧ parte:
Penʿtru lâcomïѧ avuţïei, carĕ desparte sufletulъ de la Dumnedzău.

Râdăčina tuturorъ râutâţilorъ ĭaste lâcomïѧ avuţïei, dupâ cuvăntulъ lui Pavelъ apostolъ. Că ačasta de multe ōri pre mulţi ōameni pĭarde, četâţi tari răsipĕște, pămăntul | ᛦparte 275^r cu hotarâ și cu vame precupĕște-lʿ, marĕ cu sinʿğe amĕstecâ, răuri de lacrâmi diᛦ ōchïi săračilorъ varsâ. Penʿtru dănsâ sămtъ furtușagurile, ūčiderile, râzboaele, ğurâmănturile cu strămbulъ. Ačasta nu lasâ ōamenïi să ᛦntre ᛦ-pârăţïѧ čerĭului. Care lucru cunoaștemъ pre ačelʿ vonicъ, carele penʿtru

[1] Tip. дѣапроапеле.

multâ avuţïe și strănъsurâ če avĕ, căči că ēra bogatъ foarte, ēlъ ĭubïĭa să nu moarâ niče ō datâ, če să custe totъdeuna, să mănăꙟče numai și să bѧ, că avĕ de totʿ de ağunʿsъ. Și gănʿdinъdъ ꙟ sine să afle vr'o cale ca ačĕѧ să nu moarâ, če să poatâ hi și ꙟ čĕѧ lume să lâcuĭascâ ꙟ vĕči ꙟtr' ačĕѧșʿ avuţïe și ꙟtr' ačelașʿ bine cumʿ lâcuѧște ș'aičѧ, penʿtr' ačѧ mĕrse la Hristos cu mare plecare, de-lʿ ꙟtrebă če bine va fače să aibă viĭaţă ꙟ vĕči. Că čeѧ če au multъ și lï-i de toate pre voe, ačeѧ n'are ĭubi să moarâ niče o datâ, če are ĭubi să custe ꙟ vĕči, să mănăꙟče numai și să bĕ. Cumʿ fu și bogatulъ ačela de carele scrïe svănʿta ēυanghelïe, de spune că-i buečiră ţarinele, adecâ i să ꙟmulţi avuţïѧ și agonisita. Și gănʿdïĭa ꙟtru sine de dzičĕ: « Če voĭu fače că n'amъ ūnde strănğe avuţïѧ mĕ? » Și dzise: « Ştïu če voĭu face, că voĭu răsipi jitniţele mĕle și ѵistĕrele mѧle, și mai mari le voĭu
275ᵛ zidi. Și voĭu adūna acolo toatâ ago|nisita mѧ și binele mïeu și voĭu dziče sūfletului mïeu: « Suflete, ai multʿ bine de dzače ꙟ mulţi ai. Mănăꙟcâ, bĕ, veselĕște-te! » Cum trâğĕ nedĕjde ačesta de custʿ multʿ și nu ștïѧ că preste ačĕѧ noapte va muri, așĕ și ačestъ vonic bogat čerca traĭu multʿ să custe.

Și audzăndъ câ Domnulъ Hristos dâ tuturorъ cui de če-lъ roagâ și râspunde tuturorъ cui de če-lъ ꙟtrĕbâ, apropïe-sâ și ēlъ și dzise: « Ꙟvăţâtoriu bunъ ». Ačestъ vonicъ ca cătrâ ūnъ ōmъ prost grâiѧ cătră Hristos. Penʿtr' ačĕ și Hristos dupâ firѧ lui râspunse și-i arâtâ lui că nu-i numai ōmъ, če și Dumnedzău. Ꙟsâ pre ascunsъ arâtâ-i de dzise: « Nime nu ĭaste bunъ, numai săngurъ Dumnedzău », cum are dziče: « De vrĕme če-ţъ pare că sămtъ ōmъ ca ș'alalţi ōameni, ꙟ zadarʿ mâ grăești că sămtъ, că niče ūnъ ōmъ nu-i bunъ. Ĭară căči mă grăești bunъ, adevăratъ grăești că sămtъ bunъ, če nū dupâ părĕrĕ ta ca unъ om, če ca unъ Dumnedzău če sămtъ. Și penʿtru binele tău m'amъ plecatʿ și ōmъ pre

pâmăntь mă aflu, cum mâ vedzi și tu, și ōmʿ m'ai cuğetatʿ că sămtʿ. Ĭarâ căndь grâești că sămtʿ būn, atunče Dumnedzău mă arâți câ sămtь.» Ꙟtrebă voniculь ačela: «Če voĭu fače ca să aĭubь vĭĭața dĕ veči?» Ĭarâ Domnulь Hristos râspunse lui nū penʿtru custulь lui, če adevăratь penʿtru vĭĭața vĕčnicâ, și dzise-i lui să facâ ꙟvâțăturile | leğei: să 276^{r} nu ūčigâ, să nū curvască, să aibâ ꙟ činste pre pârinții sâi, să ĭubască dĕproapele său ca și pre sine. Și pănâ grăiĭa ačĕstѧ cuvente Mărĭa Sa Hristos, totь le asculta cu dragь și dzičĕ că lĕu fâcutь ačĕlѧ toate, ĭarâ cătu-i pomeni să-șь vănʿdzâ avuțĭѧ și să ō ꙟparțâ săračilorь și să hĭe și ēlь săracь ca și Mărĭa Sa, atunče să mâhni și fâcū voe rrĕ foarte. Penʿtr' ačĕ și Hristos măꙟgăĭa-lь cū cuvănʿtulь șĭ-i arăta că nu-șʿ va pĭarde avuțĭa căči ō va da săračilorь, če ō va afla ꙟ čerĭu, de dzise: «Și veri avĕ vistĕrĭu ꙟ čerĭu, ĭarâ nu pre pămăntь, ūnde-i mai mare și mai scumʿpâ cătь stâ čerĭulь de pâmăntь. Penʿtru carĕ nū numai avuțĭѧ toatâ de ș' are da neștine săračilorь, če tocma și capulь de ș' are pune și sinʿğele să-șʿ vĕrse, ꙟcă totь covărșĕște avuțĭѧ ačĕѧ diꙟ čerĭu. Cumь dziče și Pavelь apostolъ că miči și de nemicâ sămtь patimele noastre diꙟ častâ lume ꙟprotiva mârirei čeii de vĕči če va să să arate. De care lucrū Hristos nu dzise vonicūlui ačeluѧ să-șь pue capulь și să-șь vĕrse sinğele penʿtru numele lui, če numai lipsa avuțĭei scrъbi-lь și mentĕ lui de la Dumnedzău ō depârtă și ꙟpărățĭѧ čerĭului denaintĕ[1] lui ō ꙟcūe și la vĭĭața čĕ desâvărъșitʿ nu putu să vĭe penʿtru lăcomĭѧ avuțĭei. Și foarte mâhnitʿ și scrъbit | să ꙟtoarsâ ꙟdărăptь și pârăsi pre Hristos, lumina 276^{v} și vĭĭața čĕ vѧčnicâ. Penʿtr' ačѧ Domnulь Hristos ꙟvâța ūčeničĭi sâi de grâiĭa că nu iaste putinʿțâ bogatului să ꙟnʿtre ꙟ-pârățĭѧ čerĭului: «Adevărь grâēscь voaâ că mai ĭușorь

---

[1] Tip. денантѣ.

ĭaste câmilei pre ūrechile acului să ꙟn^c^tre, decă bogatul^c^ ꙟ-părăţĭѧ čerĭului ».

A doa parte:
Pen^c^tru čeѧ če nedejduēscь pre bogâţĭe[1], ĭarâ nu pre Dumnedzău.

Cū adevâratь câmila niče ō datâ pre ūrechile acului nu va trĕče, aşѧ şi bogaţii čeѧ če nedejduēscь mai multь pre bogăţĭe decăt^c^ pre Dumnedzău niče ō datâ ꙟ-pârăţĭѧ čerĭului nu vorь ꙟtra. Căn^c^dь aştaptâ ağĭutorĭu de la bogâţĭe, ĭarâ nū de la Dumnedzău, şi au nedĕjde să le folosĕscâ mai mūltь bogâţĭѧ decătь Dumnedzăū, atūn^c^či şi inima ačelọra stâ la bogâţĭe, ĭarâ nu la Dumnedzău; şi să ꙟchinâ bogâţĭei ꙟ loculь lui Dumnedzău, carĕ Pavelь apostolь ō scrĭe ꙟchinâčĭune bodzilorь. Ūnọra ca ačelọra le dâ vĕṣte Domnulь Hristos să să ştĭe că până căndь vor hi de vorь vĭeţui aşѧ, atunči vorь ꙟntra ꙟ-părăţĭa čerĭului, căndь va ꙟntra şi cămila pre urechile acului. N'au grâitь Hristos
277r ꙟtr' acastâ svăntă ēυanghelĭe[2] de toţi bogaţii, că şi Avraamь au fost bogatь. Căn^c^dь au avutь 318 de slujitori la casa sa, nu e chipь să hĭe fost săracь. Če căči fū ĭubitorĭu de nemĕrniči şi ōspâtătorĭu şi cătrâ toţi milostivь, şi nu numai avuţĭa sa cătь nu-şь cruţa a ō da pen^c^tru Dumnedzău, če şi ūnь fĭĭu ĭubitь če avĕ, pre Ĭsacь, pre ğunghĭare-l^c^ duse să facâ jărtvâ lui Dumnedzău cu nusь. Şi Ĭōvь au fost bogatь, če săngurь spune de sine şi dziče: « Fost-amь ōchi orbilorь şi pičoare şchĭopilorь. Gurile mişeilorь m'au lăudatь şi niče ūnь săracь deşertь n'au ēşit diꙟ casa mѧ, şi lăna ọilọrь

---

[1] Tip. бꙋгѫціє. [2] Tip. є҃ѵлїє дє, repetându-se cuvântul de la începutul paginii următoare.

mѧle au ꙟcâldzitь spatele mișeilorь.» Așijdere și Davidь ꙟpâratь au fost bogat' și s'au spâsitь, că nu-lь opri priꙟsь avuțiѧ dĕ nu să rugarĕ lūi Dumnedzău ꙟ toate dzile căte de șĕpte ōri. Și « diꙟ mĭadzâ noapte — dziče — mă sculaĭu de mâ rugaĭu țĭe și n'amь nedejduitь pre avuțĭe, če pre ğudĕțele tale, Doamne ». Niče gănḑĭĭa de avuțĭe, če pururѧ ca unь pruncь dupâ maicâ așѧ și ēlь sughița dupâ Dumnedzâulь său, și dzičѧ: « Ochĭi mĭei sămtь pururѧ cătră Dumnedzău și ꙟ toate nopți cu lacrâmi ūdь așternutulь mĭeu și noaptĕ mâ grijescь cu inima mѧ și sughițâ sufletulь mĭeu ». Așѧ fâ și tū çum' au fâcutь ačeѧ și te veri spâsi și cu avuțĭe.

Avuțĭѧ ĭaste ꙟ doaâ chipuri. Ūna ĭaste | diꙟ **nedireptate,** 277v
diꙟtr' apucare, diꙟ părь, diꙟ ğĭurămăn'turi străꙟbe, **diꙟ** camete, diꙟ furtușaguri, diꙟtr' asuprĕle [1], și ačasta avuțĭe de nu va hi ꙟtoarsâ ꙟnapoi carĕ a cui ĭaste, cum' fâcu Zakheĭu de ꙟtoarsâ de patru ōri mai multь cui de la čine če luase, ačĕѧ avuțĭe de ō va ținĕ, nu ĭaste numai să ōprĕscâ ōmul numai de la ꙟpârățĭѧ čerĭului, če-i aduče și muꙟca de vĕči. Al'tâ avuțĭe ĭaste diꙟtr' agonisitâ dirĕptâ. Če ș'ačasta să cade să ō cheltuĭascâ bine, că ș'ačĕѧ ĭaste o diregâtorĭe datâ de la Dumnedzău. Pen'tr' ačĕ să nu ō aibi a ta, če a lui Dumnedzău, niče să nedejduēști priꙟsa, če pre Dumnedzău. Să nū ō cheltuești pre'sațĭulь lumĭei ačeștĭѧ, pre măndrĭi, pre lâcomĭi, pre bețĭi, pre curvĭi, pre ūčideri și pre alte cheltuĭale rrĕle, če ō cheltuѧște pre besĕreči, pre rugâtori, pre neputĕrniči, pre sărači, pre čeѧ če cad ꙟ nevoi și ꙟ sârâčĭi. Atunči veri avĕ și tu vistĕrĭu ꙟ čerĭu.

Pen'tr' ačĕ ūčeničĭi dĕca audzirâ de Hristos ačelь cuvăntь, că mai ĭușoru-i să ꙟtre câmila pre ūrechile acului decătь bogatulь ꙟ-părățĭa čerĭului, ēi să mira foarte și grâiѧ: « Darâ čine va putĕ să sâ spâsascâ ? » Ĭarâ Domnulь Hristos căōtă

[1] Tip. дꙟтрасꙋпрѣле.

cătr' ănși și dzise: « De la ōameni nu sâ poate ačasta, ĭarâ de la Dumnedzău toate să potъ ». De la ōamenïi čeѧ če
278r penʻtru lâcomïa | avuţïei lasâ ağĭutorĭulъ lui Dumnedzău și lï-i mai dragâ agonisita decâtъ Dumnedzău, de la čeѧ če lï-i Dumnedzău pântečele și rușinĕ ĭaste činstĕ lor, de la čeѧ če nū čerъ ağĭutorĭu de la Dumnedzău, de la čeѧ če lï-i și inima și cuğetul și nedĕjdѧ toatâ pre avuţïe, de la ūnïi ca ačeѧ nu ĭaste putinţâ să sâ poată spâsi. Că fărâ de mila lui Dumnedzău și fără de ağĭutorĭul lui, nu ĭaste putinʻţâ nime să sâ spâsascâ. Pentr' ačĕ de la Dumnedzău toate să potʻ, și čine va čĕre milâ și ağĭutorĭu de la Mărïѧ Sa și va arâta nevoinţâ penʻtru spăsenïѧ sa, ačela va lua de la Dumnedzău če va čĕre. Că Dumnedzău poate și pre čei nemiluiţi să-i miluĭascâ și čei râtăčiţi să-i ꙟtoarcâ, și bogaţilorъ čelorъ milostivi ꙟpârăţïѧ čerĭului să le deşchidzâ, ꙟtru carѧ și pre noi pre toţi ne spodobĕşte, Hristoasē Doamne. Că ţïe să cade činste și slavâ și ţinĕre depreunâ cu pârintele și cu duhulъ svăntʻ, acmū și pururĕ și ꙟtru vĕči de vĕči. Aminъ.

---

35. Dumeneca a treѧsprădzĕče.

278v Evanghelïa diꙟ Maѳei ꙟ ōptʻdzeči și șĕpte de capete.

Penʻtru că prĕčasta vrĕme ēra culesūlъ vïilorъ prĕčѧlѧ locuri, penʻtr' ačĕ și pildâ diꙟ vïe luâ de puse ačastâ pildâ ꙟnaintĕ Jidovilorъ, cumъ audzimъ mai chĭarъ diꙟ svănta ēvanghelïe.

Dzise Domnulъ pilda ačasta:

Ūnъ ōmъ ōarecarele ēra câsașʻ și râsădi ō vïe, și ō ꙟgrâdi cu gardъ, și sâpâ ꙟtr' ănsâ câlcâtoare, și zidi tūrnъ și ō

dĕde [1] lucrâ|torïi slugile. Deči pre ūnïi bătură, pre alţïi ūči- 279r
sără, ĭară pre alţïi cū pïetrï-i ūčisără. Şi ĭarăș' tremise alte slūği
mai mul'ţi decătъ ⋔tăĭu și le făcură lorъ așijdere. Mai apoi
tremise la dănși fïĭulъ său dzicăndъ că «să vorъ rūșina
de fïĭul mïeu». Ĭară lucrătorïi dĕca vâdzūră fïĭulъ dziseră
ande sine: «Ačesta ĭaste moșnĕnъ. Veniţi să-l' ūčidemъ
prinsъ și să ţinem ōčina lūi.» Şi-lъ scoasără afară di⋔ vïe
și-l' učisără. Dĕči dĕca va veni domnūlъ vïei, če va fače
lūcrătorilorъ ačelora? Şi dziseră lūi: «Răii răū-i va pïarde
și vïĭa va da altorъ lūcrători carïi vor da roada ⋔ | vrĕmѧ 279v
sa». Şi grăi lorъ Ĭsus: «N'aţ' četit' vr'o dată ⋔ scripturi:
pïĭatra care nu ō socotiră ziditorïi, ačasta fu ⋔ capul' un-
ghĭului? De la Dumnedzău fu ačasta și ĭaste minunată ⋔tre
ōchïi noștri. Pen'tr' ačĕ grăēsc' voaă că să va lua de la voi
⋔părăţïѧ lui Dumnedzău și va hi dată limbïei ceiѧ če va
da roada ēi. Şi čela če va cădѧ pre ačasta pïatră să va zdrobi,
ĭară pre čela če va cădѧ sfărăma-l-va pri⋔s'.»

⋔tăĭa parte:
Pen'tru lucrâtorïi čei râi, carïi ūčisără slugile domnūlui său și mai apoi ūčiseră și pre domnu-său.

Multe čĭumilĕște ačasta pildă și arată binele lui Dum-
nedzău cătră ōameni și mai vărtosъ cătră rodulъ jidovăscъ,
carïi ūčiseră proročii lui Dumnedzău. Şi niče așѧ nu să
lepădă dinșïi, če și pre fïĭul său tremise la dinși | și amăn- 280r
doaă leğile ⋔tr' una ⋔preună și măntuinţă lorъ le mărturisi.

---

[1]) Lacună. Pasajul întreg s'ar putea reconstitui astfel: **și ō dĕde** *lucrătorilor și se duse. Iară dacă sosi vremea roadei, tremise la lucrători slugile sale ca să ia roada. Și prinseră* **lucrătorii slugile.** (E clar că eroarea tipografului se datorește saltului de la *lucrătorilor* la *lucrătorii.*)

Ĭarâ ēi ca neşte nemulţâmitori şi asupra lui-ş râdicară mănule. Pentr' ačѧ Jidovïi cădzurâ şi limbile să sculară.

Penʿtr' ačẹ̆ dzise «ūn ōmʿ ōarečine ēra câsaşъ». Ōmʿ pre sine să grâĭaşte Domnulъ, câ penʿtru ĭubirѧ ōamenilorъ fu ōmъ. Căsaşʿ ĭaste, că biruѧşte cu toate, şi cu čerĭulъ, şi cu pâmăntulъ. Casa lui ĭaste toatâ lumĕ, ꙟ carĕ lăcuѧşte şi domnĕşte. Ačela zidĕşte şi diꙟ nemicâ face şi răsâdĕşte şi crĕşte. Ačela au râsăditъ diꙟ-čeputulъ lumïei ꙟcâ ꙟ raĭu pre Adamʿ şi pre Ēvʿva, şi diꙟ viţa ačelọra s'au tinsъ până la Avraamъ şi pănâ la Moυsi şi până la toatâ semẹnţïѧ lui Ĭacovъ. Ꙟtăĭn semẹnţïѧ jidovascâ s'au chematъ vïѧ lu Dumnedzău, că diꙟ Ēghipetʿ fu mutatâ ꙟ ţara fâgăduitâ şi acolọ fu răsăditâ de Dumnedzău. Dĕčasta vïe fâcu Domnulъ pil[d]â, penʿtru ca să le aducâ amente dĕiče, să cunoascâ răsâditorĭul şi domnulъ casei čine ĭaste. Că prĕčasta vïe râsădi Dumnedzău ꙟ locъ ales, ꙟ ţara fâgăduitâ, şi ō ꙟgrâdi cu lĕğe ca cū unʿ gardъ. Şi sâpâ ꙟtr' ănsâ călcâtoare, če să chĭamâ besĕreca şi jărtâvniculʿ, unʿde ğunʿghĭa jărtvâ şi fâčĕ ruği penʿtru ērtarĕ pâcatelorъ. Şi zidi ꙟtr' ănsâ ca unʿ tūrnъ tare četatĕ Ïeru-
280v salimulъ şi dĕčïi ō dĕde ꙟ măna lucrătorilorъ, ꙟvăţă|torilorъ leğei ōamenilorъ jidoveşti, arhïereilorъ şi cârtularilorъ. «Şi să duse.» Cu dusulъ aratâ Domnulʿ ꙟdelungâ râbdarĕ sa, că le ꙟgăduѧ, nu le râscumʿpâra de sărgъ, niče-i munčïѧ penʿtru greşĕlele lorъ, niče ĭarâşʿ sĕmne şi čudese le arâta lor ca mainte, če le ascunsâ ačĕstѧ şi le ꙟgâduѧ nedireptâţile lorʿ. Şi atiţĕ ai fu vïѧ ačĕѧ niče tâĭatâ, niče săpatâ, niče plevitâ, če să ţelinisâ şi crescuse ꙟtr' ănsă[1] spini, şi vulpile făcuse ꙟtr' ănsâ vïedzunïi. Şi aşѧ vïѧ nu fâčĕ roadâ mulţi ai, cūm grăĭaşte şi Dumnedzău cu prorоculʿ de dziče: «Aşteptaĭu să facâ struguri, ĭa fâcu mâčĕşe». Ĭarâ dĕca

[1] Tip. ꙟтрⷩѣсе.

sosi vrĕmѧ če ēra diꙟ vĕči tocmitâ să adune și să culĕgâ roada vïei sale, adecâ credințâ și ascultare de la semențïѧ jidovascâ, atunči tremise la dănși slugile sale, proročii. Ĭarâ lucrâtorïi čei necredinčoși, cărtularïi, ꙟvâțătorïi leğei, arhiereii, boïarïi jidovești, prinʻserâ proročii ačeѧ. Dĕči pre unïi bâturâ, pre alțïi učiserâ, pre alțïi cu pïetrï-i ūčiseră. «Și ïarâ tremise alte sluği mai mulți decât ꙟntăïu și le fâcurâ lorъ ïarâșъ așѧ.» Slugile čei diꙟtăïu și ai doii sămtъ proročii și direpțïi, carïi dupâ multe vremi au fost tremiși de la Dumnedzău la rōdulъ jidovâscъ să ïa de la dănși roadâ de fapte bune, credință, ascultare, pocâințâ. Ĭarâ ēi nu numai roa|dâ de fapte bune če nu dĕderâ la čeѧ če fūrâ 281r
tremiși, če ꙟcâ foarte-i dosedirâ și pre unïi băturâ, pre alțïi ūčiserâ și sinʻğele lorъ vârsarâ, ca a Zaharïei, fečorulъ lui Varahïinъ, și Ĭsaiѧ, če-lъ despicarâ cu hiristeulъ, și Ēremïѧ, če-lъ aruncarâ ꙟ groapa čĕ tinoasâ, și Miheïu. Pre unïi cu sabïѧ, pre alțïi cu pïetrï-i učiserâ. Ačĕstѧ toate cu blănʻdĕțe le răbda domnulъ vïei, că vâdzu gardulʻ vïei sale zdrobitъ cu fapte rrĕle și cū fârâdeleği, și lucrâtorïi lĕneși și necredinčoși, furi și tălhari și ūčigași slugilor sale. Ačĕstѧ toate vâdzăndъ domnulъ casei, să ōbidui foarte și ꙟcâ mai mult arâtă lor mila sa, că dup' ačĕ le tremise pre unulʻ născūt fïïulъ său, doarâ ꙟcâ așѧ să vorъ rușina de fïïulъ său. Ĭarâ deca vâdzurâ lucrătorïi ačeѧ fïïulъ, dzisărâ anʻde sine: «Ačesta ïaste ōčanъ. Veniți să-lʻ ucidemʻ și să ținemʻ ōčina lui.» Și-lʻ scoasârâ afarâ diꙟ vïe și-lʻ ūčisărâ. Lucrătorïi sămtъ cârtularïi jidovești, ꙟvățâtorïi leğei, carïi dĕca vâdzurâ fïïulъ lūi Dumnedzău, Domnulъ nostru Ĭsus Hristos, prinʻserâ-lʻ ca pre unъ robъ și denafarâ de Ĭerusalim pre lemnʻ râstignirâ-lъ și-lъ omorărâ.

Ō, nebuni și lui Dumnedzău ūrâți ūčigași! Pentru če ūčisetʻ svăntulъ și direptulъ Mesïe? Au penʻtr' ačasta căči v'au scosъ diꙟ robïѧ čĕ amarâ a lui Fara|ōnъ și ꙟnaintĕ voastrâ marĕ 281v

au desfăcut, și cu stlъpъ de focъ noaptě v'au apâratъ, și dzua cu nuârъ de zâduvъ vă acoperiѧ, și ꙟ locuri fâră de apâ deꙟ pĭatrâ sacâ cu apâ vă adâpa, și ꙟ pustĭi cu manâ ꙟ 40 de ai vă hrăniѧ, și țara fâgăduitâ vă děde și limbile denainʿtě voastrâ le goni? Și ĭarâșʿ mai apoi penʿtru voi pre pâmăntъ să arâtâ și cu ōamenĭi lâcui. Putěrniculʿ Dumnedzău ca ūnʿ neputěrnicъ și domnulʿ casei ca ūnʿ robъ veni roadă de pocâință și credință de la voi să ĭa. Au doară pentr' ačasta učisăt pre Hristos, fĭiul lui Dumnedzău, câči ōrbĭi voștri ĭ-au făcutʿ cu ōchi, stricațĭi au curâțitъ, dračĭi diꙟ ōameni goni și morțĭi ꙟvise? Ĭarâ voi, nemulțâmitorilorъ, diꙟsulъ vă lepâdatъ și câdzutъ diꙟ darulъ lui și de ꙟpârățiѧ čerĭului vă astreinat.

A doa parte: Penʿtru câděrѧ Jidovilorъ și penʿtru chemarě limbilōrъ.

Dupâ če ūčiseră robĭi lui și pre fĭiul lui, ꙟtrebâ Domnulʿ Hristos če va fače domnulʿ casei lucrătorilōr čelor râi. Ĭarâ ēi râspunsărâ lui de dziserâ: « Râii râū-i va pĭarde și vĭѧ sa ō va da altor lucrători, carĭi vor da lui roada ꙟ vrěmѧ sa ». Socotiți cum să ğudecarâ ꙟșiși pre sine ačei lucrători
282ʳ râi și viclěni și nemi|lostivi ūčigași și fără de voѧ lorʿ găčescъ și proročescъ de perirě lorъ. Děči Domnūlъ Hristos děca călcă moartѧ și ꙟvise a treѧ dzi și să sui ꙟ čerĭu de ședzū dě dirěpta pârintelui. Děčĭi le ꙟgâdui 40 de ai penʿtru sâ să ꙟtoarcâ să crĭadzâ și să sâ pocâĭascâ de faptele lorъ čѧle rrěle. Ĭarâ ēi totъ mai ꙟ râu merğě, de munčiѧ și ūčidě pre čeѧ če credě ꙟ Hristos și ꙟdeluꙟgâ răbdarѧ Svenʿțĭei Sale ꙟtru nemicâ nu ō socotiѧ. Penʿtr' ačě, dupâ atâta bine și dupâ atâta așteptʿare, tremise priꙟși ōștile Rămului ca să ūčigâ ūčigașĭi ačeѧ, căči că să ꙟpluse priꙟși mâniѧ lui

Dumnedzău. Penʿtr' ačĕ četatѧ Ïĕrusalimūl răsipirâ și besĕreca lui Solomonъ čĕ mare și vestitâ cu focъ arsâră, și ūčigașii ačeѧ de sabïe perirâ și căți râmasarâ ꙟ robïe-i dusâră, și garʿdulʿ legei lorъ râsipirâ și svenʿțïѧ călcarâ și ꙟpârâțïѧ lorъ pustïirâ. Și aşĕ-ș râscumpârâ Dumnedzău moartĕ robilor săi și a fïĭului său pre capetele lor și pre ꙟpârățïĭa lor, și vïѧ sa ō dĕde altor lucrători.

Dup' ačѧ aduče lor altâ proročïe de sine, de dzise: « Au doarâ n'aț četit ꙟ scripʿturi câ pïatra čĕѧ če nu ō socotiră ziditorïi, ačĕѧ fu ꙟ capul ūnghïului? De la Dumnedzău fu ačasta și ïaste minunatâ ꙟtre ōchïi noștri. Pentr' ačĕ grâescʿ voaâ că sâ va lua de la voi ꙟpărățïa čerïului și să va da limbïei čeiѧ če va da roada | vïei.» Vïѧ ïaste credința če derĕptâ, 282v lïubov către Dumnedzău și către dĕproapele său, frica lui Dumnedzău, smerenïѧ, ꙟțelepčunĕ, bârbățïѧ, curățïѧ ș'alte fapte bune. Ïarâ limba cui să dĕde vïѧ sămtъ toți căți credъ fïĭului său, lui Hristos, și facʿ roada vïei ačasta. Luatâ fu ꙟpârățïѧ lui Dumnedzău de la Jidovi și fu datâ altorъ limbi carile dau roada ēi. Pïatrâ să grăi pre sine Hristos, că cumu-i pïatra čĕ mai mare ꙟ cornulʿ pârețilorъ, de ține amăndoi pâreții, aşѧ și Domnulʿ Hristos, pïatra târïei čeii vĕčniče, ține čerïulʿ și pâmăntulъ și ꙟpreună ꙟgerïi cu ōamenïi. Că Mârïѧ Sa Hristos ïaste capъ besĕrečei noastre, care besĕrecâ ïaste diꙟ doi pâreți, adecâ diꙟ Jidovi și diꙟ limʿbi ziditâ. Ačestorъ doi pâreți ïaste Hristos capъ. Ačasta pïatrâ ïaste pusâ ꙟ svăntulʿ Sïōnъ de Dumnedzău părintele čerescъ și ïaste foarte minunată ꙟtre ōchïi noștri ș'a ꙟgerilorʿ, că minunate și slâvite čïudese au fâcutъ. Ačasta pïatrâ nu fū socotitâ de ziditori, adecâ de câʿrtularïi și de dascalïi jidovești. Penʿtr' ačĕ dzise câtr' ănși Domnulъ Hristos: « Čela če va cădĕ prĕčasta pïatrâ să va vătăma, ïarâ pre čela če va cădѧ svârăma-l-va ». Deči ꙟ častâ lume să ꙟpïadecâ și să vatămâ dinsъ toți necredinčoșii și vrăjmașii lui, ïarâ la

ğudeţь vor hi svărămaţi ačeѧ toţi ꙟ munca de věči şi vorь
283r hi | râşchiraţi de venirѧ lui Hristos ꙟtru ꙟtuněreculʿ ꙟpârʿţitь.

Ačasta pildâ audzindь, să să spemenʿtědze nu numai Jidovïi, če şi noi carïi pârâsimʿ şi câlcămь dzisele lui Hristos şi nu lucrâm fapte bune. Că Domnulʿ Hristos ca unʿ râsăditorïu de vïe va tăïa viţa carě nu va face roadă bunâ şi ꙟ focь ō va arunca, ïarâ carě va face struguri ō va lua ꙟ dirěpta sa, şi să va veseli dinsa şi va arâta roada şi slava ēi ꙟnaintě ꙟğerilorь lui Dumnedzău. Penʿtr' ačě şi noi să nevoim să aducemь lui roadâ de pocăinţâ şi de fapte bune, ca să scăpâmʿ de munca de věči şi ꙟpărâţïѧ lui Dumnedzău să dobăndimʿ, penʿtru darulʿ Domnului nostru lui Ïsus Hristos, cărụѧ să cade činstě şi ţiněrѧ şi toatâ lauda, depreunâ cu pârintele şi cu duhulь svăntьʿ, acmū şi pururě şi ꙟtru věči de věči. Aminь.

283v

36. Dumeneca a patrasprădzěče.

Cănʿdь are hi ūꙟ-pâratь mare să-şʿ [1] logoděscâ şïe ō fatâ de ţâranʿ şi de rudâ micâ, să o ïa să-i hïe lui ꙟpârâtïasâ, atunči toatâ semenţïѧ fětei ačeiѧ are avě būcurïe mare. Că penʿtr' ačěѧ logodire ïase diꙟ sărăcïe toatâ semenʿţïѧ ačěѧ şi ağunğe la slavâ şi la činste ꙟpârătěscâ şi la toatâ avuţïѧ şi la totь binele. Şi ꙟcâ mai mare bucurïe are ruda ačěѧ, că ꙟpâratulь să ꙟpreună ꙟ sinğele lorь de să chïamâ şï ei děčïѧ sinğe ꙟpârătescь şi ōčěni ꙟpârâţïei ačeiѧ. Aşě ꙟtr' ačela chipь şi fïïulь lui Dumnedzău, marele ꙟpâratь, să logodi cu rodulʿ ōmenescь şi cu firě ōměněscâ neꙟpâr-

[1] Tip. сь сьш, repetându-se сь de la sfârşitul rândului..

țitъ să ѫpreunâ, sinʿğe și trupъ diѫ ōameni luâ și cu nușïi să rudi și la nuѫtâ cu mare veselïe | chemâ-i. Lucru ca 284r ačela mare și neaudzitъ noaâ ōsinʿdițilorъ fečorilorъ lui Adamъ! Mare nuѫtâ fâcū Dumnedzău cu fiĭulъ său și la casa sa ne chemâ, la dulčața ačĕ netrecută și nesvărșită și la sațïulʿ și binele čelъ vĕčnicъ ne porunʿči, cumъ spune noaâ svănʿta ēѵanghelïe de astâdzi.

Єѵангеліє Матѳеи, зачало пд҃.

Dzise Domnulъ pilda ačasta:

Asamănâ-să ѫpârățïѧ čerĭulūi ūnui ōmъ ѫpăratъ če fâcū nūѫtâ fiĭului său și tremise slūğile sale să chĕme chemațïi la nūѫtâ și nū vrūrâ să vïe. Și ĭarâ tremise alte slūği de grâi: « Spūneți chemațilorъ că ĭatâ ōspățūl mïeu ĭaste gata. Vițeii mïei și alte ѫgrâșĕte sămʿtъ ğunghĕte și toate gata. Veniți la nūѫ|tâ! » Ĭară ēi nu găndirâ, če să dūsărâ unulʿ 284v la satulъ său, altulʿ la negoțulʿ său, ĭarâ čeѧlalți prinserâ slugile lui de-i dosădiră șï-i ūčiserâ. Ѫpâratulʿ dĕca audzi, să mănïe și tremise ōastĕ sa de pïerdu ūčigașii ačeѧ și četatĕ lorъ apriѫsâ. Atunče grăi slugilorъ: « Nuѫta ĭaste gata, ĭarâ chemațïi nu furâ destoniči. Če ēșiți la drumuri și la cârări și căți veți afla chemațï-i la nuѫtâ. » Și ēșiră slugile pre câi și adunarâ toți căți aflarâ, și răi, și buni, și să ѫplu nuѫta de ōaspeți. Și dĕca ѫtrâ ѫpăratulъ să vadzâ ōaspețïi, vâdzu acolo unʿ ōmъ fâră de veșmăntъ de nūѫtâ și grâi că|tr' ănsu: « Priĭatine, cum ai ѫtratʿ aičĕ și n'ai veșmăntʿ 285r de nuѫtă? » Ĭară ēlъ tâcu. Și dzise ѫpăratulʿ slugilor: « Legați-i lui mănule și pičoarele și-lʿ aruncați ѫ-tunĕreculъ ѫpărțitъ. Acolo vor hi plănğeri și scărșcâri de dinți. Că mulți sămtъ chemați, ĭarâ puțini-sъ aleși. »

ꙟtăia parte:
Penʿtru firĕ čѧ domnedzăĭască şi penʿtru firĕ čѧ ōmenĕscâ č-au fostь departe ꙟpârţite şi neꙟpreunate ūna de altâ, ĭarâ Dumnedzău penʿtru mila sa aşѧ le apropïẹ şi le ꙟpreunâ̦ cum să ꙟpreunâ ūnʿ mire cu nevasta-şʿ.

Ačastâ pildâ ascunsă şi ꙟţelĕptă a Domnului nostru lui Ĭsus Hristos aratâ multʿ bine şi mare dragoste a lui cătrâ ōameni şi nemulţâmirĕ şi ꙟdărâpničunĕ ōamenilorь cătrâ Dumnedzău. Čine ĭaste ꙟpâratulʿ ačela če făcū nuꙟta? Ĭaste Dumnedzău pârintele. Ōmʿ să chĭamă penʿtru ĭubirĕ če
285ᵛ are pre ōameni. Ačela | fâcu nuꙟtâ fiĭului său, lui Ĭsus Hristos, şï-i adusă lui ca ō nevastâ sufletulʿ credinčoşilorʿ săi şi-lʿ ꙟpreunâ lui cu credinţa şi cu lĭubovulʿ şi cu vïaţa čĕ curată. Că ꙟpreunarѧ ꙟtre bârbatʿ şi ꙟtre muĭare, adecă ꙟtre mire şi ꙟtre nevastâ, ĭaste credinţa čĕ tare şi vïĭaţa čĕ nedespărţită carĕ ꙟmulţĕşte lĭubovulь şi dragostĕ ꙟtrū ēi şi blagoslovenïѧ lui Dumnedzău spre ēi. Aşĕ ꙟtr' ačela chipь Dumnedzău pârintele au datь ūnuѧ nâscutь fiĭului său ca să izbăvascâ toatâ semenʿţïѧ ōmenĕscâ, să ō spĕle de pâcate cu singĕle său şi să ō facâ nevastâ curatâ logoditâ şie şi ꙟsuşi cu sine să hïe mire ēi, să ō ꙟpreune şïe ꙟtru credinţâ şi ꙟtru dragoste sufletĕscâ şi ꙟtru vïĭaţâ nedespărţitâ, cumʿ ca să-lʿ ştïe semenţïѧ ōmenĕscâ că Mârïĭa Lui ĭaste domnu şi Dumnedzău şi capь. Cumu-i şi mirele capь nevĕstei sale, aşĕ şi Dumnedzău besĕrečei, adecâ credinčoşilorь săi, cătră carĭi Pavelʿ apostolь grăѧşte de dziče: « Logodit-amʿ pre voi ūnui bârbatь, să vă puĭu fečoarâ curatâ, nu altuĭa, če numai lui Ĭsus Hristos ». Deči cumʿ ĭubĕşte mirele nevasta sa sâ ꙟble pre voѧ sa, aşĕ şi Dumnedzău ĭubĕşte besĕreca sa, adecâ credinčoşïi săi, să ꙟble pre voѧ lui. Că credinčoşii

lui Dumnedzău le dziče Pavelʻ apostolʻ că sămtь besĕreca lui Dumnedzău, penʻtr' ačasta că cumʻ lâcuѧște Dumnedzău ꙟ casa ꙟpârățïei sale, | așĕ lâcuïaște ꙟtru credinčoșïi sâi. 286r Cum adeverĕște săngurь de dziče: « Čela če va fače ꙟvățăturile mĕle, pârintele mïeu čela diꙟ čerïu ïubi-l-va priꙟsь. Și la dănsulь vomь veni și lâcașь ꙟtr' ănsulь vomь fače. »

Penʻtru lâcașul če lâcuïaște Dumnedzău ꙟtru credinčoșïi săi să chïamâ besĕreca că diꙟ multe limbi ïaste adunatâ ꙟtr'una. Ĭarâ penʻtru credința să chïamă logodnicâ lui Dumnedzău, căči c'au luatь trupь și singe dentru dănsâ. Penʻtr' ačĕ nu tremise anghelь, niče arhanghel, niče heruvimь sau serafimь ca să ō aducâ șïe nevastâ, če săngur ꙟpâratulь și mirele, fïïulь lui Dumnedzău purčasâ diꙟtru scaunulь său čelь ꙟnaltь și veni diꙟ čerïu ꙟtr' ačastâ lume ca ꙟtr'o casâ de curvïe. Și aflâ semenʻțïѧ ōmenĕscâ lepâdatâ de cătrâ credința lui Dumnedzău și lipitâ de credința ïdolilorь. Ca ō curvâ če-șʻ lĕpâdă bărbatūlь și să ꙟcredințadzâ cū altūlь, așĕ și semenʻțïѧ ōmenĕscâ să lepâdasâ de Dumnedzău și credĕ bodzilorь și dračilorь. Ačasta aflâ fïïulь lui Dumnedzău ca ō curvâ și ō logodi șïe fečoarâ curatâ, și diꙟ roabâ ō fâcū ꙟpârâtĕsâ, și diꙟ sâracâ bogatâ, și diꙟ goalâ ꙟbrâcatâ cu haina[1] čĕ luminatâ a svăntului botedzь. Șï-i dĕde inel de logodnă darulь duhului svăntь, și dzĕstrele ēi ꙟ doaâ parți le ꙟpârți: ō parte ꙟ|tr' ačastâ lume-i dĕde, câči că slobodzi 286v semenʻțïѧ ōmenĕscâ diꙟ robïѧ Satanei și sufletulь de pâcate-lь curâți și darь să hïe fïïu lui Dumnedzău dărui-i; altâ parte ꙟ vĕculь če vine ține să-i dĕ ꙟvïerĕ diꙟ morți, vïïața čĕ neputredâ, petrĕčerѧ cu ꙟngĕrïi, moșïѧ ꙟpârățïei čerïului. Ačĕstѧ toate cu nedĕjdѧ și cu credința sămtь acoperite, carele ꙟ vrĕmѧ nuꙟtei ačeiѧ să vorь arâta și atunʻči să va da noaâ bunâtatĕ ačѧ vĕčnicâ če dzače ꙟ čerïu. Că

---

1) Tip. ҳаинꙑ.

cu venirĕ lui Hristos čĕ diѫtăĭu simtemʿ logodiți lui, ĭarâ cu a doa venire, cănʿdь va veni la ğudețь, atunči va fače nuѫtă deplinь, și besĕreca sa, če să chĭamâ credinčoșĭi săi, ca ō nevastă ō va duče pârintelui său ѫ curțile čerĭului și atunče-i va da și dzĕstrѧ če i-au rămasь. Nuѫta ō arată lucru de veselĭe și de dragoste și de bucurĭe, de arată că nemică acolọ nu ĭaste de grije, niče-s cu schimbare, če toate-sь stătătoare și neschimbate, cu pače și cu ōdihnâ.

La ačasta nuѫtâ tremise sluğile sale să chĭame ōamenĭi și chemațĭi nuѫtei și cu ѫnalʿtâ mărturĭe strigâ și chĭamâ: «Veniți la nuѫtâ și la veselĭe!» Veniți nu la ōspâțulʿ lui Artaxerxь, ѫpâratulʿ pementescь, carele putu ōspâta numai voivodzĭi și boĭarĭi săi, numai ōamenĭi ūnĭi četâți, ĭarâ a
287r fače pre vr'unulь dinșĭi ѫpâratь sau a-șʿ ѫpă|rți cu nuși ѫpărățĭѧ sa nu putu, temăndu-se de scădĕre și de sărâčĭѧ sa. Ōspâtă-i nu ѫdelungʿ, cu bucate putrede, care veselĭe nu trăѧște și ѫ scrьbă să ѫtoarče. Ĭarâ la veselĭѧ și la ōspățul če ne chĭamâ pre noi Dumnedzăulʿ čerĭului și a pămăntului, o au gâtat cu mare sațiu și cu de toate de ağunsь. Nu pentru să-ș arate lauda și Mărĭѧ Sa ca Artaxerxʿ ѫpărat, če pentru binele și pentru mặѫgăĭarѧ čelọra če ĭ-au făcut ca să ѫpârățascâ cu nusulʿ și să sâ ōspetĕdze cu nusulʿ. Nu cu bucate de dobitoače, če cu bucate ѫğerești, carile dau vĭĭațâ și sănâtate. Nu ѫ ğumătate de anʿ, če ѫtru ai nesvărșiți, trainiči. Care bucate niče o ѫgreuĭare, niče ō grĭațâ nu fac. Ūnde moartĕ nu să apropĭe, ūnde scărba și lacrămile și boalele fugʿ, ūnde nu numai voivodzĭi și boĭarĭi, nu numai ōamenĭi ūnĭi četâți, če și čei mai miči și mai de ğos toți pot hi ѫpărați. Așѧ ĭaste de mare și de largâ ѫpârățĭѧ Domnului nostru, că potʿ toți ca unulʿ să hĭe ѫpâraţi și nemărui niče ō lipsă să nu hĭe. Veniți la nuѫtâ și la ōspâțь! Veniți nu la lucru, niče la trudâ, če la veselĭi! Ĭarâ să vâ veți și trudi aičĕ čeva puținelь, cu dulčațâ mare veți ѫdrâği

și vă veți ĭușura și cu plată mare vă s'a plâti. Că ğugulʻ
Domnului nostru ĭaste dulče și sarčina lui ĭușoarâ. Veniți
și nu lepâdareți ōspâțulʻ și činstě ačasta carě cu mare chel-
tuĭalâ ĭaste gătatâ. Nu boi [1], | niče dobitoače grase, niče fĭarâ, 287ᵛ
niče pasâri au ğunghĭatъ penʻtru voi, če ūnulъ nâscutъ
fiĭul său au ğunghětъ și pre moarte groaznicâ l-au datъ,
ca să facâ voaâ veselĭe și ōspâțъ ca ačela. Fiĭul lui, carele-i
asěmenѧ cu nusъ ѫtru dumnedzăire, foame și neputințe
aičѧ pre lume răbdâ, ca voi să vă ospâtați și sâ vâ sâtūrați
acolo. Ačela fū săracъ, ca voi pentru sărăčĭѧ lui să vâ ѫbo-
gâțiți. Penʻtru slujba și penʻtru singele lui să fâcū ospâțъ și
činste ca aččѧ, că ѫntr' altъ chipъ așѧ mare și věčnicâ penʻtru
voi nu să vrě putě găti. Ačela hĭare amarâ gustâ și ōțât
pre cruče bâū, ca pre voi să vâ ōspetědze cu hranâ ѫngerěscâ
și cu dulčața čerěscâ să vâ ѫdulčascâ. Fū penʻtru noi ca
unъ mïelъ ğunghĭatъ, penʻtru să ne răscumpere diѫ Ěghυ-
petulʻ munčilorъ și cu moartě lui pre Dumnedzău să ѫblăn-
dzimъ și gustăndъ de trupulъ lui și de singele lui să avemъ
viĭața věčnicâ și toatâ dulčața čě netrecutâ. Că macarъ c'au
fostъ și ōmorătъ Domnulъ Hristos, ĭarâ acmū vïețuѧște și
ѫpârățěște și veselĭe mare au gătitъ voaâ.

Penʻtr' ačě, pâsați la masa și la nuѫta lui. Mai mare dra-
goste nu ĭaste de ѫpreunarѧ căndu-șъ lasâ ōmulъ tatâlъ și
maica și să lipěște cătră muĭarѧ sa și sămtъ amăndoi ūnъ
trupъ, cumъ scrïe și scriptura. Pentr' ačě | și noi mūltъ 288ʳ
simtemъ datori să ĭubimъ pre Domnulъ nostru ačela carele
așě vru de să ѫpreūnâ cu noi. Ō, cătʻ să ne těmemʻ de
curvïe, să nu cumʻva câlcâmʻ credința logodirei noastre!
Cătʻ ĭaste de mare dragostě mirelui cătră nevasta sa čě bună
și credinčoasâ, atăta ĭaste mai mare mânïe cătră čěѧ če-i
curvâ, de nu ține credința mirelui său. Așě căndʻ mănïemʻ

[1] Tip. БОН НН, repetându-se începutul cuvântului următor.

pre Dumnedzău cu vr'un pâcatᶜ sau cu vr'o curvïe carĕ cumᶜva, atunči mare mănïe are pre noi Dumnedzău.

A doa parte: Penᶜtru slugile čei tremiși și penᶜtru lepădarĕ chemaților ъ.

Slugile carïi furâ tremiși să chïame chemațïi la nuꙟta ꙟpăratulūi čerescъ ꙟtăĭu sămtъ čeĭa č-au ꙟvățatъ cumъ ĭaste ūnъ Dumnedzău, putĕrnic și făcătorĭu tuturor faptelor căte-sᶜ vâdzute și căte-s [1] nevădzute. Ačela ĭaste domnu și țvoreț a toate faptele. De la ačela, ĭarâ nu de la altul, să čĕe ağutorĭu și măntuință, și de la dănsъ bine și sănâtate și nârocъ să čĕe. Așĕ au ꙟvățatᶜ Adamᶜ pre fečorïi săi, pre Avelъ, pre Siѳъ, așĕ s'au ꙟvățatъ Ēnos a lăuda numele lui Dumnedzău, dup' ăꙟsulᶜ Ēnoh, dupâ Ēnoh Maѳusal, dup' ačĕ
288ᵛ Lamehᶜ, tatâlъ lui Noe.Ačeștĕ au fostъ mainte de po|topъ tremiși de Dumnedzău dĕū chematъ ꙟpreūnâ pre toți la nūꙟta credinței și faptelōrъ čelorъ bune, să cunoascâ pre Dumnedzău. Ĭarâ ēi nu vrurâ, če să dĕderâ dupâ ruda lui Cainъ čĕ rrѧ ꙟ fapte rrĕle și ꙟ pâcate, atăta cătu-i pïerdu Dumnedzău pre toți cu potopᶜ de apă. Numai če crutâ pre Noe și fečorïi lūi, če ēra semențïe bună și dirĕptâ. Dup' ačĕ, dѧca să ꙟmulțirâ ōamenïi pre lume, n'au mai părâsitᶜ Dumnedzău dĕ tremiterѧ slugile sale la semențïѧ ōmenĕscâ, cumъ au fostъ fečorïi lui Noe, Simᶜ čelᶜ bunъ, Melhisedecъ, Afetъ, Avraamъ, Lotъ, diꙟtru carïi cu Avraamᶜ și Dumnedzău grăi și ꙟtâri cătr' ănsъ ğuruita če ğuruisâ lui Adamъ ꙟ raĭu, că diꙟ semențïѧ lui să va naște ačela carele va câlca capulъ șĕrpelui. Tremis-au dup' ačĕ pre Moѵsi prorocъ, pre Aronъ și toți proročïi cu mai mare

[1] Tip. къті.

și cu mai arătatâ ѫvăţâturâ, carĭi toţi ѫtr'uѫ chipʻ au spusʻ de Mesĭa Hristos. Ş'au arâtatъ cumʻ să va naşte, cumʻ va vĭeţui pre lume și če va facę, cumʻ va păţi și cumʻ va ѫvĭe diѫ morţi a treѧ dzi, cumʻ va izbâvi rodulʻ ōmenescъ, cumʻ Dumnedzău pârintele diѫ-čeputulъ lumĭei tocmѧşte pre lume credinţa și cunoștinţa fĭĭului său, penʻtru care lucru au gâtat ѫtru slava sa nuѫtâ și veselĭe credinčoșilor săi.

Če nemulţâmirĕ ōmenĕscâ să aratâ ѫtr' ačĕstѧ cuvente če aratâ Domnulъ Hristos, | de dziče așѧ: « Ĭarâ ačeѧ nu găndirâ, če să râșchirarâ ūnĭi la satele sale, alţĭi la negoţul său, alţĭi la muerile sale, alţĭi prinsără slugile lui de-i dosâdirâ șĭ-i ūčiserâ ». Trei čĕte de ōameni vedemъ: Ūnĭi cu totulъ n'au vrutʻ să margâ la nuѫta ѫpâratului, če și pre Dumnedzău ѫpăratulъ lorъ pârăsirâ și ѫ locul lui alţi dumnedzăi șĭe fâcurâ și să ѫchinară faptelorъ, ĭarâ făcâtorĭulъ părâsirâ. Alţĭi dupâ ačei fără de Dumnedzău, să aflară ūnĭi ca ačeѧ carĭi nu de totъ părâsirâ nuѫta ѫpârătĕscâ, če cumъ s'are pârĕ că vorъ mѧrğe, ĭarâ penʻtru binele ačeștĭi lumi, penʻtru lăcomĭi și penʻtru agonisite și penʻtru alte pohte și dulčeţi trupești, părâsirâ dulčaţa čĕ čerĭascâ. Afla-veţi ș'astâdzi ūnĭi ca ačeѧ carĭi pre čeѧ če facъ bine laudâ, ĭarâ ēi cū sine facъ râu. Ai treii sămtъ carĭi nu numai la nuѫtâ če nu vrurâ să margâ, če și slugile ūčiserâ: pre Moυsi prorocъ cu pĭetri vrurâ să-lъ ūčigâ, de nu-lъ vrĕ hi apâratъ săngur Dumnedzău; pre Ĭsaĭa cu hiresteulъ tâĭarâ; pre Ēremĭѧ cu pĭetri-lъ ūčiserâ; pre Mihei ūrărâ; pre Ĭlĭa să-lʻ pĭardzâ gonirâ; pre Ĭōanъ Crъstitelъ cu sabĭĭa-lʻ tâĭarâ; pre apostoli multu-i dosâdirâ șĭ-i gonirâ și mulţi diѫtr' ănșĭi ūčiserâ; pre patrĭĭarși și pre vlâdiči diѫ scaune-i scoasărâ și pre mulţi ōmorărâ și | ѫchiși să svărșirâ. Şi pânâ astâdzi slūğile če-s tremiși de chĭamâ la ačĕѧ veselĭe sămtʻ ūrăţi și goniţi. Penʻtr' ačĕ ūnĭi ca ačeѧ sămtʻ supuși supʻtʻ mănĭa lui Dumnedzău, cărọra le răscūmpărâ Dumnedzău cu mănĭѧ sa,

289r (margin, beside "dirâ, če să râșchirarâ")
289v (margin, beside "ōmorărâ și | ѫchiși")

cum au râscumpârat čelorъ de demultъ cu potopulъ, Sodomului și Gomorului cu focul[r], Jidovilorъ cu robïia și cu pustïirĕ Ïērusalimului, noaâ astâdzi cu Turculъ. Că cumъ au čertatъ pre čeĭa dĕtunči, așĕ și pre noi acmū ne čartâ pen[r]tru răutățile și pen[r]tru nedireptâțile noastre, scūrtăndъ volničïa noastrâ și buečïa noastrâ.

Ačasta să ne adučemъ amente, că Dumnedzău mūltъ grijĕște de noi, că pentru noi au fâcutъ nuѫta fïĭului său, pen[r]tru noi ō au gătatъ, pre noi la nuѫtâ nĕu chematъ, la noi slugile sale au tremisъ. Ĭară de nu vomъ vrĕ, cumъ n'au vrut[r] niče ačeѧ, Dumnedzău va afla cu čine să veseli, afla-va čine va măѫca și čine va bĕ, ĭară pre noi nedostoničïi ne va pĭarde și ѫ muѫcâ și ѫ-tunĕrecъ ne va rășchira și ne va pustïi. De care lucru, Doamne, ne ferĕște cu mila ta și la veselïa ta ne ѫtoarče, că a ta ĭaste pūtĕrѧ și târïѧ, depreunâ cū fïĭul[r] tău čel fără de ѫčeput[r] și cu duhūl sväntъ, fâcătorĭul[r] de vïĭațâ, ac[r]mu și pururĕ și ѫtru vĕči de vĕči. Aminъ.

290[r] 37. Dumeneca a čincĕsprădzeče.

Cumu-i lăngoarѧ cumplitâ trupului, așĕ și mârirѧ deșartâ ĭaste cum[r]plitâ sufletului, că multe boale bagâ ѫtr' ănsu, mentĕ ѫtunecâ și de Dumnedzău ō desparte ѫ pohte lumești și trupești. Cu ačasta boalâ bolïѧ totъ rodulъ jidovăscъ, ca și ačestъ leğuitorĭu de carele spune svänta ēѵanghelïe de astâdzi.

Єѵангелїє ѡт Маѳеѧ, зачѧло чв̃.

Ѫn[r]tr' ačĕѧ vrĕme, dĕca audzirâ fariseii că Ïsus au lâsatъ ѫ rușine pre saduchei, să adunarâ depreună. Și ѫtrebâ ūnulъ

diꙟtr' änși ūꙟ-vățâtorĭu de lĕğĕ de-lъ | ispitĭa pre Mârïѧ Sa 290ᵛ
și grâiѧ: « Ꙟvățătorĭu, care ꙟvățătură ĭaste mai mare ꙟ
lĕğe? » Ĭarâ Ĭsus râspūnse lūi: « Să ĭubești Domnūlъ Dum-
nedzăulъ tâu de la toată inima ta și cu totъ sūfletūl tău
și cu totᶜ găndulᶜ tâu. Ačasta ĭaste mai ꙟtăĭu și mai mare
ꙟvățătură. Ĭară a doa asĕmenѧ ēi: să ĭubești dĕproapele
tău ca ꙟsuți pre tine. De ačĕste doaâ ꙟvățături toată lĕğѧ
și proročïi sâ țінᶜ. » Adunați fïindъ ēi fariseii, ꙟtrebâ prinși
Ĭsus de grâi: « Cumъ vă pare voaâ de Hristos? A cui fečorъ
ĭaste? » Ĭarâ ēi grâirâ: « A lūi Davidъ ». Și le dzise lorъ:
« Darâ Davidъ cumъ grâĭaște cu duhulъ svăntъ, că ĭaste
Domnulъ lui, de dziče: | « Dzise Domnulъ Domnului mïeu: 291ʳ
ședzi de dirĕpta mѧ, pănâ căndᶜ voĭu pūne vrăjmașïi tăi
așterᶜnūt pičoarelorъ tale »? Deči de-l grâĭaște Davidъ că-i
ĭaste Domnъ, darâ fečorъ cūmъ să hïe lūi? » Și nime nu
putĕ să-i râspūndzâ lūi cuvântъ, niče cutedza čineva
diꙟtr' ačĕѧ dzi să-lᶜ ꙟtrĕbe priꙟsъ de čeva dĕčïi.

Ꙟtăѧ parte:
Penᶜtru vicleșugulъ Jidovilorъ și pentru direptatĕ lui Hristos și cumъ ni să cade să ĭubimъ pre Dumnedzău.

Vine noaâ a ne mira de blăndĕțele Domnului nostru
lui Hristos, câ așѧ vrū a vorovi cu ōameni viclĕni și amăgei.
Că de ačĕѧ ꙟțelepčĭune susъ ꙟngerïi să cutremură și de
fața ēi să stidescъ, ĭarâ ğōs ōamenïi čei fâțarniči să ꙟtrĕbâ
cu nusa. Că Hristos ĭaste ꙟțelepčunĕ lui Dumnedzău. Cătră
ačasta ꙟțelepčune cu ꙟdrъznire să apropïĭarâ fariseii, căči
că-lᶜ | aūdzirâ ꙟtrebăndū-se cū sadūcheii. Penᶜtr' ačĕ și ēi 291ᵛ
să ispitirâ să sâ ꙟtrĕbe cu ꙟțelepčĭunĕ čѧ vĕčnicâ. Ꙟsâ ēi
nu nâvălirâ sănguri cu sine ca saducheii, če ūnulᶜ diꙟtru
dănși tremiserâ, carele le pârĕ mai ꙟțeleptъ și mai iscusitъ

ꙟ lĕğe. Carele dĕca să apropïe câtrâ Hristos, pre suptʿ cuꙟpâtʿ tinse cuvăntъ de grâi: « Ꙟvățâtorĭu, care ꙟvățătură ĭaste mai mare ꙟ lĕğe? » Ĭarâ Hristos vâdzăndъ vicleșugulʿ lui, că nu-lъ grâĭaște de la inimâ ꙟvățătorĭu, če cu fățârïe și cu măndrïe numai diꙟ gurâ arată smerenïe, diꙟ lĕğe aduče lui șï-i arată că ꙟtăĭu ĭaste datorĭu ōmulʿ să ĭubască pre Dumnedzău cu toată inima și cu tot sufletul și cu tot gândul. Carele ĭaste lĭubovulʿ inimïei și carele-i a sufletului? Lĭubovulʿ inimïei ĭaste să moară neștine cu trupul penʿtru direptate, că direptatѧ ĭaste săngurъ Dumnedzău, și ĭarăși să-șʿ ferĕscă inima curatâ de gănduri de pâcate, de curvïi, de ūčideri, de furtușaguri, de mănïe, pururĕ să aibă ꙟ gură rugă, laudă, mulțămită cătră Dumnedzău. Ačasta ĭaste să ĭubască pre Dumnedzău cu toată inima. Ĭarâ lĭubovul sufletului și a găndului ĭaste ačasta, că sufletulʿ are trei parți: voѧ și ꙟțelĕğerĕ și găndulъ, și cu ačĕle puteri nevâdzute să cade sufletul să ĭubască pre Dumnedzău. Ꙟtăĭu să-și ꙟtoarcâ voѧ câtrâ Dumnedzău; cu ꙟțelĕğerĕ sâ cunoascâ [1]
292ʳ pre Dumnedzău și pururѧ dinsulъ să ꙟțelĕ|gâ și voѧ lui să facâ; cu găndulъ să găndĕscâ pururĕ de Dumnedzău și să-lʿ ĭubascâ și putĕrѧ găndului câtr' ănsulъ să-șʿ ꙟtoarcâ. Putĕrѧ găndului ĭaste mentĕ, mentĕ ĭaste ochĭu sufletului. Deči de va ĭubi neștine pre Dumnedzău și cu găndulъ și cu sufletulъ, ačela totdĕuna va căota cătr' ănsъ cu ōchĭul sufletului, cum dziče și proroculъ: « Prăvăscъ pre Dumnedzău ꙟnaintѧ mĕ pururĕ, ca să nu mâ clătescъ cătrâ păcate ꙟ vĕči ». A ĭubi să cade pre Dumnedzău nū cu ō parte de trupъ, niče cu ō parte de sufletъ, če deplin, cu totъ sufletulъ și cu totъ trupulъ. Câ ōmulъ ĭaste ꙟdoitъ, deꙟ trupъ și diꙟ suflet, penʿtr' ačĕ și cu trupulъ și cu sufletulъ sâ cade să ĭubascâ pre Dumnedzău, adecâ cu toatâ inima și cu totъ sufletulъ.

[1] Tip. кꙋноаскѫ.

Ĭarâ a doa ѫvățâturâ asěmeně ei, dzise să ĭubascâ pre děproapele său ca ѫsuși pre sine. Și pen^ctru če-i dziče asěmeně? Pen^ctr' ačasta: să fače cale\ čeiѧlalte ѫvățături, că čine ĭuběște pre děproapele său, ačela și pre Dumnedzău ĭuběște, ĭarâ čela če dziče că ĭuběște pre Dumnedzău și děproapele său nu ĭuběște, ačela ĭaste menčĭunosъ. Că de nū ĭuběște pre děproapele său, că-lъ věde, darâ pre Dumnedzău, că nu-lъ věde, cum să-lъ poatâ ĭubi! Če ĭaste lĭubovulъ děproapelui său, să-lъ ĭubascâ ca ѫsuși pre sine? Ѫntăĭu: če nu-țъ plače ție al^ctuѧ nu fače. Și iarâși, să nū râvnești, niče | să pohtești niče muѧrě lui, niče agonisita lui, niče [292v] sluga lui, niče boulъ lui, niče calulъ lui, niče ōbidui, niče-lъ pără, niče-i fače rău pen^ctru rău, niče-lъ năpăstui. Ačesta ĭaste lĭubovulъ cătrâ děproapele său. Și ѫcâ nū nūmai pânâ aičě, če și a muri pen^ctru dănsъ. Că lĭubovulъ čelъ desâvărșitъ ĭaste Dumnedzău și ačesta lĭubovъ au arâtatъ că nū numai pen^ctru priĭatini, če și pen^ctru vrâjmași muri. Čine ĭaste děproapele nostru? Fĭece ōmъ, mai vărtosъ creștinulъ, ačela ĭaste děproapele și fratele nostru, câči că avemъ ūnъ tatâ: pre Dumnedzău ѫ čerĭu, și něu nâscut^c ō maicâ: svăntulъ botedzъ, și ѫtr'o casâ am crescutъ: ѫ svănta beserecâ, cu hrana cuvăn^ctului lui Dumnedzău, și de o pâine gustăm și diѫtr'uѫ pâharъ bâmъ: de čin^cstitъ trupulъ și sin^cğele lūi Hristos, și ō masâ avemъ: pâmăntulъ, și ūnъ acoperemăntъ: čerĭulъ, și ō luminâ: soarele și luna. Pen^ctr' ačě simtemъ datori să ne ĭubimъ ūnulъ cu alaltъ ca nește frați děproape. Că ačasta ѫvățâtūrâ au fost și ѫ lěğѧ věche scrisâ și datâ, nu de altъ de čineva, če tocma de Dumnedzău săngurъ, și ѫ lěğѧ noaâ acmū, ĭarâșĭ-i datâ de Domnūlъ Hristos, děu dzisъ: « Ačasta vă dzăcъ voaâ, ca să vă ĭubiți ūnulъ prělaltъ; că prěčasta vorъ cunoaște pre voi că simteți ūčeničĭi mĭei, de vă | veți ĭubi ūnulъ [293r] prělaltъ ».

Ačesta lĭubovь arâtă Domnulь ačelui fâţarnicь şĭ-i puse ѫnainte ѫvăţâtura čĕѧ če-i ѫntăĭu ѫ lĕğe, că dĕre hi fost ĭubindь pre Dumnedzău ačelь ѫvăţătorĭu de lĕğe, are hi ĭubitь şi pre fĭĭulь lui, pre Mârĭa Sa pre Hristos. Če dĕca[1] vâdzū că-lь lâsâ ѫ ruşine şi prinsь Domnulь Hristos ca şi pre Saduchei, să duse scrьbitь. Cătr' ačĕ vădzăndь Hristos că s'au adunatь Fariseii şi au priče ande sine, atunči ѫtrebâ priѫşi de sine če vorь râspūnde Mărĭei Sale.

A doa parte:
Pen'tru ѫtrebarĕ lui Hristos če ѫtrebă pre Farissei, pen'tru să-l cunoască priѫs că nu ĭaste fĭĭul' lui Davidь, če ĭaste fĭĭul lui Dumnedzău.

Dupâ ѫtrebarѧ ačelui ѫvăţâtorĭu de lĕğe şi dupâ răspunsul' lui Hristos, multь să poldzui ačel' fâţarnicь, ĭarâ să cunoascâ pre Hristos adevăratь nu putu pen'tru necredinţa lui. Dĕčĭi ѫtrebâ Domnulь pre farisei şi dzise: «Cūm vă pare voaâ de Hristos? A cui fĭĭu iaste?» Ĭarâ ĕi răspun'sărâ de dziserâ: «A lui Davidь». Socotĕşte: dupâ atăta čĭudese, dupâ atitĕ sĕmne şi minuni şi dupâ atitѧ arâtări, aduče priѫşi să-l cunoascâ că ĭaste asĕmenѧ cu pârintele şi de departe descoapere lorь dumnedzăirĕ sa şi
293v le aratâ şi cu cuvăntulь şi cu lucrul' să-l' | cunoascâ că ĭaste ѫtru Dumnedzău pârintele mainte de vĕči. Pen'tr' ačĕ ѫtrebâ priѫşi a cui fĭĭu ĭaste şi dĕca dziserâ că ĭaste a lui Davidь, atunče ѫčepu a le arâta lorь că nu ĭaste fĭĭu, če ĭaste Domnu şi ѫpâratь lui Davidь. Şi dzise: «Dară David' cumu-l' grăѧşte cu duhulь svănt' că ĭaste Domn' lui, şi de ĭaste Domnь lui Davidь, cum' să poatâ hi fĭĭu lui, că fĭĭulь

[1] Tip. чѣ дека.

nu biruĭaște cu pârintele, če părinʿtele cu fiĭulʿ? Če căči mă grăitъ că sămtъ fiĭu lui Davidʿ, ѫșivâ să ѫțelĕgeți, nu dĕĭurĕ, če diѫ proročiѧ lui, că ēlъ nu mă grâĭaște că-i sămtъ fiĭu, če Domnъ și despuitorĭu, și nu grăѧște ačasta de la sine, če diѫ duhulʿ lui Dumnedzău.» Dĕči penʿtru că Hristos ĭaste Domnъ lui Davidъ, penʿtr' ačĕ nu ĭaste fiĭu lui, če ĭaste fiĭu lui Dumnedzău, diѫtr' ačĕѧ fire și diѫtr' ačĕѧ dumnedzăire. Aičĕ nu să lâpâdă Hristos să nu hĭe fiĭu lui Davidъ trupѧște, că Mârĭĭa Sa diѫ semențĭa lui Davidъ luâ trupъ și diѫ semențĭѧ lui să nâscu, că Mărĭѧ Sa Prĕčista nepoatâ lui Davidъ ēra, și trupĕște fiĭu lui Davidʿ să chĭamă. Če căči că fariseii le pârĕ că Hristos ĭaste omʿ prostъ ca și alalți ōameni, nâscutʿ numai deѫ semențĭѧ lui Davidъ, ĭarâ Dumnedzău nū-lʿ grâiѧ să hĭe, niče credĕ că ĭaste ōm deplinъ și Dumnedzău deplinъ, penʿtr' ačĕ-i dzičѧ că ĭaste numai fiĭu lui Davidъ, ĭarâ nu și Domnъ lui Davidъ.

Penʿtr' ačĕ Mărĭѧ Sa Hristos le aratâ lorъ cuvănʿtulʿ č-au grâitʿ Davidъ de sine și le dzise: «De mă gră|iți voi că 294r sămtъ fiĭu lui Davidъ, dară Davidʿ penʿtru če grăѧște diѫ duhulъ svăntъ așѧ: «Dzise Domnulъ Domnului mĭeu», adecâ Dumnedzău pârintele fiĭului sâu: «ședzi dĕ dirĕpta mѧ pănâ căndʿ voĭu pune vrăjmașĭi tâi așternutъ pičoarelor tale»? Deči vă ѫvățați diѫ proročiѧ lui că ēlъ chĭarъ aratâ domnĭѧ mĕ și dūmnedzăirĕ mѧ și asâmănarѧ mĕ cu pârintele.» Ačasta proročĭe ō arătâ Domnulʿ Hristos ѫnaintĕ fariseilorъ și ѫvățătorilor legei, ѫ vrĕmѧ ačĕѧ căndъ vrѧ de bună voѧ sa să margâ spre moarte, ca să-șʿ deșʿchidzâ ēi ōchĭi să vadzâ și să cunoascâ că vor ūčide pre Domnulъ lui Davidъ și pre ѫpâratulʿ čerĭului. Și multъ măѫgăe și alinâ Mărĭa Sa nâroadele cu ačĕstѧ cuvente, ĭarâ fariseii să rănirâ cu rană nevendecatâ și nemicâ nu dobăndirâ penʿtru măndrĭѧ lorъ čĕ deșartâ. Că măndrĭa ѫ multe fĕlĭuri să ѫparte. Nu numai ѫ lūcrurile čĕle trūpești, cumu-i ѫ boerĭe, ѫtr' avuțĭe,

ѫ vărtute, ѫ frăm'sĕţe, ѫ meşterşuguri, če şi ѫ lucrurile čĕle sufleteşti să furâ, cumu-i ѫ rugâ, ѫ post, ѫ milostenïe şi ѫtr' alte fapte būne, să ѫpomčişadzâ. Că de portъ haine bune mâ ţïïu mare, de portъ proaste ïarâşi mă ţïïu mare, că-sъ sufletescъ. De mânăѫcъ bucate scumpe mă ţïïu mare, de mă postescъ ïarăşi mă ţïïu mare. Aşѧ şi ѫtr' alte lucruri ѫ toate.

294ᵛ Če noi să stâmъ a|čestora ѫprotivâ, să nū himъ ōcârâţi şi de ōameni şi de drači. Că če ōcară ïaste mai mare dĕčasta, căndъ de la čeѧ če aştep'tâmъ noi laudâ să ne laude, ačeѧ ne ocârăscъ şi nu ne ïubăscъ. Noaâ ne pare că ne laudâ, ïarâ ēi rădъ de noi şi cu mïile cuvente rrĕle grâescъ de noi. Ïarâ Dumnedzău nu-i aşѧ, če de veri aştepta laudâ de la dănsъ, ačela mai multъ te va lâuda şi te va proslâvi şi platâ ţïe va da. Ïară de aştepţi laudâ de la ōameni, laudâ de la Dumnedzău ō pïerdzi şi ačastâ pementĕscâ măine sau poimăine râmăine, şi tū te duči fără dinsâ, şi niče aičĕ, niče acolo nu o dobăndeşti. Pen'tr' ačĕ nevoïaşte să dobăndeşti mârïѧ čĕ de susъ, de la Dumnedzău, ca să hïi slâvitъ cu nusъ ѫtru ѫpârăţïѧ lui čĕ čerĕscâ, ѫtru carĕ pre noi pre toţi ne spodobѧşte, Doamne Hristoasē. Acolo să te lăudăm ѫpreună cu părintele şi cū duhulъ svăntъ, acmū şi pururĕ şi ѫtru vĕči nesfărşiţi. Aminъ.

295ʳ 38. Dumeneca a şѧsѧsprădzĕče.

Cumu-i ūnъ neguţătorïu de adaoğe banïi şi avuţïѧ domnusău cu nevoinţa sa, aşĕ şi čeѧ če să nevoescъ ѫ častâ lume cu fapte bune adaogъ binele său čelъ čerescъ. Ïarâ čeѧ če să lenescъ, ačeѧ pïerdъ binele ačelъ netrecutъ şi cadъ ѫ munči, cumъ audzimъ spuindъ svănta ēvanghelïe.

Єѵангєлїє ѡт Маѳєѧ, зачѧло ре̃.

Dzise Domnulь pilda ačasta:
Cumū-i ūn ōm ōarečine če să duče și-șь chĭamâ robïi
săi de le dâ lor avuțïa sa, și ūnuѧ dâ činči talanți, altūѧ
doi, | altuѧ ūnulь, câruĭași ѫ protiva puterei 'sale, și să duče 295v
děčïѧ. Měrse čela če luase činči talanți, de lucrâ cu nușïi
și agonisi alți činči talanți. Așijdere și čelʿ cu doi agonisi
alți doi. Ĭară čelá če luasâ ūnulь să dusă de săpâ ѫ pămăntʿ
și ѫgropâ pěniѫgulь domnului său. Ĭarâ după mūltă vrěme
veni domnulʿ robilorь ačelora să să ѫtrěbe cu nuși ѫ cuvente.
Și să apropïe čela če luasă činči talanți, de aduse alți činči
talanți, și dzise: « Doamne, činči talanți mĭ-ai datʿ; ĭatâ ș'alți
činči talanți amь agonisitʿ cu nușïi ». Dzise lui domnu-său:
« Bun robь, dulče și credinčos, penʿtru puținʿ fuseși cre-
dinčos, | mai spre multʿ te voĭu pune. Ѫntrâ ѫtru bucurïѧ 296r
domnului tău. » Apropïe-se și čela če luase doi talanți, de
dzise: « Doamne, doi talanți mĭ-ai datь; ĭatâ ș'alți doi talanți
amʿ dobănditь cu nușïi». Și dzise lui domnu-său: «Bunâ slugâ,
dulʿče și credinčoasâ, ѫntrâ ѫtru bucurïѧ domnului tău ».
Měrse și čela če luase ūn talantь și dzise: « Doamne, știutu-
tѧm că ēști ōmʿ greu, de sěčeri de ūnde nu sěmeni și aduni
de ūnde nu râșchiri. Děči m'am temutь și m'am dusь děm
ѫgropatʿ talantulь tău ѫ pâmăntь; și ĭată-țʿ veri lua al tău. »
Râspunse domnu-său și dzise lui: « Viclěnʿ robь și lěneșь,
știușі că sěčerь de ūnde nu samânʿ și adun | de ūnde nu 296v
râșchirь; penʿtr' ačě să câdě ție să dai pěniѫgulʿ mïeu
negutătorilorь, și děc' am venitь ēu așʿ lua alʿ mïeu cū
aslamʿ. Děči luați de la dănsь talantulь și-lʿ dați čeluѧ če
are dzěče talanți, că čeluѧ če are i să va da și-i va și
prisosi, ĭară de la čela če n'are, cătu-i pare că are, ѫcâ să va
lua de la dănsь. Și robulь ačelʿ niče de o trěbâ, aruncați-lʿ
ѫ-tuněrecul den afarâ. Acolo-s plănsuri și scrъșʿcâri de

dinți. » Ačěstѧ grăindь, străgâ: « Čine are ūrechi de audzitь ca să audzâ ».

Ꙟtăĭa parte:
Pènʿtru binele čẹ ꙟparte Dumnedzău ōạmenilọrь și penʿtru čine cumь ține binele ačela če ĭa dè la Dumnedzău.

297ʳ Ca unь ōmь če să duče și-șʿ dâ slūğilọrь sale avuțĭa sa, ōmь să grăi pre sine Domnulь nostru Ĭsus Hristos, pentru mila sa če ĭaste milostivь și blăndь și măꙟgăitorĭu spre noi, și biruĭaște cu toți cu noi, ca unь ōmь cu ōamenĭi și cu slujitorĭi casei sale. Sluğile lui sămtь de la domni și de la ꙟpârați, toți căți sămtь pre lume, pănâ la čei mai miči. Talanții lui sămtь totь binele și činstě če dâ pre lume ōạmenilọrь, toate diregătorĭile, cumь čěle sufletești, așě și čěle lumești. Ꙟcă și vĭața și mentě și hrana și toate faptele lumĭei, fĭerile și peștii și pasările și dobitoačele, toate ꙟpărțite le děde ōamenilorь. Că soarele lui strălūčěște cumь spre čei direpți, așě și spre čei nedirepți, și ploaâ cumь spre čei buni, așě și spre čei râi. Dâ Dumnedzău ūnọra mai mūltь, altọra mai puținʿ, če penʿtr' ačě să nu te sparĭi, sạvai c'ai luatʿ mai puținʿ decătʿ alții, că toți ꙟtr'unʿ chipʿ au činste de la Dumnedzău. Că cumu-s čei činči talanți darulʿ lui Dumnedzău, așѧ și ūnʿ talantь ĭaste darulʿ lui Dumnedzău; totʿ de la ūnʿ Dumnedzău sămʿtь dați, cărụѧșʿ dupâ putěrѧ și dupâ destoničĭѧ lui. Če čelọra če li să dâ multь, mai multʿ să va čěre de la dănsь, cumʿ grâĭaște și ꙟțeleptulь: « Čei tari mai
297ᵛ tare vor hi strănși ». | Penʿtr' ačasta dâ Dumnedzău ūnọra mai multь, alʿtọra mai puținʿ, penʿtru ca să să ağute ūnulь cu alạltь ꙟ lume și să trebuĭascâ ūnulʿ alʿtụi. Că děre hi datʿ tuturọrь ꙟtr'unʿ chipʿ, atunče n'are trebui ūnulь altụi, niče are sluji ūnulʿ alʿtui, niče lĭubovь are ḥi atunče ꙟtre ōameni.

Penʿtr' ačě arată ѫtr' ačastâ svănʿtâ ēѵanghelïe că la dzua ğudețului să va ѫtreba cu sluğile sale carele cumʿ au chelʿtuitъ darulʿ če ĭ-au datʿ. Ѫpărъțit-au ș'altora, aū numai ēlʿ cu sine l-au mănѫcatъ? Čeѧ č-au luatъ činʿči talanți sămtъ patrïĭarșïi, vlâdičïi, preuțïi, că ačeștѧ au destoničïe mai mare decătʿ ѫpârațïi și decăt domnïi și boĭarïi lumïei ačeștïѧ. Ѫpărațïi și domnïi și boĭarïi ĭarăși mai mare činʿste au decătʿ alʿtъ nârodʿ de ōameni proști și mai mare daruri au luatъ. Penʿtr' ačě čineșʿ dupâ destoničïѧ sa au luatʿ daruri de la Dumnedzău: ūnïi činʿči, cumu-sъ diregătorïi besěrečei, alʿțïi doi, cumu-sъ diregătorïi lumïei, alʿțïi ūnulʿ, cumu-sъ čei mai de ğosъ če sămtъ suptъ diregătorïѧ altora. Če și ačeștě cu ūnulъ, de-lʿ vor ѫmulți, činste și platâ mare vorъ lua de la Domnulʿ său, ca și čei cu činʿči. Așě și ačei cu činʿči, de nu-i vorъ ѫmulți, vorъ lua muѫcâ și čertare de la Domnu-său, ca și čelʿ cu ūnulʿ če l-au ѫgropatъ. Că cumʿ čěre Dumnedzău de la čelʿ cu multъ, așě și de la čelʿ cu puținъ. Penʿtr' a|čě ĭaste a să těme foarte ș'a să griji totʿ 298r omulʿ de če aratâ Domnulʿ cu pilʿdâ ѫtr' ačastâ svăntâ ēѵanghelïe, că sluga ačěѧ če luâ ūnʿ talantʿ și nu lucrâ cu nusulъ, če-lъ ѫgropâ, nu fu luatʿ numai de la dănsъ talantulъ, če și de mănъ și de pičoare fu legatъ și ѫ matca focului fu aruncatъ. Așě diregătorïi besěrečei de nu vorъ ѫvăța, diregătorïi lumïei de nu vorъ fače direptate ѫ lume asuprițilorъ și năpâstuițilorъ, bogațïi de nu vorъ ağutori neputěrničïi și mișeii, ѫțelepțïi de nu vorъ da svat și ѫvățătură spre folosulъ nepričepătorilor, vărtučoșïi de nu vorъ sprejeni pre čei slabi, meșterïi de nu vorъ ѫvăța meșterșugъ și pre alțïi, putěrničïi de nu vor scoate obiduițïi diѫ măna čelorъ mai tari decătʿ dinșïi, sluğile de nu vorъ hi cu credințâ domnilorъ săi, ačeștě toți cu sluga čě rrѧ vor hi ğĭudecați la dzua ğĭudețului.

ѫ vărtute, ѫ frăm̊sĕțe, ѫ meșterșuguri, če și ѫ lucrurile čĕle sufletești să furâ, cumu-i ѫ rugâ, ѫ post, ѫ milostenïe și ѫtr' alte fapte būne, să ѫpomčișadzâ. Că de portъ haine bune mâ țïĭu mare, de portъ proaste ĭarâși mă țïĭu mare, că-sъ sufletescъ. De mână ѫcъ bucate scumpe mă țïĭu mare, de mă postescъ ĭarăși mă țïĭu mare. Așѧ și ѫtr' alte lucruri ѫ toate.

294v Če noi să stâmъ a|čestora ѫprotivâ, să nū himъ ōcârăți și de ōameni și de drači. Că če ōcară ĭaste mai mare dĕčasta, căndъ de la čeѧ če aștep̊tâmъ noi laudâ să ne laude, ačeѧ ne ocârăscъ și nu ne ĭubăscъ. Noaâ ne pare că ne laudâ, ĭarâ ēi rădъ de noi și cu mïile cuvente rrĕle grâescъ de noi. Ĭarâ Dumnedzău nu-i așѧ, če de veri aștepta laudâ de la dănsъ, ačela mai multъ te va lâuda și te va proslâvi și platâ țïe va da. Ĭară de aștepți laudâ de la ōameni, laudâ de la Dumnedzău ō pïerdzi și ačastâ pementĕscâ măine sau poimăine râmăine, și tū te duči fără dinsâ, și niče aičĕ, niče acolo nu o dobăndești. Pen̊tr' ačĕ nevoïaște să dobăndești mârïѧ čĕ de susъ, de la Dumnedzău, ca să hïi slâvitъ cu nusъ ѫtru ѫpârățïѧ lui čĕ čerĕscâ, ѫtru carĕ pre noi pre toți ne spodobѧște, Doamne Hristoasē. Acolo să te lăudăm ѫpreună cu părintele și cū duhulъ svăntъ, acmū și pururĕ și ѫtru vĕči nesfărșiți. Aminъ.

295r 38. Dumeneca a șѧsѧsprădzĕče.

Cumu-i ūnъ negutătorĭu de adaoğe banïi și avuțïѧ domnusău cu nevoința sa, așĕ și čeѧ če să nevoescъ ѫ častâ lume cu fapte bune adaogъ binele său čelъ čerescъ. Ĭarâ čeѧ če să lenescъ, ačeѧ pïerdъ binele ačelъ netrecutъ și cadъ ѫ munči, cumъ audzimъ spuindъ svănta ēvanghelïe.

să duče și dupâ multâ vrĕme ĭară vine de ĭa sama slugilorʿ sale, deči carïi au agonisitʿ ș'au făcutʿ dobăndâ le dâ činste și boerïi, ĭară čeѧ č-au cheltuitʿ râu și s'au lenitъ dĕu ꙟgropatʿ ꙟ pâmăntъ banïi lui și n'au agonisitъ, ꙟ-chisori și munči rrѧle-i ōsindĕște, așĕ ꙟtr' ačela chipъ va fače și Dumnedzău cu noi la ğiudețъ, carele ĭaste să hïe așĕ de srъgъ și de năprasnâ ca unʿ fulğerъ. Că acmu ꙟgâduѧște și rabdă răutățile noastre, cūm s'are hi dūs, adecâ aștaptâ ꙟtoarčere și pocâințâ să fačem și nu ne răscumʿpârâ. Če noi greșim, Mărïĭa Sa tače cumʿ n'are ști. Noi nu ne ōprim de pâcate, ēlъ să oprĕște dĕ ne čertarĕ. Ēlъ ne miluĭaște, noi ținem că-i diꙟ binele nostru. Penʿtr' ačĕ, dupâ multâ vrĕme spune că va veni. Vrĕmѧ ačĕ multâ ĭaste de căndъ s'au suitʿ cu trupʿ de pre pâmăntʿ ꙟ čerĭu până la ğudețъ. Atunče va veni cu mare slavă și toți svenții cu nūs și atunči va ꙟčĕpe a să ꙟtreba cu slugile sale penʿtru talanții če lĕu datъ. Apropïĭa-să-vorъ robïi čei buni și vorъ cuvănta: « Ĭatâ lucrulъ nostru, Doamne. Datu-nĕi činʿči talanți, acmu-țʿ dâmъ dzĕče. Nu čĕremʿ niče ō platâ, căči câ simtemʿ slugi și | robi 299v ție. Cu č-amʿ fostъ datori, ĭatâ amʿ lucratъ, iarâ Mârïĭa Ta penʿtr' ačĕ nu ne ēști datorĭu cu nemicâ. » Ꙟsâ Domnulʿ Dumnedzău, penʿtru cuvăntulъ și penʿtru făgâduința sa če s'au legatʿ cu noi, cu mare platâ și cu mare činste lăuda-i-va, de va dziče: « Ō, bunâ și credinčoasâ slugâ! De puținъ fusetʿ credinčoși, mai spre multʿ vă voĭu pune. Dați-le putĕre căte pre dzĕče četâți! Dați-le domnïe pre multe četăți! Cu voi ꙟparțъ. Če ĭaste al mïeu, alʿ vostru ĭaste. Ačĕѧ veselïe veți avĕ carѧ amʿ și ēu, ačela bine ꙟtru care ꙟpârățescъ și ēu. » Ō, cătʿ să va plăti de bine lucrulʿ nostru acolọ! Ĭarâ robulʿ čelʿ lĕneșʿ, cu cuvente grĕle preōbrâzi-l-va și de haine dezbrâca-lʿ-vorъ și toatâ diregătorïѧ de la dânsu vor lua și totʿ binele domnului său. Și va râmăinĕ săracʿ și golъ și rușinatъ și va hi cumʿ n'are hi avutъ nemicâ, că

č-au avutʻ râu au ținutъ, și va ᴧvăța să ĭa de la dănsulʻ și să dě čeluѧ če are mai multъ decătʻ dănsъ.

Cătrâ ačesta cuvăntъ če grâi Domnulʻ, de dzise că čelʻ puținъ če are ᴧcă să va lua de la dănsu și să va da čeluѧ če are multъ, Ēfremʻ Sirinʻ răspunde cu pildâ și spune așѧ: Ūn domnu de casâ avu trei nâmiți, și děde ūnuѧ činʻči pluguri, altuѧ doaâ pluguri, altuѧ numai ūnʻ plugъ, căruĭași dupâ destoničĭѧ sa. Şĭ-i tremise ᴧ țarinâ preste ō apâ, să
300r are și să same|ne, să agonisascâ domʻnu-său. Deči čelʻ cu činʻči și čelʻ cu doi [1] ararâ și sămânarâ și făcură multâ păine și agonisitâ domnu-său, ĭarâ čelʻ cu ūnulъ dejʻğĭugâ boii șĭ-i legâ la unʻ gardъ, și ēlъ să culcâ, adormi. Căndъ veni domʻnu-său, aflâ boii nepâscuți și morți de foame. Penʻtr' ačě-i luâ de la dănsъ și-i děde čelui cu činči pluguri, ĭarâ nâmitulʻ ᴧvăță să-lʻ lěğe și multʻ să-lʻ batâ. Așě ne va fače și noaâ Dumnedzău, domnulʻ nostrū, penʻtru lěnѧ noastrâ, cănʻdъ va veni să vadză lucrulʻ câruĭași de noi. ᴧtr' ačesta chipъ să ᴧple cuvăntulъ Domnului, ūnʻde dziče că čeluѧ če are da-i-să-va, ĭarâ čela če n'are, de cătʻ are ᴧcâ să va lua de la dănsъ.

Ō, Doamne, dâ slūğilorъ tale, nâmițilorъ, robilorъ tâi să nu hĭe lěneși, če să hĭe nevoitori. Să ĭubascâ folosulʻ tău, ĭarâ nu al său. Dă-le mente și ᴧțelepčune spre slujba ōamenilorъ tâi și frațilorъ noștri, ca să putemʻ ağunğe lauda ta și plata ta ᴧtr' ačěѧ dzi căndъ veri plâti câruĭașъ dūpă lucrūlъ lui, penʻtrū Ĭsus Hristos, fĭĭulъ tăū, cū carele ᴧpâ-răţești ᴧtru duhūlъ svăntʻ, ᴧ věči netrecuți și nesvărșiți. Aminъ.

---

[1] In loc de *doaă*.

39. Dumeneca a șěptѧsprădzěče. 300ᵛ

Preste toate faptele pre lume nu ĭaste mai neputiꙟčosь
de ōmulь. Suptь primejdi ꙟ multe chipuri ĭaste supusь
și de scrъbe multe ĭaste cupriꙟsь, nu numai despre partě
boalelorь și nesosințelorь, če și de altâ parte, că niče de
duhurile čěle necurate nu ĭaste slobod trupulь ōmūlui. Și
ačasta aratâ nevoѧ ačeii fěte pentru carѧ ꙟma ēi foarte
de greu striga și glâsïѧ cătrâ Domnulʻ Hristos, de dzičѧ:
« Miluĭaște-mâ, fiĭulʻ lui Davidь, că ō fatâ a mѧ rău să
ꙟdrâčěște », cum spune astădzi svănta ēѵanghelïe.

Єѵангелїє ѡт Маѳеѧ, зачѧло ѯ҃в.

Ꙟnʻtr' ačěѧ vrěme veni Ĭsus ꙟ laturě Tѵrului și a Sido-
nului. Și adecă ō muĭare | arapcă diꙟtr' ačělѧ hotară ēși de 301ʳ
striga și grăiѧ: « Fïe-țʻ milâ de mene, fiĭulʻ lui Davidь,
că fata mѧ rău să ꙟdrâčěște ». Ĭară Svenʻțïѧ Lui nu-i răs-
puꙟsâ ēi cuvăntь. Și să apropïĭarâ ūčeničii de-lʻ ruga și
grâiѧ: « Dâ-i če čěre, că vine străgândь ꙟtr' urma noastră ».
Ĭară Mârïĭa Lui răspunse de dzise: « Nu sămʻtь tremis nu-
mai cătrâ ōile čěle perite ꙟ casa jidovascâ ». Ĭară ĭa veni
și să ꙟchinâ lui și dzise: « Doamne, ağută-mi! » Mârïa Sa
râspunse de grâi: « Nu ĭaste bine a lua păině cuconilorь
ș'a ō arunca căinilorь ». Ĭară ĭa dzise: « Așě ĭaste, Doamne [1],
če și căinïi mănăꙟcă diꙟ fârămele če cadʻ diꙟ masa domn-
nilorь sâi ». Atunče râspu|nʻse Ĭsus și dzise ēi: « Ō, muĭare, 301ᵛ
mare-i credința ta! Hïe țïe cumʻ veri. » Și să tâmădui fata
ei diꙟtr' ačělașʻ čas.

---

[1] Tip. долмне.

Ѫtăĭa parte: Penʿtru credinţa şi penʿtru bărbăţïa inimïei fâmei ačeiѧ.

Če au fostъ tocmala ačasta, dĕu ēşitъ Domnulъ Hristos diѫ ţara jidovascâ şi s'au dusъ ѫ laturĕ pâgănĭascâ? Nemulţâmirĕ şi necredinţa Jidovilorъ au fostъ. Că atâta au fostʿ nemulţâmitori ōamenïi besĕrečei jidoveşti, ѫvăţâtorïi leğei, cârtularïi, farïseii, cătʿ, dupâ atitĕ čĭudese şi dupâ atitĕ minuni če fâcu Hristos ѫtre ōchïi lorъ, nu vrurâ să crĕdzâ, niče luarâ ѫ samâ. Care lucru nu numai ѫ vrĕmѧ če vïeţuѧ Hristos pre lume fu ūrătъ şi lepâdatъ cuvăntulъ şi ѫvăţâtūra Mărïei Sale dinşïi, če şi dup' ačĕ ѫvăţâtura svenţilorʿ apostoli şi toatâ mărturïѧ sventei ēυanghelïi câlʿcarâ şi niče ѫtr'o samâ nu ō socotirâ. Penʿtr' ačĕ, de ūrătulʿ lorъ ēşi Hristos diѫ ţara lor şi să duse ѫ ţarâ pâgănĕscâ, ѫ hotarâle Tυrului şi a Sidonului.

Fărâ de gloate de ōameni ѫtrâ ѫtr'o casâ, vrăndъ să nu-lʿ ştïe nime. Şi adecâ ō muĭare arapcâ, avăndъ ō fatâ ѫdrâčitâ şi audzindъ de čĭudesele şi de slava lui Hristos, veni şi acolѧ ѫ casâ câdzu la pičoarele lui de să ruga să-i tâmăduĭascâ fata ēi, cumʿ scrïe Marco ēυanghelistъ. Ĭarâ Domnulʿ acolę nemicâ pre rugâmentĕ ēi nu fâcu, če ēşi şi purčasâ. Ĭa ĭarăşʿ să dučĕ pre ūrma Mărïei Sale de striga şi dzičѧ: «Fïe-ţʿ milâ de mene, fïiulʿ lui Davidъ!» Şi aşĕ cu glas mare strigănʿdъ şi glâsindъ dupâ Hristos, nu-i râspundĕ ēi nemicâ. Če ĭa striga, Mărïѧ Sa tâčĕ. Nu penʿtr' alъtâ, če penʿtru ca să ѫvĕţe credinʿčoşïi sâi, cu bârbăţïѧ şi cu râbdarѧ ačeii muēri, să stĕ şi ēi tare, ѫtru toate nevoile să čĕe ağutorĭu de la Dumnedzău. Alta penʿtru ca să ѫdĕmne ūčeničïi să sâ roağe penʿtru dănsă, vădzindъ rugâmentĕ şi lacrâmile ēi. Care lucru şi fu, că dĕca vădzurâ jĕlѧ şi ōbida ēi, să apropïiarâ şi-l rūgarâ dzicăndъ: «Dâ-i, Doamne, de

če să roagâ, că vine totʻ străgândь ѫn ūrma noastrâ ». Cătr' ačĕѧ rugâmente a lorь râspunsâ lorь de dzise: « Nu sămtь tremis numai la ōile čĕle perite ѫ casa jidovascâ ».

Dâ Domnulʻ râspunsь ūčeničilorь săi penʻtru če nu va să asculte pre ačĕ muѧre pâgănâ, că ѫtăĭu au fostь să arate mila și binele sâu rodului jidovăscь, diѫtru carele și nâscuse. Că diѫ vĕči au fost | tocmitь de Dumnedzău măntuința ōmenĕscâ [302v] să hïe diѫtr' ačĕѧ rudâ și ĭarăși ѫtr' ačelași rodь să arate Dumnedzău mila sa și darulь sâu și dĕcolọ, ca diѫtr' unь izvorь, să să vĕrse pre alte limbi, de care lucru și proročïi toți așĕū proročitь. Ĭarâ pâgăna ačĕѧ niče ēra de ačĕѧ semenʻţïe, niče ēra venitâ vrĕmѧ să cunoască pâgănïi de binele lui Dumnedzău. Pen'tr' ačĕ Domnul Hristos nu ō ѫpreūnâ ѫ ōile sale și binele său nu va să-i dĕ ēi.

Carĕ dѧca audzi c'au datʻ răspunʻsь ca ačela de dănsâ cătrâ ūčeničïi săi, nemicâ nu să spârïe, niče să blăzni cu inima, niče diѫ credinţâ și diѫ nedĕjde če avĕ cădzu, če mĕrse și să apropïe de Domnulь Hristos și să ѫchinâ lui și-lʻ ruga cu ačĕstѧ cuvente de dzičĕ: « Doamne, ağută-mi! » Cătr' ačĕ Domnulь Hristos dzise ēi: « Nu ĭaste bine a lua păinѧ cuconilorь ș'a ō arunca căinilorь ». Cuconi grâi Jidovilorь, căči că ēi cunoștѧ pre Dumnedzău, ĭarâ căini grăi pâgănilorь, căči că schimʻbarâ činstĕ și slava lui Dumnedzău čelui neputredʻ, ѫ chipulʻ ōamenilorь čelorь putredzi, și pasărilorь, și fïerilorь čelorь căte cu patru pičoare, și şerʻpilorь. Penʻtr' ačѧ și Domnulʻ Hristos, cumʻ are ōcâră prĕčѧ muĭare pâgănâ, cu ačĕstѧ cuvente ō mustrâ de-i dzise: « Nu ţi să cade să ĭai de la mene bine, căči că tu fïindь cu mente, lĕmnele, pïetrile, fïerile, pasările, șerpïi ai | ѫ loculь lui Dumnedzău și ačelora ca lui Dumnedzău [303r] te ѫchini, și ačĕlѧ lucruri le ţïi că sămtʻ dumʻnedzăi și de la ačeѧ aştepţi şi čeri ağĭutorĭu. Deči te du la dumnedzăii tâi ačeѧ, să-ţʻ dĕ ēi de če te roği. » Așĕ ō preōbrâzi Domnulь,

cătʿ nemicâ dĕčiѧ pre rugămentĕ ēi să nu facâ. Ĭarâ ĭa mustrarѧ și preōbrâzitura ačĕѧ nemicâ nu socotïѧ, če totʿdĕuna striga și să ruga și cătrâ ačelʿ râspunsъ ascuțitʿ a Domnului, če-i răspunsâ că nu-i bine să ĭa păinĕ cuconilorъ și să ō dĕ căinilorъ, cu ōmilință cuvăntâ și ĭa de dzise: « Așĕ ĭaste, Doamne, če și căinïi mânăꙟcâ diꙟ fârămele če cad diꙟ masa domnilor săi ». Cumʿ are dziče: « Așĕ ĭaste, dulce Doamne: căine mă mârturisescъ că sămtъ, pâgănă sămtъ. Če Mârïĭa Ta, carele ēști tuturorъ milostivъ, diꙟtru mila ta čĕ mare fâ ș'ačestъ bine, că cumʿ să saturâ căinïi diꙟ fârămele če cadъ diꙟ masa domnilorъ săi, așĕ și diꙟ fârămele milei tale să saturi fïica mѧ, și ēu, maica ēi, cu bucurïe de binele tău să hïu măꙟgăĭatâ. »

Pre care rugâmente cu focъ și cu jĕle și cu plecare mare ca ačĕѧ căotâ Domnulʿ șï-i dzise muerei ačeiĭa: « Ō, muĭare, mare-i credința ta! Hïe țïe cumʿ veri. » Și să tămâdui fata ēi diꙟtr' ačela čas. Cumʿ are dziče Domnulъ: « Credzuși-mâ că sămtъ fïĭu lui Davidъ; credzuși că sămtъ pïerdzătorĭulʿ
303v dračilorъ; | credzuși că počъ să-țʿ agutъ; adăoseși cătră credința ta rugâ cu plecare și cu răbdare mare; râspunsulъ mïeu čelʿ ascuțitъ și mustrarѧ mĕ nemicâ nu te scrъbi; puseși nedĕjde ca ačĕѧ ꙟtrū mene că amʿ pūtĕre să facъ če voĭu vrĕ. Ĭatâ și lumѧ ai biruitъ cu credința ta și diꙟ pâgânâ stâtuși credinčoasâ. Penʿtr' ačĕ, ĭatâ-țʿ dau de če te roği: cumʿ veri, așĕ să hïe țïe. »

Și așĕ dobănʿdi arapca ačĕѧ sănâtate fĕtei sale.

A doa parte:
Ꙟvățâturâ diꙟtr' ačastâ svăntâ ēѵanghelïe penʿtru arapca ačĕѧ.

Apostolïi și toți svenții au pus noaâ chipъ de ꙟvățâturâ muĭarĕ ačasta, ꙟtăĭu să ne ꙟvățâm diꙟ râbdarĕ ēi, că tare și stâtâtoare mente avu ꙟtru credința sa, că Domnulʿ pre

rugămentĕ ēi nu căota, niče gănʿdïѧ; dup' ačĕ ō mūstra și ō preōbrâzïѧ penʿtru pâgănâtatĕ ēi; a treѧ că să lepâda Svențïѧ Lui să nu facâ de če să roagâ ïa. Grĕle ēra ačĕste trei lucruri carile da a ști că Domnulʿ Hristos nu prïimĕște ruga ēi, ïarâ penʿtr' ačĕ ꙟtru inima ēi totь să mai aprindĕ foculʿ credinței cătră Hristos. Și nedĕjde ca ačĕѧ avĕ cătʿ diꙟ credința sa nemică nu slăbi și de če o lepăda | de la 304ʳ
sine Hristos cu cuvăntulь, dĕčѧ ïa să ruga mai cu milâ și dĕčѧ nedĕjde mai mare avĕ că ō va milui Mârïïa Sa, cumь și fu. Cu acasta ne ꙟvațâ să himʿ stâtători și tari ꙟ boalele noastre[1] și ꙟtru toate nevoile noastre să nu slăbimʿ a čĕre ağutorïu de la Mărïѧ Sa. Dĕi și cunoaște că nu ēști luatь amente de Dumnedzău și nu-țʿ ascultâ ruga ta, atunči să-țʿ aduči amente că săvai ēști și pâcătos și pâcatele tale tĕu depârtatʿ de Dumnedzău, ïarâ penʿtr' ačĕ totʿ să te roği mai cu mare jĕle, că Mărïѧ Sa ïaste milostivь și fârăma milei sale nu o va ōpri de cătrâ tine. Nevoѧște de curâțĕște firĕ ta cu ispovedanïѧ, strigâ, mârturisĕște răutâțile tale, čarcâ dezlegare aičĕ pre pămăntʿ, de ți-i voѧ să hïi dezlegatь și ꙟ čerïu. Sâ nu lâsămь niče plecarĕ cu carѧ așĕ să rugâ arapca ačĕѧ cu inimă ꙟfrămʿtă și plecată, macarь și nu četisâ ïa scriptura če dziče că ruga ōmului plecatʿ strâbate čerïulь.

Ïarâ penʿtr' ačĕ poate cunoaște hïečine smerenïѧ și plecarѧ ēi, că dĕtitĕ ōri fu preōbrâzită de Domnulь cu cuvente aspre, ïarâ ïa totьdĕuna cu plecare mare să ruga și ağutorïu și milă čerĕ. Ō, svăntâ plecare, multь poți la slava lui Dumnedzău! Pâcatele ērți; mănïѧ lui Dumnedzău ꙟblănʿdzești, cumʿ avemʿ chipь pre Davidь, pre Ahavь și pre alțïi; spre vrâjmași biruire dai, ca lui Ē|zechei ꙟpâratь, ca Ēsѳirь, 304ᵛ
ca Ïzrailtĕnilor; diꙟ râscumʿpârarѧ lui Dumnedzău scoți,

[1] Tip. ноа̃тре.

ca pre Ninevitĕni, carĭi ѫ locъ de pedĕpsâ luarâ milâ de la Dumnedzău; la ѫnalte diregătorĭi scoţi ōamenĭi, ca pre Davidъ, ca pre Saūlъ şi pre alţĭi pre mulţi. Că nu-i menčunos cuvăntulʿ lui Dumnedzău č-au dzisъ: «Čela če să va smeri ѫnălţa-să-va, ĭarâ čela če să va ѫnălţa smeri-să-va». Ruga cu plecare multъ ağĭutâ ačeii mueri arapče, ĭară cătrâ plecare alâturâ şi prostĭe, că cu prostĭe să ruga cătră Domnulъ de dzičĕ numai aşĕ: «Miluѧşte-mâ, Doamne, fĭĭulʿ lui Davidъ». Nu cu vr'o ūrâtură de cuvente multe, če pre scurtъ şi prostĕşte. Că de la inimâ proastâ şi dirĕptă ēşĭѧ ačĕѧ rugâ, că ūnde-i prostĭe dirĕptă, acolo-i şi adevarâ. Că dĕčasta mârturisĕşte svănta scripturâ, ūnʿde spune de Ĭōvъ de dziče: «Ēra ѫ ţara Husa ūnʿ ōmъ anume Ĭovъ. Ačela ēra ōmъ prostъ, direptъ.» Adevăratъ ĭaste că dupâ prostĭѧ čĕ dirĕptâ mĕrğe adevara şi prĭinţa; ĭarâ acmu, ѫtr' ačĕste vremi, ѫ zadarъ va čerca neştine prostĭe dirĕptâ şi prĭinʿţâ, că ѫtru ōameni creştini prostĭe şi direptate creştinĕscâ nu veri afla, če mârĭe deşartâ şi măndrĭe şi laūdâ şi falâ ѫtru ēi. S'au mulţitъ nepriinţa şi nedireptatĕ-i aduče de laūdâ şi fâlescъ ōmulъ penʿtru să-lъ ѫbunĕdze, să-i deşchidzâ inima cătr' ă|nʿşi.

305r Socotĕşte če grâi Domnulъ Hristos ѫtr' ačastâ ēυanghelĭe, de dzise că nu-i tremis numai la oile čĕle rătâčite ѫ casa izrailtenĕscâ, adecă la ōamenĭi cei pâcătoşi ѫ semenţĭѧ creştinĕscâ. Mare măѫgăĭare ĭaste pâcătoşilorʿ carĭi cu credinţa cunoscъ pre Dumnedzău, că ačeѧ sămʿtъ adevăratъ Izrailtĕni, carĭi săvai c'au şi cădzutъ ѫ pâcate, ĭarâ Domnulъ totʿ dziče că sămtъ ōile sale şi penʿtru dănşi au venitъ. Numai če trebuĭaşte să-şʿ cunoascâ păstorĭulъ său, că de ōile sale aşĕ grâѧşte Domnulъ: «Ōile mĕle mâ cunoscъ şi ēu ѫcă le cunoscъ priѫse, şi ēu vĭĭaţa de vĕči le voĭu da lorъ». Deči, de veri să hĭi ōae ca ačĕѧ, să te cunoascâ Domnulъ Hristos, a lui glas să asculţi, ĭarâ nu altuѧ streinъ,

că pâșunѧ noastră ačĕ vѧčnicâ nu ĭaste de la altulь fâră numai de la Domnulь Hristos, de carĕ Mârïïa Sa grâѧște că nu-i păine de gloatâ, če ĭaste păinĕ cuconilorь ꙟpărâtești. Carĕ noi toți să ō dobăndimʿ, Doamne Hristoase, ꙟtru domnïѧ ta čĕ mare și ꙟtru ꙟpârățïa ta čĕ desvătată, acolo ūnʿde ꙟpârâțești cū pârintele și cū duhulь svăntʿ, acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči de vĕči. Aminь.

---

40. Dumeneca a ōptasprădzĕče. 305ᵛ

Nū ĭaste altâ nemicâ pre lume mai dragь și mai dulče sufletului creștinescь decătь cuvăntulь lui Dumnedzău. Căačesta folos fače ꙟtru ōmulʿ ačela če-lь ascultâ și-lʿ ține că luminĕdzâ mentѧ și găndulʿ lui cătră lïubovulь lui Dumnedzău și cătrâ lucrurile čĕle čerești și fače diꙟ fïii mânïei fïi lui Dumnedzău; sufletulʿ ōmului saturâ și-lʿ sânătoșadzâ; pre ōmь luminĭadzâ și-lь deștaptă diꙟ râūtâțile pâcatelorь, dup' ačĕ la laūda čĕ desâvrъșitь duče. Penʿtr' ačĕ și Domnulʿ nostru Ĭsus Hristos veni pre lume și cuvăntulʿ lui Dumnedzău ꙟtru inimile ōamenilorь sâmănâꙟdь multe năroade la dănsu să aduna. Cumʿ și ꙟtr' ačasta svăntâ ēѵanghelïe de astâdzi spune că, de mulțime če nâvălïѧ la Mărïa Sa penʿtru să asculte cuvăntulʿ lui Dumnedzău, de nevoe-i fu Mă|rïei Sale a ꙟtra ꙟ corabïe și de pre apâ a ꙟvăța 306ʳ ōamenïi čei de pre ūscatь, cūmь aratâ ēѵanghelïѧ de astâdzi.

Єѵангєлїє ѿт Лꙋки, зачѧло з҃і.

Ꙟnʿtr' ačĕѧ vrĕme stătu Ĭsus lăngă ĭazerulʿ Ghenisaretului și vădzu doaâ corabïi stăndь pre ĭazerь, ĭară păscarïi ēșisă de-șʿ cărpïѧ mrejile sale. Și ꙟtrâ Ĭsus ꙟtr'una de corabïi

če ěra a lui Simonь şi-lʿ rugâ să sâ dępărtědze de la ūscatь
puţinelь. Şi şedzu de ꙟvăţa diꙟ corabïe nâroadele. Şi děca
părăsi dě grăirě, dzisă cătrâ Simonь: « Pasi mai ꙟntr' adăncъ
şi aruncâ mrějѧ ta pre vănatь ». Şi răspunse Simonь de
dzise lui: « Ꙟdireptâtorïu, toată noaptě nѧm truditь şi ne-
306v mică | n'amь prinsь, ïară după cuvăntul tâu voïu arunca
mrějѧ ». Şi ačasta děca fâcură, prinsâră mulţime mulʿtâ de
pěşte, cât să ruꙟpě mrějѧ lorь şi ꙟbïïarâ soţiile če ěra ꙟtr' alte
corabïi ca să vïe să le ağute lorь. Şi děca veniră ꙟplurâ
amăndoaâ corabïile, cătʿ să afunda ïale. Ïarâ děca vâdzu
Simonь Petrъ, câdzu la pičoarele lui Ïsus de grâiѧ: « Ěşi
de la mene că sămʿtь ōmь păcâtosʿ, Doamne ». Că-lʿ cu-
prinse spaimă şi pre toţi čeѧ če ěra cu nus, penʿtru vă-
natulʿ pěştelui če prinsărâ. Aşijdere şi Ïacov şi Ïōan, fe-
čorïi lui Zevedei, če ěra četaşi lui Simon. Şi dzise cătrâ
307r Simonь Ïsus: « Nu te těme, că děcmu veri văna pre ō|a-
meni ». Şi trasărâ corabïile la ūscat şi lăsară toate şi purь-
časărâ dup' ânsь.

Ꙟtăïa parte:
Penʿtru ꙟvăţâtura lui Hristos şi penʿtru
vănatulь pěştelui.

Mainte děčasta ěυanghelïe, scrïe Lūca ěυanghelistʿ că
Domnulь Hristos multe čïudese fâcu: duhuri necurate diꙟ
ōameni ꙟdrâčiţi goni, soacra lui Petrъ de lăngoare ō tâ-
mădui. Şi aččstѧ făcu ꙟ četate ꙟ Capernaūmь, ūnʿde, căndь
apunѧ soarele, toţi căţi avě bolnavi de boale ꙟ multe chi-
puri adusârâ-i la Domnulʿ Hristos şi-şʿ puse mănule pre
căte ūnulь careleşʿ dinʿşi şi să tâmăduirâ. Ꙟcâ şi drači
diꙟ mulţi ěşïѧ şi striga: « Tu ěşti Hristos, fïïulь lui Dum-
nedzău ».

Ïarâ děca să făcu dzuâ să duse ꙟtr'unʿ locʿ pustïïu, şi
năroadele čerca-lь priꙟsʿ şi venirâ la dănsь şi-lʿ ōprïѧ să

nu să ducâ de la dănşi. Ĭarâ Mârïѧ Sa dzise câtr' ănşi că « şi ѫtr' alte locuri trebuѧşte să mârturisescъ ēvanghelïѧ ѫpârăţïei čerĭului, că pentr' ačĕ sămtъ tremis ». Şi mărturisïѧ priѫ săboarăle Galileĭului, atăta căt să strânsâră la dănşъ gloate mari diѫ Galilei şi diѫ Capernaum^c | şi de prĕĭurѧ. 307v
Şi aşѧ năvâlïѧ şi să ѫdesa, căt călca pre Mârïѧ Sa, ūnïi pen^ctru să sâ vendeče de boale, alţïi pen^ctru să aūdzâ ѫvăţâtura lūi, alţïi numai pen^ctru să vadzâ ōmъ mare şi vestit^c ca ačela. Şi pen^ctru că atunče ēra lăngă ĭazerulъ Ghenisaretulūi, carele să chĭamă marĕ Galileĭului, şi vâdzindъ doaâ corabïi pre ĭazerъ, ѫtrâ ѫtr'una dinse pen^ctru nâvala ōạmenilọrъ, să nu poatâ nâ̦văli să-l calče. Ĭarâ pâscarïi a cui ēra vasele ačĕlѧ ēra ūčeničïi Mârïei Sale: Petrъ, An^cdrei, Ĭacovъ, Ĭōanъ, carïi fïindъ meşteri dĕčela meşterşugъ, totъ să ţinѧ de meşterşugъ, pen^ctru hrana văna pĕşte. Că până atunči macarъ că ēra chemaţi de Domnul pre apostolïe, ĭarâ ѫcă de tot de meşterşugъ nu să lâsase, să ѫble tot^c cu Domnulъ Hristos.

Pen^ctr' ačĕ Domnulъ, dĕca ѫtrâ ѫ vasulъ če ēra a lui Petrъ, şedzu şï-i dzise să ūrnĕscâ vasulъ de la marğine pen^ctru ca să hïe ѫdemănă a ѫvâţa de pre apâ nâroadele če sta pre ūscatъ şi lorъ să le hïe ѫdemănâ a caōta ѫ faţa lui şi a ascul^cta cuvăntulъ lui. Şi aşѧ ѫ multe chipuri şi cu pilde ѫ multe fĕlĭuri ѫvăţâ gloatele ačĕlѧ de ѫpârâţïѧ čerĭului şi inimile lorъ măѫgăe şi le luminâ cu cuvăntul^c. Ĭarâ dĕca pârăsi Mârïïa Sa Domnulъ dĕ ѫvăţarĕ, dzise lui Petrъ: « Mănâ mai la adăncъ şi aruncaţi mrĕjѧ voastrâ pre vănatъ ». | Domnulъ nostru după mârturïѧ cuvăntului lui 308r
Dumnedzău ѫdatâ dzise apostolilorъ[1] să lucrĕdze lucru de hranâ, dăndъ ştire câ čine va sâ agonisascâ hranâ trupascâ

---

[1] Tip. апостолилоръ.

să agonisască după săturarě sufletului, děca va asculta sluj'ba besěrečei și cuvăntul' lui Dumnedzău și děca să va ruga. Că ĭată apostolĭi ō noapte ѫtrěgă vănară și nemică nu prinseră; ĭară ѫdată děca ascultară cuvăntulь Domnului, aruncară mrějѧ și multь pěște prin'seră. Atinğe-să ačasta ispravă de cuvăntulь Domnului če dziče: « Čercați mainte ѫpărățĭѧ lui Dumnedzău, ĭară ačěstě toate să vorь da voaă », adecă și hrana și agonisita. Altă ѫvățătură ĭaste că de sărgь după mărturĭѧ cuvăntului lui Dumnedzău dziče Domnulь alorь săi să lucrědze, dănd' noaă ѫvățătură că mai bine ĭaste ōmulь după ascultarě cuvăntului lui Dumnedzău să lucrědze, decăt să dănțuĭască și lucruri fără de ispravă să prăvască, cūm facь čeѧ če săr'badză sărbătorile ѫ bețĭi și ѫ scărnăvĭi și ѫ toate cheltuĭalele čěle rrěle, carĭi ѫ sărbători mai multь să ѫbată și ğoacă și curvăscь și ūčigь, de ūnde vinь svadele, ūčiderile, morțile. Cu ačěste lucruri rrěle ѫtorc' sărbătorile lui Dumnedzău diѫtru carile necum' se ne vĭe noaă vr'un' folos sufletescь, če perire věčnică sufletelor noastre.

308v Ĭară děca dzise | lui Petrь Domnulь să arunče mrějѧ ѫ mare să venědze pěște, ѫdată ѫčepu a să apăra dzicăndь: « Ѫvățătorĭu, toată noaptě am trudit' și nemică n'am prinsь ». Ačesta cuvăntь arată noă că toată truda noastră și toată nevoința noastră nu ĭaste nemică de nu va vrѧ Dumnedzău să ne dě blagoslovenĭѧ sa noaă. Pen'tr' ačě trebuѧște hĭecarele de noi să rugăm' Dumnedzău mainte să ne hĭe ѫtr' ağĭutorĭu ѫtru toate trěbele noastre și ѫtru toate primejdile și nevoile [1], că çu voѧ lui Dumnedzău toate să fac' și toate să pot', ĭară fără de voѧ lui toată truda noastră ĭaste ѫ deșertь. Cum' fu ș'a lui Petrь, că trudi și Petrь toată noaptě cu soțĭile sale și nemică nu vănă, ĭară dup' ačě, děca aruncă

[1] Tip. невоиле.

mrějѧ pre cuvăntulь Domnului său, prinsă multь pěște, atăta căt nu-l' putu scoate la marğine, če chemarâ pre alte soțïi să le ağute. De care lucru‿așě spune svăn'ta ēυanghelïe: « Și ꙟbïïarâ pre alte soțïi če ēra ꙟtr' alte corabïi să vïe să le ağute. Și děca mѧrserâ, ꙟplurâ amăndoaâ corabïile, căt să afunda ïale. »

Vru Domnulь Hristos să-ș' arate putěrѧ sa și ꙟ mare, ca toate faptele să asculte dinsь. Știm' diꙟ svănta ēυanghelïe că văntурile pre dzisa lui stăturâ și valurile mârei de dzisa lui ascultarâ și să alinarâ, căt să mira ōamenïi de grâiѧ: « Cine poate hi ačesta, că și văntul | și marѧ ascultâ 309[r]
dinsь! » Apa mârei purtă-lь pre desupra și călcâ prinsâ ca pre ūscat'; smochinului câotâ să sěče dupâ dzisa lui; păině să ꙟmulți cu blagoslovenïѧ lui și cu čin'či pite činči mïi au săturatь; cunoscut-au soarele, pâmăntulь, pïetrile putěrѧ Domnului său; cunoscut-au dračïi, ïadulь putěrѧ ačestuѧ Domnь; ïatâ și peștïi ꙟ mare pre dzisa lui stăturâ ascultoi și voѧ lui ꙟplurâ. Děči să cunoaștem' și noi putěrѧ lui și pre ꙟvățâtura lui să stâm' ascultoi, carïi nu simtem' pești fărâ graïu și fărâ mente. Câ něu dzis ūnulь altuѧ să ağutâmь și ūnulь altuѧ să prïimь. Ïatâ că apostolïi la trěbâ ūnul' altui ağutarâ și pre dzisa Domnu-său stăturâ ascultoi, ca ꙟtru creștini să sâ țïe lïubov' creștinesc'. Dâ, Doamne, schimbare ꙟtru inimile și ꙟtru faptele creștinești, Că au doarâ nu vedem că niče ūn' lïubov' ūnulь cătr' alaltь n'are? Mai marïi pre čei miči ca pre nește robï-i au; ꙟ loc' de ağutorïu, mai tare le ïau, mai tare-i pradă, mai tare-i robâscь. Ꙟtre toți ōamenïi ūnul al'tuѧ nime nu prïѧște, ūnul' altuѧ râvněște, ūnul' altuѧ prepune. De čěre neștine ağïutorïu de la čineva, camâtă-i caōtâ să dě căt să nu să poatâ plâti. Ačěstѧ toate le fačem' preste dzisa lui Dumnedzău. Câ căte ne ꙟvațâ Mârïѧ Sa, toate le lepădâmь și sim'tem' su|rdzi pre dzisa lui Dumnedzău. Au doarâ simtь 309[v]

puţini de čĕѧ če lâcomïѧ sa niceōdănăōarâ nu ō pot᾿ sătura, carïi necum᾿ să ağutorĕscâ pre čineva, če ꙟcâ gândescь de unde vor᾿ lūa şi pre čine vor prâda să străn᾿gâ bani şi avuţïe? Doamne, dă ca diꙟ binele če nĕi ꙟpârţitь să ağutorim᾿, şi noi fraţïi noştri, creştinïi, şi ūnulь altui bine să fačemь. Că ačesta ïaste lïubovul creştinescь, cu ačĕstѧ lucruri să ꙟblăndzĕşte Dumnedzău, fâră de carile cu nevoe va ꙟgâdui neştine lui Dumnedzău.

A doa parte:
Pen᾿tru spaima lui Petrъ, če să spâmăntâ şi să mirâ dĕca vădzu atâta pĕşte, şi pen᾿tru ascultarĕ apostolilorь.

Dĕca arun᾿câ Petrъ mrĕjѧ pre dzisa Domnului şi vădzu că s'au vănat᾿ atăta pĕşte, cunoscu că nu ïaste pentru truda sa, če pen᾿tru dzisa şi pen᾿tru voѧ lui Dumnedzău. Ştïindь pre sine păcâtos şi putĕrѧ lui Dumnedzău vădzăndь, spămăn᾿tâ-să şi, de mare čïudesâ če vâdzu, mĕrse şi câdzu la pičoarele lu Ïsus şi dzise: «Ēşi de la mene, Doamne, că sămtь ōmь pâcătos şi nu săm᾿t᾿ destonic᾿ să stau ꙟnaintѧ fѧţei tale, că te vâdzь că ēşti domnь şi despuitorïu a toate
310ʳ faptele. Că de vrĕme če te ascultâ marѧ | şi peştïi diꙟ mare, ēu nu-sь destonic᾿ să stau ꙟnaintĕ ta, că simt᾿ ōmь pâcătos, Doamne, ïarâ Mârïѧ Ta ēşti curatь şi svăntь.»

Cădĕ-sâ, Petre, să te roği să petrĕcâ Domnulь cu tine, să-ţ᾿ margă tot᾿ bine şi cu nâroc᾿. Če nu ïaste a să mira că făcuşi şi tu ca ş'alalţi ōameni, carïi toţi au fostь bucuroşi să aibâ pre Dumnedzău cu sine, ïarâ dĕc' aū vădzutь slava lui sau arătarĕ lui s'au spârïïat foarte şi s'au spâmăntatь, pen᾿tr' ačasta că s'au socotitь pre sine če sămtь. Că şi Avraam᾿ če s'au mârturisit᾿ că ïaste ţârănâ şi čenuşe ꙟprotiva lui Dumnedzău şi Ïovь ca neşte tinâ dziče că nĕu făcutь şi ca neşte

prah ne ꙟtoarče. Pen'tr' ačě nu ĭaste a să mira căndь să spârĭē Moυsi proroc' de fuği denaintě lui Dumnedzău. Așijdere Ēzechĭilь vâdzăndь arâtarѧ lui Dumnedzău nu putu trăi, če câdzu cu fața la pâmăntь și puținel' nu ēși sufletul' lui diꙟtr' ănsь. Če cum' fu plecarě hotnogului ačeluѧ če să rugâ Domnului de dzise câ nu-i destonic' să ꙟtre ꙟ casa lui, če numai sâ dzicâ cu cuvăntul' și să va tâmădui sluga lui, așě și Petrъ să fâcu nedestonicь ꙟnaintě Domnului. Ĭarâ Domnul' de srъgь fâcu-l' destonicь, nu spre vănatulь pěștelui, če spre vănatul ōamenilorь: să prindzâ ꙟtru măntuințâ pre lume ōamenĭi cu ꙟvățâtura și cu čudesele, cūmь aū prinsь ꙟ mare peștĭi cū mrějѧ. | Hotnogulь 310v sănâtate sluğei sale dobăndi pen'tru plecare, ĭarâ Petrъ apostolь și ꙟvățâtorĭu lumĭei stâtū, că cu ačěstѧ cuvente-l' ꙟtâri și-lь măꙟgăe Domnulь de dzise: «Nu te těme, că děcmu nu veri văna pești, če oameni».

Ĭarâ děca-i ğurui Domnulь ačasta diregătorĭe, če fâcū Petrъ cu alțĭi? Spune svănta ēυanghelĭe că pen'tr' ačě čudesâ če vâdzurâ, trasărâ corabĭile la ūscatь și lâsarâ toate și purčěsărâ dup' ănsu. Děičѧ să ne ꙟvățâmь a fi ascul'tâtori cătră Domnulь Hristos. Ūn'de trebuĭaște, toate să pârăsimь pen'tru dănsь. Să nu ne hĭe mai dragь niče avuțĭe, niče tatâ, niče ꙟmâ, niče prĭĭatinĭi mai vărtos decăt Domnul' nostru Hristos și ꙟvățâtura lui čě svăntâ. Ačesta găn'dь să hĭe ꙟtru tot' ōmulь creștin', ca pentru chemarě Domnului nostru če něu chemat' dup' ăꙟsulь să ꙟblâm', ĭarâ nu dupâ lume. Če de něre ōpri lumě toatâ și de něre hi și de pârin'ți și de prĭĭatini a ne despârți, niče atunči de dup' ănsu să nu ne ꙟtoarčem' și dzisa lui să părăsim'. Çâ ĭatâ apostolĭi, ōameni proști și necârtulari fĭindь, numai pen'tru cuvănt', numai pentru čĭudese lâsarâ toate și purčasârâ dup' ănsь; ĭarâ noi ꙟ toate dzile audzim' cuvăntul lui și čudesele lui socotim' și nemicâ nu ne poate ꙟdemna să ūrmâm' lui.

311ʳ Ačeѧ niče acasâ nu să mai ѫtoarsâră, če pârâ|sirâ toate de cătʿ avurâ. Avraamь penʿtru Dumnedzău lâsă totʿ, și țara, și semențiile, și priѧtinii, și fu neměrnicʿ ѫtr' altă țarâ; iarâ noi penʿtru Dumnedzău netocma să lâsămʿ čeva, če de nu němь ğura ѫcai pre numele lui. Děca nu dămь săracului, ѫcai să nu-i luâmь če are. Děca nu ağutorimʿ cădzutulь, neputěrnicul, ѫcai să nu-lь asuprim, să nu-l dosădimʿ. Děca nu ne doare de binele nostru čelʿ netrecūt să-lʿ agonisim, ѫcai să nu-lʿ rășʿchirâm. Děca ne lenim a sluji lui Dumnedzău, ѫcai să nu-lʿ mănïemʿ.

Ō, Doamne Hristoase, dâ noaâ darulʿ tâu să sufle ѫtru inimile credinčoșilor tâi, să să afle ѫ mrějѧ apostolilor tâi, scoțăndu-i diѫtr' adănculь râutățilorь lumïei ačeștïѧ și trâgăndu-i câtrâ marğině ѫpârățïei tale, carѧ noi toți să ō dobăndimʿ penʿtru mila ta și penʿtru ѫdurarѧ ta čě mare. Că a ta ïaste putěrѧ, činstě și biruirě, slava și frămʿsěțѧ și toată lauda, depreūnâ cu pârintele și cu duhulʿ svăntʿ, acmu și pururě și ѫtru věči netrecuți și nesfărșiți. Aminь.

311ᵛ

41. Dumeneca a noasprădzěče.

Vrăndь Domnulь nostru Hristos să ѫvěțe pre ōameni să hïe blănʿdzi și răbdâtori, ačasta ѫvățăturâ děde de dzise: « Čine nu să va ѫtoarče și să hïe ca un pruncʿ nu va ѫtra ѫ-pârățïѧ čerïulūi ». Că prunculʿ nu ține mănïe, niče are scrъbâ ѫ sine să gănděscâ râu cuiva. De ō parʿte-lʿ batь și-lь gonescь, pre de altâ parte sâ ѫtoarče și vine. Pizmâ și zavistïe n'are. Așě va Domnulʿ să hïe credinčoșii săi: râbdâtori, blănʿdzi, nemănïōși, râu penʿtru râu nemârui să nu facâ, cumʿ audzimʿ ѫvățindʿ sănʿgur ѫtr' ačastă svăntă ēυanghelïe de astâdzi.

Еѵангелїе ѡт Лꙋки, зачѧло кѕ҃.

Dzise Domnulь ūčeničilorь săi: 312r
Ĭubiți vrăjmașii voștri, fačeți bine čelora če nu vă ĭubâscь pre voi, grăiți de bine pre čeѧ če vă blastămâ pre voi, rugați-vă penʿtru čeѧ če vă năpăstuescʿ pre voi. De te va lovi neștine preste falcă, ѫtoarče-i lūi și čěѧlaltâ. Čeluѧ če va lua haina ta, dâ-i lui și căměșѧ. Hïecăruѧ če čěre de la tine dâ-i, și de la čela če-ţʿ ĭa nu-ți ѫtreba. Și cumʿ ĭubiți să vă facă voaâ ōamenïi, și voi să fačeți lōrь. Ĭară de veţʿ ĭubi pre čeѧ če ĭubăscь pre voi, če plată veţʿ avѧ? Că și păcâtoșïi pre čeѧ če ĭubăscь priѫșïi ĭubâscь. Și de veţʿ fače bine čelora če vă facь voaâ bine, | če plată vețь avѧ? Că și pâcătoșïi 312v
așѧ facʿ. Și de veţʿ ѫprumuta pre čeѧ če așteptați de la dănșïi să luați, če mulțămitâ veți avě? Că și păcâtoșïi pre păcătoși ѫprumutědză ca să ĭa asěmenѧ. Pentr' ačě, ĭubiți vrăjmașïi voștri și le fačeți bine și le dați ѫprumutʿ și nemică n'așteptareți să luați. Și va hi plata voastră mūltâ și vețь hi fïi Čelui-de-sus, că ačela ĭaste bunь și pre čei buni și pre čei răi. Hiți milostivi cumʿ ĭaste și părintele vostru čela diѫ čerĭu milostivь.

Ѫtăѧ parte:
Penʿtru lĭubovь și penʿtru blănděțe și penʿtru neținěrѧ mănïei.

Cumu-i foculь ѫ mijloculь altor fapte, de lumiňědzâ și 313r
ѫcăldzěște, așě și lĭubovulь čelʿ deplinь ѫ mijloculь altorь bunâtăţi luminĭadzâ și ѫcăldzěște sufletulь și-lь aprinde cu dragoste cătră Dumnedzău. Lĭubovulʿ sâ ѫparte ѫ doaâ parţi: ō parte ĭaste vădzutâ, alta nevădzutâ. Cu partě čѧ nevădzutâ să cade a ĭubi pre Dumnedzău čelь nevâdzutʿ, cu totʿ sufletulь și cu toatâ inima şi cu totʿ găndulʿ și a fače voѧ lui și ѫvățâtura lui şi a dori de vïĭaţa čě nevădzutâ

če-i ꙟ vĕculъ če va să hïe. Ĭarâ cu partĕ čѧ vâdzutâ să cade a ĭubi pre dĕproapele său ca și pre sine, nu numai prïѧtinïi noștri, če și vrăjmașïi noștri, după dzisa Domnului nostru č-au dzis săngurъ cu rostul său čelᶜ svăntъ: « Ĭubiți vrăjmașïi voștri, fačeți bine čelora če nu vă ĭubâscᶜ pre voi, grâiți de bine pre čeѧ če vă blastâmă pre voi, rugați-vâ penъtru čeѧ če vă năpâstŭescъ pre voi ».

Aičĕ pre scurtъ ꙟple Domnulъ toatâ ꙟvățâtura creștinĕscâ, că diꙟ lĭubovъ purčĕde mila, cumᶜ avemᶜ chipъ pre Domnulъ Hristos, c'au ĭubitᶜ lumѧ, penᶜtru care lĭubov amᶜ dobănditъ mila lui, penᶜtru care milâ simtemъ izbâviți. Sprĕčasta nu poate hi mai mare lĭubovъ decătᶜ ačesta, č-au muritᶜ Domnulъ Hristos penᶜtru vrăjmașïi săi, niče poate hi
313ᵛ mai mare milâ dĕčasta č-au ĭu|bitᶜ Domnulъ Hristos pre vrăjmașïi săi. Așѧ și ꙟtru noi nu va pŭtĕ hi mai mare milâ de căndъ vomъ avĕ lĭubovъ cătrâ vrăjmașïi noștri. Așĕ fâcu Davidъ milâ cu Memᶜtivostïe, nepotulъ lui Saŭlъ, vrăjmașului său: penᶜtru lĭubovulъ če avѧ cu Ĭŏanaѳanъ, tatâ-său, ꙟtoarsâ de-i dĕde toatâ avuțïѧ lui Saŭlъ, moșu-său. Așĕŭ fâcutъ Pavelъ apostolъ, Stefan пръво мѫченикъ și toți direpțïi leğei vechi și a leğei noaâ.

Ō, mare bine au agonisitᶜ noaâ și frumoasâ cununâ au ꙟpletit noaâ Dumnedzău cu ačesta lĭubovъ! Mare ĭaste cu adevărat milostenïѧ! Că penᶜtru dănsâ Dumnedzău ne ĭartâ pâcatele, ĭarâ nemicâ nu ĭaste mai mare de căndъ ērtâmъ pre čeѧ če ni-s vinovați noaâ și ne facъ rău noaâ. Atunče ꙟdatâ dobănᶜdești cununa biruirei și te lipești de Dŭmnedzău, cumъ și grăѧște Mărïѧ Sa cu rostulᶜ prorocului, de dziče: « Čeѧ če nu ținъ mănïe și čei direpți să lipâscъ de mene ». Direpțïi sămtъ čeѧ če nu facъ străꙟbătate nemărui, niče a priĭatin, niče a vrăjmașъ. « Ĭarâ čela če va vrѧ să-șъ râscumpere, ačela va afla răscumpârare de la Dumnedzău; și čela če va ținĕ altuѧ mănïe și de la Dumnedzău va čĕre

ērtare, sau cătră ōmь nū va avĕ lĭubovь și de la Dumnedzău va čĕre milâ, čine să va ruga pen͑tru ērtarѧ pâcatelor ūnuѧ ca ačeluѧ? » grâĭaște săbornicul ь. Pen͑tr' ačĕ | ĭartâ pre čela 314r
če tĕu pâgubitь și tĕu mănĭĭatь, ĭarâ ꙟ če čas te veri ruga lui Dumnedzău pen͑tru ērtare, ꙟtr' ačela čas va erta pâcatele tale. Că așĕu ğuruitь dĕu dzis: « De veţi ērta pre ōameni de greșĕlele lorь, ērta-va și Dumnedzău, părintele vostru, greșĕlele voastre; ĭară de nu veţi ērta pre ōameni de greșĕlele lorь, și părintele vostru čela diꙟ čerĭu nu va erta pre voi de greșĕlele voastre ».

Vâdzăndь Domnul͑ nostru Ĭsus Hristos că până simtem͑ ꙟtr' ačasta vĭaţâ, până atunči sim͑tem͑ suptь mare neputinţâ și suptь mare nesosinţâ și mișelătate supuși, ꙟsă nu pre toţi ꙟtr'uꙟ chipь asuprĕște neputinţa și mișelâtatĕ, pen͑tr' ačĕ Domnulь au ꙟvăţatь čeѧ če sămtь mai slobodzi de nesosin͑ţe, de neputinţe să le hĭe milâ de čei mai neavuţi, de čei mai neputinčoși. Pre carĭi vorь vedѧ ꙟ sârâčĭe ꙟnotăndь, ꙟ boale dzâcăndь, de agonisitâ scâpaţi, de bâtrănĕţe slâbiţi, ꙟ scrъbe câdzuţi, pre unĭi ca ačeѧ ꙟvaţâ Domnulь čei mai avuţi, čei mai sănâtoși, čei mai tineri, čei mai bogaţi če mai au pače, să-i ağĭutorĕscâ, să-i miluĭascâ. Și ačasta nū ꙟvaţâ Domnulь pre unulь sau pre doi, če pre toţi căţiși săntь credinčoșĭi săi. Așĕ de demultь cu prorocĭi aū dusь ōamenĭi cătrâ milostenĭe, dĕu dzis cū Ĭsaĭѧ prorocь: « Frănğe păinĕ ta săracului, flâmăn͑dului, | și čei fără de casă du-i 314v
ꙟ casa ta. De vedzi ōmul golь, ꙟbracâ-lь. Atunče va strâlūči de demăinĭaţâ lumina ta și sănâtatĕ ta de srъgь va ꙟflori, și va mĕrğe ꙟnainte-ţi direptatĕ ta și slava lui Dumnedzău te va cuprinde. Atūnči veri striga și Dumnedzăū te va aūdzi și ꙟcâ grăindь tū va dziče: « Ĭatâ amь venit ». Așijdere și cu Mịheѧ prorocь aratâ ţĭe, ōame, care lucru ĭaste de trĕbâ ꙟnaintĕ lui Dumnedzău și če trebuĭaște lui Dumnedzău de la tine, ca să fači direptate și să ĭubești milostenĭѧ și să

trudeşti cu Dumnedzăulь tâu. Ꙟtr' ačěstѧ cuvente a Domnului nostru şi a proročilor lui, arată noaâ cârọra vom ūrma şi de carile vom asculta, de nï-i voѧ să dobăndimъ mila Domnului nostru.

A doa parte:'
Pen'tru milostenïѧ če are Dumnedzău pre noi şi cum' ne vomь asămăna lui cu milostenïa.

De veri să ştïi mai cu adevăratь cum veri putĕ hi milostivь, ĭată că Domnulь dâ noaâ chipь de ne ꙟvaţă cumь vomь hi milostivi, de dziče aşĕ: « Hiţi milostivi cumь ĭaste şi pârintele vostru čela diꙟ čerĭu milostivь ». Ĭarâ cum ĭaste milostivь pârintele nostru čela diꙟ čerĭu, plină ĭaste scrip-
315r tura děčasta. Ĭată | cuvăntulь lui Davidь prorocь grâĭaşte că mila Domnului ĭaste prespre toate faptele lui. Dẹ mila lui ĭaste plinь pâmăntulь şi mĕrğe diꙟ semenţïe ꙟ semenţïe pre čeѧ če să temь dinsь. Ĭată că să arată ꙟtru multe lucruri mila lui. Ꙟn'tăĭu ꙟtr' ačasta, că pocăinţa ōmului ꙟdelungь o aştaptâ şi ꙟdelungь rabdâ. Că noi greşimь, ĭarâ Dumnedzău tače cumь n'are şti. Dumnedzău oprĕşte-ş' čertarѧ, ĭarâ noi nu ne ōprimь de pâcate. Dumnedzău tinde mila sa noaâ, ĭarâ noi ne ꙟtindemь ꙟ râutâţi. Cumь děčasta şi Petrъ apostolъ adeverĕşte de dziče: « Cu răbdare ꙟgâduĭaşte Dumnedzău peṇ'tru noi, că nu va pre niče ūnь ōmь să pĭardzâ, če va să să ꙟtoarcâ toţi să să pocâĭascâ ». Mare milâ arată noaâ Dumnedzău cu ačasta, că ꙟnğerïi děca greşirâ nu-i râbdâ, ōmul' čelь diꙟtăĭu aşijdere. Atăta cătъ pre ꙟğeri diꙟ čerĭu pïerdu-i, pre Adam' diꙟ raĭu gōni-lь, ĭarâ acmū aştaptâ şi rabdă pănâ la bătrănĕţe, doarâ căndva ne vom' simţi.

A doa şi ꙟtr' ačasta să arată mila lui Dumnedzău ōamenilorь şi mai vărtosь čelọra če de bunâ voѧ sa să ꙟtorcь de

cătr' ănsъ și cu pâcate grozave și de perire să depârtĭadzâ dinsъ. Ĭarâ Dumnedzău ѫ multe chipuri și cu milâ ѫ multe fĕlĭuri cuprinde-i cătră sine șï-i chĭamâ cu bine totъdĕuna. Ce dâ tuturorъ ѫtr'unъ chipъ, nu numai čelora če niče ō | slūjbâ nu-i slujescъ, če și čelora če râutâți și pâcate ѫmul- 315v țescъ.

A treѧ ș'ačasta ĭaste mila lui Dumnedzău mare, căndъ primĕște ōmulъ čelъ pâcătosъ dĕca să ѫtoarče cătr' ăn'sъ, carele de multe ōri l-au mănïѧtъ cu fapte rrĕle și grozave, așѧ cumъ s'au spusъ pre sine cu prorocul ъ, dĕu dzisъ: « Ѫ če časъ să ѫtoarče păcătosulъ diѫ răutâțile lui, ѫtr'ačela čas ūitâ Dumnedzău pâcatele lui ». Și ačasta ĭaste adevâratâ. Socotĕște pilda če ō scrie Luca ēυanghelistъ, căndъ fečorulъ čelъ curvarĭu diѫtr' ačĕ slujbâ rrĕ a dïavolūlūi să ѫtoarsâ la casa tâtăine-său. Atunče tatâ-său dĕca-l vâdzū de departe, ѫdatâ purčasâ ѫprotiva lui de-l' tăѫpinâ și ѫ brațele sale cuprinse-l și-lъ sărutâ, și toate greșĕlele lui și cheltuĭalele ērtâ-i, și cu veșmăntulъ čel' diѫtăĭu ѫbrâcâ-lъ, și inelъ ѫ dĕğetu-i dĕde și ѫcâlțămente ѫ pičoare. Nu pen'tr' altâ pen'tru čeva, numai căči să ѫtoarsâ diѫ pâcate și mărturisi greșĕlele sale de dzise: « Tatâ, greșit-am ѫ čerĭu și ѫnaintĕ ta și nu sămtъ destonicъ să mâ chem fečorъ ție, če mâ fâ ca unul diѫ nâmiții tâi ». Aičĕ Domnulъ Hristos au tăl'-cuitъ că tatâlъ ĭaste Dumnedzău, pârintele său, ĭarâ fečorūlъ ĭaste hïeče ōmъ pâcâtosъ. Ș'au arâtatъ mila lui Dumnedzău, pârintelui său, pre ōmulъ čela pâcătosъ, carele cănd' | să ѫtoarče diѫ pâcate și ispoveduĭaște râutâțile sale ѫnaintĕ 316r lui Dumnedzău ș'a duhovnicului său, gata ĭaste Dumnedzău să-lъ ĭarte, ѫpârățïѧ čĕ netrecutâ să-i dâruĭascâ și veșmăn'-tūlъ svăntului botedzъ č-au pïerdut' ĭară să-i dĕ, și toate darurile-i dâ cumъ nu l-are[1] hi niče dănăōarâ mănïѧtъ. Dĕičѧ

[1] Tip. дарі.

poate cunoaște hïečine cătu-i de mare mila lui Dumnedzău, pârintelui čerescь. Că Mârïa Sa nu alěğe, če hïecârui ĭaste milostivь. Dziče soarelui sâu de strâlučѧște și čelorь râi ca și čelorь buni, și čelorь strămbi ca și čelorь direpți, și dâ ploae cumᶜ čelorь buni așѧ și čelorь rrăi. Cătr' ačѧ toate faptele noastre čěle rrѧle carile ne parь noaâ bune și frumoase, ĭarâ ѫnainᶜtě lui Dumnedzău sămᶜtь rrѧle și grozave, Mârïĭa Sa așѧ le tocměște și le ѫfrămᶜșadzâ cătrâ binele nostru cumь amᶜ fače totᶜ bine. Deči și noi, de nï-i vѻѧ să fačemᶜ dzisa Domnului nostru lui Hristos, să fačemь bine nu numai prïѧtinilorь noștri, če și vrâjmașilorь noștri. Că de vom fače bine numai čelora če ne facь noaâ bine, ačela lĭubovь nu ĭaste dumᶜnedzăescь, če ĭaste ōmenescь. Că și pâcătoșïi și tâlьharïi și furïi pre ai sâi ĭubâscь și ūnulᶜ alьtui facь bine; penᶜtr' ačѧ ѫtocma că nūșïi muѫcâ vorь lūa. Ĭarâ čela če va fače bine sâracului, neputěrnicului și
316ᵛ čeluѧ če nu-lь ĭubě|ște priѫsь, ačela lĭubovь și ačěѧ milâ ĭaste dumnedzăĭascâ și sufletěscâ, și čine va avě ačěѧ milâ mare platâ va lua de la Dumnedzău și fiĭu ačeluѧ să va chema, dupâ cuvăntūlь Mârïei Sale č-au grâitь: « Bucūrați-vâ și vă veseliți căndь veți fače așѧ, că plata voastrâ multâ ĭaste ѫ čerĭu și vețь hi fïi Čeluѧ-de-susь ».

Așѧ și vrăjmașulь tâu acmū, čela če ț'au fâcutь rău, de-i vei ѫgâdūi cu blănděțe, atunče și vrajba lui veri potoli și la pocâințâ-lь veri aduče, děca va vedě râbdarѧ ta. Și ѫsūți, penᶜtru blănděțele și penᶜtrū râbdarѧ ta, cununa ѫpârățïei čerĭului veri dobăndi, carě pre noi pre toți spodoběște să dobănᶜdimь, Ĭsuse Hristoasē, Dumnedzăulь nostru, că ție să cade toatâ činstě și slava și pūtěrѧ, depreunâ cu pârintele și cu duhulь svăntь, acmū și pururě și ѫtru věči de věči. Aminь.

42. Dumeneca a doâdzeči. 317r

Nū ĭaste nemicâ aşѧ de dul͑če sūfletului nostrū ꙟtr' ačesta věc ca căndъ să pomeněşte ꙟvïerѧ diꙟ morţi şi a doa naştere ꙟtru vïïaţa de věči. Cu ačasta pomenire să veselesc͑ sufletele direpţilorъ şi sufletele pâcâtoşilor să ꙟtorcu la pocâinţă şi cu fapte bune le ꙟbogăţěşte şi de pâcate curate le ferěşte, şi totъ binele şi frăm͑sѧţele lumïei ca o nemicâ le socotěşte ꙟprotiva frăm͑seţei čeii věčniče, carѧ dupâ ꙟvïere să va arâta čelorъ direpţi. Pen͑tr' ačѧ să cade noaâ să crědemъ tare de ꙟvïere, carě Domnulъ něu arătat noaâ nu numai cu cuvăntulъ, če şi cu lucrul͑ şi cu mare čudese č-au făcūt cu fečorūl săračei ꙟ četatě Nainului, cum audzim astădzi ꙟ svănta ēυanghelïe.

Єѵангєлїє ѡт Лȣки, зачѧло л̃.

Ꙟtr' ačěѧ vrѧme merğѧ Ïsus ꙟtr'o četate če să chïamâ 317v
Nain şi cu nūsulъ merğě ūčeničïi lui mūlţi şi nârōd mūlt͑.
Şi děca să apropïe de poarta četâţei, adecâ scotѧ mortъ
pre ūnъ coconъ ūnulъ născūt maičei sale, şi ačěѧ ēra săracă
şi nârōd multъ diꙟ četate cu nūsa. Şi děca ō vădzu Ïsus,
i să făcū milă ᾿dinsâ şi dzise ēi: «Nū plănğe!» Şi să apropïe
de să atinsă de pat, ĭarâ čeѧ če-lъ dūčě stăturâ. Şi dzise:
«Cocoane, ţïe dzic: scoalâ!» Şi să sculâ mortulъ şi ꙟčepū
a grâi, şi-l͑ děde priꙟsъ măine-sa. Şi luâ fricâ pre toţi
şi lâuda pre Dumnedzău, de grâiѧ | că «prorocъ mare 318r
s'au sculatъ ꙟtrū noi şi cūmъ au čercătatъ Dumnedzău [1]
ōamenïi săi». Şi ēşi věste dinsъ ꙟ toatâ jidovimѧ şi ꙟ toate
laturile.

[1] Tip. доⷨнєзъȣ.

Ꙟtăѧ parte:
Penʿtru putěrѧ dumnedzăirei lui Hristos și penʿtru adevărată a lui čudesâ.

Să cunoaștemъ astâdzi diꙟtr' ačastă svăntâ ēυanghelïe, ĭubiţii lui Dumnedzău, câ Domnulъ Hristos nu ĭaste ōmъ prost, cumu-lъ grăescъ Jidovïi și ariĭanïi, če ĭaste Dumnedzău adevăratъ. Pre călătorïe č-au călâtorit și pre atinsurâ če s'au atinsъ de pat, ōmъ deplinъ să aratâ, ĭarâ pre cuvăntъ și pre čudesâ Dumnedzău deplinъ să mărturisěște. Că putě numai cū unъ cuvăntъ să ꙟvïe mortulъ, ca și pre Lazarъ, ĭarâ pentr' ačě să atinsâ de patъ, penʿtru ca sâ cunoascâ toţi că și trupulʿ lui ĭaste dătâtorĭu de vïiaţâ și de ꙟvïere și să ştïe că ĭaste ačela carele diꙟ-čeputъ au ziditъ diꙟ lutъ pre ōmъ și ĭ-au datъ sūfletъ de vïĭaţâ și lūminâ de veděre. Așě și pre ačestъ coconъ ꙟtoarsâ-lъ diꙟ lutʿ șï-i děde sufletъ,
318ᵛ nu altūlъ, če ačelașъ če ēșise | diꙟ trupъ ĭarăși-lъ ꙟtoarsâ ꙟ trupʿ, ca să cunoascâ că diꙟ putěrѧ glasului său, carele ꙟvïe morţïi și-lъ ascultâ portarïi ĭadului și slobodъ morţïi diꙟ-chisorile ĭadului, mari și minunate čĭudese fâcū Domnulъ Ĭsus Hristos, nu ca unъ ōmъ, če ca unъ Dumnedzău adevăratъ. Cum schimʿbâ ꙟ Ēghipetъ apele ꙟ singe și čelųѧ če ēra diꙟ naștere ōrbъ děde-i veděre; stricaţïi curâţi; numai cū unъ cuvăntъ, dračïi diꙟ ōameni goni; diꙟ 5 păini, 5000 de ōameni ꙟ pustïi săturâ; diꙟtr' apâ vinъ fâcū, diꙟ ōloği cu pičoare fâcu, diꙟ surdzi a audzi și diꙟ muţi a grâi; Lazarъ de patru dzile mortъ ꙟvise, și fata lui Ĭairъ, așě și pre ačestъ coconʿ ꙟnaintѧ a atitѧ nâroade ꙟvise-lъ.

Spune svănta ēυanghelïe că i să fâcu milâ de sărâčïѧ fâmei ačeiѧ, căči că avě numai ačelʿ coconъ, șï-i dzise: « Nu plănğe, că astâdzi veri vedѧ slava lui Dumnedzău, numai să mâ cunoști că ēu sămtъ ꙟvïerě nu numai coconului tău, če tuturọrъ čelọra če vorъ crěde ꙟ mene ». Ačasta děca dzise,

čeĭa če dučě patulъ stâturâ. Şi grâi Hristos: « Cocoane, ţĭe dzicъ. Ascultâ glasūlъ tvoreţului tău, čela če biruĭaşte cu moartě şi cu vĭĭaţa. Ēu dzicъ morţei să să ducâ de la tine, ĭarâ tū te scoalâ. » Atunče ꙟdatâ sâ sculâ mortulъ şi şedzū şi ꙟčepū a grăi. Nu să rugâ ca Ĭlĭѧ, niče ca Elisei, proročĭi lūi | Dumnedzău, căči că ačeѧ ca neşte ōameni le trebuѧ 319[r] rugâ să-i audzâ Dumnedzău să ꙟvĭe mortulъ, ĭarâ Domnulъ Hristos, ca unъ Dumnedzău če ĭaste, ꙟsuşi cu putěrѧ sa ꙟvise mortūlъ.

Atūnče să spâmăntarâ toţi děca vâdzurâ čudesa şi ꙟvise mortulъ, mai vărtosъ să mira de putěrѧ lūi čě mare. Şi ꙟčepurâ a lăuda pre Dumnedzău şi a grâi că « mare prorocъ s'au sculatъ ꙟtru noi ş'au miluitъ Dumnedzău pre ōamenĭi săi ». Grâiĭa-l prorocъ, câči că ēra de činsteačesta nume ꙟ Izrailtěni, şi-lъ grâiĭa mai mare decătъ proročĭi č-au fostʿ mainte dinsъ penʿtru lucruri minunate če fâčě, carile nime diꙟ ōameni nu le putě fače. Penʿtr' atitě čĭudese če fâčѧ ēra cunoscūt şi ştĭutъ nū nūmai ꙟ Jidovi, če ꙟ toate laturile lumĭei. Penʿtr' ačě noi crědemъ câ Mârĭa Sa ĭaste Dumnedzău mainte de věči, ꙟtocma şi asěmenѧ şi unulъ cu pârintele čerescъ dupâ dumnedzăire, şi ačela ĭaste izbâvitorĭu lumĭei, ꙟvĭerě noastrâ şi vĭĭaţa de věči. Şi la dzua děpoi, ačela va ꙟvĭe rodulъ ōmenescъ cu bučinulъ ꙟğerului şi va aduna ꙟnaintě Mărirei Sale toate limbile şi va da căruĭaşъ dūpâ lucrulъ lui: pâcătoşilorъ muꙟca de věči şi matca focului, ĭarâ direpţilor vĭaţa de věči şi ꙟpârâţĭĭa čerĭului.

A doa parte:
Penʿtru ꙟvĭerě a toatâ lumѧ şi penʿtru slobodzirě diꙟ robĭa ačeştĭi lumi.

Ĭarâ dzicъ ca şi diꙟ-čeputъ că nemicâ nu ĭaste mai dulče 319[v] sufletului ꙟtr' ačastâ lume decătъ căndъ aude şi crěde de ꙟvĭerě morţilorъ şi de ꙟnoire ꙟtru vĭĭaţă neputredâ şi fărâ

de moarte şi de ꙟpreunarѧ sufletūlui cu trupulъ ꙟ lumĕ če va să hïe. Penʿtr' ačĕ pururĕ ni să cade să ne aducemʿ amente dĕčѧstѧ ꙟ chipulъ a neşte robi. Că ş'ačeѧ fïindъ ꙟ-chisori şi ꙟ robïi grĕle, totʿdĕūna şi dzua şi noaptĕ gânʿdescъ de slobodzïïa sa şi de casa şi moşïѧ sa. Aşѧ şi noi să gănʿdim totʿdĕūna de ꙟvïerĕ şi de slobodzïѧ noastrâ, câ ačĕѧ ne va slobodzi pre noi de scrъbele şi de grijile aceştïi lumi şi de moarte şi de putreğune. Câ noi ꙟcâ simʿtemъ ca ꙟtr'o robïe ꙟtr'ačastâ lume, pre mijlocъ de duhuri rrĕle şi vrâjmaşe. Niče dănăōarâ n'avemʿ veselïe deplinъ. Putemʿ şi noi să dzičemʿ cu ačei trei ōtroči, cănʿdъ au fostъ robi ꙟ Vavilonъ: «Cumʿ vomʿ cănta căntarѧ lui Dumnedzău ꙟ ţarâ streinâ?», că cu adevăratʿ ačastâ lume ĭaste streină. Nu ĭaste a noastrâ, če simtemʿ nemĕrniči priꙟsa. Că n'avemʿ aičĕ četate stâtătoare, če čĕѧ če vine să ō čercâmъ să ō aflâmъ, că ačĕѧ ĭaste moşïѧ noastrâ čĕ stâtătoare. Penʿtr' ačĕ nemicâ să nū avemʿ mai de činʿste ꙟ častâ lume decătʿ moşïѧ vĕcului če va să hïe şi |
320ʳ decătʿ veselïѧ ačĕ adevăratâ. Dĕčasta să ne aducemʿ amente şi cu ačĕstѧ să ne veselimʿ sufletele noastre, gândindъ de moarte şi de vïïaţa čĕ fără de moarte. Că ačĕstѧ sămʿtъ porţile priꙟ carile vomʿ trĕče la vïïaţa čĕ de vĕči ꙟ vĕculъ če vine, şi ačĕstѧ porţi stau ꙟprotiva noastrâ. Ūna diꙟse ĭaste groznicâ şi cu durĕre, če ĭaste moartĕ carĕ duče trupulъ ꙟ pâmăntъ şi ꙟ putreğune. Alta foarte vĕselâ şi frumoasâ, če ĭaste ꙟvïerĕ, carĕ duče pre noi diꙟ-tunĕrecъ ꙟ luminâ, diꙟ moarte ꙟ vïĭaţâ, de pre pâmăntъ ꙟ čerĭu.

Penʿtr' ačĕ şi dzua şi noaptĕ să ne aducemʿ amente dĕčѧ şi ꙟ vïĭaţâ curatâ şi fără de pâcate să petrĕčemʿ. Şi să ne gătămʿ de moarte şi de ꙟvïere, şi să ne podobimʿ sufletele noastre cu toate podoabele čĕle sufleteşti şi cu toate faptele čĕle bune. Atunče vorъ lumina bunâtâţile tale ꙟnaintĕ gloatelorъ ꙟnğereşti şi ꙟnaintĕ a toatâ lumĕ, şi te veri veseli cu direpţïi ꙟtru veselïe neꙟčetatâ, ꙟtru binele ačela carele niče ochi l-au

vădzutʿ, niče ūrechi l-au audzitʿ, niče la inimâ au ꙟtratʿ, ꙟtru ꙟpârățiѧ čĕ de sùs a čerĭului, carĕ noi toți să o dobănʿdimʿ penʿtru darulʿ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, a câruĭa-i toată ținĕrѧ și slava și činstѧ, depreună cu părintele și cu duhul svăntʿ, acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči de vĕči. Aminъ.

---

43. Dumeneca a doâdzeči și ūna.

Єѵангеліє ѿт Луки, зачало ле̃.

Cumu-i plugarĭulъ čela če arâ pâmântulъ, căndъ va să samene sâmănța, atunče mainʿte tremite nâmițïi săi pre pâmănturi de sapâ spinïi și ară pămăntulъ, dup' ačĕ scoate și sămănța diꙟ jitnițâ de ō samănâ, și ačastâ sămănțâ trupascâ să asamănâ čeii sufletești. Că dĕičѧ luâ pildâ și Hristos de sâmănța cuvăntului lui Dumnedzău, căndъ vrū să-lʿ [1] samene pre pâmăntulъ čelъ ꙟțelegâtorĭu a inimïei ōmenești. Atunče tremise slugile sale, patrïarșïi, lĕgѧ, proročïi, ca să sape mainte spinïi pâcatelorъ și ꙟchinâčĭunѧ ïdolilorъ diꙟ sufletele noastre. Dup' ačѧ ꙟsuși Dumnedzău veni să samene sâmânța sa, cumʿ audzimъ acmū mai chĭarъ diꙟ svănta

Єѵангеліє ѿт Луки, зачало ле̃.

Dzise Domnulʿ pilda ačasta:

Ĕși sămănâtorĭulʿ să samene sâmânța sa, și cănʿdъ sămâna ūna cădzu pre cale și fu călcată și pasările čerĭului

[1] Tip. съ̆.

ō măꙟcară; ĭară alta câdzu pre pĭatră şi dĕca răsări veştedzi şi câči că n'avu umeğune şi pâmăntь adăꙟcь sâcâ; alta câdzu ꙟtr'unʽ mijloc de spini şi dĕca crescūrâ spinĭi ō ꙟpresurarâ; alta câdzu pre pămăntь būnь şi dĕca răsâri fâcū roădâ cu sutele. Ačĕstѧ grăindь, strigâ: «Čine are ūrechi dĕūdzitь ca să aūdzâ».

Ꙟtăѧ parte:

Penʽtru sâmănatūlь semęnţïei şi cumь |
321v pĭare trei parţi şi a patra parte nūmai
če rodĕşte.

Domnulь Dumnedzău ꙟ multe chipuri şi ꙟ multe fĕlĭuri au grijitʽ de măntuinţa rodulūi ōmenescь şi cu mare ꙟţelepčune au grăitʽ câtr' ănşi, ūneōri deşʽchis şi la arâtare, alteōri acoperit şi cu pildâ, cumʽ şi aičĕ cá de altь ōarečine grâĭaşte de sine, cumʽ au venitь diꙟ čerĭu ca ūnʽ sâmănătorĭu să sĕmene cuvăntulь bunei vestiri şi ĭa pildă diꙟ semenţele če cadʽ pre cale şi pre pĭatrâ şi ꙟ spini. Şi grăĭaşte: «Ēşi sâmănâtorĭulь». De ūnʽde aū eşit şi ūnʽde au venitь? Ēşit-au Hristos, fiĭulь lui Dumnedzău, diꙟ braţele pârintelui, diꙟ domnïѧ sa čĕ ꙟnaltâ ꙟtru robĭi săi čei de ğos, diꙟ čerĭu pre pâmăntь. Căči că noi cătr' ănsь n'amʽ putut veni penʽtru pâcatele noastre, če ꙟsuşi ačela au venitь cătră noi să mărturisĕscâ şi să spue noaâ de ꙟpârăţïѧ čerĭulūi şi de binele de vĕči. Ꙟtr' ačesta chipь cumь are hi neşte vinovaţi če stau departe denafarâ de curţile ꙟpărâteşti şi vrăndь ꙟpâratulь să-i ĭarte şi să le dĕ pače nu-i bagâ ꙟlonʽtru, če ꙟsuşь cu sine ĭase denafarâ de grâĭaşte cu nuşi, aşѧ fâcū şi Domnulь nostru Ĭsus Hristos, ꙟpâratulь mărirei de vĕči, de ēşi de la scaunulь ꙟpârăţïei sale şi veni cătrâ |

noi. Și nu pĭerdu lucrătorĭi čei răi și lĕneși carĭi-lъ pârâ- 322r
sisemʿ și ѫ loculʿ lui ne ѫchinamʿ idolilor și bodzilorъ, če cu blănʿdĕțe vorovi cu noi. Și nu numai cu cuvăntulʿ și cu ѫvățâtura če griji de noi, če ѫcâ și cu truda trudi și ca ūnʿ plugarĭu ūsteni. Că eși ѫtr' ačastâ lume ca ūnʿ plūgarĭu ѫ țarina sa să trudĕscâ, ĭarâ nu să ōdihnĕscâ, că plugarĭul nu să cade să ōdihnĕscâ. Așѧ și Mârĭѧ Sa Hristos ѫ chipulъ ūnui plugarĭu carele cu ačesta găndʿ samănâ ca niče ūnʿ grâūnțъ să nu pĭae, če toate să facâ roadâ. Ĭarâ care grâunțъ cade ѫ laturi pre cale sau pre pĭatrâ sau pre spini, ačasta nu să face cu voѧ sâmănâtorĭului. Așѧ ѫtr' ačesta chipъ și Domnulъ Hristos cu ačesta găndъ au sâmănatъ sămănța cuvăntului său, ca să nu pĭae niče ūnulʿ, če toți să sâ spăsascâ. Și ačasta ĭaste prespre voѧ lui Dumnedzău căndъ nu prĭimâscъ toți ѫtr'uѫ chipъ cuvăntulъ lui če ѫsâși arâtura, adecâ inima ōamenilorъ, ĭaste vinovatâ ѫtr' ačasta.

Cuvăntulʿ lui Dūmnedzău să ѫchipuĭaște semenței, ѫtăĭu pentr' ačasta că cumъ ĭaste aruncatâ sâmănța ѫ pămăntъ penʿtru roada și penʿtru sporĭulъ, așѧ și cuvăntūlъ lui Dumnedzău are a hi sâmănatъ ѫtru inimile ōamenilorъ. A doa penʿtru hrana să ѫchipuĭaște cuvăntulъ lui Dumnedzău semenței, că cumъ ĭase diѫ sâmănțâ hranâ trupascâ de | vĭațâ, 322v
așĕ și diѫ cuvăntulъ lui Dumnedzău ĭase hranâ sufletĕscâ ѫtru vĭața de vĕči. A treѧ penʿtr' ačasta să chѧmâ cuvăntulъ lūi Dumnedzău sămănțâ, căči că sâmănța nū face roadâ ѫ hĭece pâmăntъ; așѧ și cuvăntulʿ lui Dumnedzău nu ѫtr' ănima fĭe-a-cărui ōmʿ face roadâ, cumъ să aratâ și ѫtr' ačastâ svănʿtă ēυanghelĭe. Ĭarâ inima cărora ō grâi Domnulʿ, care pre lesne putemʿ ști diѫ tocmala ei, că calѧ čĕ călcatâ ĭaste inimile ōamenilorъ priѫ carѧ trecъ și să petrecʿ găndurile ca neşte valuri de mare, carile ѫntrâ și esъ. Cumʿ are ѫbla penʿtr' o chervăsărĭe mŭlțime de ōameni, așѧ și ѫtr' ačĕѧ

inimâ ūn găndъ ĭase, ĭară ꙟ loculъ lui mai multe ꙟntrâ. Și ꙟntr' ačĕѧ inimâ nu sâ poate coperi să facâ roadâ cuvăntulъ lui Dumnedzău, če-i câlcatъ și stropșitъ de pičoarele găndurilorъ čelorъ rrĕle șĭ-i mâꙟcatъ de pasâri, adecâ de dračĭi văzduhului.

Ĭarâ a doa sămănțâ carѧ cade pre pămăntъ pïetrosъ și râsare curundъ, ĭară căči n'are ūmeğune, dĕca răsare soarele ĭa veștedzĕște și sacâ, ačeștѧ sămtъ carĭi cu ōsărdïe ascultâ cuvăntulъ lui Dumnedzău și cu dragu-lъ prïimâscъ și laudâ pre čela če spune. Ĭarâ vrĕme multâ ꙟtru sine nu-l ținъ, căči câ grijile și vălâșagurile cu carile sămtъ ꙟpïetrite ini-
323r mile lorъ nu lasâ să sâ rădăči|nĕdze cuvăntulъ lui Dumnedzău ꙟtr' ănși. Și sămtъ seči, de n'au ūmeğune de ūmilințâ sau de lacrâmi sau de smerenïe, ca ō pĭatră pre carѧ macarъ și râsare sămănța, ĭarâ cătʿ ō lovĕște hïerbentĕla soarelui ꙟdată sacâ. Hïerbentĕla carĕ sacâ sâmănța cuvăntului lui Dumnedzău ĭaste ačasta: Ꙟtăĭu, căndъ aude cuvăntulъ lui Dumnedzău, pânâ atunče totʿ cu dragu-lʿ prïimĕște; pănă nu-lʿ vădești de pâcatul ačela ꙟtru carele ĭaste ꙟpïetritâ inima lui, care pâcatʿ nu-i bucuros să-lъ pârăsascâ. Ꙟtr' ačesta chipъ cumu-i curvarĭulʿ căndъ aude vădinʿdъ binele altora, cumu-i tâlhărïѧ, furtușagulъ, ūčiderĕ. Pânâ atunči ascultâ cu dragъ, ĭară dĕca-lъ atinği de curvïe, ꙟtru carĕ-i ꙟpïetritâ inima lui, ꙟdatâ să mâhnĕște și să scrъbĕște și ꙟvățâtura ačĕѧ nu-i cade cu dulče. Așѧ și de alʿțĭi să ꙟțeleği a doa: pânâ atunʿče ținъ mente cuvăntulʿ lui Dumnedzău, până-i ꙟ pače de supârarѧ dïiavoluluĭ; ĭarâ cătʿ simte supârare și hïerbentĕlâ de la vrâjmașulъ, ꙟdatâ ūitâ cuvăntulʿ lui Dumnedzău. A treѧ, cănʿdъ vѧde că i-i čevași greu a râdica penʿtru ꙟvățâtura cuvăntului lui Dumnedzău, ōare ꙟtr' agonisitâ pagubâ penʿtru milostenïe če i-i a da, ōare cu sine a trudi și a posti, ačïișъ curundъ ș'ačeștѧ cadъ diꙟ-vățâtūra cūvăntului lui Dumnedzău. A patra,

căn|dъ vine priꙟși nâpaste și grije de la ꙟpârați, de la 323v
mai mari pâgânești, penʻtru lĕğe și penʻtru credinţâ, cum au venitъ pre creştini ꙟ dzilele lui Nerọnъ ș'a lui Dïōclitïïanʻ ș'altọrъ ꙟpâraţi. Ș'atunče ūnïi râbdarâ și dobăndirâ cununi de mâčenïe, alţii cădzură diꙟ credinţâ și perirâ.

A treѧ sâmânţâ câdzu ꙟ spini și crescu puţinelъ, ĭarâ dĕca să ꙟnălţarâ spinïi, ō ꙟpresurară și niče ačasta nu fâcu roadâ. Spinïi sămʻtъ avuţïѧ și čeѧ če au avĕre. De mare grije și de vălășaguri če au penʻtru dănsâ, cumʻ ꙟnĕcâ spinïi sâmânţa, aşѧ și avĕrѧ ꙟnĕcâ cuvăntulʻ lui Dumnedzău. Şi de n'are hi tlъcuitъ săngurъ Hristos cumʻ spinïi sămtъ avuţïѧ, nime n'are crĕde, căči că spinïi ꙟghiꙟpâ și vatămâ, ĭarâ avuţïѧ ꙟdulčĕște. Ĭarâ de veri socoti ꙟ če chipʻ stricâ avĕrѧ cuvăntulъ lui Dumnedzău, atunʻče veri crĕde ačesta tălʻcъ. Ꙟtăĭu, avuţïѧ fače grije ꙟ găndъ, că carïi străngъ cu lâcomïe niče dănăōarâ n'au liniște ꙟ găndъ, če totъdĕuna să ꙟmūlţescъ griji ꙟtr' ănși. Penʻtr' ačĕ ĭaste dzisъ: «Carïi vorъ să ꙟbogâţascâ, ēi cadъ ꙟ griji și ꙟ nâpăști mari». Dup' ačĕ, avĕrѧ ĭaste vrâjmașъ lucrurilorъ čelor bune, că nu poate să să roağe curatъ, fâră de gănduri, niče-șъ poate ꙟnâlţa mentĕ câtră Dumnedzău ačela če-i cuprinsъ de avuţïe nedirĕptâ[1]. | Penʻtr' ačĕ ĭaste dzisъ: «Ūnde ĭaste vis- 324
tĕrïul tău, acolọ și inima ta». A treïa, spinïi, adecă avĕrѧ, ꙟnĕcâ cuvăntulъ lui Dumnedzău cu vălășagurile če au prespre mâsurâ lacomïi[2] preğurʻ avĕrѧ lorъ. Că macarъ și ascultâ cuvăntulʻ lui Dumnedzău, ĭarâ mai multъ găndescъ de bani cumu-i vorъ adaōğe. Că čelọra če ꙟbogăţescъ cu nedireptulъ, niče dănăōarâ nu le ağunğe și acolọ cuvăntulъ lui Dumnedzău n'are locъ, căči că ĭaste ꙟnecatʻ de ačĕle griji.

---

[1] Tip недирѣптѫ. пѣи, repetându-se începutul cuvântului următor.
[2] Tip. лѫкомїи.

A dǒa parte:
Pen'tru trei parţi de sâmănţa cuvăntului lui Dumnedzău če pïare ꙟtru inimile ōamenilor şi pen'tru a patra sâmănţă če fače roadâ[1].

Dupâ pilda č-aū grâitъ Dom'nul' Hristos ꙟtr' ačastâ svăntâ ēυanghelïe, cunoaştem' câ trei parţi de ōameni pïerъ şi numai a patra parte să spâsescъ. Čei diꙟtăïu sămtъ ca ō arătură ꙟ carĕ nu ꙟn'trâ cuvăntulъ lui Dumnedzău, că le ïaste grïaţâ dinsъ. Cum' are hi ūn bolnavъ če i-i grïaţâ de bucate — şi de bolnavulъ če i-i grïaţâ de bucate, niče ō nedĕjde nu-i dinsъ — aşѧ şi de čeѧ če lï-i grïaţâ de cuvăntulъ lui Dumnedzău ō nedĕjde slabâ ïaste de spăsenïe. Ai doii săm'tъ cătrâ ascultarѧ cuvăntului lui Dumnedzău ca ō arâ-
324v turâ ꙟ carѧ, săvai şi ꙟtrâ sămănţa | şi râsare, ïarâ ꙟdatâ sacâ. Şi ačeѧ sămtъ ca neşte bolnavi carïi, macarъ şi nu lï-i grïaţă de bucate, ïarâ dĕca mânăꙟcâ ꙟ grūmadzi nu le potъ ꙟghiţi. Şi dĕčeѧ bolnavi puţină nedĕjde ïaste de sănâtate, aşѧ şi de spâsenïѧ ačestora. Ai treii sămtъ ca ō arătură ꙟ carĕ, macarъ şi ꙟtrâ sâmănţa, ïarâ roadă nu fače. Ꙟtr' ačeѧ ïaste cuvăntulъ lui Dumnedzău ca neşte bucate če nu sâ mistuescъ diꙟ pănteče, če mai multu-i ꙟgreuïadzâ decătu-i saturâ. Şi dĕčeştѧ ïaste nedĕjde ca şi de čeïalalţi. Ai patrulъ sămtъ carïi prïimâscъ cuvăntul' lui Dumnedzău cu inimi bune şi dirĕpte şi facъ roadâ ꙟtru râbdare. Pre carïi ꙟchipuïaşte Dumnedzău pâmăntului čelui bunъ, că cum' rodĕşte pâmăntulъ čelъ bunъ diꙟ puţin' mul'tъ, aşѧ ş'ačeştѧ diꙟ puţinâ ꙟvăţâturâ multe şi mari fapte bune facъ. Şi diꙟ micâ nevoinţă a lorъ, Dumnedzău le adaōğe cu mïile binele şi darurile ꙟtru ꙟpârăţïѧ čerïului şi pen'tru

[1] Tip. роаждж.

puținĕ dare acolọ-i ꙟbogâțĕște cu avuțïe čerĕscă nemâsurată. Câ cătu-i mai ꙟnaltъ čerĭul de ʼpâmăntъ, cu atăta-i mai mare și plata lūi Dumnedzău decătъ lucrulъ čelъ bunъ če lucrĭadză neștine pre lume. Și cumu-i pâmăntulъ čelʽ bunъ če rodĕște ꙟ toate vremile, așѧ ș'ačeștѧ și ꙟ răutăți, și ꙟ griji, și ꙟ fricâ, și ꙟ nevoi, și ꙟ nă|pâști, stau tare lăngâ [325r] cuvăntulъ lui Dumnedzău și lăngâ credința lui, și ačasta ĭaste roada carĕ ō facъ ꙟtrn râbdare.

Și penʽtr' ačĕ să socotĕscâ čine cumʽ ĭaste ꙟtru inima sa și čine cu če găndъ ascultâ cuvăntulъ lui Dumnedzău. Că penʽtr' ačĕ scrïe ĕѵanghelistulъ că, grăinʽdъ Domʽnulъ Hristos ačĕstѧ cuvinʽte, strigă: « Čine are ūrechi de audzitъ ca să audzâ ». Strigâ Hristos cu cuvăntulъ, cu lucrulʽ, cu vïĭața, cu moartѧ, ca să ne ꙟtoarčemʽ cătr' ănsulʽ. Strigâ čelọrъ surdzi să audzâ, strigâ čelọra če dormu ca să să trezvascâ, strigâ čelọrъ lĕneși să să simʽțâ, strigâ čelọrъ neꙟțelegâtori să ꙟțelĕgâ, strigâ čelọrъ rătâčiți să să ꙟtoarcâ, strigâ čelọrъ pâcătoși să să pocâĭascâ. Strigâ cu scripʽturile ꙟ toate dzile, cu slugile sale, cu arhïereii, cu preūțïi, cu toți ꙟvățâtorïi besĕrečei. Strigâ tuturor de toatâ vărsta, bâtrănilorъ, tinerilorъ, sânâtoșilorъ, bogaților ъ, săračilorъ. Strigâ să-șʽ aducâ amente de moarte, de dzua čĕ ꙟfricatâ a ğĭudețului și de prâpastĕ ĭadului, ūnde să vorъ munči pâcătoșii carïi nu să pocâescъ. Strigâ să-șʽ aducâ amente dup' ačĕ de ꙟpârâțïĭa čerĭului și de plata ačĕѧ če va să ō dѧ Dumnedzău ꙟtr' ačĕѧ dzi: bunâtatѧ, frâmsĕțѧ, dūlčața, ōdihna, veselïѧ, ꙟtrū ꙟpârâțïѧ čĕ de susъ a čerĭului, carĕ noi | toți să ō dobăndimʽ penʽtru mila și darul Domnului [325v] nostru lui Ĭsus Hristos, a câruѧ ĭaste toatâ slava și činstĕ și ținĕrѧ și ꙟchinâčūnĕ, ꙟpreunâ cu pârintele și cu duhūlъ svăntъ, acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči netrecuți și nesvărșiți. Aminъ.

326r
44. Dumeneca a doâdzeči și doaă.

Ꙟ mijloculь alʿtorь ğuruințe carile au ğuruitʿ Dumne-
dzău, čelorь buni bine, ĭarâ čelor rrâi râu să le plătēscâ,
acastâ ēυanghelïe de astâdzi cu pilda a doi ōameni ne aratâ
și deșʿchisʿ ne spune cumʿ fu dūpâ moarte čelui râu și
cumʿ fu čelūi bunь. Că čelʿ râu să aflâ ꙟ muꙟcâ, ĭarâ čelʿ
bunʿ ꙟ poala lui Avraamʿ. Čelʿ rău munčitь ꙟ parâ de
focь și arsь de sēte și de ūsturime, ĭarâ čelь bunь desvâtatь
și dezʿmïerdatʿ de ꙟnğeri și ōdihnitʿ ꙟ brațele lui Avraamʿ.
Și așѧ ne ꙟvățâmь diꙟtr' ačastâ svăntâ ēυanghelïe că dūpâ
ačastâ vïĭață trecătoare ꙟdatâ dĕca ēșimʿ diꙟtr' ănsâ ĭaste
altâ vïĭațâ carĕ are platâ hïe de če lucru. Dūp' ačĕ că ꙟ ĭadь
nu ĭaste niče ō odihnâ, če ĭaste muꙟcâ cūmʿplitâ totʿdĕuna.
A treѧ că Domʿnulь Dumnedzău faptele čĕle bune cu bine
326v le | plătēște, ĭarâ penʿtrū čĕle rrĕle čartă. A patra spune
că ōamenïi čei morți au milă cătrâ čei vïi și čeĭa če-s ꙟ muꙟcâ
n'are vrѧ să vadzâ pre alții cu sine acolo, cūmʿ audzimь
ꙟtr' ačastâ svăntâ ēυanghelïe.

Dzise Domnulь:
Ūn ōmʿ ōarečarele ēra bogatʿ și să ꙟbrăca ꙟ ōlofire și ꙟ
urʿșiniče și să veselïa ꙟ toate dzile luminatʿ. Ĭară un sâracь
ōarečine ēra de-lʿ chema Lazarь. Če ēlʿ dzăčѧ ꙟnaintĕ
porței lui ꙟ gunoĭu și dorïѧ să sâ sature de fărămele če
cădѧ diꙟ masa bogatului. Če și căinïi venïѧ de linğĕ ranele
lui. Și fu de muri săraculʿ și fu dusь de ꙟnʿğeri ꙟ poala
lui Avraamʿ. Muri și bogatulь și fu ꙟgropatь și-șʿ deșʿchise
327r ōchïi săi ꙟ ĭadь fiindь | ꙟ muncâ. Și vădzu pre Avraamʿ
de departe și Lazarʿ ꙟ brațele lui și strigâ de dzise: « Pă-
rinʿte Avraame, hïe-țʿ milă de mene și tremite pre Lazarь
să-șʿ ꙟtiꙟgă vărvulь dĕgetului său ꙟntr' apă și să stăꙟpere
limba mѧ, că chinuescь ꙟtr' ačastâ pară de focь ». Și dzise

lui Avraamʻ: « Fiïule, adu-ţi amente că ai luatʻ binele tâū
ꙟ viïaṭa ta şi Lazarъ aşijdere răul; deči aičĕ acmu sâ măꙟgăe,
ïarâ tu chinueşti. Ïarâ prespre toate ačĕstѧ ꙟtre noi şi ꙟtre
voi ō prăpaste mare s'au ꙟtăritʻ, ca čĕѧ če vorъ să trĕcă
dĕičѧ câtră voi nu potʻ niče dĕcolọ să vïe cătră noi. Şi ïară
dzise: « Rogu-te, părinte, ca să-lʻ tremiţi ꙟ casa părinʻţilorʻ |
mïei, că am činʻči fraṭi, să le mărtūrisască lorъ ca să nū 327v
vïe şi ē̦i ꙟtr' ačestʻ locъ de muꙟcă ». Şï-i dzise lui Avraamʻ:
« Au carţile lui Moυsị şi a proročilorʻ, deči să asculʻte diꙟşi ».
Ïarâ ēlъ dzise: « Nu aşѧ, părinʻte Avraame, če, dĕre ꙟvïe
čineva diꙟ morţi să să dūcâ la dinşi, s'are pocăi ». Şi ïară
dzise lūi: « De nu vorъ asculta de Moυsi şi de proroči,
s'are ꙟvïe neştine şi diꙟ morţi, nu vorъ crĕde ».

Ꙟtăѧ parte:
Penʻtru bogaţïi čei nemilostivi şi penʻtru râbdarѧ čelọrъ sârači.

Cu ačastâ pildâ aratâ Domnulъ doaâ čĕte de ōameni:
bogaṭïi čei nemilostivi şi săračïi čei râbdători. Că cumъ
pïerъ bogaṭïi pentru nemilostenïѧ şi să ducъ ꙟ matca fo-
cūlui, aşѧ şi čei[1] sărači să spâsescъ penʻtru râb|dare şi la 328
ꙟpărâṭïѧ de sus să ducъ de ꙟngĕri. Şi cumʻ aşѧ ꙟ zadarъ
nu pïerъ bogaṭïi, če numai čei nemilostivi, aşѧ ꙟ zadarъ
niče săračïi nu să spâsescъ, če numai čei râbdâtori şi mulʻ-
ţâmitori, carïi cu mulţămire rabdâ sărâčïѧ şi să ferescu
de toate faptele čĕle rrĕle. Ïarâ čeïa če facъ râutâṭi şi pâ-
cate, macarъ s'ară hi şi sărači, ꙟ matʻca focului de vĕči
să vorъ duče, ïarâ şi bogaṭïi carïi vorʻ fače bine vor hi duşi
ꙟ poala lui Avraamʻ de să vorъ veseli. Penʻtr' ačĕ, Domnulʻ
Hristos aratâ şi răūlъ şi binele: răulʻ pre bogatulʻ čelъ ne-
milostiv, binele pre sâraculъ čelʻ răbdătorïu. Ačestọra amăn-

[1] Tip. чѣн.

durorъ arâtâ Domnulъ și svărșitulᶜ, și loculъ: čelui săracъ și mulţămitorĭu lăcașulᶜ čelъ de susъ, ѫ mijlocᶜ de ѫngeri ѫcununat, ĭarâ čelui bogat și nemilostivᶜ ѫ ĭadъ pre mijlocъ de drači ūrăți.

Cūmᶜ spune svănta ēυangheliĭe: « Ūn ōmᶜ ōarecarele ēra bogatъ și să ѫbrâca ѫ ōlofire și ѫ urșiniče și să veseliĭѧ ѫ toate dzile luminatᶜ ». Bogatulᶜ nū-i dzise pre nume, că nu fu destonicъ să-i pomenĕscă Dumnedzău numele, cumᶜ au dzis și cu prorcoculᶜ: « Nu voĭu pomeni numele lorъ cu rostulᶜ mĭeu ». Ĭară săracului dzise pre nume ca unui dereptъ, că numele ačelora sămᶜtъ scrise ѫ carţile vĭeţii. Ѫ vrĕmѧ căndъ ēra Hristos cu trupъ pre pâmântъ, scrĭe că era de lăcuѧ ѫ Ĭerusalimъ ūn ōmᶜ anume Lazarъ, foarte 328v să|racъ, ѫnaintĕ porţii ūnui ōmᶜ bogatᶜ și nemilostivᶜ. Și dĕcolѧ au luatᶜ Domnulᶜ Hristos pilda ačasta, pre bogaţĭi čei nemilostivi če petrecᶜ ѫ hranâ și ѫ băuturâ și ѫ tot binele dĕğunsъ, ĭară pre cei săraci nu niče caōtă de sărăčĭĭa și de greutâţele lorъ. Ca și bogatulᶜ ačesta: sángurъ sâ ѫbrâca cu ōlofire și cu ūrșeniče și cu dulčaţâ mare să veselĭѧ ѫ toate dzile, măѫcârile prisosĭѧ, bâuturile cu surle și cu tămpene ѫdulčĭĭa-lъ, ğocurile și danţurile veselĭĭa-lъ, căntečele și dezmĭerdâčunele lumești desvăta-lъ, sluğile și slujničele ѫbuna-lъ, frămsĕţѧ lumĭei dezmĭerda-lᶜ, avuţĭѧ ca apa cūrrĕ-i, de toate parţile ѫgrădit de bine și de bișugъ. Ĭarâ săraculъ Lazarъ, ѫ sărâčĭe grĕ pâţindъ râu, ѫnaintĕ porţei lui ѫ gonoĭu dzâcăndъ, golъ, flâmândъ și ѫsătatъ, dzua de soare arsъ, noaptĕ de ğerъ değeratᶜ, de toţi pârăsitъ, numai de căini ѫcunᶜğurat, și ačĕstѧ toate cu blăndĕţe râbda și mulţâmĭĭa lui Dumnedzău, tvoreţului sâu.

Câruѧ dĕčești doi vom lăuda: bogatului au săracului? Ştĭū că mai mulţi vorᶜ vrѧ cu čel bogatᶜ și vorъ dziče că mai bine ĭaste a hi bogatᶜ și ѫbrăcatᶜ cu veșᶜmente scumᶜpe și frumoasâ, și a măѫca bine și a bѧ bine, și a să veseli cu

cănteče și cu scoposă frumoasă, și a să dezʿmïerda ꙟtru dulčeţile lumïei, decăt a dzăčѧ | ꙟ gunoĭu golъ și flâmăndъ. 329r
Ĭarâ socotiţi svărșitulъ amăndurorъ. Săraculъ dupâ atitѧ scărbe diꙟ gunoĭu fu dusъ de ꙟngeri ꙟ čerĭu, acolo cu nușïi ꙟ věči sâ să veselěscâ; ĭară bogatūlъ dupâ atăta bine fu dusъ de drači ꙟ matʿca focului de[1] vѧči. Ēri ꙟbrăcatʿ ꙟ ōlofire și ꙟ urșeniče, ĭarâ ca astâdzi de nâprasnă ağunsâ-lъ prinsъ sărăčïe netrecutâ și de toate râmase golъ și pustïĭu. Ꙟ locъ de slugi, dračïi-lъ tragъ ꙟ munči; ꙟ locъ de urșeniče, cu parâ de focъ ꙟbrâcatъ; ꙟ locъ de bucurïe, suspini și plănsuri; ꙟ locъ de măꙟcâri scuꙟpe și de bâuturi bune, foame și sěte; ꙟ locъ de surle și de scopose frumoase, ţipete și vaete groazniče. Atăta râmase de saracъ ꙟtr'o micâ de časъ, căt ō picâturâ de apâ n'avě pre če să cumpere.

Și pănă ꙟ dzua de astâdzi mulţi bogaţi sămtъ ca ačěѧ. Și ꙟcâ mai cū asuprâ. Că ačela měrse ꙟ mūꙟcâ câči nū děde milostenïe săracului, ĭarâ ačeștě dѧcmū ĭau sâracului ꙟcâ și če are, necumъ să-lъ miluĭascâ. Ce, cumʿ nu câōta ačela de săracʿ și milâ lui nu-i era, penʿtr' ačě fu dusъ ꙟ matʿca focului nestânsъ. Și acolo fiindъ ꙟ muꙟcâ, deșʿchisă ōchïi sâi ꙟ susъ și vâdzu pre Avraamʿ de departe și pre Lazarъ ꙟ poala lui. Și strigâ de dzisă: «Pârinte Avraame, hïe-ţʿ milâ de mene și tremite pre Lazarъ ačela carele ōarecăndъ dză|čѧ ꙟnaintě porţii mѧle ꙟ gunoĭu, flâmănʿdъ și ꙟsătatʿ 329v
și de căini ꙟcunğuratʿ și de mene nesocotitʿ. Pre ačela te rog să-lʿ tremiţi să-șʿ ꙟtiꙟgâ vărvulъ děğetului sâu ꙟtr' apâ și să stăꙟpere limʿba mѧ, că mâ munʿčescъ cumʿplitъ ꙟtr' ačastâ pară de focъ.» Atunʿče Avraamʿ nu-i râspunsâ lui să-i dzică: «Nemilostive ōame, cumʿ nu ţï-i rușine a chema de carele mainte těi scârăndivitъ și čeri milâ de la carele niče ō milâ nu ĭ-ai fâcutʿ!» Niče ūna děčěstѧ nu-i dzise.

[1] Tip. дѣ.

Ca ūn direptь și ѫțeleptь nu turburâ sufletʿ muncitʿ, că-i era destulă muѫca ѫ carѧ ēra, če măѫgăindь durĕrѧ lui dzise: « Fiĭule, adụ-ți amente de ğiudețulь lui Dumnedzău čelʿ direptь, că cu dirĕptă măsură v'au mâsuratь. Adu-ți amente că tu ț'ai luatʿ binele tâu ѫ viĭața ta. Acolo ѫ lume tĕi veselit largu și desfâtatʿ, și de toate pohtele tĕi ѫdulčitь pre voѧ inimiei tale și ѫ toate pâcatele slobodʿ ai lâcuitь. Penʿtr' ačĕ tu aičĕ te munčești și râu chinūești, ĭarâ Lazarь, dupâ atâta patimâ rrĕ č-au pâțitь, aičĕ sâ măѫgăe ѫ locuri luminate și răcuroase. Multâ goličune și multă foame și sĕte aū râbdatь, penʿtr' ačĕ aičѧ ĭaste ѫbrâcatʿ și sâtulь și vĕsălʿ, ѫ vĕči netrecuți cu ѫğerii lâcuindь. Ĭarâ tu, dupâ ačĕ viĭațâ
330ʳ cu sațĭu de tot binele și dupâ ačĕ avuțĭe multâ č-ai | avutʿ ѫ lume, aičĕ ai venit la sărăčĭe mare, câ ō picâturâ de apâ n'ai pre če cumʿpăra. Și de la noi ağutōrĭu ѫ vĕči nu veri avѧ, câči că ѫtre voi și ѫtre noi ō prâpaste mare s'au ѫtârit, cătʿ niče dĕcolọ nu pot să vĭe neștine ѫcoače, niče dĕičĕ să vĭe acolọ. »

A doa parte:

Penʿtru ѫpârțirѧ čĕ vĕčnicâ a direpțilorь diѫ čei pâcătoși și penʿtrū că să cade a crĕde scripturile, ĭară să n'așteptăm morți diѫ groapâ să ѫvĭe să ne spue.

Cătʿ stâ de departe čerĭulь de pâmănʿtь și ѫtunĕreculь de luminâ, așѧ stau de departe direpții de păcătoși. Și ѫcâ și mai pre susʿ. Că direpții sămtʿ prespre čerĭu ѫ măna lui Dumnedzău, ĭarâ pâcătoșii sămtʿ dedesuptulʿ pâmăntului ѫ ĭadь. Penʿtr' ačĕ mare prăpaste ĭaste ѫtre direpți și ѫtre pâcătoși, și mare ѫpârьțire ĭaste čelọra če sămtʿ dĕ dirĕpta lui Dumnedzău și čelọra če sămtь dĕ stăѫga. Că nime nū a ēșitь diѫ-părățiѧ lui Dumnedzău de sus să margâ ѫ ĭadь

ğos, niče diѫ ĭadъ să margâ ѫ-pârățiѧ čerĭului. Aičĕ să să rușinĕdză čeѧ če dzicʽ că munʽčile au svărșitʽ și să ĭasâ neștine diѫ ĭadъ să margâ ѫtru ѫpârățiѧ čerĭului. Că și bogatulʽ ačesta cu rugâmente čerșu ačasta și nu | dobăndi, 330v če numai če-i răspunse patrïarhulʽ Avraamʽ de-i dzise: « Fiïule, nu poate nime sâ ĭasă dĕcolo diѫ munči și să vïe aičĕ la ѫpârățiѧ čerĭului, că mare și netrecută prăpaste s'au ѫtărit ѫtre noi și ѫtre voi ».

Dĕca vădzu că nu putu dobăndi de sine de če să rugâ dĕčii de čei vïi, ѫčepu a grâi și a să ruga de dzičѧ să tremițâ pre Lazarъ ѫ casa pârinților ъ săi, să mărturisascâ a činʽči frați če are să nu vïe și ĕi ѫtr' ačelʽ locъ de muѫcâ. Către ačĕ dzise lui Avraam: « Au pre Moυsi și pre alți proroči; deči să asculte diѫșii ». Ēlъ răspuѫsă: « Nu așѧ, părinte Avraame, če, dĕre ѫvïe čineva diѫ morți să să ducă la dinșii, s'are pocâi ». Și ĭarâ dzisă lui: « Nu grijești tu atâta de čei vïi, cătʽ grijĕște Dumnedzău carele ĭ-au fâcutʽ. Mïi de mïi de ѫvățători lĕu lâsatъ: proročii, apostolïi, arhïereii, ѫvățătorïi lumïei. Čine va asculta dinșii, ačela nu va veni ѫtr' ačelʽ locъ de muѫcâ ūnde te munčești tu. Că țïe visuri și povești deșĕrte ț'au pârutъ scripturile și n'ai credzutъ; penʽtr' ačĕ ai cădzutъ ѫ če n'ai știutъ. Că dĕre ști Dumnedzău că trebuĭaște ačesta lucru, și diѫ morți are tremite marturi; če știe Domnulъ Dumnedzău că nu-i de folosъ acesta lucru, penʽtr' ačĕ au ascunsu de către noi ačĕstѧ. Că de multe ōri s'are ѫchipui dracii ѫ trupuri de ōameni morți ș'arʽ smenʽti pre mulți, și diѫtru ōameni sângūri | s'are scula amăğei și menčunoși. Penʽtr' ačĕ nѧū dzis să 331r ascultâm de proroči și de apostoli cum scrïu, că ačeĭa adevăratʽ spunъ cu duhulʽ svăntъ cui če va hi dupâ moarte.

Dĕči čine nu va asculta dinʽșii, macarъ și diѫ morți dĕre ѫvïe neștine, ѫcâ n'are crĕde. Ca și atunče Jidovïi, că vădzură morții ѫvïind, če folos le fu! Vădzură pre Lazarъ ѫvis

de patru dzile mortъ și să rădicarâ să-lˤ učigâ. Vădzurâ pre Domnulъ Hristos ꙟvisъ diꙟ morți și ꙟvïerei lui nu credzurâ. Če și pre apostoli că ꙟvïѧ morțïi, ca Petrъ pre Taviѳa și Pavelъ pre Tihicъ, căsca să-i ūčigâ. Că așĕ ĭaste necredința: nu crĕde nemărui, niče scripturilorъ, niče tocma čelọra če ꙟvïu și diꙟ morți.

Ĭarâ noi, ĭubițilorъ, cū scripturile să ne ꙟțelepțim, că ačĕlѧ spunъ adevărat. Că scriptūra ĭaste lūminâ čelọrъ ꙟtúnecați și povoață čelọrъ râtâčiți. Penˤtr' ačĕ simˤtemˤ datori să ne plecămˤ scrïipturei și ꙟvățâtorilor besĕrečei și să ascultâm ca să scâpăm de muꙟca bogatului și cu Lazarъ să dobăndim čerĭulъ, penˤtru mila și darulˤ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, a câruѧ ĭaste činstѧ și ținĕrѧ și toatâ putĕrѧ, depreūnâ cu părintele și cu duhulˤ svăntˤ, acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči nesvărșiți. Aminъ.

331v 45. Dumeneca a doâdzeči și trei.

Cumu-sъ vănturile čĕle mari, de gonescъ și râsipâscˤ nuârïi și ūmˤbra lorъ nu să poate prinde de mănˤ de ōmˤ, așѧ și lucrurile a totˤ binele lumïei, bunătatĕ și avuțïѧ, toate ꙟ fugâ fugъ și trecъ de la noi, de la ūnulъ la altulъ; avuțïѧ de la noi și noi de la dănsă. Ĭarâ moartĕ ĭaste la mijlocˤ de ꙟparte ūna dĕlạltă. Domˤnulъ științdъ că niče ūn folos nu ne ĭaste de avuțïe aičѧ pre lume, pentr' ačĕ ne ꙟvațâ să ō mutâm ꙟn čerĭu și acolọ să ō ascundem, cūm audzimˤ mai alesъ diꙟ svănta ēvanghelïe.

Єѵангеліє ѡт Лѹки, зачало ҕз.

332r Dzise Domnulъ:

Vendeți avuțïѧ voastrâ și dați milostenïe. Fačeți-vâ șïe pūngi nevechite, vistĕre neꙟpuținate ꙟ čerĭu, ūnde furïi nū

fură, niče molïile strică. Că ūnde vor hi vistĕrele voastre, acolo vor hi şi inimile voastre. Să hïe mijloculь vostru ѫcinsь [1] şi luminile voastre aprinse; şi voi să vâ asâmănaţi čelora če aştaptâ pre domnulʿ său căndь să va ѫtoarče de la nuѫtă, că deca va veni şi va bate ѫdată să-i deşchidzâ lui. Feriče de robïi ačeѧ če-i va afla domnu-său străjuindь — căndь va veni. Adevârat grâescь voaâ că sâ va ѫčinğe şï-i va pūne de va sluji lorь. Şi de va | veni şi ѫn al doile časь [2] 332v
şï-i va afla fâcănʿdь aşѧ, feriče va hi de robïi ačeѧ. Şi ačasta să pričĕpeţi, că dĕre şti domnulʿ casei ѫ če čas va veni furulь, are strâjui şi n'are lăsa să-i sape casa sa. Aşѧ şi voi să hiţi gata, că nu ştiţi dzūa, niče časūlь ѫ carele va veni fïïulь ōmenescь.

Ѫtăïa parte:
Penʿtru să nu him lacomi să ѫbogâţimʿ aičĕ, če să tremitemʿ ѫ čerïu avuţïѧ noastrâ.

Străѫsoarĕ cu lâcomïe ōprĕşte Domnulь Hristos, arâtăndь noaâ câ nu simtemь lâcuitori ѫtr' ačastă lume, če ne ïaste a lâcui ѫ čerïu; deči strănsoarĕ cu lâcomïe şi avuţïѧ slujĕşte noaâ numai ѫtr' ačastâ lume, ѫ puţinâ vrĕme. Pentr' ačĕ Domnulь Hristos ne ѫvaţâ să ne grijimь de čĕle vĕčniče, ïarâ nu de čĕle trecătoare.

Ѫtr' alt [3] chipь aratâ Domnulь Hristos că avuţïѧ ïaste amâğitoare, căči că să stricâ şi | pïare aičѧ pre lume de ruğinâ 333r
şi de molïi, şi de furi, şi de tâlʿhari. Deči ѫ zadarь va nedejdui neştine ѫ lucru ca ačela če pïare. Ïarâ penʿtru că ѫ trei lucruri dzače avuţïѧ: ѫ bani, ѫ veşʿmente, ѫ pïetri scuѫpe, penʿtr' ačĕ Domnulь ačĕste trei lucruri aratâ de

[1] Tip. ѫнчнсь. [2] S'au omis cuvintele: *sau în al treile ceas.*
[3] Tip. ѫтрал.

spune că banïi să strică de rugină, și chelʿtuinʿdu-să vrĕmѧ-i svărșĕște, veșʿmentele molïile le mânăѫcâ, pïetrile čĕle scuѫpe, če niče ruginescъ, niče molïile le mânăѫcâ, de furi și de tălhari pïerъ. Și toate trecъ. Deși sămʿtъ ōmului de trĕbâ ѫtr' ačastâ lume, cu lăcomïe totʿ să nu străngâ, če nuĩmai cătʿ să-i sosascâ hranâ și ѫbrâcămente, ïarâ dĕčïi să dĕ ѫ măna săračilorъ, besĕrečilorъ, rugătorilorъ, ca să afle ѫ čerïu.

Cătr' ačĕ avuțïѧ ačeștïi lumi are ūn bine amâğitorïu, carѧ niče lĕcъ poate ōmulъ să nu ō ïubascâ. Ĭară cumu-i amâğitoare avuțïѧ, spune svănta scriptură. Manașïѧ, ѫpâratulъ jidovâscъ, fu ѫpâratъ mare și vestitʿ; dup' ačĕ fu robъ ѫ legătura Vavilonului. Așijdere Adonivezecъ ѫpârat, carele prinsĕse șĕptedzeči de ѫpărați, de le tâïasâ dĕğetele mănilorъ și a pičoarelorъ și să hrânïѧ suptъ masa lui cu fâräme če cădĕ diѫ masa lui, ïarâ mai apoi če fâcūse ēlъ ačelora, așѧ și ēlъ pâți. Deči de ïaste atăta de amâğitoare avuțïѧ,
333v bine au grăitʿ | Pavelъ apostolъ dĕū dzisъ: « Nime să nu-șъ pue nedĕjdѧ ѫtr' avuțïe nestâtătoare, če cu mila și cu milostenïѧ și cu ağutorïulъ[1] la neputinčoși să agonisimъ vistĕre ѫ čerïu la Dumnedzău ». Ĭarâ ačĕstѧ cuvente nū lĕu grâitъ Domnulʿ cătrâ čeѧ če agonisescъ diѫ dreptъ și cu căt au slujescъ lui Dumnedzău, č-au grâitъ cătră čei lacomi dĕu dzisъ: « Ūnde vor hi vistĕrele voastre, acolo vor hi și inimile voastre ». Că ūnde ïaste găndulъ lacomului să ïa, să străngă, să țïe, să nu dĕ niče șïe, niče altora, acolo-i toatâ inima lui și toatâ nevoința lui. Penʿtr' ačĕ Pavelъ apostolъ dziče că lăcomïѧ ïaste ѫchinare idolĕscâ, că cumъ au fost čelora če s'au ѫchinatъ idolilorъ totъ găndulъ și toatâ nedĕjdѧ ѫn'tr' ačei idoli, așѧ și lacomului totъ găndulъ și toatâ nedĕjdѧ-i ïaste ѫ bani și ѫtr' avuțïe.

[1] Tip. аџоторюлъ.

Deči așѧ să ne grijimь aičě pre lume, cătь să nu pĭardemь čěle čerești penʻtru čěle pementești. Penʻtr' ačě și Domnulь Hristos ne aduče amenʻte și ne dâ grije să nevoimь mai multь penʻtru čěle věčniče decătʻ penʻtru čěle trecătoare. Cu ruga și cu postulʻ și cu milosteniĭѧ să adunâmʻ șĭe vistěrĭu ꙟ čerĭu. Că știmь că goli amь ēșitь diꙟ zgâulь maičei noastre, goli ne vomь și duče ꙟtr' ačela časь căndь moartě pre ꙟpâraţi și pre domni cu čei sărači pune asěmeně. Și du|pâ moarte, acolo ūnde va hi vistěrĭulь nostru, acolo 334[r]
vor hi și sufletele noastre. Că cūmь sămtь čeѧ če au pre lume vistěre de bani, toate căte vorь ꙟtr' ačastâ lume pre, lesne dobăndescʻ, și četăţi și sate și slugi, așѧ și tū, creștine de veri avě vistěrĭu de fapte bune ꙟ čerĭu, toate căte frămsěţe čerești veri vrѧ, pre lesne le veri dobăndi, și a te veseli cu ꙟgerĭi, și a prâvi pre Dumnedzău, a lâcui ꙟ curţile čerĭului și a vĭeţui ꙟ vĭĭaţâ fără de moarte, ꙟtru slava și činstѧ și mârirě ꙟpârăţĭei lui Dumnedzău.

A doa parte: Penʻtru cumь să cade noaâ să himь pururě gata la venirě lui Hristos, Domnului nostru.

Dup' ačě dzise Domnulь: « Să hĭe mijločele voastre ꙟčinʻse și luminele aprinse ». Aičě ꙟděmnâ Hristos, fĭĭulь lūi Dumnedzău, să himь pururѧ gata ꙟtru tămpinarѧ lui, cănʻdь va veni al doile rărndь. Să himь ꙟčinși, adecâ trěji și gata câtră ēșirě diꙟtr' ačastâ lume ꙟtunecatâ și cu scrъbe ꙟ ţara čě fâgăduită noaâ de Dumnedzău și de proročĭi lui. Și luminile să hĭe aprinse ꙟ mănule noastre, adecâ să avemʻ lĭubovь aprinsь cătrâ Dumnedzău și cătrâ děproapele nostru, să ardzâ și să | luminědze faptele noastre ꙟ lume. Să 334[v]

nu dorъmimъ ꙟ somnulъ pâcatelorъ, če să făčemʽ ca şi robïi čei ꙟţelepţi carïi, dĕca vine domʽnulʽ lorъ diꙟ nuꙟtâ şi bate ꙟ uşe, ꙟdată-i deşʽchidъ lui. Penʽtr' ačĕ, feriče de robïi ačeѧ če, căndъ vine domnulъ lorъ, aflâ-i fâcăndъ aşѧ.

Cu ačasta pildâ ne ꙟdĕmnâ pre noi Dumnedzău ca să himʽ pururѧ gata cu fapte bune, să stâmъ cu pocăinţă adevară, să ne grijimʽ de mântuinţa noastrâ. Nu numai [1] ꙟ časulъ čelъ diꙟtăĭu a tinerĕţelorъ, če şi ꙟ čela alʽ doile a bătrănĕţelorъ să hïi gata cu pocâinţă. Cu cătъ greşeşti, cu atăta te pocăѧşte şi cu toatâ inima ta jelĕşte pâcatele tale. Răsipĕşte pâcatele tale cu milostenïѧ, ꙟnâlbĕşte sufletulъ tâu cu lacrămile, ispoveduĭaşte greşĕlele tale lui Dumnedzău şi duhovnicului, ꙟtoarče-te diꙟ râutâţi şi te pârăsĕşte dĕ greşirĕ, cadzi cu rugâ şi cu lacrămi ꙟnainʽtĕ lui Dumnedzău. De căte ōri s'ai greşi, dĕtătĕ ori să făči aşѧ şi ꙟtr' ačesta chipъ să aşteţi, časulъ morţei şi venirĕ Domnūlui tâu.

Ĭarâ nu ꙟdelunga pocăinţa pânâ măine sau pânâ poimăne, că nu ştïi pănâ măine če ţi să tăꙟplâ. Că şi până ꙟ căntatulъ cocoşilorъ poate să te tăꙟpine moartĕ negata şi la ğudeţulъ lui Dumnedzău să te tragâ legatʽ de pâcate.
335r Mai bine să ꙟdelunği răulъ pănă | a doa dzi, decătъ binele. Că aşѧ facъ mulţi: căndъ vorъ să facâ cuiva rău sau să ōsindĕscâ pre čineva sau altъ pâcatъ să facâ, ēi fac acmū; ĭarâ căndu-i să facâ čeva bine, să dĕ milostenïe, să slujascâ lui Dumnedzău, să să pocâĭascâ, ꙟdelungâ pănă măine, poimăne. Ĭarâ măine vine dïavolulъ ca unъ furъ meşter şi furâ de la dănşi če s'au ğuruitъ şi aşĕ-i ꙟdelungâ de faptele čĕle bune de mâine poimăine, diꙟ tinerĕţe pânâ la bâtrănĕţe, de la bâtrănĕţe pănă la moarte, şi aşĕ-i amâğĕşte pănă-i apucâ moartĕ negata. Ĭarâ Domnulъ Hristos nu aşѧ, če ca unъ adevăratъ izbâvitorĭu şi de vïiaţâ dătâtorĭu

[1] Tip. нѹмн.

ne ꙟvaţâ şi ne svâtuѧşte pre noi să himь gata, că nu ştimь
dzua, niče časulь ꙟ carele va veni fiĭulь ōmenescь şi va
ğudeca ꙟ direptate. Pâcătoşilor şi čeloṛa če nu s'au pocâitь,
cu munči şi cu pedĕpse le va plâti, ĭarâ čeloṛь buni şi trĕji,
če-i vorь deşchide nūmai cătь, va ꙟtra la dănşi cu pârintele
şi cu duhulь svăntь şi va lâcui cu nuşi şi va čina cu nuşi
ꙟtru ōdihna veselĭei čeii de vĕči. Şĭ-i va scoate diꙟ-tunĕrecь
ꙟ luminâ şi diꙟ moarte ꙟ viĭaţâ, la Ĭērusalimulь čelь de
susь, la ꙟpârăţĭѧ čerĭului. Şi va ştĕrğe toate lacrâmile diꙟ
ōchĭi lorь şĭ-i va ꙟpreuna cu ꙟnğerĭi, ꙟtrū minunatâ ve-
selĭe şi ꙟtru bucurĭe vĕčnicâ | a vĭeţui. Ō, mare şi minu- 335v
natâ a ta slujbâ, Dōamne Ĭsuse Hristoasē, če slujeşti noaâ,
roṛbiloṛь tâi! Slava şi mârĭѧ ta cu pârintele şi cu duhulь
svănt^{c}[1], acmū şi pururѧ şi ꙟtru vĕči nesvărşiţi. Aminь.

---

46. Dumeneca a doâdzeči şi patru.

Čine diꙟ crediꙟčoşi nu să va mira de binele čelь mare a lui Dumnedzău, carele ca neşte râuri diꙟtr'un izvorь mare să varsâ şi adapâ şi ōameni, şi dobitoačele, şi fĭeri, şi curate şi necurate. Aşѧ şi de la Hristos, izvorulь binelui de vĕči, să varsa râuri mari de măntuinţâ sufletelorь, nu numai Jidovilorь, če şi pâgănilorь čelōra če merğѧ la dănsь. Ꙟ če chipь dobăndi şi boĭarinūl^{c} Iairь şi fâmĕѧ čĕѧ če-i currĕ sinğe, şi alte nâroade toate căte urma dupâ Mărĭa Sa, cumь audzimь mai chĭarь diꙟtr' ačastâ svăntă

---

[1] Tip. свѣⷧ҃т.

336r Єѵангелїе ѿт Лꙋки, зачало лд҃.

Ꙟtr' ačĕѧ vrĕme ūnь ōmь ōarečine veni cătră Ĭsus; numele lui Ĭairь. Şi ačela ēra boĭarinь săborului. Şi cădzu la pičoarele lui Ĭsus şi-lь ruga priꙟsь să ꙟtre ꙟ casa lui, că avѧ numai ō fată fečoară ca de doisprădzĕče ai şi ačĕѧ murïïa. Şi merĝѧ cu nūsь nâroade mūlte şi-lь ꙟpresura. Şi adecâ ō fâmѧe če-i currĕ sinĝele de doisprădzĕče ai, če ѧ adâvăsise vračilorь toatâ avuţïa şi nū putu niče de unulь să să tâmăduĭască. Şi veni denapoi şi să atinse de poalele veşmentelorь lui şi ačïişь stâtū cūrărѧ sinĝelui ēi.
336v Şi dzise Ĭsus: «Čine | ĭaste čela če să atinse de mene?» Ĭarâ lepădăndu-se toţi, dzise Petrъ şi čeѧ če ēra cu nūsь: «Ꙟvâţătoriŭ, nâroadele te cuprindь şi te străngь, şi grâeşti: «čine să atinsâ de mene?»!» Ĭarâ ēlь dzise: «Atinse-se ōarečine de mene, că ēu simţïïu putѧrѧ če ēşi deꙟ mene». Ĭară dĕca vădzū fâmĕѧ că nū să va putѧ ascūnde, tremurănd, veni şi cădzu ꙟnaintѧ lui, penᶜtrū vina če să atinsĕse dinsьᶜ şi spuse lui ꙟnaintѧ tuturor ōamenilor cum s'au tâmăduit de nâprasnă. Ĭară Mârïïa Sa dzise ēi: «Cutĕdzâ, fatâ. Credinţa ta te izbâvi. Du-te ꙟ pače.» Ꙟcâ grâindь Mârïïa Sa,
337r veni ōarečine de la boĭarinulᶜ săborului şi spūse lui[1] | c' «au muritь fata ta; nu trudi ꙟvăţâtoriŭlь». Ĭarâ Ĭsus dĕca audzi râspunse lui şi grâi: «Nu te tĕme, numai če crĕde şi va hi vïe». Şi dĕca venirâ ꙟ casâ, nu lâsă pre nime să ꙟtre, numai pre Petrъ şi pre Ĭacōvь şi pre Ĭōanь, şi tatâlь fĕtei şi ꙟmă-sa. Şi plăñĝĕ toţi şi glâsïѧ. Ĭarâ ēl dzise: «Nu plăñĝereţi, că n'aū mūritᶜ, če doarme». Şi-lь ōcârăѧ prinᶜsь, ştïindь c'au muritь. Ĭarâ ēlᶜ dĕca scoase afarâ pre toţi, ō luâ de mănă şi ō strigâ: «Fečoară, scoalâ!» Şi să ꙟtoarsâ sūfletulь ēi şi ꙟvise atunčeşь, şi dzise să-i dĕ ēi să mânâꙟče. Şi să mirară părinţïi ēi, ĭară ēl dzise să nu spue nemărui de če s'au făcut.

[1] Tip. лꙋи каꙋ мꙋ, repetându-se începutul paginii următoare.

ꙟtăĭa parte: 337[v]
Pen'tru[1] scărbele și nevoile če silesc'
pre noi a ne ꙟtoarče cătrâ Dumnedzău și
pen'tru credin'ța fâmei čeiѧ če-i[2] currĕ
sinğe[3].

Diꙟ tinerĕțele noastre găndulь hĭecârụѧ de noi trağe cătrâ păcatь și firѧ noastrâ ĭaste lunecâtoare spre răutăți, ūrmăndь greșĕlei strămoșilorь noștri čelorь diꙟtăĭu zidiți. Pen'tr' ačĕ Domnūlь Dumnedzău sloboade pre noi scărbe și nevoi multe, ca pen'tru ūnele ca ačĕlѧ să ne aducemь amente și să năzuimь cătrâ Dumnedzău. Că de n'are hi pūsâ de la Dumnedzău ačasta zâbalâ ꙟ gura rodului ōmenescь, ca unь calь ağerь are alerga câtrâ pâcate și niče dănăōarâ nu ș' arâ aduče amente de Dumnedzău. Că mulți, petrecăndь ꙟ binele și ꙟ dulčața lumĭei slobodzi, ūitâ pre Dumnedzău, ĭarâ dĕca vinь[4] priꙟșĭi nâpăști și greutâți, atūnče să ꙟtorcь cătrâ Dumnedzău. Ca și prĕčest boĭarinь, moartĕ fĭei sale ꙟtoarsâ-lь cătrâ Hristos; pre fâmĕѧ če-i currĕ sinğele, boala ēi ꙟtoarse-ō. Așĕ și alte nâroade, ūnĭi pentru rane și pen'tru boale, alțĭi pentru alte nevoi če avĕ de la dĭavolulь, venĭѧ deꙟ laturi de departe, căči că Domnulь Hristos multe | čudese fâčĕ. Cu cuvăntulь numai, dračĭi 338[r]
diꙟ ōameni gonĭѧ și toate boalele tămâduѧ.

Ačĕstѧ audzăndь boĭarinulь Iaĭ̈rь, mai-marele săborului, și elь veni la Hristos și câdzu la pičoarele lui și să ruga cu lacrămi ca să margă ꙟ casa lui și să tâmăduĭascâ ō fatâ a lui če să svărșĕște. Ĭarâ Domnulь nu să apârâ de rugâmentĕ lui, če-i ğurui că va mĕrğe și ꙟdatâ purčasâ dup' ănsu. Ō, prĕ slâvitâ minune! Dumnedzău purčasâ dupâ ōmь, că pen'tru ōmь să pogorâ pre pâmăntь și ca ūnь ōmь călători ꙟ casa lui Iaĭ̈rъ. Și mul'te nâroade mârgăndь dup' ănsь

[1] Tip. пеꙟтрꙋ къ. [2] Tip. чен. [3] Tip. сннџе. [4] Tip. винь.

nâvâlïѧ de-lʿ ꙟpresura, ūnïi penʿtru să-l vadzâ, alţïi penʿtru să să atingâ dinsʿ să să tâmădūïascâ. Atūnče şi ō fâmĕe fïindь bolnavâ prespre samâ şï-i cūrrĕ sinʿğele de doisprâdzĕče ai, şi la mulţi vrači să cheltūise şi nemicâ nu folosise, če ꙟcâ mai ꙟ râu câdzuse, atunče şi ѧ veni la Domnulʿ Hristos cu alte nâroade. Şi nu ꙟdrъzni să stĕ ꙟprotiva fĕţei lui şi să spue boala sa, de ruşine, če diꙟdărâptь merğѧ şi găndïѧ ꙟtrū sine de dzičѧ: « De ïaste ačesta ōmь direptь şi fâcătorïu de minuni şi dâ sânâtate bârbaţilor şi fâmeilorь şi fĕtelorь, vamâşilorь şi pâcâtoşilorь, şi ēu ꙟcâ mă voïu atinʿğe de poalele veşʿmentelorь lui şi mâ voïu vendeca
338v de boala mѧ, macarь că şi sămtь fâmĕe | necuratâ ». Şi aşѧ veni diꙟdărâptь şi să atinse de veşʿmentele lui şi ꙟdatâ să vendecâ şi stâtu curărĕ sinʿğelui ēi. Penʿtr' ačĕ Domnulь dzise: « Čine să atinʿsă de mene? » Şi ꙟčepurâ atunče toţi a să lepâda, ïarâ Petrъ dzise: « Doamne, nâroadele să decâsescʿ şi te ꙟpresură, şi Mârïa Ta dziči: « čine sâ atinse de mene? » !» Ïarâ Mărïѧ Sa dzise: « Ōarečine să atinse de mene, că eu simʿţïïu putĕrѧ če eşi diꙟ mene ». Atunče, dĕca vădzu muïarѧ că şti totʿ şi temându-să să nu sâ mănïe bunulь vračʿ şi să să ꙟtoarcă boala ïarâşi priꙟsâ, să spărïe şi tremurăndь de fricâ vădzū că nu să va ascunʿde, niče să va putѧ tâgădui. Câdzu ꙟnaintѧ Mârïei Sale şi spuse de toate, cumʿ s'au atinʿsь de poalele veşmăntului lui şi cumʿ s'au tămăduitь ꙟdată de ačĕ boalâ cumʿplită. Penʿtr' ačĕ Domʿnulь ō ꙟblăndzi priꙟsâ şi frica de la inima ei goni şi dzise: « Cutĕdză, fata lui Avraamʿ, şi nu te tĕme. Cunoaşte-mă, că eu sămtь tvoreţulь tâu şi penʿtru tine ꙟ chipь de ōmь pre pâmăntь amʿ venitь ca să te venʿdeči trupĕşte şi sufletĕşte şi ꙟ locʿ de moarte vïïaţâ să dobănʿdeşti. Penʿtr' ačĕ, pasâ sănâtoasâ. »

Cu ačasta credinţâ să cade şi noaâ să ne atinğemь de trūpulь lui Hristos, să ne cumenecâmь de činstit trupulь

şi singĕle Domnului nostru lui Ïsus Hristos. Atunče cu ispovĕdanïѧ şi cu pocâinţa ѫdată | va sta curârĕ găndūrilorъ 339r
čelorъ spūrcate şi ne vomъ izbâvi de boala munčilorъ de vĕči. Şi aşѧ Domnūl Hristos te va măѫgăĭa ѫnaintѧ gloatelor ѫngĕreşti şi va dziče: « Cutĕdzâ şi vino, blagoslovitâ fata pârintelui mïeu, cu pače ѫtru ѫpârâţïѧ čerĭului. Credinţa ta te izbâvi cu izbâvire vĕčnicâ. »

A doa parte:
Pen'tru ѫvïerĕ fѧtei lui Ĭaïrъ şi pen'trū putĕrѧ dumnedzăirei lui Hristos.

Dĕca tâmâdui Domnulъ fâmĕĭa ačĕѧ če-i currĕ singe şi grâindъ Mârïѧ Sa dĕčѧ, adecâ veni ōarečine diѫ casa lui Aïrъ şi-i dzise lūi: « Nū ūsteni ѫvăţătorĭulъ, c'au muritъ fata ta ». Ĭarâ Ïsus audzi şi dzise lui: « Nū te tĕme, če numai če crĕde. Că astâdzi veri vedĕ slava lui Dumnedzău ѫ casa ta şi putĕrѧ dum'nedzăirei mĕle ō veri cunoaşte. Şi veri crĕde că ēu biruescъ cu vïĭaţa şi cu moartĕ. Ēu poruncescъ morţei şi mă ascultâ, şi ĭadul' să cutremurâ de putĕrѧ mĕ şi sufletele de nevoe le sloboade, că ēu sămtъ vïĭaţa şi ѫvïerĕ. » Şi dup' ačĕ ѫtrâ Domnulъ ѫ casa lui Aïrъ şi vâdzū plăngăndъ şi glâsindъ, şi le dzise: « Nu plăngereţi, că n'au muritъ fečoara, če doarme ». Ĭarâ čeѧ če ēra acolo rădѧ şi-ş' | bâtѧ ğocъ, că ştïѧ c'au muritъ. Ĭarâ Mârïѧ Sa 339v
scoasâ pre toţi afarâ, numai če lâsă tatâlъ şi ѫma fĕtei şi trei učeniči ai săi: Petrъ şi Ïĭacovъ şi Ïōanъ. Şi luâ de mănъ pre fečoarâ şi ō strigâ de dzise: « Fečoară, scoalâ! Ēu dzicъ ţïe, despuitorĭulъ vïeţei şi morţei. » Şi ѫdatâ să ѫtoarsâ sufletul ēi şi ѫvise atunčeş'. Şi ѫvăţâ să-i dĕ ēi să mănăѫče, ca să nu dzicâ Jidovïi c'au ѫvisъ ō arâtare. Ĭarâ nu-i adevârat, că arâtarĕ nu mânăѫcâ. Nu-i dĕde Mârïĭa Sa săngurъ să mânăѫče, če dzise pârinţilorъ ēi să-i dĕ; că aşѧ fâcū

căndь ꙟvise și pre Lazarь: dzise altora să-lь desfașe, ca să spue ēi sănguri čĭudesa și ꙟvĭerѧ. Goni Domnulь diꙟ casa lui Airь pre toți čeѧ če glâsĭѧ cu činghĭi și cu fluere, căči că nū ēra destoniči sâ vadzâ ēi lucru ca ačela. Numai če lâsă ꙟ casă să vadzâ ačĕѧ čūdesâ Petrъ și Ĭĭacōvь și Ĭōanь, ca neşte vrъhovniči și tainiči dumʿnedzăirei lui, și tatălь și ꙟma fĕtei sâ vadzâ ēi cu ōchĭi săi, să nū dzicâ c'au ꙟvisь alta ꙟ loculʿ fĕtei lorь.

Cunteni loть Domnulь să nu cumьva spue cuiva čĭudesa č-au fâcutь mainte de munči și de râstignire, penʿtrū să nu sâ arate čĭudesa lui zavistničilorь Jidovi și penʿtru za-vistĭe să cadzâ ꙟ mai mare pâcat. Așĕ să cade să fačemь și noi, căndь avemь pizmași și zavistniči: să nu arâtămь
340r lor | faptele noastre čĕle būne, penʿtrū să nū-i bâgămь priꙟșĭi ꙟ mai multâ zavistĭe și ꙟ mai ꙟ mare pâcatь.

Ꙟvise Domnulь fata lui Airь; și nu altь sufletь, če sufletulь carele au fostʿ mainte ꙟ trupь, ačela l-au ꙟtorsь ĭarâși ꙟ trupʿ. Și ca diꙟtr'uꙟ somnʿ râdicâ mortul diꙟ moarte și scrъba pârinților ō ꙟtoarsă ꙟtru bucurĭe. Ĭarâ noi vâdzăndь prĕslâvitâ čĭudesâ, că cu venirѧ lui Hristos moartĕ nu să ține ꙟ samâ de moarte, če să ține ꙟ samâ de somnь, că să răsipi putĕrѧ ēi čĕ mare de pūtĕrѧ lui Hristos, penʿtr' ačĕ și noi, fraților, să nevoim să luâm pre Hristos ꙟ casa sufletelorʿ noastre, ca și sufletele noastre če-sь moarte ꙟ pâcate să le ꙟvĭe, că hĭeče păcatь ĭaste ūčigașь sūfletului. Penʿtr' ačĕ, feriți-vâ de pâcate ca de unь șĕrpe veninatь, ca nu cumьva să te mușʿče cu veninulь pâcatelorь și să te ōmoarâ cu muꙟca de vĕči. De ačasta moarte să ne tĕmemь mai vărtosь decătь de moartĕ čĕ trupascâ, că moartĕ trupascâ ĭaste trecâtoare, ĭarâ moartĕ a doa ĭaste muꙟca de vĕči. Penʿtr' ačĕ grâѧște Domnulь Hristos ꙟ svănta ēυanghelĭe de dziče: « Nu te tĕme de čela če 'učide trūpulь, adecâ de moartĕ če omoarâ trupulь,

că sufletulъ nu-lъ poate ōmoră; če te tĕme de moartĕ carĕ și trupulъ și sufletulъ pïïarde ꙟ mat'ca focului nestănsъ ». Ačasta ïaste mu|ꙟca ïadului, ꙟ carĕ mĕrğe ōmulъ dĕca nu sâ počâѧște, če moare ꙟ pâcate. Atunče să chïamâ că moare ōmulъ ꙟ vĕči, că nu mai vïețuïaște ꙟ vïïațâ și ꙟ luminâ, če ꙟ muncâ [1] și ꙟ-tunĕrecъ, ꙟ ïadъ, dedesuptulъ pământului. Și ačasta ō grâïaște Ïōannъ Bogoslovъ « a doa moarte », carĕ ō spune Hristos că ūčide și trūpulъ și sufletulъ. Ïarâ ačasta moarte diꙟ carѧ te va deștepta Hristos ca diꙟtr'un somnъ, ca și pre fata lui Airъ, ačĕѧ nu-i moarte, če-i somnъ și mutare diꙟtr' ačastâ lume cătră a doa vïïață. Că toți svenții cu ačasta moarte s'au dusъ diꙟtr' ačastâ lume și acmū săm'tъ vïi ꙟ măna lui Dumnedzău. Cu care moarte ꙟ ispovedanïe și ꙟ pocăințâ și pre noi, Doamne, să ne spodobești, să trĕčemъ ꙟ čata svenților, ꙟ lâcașul vïilorъ, ꙟtru būcurïѧ direpților, ꙟ lūmina ꙟngerilorъ, acolo ūnde ꙟpărățești cū părintele și cu duhulъ svănt', acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči netrecuți. Aminъ. 340v

---

47. Dumeneca a doâdzeči și činči. 341r

Ꙟtăïu aratâ Domnulъ Hristos ꙟ pilda acĕștïi svente ēvanghelïi că [2] ačelъ ꙟvățâtorïu de lĕğe și cu alți mai mari cu toți ēra foarte răi și fărâ de milâ ōamenilorъ, și ēi să arâta a hi buni și direpți ꙟnaintĕ ōamenilorъ. Pen'tr' ačĕ le dzise: « Așѧ să faceți cumъ au fâcutъ și samaritĕnulъ », adecâ niče ūnūlъ de voi n'au fâcutъ milâ cu dĕproapele său cūm au fâcutъ ačĕstъ samaritĕnъ. Pen'tr' ačĕ cu toată čata lui tremite priꙟși la ūne fapte bune ca ačĕlѧ. A doa aratâ ꙟvățâtura če ꙟvațâ să ïubascâ hïečine pre Dumnedzău și dĕproapele său, care

---

[1] Tip. мѹкѫ. [2] Tip. кѫ.

ꙟvățâturâ are ꙟ sine toate scripturile leğei și čine ō fače
341v dâ-i vïïața de věči. A treѧ arată că děproapele nū | să chïamâ
ōmulь če ïaste numai deꙟtr'o semențïe de ōameni, če dupâ
fire toți simtemь děproape ūnulь altui și trebuѧște pre hïe-
carele să avemь milâ.

Єѵангелїє ѡт Лꙋки, зачѧло нг.

Ꙟtr' ačěѧ vrěme ūn leğuitorïu ōarecarele să apropïe cătrâ
Ïsus de-lʿ ispitiѧ prinsь și grâiѧ: « Ꙟvățâtorïu, če voïu fače ca
să ōčinedzь viѧța de věči? » Ïară elь dzise lui: « Ꙟ lěğe
če ïaste scrisь? Cumʿ četești? » Ïarâ elь râspuꙟsă de dzise:
« Să ïubești pre Domnul Dumnedzăul tâu de la toată inima
ta și de la tot sufletulʿ tău, și de la toată târiѧ ta și cu totʿ
găndulʿ tău, și děproapele tâu ca ꙟsuți pre tine ». Șï-i dzise
lui: « Dreptь ai răspunsь. Așѧ să fači și veri hi vïu. » Ïarâ |
342r elь, vrănʿdь să sâ ꙟdireptědze pre sine, dzise cătră Ïsus:
« Čine ïaste děproapele mïeu? » Râspunsâ Ïsus și dzise:
« Ūn ōmʿ ōarecarele să pogorăïa diꙟ Ïerusalimь ꙟ Erehonь
și cădzu ꙟ tâlʿhari. Și-lь dezbrâcară priꙟsь și-lʿ rănirâ și
să dusărâ de-lь lâsară debïa vïu. Ïarâ ūn preutʿ ōarecarele
să tâꙟplâ mârʿgăndь pre ačě cale și děca-lʿ vădzu ēlь trecu.
Așijdere și ūnʿ dïïaconь děca veni și-lʿ vâdzu priꙟsь trecu.
Ïarâ ūn samariněnь ōarecarele trecăndь veni la dănsь și
děca-l vâdzu i să fâcu milâ, și měrse de legâ ranele lui și
turnâ ūnʿtь și vinь, și-lʿ pusâ pre vita sa și-lʿ dusă la ō
342v bolʿniță și nevoi penʿtru dănʿsь. Și | a doa dzi căndь ēși
luâ doi pěniꙟği și děde bolʿničěrïului și dzise lui: « Ne-
voѧște cu nusь și če veri chelʿtui ēu căndь mâ voïu ꙟtoarče
plăti-țʿ-voïu ». Děči carele diꙟtr' ačei trei-țʿ pare că ïaste
mai děproape čeluѧ če cădzu ꙟ tălhari? » Ïară ēlʿ dzise:
« Čela č-au fâcutʿ milă cu nusь ». Și ïară dzisă lui Ïsus:
« Du-te și tu de fă așѧ! »

Ꙟtâïa parte: Penʿtru ꙟtrebarĕ leğïuitorïului și penʿtru răspunsulʿ lui Hristos cum ni să cade a ïubi pre Dumnedzău și pre dĕproapele nostru.

Fariseii și cârtularïi și toți ꙟvățătorïi lĕgei jidovești audzïѧ că Hristos ꙟvață de vïața de vĕči și de ꙟvïerѧ morțilorъ. Penʿtr' ačѧ și leğuitorïulъ ꙟtăïu ꙟtrebâ penʿtr' ačasta: če va fače ca să aibâ vïața de vĕči? Că ꙟ leğĕ lui Moυsị prorocъ necăiri nu ïaste scris de vïïața de vĕči, și penʿtr' ačela lucru ꙟvâțătura lui Hristos | să arăta a hi minunatâ și neaudzitâ. 343r Dĕčasta să mira și leğuitorïul și găndïѧ că de ꙟvață Hristos ꙟvățăturâ noaâ ca ačĕѧ de vïața de vĕči, carѧ pănă ačïi nu s'au audzit, poate hi că dâ și lĕğe alta noâ ꙟprotiva leğei lui Moυsị, și lĕğѧ ačĕѧ carĕ va hi ꙟprotiva leğei lui Moυsị nu ïaste de la Dumnedzău. Pentr' ačĕѧ dzise: « Ꙟvățâtorïu, če voïu fače ca să dobăndescʿ vïïața de vĕči? » Și cu ačastâ ꙟtrebare dulče vrĕ ꙟ čeva să-lʿ venĕdze, să-lъ poatâ ōborâ că ꙟvață ꙟprotivâ leğei vechi, să-lʿ vinuïascâ, să râdiče priꙟsʿ pâră și vrajbâ.

Ïarâ Hristos, ca čela če ști toate, vădzu vicleșugulъ și meșterșugulъ leğuitorïului ačelụѧ, că nu ꙟtrĕbâ cu adevăratʿ de vïïața de vĕči, če mente. La lĕğѧ lui Moυsị tremise-lʿ priꙟsъ, ca și vicleșugulъ lui să să arate, și zavistïѧ să-i potolĕscâ, și măndrïѧ să-i plĕče; șï-i aduse lui amente penʿtru care lucru ïaste ğuruitâ ꙟ lĕğѧ čĕ vѧche vïïața de vĕči aičѧ pre lume și care ꙟvățăturâ ïaste mai mare. Ïarâ ēlъ, ca ūn ōrbъ ꙟdireptatъ pre ō cale, râspunsâ direptъ de dzise:

« Să ïubești pre Domnul Dumnedzâulʿ tâu de la toatâ inima ta și de la totʿ sufletulъ tău și de la toatâ târïѧ ta și de la tot găndulʿ tău, și dĕproapele tău ca ꙟsūți pre tine

de la toatâ inima». Cum' are dziče: nu cu inimâ ꙟdoitâ,
343ᵛ niče cu inimâ ꙟtinatâ și necuratâ, če cu inimâ de|plinь curatâ și neꙟdoitâ de ačela săngurь să te temi și ꙟtr' ănsь să nedejduești și toatâ ascultarĕ inimïei tale lui să ō pleči.

Dup' ačĕ: « de la totʿ sufletulь », că spunь că lâcașulь sūfletūlūi ĭaste ꙟtr' ănimâ, care parte ĭaste ꙟtăĭu ꙟ ōmь, carĕ ꙟvïe mainʿte și moare mai apoi. Penʿtr' ačĕ Dumnedzău va să aibâ pre ōmь cū totūlь, și cū inema carĕ ĭaste casâ sufletului, și cu sufletulʿ carele ĭaste domnь și lâcuitorĭu ꙟtru inimă, penʿtru să nu hïe ꙟ ōmь nemicâ despărţit de lĭubovulь lui; cătʿ și toate puterile sufletului čĕle mai denainte să le ꙟtorči spre činstĕ lui Dumnedzău, cumu-i mentĕ, voѧ, adučerĕ amenʿte, cu toate sâ slujești lui Dumnedzău deplinʿ și să-lь laudzi.

A treѧ: « cu toatâ tărïѧ ta ». Nu va Domnulь Dumnedzău să lase nemicâ slobod de la lĭubovul său, niče diꙟ partѧ sufletului, niče diꙟ partѧ trupului, če cu totulь va pre ōmь să-lь aibâ. Şi nu ꙟdzise « cu totʿ trupulь », că deşʿchis e ūnde dzise « cu toatâ tărïѧ ta », că trupulь totʿ ꙟtru târïile če are dz[illegible]. Nu numai trupulь și sufletulь če lĕgâ Dumnedzău cătră lĭubovulь său și cătrâ slujba sa, če și târïѧ și putĕrѧ și vărtutѧ va să ō aibâ șïe, ca să hïe ōmulь cu toate poddanicь și slugâ lui Dumnedzău, ca čeluѧ de la carele are toatâ firѧ și ağutorĭulь.

344ʳ A patra: « cu tot | găndulь tâu ». Găndulь ōmului are scaunulь său ꙟ capь, că acolѧ șĕde mentĕ și ꙟţelĕğerѧ diꙟ carѧ purčĕde ꙟţelepčune și ștïința și ꙟvățâtura și pričĕperѧ și toatâ slobodzirѧ și ōprirѧ găndurilorь, și cunoașterѧ tuturor lucrŭrilorь căte să audʿ și căte să găndescь și căte să grăescь cu liꙟba, alĕğere binele diꙟ rău și răūlь diꙟ bine, vrĕrѧ, pohta, dragostѧ, mănïѧ, nedĕjdѧ, frica, lĭubovulь. Ačęstѧ și ș' alte isprâvi de trĕbâ mentѧ le svătuĭaşte, carĕ are scaunulь său ꙟ capulь ōmului.

Deči vedzi, ō, oame creştine, căndъ veri ĭubi pre Dumnedzău, cu toate căte are sufletulъ ōmului de la Domnulʿ Dumnedzău, dĕčĭi cu toate te pleči şi te logodeşti lui Dumnedzău. Aşijdere şi pre čei dĕproape ai noştri să-i ĭubimъ ca şi pre sine; pre scurʿtъ să dzičemʿ: če nu-ţʿ plače ţïe altuѧ să nu fači. Ĭarâ dĕproapele nostru ĭaste tot ōmulъ če-i trebuѧşte milâ şi ağutorĭu de la noi, şi carele fače milâ cu nusъ ačela-i ĭaste mai deproape, cumʿ şi Domnulъ Hristos arâtă ačelui leğuitorĭu măndru de dzise: « Adevăratъ direptъ grăişi. Če de veri să hïi vïu cu vïĭaţa de vĕči, fâ milâ cu dĕproapele tâu. » Ĭarâ ēlъ cu mănъdrïe râspunsă şi dzise: « Darâ čine ĭaste dĕproape mïe? » Hristos arâtă lui cu pildâ că totʿ ōmul če-i trebuĭaşte ağutorĭu şi milâ de la dănsu | ĭaste lui dĕproape, de dzise: « Ūn ōmъ ōre- 344^{v}
carele să pogorăѧ diѫ Ĭerusalimъ ѫ Ērihonъ; če ēlъ câdzu ѫ tâlhari şi-lʿ dezbrăcarâ priѫsъ şi rane-i fâcurâ şi-lʿ lăsarâ dĕbĭa vïu ».

A doa parte:
Penʿtru câdĕrѧ lui Adamʿ şi penʿtru Domnul Hristos, cumʿ l-au râdicatʿ diѫ câdĕre şi l-au pusъ pre alʿ sâu dobitocъ şi l-au dusъ ĭarâşʿ de ūnde aū câdzūtъ.

Ōmulъ ačeĭa č-au pogorătъ diѫ Ĭerusalimъ ѫ Erihonъ ş'au câdzutʿ ѫ tălʿhari, de l-au dezbrâcatʿ şi l-au rânit şi l-au lâsatъ dĕbĭa vïū, ĭaste Adamъ cu totʿ rodulъ său. Câ penʿtru greşala č-au greşitʿ ѫ raĭu ēlʿ au câdzutъ diѫ Ĭerusalimulъ ačelъ de susъ şi diѫ vïĭaţa raĭului čĕ frumoasâ şi fâră vălâşaguri, ѫ laturѧ Ērihonului čelui de ğos, ѫ vïĭaţa ačeştïi lumi pâcâtoasâ. Că Ērihonulъ ĭaste četate ziditâ ğōsъ pre zăpodïѧ Ĭōrdanului, ĭarâ Ĭerusalimulʿ ĭaste ziditъ susъ pre munţi. Aşѧ şi raĭulʿ ĭaste ziditʿ de Dumnedzău susъ la râsăritъ,

pre munţi ꙟnalţi şi frumoşi, ūnʽde-sъ vănturi vĕsele, niče foarte calʽde, niče foarte râči, și văzduhʽ luminat [1]. Că raĭulʽ stâ mai susъ de pâmăntъ, ca ō curte ꙟpârătĕscâ mai susъ decătʽ alte case. Ĭară pâmăntulʽ ačesta stâ ğōs, fâcutʽ nu-
345r mai [2] | penʽtru fĭeri și penʽtru dobitoače, ūnde fu gonitъ Adamъ, pre carele și noi acmū lâcuimʽ. Penʽtr' ačĕ dziče pilda că sâ pogorăѧ, că pre cătinelъ totъdĕuna să pogorăĭa Adamъ cu rodulъ său diꙟ bine ꙟ rău, și diꙟ bunâtăți ꙟtru râutâţi şi ꙟ pâcate.

Şi așĕ pogorăndъ, câdzū ꙟ tâlhari, câdzū și ꙟ măna și ꙟ putĕrѧ dĭavolilorъ, ꙟ carĕ niče dănâōarâ ōmulъ n'are hi câdzutъ, de n'are hi ꙟsuși de bunâ voѧ sa câlcatъ dzisa lui Dumnedzău. Carele dĕca câdzū, jecuirâ-lъ priꙟsъ și-lъ dezbrâcarâ de veșmentele čĕle neputrede și fără de moarte; direptatĕ și nevinovâțĭѧ și darulъ lui Dumnedzău de la dănsu jecuirâ. Şi ꙟdatâ ꙟčepū a să rūșina și a să ascūnde, ferindū-șъ goličĭunĕ și rūșinѧ sa, penʽtrū care lūcrū fū scosъ şi gonitъ diꙟ raĭu. Dĕčĭi cu rane de pâcate ꙟ multe chipuri rânirâ-lъ priꙟsъ tâlharĭi dĭavoli, și penʽtru pâcate, ca penʽtru rane și penʽtru ūčidere, veni priꙟsъ moarte.

Dĕčĭi amârătulъ ōmъ dzâčĕ pre cale, jecuitʽ și dezbrâcatʽ şi ūčisъ dĕbĭa vĭu, ğumâtate mortъ, ğumâtate vĭu: trupulъ mortъ, sufletūlъ vĭu. Tăꙟplâ-să ūnъ preutъ ōarečine a trĕče pre ačĕ cale și dĕca-lъ vâdzū ēlъ trecū. Preutulъ ačela ĭaste lĕğѧ vĕche, carѧ dučѧ ōamenĭi tot prĕčѧѧș cale cătră moarte;
345v pentr' ačĕ nemicâ nu folosi, niče | putū să ağute rânitului. Dup' ačѧ veni și ūnʽ dĭaconʽ la ačelъ ōmʽ rânitъ și de durĕre cuprinsъ, če ș'ačela dĕca veni și-lъ vâdzū nu-i dĕde niče ēlъ niče ūnъ ağutorĭu. Dĭaconulъ sămtъ proročĭi carĭi cu ꙟvățătura și cu mărturĭѧ cuvăntului lui Dumnedzău

---

[1] Tip. лȢмина. [2] Tip. нȢмаи пе, repetându-se începul cuvântului următor.

vrurâ să ꙟdireptĕdze pre ōmъ. Če omъ a ōmʿ nu putu folosi, niče putu izbâvi. Niče lĕğѧ, niče proročĭi nu puturâ vendeca ranele rodului ōmenescъ. Mai apoi dĕčeștѧ de toți veni cătrâ ačelъ rânit če dzâčѧ bolnavъ și dĕbĭa vĭū, samaritĕnulʿ cĕlъ milostivъ, Domnulъ nostru Ĭsus Hristos, cuvănʿtulъ lui Dumnedzău cu trupʿ ꙟbrâcatʿ, carele fu ōmʿ penʿtru noi. Și vâdzu că s'au ꙟpuțitъ ș'au putreditъ ranele lui șĭ i să fâcū milâ diꙟsъ, și nū să scârăndivi de ꙟpuțičunĕ ranelorъ lui, če să apropĭe și legâ ranele lui și le spălâ cu vinъ și le unsâ cu untъ. Ūntulъ ꙟchipuĭaște mila și ĭubirĕ lui Dumnedzău la ōameni și ğuruirĕ bucurĭei čeii de vĕči și petrĕčere cu ꙟngerĭi; ĭarâ vinulъ ꙟsemnĕdzâ mănĭѧ și ūrğĭѧ lui Dumnedzău, čertarѧ munčilorъ de vĕči. Că cu ačĕste doaâ lucruri să scotъ ōamenĭi spre pocâințâ și ranele čĕle de pâcate să vendecâ. Penʿtr' ačĕ veni cătră noi fĭĭulъ lūi Dumnedzău cu fire dumnedzăĭascâ și ōmenĕscă, și cu ačĕste doaâ firi, cumъ are vărsa vinʿ și ūntъ pre ranele pâcatelorъ noastre, așĕ | lѧu vendecatъ. Că ačela boalele noastre au luat și cu ranele 346r
lui noi nĕmʿ tămăduitъ, și cu prĕčinʿstitʿ trupulъ și sinğele lui vĭĭața de vĕči amʿ dobănditъ. Și așѧ trupulъ nostru čelъ rânitъ de pâcate l-au râdicatʿ pre dobitoculъ sâu, adecâ prĕ ūmârulъ sâu, ca ūnʿ pâstorĭu bunъ ōaĭa čĕ râtăčitâ, și la pârintele său ō au dusъ și cu čĕtele čerĭului[1] lĕu ꙟpreunatъ. Luat-au pre noi carĭi amʿ dzâcutъ ğosъ râniți și nĕu dusъ la bolnițâ, la besĕreca sa. Că besĕreca lui Hristos ca ō bolnițâ prĭimĕște pre toți, și jidovъ, și elinъ, și turcъ, și tâtarъ, și direpți, și pâcătoși, tâlharĭi și vamâșĭi și curvarĭi. Diꙟ toate parțile lumĭei și diꙟ toate limbile prĭimĕște svănta besĕrecă čine să ꙟtoarče cătră Dumnedzău și crĕde lui Hristos, fĭĭului lui Dumnedzău, și face porunčile[2] lui. Bolničĕrĭi ꙟtr' ačasta bolnițâ au fost apostolĭi, dup' ănșĭi na-

[1] Tip. чѣрюлꙋи. [2] Tip. пꙋрꙋнчилє.

mĕstničïi lorъ: arhïereii, episcopïi, preuțïi, ꙟvățătorïi lūmïei, čeïa če mârturisescъ cuvăntulъ lui Dumnedzău. Ačestọra lĕu datъ Domnulᶜ Hristos bolnița ačasta, adecâ besĕreca sa.

Și ducăndu-se dupâ ꙟvïerĕ sa ꙟ čerïu, lĕu datъ lor doi pĕniꙟği, adecâ doaâ lĕği, lĕğѧ vĕche și lĕğѧ noaâ, care leği amăndoaâ au sâmnulъ și pečĕtѧ ꙟpâratului[1] čerescъ. Cătr' ačĕ
346v dzise Domnulъ Hristos: « De veri adaōğe și | de la tine, ēu căndъ mâ voïu ꙟtoarče plâti-ț-voïu ». Deči cu adevăratъ dupâ dučerĕ lui Hristos au adaōsъ apostolïi multâ trudâ și mare nevoințâ penᶜtru măntuința noastrâ. Așijdere dup' ănși și ꙟvățătorïi lumïei multâ trudâ au adaōsъ: ūnïi cu scrisoarĕ, alțïi cu ꙟvățâtura, spuindъ și tâlcuindъ lĕğѧ vĕche și lĕğѧ noaâ, alțïi și capetele ș'aū pusъ penᶜtru adevara. Penᶜtr' ačĕ și dupâ truda lorъ vorᶜ lua platâ atunče căndъ să va ꙟtoarče Domnulъ de va veni la a doa venire a sa, de va fače ğudecatâ lumïei. Atunče vorъ dzče și ačeștѧ: « Ĭată, Doamne, doi talanți nĕi datъ, noi ș'alți doi amъ adaōsъ ». Atunče va dziče Domnulъ: « Dulčïi mïei robi și bunïi mïei pristavi, ꙟtrați ꙟtru bucurïѧ Domnului vostru dupâ truda voastrâ și luați cununi de činᶜste carile amᶜ gâtatᶜ voaâ ꙟtru ꙟpârățïѧ mĕ ». Carѧ noi toți să ō dobăndimъ, penᶜtru darulъ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, a câruѧ-i slava și činstѧ de la toți, și ținĕrѧ prespe toți, depreūnâ cu pârintele și cu duhulᶜ svăntᶜ, acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči de vĕči. Aminъ.

---

[1] Tip. ꙟпѫратѹлѹ.

48. Dumeneca a doâdzeči și șĕse. 347r

Nu ĭaste niče ō hĭarâ priꙟ mūnţi și priꙟ pustĭi mai cum'plită de nesaţĭulъ și scum'pĕtѧ ꙟ casele čelorъ bogaţi, că ačasta ĭaste maicâ lâcomĭei și nemilostenĭei. Că toate hĭerile să saturâ și să ōdih'nescъ, ĭarâ ōmulъ lacomъ niče dănâōară nu să mai saturâ. Căndu-i și prisosĕște, atūnče mai multu-i lipsĕște, și inima lūi de nesaţĭu niče dănâōarâ nu sâ ōdihnĕște, če totъ mai spre multâ avuţĭe să aprinde, ca și ačestъ bogat' de carele audzim' astâdzi ꙟ svănta ēѵanghelĭe spuindъ.

Єѵангеліє ѡт Лѹки, зачало ѯѕ. 347v

Grâi Domnūlъ pilda ačasta:

Unui ōmъ ōarecăruѧ bogatъ buečirâ-i holdele și găndĭѧ ꙟtrū sine de grâiѧ: « Če voĭu face că n'amъ ūnde aduna roada mѧ? » Și dzise: « Ștĭu če voĭu face, că voĭu răsipii jitniţa mѧ și mai mare ō voĭu zydi, și voĭu aduna acolo toatâ agonisita mѧ și tot' binele mĭeu. Și voĭu dziče sufletulu mĭeu: « Suflete, ai multъ bine de dzače ꙟ mulţi ai. Mănăꙟcă, bѧ, vesălĕște-te! » Șĭ-i dzise lui Dumnedzău: « Nebune, ꙟtr' ačastă noapte sufletul' tău ĭaū-l' de la tine. Darâ čĕlѧ č-ai gătat' cui vor hi? » Așѧ-i čela če adună șĭe, ĭară nu ꙟbogâţĕște ꙟtru Dumnedzău.

Ꙟtâѧ parte: 348r
Pen'tru bogaţĭi čei lacomi če-ș' lipâscъ inima cătrâ avuţĭe.

Mainte dĕčѧstĕ de toate ĭaste dzisъ[1] cu prorocul': « Dĕre curâ bunătatĕ ca ūn izvorъ, ꙟcâ să nu-ţ' lipești inima diꙟsâ ». Če ačela cuvăntъ nu bâgâ ꙟ samâ bogatul' ačesta, niče vru

[1] Tip. ѕисє.

să ascūlte. Pen'tr' ačĕ inima sa ō lipi cătră avuțïe putredâ și trecâtoare, cum' audzim astădzi ꙟ svănta ēvanghelïe. Dezlipi-și inima de binele čel' vĕčnicъ și-l' lipi de binele čel' trecătorïu. Ꙟ locъ de vïiațâ alĕsâ, moarte, și ꙟ locъ de binele čelъ stâtătorïu, goni ūm'bra. Dĕca ꙟbogâți și dĕca să ꙟmulți avĕrѧ lui diꙟ venitulъ casei sale șï-i dĕde Dumnedzău sporïu ꙟ toate și dĕca vădzu că-i prisosescъ de toate, če fâcu bogatul' ačela? Nu dzise: «Sâ dau čelor neavuți, čelor neputinčoși, să ağut čelor slabi, să hrănescъ čei flâmăndzi, să adâp' čei ꙟsetați, să ꙟbracъ čei goli, ca să aflu și eu ꙟ palma lui Dumnedzău platâ netrecutâ ꙟ čerïu», če dzise: «Răsipi-voïu jitnițele și vistĕrele mĕle și mai mari voïu zidi, și voïu aduna acolo toatâ avuțïѧ mĕ, să custe ꙟ mulți ai». Dĕca vâdzū atăta avuțïe, ūitâ de moarte șï-i pâru
348v că nu va muri, če să griji mulți ai să cu|ste și dzise cu laudâ sufletului său: «Sūflete, ai multъ bine de dzače ꙟ mulți ai. Mânăꙟcâ, bĕ, veselĕște-te!» Ĭarâ Dumnedzău fâcu-lъ priꙟsъ nebun' șï-i dzise: «Nebune, ꙟtr' ačastâ noapte sufletulъ tâu-lъ ĭau de la tine. Darâ čĕlѧ č-ai gătatъ cui vor hi?» Cumъ ĭ-are dziče: «Ō, nebune ōame! Cumъ să custe ačĕstѧ ꙟtru ai mulți, căndъ ūnele putredescъ, al'tele mânăꙟcâ molïile, de multe ōri și foculъ le arde și de răzmirițe pïerъ și furïi le furâ! Ĭarâ s'arâ și custa de unele ca ačĕstѧ, atunče de năprasnâ vine moartĕ ca unъ furъ și ca unъ tâl'harïu, ꙟ dzua če nu aștepți și ꙟ časulъ če nu-lъ ștïi, și toatâ avuțïѧ ō ĭa de la tine și ō dâ vrâjmașilorъ tâi.»

Ačĕstѧ toate câdzurâ fărâ vĕste pre bogatulъ ačela și să deşteptâ diꙟ bogatъ săracъ, diꙟ veselïe ꙟ lacrâmi și ꙟ suspini, diꙟ măꙟcări scumpe și diꙟ bâuturi ꙟ foame și ꙟ sĕte, diꙟ curți luminate ꙟ temnița ĭadului, diꙟtr' avĕre și diꙟtr' avuțïe ꙟ scâdĕre și ꙟ sărăčïe ca ačĕѧ, câtъ n'avĕ pre če-șъ cum'pâra ō picăturâ de apâ să-șъ ūde lim'ba ꙟ para čĕ de focъ.

Ačěstѧ audzindъ și noi, socotěște-te pen'trū Dumnedzău. Adu-ţi amente că veri muri. Adu-ţi amente de věculъ věčnicъ če vine și nu te lăsa pohtelorъ lumïei să te poarte. Socotěște că to|ate ai de la Dumnedzău și nemicâ n'ai să nu hïi 349[r] luatъ de la Dumnedzău. Pen'tr' ačĕ să nu mânăꙟči prespre voѧ lui Dumnedzău če ț'au datъ, carele ĭară-ț poate lua căndъ va vrѧ. Că pentru ačesta dat če ț'au dat, Dumnedzău samâ-ț' caōtâ să dai și čertare-ţ cautâ să ĭai. Če să te veghi și să te temi de ačela domnъ de la carele ai toate. Těme-te, dzicъ, și să nu te ꙟnalțe fala, činstě, mârirě, măndrïѧ, frămsěțѧ și nâroculъ lumïei ačeștïѧ, carile curundъ trecъ děca le ĭa čela če lěu datъ. Ĭarâ Dumnedzău totъ va custa, carele-i dătâtorĭu de bine čelorъ buni și ğudețъ cum'plitъ čelor râi, čelora če nu-lъ ascultâ, măndrilorъ, buĭačilorъ, čelora če-sъ de saţïu ꙟ pâcate slobodzi, lacomilorъ, nemilostivilorъ, carïi toți diꙟ dzisa lui ꙟpârățïѧ lui Dumnedzău nu ō vorъ dobăndi. Câči că čelora če lěu datъ multъ, mult' să va čěre de la dănși.

Așě, diꙟ chipūlъ če-țъ pune ꙟnaintě ōchilorъ tâi svănta scriptură, te čěrtă și darurile lui Dumnedzău să le mânăꙟči cumъ să cade, de ţï-i voѧ să ĭai platâ nesvărșitâ de la Dumnedzăulъ tău. Adu-ți amente ꙟcâ și de svănta scripturâ, če dziče că « ğudețulъ čelъ fărâ de milâ va hi čelora če nu fac' milâ děproapelui sâu », și de cuvăntulъ ačela če dziče Solomonъ: « Carele-șъ ꙟtoarče ūrěchѧ sa să n'audzâ glasulъ čelui săracъ, și ēl ꙟsuși cănd' va striga cătrâ Dumnedzău nu va | hi 349[v] audzitъ ». Mai ĭuběște Dumnedzâu milâ decătъ multâ dare. Pen'tr' ačěѧ dziče Ĭsaïѧ[1] prorocъ: « Amarъ de čeѧ če zidescъ case cu singe și zidescъ cu nedireptâți! Cuprinde-i-va pâharulъ mănïei lui Dumnedzău și voĭu ꙟplě de rūșine casele lorъ čěle slâvite și ūrğïe voĭu slobodzi pre slava lorъ. »

---

[1] In realitate, pasajul citat e din Profetul Avacum.

Sprěčѧ nū trebuѧște a dovedi mai multъ ѫ če chipъ va čerta Dumnedzău pre čeѧ carïi facъ cumъ spune săbornicūlъ Ïsѵs Sirahъ de dziče: « Čela če face jărtvâ diѫtr' agonisita săračilorъ așѧ ïaste ѫnaintě lui Dumnedzău ca și čela če ğunghe fiïilъ ѫnaintě tătăine-său, și čela če ōprěște plata lucrătorïului ïaste ca și čela če varsâ sinğe ». Ačěstѧ știindъ și prorоculъ Davidъ, grâi ačěstѧ cuvente[1] către Dumnedzău de dzise: « Děi hi vrutъ, Doamne, jrъtvâ, adecâ dare de bani și de dobitocъ, vrutu-ț' amъ da; če jrъtva ta, Doamne, ïaste sufletulъ ѫfrămtъ. Inima ѫfrămtă și smeritâ Dumnedzăū nu ō va ūrğisi. » Děčѧsta hïeče ōmъ, și bogatъ, și săracъ, să cade să să pâzascâ să nu cadzâ ѫ vr'una děčѧstě vinovat lui Dumnedzău, că ѫfricoșatъ lucru ïaste a câdě ѫ măna lui Dumnedzău.

A doa parte:
Pen'tru če peri ačest' bogat de carele spune svănta ēѵanghelïe că-l tămpină mănïa lui Dumnedzău fără věste.

350r Să nu-i pae cuiva c'au perit' bogatul ačesta pentru căce au fost bogat', câ bogâțiѧ ïaste darul' lui Dumnedzău, carě ō dâ Dumnedzău dupâ svatulъ voei sale cui va. Pen'tr' ačěѧ mulți ōameni četimъ ѫ svănta scripturâ c'au fost bogați și la Dumnedzău sămtъ buni. Če aratâ Domnulъ Hristos pen'tru č-au peritъ ačesta bogatъ și spune că nū pen'tr' ačasta, că doarâ au luatъ cu sila a streinului sau cu asuprělâ sau cu vicleșugulъ să hïe ѫbogâțitъ, sau cu prada, sau cu camâta. Niče de una děčasta n'au pomenit' Domnulъ Hristos, če numai pen'tr' ačasta că če avě ținѧ ēlъ, că-i ïaste diѫtru mentě sa, ïarâ nu de la Dumnedzău, și cătъ avě totъ pre sațïulъ trupului său cheltuѧ și numai pen'tru sine ținѧ,

[1] Tip. кѹвѣнте.

ĭarâ de mișelâtatĕ și de sărâčïѧ dĕproapelui său nemicâ nu găndïѧ. Numai pen'tr' atăta aratâ Domnulъ c'au peritъ ačesta bogatъ.

Și nu ĭaste a să mira că numai saţïulъ și ōdihna fărâ de alte pâcate pre mulți au pïerdutъ. De care lucru Ezechïilъ proroсъ deșchis au arâtatъ, ūnde asamănâ Ĭērusalimulъ cu Sodomulъ, de grăѧște așѧ: « Ačĕstѧ au fostъ răutățile surorei tale, Ĭerusalime: măndrïѧ, saţïulъ, bișugulъ de toate, ōdihna, ѫ carile cū surorile sale vigăduѧ. Săracului și lipsitului mănule sale nu ș'au ѫtinsu, niče au datъ. » | Pen'tr' ačѧ ĭ-au 350v stâtut' dĕu peritъ. Măndrïѧ, măѫcârile, bâuturile fâră de niče ō ōprĕliște, vïĭața čĕ dezmïerdatâ și niče dănâōarâ cu ūstenĕlâ și fără de milâ, ačĕstѧ au pïerdut' Sodomulъ, ačĕstѧ au râsipit' Ĭerusalimulъ, ačĕstѧ au prăpâdit' pre bogatulъ acesta. Pen'tr' ačĕstѧ și pre noi de multe ōri vinъ čertâri de la Dumnedzău. Câ ѫčepâtura vïeței noastre, ĭubițïi mïei creștini, ĭaste, cumъ spune scriptura, păinĕ și apa și veșmentele cătъ să ne acoperimъ goličunĕ.

Darâ če vorъ dziče acmū čeѧ če pradâ cu nedireptulъ și ѫbogâțesc diѫ ustenĕla altora, de carïi proroculъ grâѧște: « Amarъ de čeѧ če ѫmūlțescъ avuțïe nu diѫtr' alъ său și pradâ pre mulți »? Răde-vorъ toți dinșïi mai apoi. Amarъ čeluѧ če strănğe cu lâcomïe rău casei sale pen'tru ca să hïe ѫ-nâlțime cuĭubulъ lui șï i să pare că să va izbâvi diѫ mănule čelui rău. Destulъ spune proroculъ cu numele lui Dumnedzău ce va veni spre unïi ca ačeѧ carïi ѫbogăţescъ cu lâcomïe diѫ muѫca altora vrăndъ să ѫnalțe la mârïe casele sale. Ačesta bogatъ n'avĕ acasta vinâ, če alte vine avĕ, carile să parъ a hi mai ĭușoare și mai mići; ĭarâ pen'tr' ačĕ destulъ fū čertatъ cuѫplitъ. Pen'tr' ačĕ hïeče ōmъ če să chĭamâ robulъ lui Dumnedzău să să ferĕscâ de ačĕste și să nu se asĕmene bogatu|lui ačeluѧ če dzise: « Suflete, ai multъ bine de dzače 351r ѫ mulți ai. Ōdihnĕște, mănăѫcâ, bĕ, veselĕște-te. » Nu dzisă

că i-sъ de la Dumnedzău, păindu-i că n'are nemicâ de la Dumnedzău, numai diꙟ grijѧ sa și diꙟ mentĕ sa. Penʿtr' ačĕ le fâcū toate că-sъ a sale, ĭarâ a lui Dumnedzău nemicâ. Ĭarâ tū, ō, ōame creștine, diꙟ če ț'au dat Dumnedzău dâ și tū lipsitului, bolnavului, neputinčosului. Ꙟparți păinĕ ta flâmăndului și ꙟbrâcămăntʿ golului. De ai multʿ, dâ multʿ; de ai puținʿ, dâ și puțin; de n'ai niče puținъ, dâ-i cuvăntʿ būn, nu-lъ ōcâră, nu-lъ mustra. Penʿtr' ačasta ver hi moșnĕnъ ꙟpârățïei čerĭului, ꙟtru slava svențilorъ, că čelorъ milostivi va grâi Domnulъ de le va dziče: «Veniți, blagoslovițïi pârintelui mïeu, de ōčinați ꙟpârâțiѧ čerĭului, carĕ amʿ gâtatъ voaâ mainte de ꙟčeputulъ lumïei!» Carѧ noi toți să ō dobăndimъ cu darulъ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, če a lui slavâ ĭaste depreunâ cu părintele și cu duhulъ svăntъ, acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči netrecuți. Aminъ.

351v 49. Dumeneca a doâdzeči și șĕpte.

Cumu-i ō maicâ če grijĕște de fïii săi cu mare ōsărdïe, de-i hrănĕște priꙟși șï-i ꙟcâldzĕște și de boale-i ferĕște, așѧ și Domnulъ nostru Ĭsus Hristos au arâtatъ lĭubovulъ său rodului jidovăscъ de ĭ-au hrănitъ priꙟși cū bine ꙟ multe chipuri. Cu ꙟvățâtura și cu multe čudese ĭ-au chematъ priꙟșïi ca să dobăndĕscâ ēi măntuința čĕ vѧčnicâ, ĭarâ ēi de unъ făcâtorĭu de bine ca ačela să lepăda și să punĕ lui ꙟprotivâ. Ĭarâ Domnulъ nepârăsindъ tămăduѧ bolnavïi lorъ și pre čei legați dezlega-i diꙟ legătura dracului [1], ca și prĕčastâ muѧre de carѧ deșʿchisъ ne aratâ noaâ svănta ēvanghelïe de astâdzi.

---

[1] Tip. дракꙋлꙋи.

Єѵангєлїє ѡт Лѹки, зачѧло ѻ҃д. 352r

Ѫtr' ačěѧ vrěme ēra de ѫvăța Ïsus ѫtr' unulъ de săboară ѫtr'o săѫbâtâ. Și adecâ ēra ō muѧre de avě dūh neputinčosъ de ōptъsprădzěče ai și era gărbovă și nu să putě rădica niče lěcъ. Ĭarâ Ïsus ō vădzu și ō chemă priѫsă și dzise ēi: « Muѧre, slobodzită ēști diѫ neputința ta ». Și-ș' pusă mănule priѫsa, și ѫdată să ѫdireptă și slâvïѧ pre Dumnedzău. Și răspun'sâ mai-marele săborului, nu suferïѧ câči ō tămădui priѫsă săѫbâta Ïsus, și grăiѧ năroduluі: « Șěse dzile sămtъ ѫ carile să cade a lucra, děci ѫtr' ačělѧ să vïe să | 352v să tămăduĭascâ, ĭară nu ѫ dzua sim'betei ». Ĭarâ Domnul' răspunsă lui și dzise: « Fâțarniče! Carele de voi nu-ș' dezlěgâ boul' sâu sau asinulъ de la ĭasle și-l' duče de-lъ adapâ? Ĭarâ ačasta fiin'dъ fatâ lui Avraam', če priѫsă ō au legatъ Satana ĭatâ de ōptъsprâdzěče ai, aū doară nu să cădě a ō dezlega de ačasta legâtură ѫ dzua de sâmbătă? » Ačěstѧ ēlъ grăindъ, să stidïѧ toți čeѧ če să punĕ ѫprotivă lui și toți ōamenïi să bucura de toate lucrurile čěle slăvite če să făčѧ diѫsъ.

Ѫtăia parte:
Pen'tru binele lui Hristos, cum' fače bine și čelora če să punъ lui ѫprotivâ.

Aratâ-și Domnul' mila sa și pre vasele čěle nedestoniče, 353r ca čela če ĭaste bun tuturor'. Ș'au ѫtinsъ darulъ sâu mai vrътosъ Jidovilorъ, că nu numai diѫ robïѧ Ēghυpetului če i-au slobodzit' cu Moυsi prorocъ și Marѧ Roșïe ō au săcat' ѫnaintĕ lorъ, și șěpte lim'bi pen'tru dănșii au pïerdut' și țârăle ačelora lorъ lěu dat', și cū mannâ ѫ 40 de ai i-au hrânit' ѫ pustïi, če și ѫngeri ѫtr' ağutorĭul' lorъ lěū tremis și lěğe lěu dat', cu ѫpârățïe și cu preūțïe i-aū ѫnâlțat'. Ĭarâ děca pïerdurâ ačěstѧ daruri ēi, necredinčoșïi, nu pârăsi numai pănă ačïi, če ѫcâ și mai mare bine le arâtâ lorъ, nemul-

țămitorïi. Atunči săꙟgurъ cu sine veni la dănșïi ꙟ trup‘ de ōm‘ čela če ĭaste tuturorъ despuitorъ și slobodzitorĭu, ca priꙟșïi [1] să-i slobodzască diꙟ robïѧ lui Faraōn čelui nevâdzutъ și diꙟ-tunĕrecului robïei čeii amarâ, nu a Ēghupețului, če a ĭadului. Veni păstorĭul‘ čelъ bunъ la ōile čĕle pïetoare a semenъțïei jidovești, ca čĕle râtăčite să caōte și čĕle bolnave să le tămăduĭască, și diꙟ robïѧ Satanei să le ducâ la ꙟpârățïѧ lui čĕ slobodâ, diꙟ-tunĕrec‘ ꙟ luminâ și diꙟ moarte ꙟ vïѧțâ.

Că pen‘tr’ ačѧ veni fiĭul‘ lui Dumnedzău ꙟ lume, ca čelorъ năpâstuiți de dïavolulъ sâ le ağute și pre čei legați
353v dinsul să-i | dezlĕğe, cumъ dezlegâ și prĕčastâ muĭare če ēra zgârčitâ de legătura Satanei, și pre čei depârtați diꙟsulъ să-i apropïe. Pen‘tr’ ačĕ și cu cuvăntulъ și cū lucrūlъ chema-i prinși, să cunoască și să crѧdzâ că Mârïa Sa ĭaste fiĭul lui Dumnedzău și Mesïa čelъ adevăratъ carele-i de proroči mârturisitъ și de la Dumnedzău ğurūit. Ĭarâ ēi, necredinčoșïi, niče așѧ nu să ꙟdirep‘tarâ, če-ș‘ pâen‘jinirâ ochïi sâi, să nu vadzâ lumina čudeselorъ lui Hristos, și ūrechile-ș‘ astuparâ, ca să n’aūdzâ cuventele Mârïei Sale. Și ꙟcâ nu le sosi cu atâta, če ꙟcâ-l‘ și pârăѧ și-i ponosluѧ, și-l‘ ōcârăѧ și-l‘ viclenïѧ să-l‘ ūčigâ. Atâta ēra de necredinčoși și de zavistïe cuprinși, cât‘ și ačestъ mai-mare a săborului mai ĭubïѧ să vadzâ pre čѧ fâmĕe bolnavâ și gărbovâ, decâtъ să facâ Domnūl Hristos čĭudesâ să ō tâmăduĭască. Mai ĭubïѧ să hïe toți bolnavi și stricați și ꙟdrâčiți, decâtъ să vadzâ pre Hristos că-i tămăduĭaște.

Tocmalâ avĕ atunče Jidovïi de să aduna săꙟbăta ꙟ besĕrecâ, de asculta și ꙟvâța lĕğѧ. Pen‘tr’ ačĕ și Domnulъ Hristos săꙟbâta ꙟtrâ ꙟ soborūlъ jidovâscъ de-i ꙟvâța priꙟși ꙟ mul‘te chipuri ꙟțelepčune, și čudese fâčѧ ca să-l cunoască priꙟsъ că ĭaste lorъ adevăratъ iz‘bâvitorĭu. Derept ačĕ și muĭarѧ
354r ačĕѧ ꙟnaintѧ lorъ ō dezlegâ de legătura Satanei, če | ēra

[1] Tip. при҆ꙟшїи.

gărbovâ și zgărčitâ ꙟtr' ačĕ boalâ de ōpt'sprâdzĕče ai. Pre carѧ dĕca ō vâdzu Domnulъ, i să fâcu milâ și ō vendecâ. Pen'tru nește pâcate a ēi i să ţăꙟplâ fâmei ačeiѧ boală ca ačĕѧ, slobodzitâ priꙟsâ ačѧ muꙟcă și ačѧ čertare de la Dumnedzău, ꙟ puţinâ vrĕme să să munčascâ trupulъ ēi, ca sufletul' ēi să să izbăvascâ de muꙟca de vĕči. Cândъ ĭaste boalâ ꙟ trupulъ cuiva, atunče multъ folosĕște sufletulъ ačela dĕca rabdâ și mul'ţâmĕște lui Dumnedzău. Că boala ūčide pâcatele ꙟ trupъ și sufletulъ diꙟ muꙟca de vĕči izbăvĕște-l'. Câ și boala fâmei ačeștiѧ de mul'ți ai ēra, cum' spuse săngurъ Domnul' c'au fostъ de ōptъsprâdzĕče ai, ca să pričĕpem' noi că n'au fostъ putinţâ să să vendeče de la ōameni, fâră numai de la Dumnedzău. Că așѧ ĭaste mila lui Dumnedzău: de sărgъ tot' binele dâ ꙟ darъ, că nu ūitâ fapta sa. Niče ĭaste vr'un' lucru să nu să poatâ lui Dumnedzău. Diꙟ nemică fače de ĭaste și diꙟ mortъ fače vĭū și diꙟ bolnavъ sânâtos.

Ačĕstѧ aūdzindъ și noi, să strigăm' cu lacrâmi și cu suspini cătrâ Dumnedzău, izbăvitorĭul' nostru, că și sufletulъ nostru ĭaste zgărčit' și gărbovъ suptъ grѧ sarčinâ de păcate și niče lĕcъ nu poate căōta ꙟ susъ cătrâ čerĭu, numai ꙟ pâmăntъ și cătrâ čĕle pementești, că-i legatъ cu legătura pâcatelor. | Pen'tr' ačĕ, de ne vom' ruga cu credinţâ, cu suspini 354v și cu lacrâmi cătră Dumnedzău, atunče să va milostivi pre noi și ne va slobodzi diꙟtr'o mâčenĭe ca ačĕѧ. Că altulъ nime nu ne va putĕ izbăvi, numai săngurъ Dumnedzău.

A doa parte: Pen'tru zavistĭѧ și pen'tru nemulţămirѧ rodului jidovâscъ.

Dĕca vâdzu mai-marele săborului câ tămădui Hristos prĕčѧ fâmĕe bolnavâ săꙟbâta, atunče să ꙟplu de zavistĭe și

ꙟčepu a grâi nârodului: « Şěse dzile sămtь ꙟ carile să cade a lucra. Ꙟtr' ačělѧ să vïe să să tâmăduïascâ, ïară nu ꙟtru dzua sămbetei. » Că aşѧ ïaste zavistïѧ: nu şti să-ş' alěgâ şïe binele; tot'děūna stă ꙟprotivâ binelui. Pen'tru zavistïe mulţi au pâţitь râu ꙟtr' ačastâ lume. Ꙟngerïi diꙟ luminaţi če ēra câdzurâ de furâ drači ꙟtunecaţi; Adam diꙟ raïu fu gonitь; Avel' de frate-său fu ūčis; Ĭōsifь ačela ghizdavulь de fraţïi săi fu văndut' ꙟ robïe; Domnul' Hristos ꙟ mijlocu de doi tâlhari[1] râstignit'. Şi pănă ꙟ dzua de astâdzi pentru zavistïѧ mulţi pat' râu. Case sărâčescь, četâţi să râsipâscь, locuri să pustïescь. Pen'tr' ačě zavistïѧ ïaste mai rrě decăt' toate răutâţile dïïavolului | diꙟ-čeputь şi ꙟtr' ănima ōamenilorь čelor
355r viclěni să ascunde, ca şi ꙟtru inima ačestui mai-mare de săborь. Če Domnul' Hristos, čela če ïaste putěrѧ şi ꙟţelepčunѧ lui Dumnedzău, zdrobi capulь şi veninulь ēi. Căn'dь grăiïa mai-marele săborului câ nu să cade a tâmădui sămbăta, atunči râspunsâ lui Domnulь şï-i dzise: « Fâţarniče! Hïecarele de voi au nu-ş' dezlěgâ boūlь său sau asinulь său de la ïasle şi-l' duče de-l' adapâ săꙟbâta? Ĭarâ ačasta fïindь fatâ lui Avraam', če priꙟsâ ō au legatь Satana ïată de 18 ai, au nu să cădѧ să hïe dezlegatâ de ačasta legâturâ ꙟ dzua de săꙟbâtâ? » Vâdi Domnul' zavistïѧ şi nemulţâmirě ačelui mai-mare de săborь şï-i dzise « fâţarnicь », că dobitoačelorь sale ştïѧ a fače bine şi a le griji, ïarâ de ōm', če ïaste săzdanïѧ lui Dumnedzău, nu găndïѧ nemicâ, niče grijïѧ. Ūnde să câdě să-i pae bine şi să mulţâmascâ dâtătorïului čelui de bine, ēlь acolo râpşti şï-i pâru râu de bine če dobăndi ačě fâmѧe. Ĭarâ năroadele čělѧ če vedě şi audzïѧ să bucura şi slâvïѧ pre Dumnedzău de toate čiudesele şi minunile če să fâčě diꙟsь.

---

1 Tip. тȣлхари.

Cum‘ ĭaste zavistïѧ de rrѧ, aşѧ și nemulţâmirѧ pre mulţi au pïerdutъ. Ꙟtăĭu Ïsavъ, pen‘tru că nu mulţămi lui Dumnedzău de mai mare če-lъ fâcuse decătъ frate-său Ïacovъ, de činste și de blagoslovenïe să scâpâ și pen‘tr’unъ | blidъ 355v de bucate văndu-șъ činstѧ, carѧ mai apoi și cu lacrămi ō čercâ și nu ō dobăndi. Așĕ și Saul‘ câdzu diꙟ-pârățïe pen‘tru nemulţâmire. Gherghesĕnïi, căndъ mĕrse Hristos la dănși, nu-l‘ prïimirâ și de lumina lui să scâparâ. Pen‘tru nemulţămire și rodulъ jidovăscъ, če fu chematъ la nuꙟtă și nu vru, de ꙟpârățïѧ lui Dumnedzău să scăpâ. Așĕ și ačestъ mai-mare de săborъ să scâpâ de darulъ lui Hristos.

Ačĕstѧ audzindъ, și noi să ne tĕmem‘ și binele nemărui să nu zavistuim‘ și tocmĕlele lui Dumnedzău cu mulţâmită și cu credinţă să le prïimim‘, de nï-i voѧ să scâpăm‘ de mănïѧ lui Dumnedzău și binele de vĕči să dobăndim, ūnde săm‘t‘ gloatele și čĕtele ꙟngerilorъ, frămsĕţѧ svenţilorъ, lumina direpţilorъ, de ūnde au fuğit‘ toatâ grijѧ și toate suspinele și lacrămile, ūnde săm‘tъ curţile čĕle cu ziduri de pïetri scum‘pe și ūlițele de aurъ pline de luminâ și de veselïe, ūnde ĭaste liniște și ōdihnâ fâră de niče ō scârbâ și vïaţâ dul‘če fâră de niče ūn‘ urăt‘, ꙟtru ꙟpărățïѧ čĕ largâ și desvătatâ a čerĭului, carĕ noaâ tuturorъ să nï-ō dĕ pen‘tru mare mila sa Dom‘nul‘ nostru [1] Ïsus Hristos, a căruѧ ĭaste toată činstѧ și slava, cu părintele și cu duhul‘ svănt‘, acmu și pururĕ și ꙟtru vĕči de vĕči. Aminъ.

---

[1] Tip. нотрѕ.

356r ## 50. Dumeneca a doâdzeči şi ōptъ.

Čine nu să va mira de dragostѧ lui Dumnedzău čĕ mare č-au arătat' rodului ōmenescь, că ĭ-au chemat' priꙟşi la ōspâţulь ōdihnei čeii de vĕči şi au tremis la dănşi slugile sale cu rugămente să vïe la ōspâţь şi la čina [1] lui Dumnedzău čĕ mare! Čine ĭarâşi nu va căi nemulţâmirѧ Jidovilor şi ş'al'torь ōameni carïi ca neşte nemulţâmitori să lepâdarâ şi nu vrurâ să margâ, če-ş' aflarâ prilejь, ūnïi cu ōčinele, al'ţïi cu negoţulь boilorь, alţïi cu pohtele trupului [2] şi cu grijѧ mūerei! Şi aşѧ să scâparâ de veselïѧ čĕ vѧčnicâ şi Dumnedzău-i lepădă priꙟşi şi ꙟ locul' lorь chemâ pre alţïi [3] diꙟ calѧ čĕ râtăcitâ, şi ōrbïi şi ş'chĭuōpïi dusâ ꙟ casa sa, cūm audzim' astâdzi mai chĭarь diꙟ svăn'ta ēѵanghelïe.

Єѵангєлїє ѡт Лꙋки, зачѧло ѻ҃ѕ.

356v Dzise Domnul' pilda ačasta:

Ūn ōm' ōarecarele făcu čină mare şi chemâ pre mul'ţi şi tremisă robïi săi ꙟ časulь činei să dzică chemaţilor: « Veniţi, că ĭată sămt' gata toate ». Şi ꙟčepură depreūnă a să lepăda toţi. Čel' diꙟtăi dzise lui: « Ūn' sat' am' cum'părat' şi am' trĕbă să mă ducь să-l' vădzь. Rogu-te să mă aibi lepădat'. » Şi altulь dzise: « Činči pluguri de boi am' cum'părat' şi mă ducь să-i socotescь. Rogu-te să mâ aibi lepădat'. » Şi altul dzise: « Muĭare am' luat' şi pen'tr' ačĕ nu poč' veni ». Şi veni robul' ačela şi spuse domnului sâu ačĕstѧ. Atunče să

357r mânïe domnul' casei şi dzise robului său: « Ēşi de săr'g' | priꙟ răspăntïi şi pre ūliţele četăţei, şi caličïi şi ōrbïi şi ş'chïōpïi şi nevolničïi adь ꙟcoače ». Şi dzise robulь: « Doamne, făcut-am'

[1] Tip. чина. [2] Tip. трꙋпꙋлꙋи. [3] Tip. алцїи.

cum‘ ai dzisъ, če ѫcă mai ĭaste locъ». Şi dzise domnul‘ câtră robъ: «Ēşi pre căi şi pre cărări şï-i ѫbïe să ѫtre ca să să ѫple casa mѧ». Că vă grăescъ voaă că niče ūn ōm‘ děčei chemaţï nu va gusta de čina mѧ, că mulţi sămtъ chemaţi, ĭară puţini-s aleşi.

Ѫtăĭa parte:
Pen‘tru mărirĕ şi pen‘tru slava činei lui Dumnedzău.

Ōmulъ ačela carele au gătat‘ čina ĭaste săn‘gurъ svăn‘tulъ şi blagoslovitul Dumnedzău, ĭară čina şi čin‘stĕ ačĕ mare să ѫţelĕğe ōdihna şi dulčaţa şi năroculъ ačel‘ desăvărşit‘ če ĭaste ѫ čerĭu gătat‘ sluğilorъ şi căsaşilorъ lui Dumnedzău, | de 357v
carĕ săngurъ Domnulъ Hristos au grăit ūčeničilorъ săi, dzicăndъ: «Ēu voĭu găta voaă ѫpărăţïe, ca să măѫcaţi şi să bĕţi ѫtru ѫpărăţïѧ mĕ, la masa mĕ».

Ō, minunat‘ ospăţъ şi a toată dulčaţa şi pohta şi veselïѧ destonicъ! Adeverimu-ne că aičѧ pre pămăntъ n’are ōmul‘ mai mare măѫgăĭare decăt‘ căndъ şĕde la masa sa cu prïĭatenïi čei draği şi să veselĕşte ѫtru toate de ağunsъ, cu pače, fără de niče ō grije şi fără de niče ō scrъbă mănăѫcă şi bĕ. Şi aşѧ svărşĕşte dzua şi cu dulče adoarme. Căn‘dъ are hi toate dzilele aşѧ să slujască ōmului, n’are trebui mai bună vĭaţă pre lūme. Care lucru şi Solomon‘ ѫpăratъ socotindъ, au dzis că prespre ačasta nemică n’are ōmulъ mai bine pre lume ѫtru tot‘ năroculъ şi ѫtru toată čin‘stѧ sa. Vrĕme ca ačĕѧ cu pače şi cu năroc‘, scrïe scriptura, ѫ dzilele ačestūĭaşi Solomon, căndъ Domnul Dumnedzău dĕde ačelora ōameni pače ca ačĕѧ, căt avĕ atăta arğintъ şi aūrъ de multъ cumu-i prunъdulъ, şi careleş‘ dinşïi măѫca şi bѧ şi să veselïѧ fără de niče ō grije suptъ ūmbra pomilorъ grădinïlorъ sale.

Ĭarâ cu multь mai departe și neasâmănatâ ĭaste pačѧ čě čerěscâ de susь și ōspâțulь ačela diѫ curțile lui și veselïѧ mai măѫgâĭuōasâ și mai cu dulčațâ ĭaste. Cu adevâratь să 358r chĭamâ čină | mare carě niče ūnь domnu, niče ūnь-pârat' a toatâ lumѧ a ō fače și a činsti ōamenïi ѫtr' ačela chipь nu poate. Artaxerxь ѫpâratь avѧ 127 de crâiri. Vrăndь să-ș' arate putěrѧ și avuțïѧ și slava ѫpârățïei sale, fâcū ōspâțь mare crailorь și voevodzilorь sâi, Persilorь și Miděnilorь 180 de dzile, dup' ačě tuturor ōamenilorь căți ēra ѫ četate ѫ Susan 7 dzile, de măѫcarâ și băūrâ și să veselirâ. Ĭară nu toți ōamenïi, če numai diѫtr'o četate, și nu ѫdelungatâ vrěme, če numai 7 dzile. Ĭară niče cu ūnulь dinși nu-ș' ѫpârți ѫpârâțïѧ, că tutūrorь foarte are hi fost puținâ și ēlь are hi fost râmasь sâracь. Și dupâ ūspâțь ĭarâșь să ѫtoarsâră čineșь la sărâčïѧ sa și la casa sa și la neputința sa. Și ѫcâ mai râu, că și čінстѧ ačěѧ cu scrъbâ să svărși, căndь Astina, ѫpârătěsa ѫpâratului, arătâ neascultare și la ōspâțь la [1] masa lūi nū vrū să vïe.

Ĭarâ činstě [2] ačě čerěscâ nū ĭaste așѧ. Ѫpâratūlь ѫpârațilorь și Domnulь čerĭului și a pâmăntului ne va činsti, a câruѧ bunâtatѧ și sațïulь și putěrѧ și slava și činstѧ n'are sfărșitь, ѫ curtѧ căruѧ numai ō stě ĭaste mai mare decătь totь pâmăntulь și marѧ, carele nu numai craii și domnïi če va činsti, și čel' mai prost și mai săracь aičě pre lume, și 358v hïecă|rūĭașь dinșïi poate să dѧ mai mare ѫpârățïe decăt' a lui Artaxerxь. Nu numai pănă ѫ 70 de dzile ĭaste ōspâțulь lui, če ѫ věči netrecuți, carě ōspâțь niče ō sehim'bare, niče ō scărbâ, niče boalâ, niče moarte aduče. Acolo dziče prorocul' c'au fâcut' Dumnedzău činste ѫ locь ūnde-i mai frumos, cu carne dulče și cu vinь alesь; acolo ūnde noapte nu ĭaste, ūn'de soarele nu apune și luna nu scade; ūnde ĭaste vïĭața tuturor numai veselïe; ūnde toate cuğetele și toate

[1] Tip. ал. [2] Tip. чинстѣ.

pohtele și nesosințele noastre să vorъ ѫplѧ; ūnde să vorъ svărși dzilele drumului nostru čelui cu lacrâmi; unde-i măѫgăĭare ca ačĕѧ carѧ nu numai cu ōchĭi, če niče cu inima noastră nu putemъ găndi; ūn‘de nu-i ō picâturâ numai ca aičѧ, če (sămtъ) vâi și ape de dūlčeți și de veselĭi și de bine netrecutъ, cumъ dziče Davidъ de deșchide. Că fĭĭulъ lui Dumnedzău, Domnulъ Hristos, pen‘tr’ ačasta diѫ čerĭu au pogorăt‘ pre pămăntъ, ca să ne facâ ačĕѧ činste și ačela ōspâțъ și cale la dănsъ să ne deșchidzâ. Și așѧ de cu greu pen‘tr’ ačasta au lucratъ ca să ne râscumpere ačĕѧ čin‘ste, cătъ și sinğele său și vĭĭața sa pen‘tru noi aičĕ ș’au pusъ. Și săngurъ ca unъ ōm și ca unъ frate al‘ nostru la ačĕѧ činâ și la ačĕѧ veselĭe de pre pâmăntъ ĭarâșъ ѫ čerĭu au câlătorit, pen‘tru să ne gâtĕdze locъ noaâ | acolo. Și pen‘tru noi au 359r luatъ de ține moșĭa ačĕѧ dĕcolo, pen‘tru să ne chĭame și pre noi la sine. Pen‘tr’ ačasta činste sămtъ toate ōbičnele besĕrečei și a credinței noastre: svăntulъ botedzъ și svănta cumenecăturâ, posturile, ruğile, milostenĭile și toate fap‘tele čĕle bune creștinești.

A doa parte:
Pen‘tru lepâdarѧ Jidovilorъ și pen‘tru chemarѧ limbilorъ.

«Činâ mare» grâĭaște ačičѧ svănta ēυanghelĭe ōdihna ačĕ vѧčnicâ ѫtru vĕculъ če va să hĭe, că dupâ činâ nu ēsъ la lucru ōamenĭi să trudĕscâ, če să ōdihnescъ pre patъ. Așĕ și ačastâ lume să asamănâ ūnĭi sâri, că dzua lūcrâtorĭi lucrĕdzâ și rabdâ nâduvulъ și ğerulъ, ĭarâ dĕca vine sara atunče ēi să ōdihnescъ pre patъ de râpaōs. Așѧ și toți sven‘țĭi s’au truditъ ѫtr’ ačastâ lume și mul‘te scrъbe au răbdatъ, ĭarâ ѫ vĕculъ ačela să vor ōdihni în lumina ačĕѧ carĕ pururĕ strălučĕște. Cu adevăratъ minunatâ ĭaste ačĕѧ činâ!

La ačasta čină au chematь Dumnedzău ѫtăĭu rodulь jidovăscь, cu lĕğѧ și cu proročii, cumь grâi câtr' ănși Petrь apostolь de dzise: «Voaâ s'au câdzut ѫtăĭu să mărturisim 359v cuvăntul | lui Dumnedzău, ĭarâ dĕca l-ați lepâdatь și v'aț' fâcut' ѫșivâ pre voi nedestoniči vïeței de vĕči, ĭatâ dĕcmū noi ne ѫtoarčemь ѫ lim'bi, că așѧ nĕu dzisь Dumnedzău». Deči ѫtăĭu Jidovïi au fost chemați la credința lui Hristos și la besĕreca lui aičĕ pre lume, pen'tru carĕ au fost să ѫntre la čina čĕ mare și vĕčnicâ. Ĭară pen'trū căči să lepâdarâ și ѫșiși pre sine să ōsindirâ, pen'tr' ačĕ și Dumnedzău priѫșïi blăstâmă-i ca să nu guste niče dânăōrâ de ačĕѧ činâ.

Dĕčïi cătră alți ōaspeți tremise Domnulь Dumnedzău, de chemâ pre čei sărači și neputĕrniči, șchïĭuōpïi și ōrbïi, adecâ rodulь pâgănescь č-am fostь noi limbile. Pre carïi avĕ Jidovïi câ săm'tь sârači și neputĕrniči cū sufletele, fâră de Dumnedzău, fără de lĕğe, fărâ de ğūruirĕ lui Dumnedzău și fărâ de cunoștința lui Dumnedzău, ca neşte ōrbi și ș'chïĭuōpi če niče vedĕ, niče știѧ să ѫble pre calĕ lui Dumnedzău, prĕčeștѧ chemâ Dumnedzău la credința činei čei mare.

Ѫ mijlocul' ačestora ōaspeți če ședь la masa sventei ēυanghelïi sămtь ūnïi lepâdați mai râu decăt' Jidovïi[1], carïi sănguri de bună voѧ sa să lĕpâdâ și să ōsindescь de cătră činstĕ și ōspâțul' ačela. Și ѫtăii spune svănta ēυanghelïe c'au cum'pârat sate. Ačeștѧ sâm'tь čeѧ če nedejdūescь pre 360r avuțïe și ѫbogâțescь diѫ ūsteniѫța altora, și ĭubâscь ōdih|na trupului, tot ѫ măndrïi și ѫ dulčeți a petrĕče. Ai doii spune svănta ēυanghelïe c'au cum'pâratь pluguri de boi. Ačeștѧ săm'tь plugarïi, țăranïi, proștïi, carïi numai preğurь agonisitâ și preğur' vitâ če grijescь și tot dĕčѧ numai če nevoescь, ĭară de darurile lui Dumnedzău puținelь[2] găndescь, și numai pâmăntulь caōtâ, ĭară nu čerĭulь. Ai treii sămtь čeѧ č-au lūat muĭare, carïi lângă lucrul' čelь fără de lĕğe de curvïe

[1] Tip. жидовїи. [2] Tip. пѹцинель.

ca lăngâ mueri totdĕūna șed‘, ꙟ pohte spurьcate și ꙟ scâr-năvïi de pâcate trupești lâcūescь și ꙟ curvïi ca ꙟtr’o tinâ sâ tăvâlescu. Și așѧ ačeștѧ toți pen‘tru sate și pen‘tru boi și pen‘tru mueri să lĕpâdâ de veselïѧ činei ačeiѧ. Ꙟtăĭu ĭaste măndrïѧ și mârirѧ pen‘tru carѧ câdzu ꙟğerulь diꙟ čerĭu și fu dïĭavolь. A doa, lâcomïѧ pen‘tru carѧ Adam‘ câdzu diꙟ raĭu. A treѧ, necurățïѧ pen‘tru carĕ lumѧ să ꙟnecâ cu potop‘ de apâ. Așѧ și chemațïi ačeștѧ cu ačĕste trei păcate cad‘ diꙟ-pârățïѧ[1] čerĭului și nu să spodobâscь să ꙟtre ꙟ casa Domnului de susь, să guste de čina lui.

Cum‘pârat-am sat‘. Darâ č-am dobăndit, căndь cu străm-bulь și râu l-am‘ dobăndit și pen‘tru dănsū pre Dumnedzău și čerĭulь am‘ pïerdut? Pen‘tr’ un‘ mârь, ca coconïi, ai văn-dut‘ moșïѧ čĕ vѧčnicâ; pen‘tr’ un‘ blid‘ de bucate, ca Isavь, ț’ai văndut‘ blagoslovenïѧ. Če ai dobăndit‘, astâdzi caōți | priꙟse, ĭarâ măine sau poimăine de nevoe-ț‘ caōtâ să te 360v
duči de la dănse. Ūnde-sь curțile, ꙟbrăcâmentele? Ūnde să duče ōmulь gol spre frigь, flâmăndь spre foamete, bolnav‘ spre boale, neputin‘čos spre neputințe[2]? Boii și dobitoculь pen‘tru carile pre Dumnedzău au mănïĭat‘, neguțătorïѧ și banïi če folosu-i vor aduče, dĕca pĭarde mila lui Dumnedzău! Să ꙟğuğe boii ꙟ carul čela če-l‘ vor duče dupâ moarte la groapâ și să pue toți banïi și toatâ avuțïѧ cu sine să ō ꙟgroape, ōare hï-i va de vr’un‘ folos? Și ĭarăș‘, pohtele și dulčețile trupului, au doarâ nu să ꙟtorcь ș’ačelѧ ꙟtru ūrătь și ꙟ boale și ꙟ vătâmături și ꙟ scurtarѧ vïeții? Ō, cumpârâtori de sate și văndzâtori de boi și pohtači trupești, pănâ căndь nu vă veți socoti?

Dumnedzău diꙟ čerĭu aū venit‘ dĕu spūsь voaâ de slava čĕ mare a čerĭulūi și de būnâtatѧ casei pârintelūi sâū și de gūstarĕ čĕ dul‘če la ōspâțūlь la carele săngurь va căōta. Spus-aū voaâ de mila sa čĕ dūmnedzăĭască cătrâ voi, că

[1] Tip. днꙟпжръіцѧ. [2] Tip. нєпꙋтинцє.

pre voi vă chĭamâ la čina sa čĕ vѧčnicâ, carѧ cu činstit sinğele fiĭulūi sâū voaâ ō au râscūѫpăratь și voaâ ō ține fiĭulь lūi Dumnedzău. Ĭarâ voi ūn darь ca ačela-l' lepâdați și cu sate și cu boi și. cu mūeri vă aflați prilejь, și mare nebūnĭe și neѫțelepčune arătați. Čine va hi atăta de nebunь să ĭu-
361r ba|scâ a mĕrğe mai vărtos la masa ūnui săracь decăt' la masa domnului său, carele-lь roagă și-l čĕre și-l' poate ѫbogâți și toatâ casa lui să ō aducâ la ačĕѧ činste a čeiѧ mĕse! Să nu zâbăvimь căndь ne chĭamâ, niče să ne tăgâduim' de cătrâ ačĕ činste čerĕscâ. Să apucâm' până nū să mânĭe domnulь casei și până nu pune alți ōaspeți la masa sa, ca să nu ne lĕpede de darulь său și de gustarѧ binelui čerescь, să nu stăm afarâ și să vedemь pre alți ōaspeți la masâ și să dzičem': « Darâ ačasta če ĭaste, de carĭi nĕm' răsь și nĕm' bâtut' ğoc' și nĕu pârut' câ săm'tь fâră de mente și nebuni, și viĭața lorь fâră ѫțelepčune și svărșitulь lorь fâră de činste? » Socotĕște acmu că sămt' ѫčetiți ѫtru fiii lui Dumnedzău. Că proștĭi și săračĭi nu-i ѫpĭadecâ avuțĭѧ și bunâtatĕ lumĭei, carѧ neavăn'du-[1] să grijescь de čĕ čerĕscâ. Și lĭ-i dragь să audzâ de alьtâ domnĭe, dĕca ačasta n'au. Dragu lĭ-i să aūdzâ de altь bine dĕca ačesta nu-l' au. Pen'tr' ačѧ și Domnulь Hristos ĭ-au feričit dĕu dzis: « Feriče de čei sârači, câ ačelora ĭaste ѫpârățĭѧ čerĭului! », ĭară câtrâ čei bogați au dzis: « Amarь voaâ, bogațilorь, căndь aveți mâѫgăĭare pre lume! ». Dĕu și dat' Dumnedzău čelorь bogați avuțĭe pre lume, ĭarâ cu inima să hĭe sărači și ѫ fapte bune să hĭe
361v bogați, și săračĭi să nu hĭe prespre | voe sărači, če de bunâ voe să stĕ spre sârăčĭѧ sa și pre dumnedzăire, câ sărâčĭѧ prespre voe sĕte câtrâ bunătatѧ čerĕscâ nu face.

Ō, Doamne, groaza ta, cu carѧ veri să gonești pre čei nemulțâmitori de la bucurĭѧ ta și de la voroava ta čĕ

[1] Tip. неавъндѫ.

čerĕscâ, să ꙟgrozască inima noastră de către binele și bucurïïa ačeștïi lumi trecâtoare, să ïubim' binele și bucurïѧ čĕ netrecutâ, pen'tru Ïsus Hristos, fïïul' tâu, carele ꙟpârătĕște cu tine și cu duhulь svănt' ꙟtr'o dumnedzăire neîmpărțită ꙟtru vĕči netrecuți. Aminь

---

51. Dumeneca a doâdzeči și noâ [1]. 362r

Mare darь ïaste mulțămirĕ sufletului čelui dereptь. Așijdere și nemulțâmirѧ foarte ïaste rrĕ și de vâtămare sufletului. Mul'țâmirĕ adunâ milâ și bine și ïa daruri de la Dumnedzău, ïarâ nemulțâmirѧ râșchiră și pïarde și de mila lui Dumnedzău departe gonĕște pre ōamenïi čei nemulțâmitori, ca și ačești noaâ stricați, de carïi acmu mârturisѧște svăn'ta ēѵanghelïe.

Єѵангелїє ѡт Лѹки, зачѧло пє.

Ꙟn'tr' ačĕѧ vrĕme, ꙟtrănd' Ïsus ꙟtr'un' ōraș', tăꙟpinară-l' 362v
priꙟsь dzĕče ōameni stricați. Și stâtură de departe și ei
ꙟnâlțară-ș' glasulь său de grâiră: « Ïsuse ꙟdirep'tâtoare,
miluïaște-ne! » Și dĕca-i vădzū dzise lorь: « Dūceți-vă de vă
arătați preūțilorь! » Și fu ducăn'du-se ēi să curățiră. Ïară
ūnul dinși dĕca vădzu că s'au curățit să ꙟtoarsă cu glasь
mare lâudăn'dь pre Dumnedzău și cădzu ğosь la pičoarele
lui de-i da laudă. Și ačela era samarĕnь. Ïară Ïsus răspuꙟse și
dzise: « Au doară nu s'au curățit dzĕče? Dară noaâ ūnde sь?
Cum' nu s'au vărtejit' să să ꙟtoarcă să dĕ slavâ lui Dum-
nedzău numai ačesta | de altă limbă? » Și dzise lui: « Scoală 363r
și te du! Credința ta te măntui. »

[1] Tip. шн нож.

ꙟtăĭa parte:
Pen‘tru mila Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, carĕ ō dâ şi čelorъ nedestoniči, şi pen‘tru nemulţâmirѧ čelorъ dzĕče stricaţi.

Minunat ĭaste Dumnedzău ꙟtru lucrurile sale şi nepričepute sămtъ tocmĕlele lui! Čine va putѧ să spue lucrurile lui şi mila binelui sâu? Că cum‘ izvorâscъ diꙟtru izvorъ ape de adapâ toate fĭerile pâmăn‘tului, şi čĕle curate şi čĕle necurate, aşѧ şi mila čĕ vѧčnicâ a Domnului nostru !ui Hristos izvorѧşte multe daruri şi să dau şi čelorъ destoniči şi čelorъ nedestoniči. Deči če ĭaste: au doarâ nu şti Mârĭѧ Sa pre čei nedestoniči şi nemulţâmitori? Şti, şi cu adevărat‘ şti. Şti şi ꙟčeputul‘ şi svrъşitul‘ [1] tuturorъ fap‘telorъ, ꙟcâ mainte de če lĕu fâcut‘. Če câči că Mârĭѧ Sa ĭaste milâ vĕčnicâ tuturorъ ꙟtinsâ şi dâtătoare, pen‘tr’ ačĕ să dâ şi čelorъ nedestoniči şi nemulţâmitori. Ştĭūt-au Dumnedzău nedestoničĭѧ Satanei şi cădĕrѧ lui ꙟcâ mainte de če l-au
363v fâcut‘, če ca ūn de|plinъ ziditorĭu ꙟplăndъ mila sa fâcu-lъ pen‘tru să sâ cunoascâ lumina diꙟ-tunĕrec‘. Če şi de Adam dĕca vom socoti, nu vom putĕ fače să nu ne mirâm că ş’a čestuѧ nemulţămire şi nedestoničĭe au ştĭut‘, ĭarâ pen‘tr’ ačĕ tot l-au fâcut priꙟsъ şi ꙟ raĭu l-au tocmit‘ să lâcuĭascâ. Aşѧ şi pre ačeşti noaâ stricaţi ştĭѧ Domnul‘ că nu vorъ mulţâmi, ĭarâ pentru mila sa-i ven‘decâ de stricâčĭune.

Stricâčĭunѧ ĭaste ō boalâ rrѧ pre trupъ şi bube pre cap‘ şi pre ōbrazъ, şi pre ūnĭi ca ačeѧ ꙟ lĕğѧ vĕche-i gonĭѧ diꙟ ōraş şi diꙟ sat‘. Şi ēra ō ranâ cum‘plitâ tremisâ de la Dumnedzău pre rodul‘ jidovăscъ, pen‘tru neplecarĕ şi necredinţa lorъ. Şi ꙟdoit râbda durĕre stricatulъ: ꙟtr’un‘ chipъ pre trupъ, ꙟtr’ al‘tъ chip‘ pre sufletъ, de ōbidâ că era gonit‘ nu numai

[1] Tip. сврѣршитꙋл.

de alți ōameni, če și diꙟ casa sa, și de la fâmĕѧ și de la cuconïi
săi. Ĭarâ căndъ să vrĕ·tăꙟpla să să ducâ de la vr'unul' dĕčeѧ
stricâčunѧ, atun'če vrĕ mѧrğe ačela la preūți de să arăta.
Preutulъ avѧ săm'nu de cunoștѧ čine să curâțïѧ și-lъ primïѧ;
ĭarâ čela če ꙟcâ nu să curâțïѧ, ĭarâși ꙟl gonïѧ afarâ de ōraș.
ꙟtr' atăta pedĕp'sâ fïin'dъ ačei dzĕče stricați, vâdzăndъ
pre Domnulъ Hristos câ mĕrğe pentre Samarïѧ și pen'tre
Galileĭu, șă ꙟn'tre ꙟtr'un' ōraș, stâturâ departe, că nu cu-
tedza să sâ apropïe pen'tru | scârnăvïѧ lorъ, și strigarâ: 364r
« Ĭsuse ꙟdireptătoare, miluĭaște-ne, că te știm' c'ai venit'
de la Dumnedzău noaâ vrač' milostivъ, de ven'deči toate
ranele și toate boalele diꙟ ōameni. Și dračïi gonești și ōame-
nïi ꙟdereptedzi pre calѧ čĕ adevarâ. Pen'tr' ačĕ strigâm și
noi: miluѧaște-ne pre noi! Nu čĕrem' aurъ, niče arğintъ,
če fĕțele noastre sâ curățești să nu him goniți de la ōameni. »
Ĭarâ Domnulъ Ĭsus, ca unъ măntuitorĭu a tuturorъ și ade-
văratъ izbâvitorĭu diꙟ moarte și diꙟ ĭadъ, čela če ascultă pre
toți čeѧ če strigâ câtr' ăn'sъ, ascultă și pre dănșïi șï-i vendecă
numai cu cuvăntulъ, de dzise: « Dučeți-vâ de vă arâtați preu-
tului! » Cu ačasta činsti Domnulъ čata preūțascâ, că așѧ era
lĕğѧ; pen'tr' ačĕ la preūt tremise-i priꙟși să să arate că s'au
curâțit. Deči, dĕu ținut' Mârïïa Sa lĕğѧ, fïindъ domnъ legei,
darâ cu căt' mai vrѣtos să cade noaâ a ținĕ lĕğѧ lui Dumne-
dzău și a nu călca dzisele lui Dumnedzău; și mai vrѣtos a
să pleca preūțilorъ, cum' are hi tremiși de la Dumnedzău
spre alĕğerĕ necurățïilorъ noastre, nu numai čelorъ trupești,
če și čelor sufletești. Că cum aleğĕ preuțïi atunče și cunoștĕ
curățïѧ și necurâțïѧ čelor stricați, așѧ ș'acmu preuțïi čei
iscusiți și duhovničïi cunoscъ stricâčunĕ ranelor noastre čĕle
sufletești, cănd să curâțescъ și cănd să ꙟmul'|țescъ. 364v
Și fu dĕca tremise Domnulъ stricațïi la preūtъ, mărgăndъ
ĕi să curâțirâ. Ūnul' dinșïi vădzu că s'au curâțitъ și să ꙟtoarse
cu glas mare de lâūda pre Dumnedzău și cădzu pre fața sa

la pičoarele lūi de mūlțâmiĭѧ lui Dumnedzău čelụѧ če l-au vendecat. Ĭară Ĭsus dzise că dzĕče s'au curâțit, darâ noaâ ūn'de-s? Cum' nu s'au ѫtorsъ să dĕ slavâ lui Dumnedzău numai ačesta de altâ lim'bâ? Și dzise lui: « Scoalâ! Credin'ța ta te măntui. » Pretutindirĕ să aratâ nemulțâmirĕ Jidovilorъ cătră binele lūi Hristos, ĭarâ mulțâmirĕ lim'bilorъ arâtâ ačestъ samarĕninъ. Că dzĕče stricați să curâțirâ și ѫtocma vendecare dobăndirâ, ĭarâ mulțâmirĕ nu le fu ѫtocma, că noaâ nu să ѫtoarsâră să dĕ laudâ lui Dumnedzău, če ēra ĭzrailъtĕni. Mai gata furâ păgânĭi a crĕde lui Hristos, decăt' uemulțămitorĭi jidovi. Pen'tr' ačĕ și Domnulъ prĭimi pre samarinĕnъ ca pre ūn credinčos și ѫțeleptъ. Și dĕtunče credzu ѫ Hristos samarinĕnul' ačela și ѫ toatâ Samarĭѧ lâuda binele lui. Și pen'tr' ačĕ samarĕnulъ ačela să spodobi ѫtru mârirѧ čĕ de vĕči, nu numai aičĕ pre pâmăntъ, če și ѫ čerĭu, ĭarâ ačei noaâ nemulțâmitori pen'tru nemulțâmire câdzurâ diѫ slava čĕ vѧčnicâ ș'aičĕ ș'acolo. Pen'tr' ačasta nemulțâmire mulți și mari diѫ mult' bine au cădzut și la mare răutate au agunsъ.

365r A doa parte:

Pen'trū pâcatele carile cū stricâčūne să čerta pre ōameni.

Află-sâ ѫtru svănta scripturâ că pen'tru ūne pâcate ēra čertați de la Dumnedzău ōamenĭi cu ačastâ stricâčune spurcatâ, pen'tru adučerĕ amente și pen'tru ѫvățâtura noastrâ, ca să scâpăm' de scrъnâvĭѧ sufletelorъ noastre. Ѫtăĭu četim' de Marĭѧ, sora lui Moυsi ș'a lui Aronъ, pen'tru râpșta și pen'tru cleveta če grâi ѫprotiva frăține-său lui Moυsi, carele ēra pusъ de Dumnedzău la mare diregâtorĭi pre ōamenĭi lui Dumnedzău. Pen'tru care lucru clevetĭĭa-l priѫsъ și dzičѧ: « Au doarâ numai câtră Moυsi au grăitъ Dumnedzău? Au doarâ nu va grăi și câtră noi? » Ѫtru

nemicâ nu socotiѧ diregâtorïѧ čĕ ꙟnaltâ a frăţine-său. Spune scriptura că audzi Dumnedzău și să mănïe și slobodzi priꙟsâ stricâčune, atâta cât' să rugâ Moυsi lui Dumnedzău pentru dăn'sa. Și pentru voïa lui, câči ēra dragъ lui Dumnedzău, ō ertâ de ačelъ pâcat'; ꙟsâ așѧ curundъ diꙟtr' ačĕ čertare a ō slobodzi nu vru, până nu să pocâi 7 dzile afarâ de tabârâ. Mare pâcat' și de moarte ĭaste cleveta ꙟprotiva čeluі mare și căndъ ōsindĕște pre altulъ pen'tru vina ꙟ carĕ | ĭaste și ēl' vinovat'[1]! 365v

Altъ pâcatъ au čertat' Dumnedzău cu stricâčunĕ pre Naamanъ arapulъ și cu ačĕѧ l-au tras la cunoștinţa sa čĕ svăntâ. Spune scriptura c'au fōst ōmъ mare la domnu-său și ꙟ činste mare, și fïindъ hatman' cu nusulъ izbâvi Dumnedzău Sirïѧ. Și ēra ōmъ putĕrnicъ și bogat', ĭarâ ēra stricat' și bubos. Măndrïѧ lui čertase Dumnedzău cu stricâčune, căči ēra măndru. Care lucru face Dumnedzău mai multъ ꙟtru čei mari, de sloboade pre ōameni neputinţâ ca ačĕѧ pen'tru să cunoascâ că sămtъ și ei ōameni, nu sămt' dum'nedzâi; niče poate činstѧ să le slujascâ desâvârșitъ, pen'tru să čĕrče altâ činste: čĕ vѧčnicâ. Deșchise Dumnedzău ačestuѧ ūșĕ milei sale cu ō fată če ēra robitâ diꙟ ţara jidovascâ și slujïѧ la ğupăinĕsa lui și știѧ pre Ēlisei prorocъ ꙟ ţara ēi, și spunĕ câtrâ stâpăna ēi de čïudesele če face proroculъ, și dzičĕ că dĕre mѧrğe domnul' ēi la dănsulъ l-are tâmâdui. Minunatu-i Dumnedzău carele ꙟvăţâtorĭu ca ačela tremise ꙟ casa lui, că pen'tru sluga čĕ bunâ și casa domnusâu ō blagoslovĕște Dumnedzău. Purčĕse Naaman' cu carte de la ꙟpâratulъ său la ꙟpâratulъ jidovâscъ, la Ĭōaram', cu trufă și cu avuţïe și cu curte multâ. Și dĕca sosi la ꙟpâratulъ și fu tremisъ la prorocъ, mĕrse și stâtu ꙟnaintĕ casei prorocului cu | acѧ trufâ mare. Ĭarâ proroculъ, pen'tru să vendeče 366r ꙟtăĭu măndrïѧ lui, nu ēși la dăꙟsъ; numai če tremise

[1] Tip. вннова̑т.

de-i dzise: « Du-te la Ĭordanь și te spală de șĕpte ōri ѫtr' ănsь, și te veri sănătoșѧ și trupulь tău să va curâți ». Ĭară ēlь ca unь măndru să mănĭe, căči nu ēși prorocul la dănsulь și căči-lь tremise la ūnь lĕcь așĕ de prostь, dzicăndь: « Au doară n'amь ēu mai bune ape la Damascь? » Și purčasă mănĭōsь. Ĭară slūgile lui dojenirâ-l' șĭ-i dziserâ să facă toate căte dziče prorocūlь. Și după cuventele lorь să ѫtoarsă și credzu că nu numai prorocului, ce și apei ūnde-i dzisa lui Dumnedzău să potь fače toate prespre firѧ ōmului. Și așĕ mĕrse și să spălâ ѫ Ĭōrdanь și să curâți după cuvăntul' prorocului.

Domnĭi čei mari ѫ lume să să păzască de măndrĭe, că ști Dumnedzău a-i smeri și čelorь mai săraci če sămtь slugi lui Dumnedzău. Că săvai și cu nește sărači și proști ca ačeѧ să slujĕște Dumnedzău, ĭară cu nușĭi lecuĭaște sufletele noastre. Și preuțĭi[1] dĕ măndrĭѧ slujitorilorь și a cūrtĕnilorь domnești și boerești să nu să tĕmă căndu-i sparĭe șĭ-i plĕcă Dumnedzău supt' ascultarĕ lorь čĕ sufletĕscă.

A treѧ čertare să aflâ c'au čertat Dumnedzău cu stricăčĭune pre Ghĭezi, sluga ačestuĭașь prorocь, pen'tru lăcomĭe și pen'tru precupĭѧ duhului svăntь. Că | dĕca nu vru
366v prorocul să ĭa de la Naamanь daruri pen'tru vendecare, ĭară sluga lui, Ghĭezi, alergă și ağunsă pre cale pre Naaman și cū numele prorocului čerșū de la Naamanь de luâ bani și veșmente scuѫpe. Ĭară căndь să tăgădui ѫnaintĕ prorocului că n'au luatь, prorocul vădi priѫsь c'au luatь cutare și cūtare, șĭ-i dzise: « Tu veri lua stricăčunĕ ačeluѧ če ĭ-ai menţitь. Priѫsulь pentru măndrĭѧ cădzuse, ĭară pre tine pentru lăcomĭѧ. Ēlь s'au curățitь, ĭară tū te veri strica. » Ō, mare putĕrѧ lui Dumnedzău pre prorocь! Știѧ găndurile ōamenilorь și ēra de faţă acolo ūnde cu trupulь nu ēra, care lucru și pănă astădzi ōameni prozorlivi sămtь ѫ lume pre carĭi săngurь Dumnedzău ști.

[1] Tip. преѹцїи.

Aflâ-să ѫ scripturâ și ūnь-pâratь de l-au chemat Ïōzïe, pre carele l-au čertat' Dumnedzău cu stricâčïune pentru buečïѧ și pen'tru ѫdrъznirѧ če lua pre sine činstѧ preūțascâ și vrѧ să slujascâ ѫ besĕreca lui Dumnedzău ca ūn preut', care lucru nu i să câdĕ lui, ca unui ōm' mirĕnь. Șï-i pomeni arhiereulь čelь mare dzicăndь: « Nu ïaste lucrul' tâu, ѫpâ-rate, a câdi lui Dumnedzău. Preūțescь ïaste ačesta lucru, carïi sprĕcasta slujbâ sămtь svențiți. » Ïară dĕca nu vru să asculte, Dumnedzău cu stricâčïune-l' lovi și ѫdatâ să arâtâ ѫ fruntĕ lui și să spârïe; și fu lepâdat' diѫ besĕrecâ. Și așѧ fu stricat | și ѫchisь ѫ toatâ viïața sa pânâ la moarte. Dară 367r cum' să nu sâ tĕmâ hïečine a să amesteca ѫ lucrulь și ѫ trĕba preūțascâ!

Mai apoi au čertat' Dumnedzău cu ačasta boalâ pre nepo-țïi lui Ïōavь, pen'tru ūčidere și vărsare de sin'ğe če făcuse Ïōavь. Câ Dumnedzău čartă fečorïi pen'tru pâcatele pârin-ților, mai vărtosь căndū-i blastâmâ nescare ōameni direpți, cum' blâstâmase Davidь ѫpârat pre Ïōavь. Pre unïi ca čeѧ slobodzïѧ Dumnedzău stricâčïune, ca să le arate lorь Dumne-dzău cătu i-i de ūrăt' păcatulь și căt' sămtь de grozavi ačeѧ și de scrъnavi mai vărtosь decăt' čei stricați ѫnaintĕ lui Dumnedzău și destoniči a fi goniți diѫ besĕrecâ și diѫ čerïu čeѧ če dzacь ѫtr' ačĕlѧ pâcate.

Ѫblâ Domnulь Hristos ѫtre noi pânâ sim'tem' ѫ častă lume, cu slugile lui, cu preuțïi, ѫ besĕrecâ, cu binele și cu mila sa ačĕѧ răschirândь banïi și ѫpărțindь avuțïѧ sănătâței čeii sufletești și curâțire pâcatelor, numai dĕm' vrѧ să ne grijimь ѫșine cineș' de sine. Să strigăm câtr' ănsūl: «Doamne, al tâu ïaste tot căt amь. Datorïu sămt' cu căt amь să facь voѧ ta. Toate dau ѫ mănule tale. Ѫvațâ-mâ a le cheltui. Nu numai roada, če și pomïi și grădina ție ѫchin [1]. Nu numai

[1] Tip. ѫкн̃.

agonisita, če și trupul și sufletūl ţïe dau. Ꙟvaţă-mă a le
367v cheltui pre lauda ta, pre trěba săračilor și fraţilorь tăi, | pre
mântuința sufletului mïeu. De la tine-s toate, la tine să să
ꙟtoarcă, că a ta ïaste laūda ꙟ věči. Aminь.»

52. Dumeneca a treidzeči.

Călătorïi cândь ꙟntrâ ꙟ chervâsărïe, nemicâ ꙟtr' ăn'sâ
nu ţinь că ïaste al sâu, če și ūněltele lorь če bagâ ꙟn'tr' ănsă
cu socotință le punь șă nu pïardzâ sau să ūite čeva la pur-
česь. Așѧ și noi sim'temь datori pururě să ne avem călători
ꙟtr' acăstâ lume și nemică să nu ţinem' ꙟtr' ăn'sâ că ïaste al
nostru, cumь și Domnulь nostru Ïsus Hristos fïindь ačičě
pre lūme au grâitь de sine děu dzisь: « Fïiulь ōmenesc' n'are
ūnde capulь său șă plěče », cūmь audzimь astâdzi ꙟ svănta
ēυanghelïe.

Єυангєлїє ѡт Лѹки, зачало мд.

Ꙟtr' ačěѧ vrěme fū lui Ïsus a měrğe pre cale și dzise ōare-
368r čine câtr' ănsь: | « Ꙟvăţătorïu, veni-voïu dupâ tine, șăvai
ūnde těi dūče ». Ïarâ Ïsus dzise lui: « Vūlpile au vïedzunïi
și pasările čerïului cūïubūri, ïarâ fïiulь ōmenescь n'are ūnde
capulь să-ș plěče ». Și dzise cătră altulь: « Să vïi după
mene! » Ïară ēl' dzise: « Doamne, dzi-mi mainte sâ mă
ducь să-mi ꙟgropь pre tatâ-mïeū ». Și-i dzise[1] lūi Ïsus:
« Lasă morţïi să-ș' ꙟgroape morţïi sâi, ïară tu pasь de vestěște
ꙟpărăţïѧ lui Dumnedzău ». Dzise ș'altulь: « Veni-voïu după
tine, Doamne, če mainte-mi dzi să-mi răspunz' cu čeѧ če
sămt' ꙟ casa mѧ ». Ïarâ Ïsus dzise câtr' ănsь: « Nime de čeѧ
če-ș' pun' măna sa pre plug' și caōtă ꙟdărăpt' nu va hi
ꙟdirep'tat' ꙟtru ꙟpărăţïѧ čerïului ».

[1] Tip. зиє.

Ꙟtăia parte: 368v
Pen'tru streinâtatѧ lui Hristos și pen'tru meserâtatѧ lui pre pâmăntь.

Dum'nedzău, pre carele niče ūn' locь nu-lь cuprindé-niče să mutâ cu mărirĕ diꙟ loc ꙟ loc, că ĭaste pretutin'dirĕ fiindь, ačela de bunâ voѧ sa fu streinь pen'tru noi. Și minunat' câlători minunatulь Dumnedzău diꙟ mârire ꙟtru smeŭrenĭe, diꙟ čerĭu pre pâmăntь. Pre pâmăntь câlători deꙟ locь ꙟ locь, deꙟ Viọleēm' ꙟ Ēghυpet' fuği, diꙟ Ēghυpet' ꙟ Nazaret' câlători, diꙟ Nazaret' ꙟ Ĭerusalimь strânịči, diꙟ četate ꙟ četate și diꙟ sat ꙟ sat, de pre uscatь pre mare și de pre mare ꙟ pustĭi, stranicь ꙟ lume fâră de casâ totdĕuna să trudĭѧ și ꙟbla, câōtăndь ōaѧ čĕ pĭerdutâ, rodulь ōmenesc', pâstorĭulь čel bunь. Și ĭarâș' diꙟ lume călători Dumnedzău čelь tare ca ūn mĭelușelь[1] slabь, spre moarte și spre râstignire, și de pre cruče ꙟ ĭadь și diꙟ ĭadь ĭarâ ꙟ lume, ꙟtru mare slavâ pentru ꙟvĭere. Diꙟ lume câlători ꙟ čerĭu, de pre pâmăntь să sui cu trup' la pârintele său ūnde au fost și mainte. Și acolọ cu călâtorĭa sa veseli și bucurâ ꙟngĕrii și arhanghelĭi, heruvimĭi și serafimĭi, și ședzū dĕ dirѧpta | lui Dumnedzău 369r mai pre susь de toate čĕtele ꙟčepâtorilorь și târĭilọrь prespre ꙟnâlțimi. Ačasta câlâtorĭe a streinâtâței lui de demul'tь ō au fostь vâdzutь proroculь Ēremĭѧ cu duhu l' svăntь, dĕu dzisь: « Čela če ēști nedĕjdѧ Ĭzrailtĕnilorь și izbâvitorĭulь nostru ꙟ vrĕme de scrьbe, pentru če ēști streinь pre pâmăn'tь? Ca ūn' ōmь nemĕrnicь te ačūedzi priꙟ lăcașuri ōmenești, čela če ēști tare, ca čela če nu poate folosi. »

Ačasta streinâtate a Dom'nului tâu, ō, oame creștine, pre tine te ꙟvațâ a fi smĕrinь și săracь de bună voe. Că ačela

---

[1] Tip. мѣлѹшіль.

pentru tine sărâči, ca tu çu avuţïѧ lui čĕ vѧčnicâ să te ꙟbogâţeşti, şi ačela fu nemĕrnic‛ pre pămănt‛, ca ţïe să gâtĕdze ōdihnă şi moşïe ꙟ čerïu. Carele ꙟ casa ta, aičĕ pre lume, n’au avut‛ niče capulь ūn‛de-ş‛ pleca ţïe ꙟpărâţïѧ čĕ largâ şi desvătatâ a lui Dumnedzău ţ-au deş‛chis. Çu ačĕstѧ çu toate dâ chip de fapte bune ţïe, ō, oame, şi mândrïѧ ta çu ačĕstѧ ō smerĕşte, ca tu nemică să nu ţïi că ïaste alь tâu pre pâmăntь, niče četate, niče sate, niče case, niče avuţïѧ, ꙟcâ niče fïii şi fïičele. Tocma niče trupulь nu ïaste al tâu, če ïaste a čeluѧ če l-au ziditь. Pentr’ ačĕ să nu găn‛deşti că doară ïaste čeva al tâu pre pâmănt‛, câ moartĕ biruïaşte cu toate. Goli ne naştemь ꙟ lume, goli ne dučem‛ diꙟ lume.
369ᵛ Nu te lega cu | lucrurile čĕle putrede şi amâğitoare a čeştïi lumi cum ai hi lâcuitorïu ꙟ vĕči aičĕ ꙟ lume, če tremite găn‛dulь tâu ꙟnainte ꙟ vĕcul şi ꙟ lumĕ če vine. Şi mutâ cuğetulь tâu dĕičѧ ꙟ čerïu şi te grijĕşte şi dĕčѧlѧ. Nu lâsa găndul‛ tău să să tâvâlĕscâ pre pămăn‛tь dupâ pâcate scrъnave, če-lь tremite de sărgь diꙟ-tunĕrec‛ ꙟ luminâ, diꙟ moarte ꙟ vïiaţâ, de pre pâmăntь ꙟ čerïu. Şi pârăsĕşte toatâ ꙟşelâčiunĕ păcatului ꙟ lume şi cu bucurïe călătorĕşte pre ūrma Domnului tău, asămănăꙟdu-te streinâtâţei şi meserâtâţei lui.

« Fïiu ōmenescь » să grâi pre sine Domnul‛ Hristos pentru luarѧ trupului, şi dzise că n’are ꙟ lume ūn‛de capulь să-ş‛ plĕče, căči că Dumnedzău nu lăcuïaşte ꙟtr’ ănima ōamenilorь čelorь pâcâtoşi, če vulьpile, dracïi cei viclĕni şi pasările, găndurile čĕle de măndrïe, să ꙟcuibadzâ, ïarâ fïiulь ōmenescь acolo n’are capulь ūnde-ş‛ pleca. Ačĕstѧ audzindь şi tu, nevoѧşte-te de srъgь de gonĕşte diꙟ casa trupului tău vul‛pile čĕle ꙟpuţite şi pasârile čĕle necurate. Şi măturâ casa ta, adecâ trupul tâu, cu pocăinţa şi cu ispovĕdanïѧ, şi spalâ ꙟpuţičunѧ diꙟtr’ ănsă cu lacrămile şi ō câdĕşte cu tâmăe de rugă şi ō podobĕşte cu fapte bune. Şi dĕca te va vedĕ fïiul lui **Dumnedzău**, Hristos, fâcăndь aşѧ, atunče va

ѫtra ѫ casa ta, | şi scrъba ta ō va schimba ѫtru bucurïe; 370r şi va fače şïe lâcaşь acolĕ şi o va ѫplѧ de toate darurile čele čereşti [1]; şi sufletulь tâu-lь va lumina şi cu veselïa čĕ vѧčnicâ-l' va sâtura. Atunče ѫtunĕreculь şi moartĕ va fuği de la tine; nu vorь putĕ râbda să vadză lumina şi vïaţa čĕ de vĕči ѫ casa ta. Şi dĕčïi nu veri hi cuïubь de vulpi ѫntunecatь, če lâcaşь luminatь sventei troiţe şi curte Ѫpâratului čerescь; de pururĕ veri avĕ ѫtru sine lumina lui Hristos.

A doa parte:
Pen'tru călâtorïѧ noastrâ ѫ častâ lume, cumь nu ni să cade să câōtâmь ѫnapoi, săvai să nĕre hi şi cu greu.

Câlătorïѧ noastrâ ѫ častâ lume ïaste foarte sărguitoare, ca o apă rrĕpede če curâ. Aşĕ şi noi curâm [2] şi ne apropïemь de moarte, şi dzilele noastre trecь ca o um'brâ de nuârь fărâ de ploae. Ca corabïѧ pre mare če ō bate văntulь spre marğine, ca ō pïatrâ diѫ dĕlь la vale căndь să răntunâ şi nu să poate ōpri, aşѧ mĕrğe de tare şi vïïaţa noastrâ cătrâ moarte. Şi noi sim'temь ca neşte nemĕrniči ѫ častâ lume; că ačastâ lume ïaste ca ō cheryâserïe: numai pentru călâtori ïaste făcutâ şi pentru | hrana călâtorilorь. Şi ѫtr' ănsă čine-i 370v stâpănь? Ïaste moartĕ, şi-i foarte mănïōasâ. Curundь ne scoate diѫ casa sa şi ïa de la noi tot cătь avemь, ca unь furь şi ca unь tâlharïu, şi ne lasâ goli, numai cu trupulь, de ne dučemь ѫ cale departe şi streinâ.

Pentr' ačĕ să cade ţïe, ō ōame, să ştïi de unde vïi şi ūnde te duči. Dūči-te diѫ če n'ai fost ѫtru vïïaţa čĕѧ če-i pururѧ fïindь, diѫ-tunĕrecь ѫ luminâ, şi călâtoreşti ѫ častâ lume

[1] Tip. чѣрєщи. [2] Tip. кꙋрж.

ca pentr'un‘ codru ꙟtunecatь, plinь de furi și de țălhari și de fïeri rĕle și cumplite, plinь de drači și de dïavoli și de zmei zburâtori și de alte duhure rrĕle. Ūnïi leșūescь trupulь tău să-lь ꙟghițe, alțïi sufletulь tău să-lь mânăꙟče; ūnïi cu lăcomiѧ avuției, alții cu necurățïѧ curvïei, alții cu măndrïѧ lumïei şi cu ĭubirĕ mârirei. Călătorești ꙟ častâ lume cumь aĭ ꙟnota pre ō mare cu valuri și cu vănturi rrĕle, ūnde sămtь ꙟ toate dzile furtuni de scărbe. De ō parte batь valurile boalelorь și a neputințelorь, de altâ parte valurile năpâștilorь şi a sărăčiilorь, de altă parte valurile nevoilorь ș'a greutățilorь čelor mai mari. Că cumu-ĭ ꙟ mare de ꙟghitь peştïi čei mari pre čei miči, așĕ și ꙟtr' ačastâ lume čei putĕrniči pre čei neputĕrniči. De toate părțile ĕsti ꙟ frică și ꙟ groazâ,
371ʳ cătь | nu știi pănă a doa dzi: hi-veri vïu? Pen‘tr' ačĕ te rogь să cunoști călâtoriѧ ta, ūnde te duči, că dĕca veri cunoaște, știu că te veri tĕme și te veri folosi.

Duči-te ꙟtr'o cale neştïutâ, ꙟ locuri strașniče, ꙟ lūme minunatâ, și-țь caōtâ a' ꙟtra pre doaâ porți groazniče, ūnde fricâ și spaimă mare va avĕ sufletulь tău. ꙟtăѧ poartâ ĭaste moartĕ, priꙟ carĕ cu voe fărâ voe-țь caōtâ a trĕče cu destulâ durĕre. La ačĕѧ poartâ sămtь strâjĕrii mănïoși și nemilostivi, carïi te vorь ꙟcunğura și te vorь dezbrâca de toate de căte ai ꙟ častâ lume și vorь lua de la tine toate. Numai čĕle sufletești-țь vorь lâsa, de veri avĕ; ĭară de nu veri avĕ niče ačĕlѧ, numai golь če te vorь lâsa. Și așĕ-țь caōtâ să vïi la a doa poartă a ğudețului lui Dumnedzău, ꙟnaintĕ a atitѧ[1] gloate de ꙟğeri și atitĕ săboarâ de svenți priïatini lui Dumnedzău, și tocma ꙟnaintĕ fѧței direptului ğudețь, ūnde te veri tĕme și te veri cutremura, că nu veri ști če te va tăꙟpina și cumь va hi. Și če răspunsь veri avĕ și ꙟcâ de veri mĕrğe golь? Ō, ce rușine veri pâți! Că ꙟtăĭu te vorь ꙟtreba:

[1] Tip. ѧлтнтѧ.

« Če ai venit aşѧ golъ şi săracъ? » şi-ţъ vorъ dzice: « Č-ai fâcutъ
veşmăntulъ čelъ fără de moarte cu carele tĕi ѫbrăcatъ ѫ
svăntulъ botedzъ? » Dĕčii şi de alte daruri sufleteşti te vorъ
ѫ|treba. Şi-ţъ va dziče direptulъ ğudeţъ: « Pen'tru cĕi venitъ 371v
ca unъ robъ golъ şi săracъ aičĕ ѫnaintĕ a atăţĕ fiĭ dumne-
dzăeşti şi ѫnaintĕ scaunului Mărirei Mĕle? Č-ai făcut' daru-
rile creştinătâţei şi unde lĕi pĭerdutъ? Ѫtru nemicâ n'ai
bâgatъ ѫ samâ darurile mĕle, ničĕi mulţâmitъ pentru binele
mïeu če ţ'amъ datъ. Pentr' ačĕ şi ēu ѫtru nemicâ nu te soco-
tescu, če ca ūn' robъ viclĕnъ dupâ lucrulъ tău te veri ğudeca
şi faţa mĕ ѫ vĕči nu ō veri vedĕ. »

Ĭară tu, ō suflete pâcătoase, audzindъ ačĕstѧ tĕme-te şi
te ѫfricoşadzâ, că ѫnaintĕ ta stâ moartĕ cumplită, ğudeţulъ
čelъ direptъ şi groaznicъ, munčile čĕle neѫčetate, matca
focului nestăѫs, ѫtunĕreculъ ѫpârţitъ, plăngerĕ şi scărşcarĕ
dinţilorъ. Dĕčѧstĕ să te temi foarte şi să te părâseşti de pâ-
cate, pănâ ēşti ѫcâ pre calĕ vïeţei tale, pânâ ѫcâ nu te duči
ѫtr' ačĕlѧ locuri. Adu-ţi amente de ačĕlѧ porţi priѫ carile-ţъ
caōtâ a trĕče ѫ vïaţa čĕ netrecutâ. Socotĕşte-te de toate
parţile, că priѫ multe laturi de pâcate treči, să nu cumva
cadzi ѫ vr'unulъ diѫse, şi lasâ ѫ lume ca Avraamъ tatâlъ şi
ѫma, adecâ pâcatulъ carele naşte pohtele čĕle če-sъ de
perire sufletului.

Şi toţi čeѧ' če-sъ robi pâcatului le dzise Domnulъ Hristos
că-s morţi, cumъ audzit | ѫtr' acăstâ svăntâ ēυanghelïe că 372r
ōarečine dzise cătră Hristos: « Ѫvăţătorĭu, veni-voĭu totъ
dūpâ tine, numai če-mi dzi să mâ ducъ mainte să-mi ѫgropъ
pre tatâ-mïeu ». Ĭarâ Domnulъ dzise lui: « Lasâ morţïi să-şъ
ѫgroape morţïi săi ». Pentr' ačĕ şi tū să laşi čeĭa če-s robi
pâcatului, săvai să ţ'are hi şi pârinţi şi fraţi. Pre unïi ca
ačeѧ dzice Domnulъ să-i laşi şi să-i slujeşti lui fără de pâcate
şi fâră de valuri, şi dzua şi noaptѧ. Şi dĕčïѧ să nu te mai
ѫtorči ѫdărâptъ, să caōţi spre faptele čĕle de mainte, că

ačela nu va putĕ hi ѫdireptatъ ѫtru ѫpârățïa čerĭului. Cumъ și Jidovïi, dĕca ēșirâ diѫ Eghυpetъ, să ѫtoarsâră cu găndulъ la bucatele Ēghυpetului, la carnĕ și la câldârile če avuse acolọ. Pentr' ačĕ trupurile lorъ câdzurâ ѫ pustïi și țara fâgădūitâ nu le fū a ō vedĕ. Așĕ și tu, dĕca veri ѫčĕpe a te ѫtoarče la ѫtunĕrecul' pâcatelorъ ačeștïi lumi, atunče‿și trupulъ sufletului tâu va câdĕ ѫ pūstïile vĕcūlui ačestuѧ, ѫ munči, și nu veri ağunğe să ѫntri ѫ țara čĕ fâgădūitâ, ѫ Ïerusalimulъ čel de susъ. Că și Lotъ fuğindъ să scape de arderĕ Sodomului, muĭarĕ lui să ѫtoarsâ de căōtâ ѫdărâptъ și ѫdatâ să făcu stlъpъ de sare. Așĕ și tū, de veri căōta ѫnapoi cătrâ
372v pohtele čĕle de pâcate, ѫdatâ te veri fače | ca unъ bolovanъ de sare moartâ, linsъ de dobitoačele pâcatelorъ.

Pentr' ačĕ, čeѧ če călâtoriți dupâ Hristos și veți să scâpați de Faraōnъ čelъ nevâdzutъ, de Satana dïavolulъ, și diѫ robïѧ Ēghυpetulūi[1], diѫ munčile de vĕči, nu zăbâvireți ѫ-tunĕreculъ pustïei čeii de pâcate, če ēșiți dupâ povața voastrâ, dupâ Moυsį, adecâ după duhovnicъ carele poate să vă ѫdireptĕdze și să vâ trĕcâ marѧ pâcatelorъ. Și cu ispovĕdanïa și cu lacrămile să ѫnecați gonačïi lui Faraōnъ și să scâpați diѫ pâcate, ca diѫ Marĕ Roșïe Jidovïi. Sâ căntați ѫ besĕrecâ mulțâmitâ lui Dumnedzău, čeluѧ če v'au izbăvitъ, și așѧ să măncați manâ diѫ čerĭu svănta cumenecâturâ, hrana sufletelorъ voastre, fâră de care hranâ nime nu va putĕ hi vïu ѫ vïiața če vine. Și fără de greșъ veți ѫtra ѫ țara čĕ fâgăduitâ dupâ povața voastră če ĭaste Domnulъ Hristos, carele pentru voi au ѫntratъ acolọ pen'tru ca să vâ bağe și pre voi acolọ ūnde-i prâvirĕ a ѫtūnĕreče de ѫnğeri și de săboarâ de svenți če sămtъ noaâ frați mai mari. Pentrū căči au ѫtratъ acolọ mainte de noi carïi sămtъ scriși ѫ čerĭu, ūnde ĭaste totъ binele diѫ vĕči ascunsъ și voaâ ğuruitъ, care bine și

[1] Tip. Єгvпєтєлоүи.

ꙟngerïi dorescь să-l vadzâ. ꙟtru care bine și pre noi pre toți credinčoșïi tâi ne spodoběște, | Doamne Ïsuse Hris- 373r
toasē, Dumnedzăulь nostru, acolọ ꙟ věči să lâcuimь și pre tine să proslâvimь, depreunâ cu pârintele și cu duhulь svănt', acmū și pururѧ și ꙟtru věči de věči. Aminь.

---

53. Dumeneca a treidzěči și una.

Čine va putѧ spune čïudesele lūi Dumnedzău și să facâ audzite puterile și lucrurile čěle bune a lui Hristos? Că tuturọrь dâ binele său čelọra če čerь și cui de če să roagâ dâruïaște. Stricațïi curâțěște, dračïi diꙟ ōameni goněște, morților ꙟvïere, ōrbilorь veděre, cumь și prěčestь ōrbь de carele spune svănta [1] ēѵanghelïe ꙟ Ïerihonь vendecâ-lь.

Єѵангелїє ѡт Лꙋки, зачало чг. 373v

ꙟtr' ačěѧ vrěme, căn'dь sâ apropïe Ïsus de Ērehon, ūn' ōrbь ōarecarele ședě pre cale de čerě. Ĭară děca aūdzi că trěče nărod', ꙟtreba če poate hi ačasta șï-i spusără lui că trěče Ïsus Nazọrěnul'. Și strigâ de dzise: «Ïsuse, fïïul' lui David', miluѧște-mă!» Și čeѧ če merğѧ ꙟnainte cuntenïѧ lui să tacă, ïară ēl mai tare striga: «Fïïul' lui Davidь, miluѧște-mâ!» Ĭară Ïsus stâtu și ꙟvăță să-l' chïame preꙟsь la sine. Și děca să apropïe ēlь cătr' ăn'su, ꙟtrebă-l' preꙟsь de dzise: «Če veri să-ți dau?» Ĭară el' dzise: «Doamne, să vădz'!» Ĭară Ïsus dzise lui: «Vedzi! Credința ta te izbăvi.»
Și ꙟdată vădzu și purčasă ꙟtr' urma lui, lău|dăndь pre 374r
Dumnedzău. Și toți ōamenïi, děca vădzură, děderâ laudâ lui Dumnedzău.

---

[1] Tip. свѧта.

Ꙟtăꙗ parte:
Penʻtru dragostĕ lui Hristos, če ĭaste ꙟtinsâ tuturorь neōpritь.

Cumu-i soarele de strâlučĕşte toate căte-s pre suptь čerĭu şi toate semenţiile ōmeneşti luminĕdzâ, cu mulʻtь mai vărtōs ačela carele ĭaste soarele čelʻ svănʻtь şi direptь, če luminĭadzâ nu numai trupurile den afarâ, če şi sufletele diꙟ lontru, ōchĭi inimĭei deşʻchide şi menʻtĕ deştaptâ, de cunoaşte ōmulʻ pre Dumnedzău şi binele de vĕči če ĭ-au gătatʻ lui. Dĕičꙗ să cunoaşte lĭubovulь če are cătră ōameni Domnulʻ nostru Ĭsus Hristos şi dragostꙗ čĕ nespusâ, că pretutindirĕ ꙟbla şi ꙟ toate laturile călătorĭꙗ, priꙟ četâţi şi priꙟ sate, de tămăduĭa toate neputinţele şi boalele diꙟ ōameni, şi cu čĭudesele če fâčĕ să lumina menʻtĕ ōamenilorь şi să ꙟtorčĕ ōamenĭi cătrâ Dumnedzău şi cătrâ pocâinţâ.

Dĕči veni Ĭsus şi ꙟ Ērehon, şi acolo ūn ōmь ōrbь, anume Vartilimeĭu, şedĕ lăngâ drumь de čerĕ. Şi audzindь gălčavâ
374v de nârodʻ, ꙟtreba če ĭaste, şĭ-i spusără | că ĭaste Ĭsus Nazorĕnulь. Şi cătь audzi de numele lui Ĭsus, pâru-i bine, că de multâ vrĕme audzĭꙗ dinsь că face čudese multe şi vendecâ bolnavĭi. Pentr' ačĕ strigâ cu glasь mare şi dzise: « Ĭsuse, fĭĭulь lui Davidь, miluĭaşte-mâ, c'amь audzitь de čĭudesele tale čĕle multe şi de binele č-ai fâcutь priꙟ Ĭerusalimь şi priꙟ Caperʻnaumь. Că tū, Doamne, pre čela če ēra diꙟ naştere ōrbь l-ai fâcutь cu ōchĭi, şi ĭarăşi pre doi ōrbi č-au strigatь ꙟtr' urma ta şi prĕčeĭ-ai luminatь. Pentr' ačĕꙗ şi ēu strigь: fĭĭul lui Davidь, hĭe-ţь milâ de mene! » Ĭarâ Domnulь grăi cătr' ănsulь: « Če străgi şi če čeri de la mene? » Ōrbulʻ râspunsâ: « Čeĭu să vâdzь! » Cu adevăratь nu-i proastâ čĕrerꙗ ōrbului, če-i mare, şi numai putĕrꙗ ūnuꙗ săngurь lui Dumnedzău putĕ čĕrerꙗ lui să dĕ, ĭarâ altь nime diꙟ oameni. Pentr' ačĕ Domnulь să milostivi spre rugâ-

men‘tĕ lui și spre credința lui čĕ tare și-lъ ѫtrebâ če čĕre. Ѫtrebâ-lъ Domnulъ nū că doarâ nu știѧ čela če ști toate mainte de če čĕre, če ѫtrebâ să nu dzicâ neștine că ōrbulъ altâ čerѧ și Hristos altâ-i dĕde. Če čerĕ ōrbulъ, ѫnaintĕ tuturọrъ spusâ, și Hristos ѫnaintĕ tuturọrъ dĕde. Și dzise: « Credința ta cu carĕ credzi că te počъ tâmădui, ačĕѧ te izbâvi ». Și ѫdatâ vădzū și cu glasъ mare ѫčepū a lâuda pre Dumnedzău, și nu numai ēlъ săngūrъ, če | și toți ōamenïi čeïa če 375r vâdzurâ ačĕѧ čudesâ făčѧ slavâ lui Dumnedzău și mulțămitâ.

Ačasta čïudesâ fū denafarâ de poarta četăței, care čudese ca cu ūnъ solъ dĕde vĕste Domnulъ Hristos ѫ četate, ca să știe četâțĕnïi Ĭerehonului că lumina čĕ adevăratâ vine la dănșïi să luminĕdze sufletele lorъ čĕle ѫtunecate, cumъ au grâitъ săngurъ dĕu dzisъ: « Ēu sămtъ lumina lumïei. Čela če va ѫbla dupâ mine nu va mĕrğe ѫ-tunѧrecъ, če va avĕ vïața de vĕči. »

A doa parte:
Pen‘tru ōrbirѧ sufletului și pentru ğūrâmăntъ.

Să ne asămănâmъ și noi ačestūi ōrbъ cu credința și cu râbdarѧ, că multъ râbdâ și ēlъ căndū-l‘ ōpriѧ năroadele să tacâ șï-i cun‘tenïѧ fariseii și saducheii čeѧ če nu ĭubïѧ čudesele lui Hristos. Ĭarâ ēlъ mai tare striga și să ruga. Că așѧ ĭaste sufletulъ čel‘ râbdâtorĭu: niče să tĕme de primejdi, niče i-i fricâ de čei mai mari, če mai tare să aprinde cu ruga și cu credința, și dĕca dobăndĕște niče dănăōarâ nu părâsĕște dѧ mulțămirĕ. Așѧ și noi să fačemъ: mainte de če dobăndim‘ să him răbdâtori, și dūpă če dobăndim să him mulțămi|tori. Să nĕre și ōpri vrăjmașïi noștri să tâčem‘, adecâ 375v dïïavolulъ și lumѧ și trupul‘, carïi nu ĭubăscъ binele lui Hristos, atunče noi mai tare și mai cu dĕdinsъ să ne rugăm‘

lui Dumnedzău să caōte pre noi cu milâ şi să luminĕdze ōchïi inemïei noastre, pre carïi ĭ-au ↑tunecat' fumul pâcatelorъ lumïei. Că lĕğʌ ↑văţăturilor lui Dumnedzău ĭaste luminâ, şi čine să va scâpa di↑să, ačela ĭaste ōrbъ cu sufletul' mai vârtosъ decăt' ōrbulъ ačela. Că čela če-i ōrbъ de ōchi nemică nu vĕde să facâ râu, ĭarâ čela če-i ōrbъ de mente şi de suflet', ačela toate râutăţile fače, nu numai ↑tr'un' chipъ, če ↑ toate chipurile. Če ōrbire mai mare ĭaste de ačasta de căndъ ţine neştine svăn'ta ēυanghelïe şi-ş' pune mănule pri↑sa, carĕ ↑vaţâ niče ↑tr'un' chipъ să nu ğure şi ēlъ ğurâ! Căt' rău au pâţit' sven'ţïi pârinţi şi căte nevoi au râbdatъ pen'tru să ↑târĕscâ credinţa lui Hristos, ĭarâ noi de multe ōri fărâ de niče ō nevoe, fâră de niče ō fricâ de moarte, ne lepâdăm' ↑nşine de credinţa noastrâ. Şi căndъ ğūrâmъ pre svăn'ta ēυanghelïe, ōare cū strămbulъ, ōare cū direptul', atunče ne lepădâm' de credinţa noastrâ; şi nu ne lepădâm' numai, če şi ↑ mare pedĕp'sâ câdemъ. Că scrïe ↑ cartʌ lui Zaharïʌ proroc' cum' au vădzutъ Zaharïʌ proroc' ō sĕčere foarte mare de dzĕče coţi de latâ. Şi ĭ-au dzis Dumnedzău: |
376r « Ačasta sĕčere ĭase di↑naintʌ lui Dumnedzău şi ↑trâ ↑ casa čeluʌ če să ğură pre numele lui Dumnedzău ». Deče vedeţi, ō, fraţilorъ, če mănïe a lui Dumnedzău ĭau čeʌ če să ğurâ; pentr' ačĕ să ne ferim' ca de focъ de ğurâmăntъ. Dzic' ūnïi: « De nu voĭu ğura, cum' voĭu scâpa di↑ măna vrăjmaşului mïeu? » Ce grâeşti, ō, ōame! De vrăjmaşulъ tău te temi de ğuri, şi de Dumnedzău nu te temi? Cu adevărat' să ştiţi, creştini blagosloviţi, că čela če ğurâ sau pune pre altulъ să ğure, ačela ĭaste ūčigaş' sufletului său. Că au doarâ pentr' ačĕ ĭaste besĕreca, să mĕrğem' să ğurămъ? Ba, če ĭaste pentru ruga, ca să ne rugăm' pentru vrăjmaşïi noştri şi pen'tru greşʌlele noastre. Sau svănta ēυanghelïe, au pentr' ačĕ ō au făcut' Hristos, să ne ğurăm' pri↑sa? Ba, če ca să audzim' cum' ni să cade să fačem de nï-i voʌ să ne

izbâvim' diꙟ mun'čile de věči și binele ačel' de susь să dobăn'dim'. Ĭani deș'chide svănta ēυanghelïe pre carě-ț' pui mănule de ğuri, să vedzi: če dziče Hristos? Dziče-ț' să ğuri vr'odatâ, au cu străm'bul', au cu direptulь? Ba, nu dziče necăĭuri. Mai vrъtosь dziče că muꙟcâ sufletului are ačela če ğurâ și čela če pune pre neștine să ğure. Deči, de dziče Hristos ꙟ svănta ēυanghelïe să nu ğuri, darâ tu cumu-țь pui mănule pre svănta ēυanghelïe și ğuri? Cumь nu te temi de mănïa lui Dumnedzău? Nu socotești că s'ai și scâpa de vrăjmașūlь tâu, ĭarâ de Dumnedzău nu veri scâpa? Nu socote|ști ꙟ capulь tău că de veri scâpa de dato- 376v
rïïa acastâ trecâtoare diꙟ lume, ĭarâ de muꙟca věčnicâ nu veri scâpa?

Pentr' ačěѧ, creștini blagosloviți, ascultați cuvăntulь Domnului vostru lui Hristos și nu ğurareți, niče punereți pre alțïi să ğure, că mare canonь și mare greūtate au pre sufletele sale ūnïi ca ačeѧ. Cumь grâѧște și svăntulь marele Vasilïe, de dziče că ğurămăntulь ĭaste lepădare de Dumnedzău. Pentr' ačѧ, totь creștinulь să să ferěscă de ğurâmăntь cumь s'are feri de focь. Să nu ꙟdrъzněscâ a ğura, că pentru ꙟdărznire vine ōrbïe și ꙟtuněrecь ꙟ sufletele ōamenilor, de cad ꙟ pâcate ꙟ multe chipuri.

Pentr' ačěѧ ne ꙟvațâ Domnulь de dziče: « Socotiți-vâ și vă pâziți, ca să nu sâ ꙟgreuѧdze inimile voastre cu măꙟcârile și cu bâuturile. Și de nâprasnâ va veni pre voi dzua ačěѧ, adecâ časulь morței, ꙟtru care časь nu vorь folosi ğurâmentele și vicleșuguri e če fačemь pre 'castâ lume. Că toate faptele noastre čěle ascunse, căte fačemь ꙟ tainâ dzua și noaptě, arâtate vor hi ꙟnaintě direptului ğudețь, ūnde va hi toatâ lumѧ adunatâ. Ō, če rușine vomь pâți! Că decătь muꙟca, mai mare ne va hi rușině. Děičѧ să ne pâzimь să pârăsimь faptele čěle ꙟtunecate, carile sămt': fățărïile, vicleșugurile, ğurâmănturile, | furtușagurile, ūčiderile, curvïile, 377r

lăcomiile, nedireptâțile, măndrïile, bețiile și ș'altele asĕmenѧ ačestora, și să apucâmъ să fačemъ faptele čĕle luminate carile sămtъ ačĕstѧ: direptatѧ, smerenïѧ, curățïѧ, milostenïѧ, postulъ, paza besĕrečei, ispovĕdanïѧ, cumenecâtura ș'altele asĕmenѧ ačestora, ca să himъ fii luminei și moșnĕni ᛏpărățïei čerïului. Carѧ noi toți să ō dobăndimъ cu darulъ Domnului nostru lui Ïsus Hristos, a câruѧ ïaste slava și činstѧ, ținĕrѧ și putĕrѧ, depreunâ cu pârintele [1] şi cu duhulъ svănt', acmu și purūrѧ și ᛏtru nesvărșiți și netrecūți vĕči. Aminъ.

377ᵛ

54. Dumeneca a treidzeči și doaă.

Ačasta svăntâ ēvanghelïe de astâdzi ᛏtăïu aratâ că nemicâ n'au pestit Domnulъ Hristos, niče s'au tâgăduitъ de cătrâ măntuința rodului ōmenescъ: ūna, fâcăndъ bine ōamenilor și ᛏblăndъ priᛏ țara jidovascâ, vendecăndъ bolnavïi și chemăndъ pâcâtoșïi; alta, ᛏvățăndъ cu cuvăntūlъ și spūindъ de ᛏpârățïѧ čerïului. Pentru care lucru să aratâ mare trudâ a Domnului Hristos. Aratâ-se și nemulțâmita ōamenilorъ ᛏprotiva atăta ūsteniᛏțâ. A doa, aratâ ᛏ če chipъ s'au ᛏtorsъ Zakhei și č-au făcutъ dĕca s'au ᛏtorsъ, şi če blagoslovenïe au luatъ de la Hristos și ēlъ și toatâ casa lui. Dorindъ să vadzâ pre Hristos, luâ-lъ ᛏ casa sa cu drag, činsti-lъ ᛏ casa
378ʳ sa, dvorbind ᛏnaintĕ lui | ca ō slugâ ᛏnaintѧ domnu-său. Mai apoi și avuțïïa sa toatâ nu ō cruța săračilorъ și neputĕrničilorъ čelora če-i asuprisâ șï-i nâpâstuise. A treѧ, aratâ cuvăntъ drâgostosъ a Domnului Hristos č-au dzisъ că ïaste izbâvitorïu pâcătoșilorъ, ᛏsâ pâcâtoșilorъ čelora če să ᛏtor'cъ

---

[1] Tip. пѫрителе.

și vinъ la pocâințâ cu plecare și cu fapte bune și dumnedzăești, čercăndъ izbâvirѧ sa de la Domnulъ său, cūmъ veți ꙟțelĕğe ĭarâși diꙟ svănta ēvanghelĭe.

Єѵангеліє ѿ Лѹки, зачѧло чд.

Ꙟtr' ačĕѧ vrĕme veni Ïsus ꙟ Ïrehonъ, și adecă ūn bărbat če-l' chema Zakhei. Și ačesta ēra mai mare vamășilorъ și ēra bogat' foarte. Și čerca să vadză pre Ïsus čine ĭaste, și nu putѧ de nâroade, că de stat' ēra mic. Și alergâ ꙟnainte de să sui ꙟtr'uꙟ copač' če să chĭamă agud, ca să vadză pre Ïsus, că prĕcolĕ-i ēra a trĕče. | Și dĕca veni dereptъ ačela 378v
loc' căōtâ Ïsus și dĕca-l' vădzu dzise cătr' ânsъ: « Zakhee, păzѧște de te pogorъ, că astâdzi mi să cade să hïu ꙟ casa ta ». Și păzi de să pogorâ și-l' prïimi cu bucurĭe. Ĭarâ dĕca vădzură toți râpștïѧ de dzičѧ că la ūn ōmъ pâcătosъ ꙟtră a să ōspăta. Ĭară Zakheĭu stâtu și grăi cătră Domnul': « Ĭatâ ğumâtate de avuțïѧ mĕ, Doamne, ō dau mișeilorъ, și pre čine amъ năpăstuit', de patru ōrï-i ꙟ'orcъ ». Ĭară Ïsus dzise cătr' ănsulъ: « Astădzi fu măntuință ačeștïѧ case, că ș'ačesta ĭaste fïïu lui Avraam'. Că fïïul' ōmenescъ au venitъ să čĕrče și să izbăvască pre čela če-i pïerdut. »

Ꙟtăĭa parte: 379r
Pen'tru a lui Dumnedzău ĭubire cătrâ ōameni și pen'tru ꙟtoarčerĕ lui Zakhei.

Dumnedzău čelъ nevădzut', ačela marele și strașniculъ, despuitorĭul tuturorъ faptelorъ, carele s'au arâtat ꙟ mun'tele Sinaei lui Movsi prorocъ, groznicъ și strașnic', ꙟ fur'tunâ de focъ și ꙟ parâ ardzăndъ, ꙟ fumъ și ꙟ sunet' de bučine, și ꙟ tunure și ꙟ ful'ğere și ꙟ cutremurъ de pâmăntъ, atăta căt dĕč'au vădzut' rodulъ jidovâscъ slava lui čĕ mare dziserâ

câtră Moυsi: « Să nu mai grăĭască câtră noi ačesta Dumnedzău, câ de va mai grâi vom' peri toţi; če grâĭaşte tu cu nusъ şi ne spune noaâ porunčele luį şi te vom' asculta », ačela Dumnedzău smeri a sa mârire şi dumnedzăirѧ sa ō ꙟvâli cu trup' diꙟ prĕcurata fečoarâ Marïѧ. Şi aşѧ veni ꙟ lume pâstorĭulъ čel' bun čercân'dъ ōaѧ čĕ pïerdutâ şi râtăčitâ ꙟ ūr'ma idolilorъ čelorъ muţi, adecâ rodul' ōmenescъ če să ꙟchina idolilorъ, pentru care ōae ēra gata şi sănâtatĕ sa să-ş' pue.

Ꙟblănd' pre pâmăntъ ca ūn ōm' deplinъ če ēra, veni
şi ꙟ četatĕ Ĭerehonului pentru chemarѧ a mulţi şi mai vărtos
a lui Zakheĭu. Ačesta Zakheĭu ēra vamâş' mare, adecâ
boĭarin şi mai denainte de toţi vamăşïi. Carele audzindъ
379v minunate lucruri | de Hristos ēra bucuros să-l vadzâ şi să-l'
cunoascâ şi sâ grâĭascâ cu nusъ. Bucurosъ ēra şi ꙟ casa sa
să-l ĭa şi să-l' ōspetĕdze, ĭarâ ştïin'du-se că ĭaste ōm' pâcătos şi sâ scârăndivăscъ toţi ōamenïi din'sъ, să stidïѧ să facâ ačasta, če numai če vrĕ să-l' vadzâ. Şi niče ačasta nu putĕ dobăndi: ūna, că era micъ de statъ; alta, câ gloatele-l' ꙟpresura. Pentr' ačĕ alergâ ꙟnainte şi să sui ꙟtr'uꙟ agudъ, ca să poatâ să vadzâ dĕcolѧ pre Hristos. Cu ruşine ēra ūn ōm' bogatъ şi vestit' ca ačela să să sue ꙟ copač' ꙟnaintĕ a atiţĕ ōameni če ēra cu Hristos, ĭarâ ōsărdïѧ lui ūitâ činstĕ şi slava če avĕ, numai ca să vadzâ pre Hristos.

Ačĕstѧ toate nū era ascunse lui Hristos carele ştïѧ nu numai lucrurile, če şi cuğetele lui Zakhei. Pen'tr' ačѧ veni la loculъ ačela, suptъ copačulъ ačela ꙟ carele ēra Zakhei, şi ꙟdatâ căōtâ. Şi dĕca vădzu pre Zakheĭu, dzise lui: « Zakhei, sărguĭaşte de pogorъ, câ astâdzi-m caōtâ să hïu ꙟ casa ta ». Ĭarâ Zakhei dĕca audzi ačesta glasъ, glasulъ carele ꙟvïe morţïi, glasulъ bucurïei čeii de vĕči, glasulъ čela če dinsъ ascultâ vănturile şi marĕ, care glasъ chĭamâ pâcătoşïi la pocâinţâ, atunče inima şi sufletulъ lui să ꙟplu de bucurïe. Şi ꙟdatâ

să pogoră și câdzu la pičoarele lui Ïsus de-i mulţămiѧ și cu mare bucurïe-lъ dusâ ꙟ casa sa, atăta căt‘ de bucurïe ūitâ toatâ frăm‘sĕţa și slava și bi|nele lumïei. 380r

Ca și Petrъ ꙟ mun‘tele Ɵaborului, așѧ și Zakheĭu, toatâ avuţïѧ, aurulъ și ar‘ğintul‘, le avu ca nește tinâ, numai să dobăndĕscâ pre Hristos. Pentr’ ačĕ stâtu ꙟnaintĕ lui Hristos și dzise: « Ĭatâ, Doamne, ğumâtate de avuţïѧ mĕ ō dau mișeilorъ și săračilorъ, și pre čine am‘ nâpăstuit‘, voĭu ꙟtoarče de patru ōri mai multъ ». Aičĕ poate hïečine socoti câ Zak‘hei, mainte de če ꙟvăţâ credinţa a crĕde, stâtu de fu ꙟdurat‘, fu ascultoĭu, fu milostivъ, diꙟ apucâtorĭu fu miluitorĭu, diꙟ luâtorĭu fu dâtătorĭu. Că mai dragu-i ēra să-ș‘ izbâvascâ sufletulъ decăt‘ toatâ agonisita și avuţïѧ če avѧ. Pentr’ ačĕѧ, Domnul‘ Hristos grâi câtr’ ănsu de dzise: « Astâdzi fu izbâvire ačeștïѧ case », cum‘ are dziče: « Astâdzi te ꙟtorči, astâdzi dai, astâdzi ꙟtorči cui č-ai luatъ, astâdzi fu și izbâvirĕ casei tale ». Câ fïïul‘ ōmenescъ au venit‘ ꙟ lume să izbâvascâ čel‘ pïerdut‘. Lâcui Domnulъ cu pâcătoșïi, ꙟsâ cu čeѧ če s’au pocăitъ. Deči să nu te pârâsești, ō‚pâcătoase! Ĭatâ câ avem‘ pre Domnul‘ Hristos, carele pentru pâcătoși au venitъ pre lume, pre pâcătoși să čĕrče și să caōte, pâcătoșïi să-i izbăvascâ, carïi să ꙟtorc‘ cătr‘ ănsъ. Pre carïi nu-i numai prïimĕște cu drag‘, če-i și blagoslovĕște șī-i ꙟdireptĕdzâ. Deči nedejduĭaști ačeluѧ Domnu, câ niče pre noi nu ne va pârâsi de ne vom pârăsi de pâcate și de vom‘ čĕre mila lui.

A doa parte: 380v

Pen‘tru ꙟdurare și pentru plata čelor asupriți și nâpăstuiți cu carĕ s’au ꙟdireptat‘ Zakhei.

Dĕca ꙟtrâ Domnul‘ Ïsus ꙟ casa lui Zakheĭu, socotindъ Zakheĭu săngur pre sine, vădzu mare scărnâvïe ꙟ casa sa, adecâ avuţïe diꙟ camâtâ, diꙟ asuprĕle, diꙟ dobăndâ nedirĕptâ

strănsă. Strigâ de dzise: « Astâdzi lĕpâd‘ diꙟ casa mѧ și ꙟtorcъ acmu tuturorъ cui č-am‘ luat‘ cu străm‘bulъ și pre činĕm‘ asuprit‘, ĭarâ diꙟ čĕm‘ agonisit‘ cu direptul‘, ğumătate dau săračilor și mișeilorъ ». Ō, minunatâ premenĕlâ! Ō, negrâite daruri și milele lui Dumnedzău! Ce-i cu greu ōamenilorъ, lui Dumnedzău ĭaste ĭușorъ. Câmila trĕče pre ūrechile acului; bogatulъ câruĭa-s dragi banĭi, banĭi ūrâ și de sârăčĭe nu să temu. Čel‘ lumâscъ și trupâscъ, sufletesc‘ să ꙟtoarsâ de fu. Casa čĕ de lâcomĭi și de camat‘ničĭi și de precupĭi stâtu de fu casă lui Dumnedzău. Aičѧ să cunoaște câ dĕre hi fost čeva fâțărĭe ꙟtru inima lui Zakheĭu, să ꙟtoarcâ ūnora, altora să ōprĕscâ, n'are hi ꙟtrat‘ ꙟ casa lui. Vâdzăndъ inima lui dirĕptâ și plecatâ a fače toatâ voѧ Mârĭei Sale dul-
381r čelui Domnъ, și ꙟ casa lui ꙟntrâ și blagoslovenĭe sa lui | dĕde.

Așѧ ꙟtr' ačela chip‘ hĭečine de nu va tăѧ cu ō datâ nedireptatĕ de la sine și diꙟ casa sa, ničeōdatâ nu să va putĕ ꙟdirepta să ꙟn‘tre câmila pre ūrechile acului. Pen‘tr' ačĕѧ și Domnulъ Hristos dziče câ mai ĭușorъ ĭaste să ꙟntre câmila pre urechile acului, decăt‘ bogatul‘ ꙟ-pârățiѧ čerĭului. Câči că trebuĭaște camatniculъ ꙟntăĭu să pârăsascâ dĕ hirĕ camatnic; dĕčĭi să dĕ diꙟtr' agonisita sa milostenĭe. Așijdere lacomĭi, apucătorĭi, asupritorĭi, mĕzdarĭi, prâdătorĭi, vamâșĭi, furĭi, tâlharĭi, de nu vorъ fače ca ačesta Zakheĭu, să ꙟtoarcâ cui č-au luatъ cu nedireptulъ. De nu va hi putințâ să ꙟtoarcâ, ꙟtăi să pârăsascâ nedireptâțile, măzdele, apucârile, asuprĕlele, camatničĭile, răutâțile, și să facâ cumъ dziče Davidъ proroc‘: « Ōprĕște-te de râu și fâ bine ». Ꙟtăĭu să să pârăsascâ de rrĕle și să facâ bine, dĕčĭѧ să aibâ nedĕjde că-i vor hi de folos toate lucrurile căte va fače ꙟtru numele lui Dumnedzău. Ĭară de va și da neștine la besĕreči și la săhastri și la rugâtori, și ēlъ cu sine va dzăčĕ ꙟ pâcate și va fače toate rĕlele, de puțin folos vor hi lui. De la unulъ să ĭa și altuѧ să dѧ, ūnul‘ să blasteme, altul‘ să mulțămascâ, če

folosu-i? Ō mănâ să zidĕscâ, alta să răsipascâ, niče ūn
folos nu-i; numai trudâ şi ūsteniꙟţâ fără ispravâ. Zakheĭu
ꙟpreūnâ pre | toţi ꙟvaţâ pre carĭi vorъ să sâ ꙟtoarcâ adevă- 381v
ratъ cătră Dumnedzău nu numai al său să dѧ şi să ꙟparţâ
mişeilorъ, če dĕu şi luatъ cu străꙟmbul' de la čineva, mai cu
asuprâ să-i facâ platâ. Că čei năpâstuiţi vorъ striga pentru
strămbâtate cătră Dumnedzău; ĭarâ s'arâ şi tâčѧ, ꙟnsâşi
strămbâtatĕ va striga să-şi râscumpere pre čeѧ če ō au fâcutъ.
Că cumъ au ōpritъ Dumnedzău čeluѧ če furâ să nu fure,
aşѧu cuntenitъ şi čeluѧ če fače strămbătate. Şi ačeştĕ amăndoi
nu vorъ putĕ hi fără de urğĭe de la Dumnedzău, de nu vorъ
fače platâ čelui asupritъ, cumъ au fâcutъ Zakhei.

Greu ōaspe au fost Domnulъ Hristos čelora če s'au ꙟtorsъ
cătr' ănsъ! Că aşĕ au dzisъ čelora č-au vrutъ să slujascâ lui:
să-ş' lase pentru dănsъ tatâlъ şi ꙟma, şi prĭĭatinĭi, şi agonisita,
şi muѧrѧ, şi fečorĭi, mai apoi şi vĭĭaţa şi sănâtatѧ, ş'au ğurūitъ
cu ō sutâ de ōri mai multъ să ĭa ꙟtru vĭĭaţa vĕčnicâ. Pentru
care lucru Maѳei evanghelistъ, căndъ ꙟcâ şedĕ la vamâ şi
luâ pre Hristos ꙟ casa sa să-lъ ōspetĕdze, dĕca credzū, ꙟi fu
a lâsa toate, şi toţi alţi apostoli, cumъ şi Zakhei: pentru
ōspâţulъ če ōspătâ pre Hristos ꙟi fū a lâsa toate. Deče
Domnulъ Hristos ĭaste greu alorъ sâi lumĕşte, ĭarâ sufle-
tĕşte mare şi ꙟduratъ platnicъ ĭaste, ꙟtru vĭĭaţa vĕčnicâ,
carĕ noi toţi să ō | dobăndimъ, pentru darulъ şi mila Dom- 382r
nului nostru lui Ĭsus Hristos, a câruĭa-i slava şi činstĕ şi
ţinĕrĕ cu pârintele şi cu duhulъ svănt', acmū şi pururѧ
şi ꙟtru vĕči netrecuţi şi nesvărşiţi. Aminъ.

Laudâ ţĭe, Doamne, cu ꙟğerĭi dau,
căndъ svărşitulъ ačesta dumenečilor amu.
Trei parţi če săntъ ꙟtr' ačastâ carte
ūnъ Dumnedzău ꙟ trei fĕţe svănta troiţâ poartâ:

Dumenečile cu a trïodului sărbâtori,
  lunile cu a prazničelorъ ѫvățături.
Prïimĕște, Doamne, ca de la ūnъ păcâtosъ
  să slujescʿ ție ѫ častâ lume pănʿ voĭu hi sănătos.
Să hïe de pururѧ činstit și lâudatъ numele tău,
  ĭară ēu de la inimă te mârturisescʿ cu condeĭul mĭeu.

1r Luna Septevrïe ꙟtăïa dzi.
Ꙟvățătură de vïața prĕcuvïōsului părintele nostru Simeōnь Stlъpnicь.

Ačesta če ĭaste ꙟtru prĕpodobniči feričitulь Simeōnь, ꙟcâ fïin‘dь tănârь pâștĕ ōile tâtăine-său și avѧ običnâ de venïѧ ꙟ toate dumeneči la besĕrecâ și ascūlta slujba lui Dumnedzău. Și căndь fū ꙟtr'ūna de dzile, audzi ꙟ besĕrecâ četindь cuventele lui скѧтыи Pavelь apostolь și ꙟtrebâ pre ūn dascalь[1] bunь și bâtrănь če grâescь scripturile ačĕlѧ. Ĭarâ elь ꙟčepū a-i spune diꙟtr' ačĕlѧ scripturi și a-lь ꙟvăța de postь și de rugâ și de umilințâ și de curâțĭe și de alte lucrure bune carele
1v sămtь | spăsenïe sufletului. Svăntulь ꙟtrebâ: « Ūnde să potь face ačĕstѧ? » Dascalulь ačela dzise: « Numai ꙟ mănâstiri să potь face ačĕstѧ». Ačĕstѧ dĕca audzi svăntulь Simeōn, lăsâ toate și să dusâ ꙟtr'un locь pustïĭu, și acolọ câdzū cu fața la pâmăntь și fū 7 dzile nemăꙟcatь. Ĭarâ dupâ 7 dzile să scūlâ și să dusâ ꙟtr'ȯ mănâstire de să čerĕ și să pohtïѧ cu lacrâmi să șerbascâ lui Dumnedzău ꙟtr' ačĕѧ mănâstire. Și fū prïimitь de arhimandritь și ēra dragь tūtūrọrь frạțilọrь ꙟ mănâstire pen‘trū smerenïa și poslușanïa če avѧ cătră toți, și slujïѧ tuturọrь. Ĭară pârinții lui nepârăsindь čerca-lь priꙟsь și plăngѧ dup' ănsь pănâ ꙟ 2 ai.

Svăntulь petrečѧ ꙟ mănâstire și ꙟplĕ toatâ pravila mănâstirei. Ꙟtr' ūna de dzile ēși afarâ diꙟ mănâstire și aflâ la puțь ō tărsină de pârь, če ēra legatâ vadra cū carĕ scotѧ

[1] Tip. даскаль.

apâ. Deči ō dezlegâ și să dūsâ ѫn tainâ de-ș ѫvâli cū nūsa totь trūpūlь preste pïalѧ goalâ și pre desupra să ѫbrâcâ ïarâși cū hainele če purta. Și petrecu așѧ 2 ai, pănâ mă ѫcase tărsina carnĕ lui pănâ la ōase. Și pūtredise trupulь lui și de putoare nime nu putѧ să să apropïe dinsь. Ĭarâ ѫtr'una de dzile ēși ūnь câlugârь și-l' aflâ dăndь | păinĕ și bucatele 2r
mișeilorь, če luasâ ōbroc de la masâ. Că toți mă ѫca dănă-ōarâ ѫ dzi, ïarâ svăntulь de dumenecâ să postïѧ preste toatâ săptâmăna pănâ ïarâși dumenecâ. Deči ѫtrâ câlugâ-rulь ačela de-l' pără cătrâ arhïmandritь și dzise: « Ačestь nemĕrnicь va strica tocmala și obyčna mănăstirei ». Arhï-mandritulь dzise: « Cumь ? » Câlugârulь râspuısâ: « Noi am' luatь a ne posti preste dzi numai, ïarâ ačesta de dumeneăc să postĕște pănâ ѫtr' altâ dumenecâ, și bucatele če ïa de la masâ prĕ-furiș' le dâ mișeilorь[1]. Și nu numai ačasta, če și putoare fârâ măsurâ ïase diѫ trupulь lui, cătь nime nu poate să sâ apropïe dinsь. Deči, ōare să hïe ēl ѫ mănâstire și noi să eșimь, ōare să-l lași să sâ ducâ ēlь de unde au venitь. » Ačĕstѧ dĕca audzi arhimandritulь să mirâ și să dusâ ūnde petrečѧ Simeōnь, și aflâ așternutul lui plinь de vïermi și de putoare nu putu sta acolo. Če chemâ svăntulь șï-i dzise lui: « Če ïaste ačasta, ōame ? De unde-i atăta putoare ? Pen'tru če smentești frațïi și străči tocmala mănâstirei ? Spune: čine ēști și de unde ai venitь ? » Ĭarâ svăntulь Simeōnь căōta ğosь ѫ pâmăntь și tâčѧ. Nemicâ nu grăiѧ. Scrъbi-sâ arhi-mandritulь și dzise călugârilorь: « Dezbrâcați-lь, să vedemь de unde ïase atăta ѫpuțičïune ». Și vrurâ să-l' dezbrače 2v
și nu puturâ, că sâ lipisă hainele de trupulь lui. Și ѫ trei dzile ūdăndu-lь cu uncropь și cu ūnt', dĕbïa-lь dezbrăcarâ. Atunči aflarâ tărsăna ačĕѧ ѫfâșuratâ preğïurь trupulь lui și să mirară. Și cu mare nevoe ѫ 50 de dzile dĕbïa-l tămă-

[1] Tip. мншинлоръ.

duirâ cu multă pază. Și dzise arhĭmandritul: « Ĭatâ acmu ēști sănâtosь. Du-te ūnde ți-i voѧ. »

Atunče ēși diꙟ mânâstire și aflâ ūnь puțь pustĭĭu, fârâ de apâ. Și ꙟtr' ačela puțь ēra șerpi și aspide și scorpĭi de lâcūĭa ꙟtr' ănsь și multe duhure necurate. Acolo sâri svăntulь ꙟ lontrulь puțului și să ascūnsâ ꙟtru ūnghĭu. Ĭarâ căndь fu a șěptѧ dzi, vădzū arhimandritulь ꙟ visь mulțime de voniči cu veșmente albe, de čerca toatâ mănâstirě cu lumini și dzičѧ: « Acmū te vomь aprinde pre tine aičѧ de nu ne veri afla pre Simeōn, șerbulь lui Dumnedzău! » Deșteptâ-sâ arhĭmandritulь spâmăntatь și chemâ călugârĭi și le dzise lorь: « Cumь amь vădzutь ēu, ĭarâ ačelь frate če l-amь gonitь au fostь ūn șerbь ĭubitь lui Dumnedzău. Če vă rogь, frați, să vâ dučeți să-lь aflați priꙟsь, ĭarâ de nu-lь veți afla niče ūnulь de voi să nu mai vĭę aičѧ! » Și ēșirâ de-l' câōtarâ pretutindirě și děca nū-l aflarâ să ꙟtoarsârâ de dziserâ arhĭ-
3r mandritulūi: « N'am' lâsatь niče un locь să nu-l himь că|ōtatь. Numai ꙟ čelь puțь pustĭĭu nū l-am' căōtatь, că nime nu cutědzâ. » Și dzise arhĭman'dritulь: « Fačeți rugâ și ꙟtrați cu lūmini ». Și děca fâcură rugâ, slobodzirâ 5 călūgâri cu funi și cu lumini. Ĭarâ děca-i vâdzū svăntulь, strigâ și dzise: « Lâsați-mâ puținelь să-m' dau sufletulь, că amь slâbitь și če amь ꙟčeputь nū putuĭu săvrъși ». Ĭarâ ēi trâğě-lь și-lь ꙟpenğě să ĭasâ, cumь are hi fâcūtь vr'unь râu. Și děca-lь scoasărâ, dusârâ-lь la arhimandritul'. Și cumu-lь vâdzu arhĭmandritūlь, câdzu la pičoarele lui și dzise: « Ĭartâ-mâ, șerbulь lui Dumnedzău čelui de sūs, și te rogь să hĭi tu mĭe ꙟdireptâtorĭu și mă ꙟvațâ să aibь răbdare ».

Dupâ ačѧ petrecu svăntulь ꙟ mănâstire 3 ai. Și děčĭѧ ēși și să dusâ ꙟtr'o mâgurâ pustĭe și-ș' fâcū ō ōgradâ numai cu pĭetri, și ꙟtr' ănsâ petrecū 4 ai fără de acoperemăntь; răbda zâduvulь și ğerulь. Dup' ačѧ-ș' fâcū ūn' stălpь de patru stănjini și stătū priꙟsь 7 ai. Și să audzi numele lui pretu-

tindirѧ și mūlți venïѧ la dănsъ pentru folosulъ sufletescъ. Șï-i fâcurâ lui altъ stălpъ de 30 de coți și stâtu priꙟsъ 15 ai. Ačesta să asămâna ꙟvățâtorïului său, lui Hristos. Ōrbïi făčѧ cū ōchi, șchïōpïi și ōloğïi cu pičoare, dračïi diꙟ ōameni gonïѧ, toate boalele tămâ|duѧ, și alte multe čïudese fâčĕ cu numele 3v lui Hristos, cumъ spune ꙟ jitïa Svenţïei Sale dĕčѧstѧ de toate. De toți aii stâtū pre stălpъ ačesta prĕpodobnic‘ 47 de ai și dupâ ačѧ chemâ-l Dumnedzău să-l‘ ōdihnĕscâ ꙟtru lăcașulъ čelъ de vĕči. Ēra vineri ꙟ dzua čĕѧ če fu chemat‘. Și să plecâ ꙟ ğenuꙟchi de să dĕde pre sine pre rugâ și fu de să rugâ pănă dumenecâ. Și așĕ să dusă către Dumnedzău, plata trudei sale de la dănsъ să ïa. Ĭarâ svăntulъ și luminatulъ lui trupъ fu dusъ ꙟ četatѧ Antïōhïei de ēpiscopi și de mai-marïi četăței; șï-i zidirâ besĕrecâ prĕ frumoasâ și ꙟtr' ănsâ trupulъ lui pusârâ cu mare činste, ꙟtru slava părintelui și a fïiului și a duhului svăntъ.

Ꙟntr' ačastă dzi de astâdzi svănta besĕrecâ prăznuѧște și alt‘ praznicъ, če să chѧmâ ēndictiōnъ, adecă ꙟčepâtura anului nou, căči că ꙟčepâtura ačeștïi luni a lui Septevrïe ïaste ꙟčepâtura numârului anului și a prazničelorъ dumnedzăești căte-s preste anъ și a tuturorъ svenţilorъ. Pentr' ačĕ să cade noaâ astâdzi, ꙟtru ꙟčepâtura anului nou să lâudămъ pre Dumnedzău, tvorețulъ nostru, și cu credințâ și cu lïubovъ să ne ꙟchinâmъ lui și să-i mulțâmimъ de toate darurile čĕle bune č-au dat noaâ, vâdzute și nevădzute. Și prazničele Svenţïei Sale căte sămtъ dĕcmu preste anъ și a tuturorъ ūgodničilor | lui să le prăznuimъ cumъ să cade, de nï-i voѧ să 4r avemъ platâ de la Dumnedzău și de la svenți pentru če vomъ sârba și pen‘tru če vomъ prâznui. Să nu facemъ lucrurile čĕlѧ če sămtъ de nečinste lorъ, ïarâ nu de činste. Câči că de vom‘ mănca și vom‘ bĕ preste măsurâ să eșim afarâ diꙟ mente și vomъ sâl‘ta ꙟn ğocuri și ꙟ danţuri și ꙟtr' alte fapte če nu să cadъ, atunče če činste facemъ svenţilorъ cu prazniculъ

nostru sau cum va prïimi Dumnedzău prazniculь și truda noastrâ! Deči če folosь ĭaste că ne vom chel'tui pentru să činstimь svăntul, și ačela mai râu să mănïe pre noi! De ți-i voѧ să činstești svăntul și să prïimascâ și Dumnedzău praznicul tâu, pase la besĕrecâ; stâ la večernïe și la ūtrănïe [1] și la svănta leturghïe; adu-i tâmăe, lumănâri, prescuri. Fâ cumь ѫvațâ Hristos: nu chema bogații și prïatinïi, că ѫtr' altâ datâ te vorь chema și ačeѧ pre ťine, și-ț' va fi ѫprūmutь praznicul tău și plata de la Dumnedzău ō veri pĭarde; če chĭamâ săračïi și mișeii de-i saturâ și čeĭa če slujescь besĕrečei. Ōspetĕdzâ-i, mănâѫcâ și tu căt trebuĭaște și mulțemĕște lui Dumnedzău. Nu te ѫbăta, nu chema čiuѫpoi și alăute și mâscârĭči, că ačĕstѧ toate sămtь de nečinste svenților, ĭarâ nu de činste. Pen'tru că și pâgănïi, ѫ vrĕme de demult', čeѧ če să ѫchina bodzilorь, așĕ fâčĕ ѫ prazničele 4v lor | če fâčѧ idolilorь: bĕ mūltь de să ѫbâta, ūnūlь pre alaltь să ѫtrečѧ carele va bĕ mai multь, dzičĕ ѫ toate fĕlĭurile de čumpoi, ğuca, curvïѧ și toate păcatele fâčѧ. Ĭarâ noi creștinïi če crĕdemь ѫ Hristos, carele ĭubĕște ѫnțelepčĭunĕ, ōprirĕ voei, postulь, curâțïѧ, milostenïa, blăndĕțele și alte lucrure bune, ačĕstѧ să nevoimь să facem și de ačĕstѧ să grijimь și dzua și noaptĕ, pentru ca să veselim pre Dumnedzău și să činstim și sven'ții, și aičĕ să petrĕčemь vïațâ cu pače și fârâ de smentĕlâ și fârâ primejdi de vrăjmași vâdzuți și nevădzuți, ĭarâ acolo să ne spodobimь ѫpârățïei čerĭului. Carĕ noi toți să ō dobândimь pentru Hristos, adevăratь Dumnedzăulь nostru, căruѧ să cade toatâ slava și činstѧ și ѫchinâčĭunĕ, depreunâ cu al sâu fârâ de ѫčeputь pârinte și cu činstitulь și de vïațâ fâcâtorĭu svăntulь duhь, acmū și pururѧ și ѫtru vĕči de vĕči. Aminь.

---

[1] Tip. оутърніє.

Luna Septevrïe ꙟ ōpt' dzile. 5r

Ꙟvățătūrâ la naștere prĕsventei și prĕblagoslovitei despuïtoarei noastre, prĕcuratei fečoare Marïei.

Ascultați, ĭubițïi mïei frați, cūm scrïe svănta scripturâ de naşterѧ Mărïei Sale Prĕčistei.

Ꙟ Palestina ēra ūnъ ōmъ de-l' chema Ĭōachimъ, şi muĭarѧ lui ō chema Anna. Amăndoi ēra blagosloviți de Dumnedzău pen'tru milostenïi și pen'tru alte bunâtâți če fâčѧ. Ēra bunâtăčoși și de rudâ ꙟpârătĕscâ, și fečori ei n'avѧ. Ōbična ēra ꙟtr' ačĕѧ vrĕme: čine nu fâčѧ cuconi de toți ēra ōcărâți, și niče bucate nime nu măꙟca cu nuşĭ, și ꙟ besĕrecâ mai ĝosъ de toți sta, și căndu-ș' dučѧ jrъtva la besĕrecâ mai apoi decăt' a tuturorъ ō prïimiѧ. Ꙟtr'una de dzile fu praznic' mare Jidovilorъ și sâ dusâ Ĭōachimъ cū Anna la besĕrecâ și pen'tru multâ ōsărdïe če avĕ ēi cătrâ Dumnedzău, ꙟdrъ|z- 5v nirâ și-ș' dĕderâ jrъtva la preutъ mainte de alțïi. Ĭarâ preutul' ačela să mănïe foarte şï-i priōbrâzi cu cūvente rĕle, și de multâ rūșine ēșirâ afarâ diꙟ besĕrecâ. Și mârgănd' ēi acasâ, să ꙟtoarsâ Ĭōachim' cătră fâmĕѧ sa Anna și dzise: « Mene nu mâ trağe inima să mai ꙟtru ꙟ casa mѧ, niče să hïu vïu niče ō dzi, pen'tru că simtemъ ūrğisiți de Dumnedzău și de ōameni. Če tū te dū acasâ și cătъ poți dâ milostenïe și te ascunde ꙟ grâdinâ de roagâ Dumnedzău, ĭarâ ēu mâ voĭu duče ꙟn'tr'un' mūnte de voĭu posti și voĭu ruga Dumnedzău doarâ să va milostivi și ne va dârui fečori. » Dĕčïi să despârțirâ unul dĕlaltъ, și Anna să dusâ acasâ-și și ꙟntrâ ꙟ grâdina sa. Și acolo să ruga lui Dumnedzău cū lacrâmi și dzičѧ: « Doamne a-tot'-țïitorĭu, čela če nūmai cū cuvăntūlъ ai fâcutъ čerĭul și pâmăn'tulъ și toate căte să vădъ, čela če ai dzisъ faptelorъ tale să crĕscâ și să să ꙟmulțascâ, čela če ai blagoslovitъ pre Sara, muѧrѧ lui Avraamъ, și au nâscut' pre Ĭsaacъ la bâtrănĕțe și ai dârūitъ pre Anna če

au fostь şi ĭa stĕrpâ şi au nâscūt‘ pre Samoil‘ proroc‘, dâ-mi şi mïe, Doamne, roadâ zgâului mïeu şi nū mâ lăsa, Doamne, să hïū de ōcarâ şi de ūrğïe ōamenilorь. Ĭarâ če voĭu naşte, ōare fât‘, ōare fatâ, voĭu ꙟchina Svenţïei Tale[1] cū toatâ
6r inima şi voĭu da să slujascâ ꙟ besĕreca Mâ|rirei Tale!» Deči Anna acĕstѧ grâiĭa, cu lacrămi rugăn‘du-se lūi Dumnedzău. Ĭarâ Ïōachimь, bârbatul‘ ēi, dĕca să duse ꙟ munte, mai multe dzise plăꙟgăndь şi elь şi rugăndu-se lui Dumnedzău ca şi muѧrĕ lui. Pentr’ acĕ Dumnedzău, vâdzăndь lacrâmile şi suspinile lorь, trimise pre arhanghel‘ Gavrïilь şi să duse la Ïōachim acolo ꙟ munte ūnde ēra şi dzise: «Bucură-te, Ïōachime, şi te veselĕşte, că ēu sămtь ꙟngĕrulь lui Dumnedzău şi am‘ venitь să-ţ‘ spuĭu că veri face ō fatâ carѧ va naşte din‘tru fečorïa sa pre Ꙟpăratulь lumïei, pre Dumnedzău. Deči lasâ scrъba ta şi amârăčĭunĕ sufletului tâu şi te du vĕselь la casa ta, că au audzitь Dumnedzău ruga ta. Numai să aibi nedĕjde ꙟtru cuvăntul mïeu şi să mulţâmeşti lui Dumnedzău.» Acasta dzise ꙟn‘ğerulь cătrâ Ïōachim‘ şi ĭarâ să duse de sărgь şi la Anna şï-i dzise şi ei acĕstѧ[2] cuvente.

Ĭarâ Ïōachimь, dĕca audzi cuvăn‘tul‘ lui arhanghelь Gavrïilь, să duse vĕselь la casa sa şi află şi pre Anna vĕselâ ꙟ casâ pen‘tru cuvăntulь ꙟngĕrului. Dup’ acasta, dĕca să ꙟplurâ 9 luni, nâscū Anna fatâ diꙟ sâmănţa lui Ïōachim, bârbatului ēi, că numai săngurь Hristos če s’au nâscūt fârâ sămănţâ bârbâtĕscâ, ĭarâ Prĕčista, şi ѧ ca şi toţi ōamenïi, s’au zemislit şi au născutь diꙟtru amestecare bârbâtĕscâ.

6v Ꙟtr’ acĕlѧ dzile avѧ ōbyčnâ Jidovïi de chema preuţïi | a ōpta dzi dupâ naştere de-i ospâta pârinţïi pruncului şi punѧ nume pruncului. Dѧči, dupâ ōbyčnâ, şi Ïōachim chemâ preuţïi a opta dzi să-i ōspetĕdze şi să pue nume

[1] Tip. свєцїєн талє. [2] Tip. ачѣстѫ.

pruncei, și-i pusârâ nume Marïѧ. Marïѧ să tlъcuĭaște «ꙟpârâtěsâ», ĭară dupâ slova ēliněscâ dziče «săn'gurâ ačasta va izbâvi pre toți ōamenïi diꙟ vicleșugul dïavolului, carele nu ĭuběște binele nemârui».

Ačesta praznicь prăznuimь noi astâdzi, ĭubiții mïei creștini, ačasta tainâ sârbămь: proslăvimь și ne ꙟchinăm Prěčistei, lăūdămь și pre Ĭōachimь cū Anna, părinții Svenții Sale. Pentr' ačѧ și noi să nu ne arătămь nemulțămitori, să făčemь nečinste svăntului praznicь cu bețïi, cu lăcomïi, cu curvïi, cu cuvente grozave, če să lăsămь unïi să să grijască de măꙟcări mul'te și de băuturi, alții de avuție multă și de lăcomïi, alții de pohte și de dulčeți trupești. Și carïi sămtь ačeștě? Limbile čěle neꙟțelegătoare și ꙟșelate, carïi nū știu če credь, niče cunoscь pre Dumnedzeu, niče aștěptâ ꙟvïere și ğudețь, niče credь că vor' lua čineș' după lucrulь său. Unïi ca ačeѧ să să grijască de unele ca ačělѧ, ĭară noi, če crědemь ꙟtru Dumnedzeu adevărat', să nu ne ꙟvăluĭască ačelě lucrure, če de sufletulь nostru să grijim să-l' lūminămь, sūfletulь nostru să-l ꙟfrămsețămь cu lucruri bune și să-l' hrănim' cu cuvă|ntulь [1] lui Dumnedzău, să ꙟgâduimь lui 71
Dumnedzău cu [2] fapte bune. Děčѧstě să grijimь și děčѧstѧ să nevoimь, căče câ crědem' ꙟtru Dumnedzău čela če ĭuběște ačěstѧ și așteptâmь să ꙟvïem și să himь ğudecați și să luâmь čineșь după lucrulь său.

Pen'tr' ačѧ să făčem' lucrurile čělѧ če să cadь credinței noastre. Să nu ne pae că ne vomь spâsi fârâ de lucrure bune [3], că cumь nu poate arde foculь fără de lěmne, așě și çredința fâră de lucruri bune nu poate săngurâ spâsi pre ōmь. De care lucru putemь cunoaște și pre pârinții Prěčistei, Ĭōachimь și Anna. Pen'tru postь și pen'tru rugâ și pen'tru milostenïe če fâčѧ sămtь astâdzi ꙟ lume lâudați. Pentr' ačѧ,

---

[1] Tip. кꙋвъ|тꙋль. [2] Tip. кꙋкꙋ. [3] Omis *bune*.

feriče de čeѧ če au fâcutь milostenïe la sărači și la robi și la besĕrĕči, că prĕčeia[1] milui-va Dumnedzău și le va da ꙟtru ꙟpărâțïa čerĭului binele ačelь netrecutь și neꙟpuținatь, căči că milostenïa multь poate la Dumnedzău. Cum dziče și ꙟțeleptulь Solomonь, că «milostenïa izbâvĕște sufletul' diꙟ moarte». Deči carele ĭaste sufletulь și carĕ-i moartѧ? Sufletulь ĭaste sufletul' hïe a cârui ōmь, săvai bârbatь, săvai muĭare, căči câ după suflet nimicâ nu alĕğe bârbatul' de muĭare, că au sufletь ꙟtr'un chipь, numai căči ĭaste bârbatul mai mare muerei, cumь ĭaste și Dumnedzău mai mare
7v bârbatului; ꙟtr' ačasta să alegь, ĭarâ | ꙟtr' altâ ꙟtr'un chipь lĕu datь Dumnedzău suflet. Ĭarâ moartѧ sufletului să chĭamâ muꙟca, că sufletulь ĭaste fârâ de moarte și niče dănâoarâ nu moare, ĭarâ de va hi ꙟ muꙟcâ sufletulь, če folosь va hi de vïața lui că va vïețui ꙟ muꙟcâ! Mai bine are hi fost să nu să hïe niče nâscutь ačela ōmь, cumь dziče și Domnulь Hristos. Pen'tru milostenïe ĭarâși dziče ꙟțeleptul Solomonь: «Čela če va da milostenïe ꙟ măna săracului va afla ꙟ măna lui Hristos, ꙟfricatului ğudeț'». Și ĭarâși dziče ačesta: «Čela če dâ săracului, ačela ꙟprumutĕdzâ pre Dumnedzău, și Dumnedzău-i va da cu mïile mai mult». Dziče și Hristos ꙟ svănta ēvanghelïe: «Feriče ĭaste de čei milostivi, că ačeѧ miluiți vor hi de Dumnedzău și ačelora le va da ꙟpărâțïѧ čerĭului». Ꙟvață-ne Hristos pentru milostenïe, să nu fačemь milostenïe la arâtare de va hi locь, če ꙟtr' ascunsь, ca să nu ne laude ōamenïi și vomь pĭarde plata noastră; ĭarâ de nu va hi locь să dâmь milostenïe pre ascunsu, noi să dâm' și la arâtare cu smerenïe și cu inimâ curatâ, de nï-i voѧ să avemь platâ de la Dumnedzău. Cu smerenïe, ca să nu ne măndrimь că doarâ fačem čeva lucru mare; ĭarâ cu inimâ curată, să nu-i pae râu dupâ če dâ sau să priōbrăzascâ

[1] Tip. прѣчеа.

săracul. Niče să să laude cătrâ ōameni, că čela če ĭubĕște lauda de la ōameni plata de la Dumnedzău pĭarde, ĭarâ čela če ĭubĕște să aibă plată de la Dumne|dzău i să cade să nu să 8r arate, če să să ascundză pre sine. Să nu se arate bunâtățile lui și atunči Dumnedzeu, čela če ști inimile tuturorъ, da-i-va și aičѧ pre pâmântъ de-l' va griji și va hi činstitъ de ōameni, și acolo ꙟ-părâțĭa čerĭului i va da. Că așѧ ꙟvață Hristos săn'gurъ de dziče: «Čela če miluѧște săraculъ și aičѧ va lua de la Dumnedzeu pentru una ō sutâ, și acolo va dobăndi vĭața de vĕči și būcurĭѧ neꙟčetatâ». Ačesta bine și pre noi să ne spodobascâ Dumnedzeu[1] să-l' dobăndimъ ꙟtru ꙟpârățiѧ čerĭului, pen'tru mare mila sa, că ačeluѧ să cade činste și ꙟchinâčĭune depreunâ cu pârintele și cu duhulъ svăntъ, acmu și purureѧ și ꙟtru vĕči netrecuți și nesfrъșiți. Aminъ.

Luna Septevrĭe ꙟ patrusprâdzĕči dzile. 8v
ꙟvățâturâ la râdicarѧ činstitei cruči.

Astâdzi să aratâ, fraților ъ, taina čĕѧ če-i diꙟ vĕči tocmitâ și de toate semențĭile ascunsâ, ĭarâ acmu mai apoi s'au arâtat ꙟtru spâsenĭѧ noastrâ. Pentr' ačѧ, noi credinčoșii, aducăndu-ne amente de binele și de mila lui Dumnedzău č-au fâcutъ cu noi, prâznuimъ cu bucurĭe praznicul ъ sventei cruči și i ne ꙟchinâmъ cu fricâ și cu cutremurъ și cu veselĭe sufletĕscâ ō sărutâmъ.

Că astâdzi ĭaste bucūrĭe ꙟ čerĭu și pre pâmântъ. Astâdzi să veselescъ ꙟngerii și prâznuescъ ōamenii că luminata cručѧ lui Hristos să aratâ ꙟ lume, pentru care cruče ꙟpârâțiѧ dĭavolului s'au răsipitъ, blâstâmulъ s'au călcatъ, moartĕ de vĕči s'au ūčisъ, ĭadulъ s'au deșertatъ, morții au ꙟvisъ, raĭul

---

[1] Tip. дмнзеꙋ.

și čerĭulь s'au deșchisь. Astâdzi besĕreca lui Dumnedzău 9r să ꙟchipuĭaște raĭului. | Că cumь au fostь ꙟ raĭu lemnulь ačela carele au ōmorătь pre Adamь pentru greșala lui, așѧ și ꙟ svănta besĕrecâ ĭaste činstita cruče lemnulь vĭeței, carele au ꙟvisь pre Adamь pentru moartĕ lui Hristos. Pentr' ačѧ să râdicâ svănta cruče și să aratâ astâdzi ꙟtru noi, ꙟtru ōameni, ca să pričѧpemь că ĭaste ꙟčepâturâ ꙟvĭerei a toatâ firѧ ōmenĕscâ și râdicare diꙟ pâcatulь lui Adamь tuturorь čelora če credь ꙟ Hristos, carele s'au râstignitь priꙟsa. Dĕčѧstѧ de toate ne veselimь și ne bucurămь.

Și ĭarâș' ne umilimь și suspinâmь de la inimâ și lacrâmi pre fѧțele noastre vărsâm, căndu ne aducemь amente de chinurile și de moartѧ čĕ amarâ a Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, vâdzăndu ꙟnaintѧ ōchilorь noștri činstita cruče carĕ ō au purtatь pre umerele sale mârgăndь la râstignire ca ūnь mĭelușel' spre ğĭunghĕre. Câči că nu ĭaste bucurĭe fečorilorь ačelora če vâdь moartѧ tâtăine-sâu ꙟnaintѧ ōchilorь sâi și mai vărtosь fečorūlui čeluѧ če ĭaste vinovatь morței părintelūi sâu; ačeluѧ i să cade să plăngâ mai cu amarь căči că pentru greșala lui pârintele sâu čel' dragь cu moarte grozavâ moare. Așѧ și tu să plănği acmū cu amarь, al mĭeu suflete pâcâtoase, că pentru pâcatele tale au murit' pârin- 9v tele și tvorețulь tâu čelь ĭubitь Ĭsus | Hristos, fĭĭulь lui Dumnedzău, carele tѧu nâscutь sūfletĕște ꙟ vĭața de vѧči. Ačela pre lemnūlь cručei cu gâvoazde au fostь gâvozdit' și ꙟtre doi tâlhari râstignitь și cu spini ꙟghiꙟpoși ꙟcununatь și cu hĭare amarâ adăpatь și preste ōbrazь cu palma bâtutь.

Dĕči cumь să nu-mi hĭe a plănğe și a tăꙟgui, căndь čelь fârâ de pâcate au chinuitь pen'tru pâcatele mѧle, ca să mâ slobodzascâ diꙟ chinulь și diꙟ munca ĭadului. Pentr' ačĕ să plănği cu amarь, sufletulь mĭeu, că tū ēști vinovatь pen'tru moartĕ Domnului tâu. Ačela pentru tine fū prinsь și legatь și ꙟnaintѧ a nedirѧpte ğĭudѧțe dusь și cu nedireptulь

ğĭudecatь și la stlъpь bâtutь și pre cruče fârâ de milâ râs-
tignitь. Mūri pentru tine, ca să te ꙟvïe diꙟ moartĕ čѧ de
vĕči ꙟtru vïïața čĕ netrecutâ. Ꙟ groapâ ꙟtunecatâ să ꙟgropâ,
ca pre tine să te scoațâ ꙟtru lumina čerĭului.

Cătь bine ai de la Dumnedzău, ačela totь cu cručѧ Sven-
țïei Sale l-au fâcūtь ție, care cruče nu numai de la râstig-
nirĕ lui Hristos cătь ĭaste činstitâ și proslâvitâ, če și mai
denainte dĕčѧ, ꙟ toate vĕcurile căte au trecutь, lemnulь
cručei ꙟ multe chipuri și ꙟ multe fĕlĭuri s'au ꙟchipuitь și
s'au ꙟsămnatь pre ačastâ lūme, de ōameni mari și de svenți
și de proroči.

Ĭarâ căndь fū ꙟ 5500 | și 33 de ai, ꙟ dzilele lui Tiverïe 10r
ꙟpăratь, atunči Domnulь nostru Ïsus Hristos vru de bunâ
voïa sa, pen'tru spâsenïa noastrâ de chinui cu trupulь, ĭarâ
nū cu dumnedzâirѧ, și muri și ꙟvise a treѧ dzi. Ĭarâ necre-
dinčoșïi și zavistničïi Jidovi ꙟ multe chipuri meșterșuguirâ
să ascundzâ ꙟvïerѧ lui. Ꙟtâĭu pusârâ pečѧte de pečetluirâ
și ꙟtârirâ groapa, ca nu cūmva să ꙟvïe Domnulь Hristos;
dup' ačĕ pusârâ și strâjĕri să strâjuĭascâ; ĭarâ mai apoi,
dĕca furâ ačĕlѧ toate răsipite și stricate de putĕrѧ čѧ dumne-
dzeĭascâ și strâjĕrïi spunѧ și mârturisïѧ că Hristos au ꙟvisь,
dĕčïi cu bani ꙟčepurâ a svâtui să ascundzâ ꙟvïerѧ lui Hris-
tos și dĕderâ pѧniꙟği mulți străjĕrilorь să dzicâ că n'au
ꙟvisь, če l-au furatь ūčeničïi lui. Așѧ ꙟtr' ačela chipь și
dĕca să ꙟnâlțâ Hristos de pre pâmănt' ꙟ čerĭu ꙟ 40 de dzile
dupâ ꙟvïerѧ lui și čĭudese multe fâcăndu-se de sven'ții
apostoli, ĭarășь scrъșca cu mănïe Jidovïi. Și să svâtuirâ de
dziserâ: «Veniți să ascundemь loculь ūnde au fostь râstig-
nitь și ꙟgropatь Hristos', că de vor vedĕ ōamenïi cručĕ pre
čĕѧ č-au fostь râstignitь și groapa deșartâ ꙟ čĕѧ č-au fostь
ꙟgropatь, toți vor veni și vorь crĕde ꙟtr' ăꙟsь». Atunče
ꙟvâțarâ de astuparâ groapa și Golgoѳa, locul' ūnde ēra
svănta cruče, ca să sâ ūițe, sâ nu se | mai pomenĕscâ. Ĭarâ 10v

Dumnedzău lâsâ să sâ ꙟple svatulь lorь čelь râu, căči că ēra să să pustĭĭascâ četatѧ Ĭērusalimulь, să ardzâ cu focь și ēi să hïe tâĭați și de foame morți și robiți pen'tru ꙟdrъznirĕ lorь če fâcurâ asūpra Domnului lūi Hristos. Care lucru și fu ꙟ 40 de ai dupâ râstignirѧ lui Hristos, că ꙟtr' atițĕ ai le ꙟgâdui Dumnedzău totь pentru să sâ ꙟtoarcâ să crѧdzâ și să sâ pocâĭascâ. Ꙟtr' atăta vrĕme fū ascunsâ și svănta cruče, pânâ ꙟ dzilele marelui Costantinь, carele fū ꙟtăĭu pre lume ꙟpâratь creștinь. Ĭarâ pentru care lucru fū creștinь, ascultați.

Căndь vrū ačesta Costantinь să facâ râzboĭu cu Maxentĭe, ꙟpăratulь de Rămь, să sâ bată cu nusulь, atunči găndindь de mulțimѧ și de tărĭѧ ōștei Rămului, să spâmăntâ inima lui și să ꙟtrestâ. Ĭarâ ꙟtr'o dzi amѧdzâdzi i sâ arâtâ lui pre čerĭu chipulь sven'tei cruči strălučindь mai vrъtosь decătь lumina soarelūi, și pre ačĕѧ cruče vâdzu slove scrise de dzičĕ așѧ: « Costan'tine, cu ačasta veri birui! » Ačasta dĕca vâdzū Costantinь să veseli și de srъgь ꙟvâțâ să facâ cruči și să le pue ꙟ stĕguri. Și așѧ purčasâ la râzboĭu și să lovi cu Maxentĭe și-lь pobedi, și ꙟpărâțĭa Rămū'ui luâ și să botedzâ. Dĕčĭѧ și alte râzboae bâtu și râsâritulь totь suptь măna

11r sa | plecâ-lь. Și atunče tremise pre maica sa pre Elena, să sâ ducâ la Ĭērusalimь să caōte svănta cruče. Și dĕca știu Macarĭe, patrĭarhūlь Ĭērusalimului, de venirѧ ꙟpârâtѧsei, ēși cu mare činste ꙟnaintѧ ēi, cu toți ēpiscopii de priꙟpregĭurь. Čeĭa, dĕca ꙟčepū a-i ꙟtreba de svănta cruče, ūnulь spunѧ ꙟtr'uꙟ chipь, al'tulь ꙟtr'altь chipь, și nime adevăratь nu știѧ, căči că ēra și vrĕme multâ de căndu ēra ascunsâ și ꙟgropatâ de Jidovi. Ĭarâ Macarĭe patrĭarhulь să dĕde pre rugâ și de la Dumnedzău fū arâtatь lui loculь ačela ūnde ēra činstita cruče. Și de srъgь adunâ ꙟpârâtѧsa de săparâ și curâțirâ loculь ačela. Și să ivi Golgoѳa, ūnde au fostь râstignitь Hristos, și nu departe dĕcolѧ[1] aflară și trei cruči:

[1] Tip. дѣколѧ.

ūna a lui Hristos și doaâ a čelorъ doi tâlhari če-i râstignirâ deōdatâ cu Hristos. Și cu dědiꙟsъ mai čercarâ și aflarâ și gâvoazdele. Ĭarâ ꙟpârâtѧsa ꙟ scrъbâ și ꙟ grije cădzū, câči că nu putѧ să cunoascâ de ačěle trei cruči carѧ diꙟse-i a lui[1] Hristos. Če și ačasta nepričѧpere ō dezlegâ Macarïe patrïarhulъ cu ō čïudesâ ꙟtr' ačesta chipъ: Ō muïare de rudâ mare bolïѧ ꙟ Ĭērusalimъ și boalâ ca ačěѧ bolïѧ cătъ nime nu mai dzičѧ că va hi vïe, și trâğě de moarte numai să moară. Ĭarâ patrïarhulъ dusâ tustrěle cručile de | punѧ căte ūna priꙟsa, 11v
și numai cătъ sâ apropïe cručѧ lui Hristos de ačѧ muïare bolnavâ če murïѧ, ꙟdatâ ꙟvise și fu sănătoasâ, și sâri de ꙟbla și cu glasъ mare mulțâmiïa și lâuda pre Dumnedzău. Ačasta čïudesâ děca fu și ēși věste cumъ s'au aflat' svănta cruče, ꙟdatâ să străn'sâră nâroade multe de creștini de poh'tïѧ și ꙟseta de svăn'ta cruče să o vadzâ. Și pentru mulțimѧ nâroadelorъ, câči că nu putѧ ꙟcăpѧ să o vadzâ, ïarâ patrïïarhulъ Macarïe să sui pre ambonъ și râdicâ čin'stita cruče ꙟ veděrѧ tūturorъ. Și děca o vâdzurâ, toatâ mulțimě ōamenilor' ꙟčepurâ a străga: «Господи, помилѹи».

Și dětunče s'au ꙟtăritъ praz'niculъ sven'tei cruči a să prâznui și a sâ râdica ꙟ 14 dzile a lui Septevrïe.

Pentr' ačѧ și noi, ïubițïi mïei creștini, svănta cruče să o čin'stimъ, să ne ꙟchinâmъ, să o sărutâmъ, cu fricâ și cu bucurïe să o proslâvimъ: cu fricâ pentru nedestoničïïa noastrâ, ïarâ cu bucurïe pentru binele če něu dăruitъ. Deči să ne dezbrâcâmъ ca de un' veș'măn'tъ spartъ și ꙟtinatъ, de vïïața čѧ cu păcate și să ne ꙟbrâcâmъ ꙟtru armele luminei, să fačem' dzisele lui Hristos, ca să himъ și noi fïi luminei și moșněni ꙟpârățïei čerïului[2], carѧ noi toți să ō dobăndimъ pentru Ĭsus Hristos, Dumnedzăulъ nostru, câruïa să cuvine slavâ și | činste și mare cuvïințâ ꙟtru věči netrecuți. Aminъ. 12r

[1] Tip. диꙟсеи ꙗлѹи. [2] Tip. черюлюи.

Luna Ōctovrïe ꙟ patrusprădzĕče dzile. ꙟvăţâturâ de vïaţa prĕcuvïōasei maičei noastre Parascheva.

Ačasta svăntâ şi prĕcuvïōasâ fečoarâ Parascheva ēra de moşïe diꙟ Epivat, nâscutâ diꙟ pârinţi credinčoşi şi creştini buni. ꙟtru toatâ vïaţa sa cu milostenïe şi cu fapte bune lui Dumnedzău ꙟgâduѧ. Fărâ dĕčasta svăntâ avurâ şi altъ fečorъ, parte bârbâtĕscâ, pre carele dĕderâ-lъ părinţïi lui la carte. Şi dĕca-l' ꙟvăţâ carte bine, pârinţïi şi lumĕ toatâ pârâsi şi pre sine să câlugâri şï-i fū pusъ nume de călugârïe Eѳimïe. Şi pen'tru multe a lui bunâtâţi fū pusъ arhïereu şi pâstorïu la scaunulъ če să chema Imaditъ, şi acolo multe şi mari čïudese fâcū, şi dupâ moartĕ lui izvorъ de mirъ au cursъ diꙟ trupulъ lui. Ĭarâ svănta ꙟ casa părinţilorъ sâi
12v petrečѧ. Ĭarâ căndъ fū de 10 ai de văr|stâ, dupâ cum' avĕ ōbičnâ a pâzi besĕreca, mĕrsâ ꙟntr'una de dzile la ō besĕrecâ a Prĕcistei. Şi acolo audzi četindъ ꙟ svănta ēvanghelïe[1] cuvăntulъ lui Dumnedzău, ačela č-au dzisъ: «Čine va vrĕ să vïe dupâ mene să sâ lĕpede de sine şi să ĭa cručѧ sa şi aşѧ să vïe dupâ mene». De ačesta cuvăntъ ca de ō siğatâ fū rânitâ la inimâ. Şi dĕca ēşi diꙟ besĕrecâ[2], tăꙟpinâ ūnъ sâracъ şi să dezbrâcâ de haina če avĕ desupra şi de toate podoabele feteşti şi ačeluѧ toate cu ōsrъdïe le dĕde. Şi aşѧ ꙟ casa pârinţilorъ veni. Şi dĕca fu ştïută de pârinţi, ō mustrarâ destulъ şi ō bâtură, ca să nu facâ şi altâdatâ aşѧ. Čé ačĕѧ buna şi ꙟţelĕpta fečoarâ ačĕstѧ nemicâ nu le socotïa, če ş'altâ datâ altui săracъ toate podoabele sale če purta le dĕde. Şi nu numai de daōri sau de trei ōri, če de multe ōri da săračilorъ veşmentele sale şi nemicâ nu bâga ꙟ samâ čertarĕ şi bâtâile če lua de la pârinţïi săi pen'tr' ačasta, căči

[1] Tip. євангеліє. [2] Tip. бєсѣрекѫ.

că ēra aprinsâ de jelanïe dumnedzăĭascâ și inima ei ardĕ cu
foculъ duhului svăntъ.
Și râvna če avĕ cătrâ Dumnedzău nu putu mai multъ
să o țïe, če de toți să ascunsâ, pârințïi și semențïile, slugile
și sluj'ničele depreunâ și toatâ frămsĕțѧ ačeștïi lumi pârăsi.
Și cu multâ sărguire ağun'să adănculъ pustïei, știind' că
altâ nemicâ[1] | nu potoale săltarѧ trupului ca vïiața pustïei. 13r
Dĕčïi, dĕca ağun'sâ la pustïe și dobăndi voѧ sa de să vâdzu
pre sine slobodâ de toate vălășagurile lumïei, cu totulъ să
dĕde postului și nedormirei și rugei nepârâsitъ, căt' ꙟ puținâ
vrĕme ōmoră toatâ poh'ta trupului. Acolo vïațâ ꙟgerĕscâ
vïețuѧ, măꙟcarĕ-i ēra de ērbile če crēștĕ acolo, și ꙟcâ și
de ačĕlѧ căte puținel' și numai dănâoarâ ꙟtr'o dzi de cătrâ
sarâ.
Čine va putĕ să spue trudele și usteniꙟțele ēi? Lacrâmile,
suspinile, ꙟchinâčïunile čine le va povesti? Că nu era altulъ
nime acolo să poatâ vedĕ faptele ēi čĕle sufletești, numai
ochïulъ Čeluѧ če vĕde toate. Nu ēra ei acolo grije de pluguri,
de boi, niče de cai cu rafturi scuꙟpe, sau de lĕğene, niče de
veșmen'te și de așternuturi, niče de măꙟcâri și de mĕse,
niče de casâ saŭ de slujniče, če numai de curâțïѧ sufletului
și de râspun'sulъ ğïudețului če va să hïe și de tăꙟpinarѧ
mirelui său lui Hristos. De ačasta pururĕ suspina și nepâ-
râsitъ tăn'jïѧ, cumu-ș' va ꙟfrămseța sufletulъ, cum' să va
logodi pre sine mirelui čerescъ lui Ïsus Hristos, cum' să va
ꙟdulči de vedĕrѧ mirelui sâu, de slava și de lumina și de
bucurïѧ čĕ feričitâ. De ačasta numai če ō durѧ inima, și
ochïi de lacrâmi-i ēra ꙟtunecați pururѧ. Ꙟtr' ačĕstѧ nevoin-
du-se și gri|jindu-se, ïarâ viclĕnulъ dïavolъ nu mai pârâsïѧ 13v
dĕ ō supârarĕ cu arâtări ꙟfricoșate și cu nâlučiri grozniče.

[1] Tip. нємикѫ нꙋ, repetându-se cuvântul cu care începe pagina următoare.

Uneōri șěrpe să făčě, alteōri hïarâ grozlivâ să arâta, ca să sparïe svănta să pârâsascâ podvigulь său. Če būna fečoarâ Parascheva pre Čela de susь pusâ nedějdѧ sa și cu putěrѧ ačeluѧ ꙟ fire muerěscâ bârbâtěște căl'câ toate meșterșugurile lui, și vicleșugurile lui ca ō pain'jinâ de ïușorь le strica și le râsipïѧ. Așѧ de bine să nevoi asupra firei sale și atăta-șь ꙟfrămșe sufletulь, cătь să ꙟplu dinsâ cuvăntulь prorocului Davidь că ïubi ꙟpâratulь čerescь frămsěțѧ ei.

Cu ačěstѧ bunâtâți petrecu ai mulți ꙟ pustïe. Căn'dь fū ꙟtr'o noapte, děca să děde pre rugâ cumu-ș' avě ōbyčnâ și mănule cătrâ čerïu cu ōmilințâ ꙟtinsěse, vădzū un' vonicь dumnedzâescь prě-luminatь unde veni cătr' ăn'sâ și dzise așѧ: « Să lași pustïa și la moșïa ta să te ꙟtorči, că acolo ți să cade să lași trupulь pâmăntului și să treči diꙟ častâ lume cătrâ Dumnedzău čela č-ai ïubitь ». Ačasta viděnïe svănta děca vâdzu, pričepū câ ïaste arâtare de la Dumnedzău. Părě-i bine ꙟtr'un chipь pentru despârțirě trupului; ꙟntr' altь chipь să scrъbïa pentru pârâsirѧ pustïei. ꙟnsâ și fârâ de voe lâsâ pustïѧ și să ꙟtoarsâ ꙟ lume și la Țarigradь veni.
14r Și měrse [1] | ꙟ beserěca Prěčistei če ïaste ꙟ Vlaherna și cătrâ icoana Svențïei Sale cădzu și cu lacrâmi să ruga așѧ și dzičѧ: « Despoitoare lumïei, Maica lui Ïsus Hristos Dumnedzăului mïeu, toatâ nedějdѧ mѧ ō amь pusь pre tine. Fečoarâ, nu mâ lepâda pre ō sâracâ ca mene, nu te oscrъbi de șarba ta, că diꙟ tinerěțele měle ūnuѧ nâscutь fïiului tâu am' câlâtoritь. Știi, Fečoarâ, neputința firei muerești. Știi scrъba sufletului mïeu. N'am' altâ nedějde, n'am' altь acoperemăntь. Tu-m' fïi ꙟdireptâtoare, tu-m hïi folositoare și a toatâ vïața mѧ socotitoare. Că pânâ am' ꙟmblat ꙟ pustïe pre tine am' avutь ağutorïu, ïarâ acmu, děca m'am ꙟtorsь [2]

[1] Tip. мѣрсе ꙟ, repetându-se începutul paginii următoare. [2] Tip. ꙟтѡрсь.

ѫ lume, če ağĭutorĭu altǫre lumi trebuѧște fârâ de tine! Deci acmu, Despuitoare, ѫdireptѧdzâ-mâ pănă la svărșitulь vïeţei mĕle, că altâ nedĕjde [1] nu amь.»

Așѧ cu totь sufletulь să rugâ și la moșïѧ sa să duse. Și acolǫ nu multâ vrĕme petrecu. Trudâ câtră trudâ și durĕre cătrâ durĕre adâoğĕ, cu postь și cu nedormire pre sine să ѫfrămseţa. Vrĕme multâ dĕca trecu, știu de moartѧ sa mai denainte vrĕme și ačïiș' să ѫtoarsă spre [2] rugâ și cu lacrămi pâmăntul uda și așѧ să ruga de dzičѧ: «Ĭubitorĭu de oameni, Despuitoare [3], Doamne Ĭsvse Hristoasē, caōtâ diѫ lăcașulь tâu de sus și nu părăsi pre mene, șarba ta, niče mă lăsa, | că 14v pentru numele tâu čel' svăntь am' lăsatь toate și dupâ tine am câlătoritь ѫtru toatâ vïaţa mѧ. Și acmu, ѫdurate Doamne, dzi a ѫğerь blăndь să ĭa cu pače sufletulь mïeu, și să nu hïe ōpritâ suirѧ lui de spurcaţïi și viclĕnïi dïĭavoli, če mă spodobĕște cu ѫdrъznire să stau ѫnaintѧ scaunului tâu čelui strașnicь, că ēști blagoslovitь ѫtru vĕči. Aminь.» Și așѧ-ș' dĕde luminatь sufletulь sâu ѫ măna lui Dumnedzău, și nemărui nu să spuse de unde au fostь și čine ĭaste.

Ĭarâ Dumnedzău vrăndь să proslâvascâ șarba sa, ce tocmi? Tăѫplâ-se de muri ūnь curâbïĭarь, și trupul lui neѫgropatь dzâcăndь, de putoare nime prĕcolǫ nu putĕ să trĕcâ, cătь și ūnь săhastru če petrečĕ ѫtr' ačel' locь, de mare ѫpuţičĭune nu putĕ lăcūi, če rugâ pre nește creștini de luarâ ačelь trupь ѫpuţitь. Și sâpăndь să-l' ѫgroape, aflarâ trupulь prĕpodobnei Paraschive neputredь și plinь de mirezmâ. Ѫnsâ, ca nește ōameni neiscusiţi și neștïindь če trūpь ĭaste, lăsarâ să hïe ūnь lucru de nemicâ și aproape dinsь ačelь trupь ѫpuţitь ѫgropară. Ĭarâ ūnulь diѫtr' ănșii če-l' chema Gheōrghïe, ōm bunь și creștinь, preste noaptĕ ačĕѧ vĕde ō ѫpărătĕsă pre unь scaunь luminatь ședzăndь și mulţime de

[1] Tip. недѫже. [2] Tip. спе. [3] Tip. деспѹнтоаре.

voniči cu veșmente albe ꙟpregurul' ēi dvorbindъ, atăta cătъ
15r nu putū că|ōta de frăm'sěțѧ și de lumĭna lorъ, če câdzu ğosъ la pâmăntъ. Ĭarâ ūnulъ diꙟtr' ačeѧ luâ-l' de mănâ de-l' râdicâ șĭ-i dzise: « Gheōrghĭe, pentru ce n'ați socotitъ trupulъ sventei Paraschive? Če l-ați ūitatъ așѧ? Nu știți că Dumnedzău au ĭubitъ frăm'sѧțѧ ēi și au vrut' să ō proslăvascâ pre pâmăntъ? » Atunče dzise lui luminata ačěѧ ꙟpârâtěsâ: «.De sărgъ să luați trupulъ mĭeu și ꙟ locъ de činste să-l puneți, că nū počъ râbda potoarѧ ačelui ōmъ. Căči că și eu ꙟcâ sămt' ōmъ, diꙟ zgâu de maicâ născută. Moșĭa mѧ ĭaste Ēpivatъ,' ūnde lăcuiți voi acmū. » Ačasta viděnĭe vâdzū și ō muĭare če ō chema Iꙩimĭѧ, ꙟtr' ačelaș' chipъ și ꙟtr' ačěѧș' noapte, și a doa dzi amăndoi ꙟntr'un chipъ spusâră tuturorъ. Ačěstѧ děca audzirâ, toți cu bucurĭe[1] și cu mare ōsrъdĭe cūrsârâ, cu lumini și cu tâmăi, și cu mare činste ō luară și ꙟ besěreca Svențilorъ Apostoli ō pusârâ. Și acolo multe și minunate čĭudese făčѧ ꙟtru činstѧ și slava sventei troițe.

Pen'tr' ačѧ și noi, ĭubițĭi mĭei creștini, să ținemъ[2] ꙟ mente lucrurile sventei ačeștĭѧ. Děčeѧ să luâmъ amente și činstѧ č-au luatъ de la Dumnedzău. Au doarâ n'au fostъ și ačasta mūĭare? Au doarâ n'au avutъ trupъ ca și noi? Darâ cumъ au săhâstritъ? Cumъ au ꙟplutъ voѧ lūi Dumnedzău? Că n'au
15v măꙟcatъ multъ ca noi, niče | au fâcutъ lucrurile čěle drâčești če le fačem noi ꙟ vrěmѧ děcmū: ğocurile, căn'tečele, bețĭile, curvĭile. N'au ĭubitъ lumě ca noi, niče binele ēi. Pen'tr' ačě și Dumnedzău ō au činstitъ și ꙟ čerĭu și pre pămăntъ. Pentr' ačě au dobănditъ binele ačela carele niče ōchi de ōmъ l-au vâdzutъ, niče ūrechi l-au audzitъ, niče la inima ōmului au ꙟtratъ[3].

Pentr' ačě și tu, ō, ōame, de ţĭ-i voѧ să scapi de munčile de věči și să dobăndești binele ačela, lěpâdâ și urěște și tū

[1] Tip. ьꙋрїє. [2] Tip. цинїмъ. [3] Tip. ꙟтраатъ.

lumĕ. Să nu de totь ca [1] ačasta svăntâ, ·ʌcai bucurïa și veselïѧ ēi. Nu te bucura de binele ēi, nu te veseli de frăm'sĕțele și de pohtele ēi, nu te ·ʌdulči de păcatele ēi. Grĕle-ț' parь ·ʌvăţâturile lui Hristos, ĭarâ sămtь de folosь mare. Nu căōta numai cheltuĭala milostenïei, če caōtâ če dziče proroculь Davidь: « Čela če ·ʌparte și dâ mișeilorь, direptatĕ lui va trâi ·ʌtru vĕči de vĕči ». Nu căota numai scrъba și pedĕpsa trupului, če mai vrъtos ĭa amente dobănda binelui čeresc'. Nu socoti numai patima čĕ rrѧ a trupului, če-ț' ad' amente de ōdihna čĕ de vĕči a sufletului. De veri ūră čĕle trupești, pre lesne [2] veri afla și čĕle sufletești, și de veri pârăsi čĕle lumești, ĭușor veri dobăndi și čĕle čerești, ·ʌtru ·ʌpărâțïa lui Dumnedzău, carĕ noi toți să ō dobăndimь de la Ĭsus Hristos, adevăratь Dumnedzăulь nostru, și pentru ruga sventei de astădzi. Aminь.

Luna Ōctovrïe ·ʌ doaâdzeči-șĕse de dzile. Ʌvâțătură de măčenïa svăntului și slăvitului mare măčenic' Dimitrïe [3]. 16r

Dupâ naşterѧ čѧ trupascâ a Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, ·ʌ șĕse sute de ai, ēra ūn'-pâratь če-lь chema Maximïanь, ĭarâ porecla lui ēra Ērculïe.Ačesta ·ʌpâratь atăta ēra de râu și fărâ de lĕğe, cătь nu ĭubïѧ niče puținelь să audzâ de numele lui Hristos și de să afla ūndeva vr'unь creștinь, ēlь nevoĭa să-lь ōmoarâ. Căči că avѧ și ūnь ğinere de-l chema Dïōclitïĭanь, ș'ačela ·ʌpăratь necredinčosь și fârâ de lĕğe ca și sine. Pentr' ačѧ mulți diʌ creștini să dučѧ de mărturisïѧ de numele lui Hristos și răbda munči pentru lĭubovulь lui Dumnedzău.

---

[1] Tip. къ. [2] Tip. лєснє. [3] Tip. димитріє.

Unulь diꙟtr' ănșĭi au fostь și svăntulь Dimitrĭe, carele să proslâvѧște astâdzi, če ēra de naștere diꙟ četatѧ Solunului,
16v nâscutь di|ꙟ pârinţi ōameni denainte, bogaţi și mai mari țârâei Machedonĭei. Če nu era činstit' și ĭubitь atăta pentru pârinţi, cătь pen'tru bunâtâţile sufletului lui, că biruѧ pre toţi diꙟtr' ačĕѧ vrĕme cu ꙟţelepčĭunѧ și cu blăndĕţele, și ēra și mai frumosь decăt toţi vărstničĭi lui. Diꙟ cuconĭe să arăta cum va hi și dĕca va crĕște. Ūnь lucru numai če avѧ pururѧ să ꙟvĕţe: a fače lucruri būne ș'a sâ iscusi ꙟ tocmĕlele čĕle de râzboae, că ꙟtr' ačasta să nevoѧ tinerĭi diꙟtr' ačĕѧ vrĕme. Era mai alesь de alţĭi și cu statulь și cu vărtutѧ, ĭarâ mai multь să nevoĭa ꙟtru lucrurile čĕle sufletești, că poh'tele trupului le câlca și le biruĭa, curâţĭe ţinѧ, direptatѧ ĭubĭѧ, de nedireptate și de străꙟbâtate să ferĭѧ. Atăta ēra lâudatь pentru bunâtâţile lui ꙟtru toatâ ōblastĭѧ lui Maximĭĭanь ꙟpâratь, cătь și ꙟnsuși ꙟpâratul', audzăndь de ꙟţelepčĭunѧ lui și de vitejĭe če fâčѧ la râzboae, činsti-lь priꙟsь și-l' fâcu mai mare decătь toţi boѧrĭi Solunului și-l' pusâ priꙟsь domnu pre toatâ ţara de Rumele.

Ĭarâ svântulь mainte de če nu ꙟcâpūsâ la činste să fâčĕ la arâtare pâgănь, ĭarâ cătь ꙟcâpu la putĕre ꙟdatâ ꙟčepu a ꙟdrъzni pentru creștinâtate. Și nu sâ būcura atăta de čin-
17r stѧ ꙟpâratului, | cătь să nevoѧ să crĭascâ bunâtâţile sufletului sâu. Pentr' ačѧ niče dzua, niče noaptĕ nu pârâsĭѧ dĕ ꙟvăţarĕ cuvăntulь lui Dumnedzău, și nū prĕscunsu, să să tĕmâ čeva de ꙟpâratul, če mai vrъtosь la arâtare. De altâ nū grijĭa, numai cum va sămăna sămănţa credinţei ꙟ sufletele creștinilor'. Ꙟvâţa cumь s'au zyditь ōmulь de mănule lui Dumnedzău și cūmь fū činstitь și dâruitь cu hrana raĭului și cumь câdzu pentru zavistĭѧ dĭavolului. Și ĭarâși cumь ačela zyditorĭulь Dumnedzău, vrăndь să-l sue ĭarâși ꙟ činstѧ lui čĕ mai dĕinte, să pogoră diꙟ čerĭu pre pâmăntь și luâ trupь diꙟ svănta fečoarâ Marĭa și fū ōmь deplinь ca și

noi, numai fârâ de pâcate; și cumъ s'au răstignitъ ș'au murit trupѧște și cumъ s'au ꙟnâlțatъ ꙟn čerĭu. Și ĭarâșъ ačela va veni mai apoi de va ğĭudeca vĭii și morțĭi și va da cărụѧșъ dupâ lūcrulъ lui.

Ačѧstѧ povestindъ și ꙟvâțând'[1] svăntulъ Dimitrĭe avѧ și platâ multâ pentru ꙟvățâtura sa, câči câ mulți diꙟ pâgăni audzindъ cuvăntulъ lui să ꙟtorčĕ cătrâ Dumnedzău și bodzĭi ūrăѧ șĭ-i lepâda, ĭarâ pre Dumnedzău mârturisĭa și credѧ. Pentr' ačѧ nu mai pârâsĭѧ dĕ ꙟvâțarѧ, găndindъ ꙟ mentѧ sa că, de nu să vorъ ꙟtoarče toți Solunĕnĭi să crĭadzâ ꙟ Hristos, nemicâ folosъ n'are | diꙟ činstѧ sa čѧ multâ. 17ᵛ

Ĭarâ dĭavolulъ, vrâjmașulъ sufletelorъ ōmenești, vâdzăndъ câ să ꙟmulțescъ creștinĭi și să ꙟpuținĭadzâ pâgănĭi, ꙟ toate dzile leșuѧ să ꙟpĭadeče mârturĭѧ și ꙟvățâtura svăntului. Și ꙟtr' altъ chipъ nu ēra putințâ să facâ ačasta, de nu va ōmorâ svăntulъ. Și ačela carele vrĕ să tocmascâ și să facâ ačasta mai apoi ō și fâcu ꙟtr' ačesta chip': Ꙟpâratulъ Maximĭĭan', dĕca plecâ multe laturi suptъ ꙟpârâțĭѧ Rămului și vĭindъ diꙟ četate ꙟ četate fâcăndъ jrъtvâ bodzilorъ, sosi și ꙟ četatĕ Solunului, ūnde ēra svăntulъ Dimitrĭe. Atunče nește pâgăni diꙟ četate, avăndъ pre dĭavolulъ ꙟtr' ănimile sale și vrăndъ să dobăndѧscâ činste de la ꙟpăratulъ, să dusârâ și dziserâ cătr' ănsulъ: « Činstite ꙟpârate, ūn' cuvăntъ vomъ să arâtâmъ câtrâ Ꙟpârâțĭѧ Ta, și să nu-ț' pae Mârĭei Tale că simtemъ nescari ōameni râi și grei pentru če ne vom pără pre domnu nostru, căči că noi mai ĭubimъ binele Ꙟpărâțĭei Tale, decătъ a čelụѧ. Că cu adevăratъ să știi, ꙟpărate, că Dimitrĭe, pre carele l-ai činstitъ Ꙟpărâțĭѧ Ta și l-ai pus domnъ pre toatâ țara de Rumeli, au eșitъ diꙟ tocmala moșilorъ săi și diꙟ credința noastrâ, și crĕde ꙟ Hristos čelъ râstignit', pre carele l-au râstignitъ Jidovĭi. Și nu numai | atăta, če și la aĭave ședzăndъ 18ʳ

[1] Tip. ꙟвѫцинд.

pre scaunulь ğiudețului, ꙟvață de Hristos și mârturisĕște, și ꙟ toate dzile Ēlinïi audzăndь ꙟvâțâtura lui čĕ menčïu-noasâ lasâ credința sa și să facь creștini. »

Ačasta dĕca audzi ꙟpâratulь, ꙟtăïu nu-i pâru bine să pïardzâ pre un‘ ōmь ca ačela, ïară dup’ ačѧ ꙟvâțâ să-l‘ aducâ ꙟnaintĕ sa să vadzâ și ꙟnsuși cu sine ōare poate hi adevărat‘. Deči să dusărâ de sărgь ōamenïi ačeѧ și aflarâ svăntulь unde șĕde și ꙟvață cuvăn‘tul‘ lui Dumnedzău. Și de sărgu-lь apūcarâ priꙟsь ca nește lei cuꙟpliți și-l‘ dusârâ ꙟnaintѧ lui Maximïïanь ꙟpâratь. Ĭarâ svăn‘tulь, cumu-ș‘ ēra diꙟtăïu būcurosь să mârturisască de numele lui Hristos, niče de ōamenïi ačeѧ, niče de ꙟpâratul nemicâ nu sâ temu, če stâtu ꙟnain‘tѧ ꙟpâratului bucurosь și vĕselь, atăta căt‘ și fața lui ēra vѧselâ și rumânâ de câldura inimïei[1] lui.

Dzise ꙟpâratulь câtrâ svăntь: « Dimitrïe, ačasta nedĕjde amь nedejduitь ēu de tine, de tĕmь pusь ꙟtr’ačasta činste: să ne činstești. Ēu tĕmь pusь domnu Solunului, ïarâ tū niče ō milâ de locь n’ai ēșitь ꙟnaintѧ noastră să ne tăꙟpini. » Svăntulь râspuꙟsâ: « Ēu pre Ꙟpărâțïѧ Ta činstescь ca pre unь-pârat, ïarâ și pre Dumnedzău, čela če ïaste ꙟpâratь a toatâ lumѧ, pre ačela činstescь mai vărtosь ». Și dzise
18v ꙟpăratulь: « Darâ Dumnedzăulь tâu și | ꙟpâratulь tâu carele ïaste? » Svăntulь râspuꙟsâ: « Domnulь mïeu Ĭsus Hristos, ačela ïaste Dumnedzău adevăratь și ꙟpâratь a-totь-țïitorïu ». Ꙟpâratulь ïarâ dzise: « Dĕči ačeluѧ credzi tu. Darâ n’ai činste de la mene de tĕmь pusь domnь ꙟ toatâ țara Solunului? Cu ačĕstѧ ne plătești, nemulțâmitoare ōame? Așѧ te arâți cătrâ marïi dumnedzăi și cătrâ noi? Pentr’ ačasta ēu voïu să te munčescь cu mïi de munči, să cunoști čine sămtь ēu și čine ēști tū, și če poate Dumnedzăulь tâu să-ț‘ folosascâ ». Svăn‘tulь râspunse: « Ꙟpârate, cu munčile și cu

[1] Tip. ннимїє.

pedĕpsele če mă sparïi, ačĕlѧ le amь ēu bucurïe și veselïe, că ačĕlѧ vorь agonisi mïe ꙟpărâţïѧ čerĭului şi ōdihna de vĕči ».

Ačѧstѧ cuvente dĕca audzi ꙟpâratulь diꙟ gura svăntului, ꙟntăĭu să mănïe foarte, dup' ačѧ ꙟvâţâ să bağe svăntulь ꙟ-chisoare, găndindь că doarâ să va ꙟtoarče. Şi-l' duserâ ꙟ-chisoare, ꙟn'sâ nu ūnde ꙟchidĕ pre alți ōameni, če ꙟtr'un locь groznicь. Că ēra ūnь feredeu mare, pustïïu, aproape de unde ședĕ ꙟpâratūlь; ꙟ câmârile ačelụѧ feredeu ꙟchisârâ svăntulь. Ĭarâ ꙟn'trăndь acolọ svăntulь, vâdzu ō scor'pïe mare ꙟnaintĕ sa unde râdicasâ capulь să-l' mușče. Şi ꙟdatâ-ș' fâcu cruče și dzise: « Ꙟntru numele lui Hristos, čela č-au dzisь să câlcâmь șĕrpele și scorpïѧ și toatâ putĕrѧ vrăjmașului ». | Așѧ dzise şi câlcâ scorpïѧ ačĕѧ. Şi adecâ să arâtâ 19r ꙟnğerulь lui Dumnedzău desupra lui, țïindь o cununâ de aurь, șï-i dzise lui: « Hïi vĕselь, Dimitrïe, vonicuḷь lui Hristos, cutѧdzâ și te ꙟbârbâtĕdzâ de biruѧște vrăjmașïi tăi! » Așѧ dzise șï-i pusâ cununa ꙟ capь. Şi așѧ râmasâ svăntulь acolọ ꙟchisь, săngurь, fârâ de soţïe omenĕscâ. Mulţâmiѧ lui Dumnedzău și ꙟseta de časulь morţïei[1] sale. Avĕ şi bucurïe și scrъbâ ꙟntr' ačĕѧ ꙟchisoare: bucura-sâ pentru căči mârturisi de Hristos ꙟnaintѧ ꙟpâratului, și ĭarâ să scrъbïѧ pentru căči nu sâvărși mai curundь muꙟca, să sâ ducâ ꙟtru ꙟpârățïa čerĭului.

De ačĕstѧ găndindь svăntulь, ĭarâ necredinčosulь ꙟpâratь ĭubindь să vadzâ vârsâri de singe și morţi de oameni, avĕ ūnь boinicь de-lь chema Lïe, ōmь mare și vrъtučosь, diꙟtr' uꙟ sat' sărbâscь če-lь chema Ūandalь. Şï-i fâcusâ ūn' podь ꙟnaltь, și pre ğosь ēra ꙟplăntate țâpi de hïerь; și prĕčela podь să lupta și mulți ōameni arunca dĕcolọ de murïѧ. Ĭarâ ūnь vonic diꙟ Solunь anume Nestorь, če ēra și ēlь creştinь ꙟtr' ascunsь, tânârь şi frumosь, și cunoscutь lui

[1] Tip. морцїи.

свѧтыи Dimitrïe, vâdzăndь pre Lïe cumь ŭčide ōamenii și cumь să veselěște ѫpâratulь pentru biruirě lui, să dusă ѫ 19v câmârile ačělѧ ūnde ēra ѫchisь svăntūl | Dimitrïe și dzise: « Șerbulь lui Dumnedzău și al mïeu ğupănь, Dimitrïe, spurcatulь ѫpârat să bucurâ foarte ѫtru lucrurile lui Lïe, și inima mѧ trağe să mâ luptь cu nusulь. Deči mâ blagoslověște și mâ ѫtârѧște să mâ duc' să-l biruescь. » Ĭarâ svăntulь făcu lui cruče ѫ frunte și dzise: « Du-te; pre Lïe veri birui și pentru Hristos muѫcâ veri lua ».

Děčïi ēși Nestor diѫ-chisoare și să dusâ ūnde să lupta ōamenïi, și ѫdatâ strigâ: « Ō, Lïe, vino să ne luptâmь amăndoi ». Ĭarâ ѫpâratulь ședzăn'dь ѫtr'un locь susь și prâvindь luptâtorïi, děca vâdzu pre Nestorь tănârь ca de 20 de ai, chemâ-lь ѫnaintѧ sa și dzise: « Ō, voniče, pen'tru če nu te temi de moarte, če ai venitь sâ te lupți cu Lïe? Nu vedzi căți ōameni omoarâ și cătь sinğe varsâ? Hïe-țь milâ de tinerěțele tale, și de ēști săracь vino să te ѫbogâțescь. Nu-ț' ūră vïața pentru sârâčïe. » Râspunsâ Nestorь: « Ѫpârate, ēu săracь nu săm'tь, niče vïața mï-amь ūrătь, če voïu să mâ luptь cu Lïe să-l biruescь, să hïu mai de činste decătь dănsulь ». Și děca vâdzu ѫpăratulь că nu-lь ascultâ, pârâsi děi dzičerѧ. Ĭarâ svăntulь Nestorь, děca să apropïe aproape de Lïe, aruncâ veșmăntulь său čelь desupra și strigâ: « Dumnedzăulь lui Dimitrïe, ağutâ-mi! » Și de srъgь zmulsâ cuțitulь său și lovi pre Lïe | tocma ѫtr' ănimâ și-lь aruncâ de pre 20r podь ğosь. Și așѧ muri măndrulь și păgânulь Lïe. Ĭarâ ѫpăratulь děca vâdzu că muri Lïe, foarte să scrъbi și chemâ pre Nestorь șï-i dzise: « Spune-mi: cu če farmăči ūčiseși pre Lïe? Căndь ēlь ūčise atițѧ ōameni mai tari decătь tine, darâ tu cumu-lь omorăși? » Svăntulь Nestorь râspunsâ: « Ēu, ѫpărate, cu farmâči n'amь ūčisь pre Lïe, če cu putěrѧ lui Hristos amь fâcutь ačesta lucru ». Ačasta děca audzi ѫpăratulь, să scrъbi foarte și dzise să scoațâ pre Nestorь

afarâ deꙟ četate şi să-i tae capulь cu cuţitulь lui. Şi aşѧ să svărşi svăntulь Nestorь dupâ cuvăntulь lūi скѧтын Dimitrïe.

Dĕčïi să sculâ ꙟpâratulь mănïōsь şi să dusâ ꙟ curte-şь. Dup' ačѧ ştïu că cu ştirѧ lui скѧты Dimitrïe l-a učisь pre Lïe şi ꙟvăţâ slujitorïi să sâ ducâ să učigă pre svăntulь Dimitrïe ꙟ câmările feredeului ačeluѧ ūnde ēra ꙟchisь. Dĕči să dusârâ şi cu suliţele ꙟpunsârâ totь trupulь lui. Şi ꙟtăѧ suliţâ če-lь lovisâ ēra ꙟ coasta čĕ dirĕptâ, ꙟ loculь ūnde ꙟpunsĕse şi pre Hristos pre cruče, căči că svăntulь cătu-i vâdzu atăta râdicâ măna čѧ dirĕptâ să-lь ꙟpūngâ ꙟtr' ačela locь. Ačasta muꙟcâ luâ marele măčenicь Dimitrïe şi aşѧ sâ svrъşi ca astâdzi 26 ꙟ Ōctovrïe. Dĕčïi dupâ moarte | [20v] trupulь svăntului multe şi nenumârate čïudese fâcu.

Pentr' ačѧ să cade şi noaâ če audzimь munčile măčeničilorь să fačemь şi noi lucrurile lorь. Şi atunči vom' fače lucrurile lorь, nu numai căndь vomь hi munčiţi pentru numele lui Hristos, če şi căndь vomь petrĕče cumь ĭubĕşte Dumnedzău. Căči că atunči ēra ꙟpâraţi păgâni şi nume de creştinь nu ĭubïѧ să audzâ necăĭuri, pentr' ačѧ merğĕ măčeničïi şi mârturisïѧ de numele lui Hristos, ĭarâ acmu nime nu ĭaste să ne nevoĭascâ pentru credinţa noastrâ. Numai atăta če čĕre Dumnedzău de la noi: dupâ cumь ĭaste tocmala creştinĕscâ, aşѧ să petrĕčemь. Că de vomь petrĕče cumь ne ꙟvaţâ Hristos, vomь avѧ şi platâ de la sven'ţi pentru praznicele noastre, ĭarâ de vomь petrĕče vïaţa noastrâ fâcăndь čĕlѧ če nu ĭubĕşte Dumnedzău, ꙟtru deşertь ne trudimь. Pen'tr' ačѧ, ĭubiţilorь, să ne ferimь de faptele čĕle rĕle şi să fačemь lucruri sufleteşti şi dumnedzăeşti, ca sâ sâ veselĕscâ Dumnedzău ꙟtru lūcrurile noastre şi svenţïi să sâ bucure ꙟtru prâznuirѧ noastrâ. Şi noi să ne spodobimь ꙟpârăţïei čerĭului, carѧ noi toţi să o dobăn'dimь pentru Hristos, Dumnedzăulь nostru, a câruѧ ĭaste slava ꙟtru vĕči netrecuţi. Aminь.

21r Luna Noemᶜvrïe ѫ ōptь dzile.
Ѫvățâturâ la săborulь svențilorь voivodzilorь ѫgerești Mihail și Gavrïilь.

Dumnedzău, ĉela ĉe niĉe ѫĉeputь, niĉe svărșitь n'are, carele ĭaste mai denainte decătᶜ toți văĉïi, ѫbrăcatь cu luminâ neatinsâ și cu slavâ negrâitâ, câruѧ nu-i trebuѧ niĉe ĉerĭu, niĉe pâmăntь, niĉe altă lume ca sâ-lь proslâvascâ, câ aĉēstѧ toate le avĕ ѫtru sine, și ēra mâritь și slâvitь deūsebi de toatâ lumѧ, ĭarâ pentrū mare mila sa vrū să-șь arate slava sa lumïei carѧ o avĕ mainьte ѫcâ de ĉe nu ēra lumѧ, pentr' aĉѧ ѫtăĭu fâcū ѫngerïi. Numai cu cuvăntulь fâcu cu ō datâ toate ĉetele ѫngerești. Și ѫtr' aĉesta chipь fâcū de simtь ѫngerïi.

21v Ѫngerūl | ĭaste ō fire nevâdzutâ, că nu poate să-l vadzâ sau să-l priĉapâ. Ĭaste și pururѧ clâtitorĭu, adecâ totьdĕuna să clâtѧște ca și mentѧ ōmulūi, ĉe niĉe dănăoarâ nu stâ ѫtr'un locь, ĉe totdĕuna ѫblâ diѫ locь ѫ locᶜ. Ĭaste și fârâ de trupь, adecâ n'au trupь ca ōamenïi, ĉe sămtь ѫbrâcați cu luminâ; ѫsâ n'au lumină diѫtru sine, ĉe de la Dumnedzău, și sămtь luminați și frumoși. Ĭaste ѫgerulь slujitorĭu lui Dumnedzău totьdĕuna și slujѧște lui Dumnedzău ѫtru lucruri și ѫtru căntări. Ѫtru lucruri, că-l tremite de faĉe ĉe ĭaste ѫvâțâtura lui Dumnedzău, ōare sufletь să ĭa, ōare a svăntь să slujascâ, ōare vidĕnïi să arate, ōare altâ slujbâ dumnedzâĭascâ să slujascâ. Ѫtru căntări, că laudâ și proslâvâscь cu căntâri pre Dumnedzău. Ĭară ѫ ĉe chipь sămtь ѫngerïi și ĉe fațâ și ĉe chip au, nime nu ști, numai Dumnedzău carele ĭ-au zidit. Mulțimѧ ѫngerilorь căți simtь de numâr, nime nu ști, macarь c'au și dzisь Danïil prorocь: «mïi de mïi și ѫtunĕreĉe de ѫtunĕreĉe de ѫnᶜgeri»; ĉe niĉe ēlь nu ĭ-au spusь de numârь căți sămtь. Ѫngerïi sămtь cu mente slobodâ și diѫ buni potь să sâ facâ râi, cum furâ și ѫngerïi aĉeĭa: di-ѫngeri luminați, draĉi ѫtunecați. Și dĕça greșescь n'au pocâințâ,

căči că sămtъ fârâ de trupъ. Numai ōmului | cătъ au lăsatъ 22r Dumnedzău pocâinţâ pentru neputinţa trupului. Şi ĭarâş‘ ꙟngĕrilọrъ nu le trebuĭaşte liꙟbâ să le grâĭascâ sau ūrechi să audzâ, că fârâ de graĭu şi fârâ de audzire pričepъ voѧ lui Dumnedzău. Fĕţele lorъ nu samânâ niče ūnĭi fapte de căte să vâdъ pre lume, niče sămtъ a tuturọrъ ꙟtr’uꙟ chipъ, če ꙟ mūlte chipuri, ūna de alạltâ mai frumoasâ şi mai luminatâ. Nu-i ţine niče ūşe, niče zidĭu, niče lăcatâ, niče ꙟcuetoare, niče pečĕte, niče altâ nemicâ. Sămtъ putĕrniči; ūnulъ diꙟşĭi poate pĭarde lumѧ toatâ. Sămtъ gata ꙟtru slujba lui Dumnedzău. Ōraşe, četâţi, locuri, besĕreči socotescъ şi ferescъ şi ağutâ; şi totъ creştinulъ, ōare pâcătosъ, oare dereptъ, are čineş‘ ꙟğerulъ sâu socotitorĭu, ĭarâ alte liꙟbi toate au căte ūn ꙟngĕrъ. Au darъ de la Dumnedzău de să ꙟchipuescъ ꙟ če chip le ĭaste dzis de Dumnedzău. Şi sămtъ 9 čĕte de ꙟngĕri, şi ačĕle 9 čĕte ꙟ trei parţi să ꙟpart‘. Diꙟtr’ ačĕle trei parţi ꙟtăĭa čatâ ĭaste serafimĭi čei căte cu şĕse arepi, heruvimĭi čei căte cu ōchi mulţi şi sventele scaune pre carĭi odihnĕşte Dumnedzău čel fârâ de trudâ. A doa partĕ ĭaste čata domnĭilorъ, târĭilọrъ, putĕrničilorъ. A treѧ čatâ ĭaste ꙟnčepâtorĭi, voevodzĭi, ꙟngĕrĭi. Numele ꙟngĕrrulụi să ꙟnţelĕğe purtâtorĭu de vĕste, | căči că ꙟğerulъ poartâ vĕstĕ lui Dumne- 22v dzău pre lume. Aşѧ ꙟtr’ ačesta chipъ ne dâ noaâ svănta scripturâ să ꙟţelĕğem‘ de firѧ şi de tocmala ꙟngĕrilor‘.

Cade-sâ dĕcmu să ştim pentru če prâznūim astâdzi Săborul‘ ꙟngĕrilor şi če va să dzicâ săbōrъ. Săbōrъ dziče adunare, ĭarâ če ĭaste adunarĕ ꙟngĕrilorъ, ascultaţi. Dumnedzău diꙟtăĭu fâcu ꙟğerĭi şĭ-i lâsâ ꙟ voѧ lorъ. Unulъ diꙟtru ꙟngĕri, če-l‘ chema Lučafârъ, carele ēra mai mare ꙟngĕrilorъ şi voevodъ pusъ de Dumnedzău ꙟtr’o čatâ de ꙟngĕri, ačesta să măndri şi dzise câ va pune scaunulъ sâu mai presusъ de Dumnedzău. Şi de srъgъ, numai cătъ găndi aşѧ, atăta câdzu ğosъ ꙟ fundulъ pâmăntului, şi diꙟ-ngĕrъ luminat če ēra, fu

drac ꙟtunecat. Şi dup' ănsulь câdzu toatâ čata lui. Deči
unïi ağïunsârâ pânâ ꙟ ïadь, alţïi râmasârâ pre pâmăntь,
alţïi câdzurâ ꙟtr' apâ, alţïi ꙟ văzduhь, şi ačeştѧ diꙟ văzduhь
sămtь vamele ačělѧ a sufletelorь. Atunče, cumь să deşchise
čerïulь şi ꙟčepurâ a câdѧ ꙟnğerïi, de srъgь să strănsârâ şi să
adunarâ toate čětele čerïului, şi mai marele ꙟnğerь Mihailь
stâtu ꙟ mijloculь lorь şi dzise: « Să staţi bine, să staţi cu
frica lui Dumnedzău ». Şi numai cătь grâi ačesta cuvăntь,
ꙟndatâ carele cumь ēra, aşĕ să aflarâ şi stâturâ dĕ câdѧrѧ.
23r Ačasta dzi prâznuimь noi astâdzi, | fraţilorь. Nu pentru
căči au câdzutь dračïi diꙟ čerïu, če căči că astâdzi fu adu-
narѧ şi starĕ ꙟnğerilorь.

Ïarâ dupâ câděrѧ Satanei şi sluğilorь lui, atunče fâcu
Dumnedzău pre omь, ca să hïe lâcūitorïu cu trupulь ꙟtr' a-
častâ lume de ğosь, ïarâ cu sufletulь să prâvascâ frămsěţѧ
lui Dumnedzâu čĕ de sūsь. Trupūl' să moarâ, ïarâ sufletulь
să custe fârâ moar'te. Aičĕ să custe puţinâ vrěme, ïarâ děca
va muri să vïeţuïascâ ꙟ věči, şi de pre pâmăntь să dobăn-
děscâ petrěčerѧ ačĕ de susь diꙟ carѧ au câdzutь ꙟnğerïi.
Şi ïaste lâsatь omulь ꙟtr' ačastâ lume ca un' luptâtorïu ꙟ
mijlocul' duhurilorь čelorь drâčeşti să să lupte şi pentru
luptarĕ sa să ïa de la Dumnedzău činstѧ carѧ o au pïer'dutь
ꙟnğerïi. Pentr' ačѧ trebuѧ firei ōmeneşti ağïutorïu şi
ꙟdireptâtorïu. Şi bunь ağïutorïu dobăndi rodulь ōmenescь
de la Dumnedzău: pre arhaggelь Mihailь şi pre Gavrïilь,
cu toate čětele lorь. Ačeѧ sămtь strâjěri vïeţei noastre şi pre-
vĕghe pen'tru sufletele noastre, de gonescь de la noi pute-
rile dïïavolului. Ačeѧ ruga noastrâ ō ducь lui Dumnedzău
şi cătrâ faptele čĕle bune ne ꙟděmnâ, ïarâ de cătrâ pâcate
ne depârtѧdzâ. Ačeѧ râdicâ mentĕ noastrâ să ne aducemь
amente de moarte şi de mănïѧ lui Dumnedzău, şi pre čei
23v câdzuţi ꙟ pâcate râdicâ priꙟşi spre pocâinţâ, ïarâ če|lorь
direpţi le aratâ tainele lui Dumnedzău. Ačeѧ ꙟ časulь mor'ţei

noastre despartъ sufletele noastre diꙟ trupъ și le apârâ de vame če simtъ diꙟ pâmăntъ pânâ ꙟ čeriu.

Pentr' ačѧ vă rogъ, ĭubițilorъ, nu gonireți de la voi svăntulъ ꙟngerъ cu necurâțiile voastre, niče primireți ꙟ locъ de ꙟngerul' lui Dumnedzău ꙟngerulъ Satanei. Că dĕca să depârtĕdzâ de la ōmъ ꙟngerulъ lui Dumnedzău pen'tru pâcatele lui, atun'če să apropïe dinsъ ꙟngerulъ Satanei și-lъ ĭa ca pre unъ ōr'bъ de-lъ ꙟpenğe priꙟsъ ꙟ groapa pâcatelorъ, și va hi ōmului ačeluѧ čĕ de apoi mai amarâ decătъ čѧ diꙟtăĭu. Deči ascul'tați če spune svănta scripturâ de unъ voevodъ carele au fostъ ꙟtr'o četate če să chĭamâ Car'ѳaghenъ, pen'tru care lucru să pričĕpeți și cădĕrѧ ōmului ꙟ pâcate cătu-i de rĕ și čĭudesa svențilorъ ꙟngeri cătъ bine fâcurâ cu nusul.

Ačesta voevod ꙟ multe păcate petrečѧ și nemicâ de sufletulъ său nu grijïѧ. Ĭarâ când' fu dănăōarâ, să tăꙟplâ de fu ōmorъ de čĭumâ ꙟ četate, și pentr' ačesta omorъ če ēra, ēlъ să spârïe și pentru pâcatele sale să umili. Și ēși diꙟ četate cu muĭarѧ sa și sâ dusâ ꙟtr'uꙟ satъ al sâu și acolo să pocâѧ. Ĭarâ dïavolulъ, čela če nu ĭubĕște pocâința ōmului, aruncâ-lъ priꙟsъ și acolo de câdzu ꙟ curvïe cu ō cumnatâ[1] a sa, muĭare | frâține-sâu. Dĕčïi dupâ căteva dzile să râzboli și muri. Ĭarâ 24r dĕcolѧ ēra aproape ō mânâstire și să duse ğĭupăinĕsa lui de rugâ câlugârïi să vïe să ĭa trupulъ lui să-l' ꙟgroape ꙟ besĕrecâ. Și să dusârâ de-l' luarâ. Și dĕca-l' provodirâ și-l' ꙟgroparâ ꙟn al' treile časъ de dzi, ĭarâ căndъ fu ꙟn al' noaâle časъ audzirâ glasъ diꙟ groapâ strigăndъ: « Miluiți-mâ! Miluiți-mâ! » Și purčasârâ de sâ dusârâ pre glasъ pânâ la groapâ, și dĕca-lъ dezgroparâ, ꙟn'čepurâ a-l' ꙟtreba če au vădzutъ, ĭarâ elъ de multe lacrâmi nu putѧ nemicâ să grâĭascâ sau să le spue. Če-lъ dusârâ la unъ ōmъ svăntъ če-lъ chema

---

[1] Tip. кꙋ кꙋмнатѫ.

Ѳalasīe şī-i spusârâ de totъ rändulъ lui, ĭarâ marele Ѳalasīe
măꙟgăѧ-lъ priꙟsъ şi-l' dojenīѧ. Şi căn'dъ fu a treѧ dzi dzise
lui să spue de čělѧ č-au vâdzutъ şi abīa pūtu de-ş' ꙟdireptâ
liꙟba ꙟcâ a patra dzi şi ꙟnčepu cu lacrâmi a spune şi a grâi:
«Eu, pârinte, căndъ mâ sfărşīѧ, vădzuĭu neşte arapi
stăndъ preğĭur' mene, atăta de grozlivi, cătъ numai veděrѧ
lorъ ēra mai cuꙟplitâ decătъ toatâ muꙟca. Şi vâdzăndu-i
priꙟşi, sufletulъ mïeu să spâmănta şi să străngѧ. Şi ꙟtr' ačěѧ
fricâ fïindъ eu, adecâ vâdzuĭu 2 voniči frumoşi unde venirâ
la mene, şi numai cătu-i vâdzuĭu, ꙟdatâ sări sufletulъ mïeu
24v ꙟ mănule lorъ. Şi děčïi, cumъ zburăm' | şi ne dučѧmъ ꙟ
susъ, sosimъ la vamele ačělѧ če ţinъ căile şi ōprescъ pre čeѧ
če să sue. Şi toţi ꙟtreba čineş' de pâcatele sale: unïi de
menčĭuni, alţïi de nedireptâţi, alţïi de učideri şi de al'te
pâcate de toate. Şi ꙟdatâ vâdzuĭu voničïi ačeѧ če mâ dučѧ
ţïindъ ca unъ vistěrĭu lucrurile měle čěle bune, diꙟ carele
lua şi punѧ ꙟ cuꙟpânâ ꙟprotiva pâcatelorъ mѧle, če le
adučѧ ačěle duhuri viclěne. Şi abīa ne răscuꙟpârâmъ. Ĭarâ
căndъ fumъ la vama čѧ de curvie, mâ apucarâ ačei arapi
negri şi-mi adučѧ lucrurile měle čěle de curvïe. Ĭarâ voni-
čïi ačeѧ râspunděpentru mene şi dzičѧ că čělѧ č-am' fâcutъ
ꙟ četate sămtъ ērtate pen'tru pocâinţa mѧ; ĭarâ ei dziserâ:
«Aşѧ ĭaste, če dupâ ačѧ ĭarâ au fâcutъ curvïe şi au muritъ
fârâ de pocâinţâ». Ačasta děca audzirâ ꙟnğerïi, mâ lâsarâ
şi mâ apucarâ arapïi ačeѧ cu bucurïe, de mâ trâğѧ ꙟ ğosъ
şi mâ dučѧ bâtăndu-mâ, pânâ mâ pogorărâ pre pâmănt'.
Şi sâ desfâcu pâmăntulъ şi mâ ꙟghiţi. Şi adecâ mâ aflaĭu
ꙟ temniţele ĭadului, unde ēra mulţime de suflete de să
munčïïa şi străga: «Vai de noi! Vai de noi!» şi n'avѧ čine
le ağuta. Şi cu nuşïi şi eu ꙟčepuĭu a mâ munči. Şi de nâ-
prasnâ vâdzuĭu unde venirâ ĭarâşi vonicïi ačeѧ şi ꙟčepuĭu
25r a mâ ruga să mâ scoaţâ diꙟtr' ačěle | munči, ca să mâ pocâescъ.
Ĭarâ ēi dzisârâ cătrâ mene: «Ꙟ zadarъ te trudeşti a te ruga,

că nime nu poate să ĭasâ de ičѧ pănâ la ꙟvĭerѧ a toatâ lumĕ ». ꙟsâ pentr' ačѧ li sâ fâcū milâ de mene şi mâ ꙟtoarsârâ ĭară ꙟ trup', şi aşĕ ꙟcepuĭu a străga diꙟ groapâ.

Dĕčasta să pol'dzuirâ toţi şi-lъ rugarâ să ĭa să mânăꙟče; ĭarâ ēlъ niče dănâōarâ nu vrѧ să guste, če ꙟbla pre la toate besĕrecile de câdѧ la pâmăntъ şi grâiѧ: « Amarъ de čeѧ če nu sâ pocâescъ! » Şi custâ 40 de dzile plăꙟgăndъ şi postindu-sâ şi dĕčĭѧ ĭarâşъ muri.

Ačasta čĭudesâ če audzitъ, ĭubiţii mĭei creştini, c'au fâcutъ cu ačestъ ōmъ ačei 2 voniči, de l-au scosъ diꙟ muꙟcâ şi l-au ꙟvisъ de s'au pocâit, Mihailъ şi cu Gavrĭilъ au fostъ svenţii ꙟngeri. Sămtъ şi alte čĭudese multe, pline toate carţile de spunъ lucrurile č-au fâcutъ svenţii ꙟgeri. Pen'tr' ačѧ şi noi, carĭi vomъ să avemъ agĭutorĭulъ lorъ, să ne pârâsimъ de fap'tele noastre čĕle de mainte, de străꙟbâtâţi, de făţărĭi, de asuprĕle, de scuꙟpĕte, de curvĭi, de beţii şi de alte scrъnâvĭi. Să prâznuimъ cu curâţĭe, cu rugâ, cu trezvĭe, cū milostenĭe tuturorъ, cūi de če trebuѧşte. Să ertâmъ greşĕlele čelora če ne greşescъ noaâ, ĭară Dumnedzău, carele nĕu spodobit' dĕmъ agĭunsъ ačastâ dzi de astâdzi, ačela ne va da şi ꙟpârâ|ţĭѧ čerĭului, că ačeluѧ să cuvine činstĕ şi slava 25v ꙟtru vĕči de vĕči. Aminъ.

Luna Noemvrĭie ꙟ doaâdzeči-una de dzile. ꙟvăţâturâ la Văvedenĭѧ Prĕčistei, căndъ ō au dusъ părinţii ēi ꙟ besĕrecă de ō au ꙟchinatъ lui Dumnedzău, pruncâ de trei ai.

Toate prazničele svenţilorъ sămtъ svente şi de folosъ sufletelorъ ōmeneşti, ĭară praznicul ačesta de astâdzi, če ĭaste a despūitoarei noastre a Prĕčistei, ĭaste şi mai svăntъ şi

și mai de folosъ și mai minunatъ, căči că sven‘țĭi să chĭamâ și sămtъ slugi lui Hristos, ĭarâ Svențĭѧ Ei Prěčista ĭaste maicâ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos și despuitoare și ꙟpârătěsâ a toatâ lumѧ. Câ mulți svenți și mulți proroči furâ mainte de Hristos de mârturisirâ cuvăntulъ lui Dumnedzău, če nime n’au ascultatъ, niče au credzutъ. Če ꙟcâ și ačeѧ, macarъ c’au fostъ svenți, nu merğě ꙟ-părâțĭa čerĭului, căči
26r că calě raĭului nu era deșchisâ, | če ēra ꙟchisâ de pâcatulъ lui Adamъ, și toți ōamenĭi cățі murĭѧ mainte de Hristos mer‘ğѧ ꙟ muncâ. Și pentru că nime nu ēra izbâvitъ de păcatulъ lui Adamъ, pentr’ ačě vrū ziditorĭulъ și domnulъ lumĭei de veni și să nâscū diꙟ svănta fečoarâ Marĭa și să ꙟtrupâ diꙟtru dănsâ. Deči, cumъ s’au nâscūt diꙟtr’ ănsa diꙟ duhulъ svăntъ, fârâ de sâmănțâ bârbâtěscâ, așѧ dupâ naștere curatâ au fostъ și ĭaste cumъ au fostъ și main‘te de če au nâscutъ pre Hristos.

Multe čĭudese și minuni au fostъ pre lume, cumъ spunъ sven‘tele scripturi, ĭarâ cumъ s’au nâscutъ Dumnedzău trupěște diꙟ Marĭѧ fečoarâ preste toate čĭudesele trěče și covărșěște. Căn‘dъ niče ꙟn‘ğerĭi, niče arhanghelĭi, niče alte čěte a čerĭulūi nu potъ să-l vadzâ chĭarъ, ĭară fečoara Marĭa fū maicâ lui. Čerĭulъ și pămăn‘tulъ nu poate să-l ꙟcapâ, ĭarâ ꙟtr’o fečoarâ micâ ꙟcâpū. Čĭudesâ prě minunatâ și věste prě ꙟfricoșatâ Dumnedzău ĭaste. Poate face če va vrѧ. Au doarâ ĭaste čeva să nu sâ poatâ lui Dumnedzău? Ꙟn če chipъ audzimъ și astădzi c’au fâcutъ Dumnedzăū și au tocmitъ cu maica sa, cumъ spune svânta scripturâ.

Scrĭe că pârinții Prěčistei, Ĭōachim‘ și Anna, ēra ōameni bogați și fečori nu fâčѧ. Če să rugarâ lui Dumnedzău să le dâruĭascâ ūnъ fečorъ de trupulъ lorъ, și če să va naște |
26v diꙟtr’ ănși, oare parte bârbâtěscâ, ōare muerěscâ, să-l dâruĭascâ lui Dumnedzău. Pentr’ ačě Dumnedzău audzi ruga lorъ și nâscurâ parte muerěscâ, pre Marĭa. Și căndъ fū de trei ai,

adūsârâ-și amente pârințĭi ei de ğūruirĕ č-au ğuruitъ lui Dumnedzău și de srъgъ strănsârâ semențiile și fĕtele četâței și petrecurâ pre Prĕčista cu lumini și cu fâclĭi, pânâ če ō dusârâ ꙟ besĕrecâ. Ꙟtr' ačĕѧ vrĕme ēra arhĭereu Zaharĭѧ, tatâl lui свѧтыи Ĭōanʻ Cârstitelъ, și dĕca vâdzu pre Prĕčista pruncâ numai de 3 ai, cunoscu, ca unъ prorocъ če ēra, če va hi și stâtū de dzise câtră Svenʻțĭѧ Ēi: « Bucurâ-te, ꙟpărâtĕsa lumĭei și despuitoarĕ rodului ōmenescъ! Bucurâ-te, prĕsvăntâ a lui Dumnedzău nâscâtoare și maica ā marelui ꙟpâratъ a lui Hristos! Pre tine proročĭi tĕu mârturisitъ, pre tine tĕu avutъ laudâ. Čĕlѧ če au proročitъ ēi, astâdzi toate s'au ꙟplutъ. Astâdzi să veselescъ sufletele proročilorъ vădzăndъ pre tine ꙟ besĕrecâ. Strâmoșĭi noștri toți pre tine au așteptatъ. Čei diꙟ muꙟcâ pre tine au izbâvire. Țĭe să vorъ ꙟchina ꙟngerĭi și te vorъ činʻsti arhanghelĭi și te vorъ mâri ōamenĭi. Strâmoșĭi noștri pre tine au nedĕjde să sâ izbâvascâ diꙟ mănule dĭiavolului. Pentr' ačĕ te du de ꙟntrâ ꙟ besĕrecâ ūnde să chĭamâ свѧтаа свѧтыхъ, căči | câ ēști mai curată 27r decătʻ mene. Că eu, ō, despuitoare, numai dănăōarâ ꙟnʻtr'unʻ anʻ če ꙟntru, ĭarâ tū, Fečoarâ, să ședzi și să petreči pururѧ, să aștepți pânâ veri hi lâcașъ iscūsitъ duhūlui svăntъ. Bucurâ-te și te veselĕște, că ꙟngerĭi vorъ să-ți slujascâ țĭe ca čeiѧ če ești ꙟpârâtĕsâ a toatâ lumѧ! » Dup' ačѧ să ꙟtoarsâ cătrâ pârințĭi ei și dzise: « Bucurați-vâ și vă veseliți, căči că v'ați spodobit a hi părinți ačeștĭѧ prunče. Că voi ați covrъșitъ pre pârințĭi noștri și pre toți strâmoșĭi noștri, și pre voi vă vorʻ slâvi nu numai ōamenĭi, če și ꙟngerĭi. » Atunči dzise Anna, ꙟma Prĕčistei, cătrâ Zaharĭѧ: « Prĭimĕște hĭica noastrâ și ō dū ꙟ locъ curatъ să petrĕcâ, că ĭaste curată și-i ğuruitâ lui Dumnedzău ». Ĭarâ Zaharĭa ō luâ și ō duse ꙟ svăntulʻ ōlʻtarĭu, și acolo râmase Prĕčista de petrecū 12 ai. Ĭarâ ꙟtr' ačela locъ če să chema Svănta Svenților, adecâ свѧтаа свѧтыхъ, nime nu cutedza să

ꙟntre, numai arhïereulъ, și ačela numai dănăōarâ ꙟntr' un[1] anъ. Ꙟntr' atițě ai če petrecū Prěčista acolọ arhanghelъ Gavrïilъ ō hrâni cu bucate čerești. Și ačělѧ bucate adaōğere nemicâ n'au fâcutъ. Niče au eșitъ afarâ Prěčista ničeodatâ, če acolọ petrecu 12 ai vorovindъ și grâindъ cu ꙟngerïi, pânâ
27v ꙟ vrěmѧ ačěѧ če ō lūâ | Ïōsifъ ōbrâčnicъ să ō ferěscâ ꙟ
casa sa și să-i hïe socotitorïu.

Ačasta sărbâtoare sărbăm astâdzi, frațilorъ. Pentr' ačѧ să fačemъ și lucrurile ačělѧ če să cadъ credinței noastre, carile ïuběște Dumnedzău să le fačemъ. Să nu dzicâ nime că să va pocâi la bâtrăněțe, că nu știi če-țъ aduče dzua și noaptě și ꙟ če te apucâ moartѧ. Că pentru fapte bune vïața de věči și bucurïa netrecutâ veri dobăndi, ïarâ pentru fapte rěle scrъbâ și muꙟcâ veri lua, atunče cănd va ğudeca Dumnedzău pre toți čineșʻ dupâ lucrulъ lui, căndъ valѧ ačě de focъ va curâ și va despârți direpțïi de čei pâcâtoși. Atunče să vorъ despârți tatâ de fečorъ și ꙟmâ de fatâ și frate de sorъ și sorъ de frate. Atunče vorъ vedě pârințïi fečorïi sâi ꙟ muꙟcâ și fečorъ pre pârinte, și čei diꙟ muꙟcâ vorъ vedě pre čei direpți ꙟ-părâțïѧ čerïului și li să va aprinde inima lorъ. Căči câ păcătoșïi vorъ vedě pre čei direpți pentru să să amărascâ, ïarâ direpțïi nu vorъ vedě pre pâcătoși pentru să nu sâ scrъbascâ. Cumu-i noaptě de věde čelъ diꙟ-tuněrecъ pre čelъ diꙟ luminâ, așѧ și pâcâtoșïi diꙟ-tuněreculъ ačelъ ꙟpârțitъ vorъ vedѧ pre čei direpți če vor hi ꙟtr'ačѧ luminâ mare.

Mare râutate va hi acolọ, frațilorъ! Mare nevoe, mare
28r amarъ! Feriče de čeѧ če vor hi | fâcutъ milostenïe sâračilorъ,
robilorъ, besěrečilorъ! Prěčeѧ-i va milui și Dumnedzău atunʻče. Pentr' ačѧ, frațilorъ, să ne gâtâmъ de moarte cu lucrure bune, cu rugâ, cu milostenïe, cu ispovědanïe, cu

[1] Tip. ꙟнтрꙋ.

foame, cu sĕte, cu pocâință de păcatele noastre. Cu acĕstѧ lucruri ne vomъ izbâvi de munca de vĕči și vomъ dobăndi ѫpârâțiѧ čerĭului, pentru darulъ și mila Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, căruѧ să cade činste și laudâ și ѫchinâčiune, cu Pârintele și cu duhulъ svăntъ, acmu și pururĕ și ѫtru vĕči netrecuți. Amin.

Luna Dechevrĭe ѫ șĕse dzile. 28v

Ѫvățâturâ de viața svăntului Nicolae fâcâtorĭu de čudĕse.

Ačesta svăntъ și mare luminâ lumĭi și agutorĭu de srъgъ tūturorъ creștinilorъ, svăntulъ Nicolae, era dintr'o četate de la Anadolъ, če să chĭamâ Patara; nâscutъ diѫ părinți creștini, niče prĕ bogați, niče foarte ĭarâ sărači, če atâta avĕ câtъ le sosĭѧ pentru sine și pentru sărači če čerѧ. Altъ fečorъ n'au avutъ fârâ dĕčesta, că niče mainte dinsъ, niče[1] mai apoi altъ fĭĭu n'au nâscutъ ѫmâ-sa. Numai prĕčesta če avĕ și ѫtăĭu ș'apoi. De mitĭutelъ arătâ cum va hi și dĕca va crĕște mare. Căči că ѫtr' alte dzile a săptâmănei sugѧ ca ș'alalți prunči, ĭarâ mĭercurĕ și venerĕ nu lua țăța ѫ gurâ numai dănăōarâ ѫtr'o dzi, če ș'acasta căndъ apunѧ soarele. Ĭarâ dĕca crescu ѫl dĕderă pârinții | de ѫvățâ și carte. Ĭarâ voroavele 29r și cuven'tele tinerilorъ čĕle de glume și de șagă niče lĕcъ nu le ĭubĭѧ. Numai ūnъ lucru če avĕ pururѧ: a mĕrğe lѣ besĕrecâ și a să aduna cu bâtrănĭi čei ѫțelepți pentru ѫvățâtura și pentru folosulъ sufletului. Și ēra činstit de toți pentru ѫțelepčunѧ lui.

Ѫntr' ačĕѧ vrĕme ēra vlădicъ ūn frate a tâtăine-său de-l' chema și priѫsъ Nicolae. Deči vădzăndu-l' ūnchĭu-său cū atitĕ bunâtâți ѫfrămșatъ ѫl' hirotonisi de-l' puse popă. Și

[1] Tip. нниче.

acolĕ un'de-lъ hirotonisi, proroci unchĭu-său diꙟ duhul' svăntъ și dzise: « Să știți, boĭari, că ačesta če să hirotonisi astâdzi preutъ va să hĭe și arhĭereu, și pre mulți ōbiduiți va măꙟgăѧ și multe suflete va duče ꙟ-părâțĭa čerĭului ». Dĕčĭi, dĕca fū preutъ, căte bunâtăți, căte fapte bune fâcū, če cuvăntъ de ōmъ poate să spue? Nedormirĕ, postulъ, ruga! Pentr' ačĕ, vâdzăndu-l' ūnchĭu-său atăta de mare ꙟtru lucrurile čĕle bune, vrăndъ să mar'gâ la Ĭerusalimъ să să ꙟchine, lăsâ-l' socotitorĭu ꙟ mănăstirĕ sa, če ō chema Sĭōnъ. Și el' așѧ socotĭѧ mânâstirѧ un'chĭu-său și scaunulъ lui, cum' are hi elъ ꙟnsuși. Če ačĕstѧ furâ mai apoi, ĭarâ mai denainte ascultați:

Tănârъ ꙟcă ēra svăntulъ căndъ muri tată-său și ꙟmă-sa,
29v și avuțĭe destulâ rămase ꙟ măna lui. Și | nu râșchirâ ēlъ avuțĭѧ ačĕѧ ꙟtru lucrūri rrĕle și fârâ de ispravâ, cumu-i tocmala tinerilorъ diꙟ vrĕmѧ dĕcmū, ꙟ măꙟcâri, ꙟ băuturi sau pre cai buni și pre veșmente scuꙟpe, če ꙟ toate dzile sătura sărаčĭi și ꙟbrâca golĭi. Și pentru multe [1] milostenĭi če fâčѧ, ascultați una mare și minunatâ.

Ꙟtr' ačĕѧ vrĕme ēra ūnъ ōmъ bogatъ foarte, și avĕ trei fĕte frumoase foarte și nemăritate. Ĭară pentru ō nevoe ōareče, să tăm'plă de sărâči, și ꙟ sărâčĭe ca ačĕѧ câdzu, căt nu mai avĕ če face și cu če să hrâni. Če găndi să-ș' dĕ fĕtele la curvĭe, și če vor dobăndi de la čeĭa če vorъ mĕrğe la dinse să ĭa să să hrănĕscâ și ēl' și fĕtele. Ĭarâ ꙟ dzua ačĕѧ če să știu sfatul lui, prinsâ de vĕste și svăntulъ Nicolae, și puse ꙟtr' ănima sa să izbâvascâ ačĕle trei suflete diꙟ mănule dĭavolului. Și abâtu de legâ ꙟtr'o mâhramâ 300 de galbeni și să duse noap'tѧ de-i aruncâ ꙟ casa ōmului ačeluѧ pre ō ferĕstrâ. Și de srъgъ fuği dĕcolĕ, că nu-i ēra voѧ să să vâdĕscâ lucrulъ lui čelъ bunъ. Ĭară tatălъ fĕtelorъ, dĕca să sculâ

[1] Tip. мѹлтѫ.

ȧ doa dzi diѫtr' aşternutulъ său, căōtâ şi vĕde ѫ mijloculъ casei măhrama legatâ. Şi ō luâ şi dĕca ō dezlegâ, vădzu ѫtr' ănsâ atiţĕ galbeni, şi de multâ minune ѫi părѧ că nu ĭaste lucru adevăratъ, če-ş' şterğѧ ōchïi şi numâra | galbenïi. **30ʳ** Şi află 300 tocma, şi mulţâmi lui Dumnedzău şï-i părū bine ѫtru bine če l-au aflat. Şi mai multъ să mira čine poate hi ačela če ĭ-au fâcutъ atăta milostenïe. Ѫsă pentr' ačĕ abâtū şi ѫdatâ-ş' mâritâ fata čĕ mai mare dupâ fečorъ de ōameni mari, nedejduindъ ѫtru Dumnedzău că čine au grijitъ de fata čĕ mai mare va griji şi de čĕlѧlalte doaâ. Dĕči tatâlъ fĕtelorъ aşѧ fâcu. Ĭarâ svăntulъ dĕca vădzū că pre voѧ lui Dumnedzău au chel'tuitъ ačĕ avuţïe, abătu de legâ ş'alte 300 de galbeni şi ĭară să dusâ de-i aruncâ prĕčѧĭaş' ferĕstrâ. Ĭară a doa dzi, dĕca să sculâ domnulъ casei diѫtr' aşternutъ, vădzu ĭarâşi altâ măhramâ legatâ ĭarăşъ cu atiţĕ galbeni. Miră-sâ foarte čine-i face ačelъ bine mare şi mūlţămi lui Dumnedzău cu lacrămi şi dzise: « Doamne, čela če m'ai izbâvitъ diѫ mănule dïavolului, če şi mainte tĕi pogorătъ diѫ čerïu pră pâmăntъ pentru [1] păcatele noastre, aratâ-mi şerbulъ tău čela če-mi face mïe atăta bine. Arată-mi să vâdzъ čine ĭaste ačela carele m'au apucatъ diѫ mănule dïavolului. ». Ačĕstѧ dzise şi ĭară abătu ѫtr' ačĕѧş' dzi de mărită şi fata čĕѧ a doa, nedejduindъ ѫtru Dumnedzău că ačela č-au grijitъ de čĕle doaâ fĕte va griji şi de čĕѧ a treѧ. Diѫtr' ačĕѧ dzi tot' avĕ grije, de va cumva veni ačela | carele-i face lui bine, să **30ᵛ** alĕrğe dup' ăn'sulъ să-l' ağungâ, să vadzâ čine-i dâ lui atăta milostenïe. Ĭară svăntul' Nicolae, dĕca vâdzu că ş'au mâritatъ şi a doa fatâ, vrū să-ş' ѫple binele če ѫčepuse şi ĭarâ abătu de legâ ş'al'ţi 300 de galbeni, şi să duse noaptĕ ѫtr' ascun'sъ şï-i aruncâ prĕčѧĭaş' ferĕstrâ. Ĭară domnul' casei, **cumu-ş'** avѧ grije dĕčѧ, dĭaca audzi sunetul gal'benilor,

---

[1] Tip. пєтрȣ.

deșchise de srъgʻ ușĕ casei și curse să ağungâ svăntulʻ. Și alergăndʻ amăndoi, mai srъgui tatâlʻ fĕtelorъ și, cătu-lʻ vâdzu, așĕ-lʻ și cunoscu čine ĭaste, că ēra cunoscutʻ pentru bunâtățile lui și pentru pârinții lui. Și cădzū boĭarinulъ ačela la talpele lui și cu lacrâmi dzise: «Mulțămăscu-țъ, șerbulъ lui Dumnedzău, că ți s'au fâcutъ milâ de mene și-mi dedeși atăta milostenĭe, ūnui păcătosъ. Că de n'ai hi sărguitъ, ēu aș hi peritъ și trupĕște și sufletĕște.» Ĭară svăntulʻ, dĕca vâdzu că i s'au văditʻ lucrulъ lui čelъ bunъ, dzise cătr' ănsъ: «Pentru binele če ț'amъ făcutъ ēu, voĭu și ēu să nu arăți nemărui, niče să spui cuiva čine ț'au fâcutъ ačestъ bine. Și te ğurъ cu numele lui Dumnedzău, pânâ voĭu hi vĭu ēu să nu ĭasă diѫ gura ta ačesta cuvăntъ.» Așĕ dzise svăntulъ și de srъgъ să despărți dinsulъ.

Unъ bine ĭaste ačesta, če fâcū svăntūlъ la arâtare, mare și
31r minunatъ. Darâ alte bunătăți če le fâcu | ѫtr' ascunsъ: milostenĭile, nedormirѧ, posturile, numai Dumnedzău če le ști. Numai pentr' ačasta poate cunoaște hĭečine și čĕlѧlalte bunătâți a Svențĭei Sale. Că de făcū atâta bine la arâtare, dară cu cătъ mai vrъtosъ ѫtr' ascunsъ, pentru ca să ĭa činʻste și laudâ de la Dumnedzău. Ѫnʻsă cătъ le ascundĕ Svențĭa Sa, Dumnedzău mai multъ le arăta, pentru ca să să činstĕscâ și să să proslăvascâ svăntulъ de ōameni.

Ѫntr' ačĕѧ vrĕme purčasâ svăntulъ să să dūcâ la Ĭerusalimъ, să să ѫchine gropĭei lui Hristos și sventelorъ locuri. Și mărgăndъ cu corabĭѧ pre mare, vĕde noaptĕ ѫ visъ ūnde să sue dĭavolulъ ѫ vărvulъ catartului și tae funile corabĭei. Și căndъ hĭe a doa dzi dzise cătră corâbĭari: «Să știți că mare furtunâ va să ne[1] lovascâ astâdzi, că ēu amъ vădzutъ ѫ visъ astâ-noapte če ne va ѫpresura astâdzi. Ѫnsă pentr' ačĕ nedejʻduiți ѫtru Dumnedzău și nu vă tĕmereți.» Ačĕstѧ

[1] Tip. пє.

cuvente grâindь svăntulь, adecă de sărgь să arătâ desupra
lorь ūn' nuârь ꙟtunecat', și cu nuârulь văntь mare. Și valuri
mari fâcū pre mare, atâta cătь ēra să să ꙟnĕče corabïïa cu
ōameni cu totь. Ĭarâ ōamenïi de fricâ mare cursărâ la svăn-
tulь de-lь rūga să roaĝe Dumnedzău. Svăntulь stătu pre
rugâ și ꙟdatâ ꙟčetâ văntulь și marĕ să alinâ și corăbïïarïi
mulțămirâ. Ĭară ūnulь diꙟ co|răbïïari să sui desupra catar- 31v
tului să ꙟdirep'tedze vĕtrila, și căndь fū la pogorătь, de
frică și de valurile mărei, să spărïe și cădzu cu capul' ꙟ ĝos,
ꙟ mijlocul' corâbïei și muri. Ĭară svăntulь Nicolae, dĕca
vâdzū scrъba și jĕlѧ corăbïïarilorь pentru moartĕ lui, fĕče
rugâ și-lь ꙟvise ca diꙟ somnь. Ĭarâ și dĕca ēși la uscatь,
mulți bolnavi tămâdui și multe čïudĕse făcu.

Atunče dĕca să ꙟchinâ svăntulь gropïei și cručei lui
Hristos, ꙟntră ꙟtr'o corabïe și dĕde nâimulь corăbïïarilorь,
să-l ducâ la moșïѧ sa. Ĭarâ ēi dĕca vădzurâ că le bate văntь
bunь dĕ mĕrĝerѧ cătră loculь de unde ēra ēi, svătuiră să
margâ la loculь său. Darâ Dumnedzău če fĕče? Vrăndь să
nu scrъbascâ svăntulь niče ꙟtr' ačasta, ꙟ vrĕme če rădicarâ
vĕtrilele pre voѧ lorь, ꙟndatâ să rădicâ furtunâ mare și-i
apucâ prespre voѧ lorь, de-i duse. Și căndь să deșteptară,
să aflarâ ꙟ Patara, la moșïѧ svăntului. Și toți cădzurâ la
pičoarele lui de-ș' čerĕ ērtăčïune, ïară svăntulь ꙟi ērtâ și-i
ꙟvățâ altuѧ să nu mai facâ așѧ. Și dĕca sosi la locūlь sâu,
multâ bucurïe și mare veselïe fu tuturor' de venirĕ lui.
Tinerïi și bâtrănïi, bârbațïi și muerile, toți ēșirâ ꙟnaintĕ[1]
lui. Pentr' ačĕ ascūl'tați ꙟ če chipь fu mitropolitь, dĕca sosi
la moșïѧ sa.

Ĭaste un' locь apro|ape de Patara, če să chïamâ Mira. 32r
ꙟtr' ačĕlѧ dzile muri mitropolitulь ačeluѧ locь și pen'tr' ačĕ
să strănsâ săbōrь de ēpiscopi și de preuți, și făcurâ rugâ toți

[1] Tip. ꙟнантѣ.

cătrâ Dumnedzău ca să le arate čine să va afla să hïe destonicъ a hi mitropolitъ. Şi rugăndu-se ēi, să arătâ ꙟngerulъ lui Dumnedzău cătrâ ūnъ ēpiscopъ şï-i dzise: « Scoalâ şi pasi de stâ ꙟ ūşĕ besĕrečei, că va veni ūnъ ōmъ smĕrinъ şi ꙟţeleptъ, če-lъ chѧmâ Nicolae; pre ačela să puneţi mitropolit, că ačela ĭaste destonicъ să pascâ turma lui Hristos ». Dĕčïi, stăndъ ēpiscopulъ ačela ꙟ ūşĕ besĕrečei şi aşteptăndъ să vïe, adecâ sosi şi svăntulъ Nicolae. Şi-lʿ ꙟtrebâ ēpiscopulъ: « Cumъ te chĭamâ, fiĭule? » Svăntulъ râspunʿse cu smerenïe: « Nicolae, robulъ Svenţïilorъ Voastre ». Atunče hirotonisirâ-lʿ priꙟsъ mitropolitъ şi toţi mulţâmirâ lui Dumnedzău că lĕu tremisъ ūnъ pâstorĭu ca ačela.

Dupâ ačĕ, ꙟpârăţindъ Dïōclitïĭanъ şi Maximïĭanъ, tremiserâ ꙟvăţâturâ ꙟ totъ loculъ să pĭardzâ pre creştini şi să să ꙟmulţascâ ꙟchinâtorïi bodzilorъ. Pentr' ačĕ şi svăntulъ fū ꙟchis ꙟ temniţâ cu alţi creştini, pânâ če murirâ ačei ꙟpăraţi pâgăni şi stâtu ꙟpăratъ Costantinъ ačela bunulъ şi creştinulъ, şi toţi creştinïi furâ slobodziţi diꙟ-chisori şi diꙟ toată
32ᵛ nevoѧ. Atunče şi svăntulъ | Nicolae ēşi diꙟ temniţâ şi toate capiştile bodzilorъ le răsipi căte ēra ꙟ ēparhïѧ lui. Ĭarâ dračïi če lâcuѧ ꙟtr' ačĕlѧ capişti fugïѧ şi să glâsïѧ de dzičѧ: « Ōsindişi-ne pre noi, ōsindite Nicolae, şi noi ţïe nu ţ'amʿ făcutъ niče ūnъ rău. Darâ tū pentru če ne scoţi diꙟ casele noastre? Că aičѧ amъ şedzutъ dĕmъ ꙟşelatъ ōamenïi să ni să ꙟchine noaâ. Darâ acmu ūnde ne vomъ duče? » Şi le dzise svăntulъ: « Duceţi-vâ ꙟ foculъ de vĕči, ūnde-i gâtatъ dïavolului şi slugilorъ lui ».

Ꙟntr' ačĕѧ vrĕme fu şi săborulъ čelъ diꙟtăĭu ꙟ Nichei. La ačela săborъ fu chematъ şi marele Nicolae. Şi vădzăndъ pre Arïe că astupâ gura tuturorъ arhïereilorъ cu hula če hulïѧ pre Domnulъ Hristos, de dzičѧ că nu ѧste Dumnedzău adevărat, če ĭaste zidire şi faptâ lui Dumnedzău, nu putu svăntulъ să audzâ ačasta hulâ, če să sculă de unde şedĕ şi

să duse de lovi pre Arïe cu palma preste ōbrazь, atăta de tare
cătь i să strămutară fâlčile. Atunče să ѫtoarsâ Arïe cătrâ
ѫpâratūlь și dzise cū ōbidâ: « Cū direpʻtulь ïaste, ѫpărate,
ѫnʻnaintѧ ѫpârățïei tale să-șʻ râdiče măna ūnulь ca ačesta ?
De ști grâi, să grâѧscâ cu cuvăntulь, ïarâ de nu ști, ēlь să
tacâ. Darâ pentru če mâ lověște preste ōbrazь ѫnaintě ѫpă-
râțïei tale ? » Děca audzi ѫpăratulь să scrъbi și a totь | săbo- 33r
rulь pâru-i râu děčasta și ѫchisârâ svănʻtulь ѫ temniță,
pănâ să va ōbărși săbōrulь. Ĭarâ preste noaptѧ ačěѧ să
arâtâ lui Hristos și Prěčista ѫ temnița ačěѧ če ēra ѫchisь
șï-i dziserâ: « Nicolae, penʻtru če ești ѫchisʻ ? » Svăntulь
râspunsâ: « Pentru lïubovulь vostru ». Atunče-i dzise Hris-
tos: « Prïiměște časta », șï-i děde ō ēvanʻghelïe. Dzise lui
și Prěčista: « Prïiměște și česta », șï-i děde unʻ ōmoforь.
Căndь fu a doa dzi, aflarâ-lь cu ōmoforulь ѫ grumadzi și
cu ēvanghelïѧ ѫ mănu și četindь. Și toți cădzurâ la pičoa-
rele lui, de-șʻ čerě ērtăčïune. Și děca să ōbărьși săborulь și
să dusârâ arhïereii pre la locurile sale, atunče și svăntulь
Nicolae să dusă la ipạrhïa sa.

Dănăōarâ fu ō foạmete mare ѫntr' ačěѧ lature ūnde ēra
ipạrhïѧ svăntului, ïarâ unь corâbïѧrïu, negutătorь de grău,
ѫnplu corabïa sa de grău să ō ducâ la Frănčïe, să văndzâ
grăulь. Ĭarâ svăntulь Nicolae sâ arâtâ preste noapte curâ-
bïïarïului ačeluѧ șï-i dzise: « Să nu duči ačestь grău la Frănčïe,
ūnde veri să-l duči, če-l du ѫ Mirlichïѧ, să-l vendzi cumu-ț
va hi voѧ, și-țʻ na și 3 galbeni arâvonâ ». Și căndь fu a doa
dzi, děca să deșteptâ curâbïѧrïulь ačela, aflâ ѫ palmâ 3
galʻbeni. Și dzise cătrâ alți corâbïѧri [1]: « Astâ-noapte am vâ-
dzutь ѫ visь ūnь vlâdicь bătrănь | și mï-au dzisь sâ ducь 33v
grăulь ѫ Mirlichïѧ, și ïatâ că mï-au datь și 3 galbeni arâ-
vonâ. Děči să ne dučemʻ acolọ să vendem. » Și așѧ să dusărâ
și izbâvi svănʻtulь Nicolae ipạrhïѧ sa diѫ foamete.

[1] Tip. корѧбїѧри.

Ꙟntr' ačĕѧ vrĕme să tâm'plâ de tremise Costantinь ꙟpâratь 3 căpitani cu ōaste, să facâ pače cu ō limbâ če să chĭamâ Taifali, căči că-ș' râdicasâ ꙟpâratь altulь. Și ducăndu-sâ ēi le fu a trĕče pre la ipa̧rhïïa lui свѧтыи Nicolae. Și acolo̧ vădzurâ ūnde cursârâ la svăntulь bărbații și muerile, glăsindu-sâ și učigăndu-se și jeluindu-sâ svăntului cumь au luatь domnulь četâței măzdâ de la pârăși, și acmu pre trei ōameni diꙟ semențïѧ lorь ĭ-au scosь să-i pĭardzâ. Svăntūlь[1] dĕca aūdzi i să fâcu milâ și dzise căpitanilorь: « Facĕți trudâ și blemați cū mene ». Și dĕca sosirâ la locūlь čelь de pïerdzare, ꙟn časulь ačela če-șь râdicasâ măna armașulь să le tae capetele, ĭară svăntulь cu multâ ꙟndărznire apucâ spata diꙟ măna lui și ō lepâdâ ꙟ pâmăntь, și ꙟnsuși apucâ de-i dezlegâ pre ačei ōameni če vrѧ să pĭae. Ačasta dĕca ștïu și domnulь četâței, ꙟcălecâ să vadzâ și elь č-au fâcutь svăntulь[2], ĭarâ svăntulь dĕca-lь vâdzu nu sâ temu nemicâ, če numai če
34r dzise lui: « Evstahïe, | pentru če ai ğudecatь spre pïerdzare[3] pre ačești sărači de ōameni če nu sămtь cu nemicâ vinovați ? » Râspunse domnulь četâței și dzise: « Doi diꙟ boѧrïi čei mari au venitь și au mărturisitь asupra lorь, pentr' ačĕ ēu cu direp'tulь amь ꙟvățatь să-i pĭardzâ ». Și-i dzise svăntulь: « Tū ai luatь bani de la pârășïi lorь și ĭ-ai nâpâstuitь. Ĭatâ și ačești trei boĭari ꙟpârâtești de fațâ, de vorь spune ꙟpăratului câ nu ēști ğudețь, če ēști nâpăstuitorĭu. » Ačasta dĕca audzi domnulь četâței, știindь că fârâ de vinâ ĭ-au datь spre pïerdzare, alta și de frica svăntului, câdzū la pičoarele svăntului de-ș' čerѧ ērtâčĭune. Ačĕstĕ toate vâdzurâ căpitanïi ačeѧ și dĕčïѧ purčĕsârâ și sâ dusârâ și cu multâ nevoe fâcurâ pače cu Taifalïi. Și dĕca să ꙟtorsârâ la ꙟpâratulь Costantinь, le dĕde boerïi mari și cu daruri mari dârui-i.

---

[1] Tip. свънтрγль. [2] Tip. свънтȣль. [3] Tip. пїреѕаре.

Ačasta vădzăndъ vrâjmașïi lorъ, să dusârâ la Ēvlavïe, če ēra chipъ ѫpăratului, șï-i părără ѫntr' ačesta chipъ, cumъ ēi n'au fâcutъ pače cu Taifalïi, č-au tocmitъ cu nușïi să vïe asupra ѫpăratului, să ѫpărâțascâ ēi. Dup' ačĕ și bani mulți dĕderâ lui Ēvlavïe. Pentr' ačĕ ēlъ sâ dusâ la ѫpâratulъ de-i spuse șï-i și mai pără pentru măzdâ če luase. Ѫpăratulъ găndindu-se că Ēvlavïe ĭaste direptъ și al sâu ōmъ, ѫvă|țâ 34v să le dĕ știre ѫ temnițâ, ūnde ēra ēi băgați de Ēvlavïe, să să grijascâ de moarte, că a doa dzi va hi pïerdzarĕ lorъ. Ačasta dĕca audzirâ, ca nește ōameni nevinovați če ēra, altâ ce să facâ? Numai če ѫčepurâ cu lacrâmi a să ruga lui Dumnedzău și svăntului Nicolae, aducăndu-și amente če bine au fâcutъ cu ačei 3 oameni če vrĕ să-i pïardzâ ѫ Mirlichïѧ. Ĭarâ rugăndu-se [1] ēi preste toatâ noaptѧ ačĕѧ cu suspini și cu multe lacrâmi, căndъ hïe de cătrâ dzuâ, să aratâ svăn'tulъ Nicolae lui Costantin' ѫpâratъ șï-i dziče: « Ѫpârate, cumu-i mai de srъgъ să slobodzi pre čei 3 ōameni če veri să-i pïerdzi, ĭarâ de nū, ēu mă voĭu ruga lui Dumnedzău și-ț' va curma vïața ta ». Și dzise ѫpâratulъ: « Čine ēști tu de mă ѫfricoședzi? Și cumъ ai ѫtratъ așѧ de srъgъ ѫ case ѫpârâtești? » Svăntulъ râspunse: « Ēu sămtъ mitropolitulъ de Mirlichiѧ Nicolae și m'au tremis Dumnedzău să-ț' dzicъ să slobodzi pre čei trei boĭari če veri să-i pïerdzi ». Dup' ačѧ de srъgъ să arâtâ și lui Ēvlavïe, chipului ѫpâratului, șï-i dzise: « Ēvlavïe, tū ai luatъ bani și pentru măzdâ ai nâpâstuitъ pre čei trei boĭari, și nu sămtъ vinovați. Pen'tr' ačĕ de srъgъ să-i slobodzi, că voĭu ruga pre Dumnedzău și-ț' va curma vïața ta ». Și-lъ ѫtrebâ Ēvlavïe: « Čine ēști tū? » Svăntulъ râspūnsă: « Ēu sămtъ șerbulъ lūi | Dumnedzău Nicolae, mitropolitulъ de Mir- 35r lichïѧ ». Și căndъ fū demăinĕțâ, ѫčepū a spune ѫpâratulъ vidĕnïa če vădzuse cătrâ Ēvlavïe, ĭarâ Ēvlavïe așijderele

[1] Tip. рȣгъⷫдȣсє.

spuse ꙟpăratului ꙟtr' ačelaș' chipь c'au vâdzutь și ēlь. Și ꙟdatâ chemarâ pre ačei 3 boĭari de-i ꙟtreba ꙟpâratulь če farmâči au fâcutь ēi de lĕu tremis visuri groazniče ca ačĕlѧ, ĭarâ ēi, ca nește ōameni če nu știѧ nemicâ, ꙟnčepurâ cu lacrâmi a grâi: « Noi, ꙟpârate, farmâčile nŭ știmь, că de la pârinții noștri simtemь ꙟvățați dĕčѧ să ne ferimь. Če fiindь noi ꙟtr' atâta nevoe, nĕmь adusь amente de Nicolae, mitropolitulь de Mirlichiѧ, cūmь au izbâvitь de la pïerdzare pre 3 oameni, cândь ne dučĕmь noi la Taifali și nĕmь tăꙟplatь acolo dĕmь vâdzutь[1] cu ōchii noștri. Deči nĕmь rugatь lui Dumnedzău și ačelui pârinte să ne scoațâ și pre noi diꙟ moarte, ca și pre ačeѧ. Ĭară altâ nemicâ nū știmь. » Atunče ꙟpăratulь să mirâ și le dzise: « Ĭatâ, să știți că ačela Nicolae v'au scosь diꙟ moarte pre voi astâdzi. Deči să vâ dau daruri să-i dučeți și să vâ călugâriți acolo, și să-i dzičeți să mâ ĭarte. » Și le dĕde ō ēvanghelïe ferecatâ și ō câdelnițâ de arĝintь și doaâ svĕștniče poleite. Și dĕca le luarâ, să dusârâ de sâ ꙟchinarâ svăntului și-i mulțâmirâ și să călugârirâ acolo.

35v Dănâōarâ nește curâbiĭari fiindь pre mare, să turburâ marѧ de furtunâ și ēra ꙟ primejdi și ꙟ nevoe mare, numai câtь ēra să sâ ꙟnĕče. Ĭară audzindь de čiudesele svăntului Nicolae, ꙟčepurâ a să ruga și a dziče: « Свѧтыи Nicolae, agută-ne! » Și de sгьgь să arâtâ svăntūl Nicolae la cărma curâbïei și apucâ cărma de ꙟčepu a ꙟdirepta corabiѧ. Și către curâbiĭari dzise: « Nu vâ tĕmereți, că ēu sămtь cu voi! » Și dupâ câtьva časь să alinâ marѧ și svăntulь fu nevădzūtь. Atūnče curâbiĭarii să vorovirâ și stâtūrâ ꙟ pristaniștѧ Mirlichïei, și să dusârâ de mūlțâmirâ lui свѧтыи Nicolae pentru bine če le fâcūse, de-i izbâvi diꙟ moarte. Ĭarâ marele Nicolae, vâdzăndь cu duhulь svăntь că nu-i curatâ inima lōrь, če au greșalâ, ꙟnčepu a-i ꙟvăța și a le dziče: « Socotiți-vâ,

[1] Tip. вѧѕȣть.

rogu-mâ, fìii mïei, de vă ꙟntoarčeţi cătră Dumnedzău inimile voastre[1], şi găndurile voastre le plecaţi voei lūi Dumnedzău. Că macarъ să němъ şi arâta cătrâ ōameni că simtemi buni, ĭarâ la Dumnedzău nu ne vomъ putѧ arâta ꙟtr' altъ chipъ de cum simъtemъ. Căči că ōmūlъ caōtâ ꙟ faţâ, ĭarâ Dumnedzău ꙟtr' ănimâ. Ascultaţi cumъ dzičе şi scriptura: «Nū fače rău, ca să nu te ağungâ rău». Ꙟvăţaţi-vâ a fače bine şi curăţïѧ trupului vostru nu o[2] spurъcareţi. Că cumъ | dzičе Pavelъ apostolъ: «Voi simteţi besĕrecâ lui Dumnedzău 36r şi carele de voi va spūrca besĕreca lui Dumnedzău pĭarde-va prĕčela Dumnedzău. Pururѧ şi ꙟ totъ loculъ să vă tĕmeţi de Dumnedzău, că vă caōtâ a muri şi a da râspunsъ ꙟtru dzua čĕ ꙟfricatâ a ğūdeţūlūi de toate faptele voastre. De veţi fače aşѧ, veţi avѧ pre Dumnedzău pururĕ ağutorĭu la nevoѧ voastră.» Aşѧ ꙟvâţâ svăntūlъ cūrâbïĭarïi ačeѧ şi dĕčïi purčasârâ la loculъ său, mulţâmindъ lui Dumnedzău şi lui свѧтыи Nicolae.

Ačѧstѧ čĭudese toate le fâcu svăntulъ ꙟ vïaţa sa pânâ au fostъ vïū. Şi pentru că şi Svenţïѧ Lui ēra ōmъ şï-i ēra a muri, să râzboli pūţinelъ şi aşѧ adormi, şi trupulъ râmase pre pâmăntъ, ĭarâ svăntulъ şi luminatulъ lui sufletъ să sūi ꙟ čerĭu, cu laudâ şi cū căntâri de ꙟngeri. Če şi dūpâ moarte čĭudese fârâ de numârъ au fâcutъ şi fače pănă astâdzi, ꙟtru slava părintelui şi a fìiului şi a duhului svăntъ, acmu şi pururѧ şi ꙟtru vĕči netrecuţi. Aminъ.

---

[1] Tip. воатре. [2] Tip. нѹ ѫ (cf. p. 323, r. 19).

36v Luna Dechevrïe ꙟ doaâdzeči şi činči de dzile.
ꙟvăţâtură la svănta dzi a Născutului Domnului nostru lui Ĭsus Hristos.

Domnulь Dumnedzău, ziditorĭulь şi tvoreţulь a toatâ lumѧ, diꙟtăĭu fâcu pre Adamь cu toate darurile podobitь‘ şi toate dĕde pre voѧ lui. Dĕde-i mente slobodâ, nime să nū biruĭascâ cu mentѧ şi cu voѧ lui. Dĕde-i să aibâ putĕre ca unь ꙟpâratь preste toate faptele lui Dumnedzău. Dĕde-i vïaţâ fârâ boalâ şi fârâ durĕre şi fârâ pâcate şi fărâ de moarte. Şi ꙟcâ če-i mai dĕde? Dĕde-i voe să mânăꙟče diꙟ toţi pomïi
37r raĭului. Nu|mai puţinѧ ꙟvâţâturâ če-i lâsâ, če ş’ačasta nu pentr’ altâ pentru čeva, numai pentru să cunoascâ că are şi elь mai mare pre Dumnedzău. Ĭarâ ēlь niče ačĕѧ nu o ţinu, če câlcâ ꙟvăţătura lui Dumnedzău. Pentru care lucru fū gonit‘ diꙟ raĭu. Nime nu-lь smen‘ţi, nime nu-lь goni diꙟ raĭu; ꙟnsuşi pentru greşala sa să goni, şi să scâpâ diꙟ mârirĕ lui Dumnedzău şi câdzū pre ačestь pămăntь blâstâmatь. Nu-i sosi cu atăta, če mai multe râutâţi să ꙟtoarsâ a fače ōmulь dĕčïѧ. Učideri, curvïi, vârsâri de singe, scrъnâvïi, vrajbe, toate lucrurile dïavolului le fâčѧ ōmulь. Şi ꙟcă altâ mai râu decătь ačĕstĕ, că nu sâ niče ꙟchina lui Dumnedzău, čĕ bodzilorь čelorь muţi şi surdzi, pïetrilorь şi lĕmnelorь să ꙟchina. Şi nu mai putѧ să cunoascâ pre Dumnedzău. Nu putĕ pričѧpe că de sămtь faptele lui Dumnedzău atăta luminate şi frumoase, cumu-i soarele şi stĕlele, darâ cu cătь mai vărtos va hi ačela carele au dzisь şi s’au fâcutь ačĕstѧ! Că de strâlučĕşte soarele atăta, če ĭaste zidirѧ lui, darâ cu cătь mai vărtosь va strâluči ačela, zyditorĭulь! Şi pâmăntūl, că ĭaste fâcutь dinsь, şi ne ţine pre noi pre toţi, darâ cu cătь va hi mai putĕrnicь čela če l-au fâcutь priꙟsь! Şi ōmulь,
37v că ĭaste zyditь de Dumnedzău, şi de ĭaste atăta de ꙟţele|ptь şi ꙟţelegâtorĭu şi atăta de frumosь şi meşterь, darâ cătь mai

vărtosь va hi Dumnedzău, čela če l-au ƶyditь priꙟsь! Nū putu ōmulь să pričapâ atăta, căči că mentѧ lui ēra ꙟtunecatâ de pâcate. Ĭarâ Dumnedzău vrăndь să-lь ꙟtoarcâ diꙟ-şelâčĭunĕ lūi, arâta şi sĕmne multe: potopь fu ꙟ toatâ lumѧ, de să ꙟnecarâ toţi ōamenĭi, Sodomulь şi Gomorūlь cu focь le arsâ, râzboae dĕse, robĭi multe. Cătr' ačĕ şi proroči tremise, svenţi şi ꙟvâţâtori le dĕde, ĭarâ ōamenĭi nu sâ mai ꙟtoarsârâ diꙟ râutâţile lorь. Aşteptâ Dumnedzău să sâ pocâĭascâ ōamenĭi, ĭarâ ēi nu sâ mai pârâsirâ de pâcate. Mai apoi dĕčѧstѧ de toate, dĕca vâdzu că nū să mai ꙟdireptĕdzâ ōamenĭi, pogoră ꙟnsuşi şi să nâscū cu trupь diꙟ svănta fečoarâ Mạrĭѧ. Şi astâdzi čelь nevâdzutь pre lume să nâscu şi lumѧ toatâ vâdzu-lь. Şi Dumnedzău fu ōmь. Dumnedzău, čela če ĭaste fârâ de ꙟčeput', astâdzi să nâscu cu ꙟčeputь. Če lucru ĭaste alt'ulь mai lâudatь? Če lūcru-i mai minunat'? Čine va audzi şi să nū sâ mire? Čine va socoti şi să nu sâ spementĕdze? Dumnedzău să hĭe ōmь! Câči şi pentru če? Pentru a noastrâ spâsenĭe, pentru al nostru bine, pentru a noastrâ izbâvire, pentru ca sâ ne izbâvascâ diꙟ mănule dĭavolului.

Nâscu-sâ Dom'nulь nostru Ĭsus Hristos | ꙟ 5500 de ai 38r
diꙟ-čepūtulь lūmĭi, ꙟ dzilele lūi Ĭrod', ꙟpăratūl' jidovâscь. Şi ꙟtr' ačela časь ēra neşte pâstori de strâjuѧ noaptѧ preğĭurь tūrma sa, şi adecâ stâtū ꙟnaintѧ lorь ꙟnğerul' lūi Dumnedzău şi slava lui Dumnedzău luminâ-i priꙟşĭi. Ĭarâ ei să mirarâ şi să spârĭĭarâ foarte. Şi dzise cătr' ănşi ꙟnğerulь: «Nū vâ tĕmereţi, că ĭatâ vă spūĭu voaâ būcūrĭe mare carĕ va hi tuturọrь ōamenilorь, că s'au nâscūtь voaâ astâdzi Măntuitorĭu Ĭsus Hristos, ꙟ četatĕ lūi Davidь. Şi ačesta sămnь să hĭe voaâ, câ veţi afla pruncūlь ꙟfâşatь, dzâcăndu ꙟ ĭasle.» Şi de nâprasnâ cu ꙟnğerulь ačela să arâtâ mulţime de voniči čereşti şi cu mare veselĭe lâuda pre Dumnedzău şi cănta căntâri cu glasь mare de dzičѧ: «Laudâ lūi Dumnedzău,

čelųѧ če petrĕče ꙟntrū čĕtele ꙟnğerești, și pre pâmăntъ
pače și ꙟtrū ōameni būnâ vrĕre!»
Și dĕca să dusârâ de la dăn'și ꙟnğerïi, ïarâ pâstorïi dzi-
serâ: «Să ne dučemъ pânâ ꙟ Viѳleemъ, să vedemъ cūvăn-
tulъ ačesta če ne spūsâ noaâ astâdzi Dumnedzău». Și dĕca
să dusârâ, aflarâ pre Mạrïѧ și prunъculъ ꙟfâșatъ și pūsъ ꙟ
ïasle. Și spūsârâ toate căte vădzuse și aūdzise de prūncul'
ačela. Ïarâ dĕca aūdzirâ, să mira toți de căte spunѧ pâstorïi
de răndūlъ pruncului.
38v ꙟtr' ačѧ so|sirâ nește filọsofi de la râsâritъ, care filosọfi
ēra crai de la Persida. Că atunče craii și ꙟpărațïi ēra filọsofi
și ștïѧ ꙟtoarčerĕ čerïului și ꙟblarѧ stẹlelọrъ. Și ačesta mește-
șïugъ ꙟvățasâ-lъ ačeștѧ de la Valaamъ, strâmoșïulъ lorъ,
carele proročisâ de Hristos și dzisĕse așѧ: «Strâlūči-va ō stĕ
diꙟtrū Ïacovъ și să va râdica ūnъ ōmъ diꙟtru Izrailtѧni și
va pïïarde toți boѧrïi Moabitĕnilọrъ». Ačasta proročïe ō
avѧ scrisâ ꙟ carte pre liꙟba lorъ, și socotïѧ ēi pururĕ căndъ
va strâluči ačĕѧ stѧ. Și atunče, ꙟtr' ačĕѧ vrĕme če vâdzurâ
stĕoa așѧ mare și luminată, și nū mĕrğe ca alte stѧle spre
apusъ, če spre amïadzâdzi, ꙟdatâ pričepurâ că ačĕѧ stѧ
ïaste a čelụi mare ꙟpâratъ carele aū strâlučitъ cu naștere
trupascâ diꙟ semen'țïѧ lui Ïacovъ. Și atunče svâtuirâ și
purčasârâ cu mare gloate, ca nește crai, la ꙟchinarѧ tănă-
rulụi ꙟpâratъ. Și căndъ merğĕ ēi, atunče și stѧoa ačĕѧ merğѧ
ꙟnaintѧ lorъ de-i ꙟdirepta; ïarâ căndъ să ōdihnïѧ, atunče
și ѧ sta; ïarâ dĕca purčedĕ, ѧ ꙟcâ purčedĕ.
Și dĕca sosirâ la Ïerusalimъ, stѧoa să ascūn'sâ diꙟnaintѧ
lorъ, ca să n'aibâ čine-i ꙟdirepta, če să ꙟtrĕbe de Jidovi,
să le spue și să ștïe toți de venirѧ lorъ. Pentr' ačĕ, dĕca ꙟtrarâ
39r ꙟ četate, ꙟčepurâ a ꙟtreba de Jidovi: | «Unde ïaste ꙟpă-
ratulъ vostru, če s'au nâscutъ acmū de cūrundъ?» Ïarâ
Jidovïi le râspūnsără că n'au alt' ꙟpâratъ fârâ de Ïrodъ.
Și ïarâ le dzisârâ filọsofii ačeѧ: «Nu vâ ꙟtrebăm' noi de

Ïrodъ, če vâ ꙟtrebâmъ de ꙟpâratulъ ačela če s'au nâscūtъ acmū și ĭ-amъ vâdzut' stѧōa lūi la râsâritъ, și am' venit' să ne ꙟchinâm' lūi ». Ačasta vĕste dĕca audzi Ïrod' ꙟpâratъ, să spâmăntâ, și totъ Ïerusalimul' cu nūsъ. Și adunâ toți vlâdičĭi și cârъtularĭi jidovești și ꙟtreba dinșĭi unde ĭaste să să nascâ ꙟpâratulъ lorъ. Ĭarâ ei dziserâ: « Ꙟ Viѳleemъ dziče proroculъ că să va naște ». Atunče Ïrodъ ꙟcâ să mai temū și chemâ ꙟ tainâ pre filosofi de-i ꙟtrebâ ꙟ če vrĕme li s'au arâtatъ stѧoa. Și dzise cătr' ănși: « Dučeți-vâ de ꙟtrebați cu dĕdinsu de răndulъ pruncului, și, dĕca-lъ veți afla, voi să-mi spuneți și mïe, ca să vïĭu și eu să mâ ꙟchinъ lui ». Ĭarâ cu ačasta meșterșĭuguѧ ca să-lъ poatâ ști ūnde s'au nâscutъ, să tremițâ, nu sâ să ꙟchine, če ca să-lъ pïardzâ.

Dupâ ačѧ ēșirâ craii și filosofïi ačeѧ diꙟ četate, și ēra scrъbiți pentru stѧ, că sâ ascunsѧse diꙟnaintĕ lorъ. Și fïindъ ēi scrъbiți, adecâ li sâ arâtâ lorъ ĭarâșъ stѧōa ačѧѧ če-i ꙟdirepta priꙟși, și mĕrse ꙟnaintѧ lorъ pănâ căndъ veni de stâtū desupra casei ūnde | ēra prunculъ. Ĭarâ craii ačeѧ să 39v
veselirâ foarte și ꙟtrarâ ꙟ casâ. Și dĕca vâdzurâ prunculъ cu Marïa, maica lui, câdzurâ de să ꙟchinarâ lui și scoasârâ de-i dĕderâ[1] daruri: aurъ și tâmăe și zmirnâ. Aurulъ ꙟchipuĭaște tocmalâ ꙟpârâtĕscâ, și cu ačesta au ꙟchipuitъ filosofïi ačeѧ că Domnulъ Hristos ĭaste ꙟpăratul a toatâ lumѧ. Tâmăѧ ꙟchipūѧște tocmalâ dumnedzăĭascâ, și au adeverit că toate jărtvele čĕle cu bunâ mirezmâ să ducъ și să ꙟchinâ lui Hristos ꙟpreunâ cu Dumnedzău pârintele, cumъ ꙟ lĕğѧ vĕche, așѧ și acmu ꙟ lĕğѧ noaâ. Zmirna ꙟchipuѧște trupъ de ōmъ mortъ, și cu ačasta au adeveritъ cūmъ Hristos ĭaste ōmъ adevâratъ și va muri și va hi ūnsъ cu zmirnâ. Pentr' ačѧ ačĕstѧ daruri s'au câdzutъ să i să ꙟchine Domnului Hristos la naștere lui și ꙟtr' ačesta chipъ au credzutъ filosofïi ačeѧ

[1] Tip. дѣрж.

de Hristos. Dup' ačѧ să arâtâ lorъ ꙟngerulъ lui Dumnedzău și le dzise să nu sâ ꙟtoarcă să spue lui Ĭrōd, če pre altâ cale să sâ ducâ ꙟ țara lorъ.

Děči socotiți, ĭubițĭi mïei creștini, că ačei crai și filosofi lâsarâ ōdihna și curțile sale, muerile și fečorĭi săi și ꙟ țarâ streinâ furâ călâtori, câōtănd' pre Hristos. Așѧ ꙟtr' ačela chipъ și voi, creștini, lâsați aceștĭi lumi toate. Lâsați-vâ
40r casele, adecâ vïața voastrâ čě cu pâcate; lâsați mu|erile, adecâ curvïѧ; lâsați fečorĭi, adecâ pohtele și găndurile čěle de pâcate, și ꙟșivâ vă dučeți și vă ꙟchinați lui. Că ačela pentrū tine au ēșitъ diꙟ čerĭu děu venitъ pre pâmăntъ, ĭarâ tū cătr' ănsulъ diꙟ pâcate nu veri să ēși. Darâ če milâ veri dobăndi de la dănsъ? Ōameni streini și pâgăni de departe cū daruri câlâtorirâ să sâ ꙟchine lūi Hristos, ĭarâ tū ō pal'mâ de locъ numai pânâ ꙟ besěrecâ te lenești a měrğe, ca să vedzi acolo pre Hristos și să i te ꙟchini, de la carele ai totъ binele și prěčastâ lūme și ꙟ čěѧ če va să hïe. Că aū doarâ te găndești că veri cūsta ꙟ věči să caōți numai děčastâ lume? Cūmu-i pârě lūi Ĭrodъ ꙟpâratъ ačestūѧ, de carele audzitъ că spūne svănta ēυanghelïe că děca audzi de naşterѧ lui Hristos să scrъbi și să spâmântâ, căči că-ș' temū ꙟpârâțïѧ děca audzi de naşterѧ altūi ꙟpâratъ. Că ačasta ĭaste ꙟtru ōamenĭi čei măndri și falniči, čeѧ če ĭubâscъ laūda aceștĭi lūmi deșěrte: děca audъ de pĭarderѧ mâririi sale, să temъ foarte și să sparïe, cūm' audzitъ și děčesta Ĭrodъ. Că de n'are hi fostъ ēlъ dobănditъ domnïѧ pentru falâ și pentru măndrïe, nu s'are hi spâmăntat, niče are hi fâcutъ atâta moarte. Că děca nu sâ ꙟtoarsârâ filosofĭi ačeѧ săⅈ spue de Hristos, să scărbi și
40v tremise de učise 14000 de cuconi, | cuğetăndъ că ꙟpreunâ cu nușĭi va nemeri și pre Hristos de-lъ va ūčide. Če râu smenti, vai de elъ! Cūmъ dziče și scriptūra, că nu-i svatъ, niče pričěpere, niče ꙟțelepčĭune ꙟprotiva lui Dumnedzău. Că de če să cuꙟpânïѧ ēlъ cu svatulъ său, děčѧ smenti mai rău,

că prunčii tăe de-i dusâ părăşi şïe ꙟnaintĕ lūi Dumnedzău şi pre Dumnedzău pentrū fïïulъ săū asūpra sa mănïe-l şi ꙟpârâţïѧ sa ō scurtâ, care lucru să hïe departe de creştini.

Cade-sâ a şti şi ačasta că Domnulъ Hristos au venit' pre lume sârac şi smĕrinъ. Ꙟntăĭu pentr' ačasta, ca toţi smeriţïi şi săračii fârâ de fricâ şi fârâ stidinţâ să margâ cătr' ănsūlъ. A doa, ca să nū hïe lepâdaţi şi ūrğisiţi ꙟlūme săračii şi mişeii de čei mai mari şi mai bogaţi, če să ştïe că čine să va lepâda dinşi de Hristos să lĕpâdâ. Cūmъ dziče Hristos ꙟnsūşi: «Čine če va fače ūnūѧ dĕčeşti mai miči, ōare bine, ōare râu, mïe fače». A treѧ, ca să arate ꙟnsuşi cu sine chip' noaâ, sluğilor sale, creştinilor, ꙟ če chip au fost' Domnulъ Hristos, aşѧ să himъ şi noi, sluğile lui. Nu mai mari decătъ Domnulъ nostrū, če aşѧ ca şi dănsulъ: plecaţi, blăndzi, râbdâtori. Răşi şi ōcârăţi dĕčastâ lume, râu nemârui nemicâ să nu fačemъ, če ꙟşine să pūrtâmъ greūlъ şi nevoѧ al'tora. A patra, ca să sâ arate slūğile lui Antihristъ | diꙟ sluğile 41r Sven'ţïei Sale, carïi ꙟtru totъ să punъ ꙟ pomčiş' lui Hristos. Măndri, mâreţi, avuţi, straşniči, cu sila şi de nevoe silescъ ōamenïi să ūrmĕdze lorъ şi tuturōrъ facъ nevoe, ĭarâ ēi nemicâ nevoe nū vorъ să poarte, cūm sămtъ pâgănïi şi necrediꙟčoşïi. A činčĕ, Hristos mai cū dĕdiꙟsъ s'au ꙟpeliţatъ, ca să scoaţâ totъ rodulъ ōmenescъ diꙟ toatâ râutatѧ carĕ agonisisâ şïe pen'tru neascūltarĕ sa. Că de n'are hi Hristos, fïïulъ lūi Dumnedzău, nâscut' trupĕşte, Jidovïi are hi râmasъ ꙟtru ꙟşelâčĭunĕ sa, noi liꙟbile am' hi ꙟtru ꙟchinâčĭunĕ bodzilorъ, lumѧ toatâ are hi ꙟ robïѧ dïïavolului şi čerĭul' are hi ꙟcūĭatъ, şi mănïѧ lui Dumnedzău are hi pre toţi ōamenïi şi nime pânâ acmu nū s'are hi spâsitъ, niče diꙟ munči nu s'are hi izbâvitъ. Şi mai apoi duhūlъ svăntъ n'are hi ōamenilorъ datъ şi lūmѧ diꙟ-şelâčĭune cătrâ adevarâ n'are hi venitъ.

Ačĕstѧ toate s'au schiꙟbatъ diꙟ râu cătrâ bine astâdzi, noaâ creștinilōrъ, cu nașterѧ Domnului Hristos. Pentr' ačѧ și noi să prăznuimъ astâdzi, să činstimъ ačastâ dzi ꙟpârâtĕscâ, să mârimъ pre Hristos carele s'au nâscutъ astâdzi. Nū cu prazniče, pâgănește. Nū cu čĭuꙟpoi și cu ğocuri. Nū cu măꙟcări multe și cu bețĭi. Să nu ne măndrimъ, niče
41ᵛ să ne fâlimъ, că moartѧ ne aștaptâ. Să nu | curvimъ, niče să ne spurcâmъ, că foculъ nestăꙟsъ să gâtĕdzâ pentru unĭi ca ačeѧ. Să nū măꙟcâmъ multъ și să ne ꙟbâtâmъ, că măne ĭară vomъ flâmăndzi cumъ n'amʿ hi măꙟcat. Če dobăndimъ diꙟ bețĭi sau če bine agonisimʿ sūfletelorъ noastre? Căți au petrecūtъ dzile ca ačĕstѧ cu cănteče, cu čĭuꙟpoi, cu ğocuri, ĭarâ acmū sămtъ țârănâ ꙟ pâmăntъ! Numai feriče de čeѧ č-au fâcutъ și facъ bine pentru sūfletulʿ său. Pentr' ačĕ flâmăndzĭi să săturâmъ, ꙟsâtațĭi să adâpâmъ, golĭi să ꙟbrâcâmъ, bolnavĭi să socotimъ, ꙟchișĭi și legațĭi să čerčetâmъ, nemĕrъničĭi să prĭimimъ, nâpâstuițĭi să le folosimъ, pâcâtoșĭi să plănğemъ, svențĭi să lâudâmʿ. Atūnče va prĭimi Dumnedzău praznicul nostru și ne va spodobi ꙟpârâțĭei čerĭului, carĕ noi toți să ō dobăndimъ, cu mila și cu darulъ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos, če s'au nâscutʿ astâdzi, câruѧ să cuvine činъste și mărĭe, ꙟpreunâ cu pârinъtele și cu duhulъ svăntъ, ꙟtru vĕči de vĕči netrecuți. Aminъ.

42ʳ Luna Ghenʿvariu ꙟtăѧ dzi.

Ꙟvățăturâ la Ōbrĕzanĭѧ Domnului nostru lui Ĭsus Hristos.

Domnulъ nostru Ĭsus Hristos, adevâratʿ fĭĭulъ lui Dumnedzău, če petrĕče diꙟ vĕči cu Dumnedzău, pârintele sâu, și n'are ꙟčeputъ, niče svărșitъ, ĭarâ acmū la ꙟplĕrѧ vremĭei

s'au nâscutь diѫ svănta Fečoarâ pentru izbâvirĕ ōamenilorь, če naşterĕ lūi ō proslâvirâ pre lume nū numai ѫpâraţĭi şi toţi ōamenĭi, če şi ѫngerĭi. Pen'tr' acѧ čine va socoti bine şi acmū, minūnate lucruri va vedĕ, carile au vrūt Dumnedzău de lĕu fâcutь ѫtr' ačastâ dzi de astâdzi. Că Domnūlь Hristos nu s'au numai nâscutь, če[1] s'au şi ōbrezuitь a ōpta dzi ca şi a|lţi prun'či diѫ semenţĭѧ jidovascâ. Şi Sventĭѧ Sa, 42v
carele ĭaste dâtâtorĭu de lĕğe, astâdzi de bunâ voѧ sa sarčina leğei ō luâ asupra sa pentru noi, adecâ ōbrezuirĕ ačĕѧ če fu astâdzi pre trupulь lui čel' svăntь şi curatь.

Ĭarâ pentru ca să poatâ pričѧpe fĭecare creştinь pentru če Hristos, izbâvitorĭulь nostru, dĕde trupulь sâu să hĭe ōbrezuitь, fĭindь fârâ de pâcate: Ѫtăĭu pentru ačasta, ca să arate că are trupь adevârat şi s'au nâscutь cu trupь ca şi toţi ōamenĭi, ĭarâ nu s'au arâtatь cu nâlučire, cūm dzicь ēretičĭi. A doa pentr' ačasta s'au ōbrezuitь, că lĕğѧ vĕche ēra ѫčepūtâ de la Avraamь, carele luasâ ѫntăĭu ačasta lĕğe, ōbrĕzanĭa, şi ēra scrisь ѫ lĕğe aşѧ: « Prūnculь ačela carele nu-i va hi tâĭatâ peliţa mâdularĭulūi, ačela va peri diѫ ōamenĭi săi ». Če Domnul' Hristos nu fū ōbrezūitь pentr' ačasta ѫvâţâturâ, če pentrū să nu sâ pae Jidovilorь că ĭaste călcâtorĭu de lĕğe şi vrâjmaşь lui Dumnedzău, čelūѧ če au datь lĕğe vĕche, şi să dzicâ că pentr' acѧ nu l-au credzutь căči că n'au venitь să tocmascâ lĕğѧ, če să ō străče. Derept ačĕ Hristos au fâcūtь toate căte au ѫvăţatь lĕğĕ vĕche, ca să n'aibâ ei râspūnsь, cum nu-ş' au fârâ nūmai ѫdărâpničĭunĕ şi ōrbĭѧ inimĭei lorь. A treѧ au fâcutь ačasta Domnulь Hristos de au luatь asūpra sa greu|tatѧ leğei, ca să ne slo- 43r
boadzâ pre noi diѫ robĭѧ čĕ grĕ a leğei jidoveşti, ѫ če chipь simtem' şi slobodzi de ōbrezuirѧ leğei pentru ōbrĕzanĭa lui Hristos, Domnului nostru. A patra pen'tru če s'au ōbrezuitь

[1] Tip. ча.

Hristos ĭaste ačasta, ca să ne dĕ noaâ chipъ spre ascultare. Căči că Svenția Sa n'au fostъ nemicâ vinovatъ leğei și de bunâ voĭa sa s'au plecatъ leğei, așĕ și noi să himъ plecați și ascultâtori ꙟvâțâturilorъ lui Hristos. Ačasta au fâcutъ Domnulъ Hristos ca ūnъ hatmanъ carele aratâ ꙟsuși cu sine ꙟdrъznire, căndъ va să ꙟdĕmne voničii săi la râzboĭu. Așѧ și noaâ nĕu datъ Hristos chipъ de ascultare. A șĕsѧ, Domnulъ Hristos cu ačasta au arâtatъ noaâ mila sa čĕ mare, că cu ačelъ sin'ğe al sâu če vârsâ ꙟtăĭu dĕde noaâ chip că și pre cruče va vărsa sinğele său pentru noi și ꙟcâ diꙟ fașe ꙟčepu a chinūi čelъ fârâ de pâcate pentru čei pâcâtoși.

Socotĕște, ĭubitulъ mĭeu creștinъ, mila și dragostѧ Domnului tâu, cum te ĭubĕște atâta de mult', că vrăndъ pre tine să te răscumpere, ꙟnsuși pre sine să dĕde suptъ greutatѧ leğei și trupulъ sâu ꙟcâ diꙟ prunčĭѧ sa nu-l cruțâ, če-l' dĕde pre ōbrĕzanĭe cu durĕre și cu ūsturime. De care lucru spune noaâ astâdzi svănta ēvanghelĭe. Arâtâ-sâ pentru če să ōbrezui Hristos ꙟtr' ačastâ dzi de astâdzi. Acmū ĭarâși
43v ascultâ če ĭaste | ōbrĕzanĭa și pentru če fu datâ ꙟ lĕğѧ vĕche Jidovilorъ.

Ōbrĕzanĭa ĭaste ō tocmalâ de pače č-au fâcutъ Dumnedzău cū Avraamъ și cu semențĭѧ lui. Că cūmъ facъ ōamenĭi pentrū credința carte cū pečĕte, căndъ facъ vr'o tocmalâ ande sine, așѧ și Dumnedzău tocmala sa și ğĭurūirѧ če au ğĭuruitъ lui Avraam cū obrĕzanĭa ca cu ō pečĕte și ca cu ō scrisoare ō ꙟntâri. Ğĭurui Dumnedzău lui Avraamъ că-i va da țara Palestina și-lъ va fače mare și vestitъ ꙟtru toate limbile, și diꙟ semențĭĭa lūi să va râdica ačela de la carele să vor' blagoslovi toate semențĭile pâmăntūlui. Če ĭaste ꙟnsuși Hristos nâscut' trupĕște diꙟ semențĭѧ lui Avraamъ. Dĕči, pentru că diꙟ semențĭѧ lūi Avraamъ vru Dumnedzău să sâ nascâ la vrĕmѧ dĕpoi [1], pen'tr' ačĕ și semențĭѧ lūi ꙟtr' ačesta

[1] Tip. дѣпон.

chipь ō ꙟsâmnâ cū ōbrězanïe ca să hïe alěsâ și ūsebitâ sementïѧ lūi Avraamь de altė limbi [1] și de alte roduri. Dup' ačě, altâ tocmalâ pentru carě děde Dumnedzău lūi Avraam ōbrězanïe ĭaste ačasta, ca să sâ ōprěscâ sementïïa lūi de pâcate pentr' ačesta sâmnь; căči că ačela mâdularĭu ĭaste mai sărguitorĭu spre pâcate, pentr' ačѧ și Dumnedzău pūsâ priꙟsь dzisa sa, ca să să ferěscâ rodulь lui Avraamь de curvïe și de toatâ necurâțïѧ și să ūrmědze credinței și direptâței lui Avraam'. | Și ĭarâș' ačesta sâmnь, obrězanïѧ, o pusâ 44[r]
Dumnedzău pre trupulь lui Avraam, ca să sâ adeverěscâ čeѧ če vorь naște diꙟtrū Avraamь, că ačesta sămnь ĭaste pusь pre trupulь lui pentru ğĭuruirѧ carě-i ğĭurui Dumnedzău că diꙟ rodūlь lūi să va naște Mesïa Hristos, de la carele să vorь blagoslovi toate sementïile pâmăntulūi, și să știe că pănă atūnče va trâi obrězanïa, pânâ căndь să va ꙟplѧ ğĭuruirě č-au ğĭuruitь Dumnedzău lui Avraamь de Domnulь Hristos, carele să obrezui dupâ lěğe ca să oprěscâ obrězanïa. Pentr' ačѧ, dupâ ꙟvïerě lui Hristos și dupâ ꙟnâlțarě lūi de pre pâmăntь ꙟ čerĭu, nū camai are locь obrězanïa. Că de la Avraamь pânâ la Hristos au fost' 2406 de ai; atăta vrěme au trâitь și obrězanïa. Căči că pentru Hristos au fostь datâ [2] obrězanïa, ĭarâ děca s'au nâscūtь Hristos, děčïa nu mai trebuѧște, că č-au fostь ğĭuruitь Dumnedzău lui Avraamь au ꙟplūtь. Děči pânâ atunči au trebuitь și ōbrězanïa, sămnulь ğĭuruirei, pânâ au ꙟplutь Dumnedzău ğĭuruirě. Ĭarâ děca s'au ꙟplūtь ğĭuruirě, děčïi nū mai trebuѧște, că ĭatâ blagoslovenïa tuturorь sementïilorь s'aū nâscūtь diꙟ sementïѧ lūi Avraamь, Domnulь nostru Ĭsus Hristos, carele ꙟplu astâdzi ğĭuruirѧ obrězanïei cu obrězanïa sa. Ĭară čela če să va obrezui, ačela nū crěde c'au venitь Hristos, če aștaptâ děcmu [3] să vïe. | Pentr' ačě și Jidovïi căți n'au credzutь ꙟ 44[v]

[1] Tip. лиⷨꙟби. [2] Tip. дн҃тж. [3] Tip. дȣкмȣ.

Hristos ēi să ōbrezūescъ, câči că aştaptâ děcmū să vïe Hristos. Ĭarâ noi să lâsâmъ pre Jidovi cū ōbrězanïa lorъ, că pre noi něu slobodzit Dumnedzău diꙟtr' ănsa. Şi nemicâ trupěşte ꙟtru noi credinčoşïi lui Hristos să nu chitimъ, niče să ţinemъ, că ačeѧ să ꙟsămna pre trupulъ sâu cū sâmnъ, cu care sâmnъ aştepta venirѧ lui Hristos şi pentru dănsulъ nedejduѧ să dobănděscâ slobodzïe de suptъ măna altọrъ liꙟbi, ĭară noi ne ꙟsâmnâmъ pre sufletъ cu svăntulъ botedzъ, pentru care sămnъ dobăndimъ izbâvire věčnicâ, carě-i datâ noaâ de Domnulъ Hristos. Şi ačěste doaâ sěmne, adecă şi ōbrězanïa şi botedzulъ, amăndoaâ ꙟvaţâ să sâ ōprěscâ şi sâ să ferěscâ de pâcate şi de toate fărădeleğile. Če cū căt' ĭaste mai mare Hristos decătъ Avraamъ, cu atăta ĭaste şi botedzulъ decătъ ōbrězanïa. Că ačeѧ če să ōbrezuѧ pre trupъ lěu fostъ ğĭuruitъ Dumnedzău ţara arâpascâ Palestina cū Ĭērusalimulъ acesta če-i pre pămănt', căči că sâ nâşŧѧ trupěşte, pentr' ačě şi moşïe trupascâ dobăndiră; ĭarâ noi ne naşteмъ sufletěşte diꙟ svăntulъ botedzъ, pentr' ačѧ očinâ sufletěscâ dobăndimъ: ꙟpârâţïѧ lui Dumnedzău şi Ĭerusalimulъ ačela če ĭaste ꙟ čerĭu. Pentr' ačě, děca sosi obrězanïa čě sufletěscâ,
45r adecâ svăntulъ botedz', | děčïa obrězanïa čě trupascâ să ōpri, şi de niče ūnъ folosъ nu ĭaste, nu numai noaâ credinčoşilorъ lui Hristos, če şi tocma niče Jidovilorъ, niče altọrъ liꙟbi. Če pentru câči că ačeѧ n'au crezutъ ꙟtru Domnulъ Hristos, pentr' ačě să obrezuescъ, nedejduindъ că vorъ avě de la Dumnedzău platâ pentr' ačě, ĭarâ mai mult' vorъ avě muꙟcâ şi gĭudeţъ cu mănïe de la faţa lui Dumnedzău, câči că n'au credzutъ ꙟtru ūnulъ nâscutъ fiĭulъ sâu.

Děči noi sufletěşte să ne obrezuimъ, sufletěşte să ne tâemъ. Să ne tâemъ inima noastrâ de gănduri rěle şi spurcate şi de pohta pâcatelorъ, că de la inimâ ēsъ toate râutâţile, dupâ cuvăntūl lui Dumnedzău: gănduri necurate de ūčidere, de curvïe, de hulâ, de menčĭuni, de mâscârïi, şi ačěstѧ spurcâ

pre ōmь. Pentr' ačĕ să ne curâțimь inima noastrâ cu tâĭare sufletĕscâ, să ne dezbrâcâmь de omulь čelь vechĭu și să ne ѫbrâcâmь ѫtru ōmulь čelь nou če ĭaste ziditь pre chipulь lui Hristos. Cătr' ačĕ și trupulь nostru să-l tăemь cu tâĭarĕ sufletĕscă: să ne ōprimь ōchĭi dĕ prâvirĕ lūcrūri de curvĭe, ūrechile dĕ ascultarĕ cănteče lūmești de ĭuboste, mănule dĕ apucarѧ și dĕ prâdarѧ, pičoarele dĕ alergarѧ ѫ učidéri și ѫ vărsâri de sinğe și ѫtr' alte lucruri rĕle, limba dĕ grâirѧ clevete și menčĭuni [1] și blâ|stămi, gura de măncâri [2] multe 45v
și fârâ de vrĕme și de bețĭi. Să ne tâemь dĕčĭi și de toatâ voѧ noastrâ, numai să ne dâmь pre sine lūi Dumnedzău și ѫtru slujba lui. Și nu numai ѫtru čĕle trupești, če și ѫtru avuțĭe să cade să tăemь prisositura, de prisosĕște ѫ jitnițâ sau ѫ coșь păine, sau ѫ secrĭĭu veșmente sau bani, dupâ cuvăntulь lui Dumnedzău če grâѧște: « De ai doaâ veșmente, dâ unulь čelūѧ če n'are, și de ai hranâ de păine sau de alte bucate, așijdere să fači, și pentr' ačĕ veri dobăndi moșĭe čerĭulь și platâ ѫpârâțĭĭa lui Dumnedzău ». Dĕči, de ĭaste dzisь de Dumnedzău diѫ doaâ veșmente să dĕ ūnulь čelūѧ če n'are, darâ noi, carĭi avemь și căte dzĕče rănduri de haine, de stau și le mânăѫcâ molĭile, spūne-mi: če râspuѫsь vomь da lui Dumnedzău? Au doarâ cu atăta sarčinâ vom putѧ ѫtra ѫtru ѫpârățĭa čerĭului? Ѫtru deșertь ne ѫșelâm! Că s'amь dobăndi lumĕ toatâ și de ne vom pĭarde sufletulь, če folosь ne va hi? Au doarâ vomь putѧ să râscumpârâmь diѫ muѫcâ sufletele noastre cu avuțĭa aceștĭi lumi? Să ne adučemь amente de bogatulь ačela če ѫbla ѫ toate dzile schiѫbăndu-se ѫ urșiniče și ѫ ōlofire, ĭarâ săraculь Lazarь dzâčѧ ѫnaintĕ porței lui ѫ gunoĭu și niče diѫ fârămele če câdѧ diѫ | masa lui nu-i da să mănăѫče; ĭarâ dupâ 46r
moártĕ amăndurōrь, cumь săraculь dusârâ-lь ѫğerĭi ѫ poala

[1] Tip. менчюни. [2] Tip. мънкѫри.

lui Avraamь, ĭarâ bogatulь să aflâ ꙟ muꙟcâ, și ꙟ loculь veșmentelorь čelorь scuꙟpe cu parâ de focь ēra arsь și ūsturat‘ și ꙟ locь de bucatele čěle dulči și bune vĭermĭi măꙟca liꙟba și grumadzĭi lui, și ꙟ loc de vinь și de marmazĭu ō picâturâ de apâ čerě și niče ačěѧ nū ō dobăndi. Deči če folos fū de avuțĭѧ lui sau če strică sârâčĭѧ lui Lazarь!

Pentr’ ačѧ și noi să nu lâcomimь[1] lumĭei aceștĭѧ, că curundь ne va tremite děičě acolọ, goli numai cumь am‘ nâscutь, ĭarâ agonisita noastrâ toatâ va râmăinĕ lumĭei și să vorь veseli alții ꙟtr’ ănsâ, carĭi nu s’au truditь pentr’ ăꙟsâ, ĭarâ noi ne vomь duče numai cu pâcatele č-amь agonisitь diꙟtr’ ănsă. Pentr’ ačě să ō mutâmь acolō ūnde nĭ-i a měrğe, să ō ꙟpârțimь săračilorь, golilorь, să ağĭutâmь asuprițilorь[2], neputinčoșilorь, ca sâ scâpâmь de ğĭudețulь čelь cu mănĭe și de mūnčile de věči și să dobăndimь vĭĭața netrecutâ și ꙟpârâțĭѧ čerĭulūi, pentrū Ĭsus Hristos, Domnulь nọstru, câruѧ să cuvine toatâ slava și mârirě, činstě și ꙟchinâčĭunĕ cu pârintele și cu duhūl svănt‘, acmu și pururě și ꙟtru věči nesvărșiți. Aminь.

46v Luna Ghenvarĭu ꙟ șěse dzile.
Ꙟvățâturâ la Botedzul Domnului nostrū lui Ĭsus Hristos.

Crědemь și mârturisimь câ Dumnedzău ĭaste diꙟ fire bun și milostiv și ꙟdeluꙟgь râbdâtorĭu. Niče dănăoarâ râulь ōmului nu va, če totь binele ĭuběște; folosulь sufletului ōmului socotěște pururě și totьděuna ĭaste bunь ꙟtru totь pururѧ. Pentr’ ačě diꙟtru tăĭu fâcū pre ōmь, adecâ pre Adamь, curatь, fârâ de pâcate, plinь de toate darūrile, șĭ-i děde toate pre voѧ lui, și-lь fâcu să hĭe fârâ de moarte,

[1] Tip. лѫкомить, [2] Tip. асꙋприцилорь.

niče dănăōarâ să nu moarâ. Şi ēra să-l şi mai činstĕscâ Dumnedzău de če | ēra činstitь, ĭarâ ēlь nu ascultâ ꙟvăţâtura lui Dumnedzău, niče stâtū pre dzisa lui. Pen‘tr’ ačĕ câdzū diꙟ binele če-i dĕde Dumnedzău şi diꙟ činste ꙟ ruşine. Şi dĕčïѧ căţi să nâştĕ diꙟtr’ ănsūlь, toţi ꙟtr’ ačĕѧ greşalâ să năştĕ şi ꙟtr’ ačĕѧ ōsindă de moarte, de murïѧ prĕčastă lume cu trupulь, ĭarâ ꙟ čĕѧlaltă cu sufletulь merğĕ ꙟ muꙟcâ nesvărşitâ şi ꙟ vĕči netrecuţi. Če milostivulь Dumnedzău niče dup’ ačѧ nu lâsâ pre ōm să pĭae ꙟ vĕči, če veni diꙟ čerĭu pre pâmăntь de să nâscu trupĕşte[1] diꙟ prĕcurata fečoarâ Marïa. Şi pentru câči că ōmulь ĭaste diꙟ trupь şi diꙟ sufletь, pentr’ ačĕ şi putĕrnicul‘ Dumnedzău trupul‘ spâlâ-l‘ şi-l curâţi cu apâ de pâcatulь ačela a lui Adamь, ĭarâ sufletulь cu duhulь svăntū-lь curâţi şi-l‘ luminâ. Şi ačĕstѧ amăndoâ, şi trupulь şi sufletulь, dobăndirâ astâdzi izbâvire diꙟtru botedzulь Domnulūi nostru luì Ĭsus Hristos. Că, ꙟ mijloculь altorь lucruri būne če vru de fâcu Sven‘ţïѧ Sa[2] pen‘tru noi, ş’ačesta če să botedzâ astâdzi ꙟtru apa Ĭōrdanului ꙟcă nu ĭaste lūcru micь, če-i mare şi minunatь. Câči că pentru sine nu s’au botedzatь, că ēlь pâcate n’au avutь, če pen‘tru noi, ca să ne arate chipь de spâsenïe şi să ne deş‘chidzâ cale la ꙟpârâţïïa čerĭului[3]. Câči că botedzulь să | chĭamâ şi ĭaste chĕe ꙟpârâţïei čerĭului, că cumь au ꙟcuĭatь greşala lui Adamь raĭulь, aşѧ şi botedzulь descue-lь. Pentr’ ačĕ fără de botedzь nime ꙟ-pârâţïa čerului nu va ꙟtra. Botedzulь să chĭamâ luminâ, că luminĕdzâ sufletulь ōmului şi-l‘ scoate diꙟ-tunĕrecul‘ munčilorь de vĕči. Chĭamâ-sâ veş‘măntь fārâ de moarte, că cu svăntulь botedzь să acopârь pâcatele ōmului şi să ꙟbracâ cu vïïaţâ fârâ de moarte. Chĭamâ-sâ feredeu de a doa naştere, că curâţĕşte şi spalâ pre ōmь de pâcatulь lui, şi botedzulь ĭaste cumь are naşte ōmulь

47r (margin, line 2) · 47v (margin, line 24)

[1] Tip. прѣпѣщє.   [2] Tip. свєйцїж са.   [3] Tip. чєрюлѹи.

al' doile răndъ fârâ de păcate. Pentr' ačĕ ascultaţi ꙟ če chipъ fu şi botedzulъ Domnului nostru lui Ïsus Hristos, carele prâznuimъ noi astâdzi.

Dupâ naşterѧ Domnulūi lui Ïsus Hristos, cumъ aţi audzitъ la Nâscūtъ de ꙟpâraţïi şi de filosofïi ačeѧ că nū sâ ꙟtoarsârâ să spūe lui Ïrodъ dĕca să ꙟchinarâ lui Hristos, če-ş' bâturâ ğocъ dinsūlъ de-l' lâsarâ şi pre al'tâ cale să dusârâ ꙟ ţara sa, pentr' ačĕ să scrъbi Ïrodъ şi tremise de tâe 14.000 de cuconi miči ca de doi ai şi mai miči. Ꙟ mijloculъ ačelora cuconi să tăꙟplâ şi činstitūlъ Ïōannъ Crъstitelъ, pruꙟcъ micъ ꙟ braţele măine-sa Ēlisaѳei. Şi vrăndъ şi priꙟsul' să-l' tae,
48r fuği ꙟmâ-sa cu nusulъ. Şi să despicâ ō mâgurâ şi trecu | ꙟ čĕѧ parte Ēlisaѳa cu Prĕditečъ, şi ꙟnğerulъ lūi Dumnedzău luâ priꙟsulъ ꙟ pūstïe şï-lъ hrâni acolo pânâ crescū şi pânâ sosi de vrъstâ de 30 de ai. Hrana lūi ꙟ pustïe ēra mïïare diꙟ flori sălbateče şi ōdrasle diꙟ copačïi pūstïei. Cuvăntul' lui Dumnedzău veni cătr' ănsъ şï-i dzise să lase pustïѧ şi sâ să dūcâ ꙟ laturĕ jidovascâ, sâ mărturisascâ pocâinţâ ꙟ liꙟbile Galileïului. Şi toatâ mul'ţimѧ Jidovilorъ merğĕ la[1] dănsulъ şi-ş' ispoveduѧ pâcatele sale şi să botedza ꙟ Ïōrdan de la dănsъ. Şi acolѧ ꙟtreba pre Ïōannъ: « Au doarâ ēşti tū proroculъ ? » Ïară ēlъ dzise: « Ba nu sămtъ ēu ». Dĕči au doarâ n'au fostъ prorocъ? Ba prorocъ au fostъ, če nu-lъ ꙟtreba: « Au doarâ ēşti prorocъ ? », če: « Au doarâ ēşti tu prorocul ? », adecâ: « Au doarâ ēşti tu prorocul' ačela de carele au dzisъ Moѵsi că un' prorocъ voaâ va râdica Domnulъ Dumnedzăul' vostru diꙟ fraţïi voştri ? », adecâ va să vïe ūn' prorocъ mare diꙟ Jidovi. Dĕči cuğeta Jidovïi doarâ cum'va să nu hïe Ïōannъ ačela prorocъ, adecâ Hristos. Pentr' ačĕ-lъ ꙟtreba şi dzičѧ: « Au doarâ ēşti tu ačela proroc ? » Râspūꙟse Ïōannъ şi dzise cătr' ănşïi: « Nu sim'tъ ēu ačela, če va veni dupâ

[1] Tip. лл.

mene. Če ēu lūi nu sămtь destonicь să-i dezlegь curělele de la ꙟcâlțâmentele lūi. Adecă nū počь pričěpe cum‘ s’au nâscūtь ačela. Ade|vâratь mai apoi s’au nâscūtь decătь mene 48ʳ
ca ūnь ōmь, če, ca čela če ĭaste Dumnedzău, ĭaste mainte decătь mene, dupâ vrѧmě dumnedzăirei lūi. Eu vă botedzь pre voi nūmai cu apă, ĭarâ ačela vâ va botedza cu duhulь svăntь. Ačela ține lopata ꙟ măna sa și vănturâ plěvele diꙟ grău, adecă știutorĭu de inimi ĭaste Dumnedzău și cunoaște pâcâtoșii diꙟ direpți; și pâcâtoșii ōsinděște-i ꙟ focul‘ de věči, ĭarâ direpții adunâ-i ꙟtru ꙟpârâțiѧ čerĭului.»

Ōamenii toți merĝѧ de-lь ꙟtreba: «Če vomь fače să ne spâsim‘?» Și le dzičѧ lorь: «Čine are doaâ veșmente să dě ūnulь čelūѧ če n’are. Čine are pâine să dě čeluѧ če n’are.» Měrserâ și vamâșii de-l‘ ꙟtrebarâ če vorь fače să sâ spâsascâ și ĭarâ le dzise: «Feriți-vâ de străꙟbâtate. Mai mul‘tь de če vă sâ vine voaâ nū luareți.» Měrserâ și slujitorii de-l‘ ꙟtrebarâ: «Darâ noi cum‘ vom‘ fače să ne spâsim‘?» Și le dzise și ačelora: «Feriți-vâ: pre nime nu asuprireți, pre nime nu părăreți, să vă sosascâ lěfa voastrâ [1] ca să vă hrâniți, de la altulь nimicâ să nū luareți». Ĭarâ stăndь ōamenii și găndindь toți de Ĭōann‘ că ĭaste ēl‘ Hristos, ĭarâ râspuꙟse și dzise: «Nū sămt‘ ēu ačela če vâ găndiți voi, če ĭatâ ūn‘de vine cū mulțime de ōameni». Vorovind‘ Ĭōannь, adecâ sosi și Hristos să sâ botѧdze. | Atunče, děca-lь vâdzu Prěditečь, 49ʳ
dzise cătră Jidovi: «Ačesta ĭaste mĭelușelulь lui Dumnedzău čela č-au luat pâcatele lumĭei», adecâ: ačesta ĭaste čela če vă spunѧ ēu, fiiulь adevăratului Dumnedzău, čela č-au râdicatь pâcatele lumĭei asupra sa. Atunče měrse Hristos la Ĭōanь și-i dzise: «Vino de mâ botědzâ, că pentr’ ačě amь venit». Și-i dzise Ĭōanь: «Mĭe-mi trebuѧște să mâ botedzь de la tine și să-mi puĭu capulь pentrū numele tâu, ĭarâ tū

[1] Tip. воатрѫ.

vïi să te botedzь ēu! Ïōrdanulь děca te vâdzu să ᴧtoarse și fuği ᴧdărăptь, darâ ēu cumь să cutedzь să te botedzь! Căndь Moυsį, ačela marele prorocь, de nū putū să caōte ᴧ fața ta, darâ ēu cumь voĭu atinğe al tâu svăntь crĕștetь cu mănь pâcâtoase! Ĭarbâ ūscatâ sămtь, darâ cumь sâ mâ apropïĭu de foculь čelь neatinsь! Tū mâ svențĕște, Doamne! Tū mâ botĕdzâ, despuitoare! Tū mâ curâțĕște de scrьnâvïѧ pâcatelorь mĕle! Ĭarâ ēū nu cutedzь să te botedzь.» Și-i dzise Hristos: «Ïōanne, lasâ acmū ačĕstѧ cuvente. Nū ĭaste vrĕmѧ ačestora cuvente. Vrĕmѧ tainei spăsenïei ōmenești ĭaste. Pentr' ačĕ fuĭu ōm', pentr' ačĕ purtaĭu trupь, pentr' ačѧ smĕrin și săracь mâ arâtaĭu: pentru ca să ᴧplu toatâ direptatѧ. Dĕči mâ botĕdzâ, ca să sâ ᴧplâ taina mѧ și ᴧțelepčĭunĕ mѧ toatâ.» Atunči abâtu činstitul' Prĕditečь și-l botedzâ. Și

49v adecâ acolĕ bote|dzăndū-l, să deșchisârâ čerĭurile și duhulь svăntь ca un porumbь să pogoră asupra lui Hristos. Și glas să audzi diᴧ čerĭu ūnde grâi: «Ačesta ĭaste fiĭul' mïeu čelь ĭubitь, cu carele am' vrutь dĕmь făcutь măntuirѧ ōamenilorь!» Atunče ēși Hristos botedzatь diᴧtr' apâ.

Așѧ, ᴧtr' ačesta chipь ne ᴧvațâ pre noi svențïi ēvangheliști de botedzūl lui Hristos. ᴧsâ Hristos sâ botedzâ, ĭarâ nu pentru sine, če pentru noi, că lui nu-i trebuѧ botedzь. Pentr' ačѧ și čerĭurile să deșchisârâ nu pentru sine, că Svențïa Sa pururѧ ēra cu pârintele ᴧ čerĭu, če pentru noi, ca să știmь că cumь s'au ᴧchisь čerĭulь ōmului čelui diᴧtăĭu, lui Adamь, pentru greșala lui și pentr' ănsulь tuturor, așѧ și pentru botedzь să deșchide pruncūlui ačeluѧ če să botĕdzâ; și duhulь svăntь, carele l-au pïerdutь ōmulь ᴧtr' ačĕѧ greșalâ diᴧtăĭu, atunče-lь dobăndĕște căndь să botѧdzâ. Că dĕre putѧ ōmulь cu ōchïi čei trupești să vadzâ care lucru nu-i putințâ fârâ numai cu ōchïi čei sufletești, are vedĕ pre tot' prunculь če să botĕdzâ deșchidzăndu-se čerĭurile și duhulь svăntь pogorăndu-se pre ačela če să botĕdzâ.

Câči că de la Adamъ pânâ la botedzъ, să chema ōamenïi fïi mănïei lui Dumnedzău če ēra pre lume, că niče duhulъ svăntъ nu ēra datъ ōạmenilọrъ, niče ērtare de pâcate ēra, niče ruga prïimitâ. Pentr' ačѧ niče ѫpârâțïa čerĭulūi | ēra [59r] deșchisâ, pentru greșala ōmului čelụi diѫntăĭu. Ĭară de la Hristos, acolĕ ūnde să botĕdzâ fïečine, ѫdatâ pogoarâ priѫsъ duhulъ svăntъ și čerĭulъ i să deșchide, și ĭaste fïïu lui Dumnedzău și moșnĕnъ ѫpărâțïei čerĭului. Pentr' ačѧ, căndъ botedzâmъ prunculъ, atunči-l ѫtoarčemъ cătrâ apusъ, de ѫchipuimъ că-lъ lepâdâmъ de lucrurile drạculụi čĕle ѫtunecate și de rușine, și de toatâ slujba lui: dẹ măndrïi, de menčĭuni, de lăcomïi, de ūčideri, de curvïi, de toate faptele čĕle rĕle, și dĕčïѧ șchĭupimъ priѫsulъ ca pre unъ dracъ necuratъ și spurcatъ če ĭaste. Dup' ačĕ-lъ ѫtoarčemъ cătrâ râsărit', de ѫchipuimъ cu ačasta că-l' dâmъ luminei čeii dumnedzăești, lui Hristos, Dumnedzăului nostru, čela če luminĕdzâ totъ ōmulъ če să naște ѫ lume. Pentr' ačѧ și cu mir sạ ūnğe ѫtăĭu ѫ frunte, ca să nū caote, niče să prâvascâ lucrurile čĕle deșĕrte a čeștïi lumi. Ūnğe-sâ ѫ falči cătrâ ūrechi, ca să-șъ astupe ūrechile de toate svaturile dracului ș'a cuventelorъ čelọrъ deșĕrte, și să asculte cuvăntulъ lui Dumnedzău ș'a sventelorъ scripturi. Unğe-sâ la gurâ ѫ barbâ, ca să grâѧscă cu gura cuvente adevĕre și pururѧ rugâ și rugâmente să ducâ lui Dumnedzău, să-i mulțâmascâ de toate darurile lui, ĭarâ de cuventele čĕle grozave și spụrcate să sâ lĕpede. Ūnğe-|sâ [59v] ѫ spate, ca să cunoascâ pre čela če ș'au datъ spatele sale pre rane pentru pâcatele noastre și lemnulъ ačela a cručei l-au purtatъ pre spatele sale, de l-au dusъ la râstignire pentru măn'tuirĕ a toatâ lumѧ. Unğe-să ѫ pïeptъ, ca să nu-șъ aducâ amente de lucruri rĕle și drâčești, če pururѧ să-ș' aducâ amente și să găn'dĕscâ de binele de vĕči și de ѫpărâțïѧ čerĭului. Unğe-să ѫ mănъ, ca cu nuse să facâ bine pururĕ, să le tindzâ spre rugâ și spre milostenïe, și să le

ferĕscâ de apucâri și de alte fapte rrĕle. Așijdere și pârulь capului nu sâ tunde ѫ zadarь, če ca să pričapâ ѫţelepčĭunѧ lui Dumnedzău ѫtru zydirѧ ōmului. Căči că capulь lui nu ĭaste plecatь ѫ pâmăntь ca a dobitoačelorь și a fïerilorь, če-i dirept‘ ѫ susь tocmitь de Dumnedzău, ca putĕrѧ menţei și a ѫţelepčĭunei če ĭaste ѫtr' ănsь să nu hïe plecate numai spre lucrurile lumïei, če să hïe ѫdireptate ѫ susь cătrâ Dumnedzău.

Pentr' ačĕ, ĭubiţii [1] mïei creștini, căţi vă botedzaţi ѫ numele pârintelui ș'a fïĭului ș'a duhului svăntь, să nū spurcâmь svăntūlь botedzь cu lucruri și cū fapte rrĕle, če căte amь ğĭuruit‘ ѫtru svăntulь botedzь să nevoimь să fačem‘. Că nĕm‘ gĭuruitь cuvăntulь ēvangheliei să ascultâmь, ѫvâţâtura lui Hristos să fačemь, măntuirѧ noastrâ să agonisimь,
51r ѫpârâţïѧ čerĭului să čercăm, | pre draculь să ūrămь, de lucrurile lui să ne ferim, curvïe să nu fačemь, să nū ūčidemь, să nū apucâmь cu nedireptulь, să nu ne ѫvrâjbimь ūnulь cu alaltь, să nū ōsindimь pre altulь, să nū himь nemilostivi, să nu himь neѫduraţi, să nū himь măndri și mâreţi, să n'avemь nīčę ūnь lucru a dïavolului; če ѫtru lucrurile lui Hristos să ne ѫvăţâmь: să avemь curâţïe, ĭubire cătrâ streini, lĭubovь cătră totь creștinūl, nedĕjde ѫtru Dumnedzău, milostenïe ѫtru sărači, facere de bine ѫtru vrâjmașïi noștri čei trupești, râbdare ѫtru nâpâștile trupului, plecare ѫtru čei mari și ѫtru čei miči, râbdare ѫtru pohtele trupului. Ačĕstѧ toate și ѫcâ și mai multe nĕmь ğĭuruitь că vomь fače.

Pentr' ačĕ, ĭubiţilorь, ačĕstѧ să ţinemь, ačĕstѧ să facemь. Să nū ne arâtămь nemulţâmitori și neѫţelepţi. Să činstimь pre Hristos. Să proslâvimь ačastâ dzi ѫpârâtĕscâ, nū cu prazniče păgănești, nū cu beţïi și cu cuvente deșĕrte, cu ğocuri și cū cânteče, că cu ačĕstѧ lucruri nu sâ ѫgâduѧște lui Dumnedzău. Če de ne vomь smeri pentrū Hristos, čela če s'au sme-

[1] Tip. юбнцѥн.

ritъ pânâ la moarte pentru noi, prĕčesta prïimĕște Dumnedzău. De vomъ posti pentru čela č-au gustatъ hïare, atunče să mulțâmĕște Dumnedzău. De vom hi ōcârăți pen'tru lïubovulъ lui Hristos, če fū pentru noi ōcâ|rătъ, atunče 51v
vom avĕ darъ de la Hristos. De vom hi dosâdiți, de vom hi goniți, de vom hi ꙟchiși și și altъ râu čeva de vom pâți pen'tru lïubovul' lui Hristos și pentru direptate, atunče să ne veselim', atunči să ne bucurâmъ, că multâ platâ avăm ꙟtru ꙟpârâțïѧ čerïului, cum' dziče ꙟsuși Hristos. Pentru ca să prïimascâ Dumnedzău praznicūlъ și sărbâtoarĕ noastrâ și aičĕ să ne spodobascâ, să petrĕčemъ vïïațâ cu pačĕ, fârâ de primejdi, fârâ de pâcate, fârâ de smentĕle, činstiți de Dumnedzău și de ōameni. Acolo să ne spodobascâ ꙟ gloatele tuturorъ svențilorъ, ꙟ vïața de vĕči, ꙟ činstѧ aleșilor [1], ꙟtrū binele ačela carele ōmъ niče cū ochïi au vâdzutъ, niče cu ūrechile au audzitъ, niče cu inima poate să gândĕscâ, ūnde-i frăm'sĕțe neputredâ și veselïe netrecutâ, carĕ noi toți să o dobăndimъ pentru Hristos, Dumnedzăul nostru, če lui i să cuvine laudâ și činste și ꙟchinâčïune și mare cuvïințâ cu al sâu fârâ de ꙟčeputъ pârinte și cu prĕsvăntulъ și făcătorïul de vïațâ duhūl svăntъ, acmu și pururĕ și ꙟtru netrecuți ai și nesvărșiți vĕči. Aminъ.

Luna Fevruarъ ꙟ doaâ. 52r

ꙞKvățâturâ la Strĕtenïa Domnului nostru lui Ĩsus Hristos.

Unъ-pâratъ ōarecarele, če să ōștĕște și bate râzboïu pentru ūnъ robъ al sâu și-ș' pïarde ꙟpârâțïa pen'tru dănsъ, ca să činstĕscâ pre șerbulъ ačela, dĕčïѧ ačela robъ să nū mulțâmascâ ꙟpâratului sâu če l-au činstitъ și pen'tr' ănsъ

---

[1] Tip. а л ешнло (ρ̃ above).

și ꙟpârâțïa sa ș'au pïerdutь, če să-lь ōcârascâ și să-l mustre —
ōare če ğïudețь vâ pare să aibâ robulь ačela? Nemicâ altâ
fârâ numai moarte-i caotâ să ïa ūnulь ca ačela. Așѧ ꙟtr' ačela
chipь și ꙟtru noi creștinïi. Dumnedzău ēra ꙟpâratь a toatâ
52v lumѧ, ꙟnğerïi | mârïa-lь, arhanghelïi proslâvïa-lь, toatâ se-
mențïѧ ōmeněscâ ca čelụѧ če-i Dumnedzău i să ꙟchina,
ïarâ pentru a noastrâ spășenïe, pentru a noastrâ činste,
pentru al nostru bine veni diꙟ čerïu pre pâmăntь și să
nâscu trupěște diꙟ curata fečoarâ Mạrïa. Și fū ōmь și
trupь purtâ, și flâmăndzi și ꙟsâtâ, și toate čěle trupești avu.
Ōcârătь fu, cu palma prespre obrazь bâtūtь, râstignitь,
ꙟgropatь. Toate pentru spășenïa noastrâ râbdă. Ïarâ noi,
vai de noi! nemicâ mulțâmitâ sau lucru bunь cătrâ ačěstѧ
nu dâmь, niče fačem pentru ꙟpâratūlь nostru čela če-ș'
lâsă scaūnulь ꙟpârâțïei sale ꙟ čerïu și veni ꙟ laturѧ pâmăn-
tulūi de ğosь și pūrtâ sarčina leğei vechi ꙟpreūnâ cu prunčïi
čeѧ če să nâștѧ suptь lěğe.

Ꙟ če chipь, spune și scriptūra leğei vechi, de dziče câ
Moʋsi, ačela marele prorocь, și mai vărtos Dumnedzău
cu nus, ꙟvățase ꙟ lěğѧ věche: fïeče muïare če va naște prūncь
să facâ 40 de dzile să nu sâ apropïe de bârbatul' sâu, ꙟ
beserěcâ să nu ꙟtre. Pentr' ačě, ꙟtr' acastâ dzi de astâdzi
spūne noaâ svănta ēʋanghelïe de lūcruri minunate če s'au
fâcutь astâdzi pentru Domnulь Ïsus Hristos și dziče: « Děca
să ꙟplurâ 40 de dzile de la nașterѧ Domnului nostru
lui Ïsus Hristos, atunče dusârâ prūꙟculь, pre Ïsus, să-lь
53r pūe ꙟnaintě lui Dumnedzău ». Că avě to|cmalâ atunči de
bâga prunčïi čei mititei ꙟ beserěcâ de-lь ꙟchina preūtulь
lui Dumnedzău. Că așѧ scrïe lěğѧ lui Moʋsi, că fïeče pruncь
če-l' naște ꙟmâ-sa ꙟtăïu ïaste svăntь și ğïuruitь lui Dumne-
dzău ačela pruncь. Pentr' ačě, și Mạrïa, prěcurata fečoarâ,
dusâ pre Hristos ꙟ beserěcă, fïindь pruncь de 40 de dzile.
Avě ș'altâ tocmalâ, că cu prunculь dučě ꙟ beserěcâ doaâ

turturĕle sau doi porūmby. Dĕči și ačasta dzisâ a leğei ѫcâ ō ѫplu Prĕčista, maica lui Hristos, ѫpreunâ cu Ĭōsifъ, carele să chema logoditulъ Svenţĭei Sale pentru vedĕrѧ ōamenilorъ, câ dusârâ doaâ turturĕle ѫ besĕrecă, pominocъ preutului, pentru Domnulъ Hristos.

Ĭarâ acolọ ѫ Ĭerusalimъ, dziče svănta evanghelĭe câ ēra ūnъ omъ de-l' chema Simeōnъ. Și-i ēra lui ğurūitъ de duhulъ svăntъ să nū moarâ mainte pânâ nu va vedĕ pre Domnulъ Hristos çu trup' pre pâmăntъ. Și atunči căndъ dusârâ pre Hristos pârinţĭi lui ѫ besĕreçâ, ĭarâ Simeōnъ, bâtrănulъ ačela, luâ-lъ priѫsъ ѫ braţele sale și dzise: « Acmū ĭartâ, despuitoare, șerbulъ tâu cu pače, dupâ cuvăntulъ tău č-ai grâit, și mâ slobọdzi diѫ bâtrănĕţe și diѫ amarulъ și ѫșelâčĭunĕ lumĭei, că ĭatâ acmū vâdzurâ ōchĭi mĭei măntuirѧ ta. Lucru ca ačesta fâcuși, Hristoase, Domnulъ mĭeu, că luminâ arâtatâ fū ѫtru toate liѫbile | pentru lumina ta și lucrulъ tâu 53ᵛ
fū laudâ ѫtrū toţi Izrailtĕnĭi carĭi vorъ crѧde ѫtru tine. » Și ēra de să mira Ĭọsifъ și maica Svenţĭei Sale de cuven'tele lui če grâiѧ. Șĭ-i blagoslovi priѫșĭi Simeōnъ și dzise cătrâ Mạrĭa, maica lui Hristos: « Ĭatâ, ačesta pruncъ va hi de câdѧre și de sculare a mulţi, și va hi sâmnъ de priče. Căči că Jidovĭi mai denainte ēra ѫșelaţi și goniţi de la faţa lui Dumnedzău; dup' ačѧ veni Movsi prorocъ șĭ-i râdicâ diѫșelăčĭune cu minuni, cu ѫvăţâturi, cu lĕğe, cu proročĭi. Ĭarâ acmū, dĕca să ѫpeliţâ cuvăn'tulъ lui Dumnedzău, ačesta pre carele ţĭiu ѫ braţe, ēi vorъ câdѧ, căči că nu vorъ asculta mârturĭa lui. Ĭarâ limbile čĕlѧ če vorъ crĕde ѫ Hristos să vorъ scula diѫ pâcatele lorъ; diѫ-tunѧreculъ bodzilorъ și a ĭadūlui să vorъ scūla și să vorъ ѫnâlţa ѫtru ѫpârâţĭa čerĭului, și să vorъ lumina cu lumina cunoștinţei lui Dumnedzău și să vorъ curâţi cu botedzulъ fĭĭulūi tâu, Fečoarâ. Și pentr' ačĕ să vorъ ѫnâlţa. Ĭarâ Jidovĭi să vorъ lepâda de lumina lūi șĭ-i vorъ dziče samaritĕnъ și ѫdrâčit,

și-l vorь râstigni și-lь vorь ōmoră, și pentr' ačѧ vorь câdѧ diѫ darulь lui čelь·diѫtăĭu. Dĕči ačesta pruncь va hi de câdĕre și de sculare a mulți. Și ĭaste sâmnь de priče, că ѫ vrĕmĕ 54r râstignirei lui mulți să vorь smen'|ti de nū vorь crĕde; cătь și tocma diѫ ūčiničii lui să vorь lepâda dinsь, alții vorь fuği de-l vor pârâsi, și mai vărtosь Jidovïi, câči că nu vorь crĕde că ĭaste Dumnedzău. Mustra-lь-vorь și-lь vorь ōcâră și multe cuvente de hulâ priѫsulь vorь grâi. Și cručѧ fiĭului tâu, Fečoarâ, tocma și pânâ la svărșitulь lumïei să va chema sâmnь de priče ѫprotiva creștinilorь. Și nu vorь crĕde cručei, če să vor lepâda și vorь huli crūčѧ, sămnulь fiĭului tâu, cu carѧ va să scoațâ sufletele moșilorь noștri diѫ legâturile ĭadului.»

Dup' ačĕ bâtrănulь Simeonь sâ ѫtoarsâ cătrâ fečoara Marïa și dzise: «Și tu, Fečoarâ, sabïe diѫbe parțile ascuțitâ va trĕče priѫtr' ănima ta, căndь veri vedĕ pre Hristos, fiĭulь tâu, râstignitь pre lemnulь cručei, căndu-lь veri vedĕ golь, căndu-lь veri vedĕ mortь. Atunči, scrъbâ și jѧle și amarь ca o sabïe ascuțitâ va trĕče priѫtr' ănima ta.»

Râspunsâ și Prĕčista cătrâ Simeōn de grăi ačĕstѧ cuvente și dzise: «Cum' dziči tu, bâtrăne Simeōne, că voĭu avĕ scrъbâ și amar' pen'tr' ačesta fiĭu, căndь eu cu bucurïe am' ѫgrecat, cu bucurïe l-am nâscut[1], cu bucurïe l-am hrâ-nit? Și cum să mâ scrъbâscь ēu pentr' ačesta carele ĭaste būcurïe a toatâ lumѧ?»

Și ĭarâșь grăi Simeōn' cătrâ Svențïa Sa și dzise: «Destulu 54v ți-i că te chemi | maicâ ačestuѧ fiĭu. Destulu ți-i că te veri chema Ѫpărâtĕsâ lumïei și Maicâ lui Dumnedzău. Dĕca veri vedĕ ačasta če va să hïe, atunče-ț' veri aduče amente de cuvăntulь mïeu. Căndь veri plănğe, căndь veri glâsi, Fečoarâ, atūnče va trĕče priѫtr' ănima ta arma ačĕѧ carĕ-ț' dzic ēu și atunči să vorь descoperi găndurile diѫtr' ănimile

---

1 Tip нжс:8.

a mulți. Adecâ căndъ va hi râstignitъ fiĭulъ tâu, căndъ va hi ğĭudecatъ, bâtutъ, șchĭupitъ, mai apoi și ōmorătъ. Atunči să vorъ arâta carĭi vor ținĕ cu fiĭul' tâu și carĭi cu Jidovĭi. Cunoaște-sâ-va čela če-l' va vende pre moarte, carĭi-lъ vorъ ĭubi și carĭi-lъ vorъ ūră. Atūnče să vorъ cunoaște, și nu numai atunči, če și pânâ la svărșitulъ lumĭei să vorъ cunoaște carĭi vorъ râbda pentru lĭubovulъ lui munči și pedĕpse, foame și sĕte, și ĭarâși să vorъ cunoaște și čeѧ če să vorъ lepâda dinsulъ.»

Ĭarâ acolѧ, ꙟ besĕreca ačĕѧ če dusârâ pre Hristos, ēra ō muĭare de ō chema Anna, fatâ lui Fanuilъ, diꙟ semen'țĭa lui Asirъ. Če ѧ bâtrănisâ ꙟ dzile multe. Petrecuse cu bârbatъ numai 6 ai, ĭarâ săracâ ca la ōptъdzeči de ai și patru. Și nū lipsĭѧ diꙟ besĕrecâ niče dănăoarâ, cu postūl și cu ruga, de slujĭa lui Dumnedzău dzua și noaptĕ. Ačasta, ꙟtr' ačĕѧ vrĕme če luasâ Simeōnъ pre Hristos ꙟ brațe, atunči stâtu și ĭa și **55r** grâi de | Domnulъ Hristos mari și minunate lucruri cătrâ toți cățĭ ēra acolọ de aștepta să audzâ čeva de spâsenĭa sufletelọrъ sale. Și cuventele če grâi muĭarѧ ačĕѧ, ačĕstĕ furâ:

«Vedeți, ō, ōamenilorъ, cățĭ vă aflatъ astâdzi aičĕ: ačestъ pruncъ mititelъ au ꙟtâritъ čerĭulъ și pămăntulъ; ačestъ prūncъ micъ au fâcutъ lumѧ toatâ. Vedeți ačest' pruncъ mic'! Ačesta au fâcutъ ꙟngerĭi, soarele, luna, stĕlele. Ačesta au dzisъ și s'au fâcutъ apa de bâmъ noi și curâ pre desupra pâmăntului. Ačesta dzise și sâ fâcurâ copačĭi čei roditori și čei sterpi, fĭerile pre pâmăntъ, peștĭi ꙟ mare, paserile ꙟ văzduh. Ačestuѧ și noi să ne ꙟchinâmъ. Prĕčesta și noi să proslâvimъ ca pre ūnъ Dumnedzău adevâratъ če ĭaste.»

Ačĕstѧ cuvente grâi Anna ačĕѧ de Domnūlъ Hristos.

Atūn'če, dĕca fâcurâ și ꙟplūrâ toate cum' ꙟvațâ lĕğѧ lūi Moisi, să ꙟtoarsârâ ꙟ Galileĭu, ꙟ četate ꙟ Nazaretъ. Ĭarâ prūnculъ, adecă Hristos, creștѧ și sâ ꙟtârĭѧ cū duhūlъ svăntъ și să ꙟplѧ de ꙟțelepčĭune, și darulъ lui Dumnedzău ēra sprinsъ.

Pân' aičѧ povestěşte noaâ svănta evangheliĭe děčastâ dzi
mare şi činstitâ a Domnulūi nostru lui Ĭsus Hristos. Děičѧ
ĭarâşi ascūltaţi ꙟvâţâtūrile če avemʿ diꙟ pověstѧ ačeştĭi dzile
de astâdzi. Şi ꙟtăĭu să ne ꙟvâţâm a hi mulţâmitori lui Dum-
55v nedzău de toate căte | au slujitʿ noaâ, că de la čela če să
blagoslovâscʿ toate limbile pentrū noi veni să ĭa blagoslo-
venĭe de la preutъ. Čelūѧ če i să ꙟchinâ toate căte-sъ ꙟ
čerĭu şi pre pâmăntъ şi dedesuptulʿ pămăntului, acmū-şʿ
plecâ capulъ sūptъ măna preutulūi. Čelūѧ če-i dūsârâ daruri
la naşterѧ lūi ꙟpâraţĭi de Persida, acmu aduče darъ cu
maica sa preutului. Pentr' ačě te spementědzâ şi tu, suflete
neꙟţeleptъ şi nemulʿţâmitorĭu a rodūlūi ōmenescʿ. Că Dum-
nedzâulъ tâu pentru tine meseri fĭindъ bogatʿ, ca tu cū
bunâtatѧ lūi să te ꙟbogâţeşti şi ꙟ čerĭu slâvitъ să hĭi. Pentr' ačѧ,
cu spaimâ şi cū cutremurъ să mulţâmeşti, culcăndu-te, scu-
lăndu-te, şi ꙟ toatâ vrěmѧ cu lucruri bune să-i ꙟgâdūeşti.
Direptate, milostenĭe, postъ, curâţĭe, pazâ la besěrecâ, lĭu-
bovъ cătrâ hĭeče creştinъ, blănděţe, smerenĭe să aibi. Să-i
mulţâmeşti pentru sănâtate, pentru vĭaţâ. De la ačela să
čeri totъ binele şi ꙟ častă lume şi ꙟ čěѧ če va să hĭe.

A doa ꙟvâţâturâ avâmъ că ꙟ lěgѧ věche avě ōbičnâ muĭarѧ,
děca nâştѧ pruncъ, pânâ ꙟ 40 de dzile să curâţĭa, de bâr-
batъ nu să apropĭѧ, ꙟ besěrecâ nū ꙟtra. Ĭarâ acmū nu ĭaste,
niče să aflâ ꙟ semenţĭѧ noastrâ aşѧ, čè ꙟcâ muerile fĭindъ
ꙟtru necurăţĭѧ firei facъ pâcate. Pentr' ačě multъ râu diꙟtr' a-
56r časta ĭau fečorĭi | lorъ: străcâčĭuni, ōrbĭe şi slūţĭi ꙟ multe
chipūri.

Altâ ꙟvâţâtūrâ avâmʿ pre turturělele ačělѧ če adusâ Prěčista
darъ preutului dupâ lěge. Că ačasta pasâre ĭaste ĭubitoare
foarte pre soţulъ său şi děca-lʿ pĭiarde ĭa dorěşte dūp' ăꙟsъ
pânâ če ĭaste. Şi de jěle niče dănăōarâ nu să pune să şadzâ
pre crěꙟgâ věrde, če totъ pre uscatâ, şi altâ soţĭe nu maĭ
čarcâ. Şi cu ačasta te ꙟvaţâ, creştine, să te asěmeni turtu-

rĕlei. Să hïi ïubitorïu pre dĕproapele tâu. Pre nime să nū ūrâști, pre nime să nu zavistuești, nemârui râu să nu gândești, če pre toți ꙟtr'uꙟ chipь să ïubești. Cum' ïubești binele tâu, așѧ ș'al'tuѧ. Și de pïerdzi pentru păcatь pre Hristos, soțūl tâu, și nū-l vedzi ꙟtr' ănima ta, atūnči să dorești și să jelești dup' ăꙟsь. Și niče dănâōarâ pre lemnu vĕrde, adecâ pre dulčețile ačeștïi lumi, să nū ședzi, če pre uscatâ, adecâ pre postь, pre foame, pre sĕte, pre trūdâ, pre tăꙟguire, pre suspini, pânâ căndь veri afla ïarâși pre Hristos, mirele sufletului tâu čelь ïubitь și veselïa ta čĕ de vĕči. Și altь soțь, pre Satana, să nū prïimești, niče să te apropïi diꙟsulь cu curvïѧ, če numai pre soțul čelь adevâratь, pre Hristos, să ïubești și de ačela să te lipești cu toatâ nedĕjdĕ și cu credința. Că čeѧ če petrec' ꙟ curâțïe și ꙟtru vïѧțâ grĕ,| cu 56v
scrъbe, cu foame și cū sĕte, ačeѧ ꙟchinâ lui Dumnedzău sufletele sale, ca o turturѧ curatâ.

Avĕ atūnče tocmalâ, de nu dučĕ turturĕle, ēl' dučѧ doi porumbi, că și ačasta pasâre ïaste foarte ꙟtrĕgâ, adecâ blăndâ și fârâ de mănïe. Cum' dziče Dumnedzău ꙟ svănta ēѵanghelïe: « Să hiți ꙟțelepți ca șĕrpele și ꙟtreĝi ca poruꙟbïi ». Că șĕrpele are tocmalâ, căndu-lь ūčigь, totь trupulь lasâ pre moarte, numai capulь ascunde. Așѧ și noi creștinïi să himь ꙟțelepți: avuțïѧ noastrâ toatâ și și trupulь nostru să-l dâmь pre moarte pentru lïubovulь lui Hristos, numai credința noastrâ să ō ferimь mai vrъtosь de toate și să nu o dâmь. Și să himь ca porumbïi, ꙟtrū totь blăndzi și fârâ de mănïe. Că de căte ōri s'ai lua puii porumbului, nu sâ mai scrъbĕște, niče lasâ casa domnu-sâu. Așѧ și noi pentru Hristos toate sâ râbdâmь: și primejdi, și nâpâști, și scrъbe căte ne vin', ōare de la Dumnedzău, ōare de la ōameni.

Cade-sâ a ști ïarâși če fâčѧ preūtulь cu aceşti doi porumbi. Unulь dĕčei doi porumbi ĝïunghĕ, altulь slobodzïѧ de sâ dučѧ. Și ačasta ꙟsâmna čĕle doaâ firi a lui Hristos: firѧ čĕ

dūmnedzâĭascâ și čĕ ōmenĕscâ. Că Domnulъ Hristos au fostъ ōmъ deplinъ și Dumnedzău deplin‘. Dĕči firѧ čѧ ōmenĕscâ,
57r adecâ trupul‘ | Svențĭei Sale, să râstigni și chinui și muri, ĭarâ dumnedzâirĕ râmasâ slobodâ dĕčĕstĕ de toate, fârâ de chinuri și fârâ de durĕre.

A treѧ ꙟvâțâturâ avâmъ pre Simeōnъ starețъ. Că scrïe dinsъ scriptura c'au fostъ ōmъ bunъ și direptъ, și de n'are hi fostъ direptъ, n'are hi avutъ darul duhūlui svăntъ, niče s'are hi spodobitъ să ĭa pre Hristos ꙟ brațele sale. Și tu, ō, ōame, de veri să ĭai pre Hristos, nu trupĕște ca Simeōn, če dumnedzâĭaște, nu ꙟ brațe, če ꙟtr' ănimâ, tu fïi bunъ și direptъ și te tĕme de Dumnedzău. Direpť să hïi nu numai căndъ veri hi ğĭudețъ să ğĭudeči cu direp‘tulъ, sau ꙟpârțitorĭu să ꙟparți cu direptulъ. Če ș'ačasta să ꙟțeleği și să ștïi, că sufletulъ ōmului să chĭamâ chipъ lui Dumnedzău čelui nevâdzutъ, ĭarâ trupūlъ ĭaste pâmăntъ și ĭarâ mѧrğe ꙟ pâmăntъ. Dĕči, pentru că ĭaste sufletulъ chipъ lūi Dumnedzău, pentr' ačĕ ĭaste și mai mare și mai činstitъ; ĭarâ trupulъ ĭaste mai ğosъ și mai micъ decătъ sūfletulъ. Că sufletulъ pururѧ čarcâ čĕle čerești și ꙟvâțâturile lui Dumnedzău pohtĕște și ĭubĕște pururѧ sâ facâ, ĭarâ trupulъ, pen‘tru câ ĭaste diꙟ pămăntъ, lucrurile čĕle pementești ĭubĕște să facâ, adecâ să doarmă multъ, să mânăn‘če multъ, să bĕ multъ,
57v să curvascâ, și alte lucruri lumești poh‘tĕ|ște trupulъ să facâ. Deci ĭani spune-mi, ō, ōme: čelъ mai mare ĭaste mai bine să biruĭascâ, au čelъ mai micъ? Mai bine ĭaste și să mai cade să biruĭascâ čelъ mai mare decătъ čelъ mai micъ. Așѧ ĭaste și ꙟtrū ōmъ: mai bine ĭaste să facâ trupulъ pre voѧ sufletului, decătъ sufletulъ voѧ trupului. Ačasta ĭaste direp‘tatѧ cu carѧ să chĭamâ ōmulъ direptъ. Căndъ pleči čelъ micъ čelui mai mare, atunče fači și direp‘tate. Căndъ face trupulъ pre voѧ sufletului, atunči te chemi direptъ. Căndъ trupulъ nū face niče ō pohtâ prespre voѧ sufletului, atunči ēști

direp'tъ, atunči te spodobești de ĭai pre Hristos, ca și Simeōnъ.

Pentr' ačĕ, ĭubițilorъ, să ne grijimъ și dzua și noap'tѧ, să ne pocâim', să suspinâm', să lâcrâmâmъ, că Dumnedzău ĭaste milostivъ și prĭimĕște čeѧ če să pocâescъ. Deči să jeluimъ, să plăngemъ pentru ale noastre mari și multe pâcate, și trupului voe să nū dâmъ, pentru ca să ne miluĭască, pentru ca să ne ĭarte Dumnedzău, a cârui činste și ꙟchinâčĭune ĭaste ꙟ vĕči de vĕči. Aminъ.

Mâčenĭѧ svăn'tului și marelui măčenicъ a lui Ѳeōdorъ Tironъ, če să prăznuѧște ꙟtăѧ săꙟbătă a svăntului post. 58r

Ꙟtru dzilele lui Maximĭanъ și lui Maximinъ ꙟpăratъ, če ēra ēllini[1] și pâgâni amăndoi ačeștѧ ꙟpâraţi, atūnči multâ fricâ și nevoe ēra ꙟtru creștini. Câči că trimiserâ ꙟ toatâ lūmĕ carţi cu mănĭe și cu carţile tremiserâ și domni râi pretūtindire: care creștinъ să va lepâda de Hristos mare činste să dobăn'dĭască de la ꙟpâraţi, ĭarâ čine va petrĕče ꙟ credin'ţa sa și[2] nū va vrѧ să să ꙟchine bōdzilorъ râūtâţi[3] și mūnči mūlte să paţâ. Deči ūnĭi diꙟ creștini să dūčѧ și ꙟnain'tѧ tūturorъ mârtūrisĭѧ de Hristos | cūm ĭaste Dumnedzău adevâratъ și 58v cu mūlte munči mūrĭѧ. Alţĭi ĭarâși să temѧ și de fricâ mergĕ și să lepâda de Hristos și să ꙟchina bōdzilorъ. Ĭarâ căţi niče cutedza să mârturisască, niče vrĕ să să ꙟchine bodzilorъ fugĭѧ priꙟ mūnţi și preꙟ pūstĭi, de să ascun'dѧ. Alţĭi ĭarâși la arâtare ţinĕ pâgănĕște, ĭarâ ꙟtr' ascunsъ ēra creștini.

---

[1] Tip. Ѥлини. [2] Tip. ши. [3] Tip. ржоутѫци.

Unūlъ diѫtr' ačeѧ ēra și marele mâčenicъ Qeodorъ, carele să prâznuѧște astâdzi.

Creștinъ ēra și ēlъ ѫtr' ascūnsъ și găn'dïѧ să ispitĕscâ ѫ vr'ūn chipъ, să vadzâ ōare hi-va voѧ lui Dumnedzău să mârъturisascâ. Și căndъ fu vrĕme de ōaste, să purčadzâ cu domnul' lorъ,— câči că ēra și ēl' alesъ pen'tru men'tĕ și pen'tru bârbâțïѧ lui ѫ čata če să chema tironi, adecâ cumъ dzičemъ noi hotnoğі,— deči să sculâ și purčasâ cū domnulъ lorъ și să dūsârâ la Anadoli ѫtr'uѫ locъ če să chĭamâ Ēvhaita. Aproape de ačelъ locъ ēra ō pâdūre mare, și ѫtr' ačĕѧ pâdūre ēra ascūn'sъ ūn șĕrpe mare. Și de multâ vrĕme lâcuѧ acolo, pânâ să fâcūse bâlaurъ strașnicъ. Și nime nū cutedza să trĭacâ prĕčѧlѧ câi, că și copačïi ačeiѧ pâdūri ēra roși și beliți, pre ūn'de să trâğĕ ačel' șĕrpe, cătъ și mulți ōameni de frica lui-ș' lâsase țarinele și vïile če ēra aproape de ačela locъ. Și

59r multъ râu pâțïѧ tot | loculъ ačela de ačela șĕrpe.

Atunči svăntulъ Qeōdorъ, vrăn'dъ să ispitĕscâ și să vadzâ oare ĭaste voѧ lui Dumnedzău să mârturisĕscâ de Hristos, să dūsâ ѫtr' ačĕѧ pâdūre și ѫbla de câōta să afle pre șĕrpele ačela. Ĭarâ ѫblăndъ câlare priѫ pâdūre, să trudi, căči că mūltъ locъ ѫblase de-l' čercase. Deči să dĕde ѫ laturi pūținelъ de la pâdūre și descâlecâ să să ōdihnĕscâ, și acolѧ ōdihniѫdъ adormi. Ĭarâ ō mūĭare ğĭupâinĕsâ, če ō chema Ēvsevïѧ, să tămplâ ѫtr' ačĕѧ vrĕme de trečĕ prĕčelъ locъ; și, dĕca vâdzū svăntūl câ doarme, să dusâ de-lъ deșteptâ și cu lacrămi dzise: « Ō, voniče, scoalâ și fuği dĕičѧ de ți-i voѧ să hïi vïū, că aičѧ lâcuѧște ūnъ șѧrpe mare și groznicъ, și nime nu cutĕdzâ să ѫble pre ičѧ. Darâ tu cumъ ședzi ѫtr' ačesta locъ? » Atunči grâi svăntulъ și dzise: « Čine ēști tū? » Ĭarâ ѧ râspunsâ: « Ēu sămtъ creștinâ și amъ avutъ aičѧ ōčinâ de pre pârințïi mïei; ĭarâ de frica ačestuѧ șĕrpe ēu voĭu să ō pârâsescъ, câči că mulți ōameni amъ vâdzutъ cu ōchïi mïei ūnde ĭ-au ōmorăt' ačesta șĕrpe ». Și dzise cătr' ănsâ svăntulъ:

« Ğupăinĕsâ, nu te tĕme, niče plănğe, că Domnūl mïeu Ĭsus Hristos va câlca putĕrѧ ačestuѧ șĕrpe și vă va izbâvi de supârarѧ lui. Și pentrū bine če mĭ-ai fâcutъ de m'ai deșteptatъ, Dūm|nedzău să-ț' dѧ ĭarâși moșïѧ ta č-ai avutъ. » 59v

Așѧ grăi svăntūlъ și ѫdatâ-șъ fâcū cruče, și ѫcâlecâ pre cal' și ĭarâ pūrčѧse ѫ pâdure. Și cătъ ѫtrâ ѫ pâdure, așѧ și audzi sunetulъ șĕrpelui. Și strănsâ calulъ cătrâ sunetъ și vâdzū ūnde ĭase șĕrpele cu totulъ groaznicъ, și pară de focъ ēșïѧ diѫ gūra și diѫ ochïi lui. Ĭarâ svăntulъ, dĕca-l' vâdzu, ѫș' fĕče cruče și ѫdatâ străѫsâ calulъ asupra lui și râdicâ sulița și-l lovi tocma ѫ capъ și-lъ pâtrunsâ de trecu sulița pentr' ănsъ. Ĭarâ șĕrpele de durѧre să izbi foarte tare și să colâči de fâcū chipuri grozniče și așѧ muri acolo. Atunči svăntulъ ēși vĕselъ diѫ pâdurѧ ačĕѧ și cunoscū că ĭaste voѧ lui Dumnedzău să mârturisască de Hristos. Că cumъ au biruitъ ačel șĕrpe strașnic, așѧ găndïѧ că va birui și pre dĭavolulъ, če ĭaste șĕrpe nevâdzut'.

Și așѧ să izbâvi ačela locъ de șĕrpele ačela, ĭarâ svântulъ să dusă ĭarâ ѫ loculъ ūnde ēra adunatâ ōastѧ. Și căndъ fū vrĕme să' să ѫchine domnul' lorъ bodzilorъ și să-i tâmăĭadze ѫpreūnâ cū toatâ ōastĕ sa, al'ți slujitori merğĕ[1] de să ѫchina, ĭarâ svăntulъ Ѳeōdorъ ședѧ ѫ cortulъ său. Pentru care lucru să cunoscū că ĭaste creștin. Ĭarâ domnulъ ōștilorъ, dĕca ѫțelĕsâ că svăntulъ ĭaste creștinъ, adunâ ōastѧ toatâ | și 60r dzise cătrâ Ѳeōdorъ: « Ѳeōdore, câči nū te ѫchini dumnedzăilorъ noștri și să-i tâmăedzi ca și noi? Au doarâ ēști creștinъ? » Râspunsâ svăntulъ cu multâ ѫdrъznire și dzise: « Eu sămtъ creștinъ diѫtru tăĭu și ѫtru Hristos credzъ și ačeluѧ mâ ѫchin' și-l tâmăedz ». Dom'nulъ ōștei dzise câtr' ănsъ: « Ѳeōdore, ține-ți činstѧ če ai și vino de tâmăĭadzâ, să nu hïi ūrăt' astădzi de totъ rodulъ tâu și de toți prïatinïi tâi, și

---

[1] Tip. мѣрџѣ.

numai tū să te făči vrâjmașь ꙟpâratului și să păţi̅ mai rău
decâtь toţi ōamenĭi. Če tâmăĭadzâ dumnedzăii noștri și-ţ'
ţine činstѧ če ai.» Svăn'tulь râspuꙟsâ: «Ēu amь spusь la
arâtare câ sămtь creștinь și de Hristos nu mâ voĭu lepâda;
și ĭarâ dzicь că sămtь creștinь și lui Hristos mâ ꙟchinь și
prěčela tâmăedzь». Domnūl dzise: «Slujitorĭi toţi sămtь
creștini, če pentr' ačě tâmăĭadzâ bodzĭi și totь sămtь sluji-
tori ꙟpâratului». Ačesta cuvăntь dzise voevodūlь, nu că
doarâ ēra creștini slujitorĭi, če numai să ispitěscâ să vadzâ
au doarâ ĭaste ș'al'tulь čineva creștinь diꙟ ōaste. Ĭarâ svăn-
tulь, děca audzi ačesta cuvăntь, dzise: «Hĭecarele čineșь de
sine ști a cui slujitorĭu ĭaste, ĭarâ ēu știu și mârturisescь câ
sămtь ꙟpâratului de čerĭu slujitorĭu. Ēu Domnului Dumne-
60v dzăului mĭeu lui Ĭsus Hristos, fĭĭului lui | Dumnedzău slu-
jescь și pre ačela amь domnь și ꙟpâratь.»

Ĭarâ ūnь vâtahь de carĭi sta acolѧ, če-lь chema Posidonь, cuvăn'tâ și dzise câtrâ svăntulь: «Ѳeōdore, are dumnedzăulь tâu fĭĭu?» Svăntulь râspuꙟse cu multă ꙟdărznire și dzise: «Are, și ačasta ō spune Davidь prorocь de dziče: Cū cuvăntulь lui Dumnedzău s'au ꙟtărit' čerĭurile și cu duhulь rostului lui toate puterile lorь.» Voevodulь dzise: «Darâ putě-vomь, Ѳeōdore, să vedemь pre fĭĭulь dumnedzăului tău če dziči?» Svăntulь râspuꙟsâ: «De ţ'ai lâsa ꙟșelâčĭunѧ ta ačasta și să hĭi creștin, atunči ai pričěpe carele ĭaste fĭĭulь lui Dūmnedzău». Posidonĭe dzise cu ōcarâ: «Darâ děmь pričěpe carele ĭaste fĭĭulь lui Dumnedzău, če bine amь dobăn'di sau če râu amь pâţi?» Svăntulь ĭarâși dzise: «Nu ĭaste multь, Posidonĭe, să lași ꙟșelâčĭunѧ ta și să vĭi câtrâ adevarâ; să lași ꙟtuněreculь și să vĭi cătră luminâ; să lași slujba ꙟpăratului čeluі putred' și să slujești ꙟpâratului čelui neputred, ca și mene» Atunče să ꙟtoarsâ voevodulь câtră Posidonĭe și dzise: «Să-lь lâsâmь ꙟ câtâva vrěme, doarâ va socoti și să va ꙟtoarče».

Deči pre svăntъ ꙟl lâsarâ, ĭarâ pre alți creștini ꙟčepurâ
a-i ꙟtreba. Și svăntūl Ѳeōdorъ purčasâ dupâ creștinĭi ačeѧ
de-i ꙟvâța să nu sâ lĕpede de Hristos, și le dzičѧ: | « Frațĭi 61
mĭei creștini și voničĭi ꙟpâratului čelụi čerescъ a lui Hris-
tos, nū vâ tĕmereți de mūn‘či și de mâčenĭile ačĕste tre-
câtoare, că nūmai ꙟ vedĕre če au fricâ, ĭarâ dĕca veți cutedza
să lūați pânâ ꙟtr’ūna saū pânâ ꙟ doaâ munči, dĕčĭѧ bucurĭe
și veselĭe vâ va pârѧ că sămtъ alạlte. Socotiți, frațĭi mĭei,
să nū vâ lepâdați de Hristos, că ĭaste gata să vâ spodobascâ
ꙟpârâțĭei čerĭului. Ĭarâ să vâ veți ꙟchina bodzilōr, če veți
dobăn‘di? Că vâ caōtâ a muri, și de veți muri pâgăni, amarъ
voaâ va hi. Pentr’ ačѧ, stați, frațĭi mĭei, tari și biruitori. »
Ačĕstѧ și ș’altele ca ačĕstѧ le dzisâ svăn‘tulъ de ꙟtârĭѧ
creștinĭi.

Deči pre alți creștini ꙟchisârâ ꙟ temniță, ĭarâ svăntul să
dūsâ preste noapte și pusă focъ ꙟtr’o capiște pâgănĭascâ a
unĭi boadze če-i dzičѧ Ēllinĭi Ir‘ra[1], pen‘tru ca să arate că
nu nūmai cu cūvăn‘tulъ če ĭaste creștin, če și cu lucrūl, să
arate pâgănilōr că să ꙟchinâ a lĕmne mūte și sūrde. Și fū
zarvâ mare ꙟtr’ ačĕle dzile ꙟ Ivhaita pen‘trū capiște ꙟ če
chipъ arsâ. Ĭarâ socotitorĭulъ capiștei, če-lъ chema Cronidъ,
vâdzūsâ pre svăntul‘ căndъ aprin‘sĕse capiștѧ și, temăn-
du-sâ să nū cum‘vạ cadzâ greulъ priꙟsъ, luâ svăntulъ și-lъ
dūsâ ꙟnain‘tĕ ğĭudețului ačelụѧ locъ, če-i ēra nūmele Pom-
plĭe, și dzise cătrâ ğĭudețъ: | « Ğĭupăine Pomplĭe, ačestъ ōmъ 61ᵛ
necredinčosъ au aprinsъ besĕreca boadzei noastre Ir‘rei ș’au
mârturisitъ și ꙟnaintĕ voevodului că ĭaste creștinъ. Pentr’ ačĕ
l-amъ adusъ ꙟnaintĕ ta. Dumneata veri fače cu nusъ cumъ
ꙟvațâ lĕğѧ și ꙟpârațĭi. » Atunči, cumъ audzi Pomplĭe, de
sârgъ și tremisâ la voevodulъ oștei și dzise: « Pentrū če ai
lâsatъ ačestъ necredin‘čosъ dĕu aprinsъ besĕreca Irrei? »

[1] Tip. ѷрєа.

Râspunsâ voevodulь: «Ēu l-amь lâsatь pentru să să ѫtoarcâ, ĭarâ nu pen'trū să aprindzâ besĕreca. Ğĭudeţь ēşti ačestūi locь, deči cūmu ţï-i voѧ aşѧ fâ cū nusulь, ca să să ѫvĕţe să nu ōcârascâ feričiţïi dumnedzâii noştri.» Atūnči dzise Pomplïe cătrâ svăntь cu multâ mănïe: «Necredin'čosь slujitorĭu! Ačasta ĭaste čінstѧ če dedeşi marilorь dumnedzâi? Ѫ locь č-au vrūt hi să te ѫchini şi să tâmăedzi besĕreca marei boadzei Irrei, ĭarâ tū te duseşi de ō apriѫseşi! Şi cu če ѫdrъznire merseşi de fâcūşi bezaconïe ca ačasta, spurcate ōame! Nu te temuşi de mănïѧ Irrei? Nū te spâmăntaşi de muѫca marilorь dumnedzâi, niče-ţь fū fricâ de putĕrѧ ѫpârâtïascâ? Če cumь are hi morţi prïatinïi ѫpâraţilorь, aşѧ nū şï-i bağı ѫ samâ. Şi ačasta čінste fači ѫpâraţilorь, pentru čінstѧ če ţ'au
62r dâruitь?» Svăntulь râspunsâ fârâ de niče ō frică şi | dzise: «Ēu sămtь ačela č-au arsь capiştĕ Irrei, c'amь ispititь să vâdz oare ĭaste Irra cu adevâratь dumnedzoe ş'amь vâdzutь că ĭaste neşte lemnь mortь şi nesimţitь. Deči ačasta čінste să cade bodzilorь, câči că ōchi au şi nu vâdь, ūrechi au şi n'audь, guri au şi nū grâescь, pičoare au şi nu ѫblâ. Če dumnedzâi sămtь aceştѧ? Neşte lĕmne mute şi surde!» Atunči ğĭudeţulь Pomplïe nu putū râspunde svăntului, če ѫvâţâ să-l batâ cu toѧğe. Şi dĕca-lь bâturâ, dzise cătr' ăѫsь Pomplïe: «Pentru če mâ arâtь ēu cu cuvente bune cătrâ tine, pentr' ačĕ te mâreşti atăta; ĭarâ de te voĭu munči cu neşte munči mari şi cumplite, atūnči şi fârâ de voѧ ta te veri pleca dzisei ѫpârâteşti». Svăntulь râspūѫsâ: «Cumь nu prïimeşti tū cuvăntulь mïeu, aşѧ niče frica ta nu mâ va spârïѧ pre mene. Că frica ta va spârïѧ pre cuconïi čei miči, ĭarâ pre mene, če amь putĕrѧ lui Hristos, nu mâ vorь spârïѧ, če mâ vorь veseli. Şi niče mundile tale če dziči nu le am' dereptь nemicâ, că putĕrѧ lui Hristos, adevâratului Dumnedzău, mi le va ĭuşura.» Ĭarâ Pomplïe dzisâ: «Ѳeōdore, tâmăĭadzâ bodzïi, ca să te izbâveşti de munči şi de pedĕpse če

veri să pați!» Svăntulъ râspunsâ: «Fâ ōarečе ți-i voѧ cu mene, că ēu de Hristos nu mâ voĭu lepâda».

Atūnči cumъ audzi Pomplïe scărșcâ ѫ dinți ca ūn | leu și 62v
cu mănïe mare dzise cătrâ slujitorïi lui: «Luați pre ačestъ spurcatъ, če nu mâ ĭa ѫ samâ niče cătu-i lěcъ, și-l dučeți de-l' ѫcūĭați ѫ temniță, și pečetluiți ūșѧ cu pečětѧ mě, și niče păine să nu-i dați, niče apă, niče altâ nemicâ, pânâ căndъ va muri». Și de sărgu-lъ luarâ și-l dusârâ ѫ temnițâ și-l pusârâ ѫ legâturâ. Ĭarâ cūm' le râbdâ ačěstѧ toate pentru lïubovulъ lui Hristos, așѧ niče Hristos nu-lъ lâsâ, če ѫtr' ačěѧș' noapte i să arâtâ Hristos șï-i dzise: «Fïi věselъ, Ѳeōdore, vonicулъ mïeu! Nu te scrъbi nemicâ, niče te dosâdi pen'tru bâtae č-ai râbdatъ pentrū numele mïeu, că ēu sămtъ pururѧ cu tine și preste puține dzile veri veni ѫtru ѫpârâțïѧ mѧ. Pen'tr' ačѧ, niče bucate să nu ĭai diѫ mănule pâgănilorъ, că darulъ mïeu te va hrâni. Și te bucurâ și te veselěște!» Deči Hristos așě-i dzise și să sui ѫ čerïu, ĭarâ svăntulъ rămasâ ѫ temnițâ lâudăndъ pre Dumnedzău și căn'tăndъ. Și ѫn'ğerïi lui Dumnedzău cănta cu nūs, atăta cătъ și temničěrïi audzirâ și le pârѧ că sămtъ creștini ѫ lontru de căntâ cu svăntulъ. Și děca měrsârâ, vâdzurâ ūșѧ temniței ѫcuĭatâ și pečětѧ ѫtrěgâ; ĭarâ děca să depârtarâ, ĭarâși audzirâ glasъ ca de ōameni mulți, pânâ če câotarâ pre ō ferěstrâ și vâdzurâ mulțime de ōame|ni cu veșmente 63r
albe, ūnde cănta cu svăntul'. Atunči să dusârâ de spusărâ lui Pomplïe ğïudețului și dzisârâ că «ѫ temnițâ sămtъ creștini și nu știmъ pre ūnde au ѫtratъ». Și cumъ audzi ğïudețulъ să temū și de sârgъ să dusâ cu toți voničïi sâi la temnițâ. Și voničïi toți pusâ preğïurъ temnițâ, ca de va hi vr'uѫ creștinъ să-l prindzâ, ĭarâ ēlъ cu sine ѫtrâ ѫ lontru. Și děca ѫtră, glasъ de oameni mulți audzïѧ și pre nime nu vedѧ, numai svăntulъ legatъ și bâgatъ ѫ grosъ. Și děca-lъ vâdzu, să spârïe foarte și ĭarâ ѫchisâ temnița, și ѫvâțâ temničěrïi

să-i dѧ ꙟtr'o dzi căte puținĕ păine și apâ. Ĭarâ dĕca ēși ğĭudețulъ de să dusă dĕcolѧ, temničĕrĭi dusârâ bucate svăntului, și svăntulъ nu vru să le ĭa, če le dzise: « Ēu amъ diꙟ čerĭu bucate, pre Hristos și putĕrѧ lui, ĭarâ bucatele voastre čĕle spurcate nu-mi trebuescъ ».

Ĭarâ a doa dzi ꙟvâță ğĭudețulъ și scoasâră svăntulъ diꙟ temniță. Și dĕca stâtu ꙟnaintѧ lui, dzise câtr' ănsъ ğĭudețulъ: « Ascultâ-mă, ĭubite Ѳeōdore, și vino de tămăĭadzâ bodzĭi mainte de če nu te mūnčescъ. Că mâ ğĭurъ pre putĕrѧ marilorъ dumnedzăi că voĭu scrĭe la ꙟpârați să te pue arhĭereu dumnedzăilorъ noștri, să te avemъ toți ca pre ūn' părinte și mai mare, și činste multâ veri avĕ de la ꙟpărați. » Ĭarâ
63v svăntulъ dĕca audzi, | ꙟtăĭu răsâ pentru vlâdičĭѧ če-i[1] dzise ğĭudețulъ, dup' ačѧ râspuꙟsâ: « Ğĭudețъ Pomplĭe, nu-țъ pae că cu ūne ꙟbunâturi și menčĭuni ca ačĕstѧ veri birui mentѧ mĕ. Adeverescu-ți că săvai focъ să m'are arde, săvai fĭeri să m'are măꙟca, săvai marĕ să m'are ꙟneca, săvai sabĭe să m'are tâѧ, săvai totъ trupulъ ꙟ mĭi de bucâți să s'arâ zdrūmica, ēu de Hristos nu mâ voĭu lepâda pânâ căndъ voĭu hi cu sufletъ și pânâ cândъ voĭu hi vĭu. Pentru lĭubovulъ lui Hristos voĭu râbda munči și mâčenĭi ꙟ toate dzile. » Ĭarâ ačĕstѧ dĕca audzi ğĭudețul', să miră foarte de ꙟdărznirѧ svăntulūi și chemă pre domnulъ ōștei ꙟ laturi deusebi și-lъ ꙟtrebâ če va face. Ĭarâ domnulъ râspunsâ: « Ğĭudețъ ēști ačestui locъ, deči fâ cum ți-i voѧ ». Atunči ꙟvâță Pomplĭe să facâ ō muꙟcâ svăntului: să-l spăndzure cu capulъ ꙟ ğosъ și cu ūnghi de hĭerъ če le gâtase dĕčĕѧ trĕbâ să strujascâ trupulъ svăntului, pânâ cândъ ōare să moarâ, ōare să tâmăĭadze. Și atăta strujirâ armașĭi svăntulъ, pânâ i să vâdzurâ coastele. Și ūstenirâ și armașĭi strūjindъ, ĭarâ svăntulъ altâ nemicâ nū grăiѧ, numai cătъ četĭa ꙟ tainâ: « Bine

[1] Tip. чео.

laudь pre Dumnedzău ѫ toată vrěmѧ. Pururѧ lauda lui ѫtru
gura mѧ.» Ĭară ğĭudețulь Pomplïe, děca vâdzu că nemicâ
nu folosěște, dzisâ să-lь po|goară ğosь și grăi cătră svăntь: 64r
«Nu ți-i rușine! Vai de tine a nedejdui ѫtr'uѫ ōmь č-au
muritь rău, ѫ Ĭsus Nazoreulь! Ѫtr' ačela nedejduești če niče
șïe n'au pututь folosi.» Svăntulь răspuѫsâ: «Děș' hi avutь
pururѧ ačasta rușine, necredinčoase ōame, și ēu și toți creș-
tinïi căți nedejduesc' ѫ Hristos!»
Ѫtr' aččѧ vrěme gălčavâ mare să fâcū de gloatele ōame-
nilorь, pentru svăntь, și ğĭudețulь să temū să nu să facâ
vr'o amestecăturâ ѫ ōameni. Grâi ĭarâ cătră svăntь și dzise:
«Să lăsâmь cuventele čěle multe și să dzičem ūnь cuvăntь
stătâtorĭu. Vrě-veri să tămăedzi bodzïi, au veri să pați mai
mari și mai cuѫplite munči decătь ačěstѧ?» Svăntūlь răs-
puѫsâ: «Spurcate ōame și plinь de toate vicleșĭugurile dră-
čești, nu te temi de Dumnedzău če ț'au datь ačasta boerïe,
če ѫcâ-mi dziči sâ mă lěpădь de Dumnedzău și să mâ
ѫchinь lěmnelorь čelorь mute și surde!» Atunči lâsâ ğĭu-
dețulь pre svăntь să mai gănděscâ če va fače și, děca trecu
cătu-i ūnь časь, dzise ĭarâși câtr' ănsь: «Mai bine ĭaste să
hïi cu noi au cu Hristos?» Svăntulь râspunsâ: «Cu Hristos
amь fostь și sămt' și voĭu să hïu!»
Děca vâdzu ğĭudețul' că nemicâ nu poate fače, niče-l
mai poate ѫtoarče, če mai multâ zarvâ să fače, ğĭudecâ să
pĭardzâ svăntul' și scrise ačesta ğĭudețь: «Pentru că | Ѳeō- 64v
dorь, vrâjmașulь dzisei ѫpârătești, s'au lepâdat de dumne-
dzăii noștri[1] ș'au credzutь ѫ Hristos čelь râstignit, pentr' ačѧ
amь ğĭudecat să-lь ardeți de totь, cătь niče pâmăntūlь să
nū ĭa trupulь lui, če să-lь mânăѫče foculь, căči că și ēlь au
arsь besěreca Irrei». Și de sărgū-l luară armașïi și-lь dusâră
legatь pănă la loculь čelь de pïerdzare. Ĭară svăntulь să deș-

[1] Tip. ноаішрн.

tiꙟsă de brău şi să dezvăscū de veşʻmăntulь če avѧ şi să descultă de ꙟcălţămente. Atunči armaşii vrură să-l găvozdĕscă la pămăntь, să nu sâ cumva sparïe, ïară svăntulь nu vru, če dzise: «Lăsaţi-mă negăvozditь, că Hristos, čela če mѧu datь putĕre dĕmь răbdatь alte munči, ačela mă va ꙟtări de voïu răbda şi foculь». Şi nu-lь găvozdiră, če-lь lăsară slobod. Ĭară svăntulʻ rădică mănule sale cătrâ Dumnedzău şi cu lacrămi[1] să rugă şi dzise: «Doamne Ĭsuse Hristoasē, ūnulь născutь fiïulь părintelui čerescʻ, čela če pentru a noastră spăsenïe tĕi pogorăt diꙟ čerïu şi ai venit pre pâmăntʻ, mulţămăscu-ţi că m'ai spodobit dĕmь răbdatʻ munči şi pedĕpse pentrū svăntь nūmele tăū! Proslăvăscū-te, că-mi dâruişi să mă asamănь mūnčilorь tale! Mărescu-te, că mă ꙟtărişi să mărturisescь pentru lïubovulь tău! Spodobĕşte-mă, Doamne Hrïstoase, şi ꙟpărăţïei tale! Cumь amь răbdatь
65r ēu munči pentru numele tâu, aşѧ | şi Svenţïѧ Ta mâ proslâvĕşte ꙟtru ꙟpârăţïa ta. Adu-ţi amente, Doamne, şi de voničïi če au fostь cu mene ꙟ-chisoare şi ꙟ legâturi penʻtru numele tău, carïi sămtь ş'acmū. Spodobѧşte-i şi prĕčeѧ să mârturisască şi să ïa moarte pentru lïubovulь tâu ca şi mene.»

Şi grâindь svăntulь cătrâ Dumnedzău ačĕstѧ cuvente, ïarâ acolĕ ēra ūnь creştinь ꙟtr' ascunsь, če-lь chema Cleōnicь, carele câōta cătrâ svăntulь şi lâcrâma. Ĭarâ svăntūl dzise câtr' ănsь: «Frate Cleōnice, aştepta-te-voïu; numai če vino». Aşѧ dzise svăntul şi ïarâ ꙟčepū a să ruga lui Dumnedzău şi a dziče: «Doamne Hrïstoase, čela če ꙟtăïu Svenţïѧ Ta ai arâtatь ačasta mâčenïe pre cruče, dĕi luatь moarte penʻtru spâsenïѧ noastră, ca să ne arâţi cale la ꙟpărâţïѧ čerïulūi, prïimĕşte ş'ačastă micâ muꙟcâ če ō rabdь nedejduindь ꙟtru tine şi ѧ sufletulь mïeu ꙟtru ꙟpârăţïѧ ta čĕ netrecută şi-lь ꙟpreună cu sufletele măčeničilorь tăi!»

---

[1] Tip. лакрѣми.

Ačěste cuvente dzise svăn'tulь și ꙟdatâ sâri ꙟ para focului ačelụѧ če ardě, lâudăndь și mârindь pre Dumnedzău. Ĭarâ Dumnedzău, pentru să arate čĭudesâ să sâ proslâvascâ mâčenicūl, tocmi ačesta lūcru: para focului ačelụѧ să fâcū ca ō câmarâ și nūmai cătь ꙟcunğurâ trūpul' svăntului, iarâ nemicâ nū-lь arsâ. Și svăntul', | lâūdăndь și proslâvindь 65v
pre Dumnedzău, děde sūfletūl sâu ꙟ mănule lui Dūmnedzău.

Ĭarâ ğĭupâiněsa ačěѧ de carě amь pomenit mainte c'au deșteptatь svăntūl și ĭ-au spusь de șěrpe, ačěѧ cumpârâ trupulь svăntului cu multâ chel'tuĭalâ și-lь dusâ la moșïѧ sa ꙟ Ēvhaita. Și ꙟ totь anulь fâčѧ praznicь svăn'tului, și-lь avě de ağĭutorĭu ꙟtru toate nevoile, și nū numai ĭa, če și toți bolnavïi diꙟtr' ačela locь. Avě-lь vračь sufletescь nu numai čei děproape, če și de departe și diꙟ toatâ lumѧ. Pentr' ačě, ascultați cu toatâ ōsârdïѧ și ūna diꙟ čĭudesele Sven'țïei Sale č-au fâcutь, pentru ca să luați și platâ de la svăntulь če-lь prâznuimь astădzi.

Děca muri Costantinь ꙟpâratь ačela bunul și svăntulь, stâturâ ꙟpârați 3 fečori a lui, ĭarâ dupâ dănșïi stâtū ꙟpâratь Ĭulïanь Prěstâpnicь. Mainte de če nu ēra ꙟpâratь, ačesta Ĭulïanь la arâtare să fâčѧ că ĭaste creștinь, ĭarâ ꙟtr' ascunsь ēra pâgânь, căči câ să temѧ de unchĭu-său, de Costantinь ꙟpâratь. Ĭarâ děca muri și elь și fečorïi lui și ꙟcâpu la ꙟpărățïe, toate râutâțile căte avě ascunse děčïѧ le ivi. Ꙟtr' alte răūtâți če fâčѧ creștinilorь, găndi ș'ačasta:

Ꙟ sâptâmăna ačasta č-au trecutь, toți creștinïi au postь mare, ĭarâ ēlь vrū să spurče bū|catele Țarigradului cu sin- 66r
ğele če ğĭunghѧ de fâčѧ jărtvâ bodzilorь. Deči chemâ vornicūl četâței și-i dzise: « Ascultâ-mâ, vorniče! Marïi dumnedzăi mĭ-au adusь amen'te ūnь lucru, pentru că creștinïi pre noi nu ne ascultâ niče cu bine, niče cu râu. Če să facemь ō tocmalâ să ne asculte și fârâ voѧ lorь. Dâ ꙟvâțâturâ să nu sâ văndzâ alte bucate ꙟ četate, numai bucate ꙟpârâtești, și ačělѧ

să hïe spurcate cu singe diꙟ jirtva bōdzilorъ. Doarâ ꙟcai așĕ ni să vorъ pleca creștinïi. Și să hïe cu tainâ ačesta lúcru, să nu prindzâ de vĕste.» Așѧ dzise ꙟpâratulъ Dïōclitian, ĭarâ vorniculъ râspuꙟsâ ꙟpâratului: «Pre putĕrѧ marilorъ dumnedzăi, dumnedzăescъ ĭaste ačesta svat‘, ĭarâ nu-i ōmenescъ. Fače-voiu, ꙟpărate, cumъ dziseși.» Și de sărgъ ꙟvâțâ, și fū dzisa ꙟpăratului. Ĭarâ creștinïi nu știѧ, niče pričepѧ svatulъ čelъ râu a spurcatului ꙟpâratъ.

Ĭarâ marele svĕtnicъ Dumnedzău și marele putĕrnicъ nu lâsă ōamenïi sâi să să spurče cu ūnъ svatъ râu și spurcatъ ca ačela, če tremise pre svăntulъ ačesta, marele măčenicъ Ѳeōdōrъ Tironъ, la patrïarhulъ Țarigradului, če-l chema Ēvdoxïe. Deči să dusâ svăntulъ și-i dzise, nu ꙟ somnъ, če la aĭave: «Ēpiscope, să dziči creștinilor să nū cuꙟpere bucate de čĕle ꙟpârâtești, că sămtъ spurcate cu singe diꙟ jărtva 66v bōdzi|lorъ». Patrïarhulъ râspuꙟsâ: «Darâ če vorъ măꙟca ōamenïi, că postescъ și sămtъ flâmăndzi». Svăntulъ dzise: «Să mânăꙟče colivâ». Patrïarhulъ ꙟtrebâ: «Če ĭaste ačĕѧ coliva?», căči câ pânâ atunči nu ēra colivâ, niče sâ pomenïѧ. Ĭarâ svăntulъ dzise: «Hïarbe grău și ꙟparți creștinilorъ să mânăꙟče. Ačasta ĭaste coliva, că ꙟ loculъ nostru, la Ēvhaita, așĕ să chĭamâ grăulъ hïertъ.» Patrïarhulъ dzise: «Darâ čine ēști tū, svăntulъ lui Dumnedzău, č-ai venitъ la unъ pâcâtosъ ca mene? Spune-mi numele tâu!» Râspuꙟsâ svăntul‘: «Ēu sămt‘ Ѳeōdor Tiron, mâčenicul diꙟ Ēvhaita, și m'au tremis Dumnedzău să-ți spuĭu svatulъ necredinčosului lui Iulïanъ. Și pentr' ačĕ să fači cumu-țъ dzicъ.» De sărgъ să sculâ patrïarhulъ de tocâ și strănsâ toți creștinïi și le spusă vidĕnïia če vâdzusă. Și așѧ fâcū de hïarsâ grău și ꙟpărți tuturorъ creștinilorъ ꙟ Țarigrad, și nu mai cuꙟpărâ nime de bucatele ꙟpârătești, pânâ să ꙟpuțirâ de le aruꙟca ꙟ mare. Și fū amâgitъ spūrcatulъ ꙟpăratъ și mai vărtosъ dïavolul‘ ꙟ svatul‘ ačela če făcusă.

Pentr' ačesta lucru și pentru bine č-au fâcūt, prâznuimь astâdzi pamentě Sven'țïei Sale. Če și alte čïudese multe au făcut ačesta svănt': Fečorulь ūnïi sărače l-au scosь diꙟ robïѧ Tūrčilorь. Čine če pïerdě și merğě ꙟ besěreca[1] | Sven'țïei 67r Sale de dormïѧ de sărgь afla hïe ūnde vrě hi. Pre niște slujitori ꙟgrozi să să ferěscâ să nu prade. Pre neste ōameni če ēra dě să ꙟnecarѧ ꙟ mare-i izbâvi. Și alte čïudese mari și minunate au fâcutь, ꙟtru slava tatâlui ș'a fïiului ș'a duhului svăntь, če ĭaste ō dumnedzâire și ō ꙟpârâțïe, pentru a câruі milâ să dobăn'dimь și noi binele de věči. Aminь.

Luna Martь ꙟ doaâdzeči și činči de dzile. 67v
Ꙟvâțăturâ la Blagověștenïa presventei despūitoarei noastre și prěcūratei fečoare Marïei.

Astâdzi tunâ glas de bucurïe ꙟ toate semen'țïile ōamenilorь pre pămăntь și să arâtâ spâsenïѧ ꙟ casele ōamenilorь čelorь pâcătoși și strâluči lumina čelorь ꙟtunecați. Mari și minunate lucruri să arâtarâ astâdzi ꙟ lume și věste noaâ să audzi astâdzi, carě niče dănăoară diꙟ věči nu s'au audzit'. Că Dumnedzău čelь nevâdzut ꙟ zgâu de fečoarâ lâcui și cu trupь diꙟtr' ănsâ să ꙟbrâcâ, și ꙟ lume să arâtă și cu ōamenïi petrecu, | pre carele mulți ꙟpărați și proroči au doritь de 68r demultь să-l' vadzâ și nu l-au vâdzutь.

Pen'tr' ačѧ ačasta dzi de astâdzi ĭaste mai slăvită decătь toate dzilele věcului nostrū, că astădzi câōtâ Dumnedzău diꙟ čerĭu pre pâmăntь de audzi suspinile strâmoșilorь noștri čelora če ēra ꙟ ĭadь și le tremise izbâvitorĭu pre unulь nâscutь fïiulь sâu, carele izbâvi și prěčeѧ și pre noi diꙟ moartѧ

---

[1] Tip. бєсѣрєка свє, repetându-se începutul paginii următoare.

de věči și diꙟ muꙟca čѧ amarâ a ĭadului. Astâdzi să bucurâ lumě toatâ și ꙟngerĭi să veselescь pentru izbâvirѧ noastrâ și ꙟpârâțĭa čěrĭului să gâtědzâ să prĭimascâ sufletele ōamenilorь. Astădzi să ꙟcěpe măntuirѧ noastrâ și taina čěѧ če ĭaste diꙟ věči ascunsă astâdzi să arâtâ, și ꙟpâratulь čerescь tremise solь ꙟnaintě sa pre arhaggelь Gavrĭilь, să spue prěcuratei fečoare Marĭei și să-i dě vѧste de venirě ꙟpăratului. Carele audzi dzisa pârintelui čerescь ūnde-i dzise: «Să te duči, Gavrĭile, ꙟ Nazaretь, ꙟ četatѧ Galileĭului, ūnde ĭaste fečoara Marĭa de petrěče cu Ĭōsifь, și să gâtedzi locь iscusitь și destonicь ꙟpelițârei lui Dumnedzău. Du-te și să nu spementedzi sufletulь ēi, că ĭaste fečoarâ curatâ și nevinovatâ.»

Ačasta děca audzi Gavrĭil', să miră ꙟtru sine de tainâ ca ačasta, ꙟ če chipь va hi și cumь va sluji. Ꙟnsâ, nedejduindь 68v ꙟtru čela | če l-au tremisь, deș'chise ūșѧ nesimțitь și cătrâ fečoarâ dzise: «Bucurâ-te și te veselěște, čěѧ če ēști cu bunь dar dăruitâ[1]! Dumnedzău cu tine! Cū adevârat ēști dăruitâ[2], că nu s'au aflatь ꙟ toatâ lumě altâ fečoarâ asěmenѧ țĭe. Pre tine te alěsâ Dumnedzău și tu te aflași petrěčere curatâ și destonică duhulūi svăntь. Pre tine proročĭi au proročitь și scripturile těu mârturisitь. Cu adevârat' ēști dâruitâ, câ ꙟtru tine să izbăndi nedějdѧ a totь rodulь ōmenescь. Pre tine toate liꙟbile te vorь lâuda și numele tâu ꙟ toate rodurile să va pomeni. Bucurâ-te și te veselěște, čeѧ če ēști mârturĭa proročilorь și mârirě cuvăntului lorь! Țĭe să ꙟchinâ ꙟngerĭi, činstescu-te ōamenĭi, mârescu-te svențĭi. Bucurâ-te și te veselěște, că pre tine au mârturisit proročĭi, pentru tine au proročit, pentru tine s'au luminat diꙟ duhul' svănt'. Avvacum pre tine te vâdzu ca ō mâgurâ cu ūmbra děsâ, că tū ēști ūmbratâ de darurile duhului svănt'. Danĭilь pre tine vâdzu ca ō mâgurâ, diꙟ

[1] Tip. дарꙋнтѫ. [2] Tip. дерꙋнтѫ.

care mâgurâ vru pïïatra čĕ vărtoasâ, ꙟpâratul lumïei, să să nascâ fârâ de sămănțâ bârbâtĕscâ. Pre tine te vâdzu direptulъ Ïacovъ ca ō scarâ, pre care scarâ să pogoră Dumnedzău diꙟ čerïu pre pâmănt' și ōamenïi să sue de pre pâmăntъ ꙟ čerïu. Deči te bucurâ și te veselĕște și dânțuѧște, că de Dumnedzău ēști | alĕsâ și de pârintele čerescъ ēști 69r gâtatâ și de toate semen'țiile ēști lâudatâ. Pen'tr' ačѧ, vrăndъ Dumnedzău să ꙟple svatulъ čelъ de demult', să miluïascâ rōdul' ōmenesc' diꙟ robïa dïavolului, sămtъ tremisъ să-ț' spuïu țïe vĕste bunâ, că va pogoră de va lâcui ꙟtru tine, și čela če-i nâscutъ de la pârintele mainte de vĕči, acmū, mai apoi să va naște diꙟtrū tine cu trupъ ōmenescъ. Ačela carele ïaste ꙟ čerïu Dumnedzău pre pâmăntъ va hi omъ. Și acolo ïaste nâscutъ de la pârintele čerescъ fâră de ꙟm'mă, ïarâ aičѧ să va naște diꙟtru tine fârâ de tatâ. Deči te bucurâ și te veselĕște, čĕѧ če ēști cu bunъ darъ dâruitâ. Dumnedzău cū tine!»

Ïarâ Marïѧ, dĕca audzi de la ꙟngerъ ačĕstѧ cuvente, să mirâ și-ș' adusâ amente de Adam și de Ēvva, cum' ĭ-au ꙟșelat' șĕrpele dĕu câdzut' diꙟ raïu. Și găndïѧ ꙟtru sine če poate să hïe ꙟchinâčïune ca ačasta. Și dzise cătrâ ꙟngerъ: «Vâdzъ chipulъ tâu, carele niče dănăoarâ nu l-amъ mai vâdzutъ, și audzъ cuventele tale, carile niče dănăoarâ nu lĕmъ audzitъ, și nu știu cumu-ț' voïu dziče. Dziče-ț'așъ că ēști ōm', če portulъ și graïulъ nu-țъ ïaste diꙟtr' ačastâ lume. Ꙟn'gerъ ț'aș' dziče că ēști, če te arâți ca ūnъ ōmъ. Și mâ temъ să nu mâ ꙟșeli cumъ aŭ ꙟșelatъ șĕrpele pre Ēvva ꙟ raïu, că-mi spui lucruri mari și minunate, de carile nu mâ pri|čepъ cumъ să poatâ hi. Dziči Dumnedzău să sălăș- 69v luïascâ ꙟ mene. Și cumъ să ꙟcapâ ꙟtr'o fečoarâ, că priꙟsulъ nu-lъ poate ꙟcâpѧ toatâ lumѧ! Și cumъ să nascâ diꙟ mene, că ačela au fâcutъ toatâ lumѧ diꙟ nemicâ! Ꙟn če chipъ sămtъ cuventele tale miru-mâ și mâ čïudescъ!»

Și dzise ēi ꙟngerulь: « Nu te tĕme, Mar̈ie, niče te mira de ꙟchinâčĭunĕ mѧ, căči că multь dar ai dobănditь de la Dumnedzău. Nu te mira cumь va naște Dumnedzău și cum' va lua trupь diꙟ tine. Că čela č-au fâcutь čĭudese de demultь, dĕu izvorătь apâ diꙟ pĭatră sacâ și au sâcatь marѧ, ačela va fače ș'ačasta, că ĭaste Dumnedzău, și căte va, toate le fače. Deči nu te tĕme, Mar̈ie, că mïe mi să cade să mâ temь de tine, că tū ēști mai činstitâ decătь mene. Că tū veri naște fïĭu și numele lui să va chema Ĭsus. Ačesta va hi mare și să va grâi fïĭu lui Dumnedzău și va očina scaunul' pârintelui sâu și ꙟpărâțïѧ lūi sfărșit' nu va avѧ. » Râspunsâ Mar̈ia și dzise lui: « Cumь să nascь fïĭu, că de bârbatь nū știĭū. Multe čĭudese s'au fâcutь de multe ōri, ĭarâ fečoară fârâ de bârbatь să nascâ niče dănăōarâ n'am' audzitь. » Și ĭară dzise ēi ꙟngerulь: « Nū te mira, Mar̈ie, cum' veri naște fïindь fečoarâ. Darâ n'ai audzitь de Isaïa prorocь dzicăndь că o
70r fečoarâ va lua ꙟ zgâu și va naște fïĭu? Ĭarâ | ꙟ če chipь, ēu ꙟcâ nu počь să-ți spuĭu, če numai atăta če-ț' dzicь: să-ț' aduči amente toĭagul' lui Aronь cumь ꙟfrun'dzi fïindь ūscatь și neudatь; lĕspedzile legei vechi cumь să aflarâ scrise fârâ de mănь de ōmь; Sarra, muĭarѧ lui Avraamь, cumь nâscu fïindь starpâ și bâtrănâ; maica ta, Anna, cūm te nâscu pre tine că fū și ĭa starpâ. Nu te mira dĕčasta, că Dumnedzău carele va să să nascâ, ačela va fače și ačasta. Câ pinulь ačela če-l' vâdzū Mousi prorocь ꙟ mâgura Sinaei ardzăn'dь cu pară de focь, cumь nu arsâ, če ēra vѧrde, așѧ și tū veri lua ꙟtrū tine foculь dumnedzăirei și nū te va arde. Duhulь svăntь va pogorâ spre tine și veri ꙟgreca și putĕrѧ Čeluѧ de susь te va ūmbra. Duhulь svăntь čela č-au luminatь proročïi, duhulь svăntь čela če tĕu feritь până acmū fečoarâ, ačela va petrĕče ꙟ zgâulь tâu. arâ de nu mâ credzi, du-te la Ēlisaѳa, vara ta, să vedzi că și ačĕѧ are acmu 6 luni de căndь au ꙟgrecatь fïindь și ĭa starpâ și

bâtrănâ. Atunči să credzi că căte va Dumnedzău, toate le fače, și nemicâ nu ĭaste să nu sâ poatâ lui Dumnedzău. Fĭĭulь lui Dumnedzău dzicь țĭe că veri naște, ĭarâ tū stai și te miri și ꙟtrebi cumь veri naște. Duhulь svănt‘ če dâ darurile, če fače proročĭi, če ꙟvațâ dascalĭi, če ꙟțelepțĕște neꙟțelepțĭi, če luminĕ|dzâ ōrbĭi, če fače căte va, ačela va 70v
săvărși și naștерѧ ta.» Râspunse Fečoara și dzise: «Ĭatâ ēu, șarba lui Dumnedzău, fĭe mĭe dupâ cuvăntulь tău. Gata sămtь ꙟtru voѧ Domnūlui mĭeu. Șarba lui Dumnedzău sămtь. Nu voĭu ēși afarâ diꙟtru dzisa lui, niče voĭu câlca ꙟvâțâtura lui. Fĭe așѧ cumь dziči: să petrĕcâ ꙟtru mene darulь lui. Gata sămtь să nascь[1], câ pen‘tr’ ačѧ amь gâtatь sufletulь mĭeu, pen‘tr’ ačѧ am‘ feritь fečorĭѧ mѧ. Să-m‘ fĭe mĭe dupâ cuvăntulь tău.» Și ačĕstѧ cuvente dĕca le grâi prĕcurata Fečoarâ, ačĭĭși ꙟdatâ să dusâ de la dănsâ ꙟngerulь.

Ačesta praznicь prâznuimь noi astâdzi, ĭubițĭi mĭei creștini. De ačesta să mirâ ꙟngerĭi și să veselescь direpțĭi și-lь činstescь svențĭi. Ačesta ĭaste ꙟčepâtura spâsenĭei ōamenilor‘. Că pentr’ ačĕ să pogorâ Dumnedzău diꙟ čerĭu, ca să sue pre Adamь și cu nusь totь rodulь lui de ūnde au câdzutь. Pentr’ ačĕ să arâtâ smerit‘, ca sâ ꙟnalțe pre ōmь. Arâtâ-se fârâ de čin‘ste, ca sâ-l‘ činstĕscâ. Arâtâ-se fârâ de mărĭe, ca să-l‘ mârĕscâ. Arâtâ-se săracь, să-l‘ ꙟbogâțascâ. Ꙟcâpu ꙟ zgâu de muĭare fečoarâ, ca să-lь izbâvascâ diꙟ zgâulь ĭadului. Fu pruncь, ca sâ ꙟnoĭascâ pre Adamь. Ꙟ mănь de muĭare fu ținutь, ca să-l‘ scoațâ diꙟ mănule dĭĭavolului. Ačĕstѧ toate pentru spă|senĭѧ ōamenilor le fâcu Dumnedzău. 71r
Pentr’ ačѧ și noi să nu him‘ nemulțâmitori. Să nu spurcâm‘ sventele dzile cu bețĭi, cu curvĭi, cu cuvente spurcate, cu fâțârĭi, cu apucâri și cū altele ca ačĕstѧ, de căte să bucurâ dĭĭavolulь căndь le fačemь; če cu mulțâmire, cu rugâ, cu paza sventei besĕreči să prâznuim‘, cu milostenĭe câtrâ mișei,

[1] Tip. наскь.

cu prïință cătră hïeče creștinь, cu lïubovь nu numai cătrâ
prïïatini, če și cătrâ čeѧ če nu ne ïubâscь, cu pocâință de
pâcate, cu ispovědanïe, cu ōmilință, cu inimâ ꙟfrăm'tâ.
Atunče Dumnedzău cu milâ va câōta pre noi și pâcatele
noastre va erta. Și prěčinstita a lui maicâ ne va ꙟdirepta
pre noi cătrâ ꙟpârâțïѧ čѧ de věči a fiïului său ș'a Dumne-
dzăului nostru, acolo unde ꙟpârâțěște ꙟtr'o putěre și ꙟtr'o
dumnedzâire cu părintele și cu duhulь svăntь, acmu și
pururѧ și ꙟtru věči netrecuți și nesvărșiți. Aminь.

71ᵛ Mâčenïѧ svăntului și marelui măčenicь Gheōrghïe și munčile căte au răbdat' pentru lïubovul' și numele lui Ïsus Hristos.

Dïōclitïan', ꙟpâratulь Rămului, avě ōsrъdïe mare ꙟ če
chipь va face să ꙟmulțască slujba și credința ïdolěscâ, ca să
sâ ꙟchine și să slujască ōamenïi ïdolilorь, ïară credința Dom-
nului nostru lui Ïsus Hristos de totь să ō pïardzâ și să ō
striče. Pentr' ačѧ, căte tem'nițe și căte ꙟchisori ēra, toate ēra
pline de creștini. Pre unïi ōmorăѧ, pre alțïi munčïa, pre
alțïi apuca cu bine pentru să sâ ꙟtoarcă, și ꙟ toate dzilele
ēra morți și vârsâri de singe. Pentr' ačѧѧ scrise și la domnïi
72ʳ če ēra la Anatolïa să vïe să sfâtuѧscâ děčasta, și ꙟ pu|ținâ
vrěme să strănsârâ toți. Și děca ședzurâ la svatь, dzise
cătr' ănșïi ꙟpăratul': «Niče ūnь lucru pre lume mai de činste
nu ïaste decătь ꙟchinâčïunѧ ïdolilorь, ca să să ꙟchine ōame-
nïi dumnedzăilorь ēlinești; și čine nū să va ꙟchina să ïa
munči mari. Děči, de-mi simteți prïatinïi mïei, de ačesta
lucru să vă hïe grije și de ačasta să nevoiți toți, ca să pïae
creștinïi de pre fața pâmăntului și să să ꙟmulțască ēllinïi și
činstѧ dumnedzăilorь noștri.» Atunče râspuꙟsârâ toți

domnïi Anatolïei și dziserâ: « Aminъ! Să hïe dupâ cuvăntulъ tâu, ѫpărate! »

Ѫtr' acěѧ vrěme ēra și marele măčenicъ Gheōrghïe, de doâdzeči de ai, de rudâ mare și bogatъ și creștinъ cu credința. Și děca râmasâ săracъ de pârinți, luâ avuțïe multă și sâ duse la ѫpâratulъ Dïōclitïanъ, čercăndъ činste și boerïe mai mare. Și atunče căndъ să adunarâ domnïi de la Anatolïѧ, fū și ēlъ ūnulъ dintr' ănșïi, căči că-i ēra și lūi moșïѧ diѫ Capadochïa Anatolïei. Și děca vâdzu că ĭaste voѧ domnilorъ de la Anatoli să ĭasă dzisâ de la ѫpâratulъ asupra creștinilorъ, găndi să mârturisascâ numele lui Hristos și să ѫdrъzněscâ să spue că ĭaste creștinъ. Și de srъgъ abâtū de văndū če avu și děde săračilorъ, și robïi če avѧ slobodzi, și če-i | părū că ĭaste 72v
bine, cumъ mai de srъgъ fâcu. Și căndъ să adunarâ al treile răndъ domnïi Anatolïei, să scrïe cârți cu râutate[1] asupra creștinilor, atunče marele măčenicъ Gheōrghïe stătu ѫ mijloculъ svatului și dzise: « Pânâ căndъ, ō, ѫpărate și voi boĭari, veț' fače războĭu[2] asupra creștinilor? Voaâ să cade să fačeți pače ѫ toatâ lumѧ, dară acmu pentru če ĭubiți războĭulъ și vrajba și veți să vrъsați singe svăntъ și direptъ și să nevoiți creștinïi să crědzâ ѫ ïdoli? Ō, ōameni amâĝiți! Nu sămtъ idolïi dumnedzăi! Nu vă prilăstireți, niče vă ōrbiți sufletěște și trupěște! Hristos ĭaste săѫgurъ Dumnedzău, ačela ĭaste săѫgurъ domnъ, de la ačela s'au făcutъ toate. Ѫvățați-vă și voi a crěde și pârâsiți a pedepsirѧ credinčoșïi. »

Ačěstѧ cuvente děca grăi svăntulъ, toți domnïi căōta pre ѫpâratulъ, să vadzâ če va râspunde. Ĭarâ ѫpăratulъ, de mănïe multâ, nu putu să râspundzâ, numai cătъ fěče sâmnъ světnicului sâu lui Magnentïe, să facâ răspunsъ. Iarâ Magnentïe chemâ aproape svăntulъ și multe grâi de bine și de činste mare că i să va da de la ѫpăratulъ, de să va ѫchina

[1] Tip. крꙋѫꙋтате. [2] Tip. ръзбъю.

bodzilorь; ĭarâ de nu va vrѧ, munči și pedĕpse mari și amarâ
moarte va lua. Cătrâ ačѧѧ ꙟcă și ꙟpâratul' multь grâi cătrâ
73r svănt', și cu bine și | cu râu, și nemicâ nu folosi. Če, dĕca
vâdzū că nu-i bagâ cuventele niče ꙟtr'o samâ, negri de
mânïe și dzise slujitorilorь să ĭa pre svăn'tulь ꙟ sulițe și
să-lь arunče ꙟ temnițâ. Și dĕca-lь bâgarâ ꙟ temnițâ, ꙟtin-
sârâ-l prinsь la pămăntь și pičoarele-i bâturâ ꙟ grosь, ĭarâ
dĕsupra pre pïeptulь lui pusâră ō pĭatrâ mare și grĕ. Și
așĕ râmasâ svăntulь până a doa dzi.
Cănd' fū a doa dzi, ꙟvăță ꙟpăratulь de-l scoasârâ din
temnițâ. Și de srъgь dzise ꙟpăratulь de adusârâ o rōatâ
mare. Și ēra ꙟpreğurulь ēi bâtute cuțite ascuțite, și priꙟsa
legarâ svăntulь. Ĭarâ ačѧ roatâ ēra ꙟtre doi stălpi susь, și
dedesuptulь ēi ēra scănduri ꙟcheĭate, și ꙟtr' ačĕlѧ scănduri
ēra bâtute piroane de hïerь lūngi, ūnele dirĕpte, altele strămbe
ca nește ūndițe, ĭarâ altele ca nește coase. Și cănd' ꙟvrъtïѧ
roata, să apropïѧ de scăndurile ačĕlѧ če ēra cu ačĕle piroane,
și așѧ să tâĭa trupulь svăntului ꙟ miči fârăme. Ĭarâ svăn'tulь,
diꙟtăĭu cu glasь mare, dup'ačѧѧ cătinelь, mulțămïѧ lui
Dumnedzău. Și atunčeșь de nâprasnâ să arâtâ ūnь nuârь
mare, și tunuri și fulğere mari să fâcurâ, și să audzi glasь
diꙟ čerĭu dzicându: « Nu te tĕme, Gheōrghïe, că eu sămtь
cu tine! » Și dūpâ ačelь glasь fū seninь și ꙟtre ōchïi tūtūrorь
73v veni | ꙟnğerulь lui Dumnedzău și-lь dezlegâ. Și fū sănâ-
tosь de toate ranele. Ĭarâ doi ōameni, Anatolïe și Protoleōnь,
diꙟtr' ačei domni če ēra acolĕ credzurâ ꙟ Hristos și strigarâ
cu glasь mare: « Ūnulь ĭaste Dumnedzău adevăratь, ꙟtru
carele credь creștinïi! » Și de sărgь ꙟvățâ ꙟpâratulь, fără de
niče ō ꙟtrebare, de le tăĭarâ capetele.
Scrъbitь și mănïōsь fïindь ꙟpâratulь și neavăndь če fače,
dzise să ducâ pre svăntulь să-l bağe ꙟtr'o varnițâ și să-l'
lase acolo pănâ nu-i vorь rămănѧ niče ōasele. Ĭarâ svăntulь,
ducăndu-lь, cu glasь mare să ruga așѧ: « Ağutorulь čelorь

scrъbiți și nedějdѧ čelorь fârâ de nedějde, Doamne Dumnedzăulь mïeu, ascultâ pre șerbūlь tâu și caōtâ spre mine și mă miluѧște și mă scoate diѫ vicleșugurile če m'au ѫpresuratь, și-m' dâ putěrę pănă la svrъșitulь vïeței měle: să-m țïïu credința če amь ѫtru numele tâu čelь svăntь, ca să nu dzicâ vrăjmașïi mïei: « Ūnde-i Dumnedzăulь tâu? ». Aratâ putěrѧ ta și proslâvěște numele tâu și tremite ѫnğerulь, socotitorïulь mïeū, să mâ izbâvascâ cumь ai izbâvitь pre čei trei ōtroči diѫ cuptorïulь čelь de focь, că tū ēști proslăvitь ѫ věči. Aminь! » Și děca sosi, făcu-șь cruče și sări ѫsuși ѫ varniță. Ĭarâ děca trecurâ trei dzile, | dzise ѫpăratulь să sâ 74r ducâ slujitorïi să vadză, și aflarâ pre svăntulь cu totulь sănâtosь și věselь, mulțămindь lui Dumnedzâu.

Și děca știū ѫpăratūlь, dzise că ačěstѧ lucruri să facь cu farmăčile și cu meșterșugurile svăntului și de srъgь ѫvâță să aducâ nește papuči de hïerь če avě diѫlontru cue ascuțite și děčïѧ să-i bağe ѫ focь, să-i facâ roșïi și să ѫcalțe pre svăntulь. Și așѧ, bâtăndū-l și ѫpeѫgăndu-lь, să-l ducâ ѫ temnițâ. Ĭarâ svăntulь mărgăndь grâiѧ ѫsuș' ѫtru sine: « Alěrgâ, Gheōrghïe, alěrgâ, ca să ağunği če pohtești ». Děčïi și pre Dumnedzău chema și dzičѧ: « Caōtâ diѫ čerïu, Doamne, și vedzi truda mѧ și ascultâ suspinile șerbului tâu čelui pedepsit, că să ѫmulțirâ vrâjmașïi mïei și mâ urără pentru svănt' numele tâu. Če ѫsuți mă tâmăduïaște, Doamne, că sâ spâmăntarâ ōasele mѧle, și-m' dâ răbdare pănâ la svărșitul vïeței mѧle, ca să nu dzicâ vrâjmașïi mïei că m'au ѫghițitь. » Așѧ să rugâ svăntulь până če-lь bâgarâ ѫ temniță.

Ĭarâ căndь fū a doa dzi, ședzu ѫpâratulь cu toți boïarïi sâi ѫtr'uѫ cămpь mare și largь, și dzise să aducâ pre svăntulь diѫ temniță. Și cătu-lь vâdzū că vine direptь pre talpe și sănâtosь, să mirâ și dzise: « Lasâ, Gheōrghïe, meșterșugurile tale și farmâčile tale și vino de te ѫchină | dumnedzăilorь, că veri lua alte munči mai mari și mai apoi-ț' veri 74v

pĭarde și vĭĭața ». Svăntulъ râspuꙟse: « Ō, nebunъ și fârâ de mente če ēștí, ꙟpărate, că čĭudesele și minunile Dumnedzăului mĭeu le fači că sămtъ meșterșuguri și farmâči! » Ĭarâ dĕca audziꙟpăratūl ačesta cuvănt', foarte să mănĭe și de nâprasnâ, cu glas groznic, dzise să batâ svăntul preste gurâ, dzicăndъ: « Ꙟvațâ-te a činsti pre ꙟpâratul, ĭarâ nu a-l' ōcârâ ». Și dupâ ačѧѧ ĭarâ dzise să-l tindzâ pre pământъ și cu vine de boū să-l batâ fârâ de niče ō milâ. Și așѧ fu rănitъ svăntulъ și pre pănteče și pre spate, pânâ să lipi trupulъ lui cu singĕle de pâmăntъ. Ĭarâ svăntulъ râbdăndъ toate și mulțâmindъ lui Dumnedzău, strâluči fața lui ca soarele, atăta cătъ și ꙟpăratulъ Dĭōclitĭĭanъ să mirâ și dzise că nu rabdâ svăntulъ pen'tru bârbâțĭe, če pentru farmâči. Ĭarâ Magnentĭe dzise cătrâ ꙟpăratulъ să chĕme ūnъ fărmăcătorĭu să biruĭascâ pre svăntъ cu farmâčile.

Și căndъ fū a doa dzi, ședzu ĭarâșъ ꙟpâratulъ ꙟ cămpulъ če ședzusâ și ꙟ čĕѧlaltâ dzi, și chemâ pre un fârmăcătorĭu če-l' chema Aѳanasĭe. Și vini țĭindъ ꙟ măndoaâ mănule potire cu ōtravâ și dzise cătrâ ꙟpâratul: « De veri vrѧ, ꙟpărate, să facъ pre Gheōrghĭe să-ș' pĭardză mentѧ și să să
75r plĕče voei tale, ēlъ | să bѧ diꙟ ōtrava če țĭĭu ꙟ măna čѧ stăꙟgâ; ĭarâ de veri vrѧ să moarâ numai cătъ, ēlъ să bѧ diꙟ ōtrava če țĭĭu ꙟ măna čѧ dirĕptâ ». Și ꙟvâțâ ꙟpăratulъ de adusără de srъgъ pre svăntulъ Gheōrghĭe. Și dĕca-lъ adusârâ, dzise lūi ꙟpâratulъ: « Acmū vorъ să sâ striče și să pĭae meșterșugurile tale, Gheōrghĭe! » și dzise să bѧ diꙟ ōtrava če țină fărmâcătorĭulъ ꙟ stăꙟga. Ĭarâ svăntulъ, fârâ de niče ō ꙟdoire, luâ potirĭulъ și dzise: « Domnulъ mĭeu, Ĭsuse Hristoase, čela če ai dzisъ că macarъ și ōtravâ s'arâ bѧ șerbii tăi, ꙟcâ nu le va străca nemicâ, Svenția Ta, minunĕdzâ putĕrѧ ta spre mine, șerbulъ tâu! » Și de srъgъ bâū ōtrava ačĕѧ și nemicâ râu nu-i fū. Ĭarâ ꙟpâratulъ dzise lūi Aѳanasĭe fârmăcătorĭului să-i dѧ și ōtrava čѧ de moarte să ō

bѧ. Luâ svăntulъ și ačěѧ de ō bâū și nemicâ râu nu-i fū. Și děca vâdzurâ ačѧ čïudѧsâ, toți să mirarâ, și mai vărtosъ fârmâcătorïulъ Aѳanasïe, știin'dъ če putěre are ōtrava ačěѧ.

Ïarâ dupâ câtva časъ, dzise ꙟpăratulъ cătră svăntъ: «Gheōrghïe, pânâ căndъ ne veri scoate diꙟ mente cu meșterșugurile tale și pânâ căndъ veri ascunde de noi, de nu ne spui cumъ călcași atitѧ mūnči și niče acmū de ō trabâ nemicâ nu-țъ fū? Spune-ne: ꙟ če chipъ fači ačěstѧ?» Atun'če râspunse svăntulъ Gheōrghïe: «Să nu-ț' pare, ꙟpă|rate, că m'amъ feritъ 75v ēu cu meșterșuguri ōmenești, če cu darulъ și cu putěrѧ Dumnedzăului mïeu čela č-au dzisъ că «čine va crěde ꙟtru mene, lucrurile čělѧ če facъ ēu și ačela va fače». Dïōclitïanъ dzise: «Care lucruri dzičeți că sămt' a Dumnedzăului vostrū lui Hristos?» Svăntulъ răspunse: «Tâmâduirѧ bōlnavilorъ, veděrѧ ōrbilor, ꙟvïerѧ morților și altele ca ačěstѧ». Răspunse fărmâcătorïulъ Aѳanasïe cătrâ ꙟpăratulъ și dzise: «Miru-mâ, ꙟpărate, cumu-șъ răde ačesta de ꙟpărățïѧ ta, căči că noi pururѧ mari și minunate lucruri vedem' făcăn'-du-se de la dumnedzăii noștri, ïarâ de ꙟvïerѧ morților pânâ acmu ꙟcâ n'amъ audzitъ. Deči, de va hi să poatâ fače ēlъ ș'ačasta, să ꙟvïe morți, putemъ cunoaște că a mare dumnedzău să ꙟchinâ ačesta.»

Ïarâ denaintѧ scaunului ꙟpâratului, ca la čindzeči de stănjini de departe, ēra ō groapâ a unui ōmъ mortъ ēllinъ. Pre ačela dzičѧ fârmăcătorïulъ Aѳanasïe să-l' ꙟvïe Gheōrghïe. Ïarâ dupâ cuvăntulъ lui Aѳanasïe ș'a lui Magnentïe, če dzičě svăntului să arate putěrѧ Dumnedzăului său, răspunsâ svăntulъ: «Ğupăine Magnentïe, Dumnedzăulъ mïeu carele au fâcutъ toate cu cuvăntulъ său, ačela poate să facâ ș'ačasta, če voi simteți prilăstiți și n'aveți ōchi să vedeți și să pričѧpeți. Ꙟnsâ pentrū nârodūlъ čestorъ ōameni | če staū aičѧ, 76r fače-voïu ș'ačasta. Și děca ō voïu fače, să nū dzičeți ïarâșъ că amъ fâcūtъ cū farmâči, če cū putěrѧ Dumnedzăului mïeu.»

Ačasta dzise svăntulь și de srъg puse ğenuꙟchele la pâmăntь și cu lacrămi să rugâ lui Dumnedzău ꙟ tainâ. Dup' ačѧѧ să sculâ și ĭarâșь cu glasь mare să ruga dzicănd': «Doamne, čela če ţïi toate și toate le poţi, carele nu lași ꙟ rușine pre čeѧ če nedejdūesc' ꙟtru tine, Doamne Ĭsuse Hristoase, ascultă-mâ ꙟtr' ačesta časь, cumь ai ascultatь pre apostolïi tăi la toată ruga lorь. Ascultă-mâ și aratâ ačestui rodь viclĕnь sămnulь dinь čerь și ꙟvïe mortulь če ĭaste ꙟtr' ačastâ groapâ, pentru ca să sâ rușinĕdze și să sâ stidĕscâ toţi vrăjmașïi tăi, și să sâ proslăvascâ numele tâu čelь svăntь și să cunoascâ că tu ēști săngurь Dumnedzău adevărat și mare preste totь pămăntulь, că a ta ĭaste mârïѧ ꙟtru vĕči. Aminь!» Și dĕca dzise «aminь», fu ūnь tunь mare, cătь să spârïĭară toţi, și de nâprasnâ să destupâ groapa și ꙟvise mortulь. Ĭară ōamenïi[1] ꙟčepurâ a striga cu glasь mare: «Mare ĭaste Dumnedzăulь lui Gheōrghïe!» și să fâcu ō glъcavâ mare. Ĭarâ fârmăcătorĭulь Aѳanasïe cursâ și cădzu la pičoarele svăntului, dzicăndь: «Adevăratь ĭaste Dumnedzăul' tâu, Gheōrghïe! Ĭar-
76v tâ-mâ | de če amь greșitь ţïe!»

Atunče ꙟpâratulь ꙟvâţâ să ꙟblăndzascâ nârodulь și să tae capulь lui Aѳanasïe, ĭarâ pre svăntulь să-lь ducâ ꙟ temniţâ, dzicăndь că simtь amăndoi nește fărmăcâtori. Și acolo ꙟ temniţâ mulţi merğѧ de da bani temničĕrilorь și ꙟtra ꙟ lontru la svăntulь. Deči unïi să tâmâduѧ de boale, pre alţïi ꙟvăţa să crĕdzâ ꙟ Hristos. Ūnulь diꙟtr' ačeѧ, če-l' chema Glicherïe, arăndь cu plugulь ꙟ ţarinâ, ꙟi muri lui ūn' bou. Și, neavăndь če face, ca un' sâracь če ēra, curse ꙟ temniţâ ūnde ēra svăntulь și cu lacrămi dzise: «Hïe-ţ' milâ de ūn' sâracь ca mine, svăntulь lui Dumnedzău, și ꙟvïe pre boul' mïeu!» Ĭarâ svăntulь răsâ puţinelь și dzise: «Du-te, că-ţ' veri afla boulь vïu!» Ĭarâ ēlь, dĕca să dusă, află-ș boul' vïu cumu-i dzise svăntulь. Și nemicâ nu pesti, če ꙟdată alergâ ĭarășь la

[1] Tip. ѡамєнїи.

svăntulь[1], dzicăndь: « Adevărat' și mare ĭaste Dumnedzăulь
creștinescь! » Ĭarâ nește slujitori prinsârâ-lь și-lь dusârâ la
ꙟpâratulь Dïōclitïïan, ĭarâ ēlь niče-lь mai ꙟtrebâ, niče-lь
mai ğudecâ, če numai če dzise să-lь scoaţâ afarâ diꙟ četate
și să-i tae capulь.

Atunči ūnïi diꙟ boĭarïi curţïei părărâ pre svăntulь că pri-
lăstěște ōamenïi de cred' ꙟ Hristos și svâtuirâ pre ꙟpâra-
tulь Dïōclitïanь, căndь va hi a doa dzi, să tae capul' | svăn- 77r
tului. Ĭarâ preste ačѧ noapte rūgăndu-se svăntulь, adormi pu-
ţinelь și vâdzu ꙟ vis pre Hristos ūnde-l' sârutâ șï-i pusâ și ō
cunună ꙟ capь, șï-i dzise: « Nu te těme, Gheōrghïe, če cu-
tědzâ, câ de acmu ꙟnainte těi spodobit să ꙟpârăţești cu mine.
Și nu veri zăbâvi, če curundь veri vini la mine de veri lua
binele če ţï-i gâtatь. » Și děca se deșteptâ, chemâ ō slugâ a sa
la sine șï-i dzise: « Nu te scrъbi, fiĭul' mïeu, če te bucură, că
Hristos acmu mă va lua. Și děca voĭu muri, să ĭai trupulь
mïeu să-l duči la moșïѧ maičei mѧle ꙟ Palestina, ĭarâ tu să-ţi
ţïi credinţa če ai ꙟtru Hristos. » Așě-i dzise svăntulь și-lь
sărutâ.

Ĭarâ căndь fu a doa dzi, ꙟpâratulь Dïōclitïanь ședzu la
ğïudeţь lăngâ capiștě lui Apolonь și ꙟvâţâ de adusârâ și pre
svăntulь și cu multe cuvinte bune și dulči apucâ pre svăntь.
Ĭarâ svăntul' râspuꙟsâ: « Vrutu-ţi-s'au cădѧ, ꙟpârate, ačestь
lïubovь če arâţi acmu să-l' hïi arâtatь mai de multь, să nu
mâ hïi munčit' cu atătѧ munči ». De ačesta cuvăntь pâru-i
bine ꙟpâratului și dzise cătrâ svăntь: « De veri vrě, Gheōrghïe,
să mâ aibi tatâ, dăruѧște-mâ cu ačestь darь și nu te mănïa
pre mine să-ţi dau bogâţïe, aurь și arğintь, pentr' ačěstѧ pen-
tru toate ». Svăntulь dzise: « De veri vrě, ꙟpârate, blemь ꙟ
beserecâ să-ţ' vâdzь dumnedzăii | tâi ». Și de bucurïe dzise 77v
ꙟpâratulь: « Să ꙟntre toţi ōamenïi și toţi boѧrïi ꙟ beserecă! »

---

[1] Tip. свѣтѹлъ.

Ĭarâ dĕca ꙟtrarâ toți, aștepta să vadzâ če va fače svăntulь. Și-șь râdicâ svăntulь măna čĕ dirĕptâ cătrâ bodzulь Apolonь și dzise: «Vrĕ-veri tu, bodzь fără sufletь, să ĭai ꙟchinâčĭune de la mine?» și cu cuvăntulь fĕče-șь și cruče. Ĭarâ demonĭi če lăcuѧ ꙟ bodzь cu mare glasь dziserâ: «Nu sămtь ēu Dumnedzău, niče altulь čineva de noi, če ačela če mârturisești tŭ ĭaste Dumnedzău adevâratь. Ĭarâ noi amь fostь ꙟngeri și pentru măndrïѧ noastrâ nĕmь fâcutь dïavoli și prilăstim' ōamenĭi să sâ ꙟchine noaâ.» Svăntulь dzise: «Dărâ pentru če stați aičѧ acmu, ūnde sămt' și ēu, șerbulь lui Dumnedzău čelui adevâratь?» Și de nâprasnâ să audzi sunetь și țipâtь și plăngetь de la bodzïi capiștei și toți ēi cădzurâ de să svârămarâ miči bucâți.

Atunče să audzi și pănâ la cūrtĕ ꙟpâratūlui, și ꙟpârătĕsa lui Dïōclitïanь nu mai putu ținѧ credința ꙟtr' ascunsь, če ꙟdatâ cursâ de câdzu la pičoarele svăntului de-i mulțâmïѧ și pre ꙟpâratul' blăstâma și pre bodzïi lui. Și ꙟdatâ ꙟvâțâ ꙟpâratul' să tae capulь svăntului depreunâ și a ꙟpârâtĕsei Alexandrei. Și luarâ slujitorïi pre svăntulь și pre ꙟpârâtĕsa
78r și-i scoasără | afarâ diꙟ četate. Ĭarâ ꙟpârâtĕsa mărgănd' să ruga și lâuda pre Dumnedzău. Și căndь fū la mijlocь de cale, ūsteni și čerșū să șadză, și ședzăndь pre ō piïatrâ dĕde-șь sufletulь ꙟ măna lui Dumnedzău. Ĭarâ svăntulь Gheōrghïe, dĕca ağunsâ loculь čelь de pïerdzare, râdicâ-șь mănule ꙟ susь și să rugâ așĕ: «Lâudatь ēști, Doamne Dumnedzăulь mïeu, că nu mâ dedeși să mă vinĕdze čeѧ če mă čerca, niče să bucurarâ de mine vrâjmașïi mïei, če mâ scoseși ca pre ō pasâre diꙟ lațulь vânătorĭului. Ș'acmū[1] mâ ascultâ, despuitoare svente, și-mi ağutâ ꙟtr' ačestь časь de mai apoi și-mi izbâvĕște sufletulь mïeu de vicleșugulь dïavolului și a slujitorilorь lui. Și nū pomeni râutâțile če mĭau fâcutь mïe

[1] Tip. шл акмоу.

vrăjmașїi mїei, če-i ĭartâ și le dâ pače și sănătate șї-i ꙟdireptĕdzâ cătră voĭa ta. Prїimĕște, Doamne, și sufletulъ mїeu [1] și-lъ ōdihnĕște cu sufletele svenților tâi. Și čeѧ če vorъ chema numele mїeu ꙟtr' ağutorĭu, dă-le lorъ čĕrerѧ lorъ, că tu ēști lâudatъ și proslăvit ꙟ vĕči. Aminъ! »

Așѧ să rugâ svăntulъ și cu bucurїe plecâ-șъ grumadzїi, și slujitorїi tâĭarâ capulъ lui. Deči așѧ svăntulъ sufletulъ lui mĕrse ꙟ măna lui Dumnedzău, ĭarâ trupulъ lui luâ-lъ sluga lui, cumu-i dzisĕse svăntulъ, și-lъ dusâ ꙟ Palestina. Și acolo multe čĭudese făčѧ, | și nu numai acolo, če și ꙟn toate locu- 78v
rile, čine-lъ va chema cu credințâ, săvai ꙟ cale, săvai ꙟ casâ, săvai hїe ꙟ če primejde, ağutorĭu gata să aflâ tuturorъ.

Pentr' ačĕѧ și noi, ĭubiți creștini, če nĕmъ spodobitъ dĕmъ ağunsъ ačastâ svăntâ și činstitâ dzi, să praznuimъ ꙟtru bucurїѧ svăntului. Mișeїi și nemĕrničїi să-i socotimъ, pre čei diꙟ-chisoare să-i milūimъ, pre čei bolnavi să-i čerčetâmъ, besĕreca să păzimъ. Și nu lumĕște, če dumnedzăѧște și sufletĕște să prâznuim'; nū cu bețїi și cu lâcomїi, nu cu cuvinte deșĕrte și cu ğocuri și cu căntече lumești. Că ačĕstѧ toate lucrure drâčești sămtъ și ačela če le va fače parte cu Hristos nu va avѧ. Mulți au petrecutъ ca ačasta dzi de astâdzi cu bețїi și cu cheltuĭale rĕle, ĭarâ acmū sămt' țârânâ ꙟ pămăntъ. Numai feriče de čela če va fače bine pentru sufletulъ sâu! Pentr' ačasta și noi să nevoimъ ca să ne hїe de folosъ și de ağĭutorĭu ruga svăntului de astâdzi, ꙟtru slavâ și ꙟtru činste Domnului și Dumnedzăului nostru, a cărуѧ ĭaste činstѧ și ꙟchinâčĭunĕ, ꙟtru vĕči netrecuți și nesvărșiți. Aminъ.

---

[1] Tip. мїѹ.

79r Mâčenĭѧ svăntului și slâvitului marelui măčenicь Ĭōanь Новыи de la Sočavâ, če să prâznuѧște ǧoi dupâ Rusalĭi.

Mulți au vĭețuitь pre lume vĭѧțâ bunâ și cumь ĭubĕște Dumnedzău, dupâ chipulь ꙟvâțăturei č-au ꙟvățatь Domnulь Hristos ꙟ svănta ēυanghelĭe și svințĭi lui apostoli. Diꙟtr' ačeѧ ĭaste ꙟtăĭu și ačesta svăntь de astâdzi, marele Ĭōannь, săvai și cu multâ vrĕme mai apoi s'au arâtatь. Că despuitorĭulь nostru, Dumnedzău, nu numai măčeničĭi diꙟ vrĕme de demultь če ĭ-au ꙟcununatь, če și acmu ꙟ vrĕmѧ de apoi deșchide ūșѧ măčenĭei čelora če vorь și cu ačĕѧșь činste-i činstĕște șĭ-i dâruĭaște. Pentr' ačѧѧ să cade noaâ să știmь
79v de unde ĭaste | naștereѧ svăntului ačestuѧ če să prăznuĭaște astădzi și če lucruri au fâcutь și cum' au pâțit pentru numele lui Hristos.

Spre râsărit', ūnde să chĭamâ Anatōlĭa, ĭaste ō četate mare și vestitâ, la carĕ toate corabĭile de pre mare nâzuēscь, pentru bișugulь și pentru avuțĭѧ če ĭaste ꙟntr' ănsa, če să chĭamâ Trapezōnta. Dintr' ačĕѧ četate ēra și svăntul' Ĭōanь. Și pentru că ēra četatѧ lăngâ mare și četâțѧnĭi cu corabĭile pre mare ꙟbla de neguțâtorĭѧ, pentr' ačѧѧ și Ĭōanь mult' negoț' luâ și pre mare călâtorĭĭa. Ĭarâ vrăjmașulь, dĭĭavolulь, carele nu ĭubĕște binele creștinescь, nu putѧ râbda faptele čĕle bune če fâčѧ svăntulь, câč' că-l' vedѧ adĕse postind' și rugăndu-se lui Dumnedzău, și cătrâ toți blăndь și milcuitorĭu, fâcăndь milostenĭe și miluindь pre toți čeĭa če ēra lipsiți ꙟ corabĭe. Pururѧ ēra cu ōchĭi plini de lacrâmi și cu măna ꙟtinsâ cătrâ čeѧ če pâțĭѧ rău, de-i măꙟgăѧ. Și găndĭѧ ꙟsuși ꙟtru sine de dzičѧ: « Cumь veri milui, așѧ veri hi miluitь, și cumь veri măꙟgăĭa, așѧ veri hi măngăĭatь[1] ».

---

[1] Tip. мъгъıать.

Pentr' ačѧѧ nu putū râbda dïavolūl, če râdicâ asupra Svenţïei Sale cu mănïe vrajbă pre mai-marele corabïi, če ēra de ēresa lătinēscă, ōmъ rău foarte şi nemilostivъ. Şi multâ vrēme vrajba ꙟtr' ănsъ aprindzăndu-se [1], dēca so|sirâ ꙟ četatѧ 80r
če să chema Cetatĕ Albâ, la Marѧ Nĕgrâ, ꙟ marğine de cătrâ ţara Mōldovei, să dusâ frăncul' ačela če avѧ mănïe pre svănt' şi-lъ pără cătrâ mai-marele četâţei, carele ēra turcъ, ïubitorïu foarte şi socotitorïu credinţei turčeşti. Şi ꙟtr' ačesta chip' pără pre svăntulъ, dzicăndъ: « Ĭaste ūnъ ōmъ če au venitъ cu mine aičѧ, de va să să lĕpede de credinţa creştinĕscâ şi să să ꙟstreinĕdze de mōşïѧ sa, şi va să ïa lĕğѧ turčascâ, să hïe četaş' semenţïei voastre. Pentr' ačesta lucru de multe ōri şi cu ğurâmăntъ mare s'au ğurat' cătrâ mine, vïindъ pre mare ꙟ corabïe cu mine. Pentr' ačĕѧ nu zăbâvi, če de sărgъ să fači ꙟtrebare cu dănsulъ, ca să-l' pleči ꙟ lĕğѧ voastră, că multâ činste veri avĕ de la ꙟpâratulъ pentru dănsъ, căči că ïaste ōmъ slovesnicъ vestitъ şi nemicâ nu ïaste mai micъ sau mai de ğos decătъ čeïa če săntъ mai mari şi mai denainte ꙟ četatĕ Trapezōntului. »

Ačĕstѧ dĕca audzi ačelъ necuratъ şi păgăn' suflet' turčesc', cu bucurïe să sculâ şi la ğudeţъ, ūnde avĕ ōbyčĕïu a ğudeca, şedzu. Şi ꙟvâţâ să chĕme cu činste la sine pre svăntulъ şi, dĕca veni şi stâtu ꙟnaintĕ lui, grăi cătr' ănsulъ şi dzise: « De răndulъ tâu amъ audzitъ cum' ēşti ōmъ alesъ şi cumъ ēşti vănatъ de credinъţa noastrâ čĕ bunâ şi putĕrnicâ şi cu to|atâ inima ō ïubeşti. Că aşѧ ïaste credinţa noastrâ: de 80v
čeïa če sămtъ cu hire curatâ să lipĕşte şi aprinde inima lorъ cătrâ sine cu dragoste, şi le dâ lorъ nârocъ şi vïïaţă cu ai mulţi. Deči nu mai zâbăvi, fïindъ noaâ prïïatinъ, če lĕpâdâ lĕğѧ creştinĕscâ čĕѧ če-i de răsъ şi de ōcarâ, şi cu glasъ mare hulĕşte credinţa lorъ ꙟnaintĕ a totъ nărodul'. Că pentr' ačѧѧ

[1] Tip. априндзъдȣсе.

s'au adunat' aičѧ toți, cu muerile și cu cuconïi săi, ca să audzâ pre tine mârturisindь acmu credința noastrâ čĕ luminatâ și vestitâ, și la slavâ mare ꙟnălțăndu-ō, ïarâ lĕğѧ ghïaurilorь suptь pičoare câlcându-o [1]. Pentr' ačĕ ačĕstѧ cum' tĕi ğuruit fârâ zâbavâ să fači, ca să vadzâ și alții și să să ꙟvѧțe de tine a činsti credința noastrâ. Și pentr' ačasta de la ꙟpâratulь činste și boerïe veri dobăndi și cu noi ca un frate vïïațâ dulče cu toți veri vïețui. »

Ïarâ pânâ ꙟ câtâ vrĕme ačelь meșterь și viclĕnь necredinčos păgănь grâiѧ ačĕstѧ cuvinte, fericitul' Ïōannь ōchïi inimïei cătrâ čerïu râdica și ağutorïu čerѧ de la Dumnedzău, čela č-au dzisь: « Căndь veți hi duși ꙟnaintѧ domnilor și ꙟpâraților pentru numele mïeu, nu vâ ꙟvățați mainte če veți grâi sau če veți râspunde ꙟnьtr' ačela časь, că sâ va da voaâ cuvăntь, cătь nu vorь putѧ a să protivi sau a răspunde
81r toți | čeïa če să vorь pune ꙟprotiva voastrâ ». Și atunčeșь cătrâ măčitel râdicâ-și ōchïi de căotâ și cu bunâ ꙟdrъznire râspunsâ și dzise: « Pare-mi că minți aïave, ō, cadïule, căči că nu sămtь a mѧle ačĕstѧ cuvinte, să mâ lĕpâdь ēu de Domnulь mïeu Ïsus Hristos. Să nu hïe ačesta lucru, niče să-m dѧ mïe Dumnedzău niče ꙟ minte să găndescь ēu ačasta cănd'va. Če ačĕstѧ sămtь meșterșugurile vrăjmașului adeverinței, a Satanei, pârintelui tâu, c'au ꙟtrat' ꙟ tine ca ꙟtr'unь vasь al sâu destoinic' și cu tine grâïaște cătrâ mine, nedejduind' că mâ va trağe spre perire și nevoïaște să mâ lĕpâdь de Dumnedzeu čelь adevârь. Če mai vrъtosь tu de la mine če ïaste adeverința să știi. Să lĕpedzi ꙟtunĕreculь necredinței če dzače pre sufletulь tâu, ca să te spodobești să hïi fiïu luminei, cu svăntulь botedz carele strâlučĕște mai vrъtosь decătь soarele, ca să te luminĕdze cătrâ ꙟpârățïѧ čerïului, decăt' să rătâčești ꙟ-tunĕrec' cătrâ perirѧ de vĕči. » Și de-

[1] Tip. кѫлкѫндȣ

preunâ cu acĕstѧ cuvinte râdicâ-ş' mănule şi ōchïi ѫ čerĭu şi strigâ cătь audzirâ toţi și dzise: « Ca să nu-mi hïe mïe să mâ lĕpâdь de tine, Doamne Ĭsuse Hristoase, carele ēşti cu tatălь și cu duhulь svăntь ō putĕre și ō fire și ō ѫpâ-râţïe, nu mâ voĭu ѫchina ѫtunĕrecului, niče voĭu sluji | viclĕ- 81v
nului dïïavolului ».

Acĕstѧ cuvinte cu ѫdrъznire grâindь măčenicûlь și cu faţâ vĕselâ, ĭarâ ğĭudecătorĭulь adĕse-ş' schiѫba faţa de mănïѧ če să aprinsĕse ѫtr' ănsь. Şi nu putū mai multь să rabde cūvintele svăntului, vâdzăndь credinţa sa čĕĭa če ō lâuda călcatâ cu totulь și ōcârătâ de Ĭōanь, ĭarâ Dumnedzău, pre čela če-lь hulïïa ēlь, ѫ mijlocь de atătѧ nâroade lâudatь și mârturisitь de svăntulь Ĭōanь. Če atunčeș' ѫvăţâ slujitorïi săi să dezbrače de haine pre măčeniculь. Şi acasta de sărgu dĕca fū, sta golь măčenicul, hïindъ ѫ Hristos ѫbrâcatь. Dĕčïi și toĭaĝe multe dzise să aducâ, și câotâ cătrâ mâčenicь și dzise: « Nu spune cătră noi minčĭuni ca acĕstѧ, če de sărgь să te lĕpedzi de acѧ credinţâ fărâ de folosь și cu toatâ inima să ĭai lĕĝѧ noastrâ. Pârâsĕşte dĕcmu acĕste cuvinte multe și fâ cum tĕi ğĭuruit', ĭarâ de nu, pre lĕĝѧ mѧ că nu numai cu acĕste toĭaĝe če-ţ' voĭu zdrobi trupulь, če și cu alte munči mari și groazniče te voĭu munči și dup'acѧѧ cu amarâ moarte veri să mori ». Svăntulь răspunse: « Nu sămtu ēu minčĭunosь cumь dziči tu, ō, čela če ēşti plinь de toatâ scrъnâvïѧ, če ēu sămtu şerbulь lui Dumnedzău čeluѧ če-i ѫntru svănta troiţâ proslăvitь. Şi acmu sămtu și marturь acĕluѧ če de la | pârinţïi mïei m'amь ѫvâţatь a crĕde și 82r
acĕluѧ săngurь a mâ ѫchina și a-lь proslăvi. Şi pre acĕla mărturisescь că ĭaste fâcătorĭu čerĭului și pâmăntului și tuturorь fap'telorь și pre acĕla aşteptь ğudeţь vïilorь și morţilorь, če are a veni să plătѧscâ hïecăruѧ dupâ lucrurile lui. Pentr' acĕѧ dѧcmu nu te nedejdui că veri audzi altâ čeva de la mine, če če amь dzis ѫtăĭu, acasta și acmu dzicь,

că niče dănăoarâ de Hristos, Dumnedzăulъ și fâcătorĭulъ mïeu nu mă voĭu lepâda pănâ voĭu hi domnu găndulūi mïeu. Pentr' ačĕѧ dѧcmu nu mai zâbăvi, če aratâ năravulъ čelъ de căine če-i ascunsu ѫ tine, ca să te slobodzi și pre tine dinъ grijѧ če ai să mă pedepsești și să mă munčești, și pre mine cu če moarte veri vrѧ la Dumnedzău, despuitorĭulъ mïeu, să mâ trimeţi, ca să nu audză mai mult' ūrechile mĕle cuvin'tele tale čĕle spurcate și faţa ta čĕ spurcatâ să nu ō mai vâdzъ cu ōchïi mïei. Ĭată-ţi trupulъ ѫnaintѧ ta gol: bate-lъ cu toĭağe, arde-lъ cu focъ, ѫnnĕcâ-lъ cū apâ, tae-lъ cu sabïe, și alte munči[1] de știi mai[2] cuѫplite dĕčѧstѧ să-m' fači. Nu te leni, că ačĕstѧ toate sămt' gata pentru dragostѧ lui Hristos, Dumnedzăulъ mïeu, să le rabdъ.»

Ačĕstѧ cuvinte dĕca audzi nemilostivulъ măčitelъ, să aprinsâ
82v de mănïe și dzise de săргu să-lъ | tindzâ pre pâmăntъ. Și atăta de cuѫplit' fu ūčisъ, cătъ să demicâ trupulъ lui, și pre toĭağe să lipïѧ de să arun'ca ѫ susъ, și tot pâmăntulъ să ѫcruntâ de singe pre če loc' dzâčѧ. Ĭară svăntulъ, dĕca să vâdzu pre sine ѫtr'una ca ačѧѧ, spre čerъ rădică-șъ ōchïi minţei și dzise: «Mulţămăscu-ţi, despoitorĭule doamne, că mâ spodobiși să mâ botedz' cu singele mïeu și păcatele mĕle să sâ spĕle!» Dĕčѧstѧ cuvinte să ѫplurâ de mănïe munčitorïi și atăta svărămarâ trupul' lui, cătъ și glasulъ lui să tâe dĕčïѧ. Ĭarâ dĕčïi, pentru că ēra sarâ, cu doâ lanţuje ѫl legară și ѫ temniţâ, ca unъ trupъ mortъ, ѫl aruѫcară, să-lъ ţïe pre a doa dzi mai spre mari munči.

Căndъ fu a doa dzi, ѫ loculъ če avĕ ōbičaĭu să șadzâ să ğudeče, ședzu și dzise să aducă ѫnaintѧ lui pre svăntulъ. Și cumuși stătu ѫnaintĕ lui cu faţă luminatâ și cu suflet' vĕselъ, căōtă sprinsulъ și să mirâ dĕca vădzu faţa lui vĕselâ și ѫ če chipъ să află sufletъ ѫtr' ačelъ trupъ bâtutъ și zdrobit'.

---

[1] Tip. мꙋнчїи. [2] Tip. маи.

Și grâi către dănsulъ: « Nu vedzi, ō, Ĭōane, ꙟtru če rușine
te aduse neplecarĕ ta, câtъ și de vïïața čĕѧ če ĭaste tuturorъ
dragâ și ĭubitâ puținelъ dĕ nu te scăpași! Ꙟnsă, de te veri
pleca svatului mïeu, curundъ, ꙟ puține dzile veri dobăndi
sănâtate mâdularelorʻ tale | čelorъ zdrobite, că sămtъ la noi 83r
vrači mulți și foarte meșteri, de la Indïïa și de la Persïѧ
viniți. Ĭarâ ꙟcă de veri mai hi creștinъ, să ștïi că mai multe
răutâți te aștѧptâ. » Ĭarâ măčeniculъ [1] lui Hristos răspunse-i
și dzise: « Pentru zdrobirĕ trupului mïeu, ō, cadïu, niče
puținelъ nu grijescъ, că, cu cătʻ să strică ōmul nostru čelъ
den afarâ, cu atăta să ꙟnoѧște čelъ din lontru,— cumъ grâѧște
marele apostolъ Pavelъ. Altâ grije ēu n'amъ, fărâ numai
ca să rabdъ toate munčile če-mъ vorъ veni de la tine cu
putĕrѧ lui Hristos, čela če mă ꙟtărĕște. Că ꙟnsuși dziče:
« Čela če va răbda pănâ la svărșitъ, ačela să va spâsi ». Deči,
dĕi găndiтъ ș'alte munči mai noaâ, fă-le, că ranele diꙟtăĭu
ꙟtru nemică nu le socotescʻ. » Cu ačĕste cuvinte ꙟțelĕpte a
măčenicului, fu rușinatъ nebunulъ cadïu și tremurâ cu totulъ
de mănïe. Și ca ō fïară râcni și ĭară dzise să tindză măčeni-
culʻ pre pâmăntъ și să-lъ batâ mai cuꙟplitʻ. Și bâtăndu-lъ
să schimba dĕčïa ūnulъ dupâ altulъ. Ĭarâ dĕca să ūstenirâ
și slugile bâtăndъ ačelъ trupъ tare ca de adâmantъ și toți
căți prăvïѧ striga pre spurcatulъ ğiudețъ și ōcârăѧ nemilos-
tivul și fărâ de ōmenïe nâravul lui, ꙟvățâ să aducâ ūnъ
calъ siriapъ și neꙟvățatъ și pre măčeniculъ să-lъ lĕğe cu
pičoarele de coada | lui și să ꙟcaleče ūnulъ diꙟ slugi și pre 83v
ūlițele cetăței cătu-i va hi putĕrѧ să alĕrğe.

Și ačasta dĕca fū, ēra trasъ svăntulъ prin toatâ četatĕ.
Vedĕre cu ōbidâ ōchilorъ čelorъ credinčoși! Ĭarâ cumușъ
trečĕ trăgăndъ svăntulʻ pre ō ulițâ jidovascâ, striga Jidovïi
cu răsuri și cu ōcârъ pre svăntū și čine cu če să afla avăndъ

[1] Tip. мчникꙋнъ.

ꙟ mănъ, cu ačĕѧ arunca ꙟntr' ănsъ. Răsuri și hihote făčĕ. Ĭară ūnulъ diꙟtr' ănșïi cursâ ꙟ casâ și zmulsă ō sabïe, și dĕca ağunsâ pre svăntul', ꙟndatâ tăe činstitъ capulъ lui. Și așѧ, dĕčïѧ dezlegară trupulъ și-lъ lăsarâ ꙟntr' ačelъ locъ cu capulъ dzâcăndъ nesocotitъ. Nime diꙟ creștini nu cutedza să să apropïe sau să să atingâ. Ĭarâ prespre ačĕѧ noapte lumini aprinse să arătarâ ꙟpreğurulъ trupului a măčenicului și niște trei voiniči luminați, de cănta și câdïѧ trupulъ măčenicului. Ačasta dĕca vâdzurâ toți, ïarâ ūnъ jidov, če-i ēra casa mai aproape de unde dzăčĕ trupul' svăntului, ꙟi pârū c'au venitъ preuțïi creștinești să-lъ ïa și să-lъ ꙟgroape. Și luâ arc' cu săğĕtâ și să apropïe de vrū să săğĕte pre ūnulъ dĕčeѧ če-i părѧ că-sъ preuți. Deči, cum trase cătu-i fū lui putĕrѧ, să lipi săğĕta cu coarda de dĕğetele mănei čeii dirĕpte și arculъ
84r dc măna čĕ stăꙟgâ. Și niče săğĕta | putĕ să sloboadzâ, niče ïarâșъ mănule să-șъ sloboadzâ, če așѧ ꙟntinsu preste toatâ noaptĕ pâți ačĕ muꙟcâ jidovulъ ačela, puïul de nâpărcâ. Ĭarâ dĕca să fâcū dzuâ, ačei ōameni minunați furâ nevădzuți, așijderi și lumina ačĕѧ. Și toți de toatâ vrъsta alerga de vedĕ pre ačelъ bečisnicъ săğetătorïu, ïară ēlъ de toate pre răndъ spunĕ tuturorъ. Și dĕčïѧ dobăndi slobodzïe. Ačastă slâvită čudѧsâ dĕca audzi cadïulъ, foarte să spămăntă și ꙟvățâ să ïa creștinïi činstitъ trupulъ svăntului, să-lъ ꙟgroape. Ĭarâ creștinïi, dĕca-lъ luară cu činste, ꙟ locъ alesъ ꙟl pusârâ.

Ĭară nu multe dzile dĕca trecurâ, frăncul' ačela če dedĕse svăntulъ pre măčenïe vrū să-l fure și la moșïѧ sa să-lъ ducâ. Și ꙟntr'una de nopți aflâ vrĕme ꙟdemănâ și cu ai săi mĕrse de ꙟčepu a săpa și vrĕ să ïa moștïile svăntului. Ĭarâ ꙟtr' ačela časъ să arâtă svăntulъ preutului besĕrečei ačeiѧ ꙟ somnu și dzise: « Scoalâ-te de srъgъ și alĕrgâ la besĕrecâ, că ïatâ că vorъ să mâ fure și să mâ ïa ». Ĭarâ preutulъ, cătu-i ēra putĕrѧ, alergâ la besĕrecă și, dĕca sosi, aflâ groapa săpatâ și

trupul svăntului[1] puținь neluatь. Pentr' ačěѧ chemâ creștinïi și de čělѧ če furâ le spusâ. Și lăudarâ pre Dumnedzău, čela če proslăvěște pre svenții săi, și luarâ činstitele moștïi de le pu|sărâ ꙟ besěrecă la svăntulь jertăvnicь, aproape de svăn- 84v tulь prěstolь.

Și așѧ fū șѧptedzečь și mai bine de ai, și děčïѧ nu mai părâsïѧ dě să arătarě aděse arâtări dumnedzăești, de multe ōri, noaptě și dzua. Ūneōri stlъpь de focь să pogorăѧ pre moștïile svăntūlụi, ĭarâ alteōri ꙟngeri să arăta pogorăndu-sâ și suindu-sâ, alteōri lumini și bune mirezme ēșïѧ děcolě. Pânâ če vini și ꙟ urechile čelụѧ če ēra domnь atunče țărăi Moldovei, direptь credinčosь Ïō Alexandru Voevoda, carele ēra nu numai cu toate lucrurile čѧle bune ꙟfrămșețatь, če și cu lĭubovulь cătră măčeniči. Și děca știu de moștïile svăntului, de poftâ fū cuprinsь și, cu svatulь čelụѧ če ținѧ atunče cărma besěrečei Moldovei, tremise boĭari cu multâ gloată să aducâ cu multâ činste cătră sine slăvitul și svăntь trupul măčenicului. Și ačasta děca dobăndi, de srъgь cu mare činste și cumь să cade cu[2] ōsrъdïe, cu toți boĭarïi săi čei mari și cu multь nărodь de ōameni credinčoși, ꙟcâ și cū arhïerei și preuți și cu totь clirosulь besěrečei, cu lumini și cu câdiri, câdzu cătrâ racla svântului și cuprinse činstitul' și svăntulь trupь, gura și ōchïi săi cătră mănule Svenţïei Sale plecăndь. Și pre Svinţïѧ Sa luâ și puse socotitorĭu și feritorĭu domnïei | sale. Și așѧ ꙟ svănta mitropolïe cu činste-l 85r puse ꙟtru slăvitâ četatѧ sa, ꙟ Sučavâ, ūnde ēra scaunūlь domnïi lui. Ĭarâ de istělenïi ꙟ multe chipuri de boale și de čudѧsele če-sь ꙟ multe chipuri dětunči, ēu lasь să spue ꙟn'șiși carïi au avutь ș'au luatь de la svăntulь.

Ačesta svărșitь măčenïei au avutь svăntulь Ĭōanь. Așѧ rușinâ pre păgănulь cadïulь. Ačěstѧ luptări ꙟtru nevoințâ

[1] Tip. свѣтȣлȣи. [2] Tip. кѣ.

arătâ. Cu ačěstѧ cununi să ꙟcunūnâ diꙟ mănūle lūi Dumnedzău, puitọrĭulụi de nevoinţâ. Aşĕ bunь negoţь neguţători Ĭōanь. Puţinь dĕde, mult' dobăndi. Vrăjmaşūlь, trupulь, ca ō sarčină lăsâ, şi dĕčĭi nu la Trapezōntь, če cătrặ Ĭērusalimulь čelь de susь purčĕse, ꙟ čata măčeniịčilọrь, ca unь măčenicь, ꙟ poala lui Avraamь, ꙟtru lăcaşĭurile svenţilorь, ꙟ linişţѧ čѧ bunâ, ꙟ curţile čĕle neputrede, fârâ de soliѧ altụѧ ꙟnaintĕ sventei troịţe dvorbĕşte, cărĭѧ ĭaste putѧrѧ şi mărirѧ şi ꙟchinăčĭunѧ ꙟtrū netrecuţi vĕči. Aminь.

85ᵛ

Luna Iĭunĭe ꙟ doaâdzeči 4.

Ꙟnvăţâtură la Naşterѧ svăntului şi slâvitului prorocь Ĭōanь Prĕditečь.

Căndь răsare soarele, čelọra če simt' ꙟ-tunĕrecь ꙟtăĭu mainte să aratâ zarĕ, carĕ dâ ştire tuturọrь čelọra če aştaptâ venirĕ soarelui. Aşѧ şi naşterĕ lui свѧтыи Ĭōanь ca ō zare prĕ luminatâ străluči diꙟtru maicâ star'pâ şi să arătâ atunče čelọra če ēra ꙟ-tunĕreculь pâcatelorь. Ca unь lučafârь ꙟnaintѧ direptului soare, lui Hristos, curse Ĭōanь marturь pocâinţei şi cu naşterѧ sa pre mulţi veseli, cumь spune noaâ astâdzi svănta ēѵanghelĭe.

Dziče svănta ēѵanghelĭe: Fū ꙟ dzilele lui Ĭrōdь, ꙟpâra-
86ʳ tulь jidovăscь, ūnь preutь ōarecarele če-lь chema Zaharĭѧ, şi muĭarĕ lui ō chema Ēlisaѳa. Şi ēra amăndoi ōameni buni şi direpţi ꙟnaintĕ lui Dumnedzău şi ꙟbla ꙟtru toate dziselele şi ꙟvăţâturile lui Dumnedzău, fârâ de niče ō vinâ. Şi fečori ēi n'avĕ, căči că Elisaѳa ēra starpă şi fečori nū fâčĕ, şi amăndoi ēra bâtrăni şi cârunţi. Ĭarâ căndь fū ꙟ vrĕmѧ ačĕѧ căndь niče ō nedĕjde nu mai avĕ ēi să facă fečori, ꙟtr'o dzi mare de praznicь, ꙟtrâ Zaharĭa ꙟ besĕrecâ. Şi ꙟ ča-

sūlь rūğei, căndь ērа ѫbrâcatь ѫtru toate veșmentele čěle preū-țești, luâ cădelnițâ și ѫtrâ ѫ besěreca čě mai diѫ lontru, ūnde să chema скѧта свѧтыхъ, ūnde altь nime nu ѫtra fârâ numai preutulь. Și toatâ mulțimѧ ōamenilorь sta ѫnaintě ūșei de să ruga. Ĭarâ děca ѫtră ѫ lontru i sâ arâtă lui ѫngěrulь lui Dumnedzău dě dirěpta ѫ ōltarĭulь câdelniței. Și děca-lь vâdzu Zaharĭѧ, să spâmăntâ și de fricâ țepeni și ѫnainte nu putě să mai postăѫpascâ. Și găndĭѧ ѫtru sine: « Če lucru poate hi ačesta če vădzь? Ѫngěrь poate hi, au altь preūt fârâ mene slujěște? Lěğѧ ѫvațâ numai preutulь săѫngurь să děistvuѧscâ. Darâačesta de unde au ѫtratь aičě? Ѫngěrь poate hi, ĭarâ nu ōmь. Če cu ѫngěri cumь voĭu sluji? | Če 85v
voĭu fače? Fugi-voĭu deičě, au ѫchina-mâ-voĭu lui? Că-lь vâdzь luminatь și blăndь, cu chipь de věste bunâ venitь, če nu știu căndai ĭaste venit' cu râu și cu mănĭe. Ĭsaĭa șe-dzăndь au vădzutь pre Dumnedzău. Ĭezechĭilь pre scaunь spuse c'au vâdzutь pre Dumnedzău. Danĭilь așijdere pre Părintele čerescu ședzăndь l-au vâdzutь. Ĭară prěčesta-lь vădzь ūnde stâ. Căndai va hi venit' să străngâ și să ѫtrěbe de pâcatele měle ș'a ōamenilorь, și ѫ locь de činste pentrū preuțĭe voĭu avě muѫcâ. »

Ĭarâ ačěstѧ găndindu Zaharĭѧ și fĭindь spâmăntatь, linь și cu blănděțe răspunse ѫğerulь șĭ-i dzise: « Nu te těme, Zaharĭe, câ bunâ věste amь venitь să-ți spuĭu: că Dumne-dzău au audzitь ruga ta și muĭarě ta Ēlisaѳa va naște țĭe fĭĭu, șĭ-i veri pune numele lui Ĭōanь. Și mulți pentru naștere lui să vorь bucura. Țĭe va hi fečorь, ĭarâ altora tuturorь va hi svěșnicь și luminâ, că va hi mare ѫnaintě lui Dumne-dzău. Și vinь și băuturâ nu va bě, și de duhūl svăntь să va ѫplě ѫcă diѫ zgâūlь maičei sale. Și ačela va měrğe ѫnaintě lui Dumnedzău, de va tocmi calě lui și va gâta inimile ōame-nilorь să cunoascâ taina spâsenĭei lorь, și pre mūlți diѫ ruda jidovascâ va ѫtoarče către Domnul Dumnedzăulь lorь. » Ačěs-

tѧ cuvente dĕca audzi Zaharïa, râspunse și dzise cătrâ ⱦn-
87r ğerь: | « Pentru če să credz ačasta? Că ēu n'amь venitь ⱦ besĕrecâ să mâ rogь pentru să nascâ muѧrĕ mѧ fiïu, če mâ rogь pentru spăsenïѧ ōamenilor și pentru ⱦpuținarѧ vrăjmașilorь și pen'tru ağïutorïulь besĕrečei. Și pre če voïu cunoaște ačasta? Că ēu sămtь bâtrănь și muѧrĕ mѧ ïaste starpâ și și ïa ïaste bâtrănâ. » Ĭarâ ⱦnğerulь cătră Zaharïa dzise: « Če te ⱦdoești, ō, Zaharïe! Ⱦdoești-te și nu credzi. Dară Avraam n'au fostь de ō sutâ de ai, și zgăulь Sarei mortь și amurțitь de bâtrăn', și cumь fâcurâ fečorь pre Ïsacь? De n'ai avĕ pre če cunoaște, putĕrѧi să te ⱦdoēști; ïarâ tu știï căte au fâcūtь Dumnedzău lucruri minunate și nu veri să credzi. Avraam fu pâgănь și credzu, ïarâ tu ești preutь și nu credzi. » Râspunse Zaharïïa ïarâșь și dzise: « Știu acĕstѧ toate, če Avraam nu vrĕ crĕde de nū-i vrĕ da Dumnedzău sămnu ōbrĕzanïa. Aronь așijdere nu vrĕ crĕde de nu-i vrѧ ⱦfrundzi toïagulь. Ghedeōnь nu să vrĕ pričĕpe de nu vrĕ cădĕ roaâ prĕ lănâ. Dară ēu pre če voïu pričĕpe și pre če voïu crĕde ačasta? » Ačĕstѧ cuvinte dĕca dzise Zaharïïa, ⱦn'ğerulь răspunse și grâi cătr' ânsь: « Ēu sămtь arhanghel' Gavrïilь, de dvorbăsc' ⱦnaintĕ lui Dumnedzău, și sămtь tremisь să-ț' spūïu țïe ačĕstѧ. Ĭarâ tu de čeri sâmnu
87v ca să credzi și mă ⱦtrebi pre če veri cunoaște ača|sta, ačesta sămnu dau țïe: să fïi mutь și să nu poți grâi pănă să vorь ⱦplĕ ačĕstĕ toate. »

Ačĕstѧ fïind' și zăbăvindu-se preutulь din' lon'trulь ōl'tarïulūi, ïară ōamenïi den afarâ să mira de zăbava lui če să zăbăvïïa ⱦ besĕrecâ. Și dĕca ēși diⱦ besĕrecâ de rușine și de sudori cuprinsь, ačïiși-lь ⱦcūnğïurarâ prinsь mūlțimĕ ōamenilorь čeïa če-lь aștepta și-lь ⱦtreba če fū de zăbăvi atăta ⱦ besĕrecâ. Ĭarâ ēl' ⱦ loc' de liⱦbâ cu măna le arâta și pričepură c'au vădzutь ō vidĕnïe ⱦ besĕrecâ. Ĭarâ dĕca să ⱦplūrâ dzilele če-i ēra lūi de slūjbâ să slūjascâ, să dusă acasâ-ș'.

Ĭarâ a şĕsѧ lunâ dupâ če sâ zemisli Ĭōanь ꙟ zgâulь mǎine-sa Ēlisaѳei, veni ꙟ četatѧ Nazaretului ačelaş‘ ꙟngerь Gavrïilь de aduse vĕste bunâ prĕ sven‘tei şi curatei fečoare Mạrïei. Vĕste būnâ-i adūse cum‘ Dumnedzău Pârintele čerescu s’au milostivit‘ pre rodulь ōmenescь ş’au vrutь fiĭulь său Ĭsus Hristos sǎ sǎ nascâ dintru ĭa, nu cu amestecare bârbâtѧscâ, če cu putĕrѧ duhului svăn‘tь sǎ va zemisli şi sǎ va naşte Dumnedzău cu trupь ōmenescь alegăndь fârâ de pâcate. Şi cum‘ ačela va zdrobi capul‘ şĕrpelūi čelūѧ č-au ꙟşelat‘ pre Adamь ꙟ raĭu şi ꙟtr’ ănsь tot‘ rodulь ōmenescь.» De ačĕstѧ de toate dĕca ō adeveri pre Svenţĭĭa Sa, dzise ş’ačasta cǎtr’ ǎn‘sâ: «Sǎ te | duči la Ēlisaѳa, vara ta, 88r
cǎ şi ačĕѧ au ꙟčeput‘ prun‘cu la bâtrǎnĕţele sale». Ačĕstĕ dĕca audzi prĕ cūrata Fečoarâ, de srъgь sǎ şi duse şi ꙟtrâ ꙟ casa Zahạrïei şi aflâ pre Ēlisaѳa ꙟgrecatâ, avăndь pruncь ꙟ zgâu. Şi dĕca sǎ ꙟchinâ nǎscâtoarѧ lui Dumnedzău, Mạrïĭa, Ēlisaѳei, ĭarâ prun‘cūlь Ĭōanь ğĭucǎ cū būcurïe diꙟ zgâulь ēi, şi cū ğĭucarĕ sa ačĕstѧ cuvinte dĕde ꙟ urechile mǎine-sa: «Če peşteşti, maicâ, de nu te ꙟchini Mạrïei, maičei lui Dumnedzău? Če nu proslǎveşti şi sǎ laudzi pre čĕĭa carĕ poartâ ꙟtru sine tvoreţulь a toatâ lumѧ? Če nu te ꙟchini čelụĭa če ĭaste ꙟ zgǎulь ēi, cǎ ačelūĭa sǎ ꙟchinâ toate čĕtele ꙟngereşti? Cǎ ēu dĕşь hi nâscūtь afarâ pre lume, cu dĕğetulь l-aşь arâta ōamenilorь şi aşь grâi: «Ačesta ĭaste mïeluşelulь lui Dumnedzău, čela č-au luatь pâcatele lumïei». Če, pentru cǎ simtь ꙟ zgâu ca ꙟtr’o temniţǎ ꙟchisь, ĭatâ cu ğĭucarѧ mѧ mǎ ꙟchinь cu bucurïe ꙟnaintĕ čelūѧ če au vrutь dĕu venitь sǎ izbâvascâ pre Adamь diꙟ ĭadь şi toţi čeĭa če-s diꙟtru Adamь.» Ĭarǎ Ēlisaѳa nu putu râbda sǎltarĕ prūncului diꙟtrū sine, če sǎ ꙟplu de duhulь svăntь şi strigâ de grâi cǎtrâ Fečoarâ: «Blagoslovitâ ēşti tu ꙟtru fǎmei şi blagoslovitu-i plodul‘ zgâului tâu! Şi diꙟ cǎtruâ-mi fū mïe ačasta, de veni Maica Domnului | Dumnedzǎului 88v

mïeu la mene?» Ačěstѧ cuvente děca grăi Ēlisaѳa, ĭarâ prĕ curata fečoarâ Marïa ѫi spuse ēi toatâ taina sa, cumь au venitь ѫngĕrь de ĭ-au adusь vĕste bunâ de naștere fĭĭului lui Dumnedzău și cumь ō au tremis la dănsâ să să adeverĕscâ de toate de căte ĭ-au grăitь ѫngĕrulь. Și děca-i spuse Ēlisaѳa, vara sa, și ale sale taine toate, cumь au vădzutь Zahạrïa, bârbatulь ēi, ѫ besĕrecâ ѫngĕrulь și ĭ-au spusь că va naște fĭĭu, și cumь ĭ-aū legatь liѫba de nu poate grâi pentru căči n'au credzut, și diѫ ğĭucarĕ pruncului če cuvente ĭ-au venit' ѫ ūrechi. Atunče Marïa să veseli și mulțâmi lui Dumnedzău că s'au ѫplutь toate cuventele căte i s'au grăitь de la Dumnedzău. Și petrecū cu Ēlisaѳa 3 luni, bucurăndu-se de darulь lui Dumnedzău, și dupâ ačĕ să ѫtoarsâ la casa sa.

Ĭarâ Zahạrïa ēra mutь, cumь amь și mai dzisь. Ĭarâ děca să ѫplu vrĕmѧ să nascâ Ēlisaѳa și nâscū fĭĭu și audzirâ čeѧ če ēra priѫpreğĭurь semențiile ēi, venirâ și să adunarâ toți la naștere ēi și să veselïa cu nusâ. Ĭarâ căndь stâturâ să pue nume pruncului, arâtarâ cu măna cătră tatâ-său, Zahạrïa, cumь va vrĕ să-i pue nume, ĭarâ ēlь čerșu ō tablă și scrise așĕ: «Ĭōanь să hïe numele lui». Și să mira toți. Și ѫdată să deșchise rostul' lui și să dezlegâ limba lui, și ѫčepū a grâi ș'a lăuda pre Dumnedzău.

89r Și așѧ să nâscu Ĭōanь Prĕditečь și Cârstitelь din'tru amestecare bârbâtĕscâ și muerĕscâ, ĭarâ nū diѫ duhulь svăntь. Că numai ѫsuși Ĭsus Hristos če s'au zămislitь diѫ duhulь svănt', ĭarâ altь nime pre lume. Atăta spune istorïa svăntei ēѵanghelĭi de naștere lui Ĭōanь. Pentr' ačѧ ascūl'tați și ѫvâțâtura lui če ѫvăța mai apoi pre lume de dzičѧ: «Pocâiți-vâ, că s'au apropĭĭat ѫpârâțĭѧ čerĭului. Ĭatâ, și săcurĕ pre rădâčinile lemnului dzače. Deči hïeče lemnu če nu va fače roadâ būnâ tâĭatь va hi și ѫ focь arūncatь.» Săcurĕ carĕ dzače pre rădăčinile a totь lemnulь dziče că ĭaste moartĕ če dzače

pre vïaţa a totъ ōmulъ, de tae şi curmâ vïaţa noastrâ. Deči fïeče ōmъ če nu va fače lucrure bune, adecâ direptate, milostenïe, rugâ, curâţïe, pazâ la besĕrecâ, če va hi lipsitъ şi săcъ de ačĕstѧ şi şi de alte lucruri bune če simtъ, ačeluѧ ōmъ va hi tăĭatâ şi curmatâ vïaţa lui şi ca unъ lemnu ūscatъ va hi aruncatъ ꙟ foculъ de vĕči.

Cătr' ačasta ş' al'tâ pildâ grăiѧ cătrâ nâroade: « Dupâ mene vine ačela če lopata lui ĭaste ꙟ măna lui şi va răni arĕ sa şi va aduna grăulъ său ꙟ jitniţa sa, ĭarâ plĕvele le va arde cu foculъ nestăꙟsu ». Lopata ĭaste ğĭudeţulъ lui Dumnedzău čelъ straş'nicъ, ĭarâ arĕ ĭaste toatâ lumĕ ꙟtru carĕ petrecъ direpţii amĕsteculъ cu pâcătoşii, | ca şi ꙟtr'o are grăulъ cu 89v
plĕvele. Ĭarâ ꙟ dzua ğĭudeţului, atunče direptul ğĭudeţ', Domnulъ nostru Ĭsus Hristos, va despărţi direpţïi diꙟ păcătoşi, ca grăulъ diꙟ plĕve, şi pre čei direpţi-i va aduna ꙟtru ꙟpărâţïa sa, ca grăulъ ꙟ jitniţâ, ĭarâ pre čei pâcâtoşi de nâprasnâ-i vorъ sufla ꙟngerïi čei cumpliţi, ca unъ vivorъ neşte plĕve, şï-i vorъ goni ꙟ foculъ nestăꙟsъ şi ꙟ munčile de vĕči. Pentr' ačĕ să vâ tĕmeţi acmu de ačĕ despârţire groaznicâ şi de munčile matčei focului, şi nime de voi să nu fïe plĕvâ sacâ de lucruri bune şi suflatъ de furtuna dïavolului ꙟ pâcate şi ꙟ pohte. Ĭarâ s'ai hi şi plĕvâ, lesne ţï-i a te fače grău, căči că acmū ꙟcă ēşti ꙟtr' are ꙟpreunâ cu grăulъ. Deči, pănâ ēşti ꙟtr' ačastâ lume, nevoĭaşte-te de cătu ţï-i putѧrѧ spre toate lucrurile čĕle bune, ca să nu te apuče moartĕ plĕvâ, că dĕčïi grău nu veri putѧ să mai hïi, če numai ꙟ focu-ţъ caōtâ a arde.

Deči socotĕşte, ō, ōme, că ēşti asemănatъ ūnïi plĕve. Deči nu te ꙟnâl'ţa, niče te măndri, niče te ţinĕ mare de čei mai miči, că aičĕ sămtъ miči şi sărači, ĭarâ ꙟnaintĕ lui Dumnedzău căndai vor hi mari, şi nu vor hi plĕve, če vor hi grău ꙟtru jitniţa ꙟpârâţïei čerĭului adunaţi de Dumnedzău. Pen'tr' ačĕ, multâ nevoinţâ vâ trebuĭaşte ꙟtr' ačastâ lume să

90ʳ aveți spre toate lucrurile čěle | bune, de vâ ĭaste voѧ să hiți
grău pre arĕ Domnului vostru și dĕ dirĕpta lui să hițь duși
ѫtru ѫpărâțïѧ čerĭului, carĕ noi toți să ō dobăndim pentru
Ĭsus Hristos, Domnulь nostru, če a lui ĭaste slava și činstĕ
și ѫchinâčĭunĕ, ѫpreunâ cu pârintele și cu duhulь svăntь,
acmū și pururĕ și ѫtru vĕči de vĕči. Aminь.

90ᵛ Luna Iĭunïe ѫ doaâdzeči-noaâ de dzile.
Ѫvățâturâ de vïața svențilorь apostoli Petrъ
și Pavelь.

Apostolь Petrъ ĭaste de semențïe jidov, diѫtr'uѫ satь micь
če să chĭamâ Viѳsaida. Pre tatălь lui chema-l' Ïōna. Ѫnsâ
nū proroculь ačela de carele audzimь că l-au ѫghițitь chi-
tulь și ĭarâ l-au datь sănâtosь, če altulь pre numele ačeluѧ.
Avĕ și altь frate de-l' chema Andrei, pre carele toți-l' știți,
că au fōstь și ēlь ѫ čei 12 apostoly. Deči Petrъ luâ muѧre
și fâcū cu nūsâ ūnь fâtь și ō fatâ. Ĭarâ Andrei ĭubi curâțïa
și, pentru că ѫtr' ačĕlѧ dzile ēra Ïōannь Cârstitelь de mâr-
91ʳ tu|risïa pocăința și botedzulь, dusâ-sâ și să dĕde lui ūče-
nicь. Ĭarâ dĕca botedzâ Ïōanь pre Hristos și-lь mârturisi
pre dănsu mai mare decătь pre sine și audzi Andrei, lâsă
pre Ïōanь și să dĕde ūčenicь lui Hristos. Și dupâ căteva
dzile aflâ pre frate-sâu, pre Petrъ, și dzise cătr' ănsu:
« Aflat-amь pre Mesïa če-lь chĭamâ Hristos! » Și-lь luâ cu
sine și-lь duse la Hristos. Ĭarâ Hristos, dĕca vâdzū pre Petrъ,
dzise: « Tu ēști Simōnь, fečorulь lui Ïōna. Tu te veri chema
Chifa, če să râspunde Petrъ. » Dĕčïi ačesta apostolь pârâsi
muѧrĕ sa și casa sa și toate valūrile lumïei de bunâ voïa sa.
Pentr' ačĕ și Hristos činsti-lь priѫsulь și-lь fâcū mai-mare

apostolilorь, și-i dzise: « Tū ēști Petrъ și pre pĭatra ta, adecâ pre credința ta, voĭu zidi besĕreča mĕ. Și porțile adului, adecâ gura eretičilorь nu va putĕ să ō răsipascâ. Și-ți voĭu da cheile ѧpărățĭei čerĭului, și če veri lega pre pămăntь hi-va legatь și ѧ čerĭu și če veri dezlega pre pămăntь hi-va dezlegatь și ѧ čerĭu. »

Ačesta apostolь pre mare au ѧblatь ca și pre pămăntь ūscatь. Ačesta vâdzu și čĭudesa če fâcu Hristos la prĕōbrajenĭa sa ѧ mâgura Θaborului și audzi glasulь Pârintelui diѧ čerĭu. Și altele multe spune svănta ēѵanghelĭe de dănsulь. Ĭarâ dĕca Domnulь nostru Ĭsus Hristos de bunâ voĭa sa râbdâ munči și cu moartĕ | sa câlcâ pre čela če avĕ moarte, 91v
pre dĭavolulь, și ѧvise a treѧ dzi diѧ morți, atunče ačesta apostolь Petrъ stâtū mai-mare apostolilorь tuturorь și fū rostь altōrь apostoli și ѧvățâtorĭu. Că pentru ѧvățâtura lui s'au ѧplutь numârulь čelorь 12 apostoli, căndь dzise să arunče sorți, să vadzâ pre carele va alĕğe Dūmnedzău ѧ loculь Ĭūdei. Și ĭarâși pentrū măѧgăĭarĕ cuvĕntelorь lui če grâi ѧ dzua Rusaliilorь credzurâ 3000 de ōameni, cumь scrĭe ѧ dĕanĭѧ svenților apostoli. Ačesta tâmâdui și pre unь ōlogь diѧ naștere če dzâčĕ ѧnaintĕ ūșilorь besĕrečei če să chema « ѧfrămsețate ». Ačesta pre Ananĭa și pre muĭarĕ sa, pre Samfira, cū cuvăntulь său ōmoră-i, căči că ținĕ ѧtr' ascunsu diѧ banïi če ēra să-i dĕ la ōbștĕ apostolilorь. Atăta darь dobăndise diѧ putĕrѧ duhului svăntь, că și ūmbra lui, pre če bolnav' ağĭunğĕ de-lь ūmbrĭѧ, ēlь să tâmâduѧ. Ačesta pre unь bolnavь če dzâčĕ de ōptь ai ѧ patь tâmâdui-lь ѧ Lida. Ačesta ѧvise și pre ō fatâ če ō chema Taviθa, ѧ četate ѧ Ĭiōpĭa. Ačesta și ѧ Chesarĭa botedzâ pre Cornilĭe hot'-nogulь, fiindь păgănь și ēlinь. Ačesta deșchise limbilorь ūșĕ credinței, ѧvățăndь că Dumnedzău nu să ѧtoarče de cătrâ nime, niče de cătrâ Jidovi, niče de cătrâ Ēlini, čine va vrĕ să să pocâĭascâ.

92r Pre ačesta și Ĭrodъ ꙟ|pâratъ, če-lъ chema Agripa, prinse-lъ de-lъ legâ și-lъ bâgâ ꙟ temniță, și a doa dzi vrĕ sâ-lъ tae. Ĭarâ preste noapte ꙟngĕrulъ lui Dumnedzău scoasă-lъ priꙟsъ diꙟ temniță. Dĕčiꙗ mul'te țărъ și multe lōcuri ꙟblâ ꙟvățăndъ cuvăntulъ lui Dumnedzău și puindъ popi și ēpiscopi credinčoșilorъ lui Hristos, pânâ če sosi tocma și la četatĕ Rămului. Și acolo ꙟn' toate dzile să aduna nârodъ de ōameni și-i ꙟvăța să crĕdzâ ꙟtru ūnulъ Dumnedzău, pârin'tele a totъ țiitorĭu, și ꙟtru ūnulъ nâscūt fiĭulъ lui Dumnedzău, Domnulъ nostru Ĭsus Hristos, și ꙟtru ūnulъ duhulъ svăntъ, fâcâtorĭul' de vïață, če ĭase și purčĕde de la pârintele. Ačĕstꙗ ꙟvâțăndъ svăntulъ apostolъ, mulți să botedza și credĕ ꙟ Hristos.

Ꙟntr' ačĕꙗ vrĕme ēra ꙟ Rămъ ūn' ōmъ vrâjitorĭu și fârmâcătorĭu, anume Simōn', pre carele adusĕse ꙟpâratūlъ Rămului Clavdïe diꙟtr' An'tïōhïꙗ, să-l' ōmoarâ pentru vrăjiturile lūi și pentru čĭudate lucruri če fâčĕ cū farmâčile lūi. Ĭarâ dĕca mĕrse ꙟnain'tĕ ꙟpăratūlūi, ꙟ locъ če ēra să-l' ōmoarâ, čin'sti-lъ și-lъ mâri atăta, cătu-i [1] fĕče și chipulъ lui și-lъ puse ꙟtre doaâ ape če să chĭamâ ūna Tiverïa, al'ta Rămūlъ. Și ꙟtr' ačela chipъ scrïia așĕ: Simoni deō sanctō, adecâ: ačesta chipъ ĭaste a lūi Simonъ, dumnedzăulūi čelūi
92v svăntъ. Căči că | atăta amâğise spūrcatūl' pre ꙟpâratūlъ Tiverïe cū farmâčile lūi, și pre Rămlĕni, cătъ i să ꙟchina lūi toți ca unui dumnedzău. Ačesta Simonъ, vădzăndъ čĭudesele și minunile če fâčꙗ apostolūlъ lūi Hristos, Petrъ, ꙟcă și ꙟvățâtūrile če ꙟvăța și pâgănii căți cătrâ Hristos să ꙟtorčĕ, nū mai putu să tacâ și să-ș' ascūndză răutâțile sale. Cūnoscăndъ că preste pūțină vrĕme să vorъ vâdi farmâčile lūi și-l' vōrъ ūră Rămlĕnii de nu i să vōrъ ꙟchina, ꙟnčepū la arâtare a să pune ꙟprotivâ ꙟvâțăturei lui Petrъ. Și adunâ

[1] Tip. кътȢн.

nârodь de ōameni mūlți și ѫčepu a fače arâtâri ѫnain'tě
lorь. Morți arâta că ѫvïe, și ēra totь dimoni de să arâta ѫ
loculь morțilorь. Și ōloği fâčě de ѫbla, și alte arâtâri multe
fâčѧ menčïunoase. Și nu numai cu alțïi če fâčě ačěstѧ, če
și ѫsuși cu sine să fâčѧ ūneōri cu doaâ ōbraze, alteōri cu
trei; uneōri să fâčѧ șěrpe, alteōri pasăre zburâtoare; de multe
ōri ѫntra și ѫ focь și nu ardě. Ačěstѧ toate le fâčě cu nâlu-
čiri drăčești, pentru ca să ѫșěle pre čei proști.

Děči Simonь ačela ūnele ca ačěstě fâčѧ, ïarâ apostolulь,
avăndь putěrѧ adevăratului Dumnedzău, a Domnului nostru
lui Ïsus Hristos, toate meșteșugurile lui le arâtâ mân'čïu-
noase. Mai apoi, děca vădzu spurcatul Simon | că mešter- 93r
șugurile lui nu potь prinde ѫnaintě apostolūlui, să lâudâ
câ va râdica mūl'țimě ōamenilōrь și vorь ūčide pre Petrъ.
Și căndь fu ѫtr'o dzi mare, fâcu ō cununâ de dafni și ō
puse ѫ capūlь sâu. Děčïѧ să sui pre ō besěrecâ ēliněscâ
ѫnaltâ și, toți Rămlěnïi acolo fïindь adunați, Simon' prěčelь
locь ѫnaltь stâtu și děcolo cătră nârod strigâ de dzise: « Ō, voi
ōameni rămlěni, pentru că voi atăta ați nebunitь și pre mene,
adevâratь dumnedzău, m'ațь pârăsitь și unui ōmь men-
čïunosь ațь credzūtь, lui Petr' dzicь, pentr' ačě acmū voïu
să dzicь ѫnğerilorь mïei să vïe să mâ ïa și să mâ ѫnalțe, să mâ
dūcâ la pârintele mïeu čelь čerescь. Și děcolo voïu să vâ
mūnčescь ca pre neşte necredinčoși, căči că cūvăntūlь mïeu
nu-l' prïimitь. » Ačěstѧ cuvente děca dzise, lovi ѫ palme și
ѫčepū a zbūra, căči că dračïi țině-lь priѫsь nevâdzutь. Și
să arăta cūm' să sūe cătrâ čerïu, și foarte sūsь să sūi. Atūnče
marele apostolь Petrъ, vădzăndь ōamenïi că sâ ѫșalâ și strigâ
toți cū glasь mare și dzicь: « Mare dumnedzău ïaste Si-
monь », de srъgь stâtu pre rugâ și dzise: « Doamne Ïsuse
Hristoase, Dumnedzâulь mïeu, să nu-lь lași să sâvrъșascâ
č-au gănditь și č-au vrūtь, ca să nū sâ ѫșěle atăta nârodь
de ōameni! » | Dupâ ačě-ș' râdicâ ōchïi ѫ susь cătrâ Simon 93v

şi dzise ᴧtru audzul' tuturorь: «Voaâ vă dzicь, sluği drâčeşti, cu numele lui Hristos pre carele mărturisescь ēu: dĕcmū să nu-lь mai ţineţi, če numai să-lь lâsaţi ᴧtr' ačestь časь ᴧ loculь ūnde ĭaste acmu!» Ačasta dĕca dzise Petrъ, de srъgь pârâsirâ-lь dimonĭi şi-lь lâsarâ săngurь. Atunče câdzu Simonь, vai de el! de susь şi să sfârămarâ ōasele lui şi sufletulь dĕde-lь Satanei, cu multâ durĕre şi cu mari suspini.

Ačĕstѧ dĕca furâ, striga ōamenĭi cu glasь mare şi dzičѧ: «Mare ĭaste Dumnedzău carele mârturisĕşte Petrъ!» Atunče svăntulь apostolь să sui ᴧtr'uᴧ locь ᴧnaltь şi fâcū cu măna să tacâ ōamenĭi, şi ᴧčepu a-i ᴧvăţa priᴧşĭi cuvăntulь lui Dumnedzău. Şi fâcū şi čĭudese multe apostolulь ᴧtr' ačĕѧ dzi şi măᴧgăe ōamenĭi. Şi aşĕ să dusârâ čineşь la casa sa.

Dĕčĭa petrecū apostolulь cătâva vrĕme ᴧ Rămь şi le pusâ pre Linь ēpiscopь. Dĕcolo să duse ᴧ Işpanĭa şi multe četâţi cutrĭerâ. Şi mĕrse ᴧ Barbarĭѧ şi dĕcolѧ ᴧ Alexandrĭa şi puse pre Marco ēυanghelistь ēpiscopь. Şi sâ duse ᴧ Ĭerusalimь de fu la uspenĭa Prĕčistei cu alţi apostoli, şi dĕcolō ᴧ Ēghυpetь, şi ĭarâ să ᴧtoarsâ ᴧ Rămь pentru să ᴧtârѧscâ creştinĭi. Dĕčĭa ᴧ Medĭolanь şi ᴧ Vretanĭѧ, če-i dzicь acmu Ēngliţera. Şi
94r ačĕstĕ ţârь şi | četâţi ᴧ toate cu multâ scrъbâ şi cu multâ supărare le ᴧbla, ᴧntorcăndь pâgănĭi cătrâ credinţa lui Hristos şi zidindь besĕreči şi puindь ēpiscopi. Şi ĭarăşь veni ᴧ Rămь a treĭa ōarâ.

Ĭarâ fĭindь apostolь Petrъ ᴧ Răm' şi ᴧvăţăndь ᴧ toate dzile cuvăntulь sventei ēυaggelĭi, mulţi să ᴧtorčѧ de cunoştĕ pre Dumnedzău, nu numai bârbaţi, če şi mueri. Doaâ diᴧ ţĭitoarele ᴧpâratulūi Neronь, carile ēra lui mai draği, credzurâ ᴧ Hristos şi vrurâ dĕčĭa sâ sâ ţĭe ᴧ curâţĭe. Pentr' ačѧ ūrărâ amestecarѧ ᴧpâratului şi dĕčĭѧ nu vrurâ să sâ mai amĕstĕče cu ᴧpâratulь. Ačĕstĕ vâdzăndь spurcatulь ᴧpâratь Neronь, fĭindь deprinsь ᴧ pohta muerĭascâ, să scrъbi foarte şi ᴧvăţâ să učigâ ūčeničĭi apostolului şi pre apostolь

ca unь vinovatь. Atunče slujitorïi de srъgu prinsârâ pre apostolь Petrъ și pre Climentь și pre mulți creștini alți, depreūnâ cu Ōlimba și cu Ïrōdïōn. Děči pre alțïi tâĭarâ, ĭarâ pre Climent' slobodzirâ-l', că ēra semențïe ѫpâratului. Ĭarâ pre Petrъ râstignirâ cu capul' ѫ ğos și cu pičoarele ѫ sus, căči câ ѫsuși ș'au čerșut așě, děu dzisь: «Nu mi să cade mïe să mâ râstigniți pre mene ca pre Hristos. Că Svențïa Sa s'au râstignitь direptь, pentru să caōte cătrâ pâmăntь, căči c'au vrutь să margâ ѫ ĭadь să izbăvascâ sufletele děcolo, | ĭarâ pre mene mă râstigniți cu capulь ѫ ğos, să caōtь cătră 94v
čerĭu ѫtru carele voĭu să mâ duc. Așě fu râstignitь ō dzi și-ș' děde ѫ măna lui Dumnedzău svăntulь și luminatul' suflet'. Așě fū svărșitulь lui Petrъ apostolь și luâ cununa vïeței de věči.

Ĭarâ marele apostolь Pavel, și ēlь au fostь de semențïe jidovь, diѫ rudă mare și diѫ boĭari nâscutь. Moșïa lui ēra diѫ Tarsь. Ѫvățasâ lěğѧ lui Moυsi de la ūn' dascalь mare jidovâscь, če-lь chema Gamalïilь. Chema-lь ѫtăĭu Saulь și Savlь, și ține foarte tare lěğѧ lui Moυsi, și pentr' ačě multь râu fâčѧ creștinilorь căți credě ѫ Hristos pentru ѫvățâtura apostolilorь. Ačesta fu ѫdemnâtorĭu și spre učiderě ѫtăĭului mâčenicь, lui Stefanь arhidïaconь, și și altor apostoli multâ și rrě supârare le fâčѧ. Nu pârâsïa ѫ toate dzile dě bâgarě creștinïi ѫ scrъbe și ѫ nevoi, și vrě să striče mârturïa credinței lui[1] Hristos. Ačasta fâcăndь apostolulь, pârě-i câ face bine, și câči câ pentru neștïința fâčѧ[2], pentr' ačѧ și Dumnedzău nu-lь lâsă pânâ ѫ svărșitь să pïiae, če vru să-lь ѫtoarcâ să cunoascâ pre Dumnedzău. Și cumь fū ѫtoarčerѧ lui, ascultați.

Ačesta apostolь vâdzănd' că sâ ѫmulțěște mârturïa sventei ēυanghelïi, nu numai ѫ Ïerusalimь, če și ѫ Damascь și

[1] Tip. лȣи. [2] Tip. фѧчѧ.

95r pen'tr' alte cetâți, čerșïu carte de la arhïerei și | de la dascalïi jidovești, la Jidovïi če ēra ꙟ Damascъ, să lěğe toți creștinïi căț' vor' hi acolo, bârbați și muēri, și să-i aducâ ꙟ Ïērusalim'. Și ducăn'du-se ēl' ꙟ Damascъ, ō luminâ diꙟ čerïu strâluči-lъ priꙟsъ, atăta căt' cădzu de pre calъ ğosъ și ōrbi. Și glas diꙟ čerïu audzi ūnde-i grăi: « Savle, Savle, če mâ gonești ? » Râspunse Savlъ de dzise: « Čine ēști tū, Doamne, čela če mâ străği ? » Șï-i dzise lūi Dumnedzău: « Ēu sămtъ Ïsus pre čela če tu gonești. Nevoe-ț' va hi să calči ꙟ simčēoa țăpïei. » Și răspunse Savlъ cū fricâ și cu cutremūrъ și dzise: « Če-mi dziči să facъ, Doamne ? » Dumnedzău dzise lui: « Du-te ꙟ Damascъ și acolo ți să va spune če ți să cade să fači ». Ačesta glasъ și sluğile lūi audzïïa-lъ și pre nime nu vedě. Dup' ačasta trasără-lъ de mănâ ca pre ūn' ōrbъ și-l' dusârâ ꙟ Damascъ. Și acolo fu botedzatъ de Ananïa apostolъ și de srъgъ să deschisărâ ochïi lui.

Če voïu dziče căte spūne děanïa svenților' apostoli, děca credzu, cătâ nevoințâ și cătâ ōsrъdïe pentru credința lui Hristos! Če mente poate să gănděscâ sau če limbâ poate să spūe truda și nevoința ačestuꙗ mare apostolъ, č-au truditъ pentru Jidovi și pentru pâgăni să-i ꙟtoarcâ ꙟntru credința lui Hristos! Cumъ nu ïaste putěre să numere neștine picâ-
95v turile mârei și nâsipulъ, așě nu poate să spue ne|știne trudele și ūsteniꙟțele lui č-au pūs pentru credința lui Hristos și pentru noi, credinčoșïi lūi. Că če țarâ pre sūptъ sōare au fostъ să nu ō hïe căl'catъ cū pičoarele sale ? Sau če ōrașъ au fostъ să nu hïe luminatъ cū ꙟvățâtura lūi ? Sau če limbâ și semențïe au fōstъ să nu sâ hïe ꙟdulčitъ de cuventele lui ? Și ïarâși, če temnițâ au fostъ să nu-l' hïe avūtъ ꙟchisъ și legatъ ? Că și ꙟ Ïerusalimъ și ꙟ Chesarïa și ꙟ Rămъ și pretutindirě ꙟ toatâ lūmꙗ s'au lūptatъ cu ōamenïi ca cū neşte fïeri și cūvăntul' lui Dumnedzău l-au purtatъ ꙟnaintě a domni și a ꙟpâraţi carïi au fostъ necredinčoși și măčiteli.

Și dupâ multe bâtâi și legâturi če păția dinșii, mai apoi să ꙟtorčě și ačeĭa și čredě ꙟ Hristos. Pentr' ačѧ asculьtați ꙟn če chip' să ꙟtoarsâ și Ișpanĭa de credzu lui Hristos pentru ꙟvățâtūra apostolului.

Ō muĭare ōarecarě bogatâ foarte și ꙟțelěptâ și ğĭupăiněsâ, če ō chema Xan'ѳipi, avě ūn' bărbatь de-l' chema Provь și ēra domnь Iș'panĭei. Acasta audzise de apostolь Pavelь și pohtĭѧ să-l' vadzâ prinsь și să audzâ cūvăntь diꙟ gūra lūi. Și fu voѧ lui Dumnedzău de căōtâ ğĭupăiněsa ačěѧ diꙟ curțile sale spre tărgь, și ꙟtr' ačelь časь vâdzu pre Pavelь apostolь. Și nevâdzutь cunoscu-l' priꙟsь, că numai pre ꙟblatь și pre graĭu să | 96r cunoștě diꙟtr' alți ōameni, că și chipūl' și fața lūi ēra věselâ și ꙟbletulь chipeș'. Și cătu-lь vâdzu, cunoscū că poate hi ēl' ačela și rugâ pre bârbatul' ēi să-l' chĭame ꙟ lontru ꙟ casâ. Și děca ꙟtrâ apostolūlь ꙟ casa lūi Provь, să deșchisârâ ōchĭi sūfletului ğĭupăiněsei ačeiѧ și vâdzu pre fruntě lui Pavelь apostolь slove scrise cū aurь dzicăndь așě: Pavelь, mărturisitorĭulь lui Hristos. Ačasta děca vâdzu Xanѳipi, cădzu la pičoarele lui și čerě botedzь. Deči ō botedzâ și o ꙟvâțâ priꙟsâ credința lui Hristos. Și botedzâ și bârbatulь ēi, pre Provь, če ēra semențĭe ꙟpâratūlui Neronь, și pre al'tь boĭarin' mare če-lь chema Filoteu, și děčĭѧ toatâ mul'țimѧ četâței ačeiѧ. Cu ačesta chipь ꙟtoarsă apostolulь și pre alți Șpânioli[1].

Ĭarâ chipul' svărșitului a lui Pavelь apostolь: Neronь ꙟpâratь, avăndь mănĭe pre creștini, cum' am' spusь și de Petrь apostolь mainte, děčĭi și mai multь să ꙟdrâči și ūčisâ pre maica sa, pre Agripina, ūčise și pre un ūnchĭu al' sâu, frate tătăine-sâu, și pre muĭarѧ[2] lui Ōc'tavĭe și pre alții mulți fârâ de numârь. Mai apoi râdicâ gonire mare pre toți creștinĭi și ꙟtr' ačesta chipь veni și la Pavelь apostolь, de trecu sabĭe

[1] Tip. шпѫнюли. [2] Tip. мѹѩрѫ.

ascūțitâ priѫ grumadzïi lūi. Și fu tăïatъ capul' lui ѫ Rămъ
96v de la Nerѻnъ [1] | ѫpăratъ. Dzicъ așѧ că diѫ grumadzïi lui, ѫtr' ačelъ časъ če-lъ tăïarâ, cursâ lapte ѫ locъ de singĕ diѫ grumadzïi lui și stropi hainele čelọra če-lъ tăïarâ. Pentr' ačѧ și credzurâ ѫ Hristos.

Cade-sâ și noaâ, carïi audzimъ vïața și lucrurile svenţilorъ apostoli să socotimъ căte trude și căte munči au răbdatъ pentru ca să ne dѧ noaâ credinţa čĕ dirĕptâ carĕ ō avâmъ astâdzi. Deči cumъ avemъ credinţâ bunâ și svăntâ și dirĕptâ, ssѧ să avemъ și lucrure bune: lïubovъ cătrâ hïeče creștinъ, nu numai cătră prïatini, če și cătrâ vrâj'mași; lïubovъ cătrâ streini și milostenïe cătrâ sărači; curâțïe, če ïaste frămsĕțe sufletului și trupului; postъ, če ïaste temelïe tuturọrъ bunâtâților. Ѫtr' ačĕstĕ lucruri să nevoimъ, ѫtr' ačĕstѧ să ne trudimъ și dzua și noaptѧ, ca să ne spodobascâ Dumnedzău și pre noi ѫpărățïei sale čeii vĕčniče, carѧ noi toţi să ō dobăndim, pentru darulъ și mila Domnului nostru lui Ïsus Hristos, a cârụѧ ïaste činstĕ și mărirĕ ѫtru vĕči de vĕči. Aminъ.

97r

Luna Avgust' ѫ șĕse dzile.
Ѫvățâturâ la slăvita dzi Prĕōbrajenïѧ Domnului nostru [2] lui Ïsus Hristos.

Marele și putĕrniculъ Dumnedzău multe și mari čïudese au fâcutъ ѫ vrĕme de demult' pre lume: potop fū ѫ toatâ lumѧ de să ѫnecară toţi ōamenïi; Sodomulъ și Gomorulъ le arsă cu focъ diѫ čerïu și le prâpâdi și toţi ōamenïi diѫtr' ănse câdzurâ ѫ fundulъ pâmăntului cu totъ če avѧ ēi;

---

[1] Tip. нєронъ ѫ, repetându-se începutul paginii următoare. [2] Tip. нотрꙋ.

războae ꙟ lume mari să fâčѧ, robïi și ūčideri, nū pentr' altâ
pen'tru čeva, če numai pentru să audzâ și | sâ vadzâ ōamenïi 97v
și să să ꙟtoarcâ cătrâ Dumnedzău și să să pârâsascâ de pâca-
tele če fâčѧ. Căči că lumѧ ēra plinâ de râutăți și de scrъnâ-
vïi, ꙟcâ diꙟ greșala lui Adam', și ōamenïi nu să ꙟchina lui
Dumnedzău, če să ꙟchina pïetrilorь și lĕmnelorь, bodzilorь
čelorь muți și sūrdzi. Aşteptâ-i Dumnedzău să să pocâiascâ,
și nu sâ mai ꙟtoarsârâ diꙟ răutățile lorь. Mai apoi, dĕca
vâdzu Dumnedzău câ nu sâ mai lasâ ōamenïi de faptele
lorь čĕle rĕle, să pogorâ ꙟnsuș' și să ꙟtrupâ diꙟ svănta și
prĕ curata Fečoarâ, diꙟ Marïa. Fu pruꙟcь mitïutelь, ꙟfâ-
șatь fu ꙟ scuteče, supsâ țâță, fu ōmь deplinь ca și noi, ale-
găndь numai fârâ de pâcate. Și ꙟsâtâ și flâmăndzi, bâu și
măꙟcâ, trudi și să ūsteni, și ïarâ ōdihni ca ūn' ōmь. Fu
clevetitь de Jidovi că-i măꙟcâčosь și bâutorïu, și-l fâcurâ
ꙟdrâčitь și samarinĕnь.

Ačĕstѧ toate-lь aratâ priꙟsь că au fostь ōmь deplinь și
adevârat', că de n'are hi avutь ačĕstѧ toate, s'au vrutь pârĕ
lumïei că nu s'au nâscutь cū trupь adevâratь, če s'au arâ-
tatь numai cū arâtare de trupь, ca ō nâlučire. Și ačĕstѧ
toate sămtь cunoștințâ ꙟtrupârei lui, ïarâ dumnedzăirei lui
simtь cunoștințâ ačĕstѧ: tâmâduirѧ bolnavilorь, curâțirѧ
străcațilorь, izgonirѧ dračilorь diꙟ oameni, ꙟ|vïerѧ morți- 98r
lorь și ș'alte čïudese căte au făcutь pre lume. Ačĕstѧ sămtь
sămnul' dumnedzăirei lūi.

Če și tocmala praznicului nostru de astâdzi sâmnulь și
cunoștința dumnedzăirei lui ïaste. Că lumina ačĕѧ carѧ ō
arâtâ Domnulь Hristos ꙟ mâgura Θaborului astădzi n'au
fostь luminâ lumascâ sau ōmenĕscâ, č-au fostь luminâ nea-
tinsâ și nefâcutâ. Luminâ dumnedzâïascâ aū fostь, că Dom-
nulь Hristos ș'au arâtatь ꙟtr' ačelь trupь če purta firѧ sa
čĕ dumnedzâïascâ, ca o lumănare ꙟtru ōglindâ. Pen'tr' ačѧ
să lâsâmь toate găndurile čĕle lumeşti şi pementeşti, să

nu găndimь de čĕle trecătoare, če de čĕle netrecute să cūğetâmь. Să ūrămь čĕle pementești și să ĭubimь čĕle čerești. Să nu ĭubimь čĕle lūmești și să pâr âsimь čĕle dumnedzâēști, če čĕle vĕčniče și neputrede să pohtimь. Să ne curâțim mentѧ noastrâ, să himь gata cătrâ mâgura Ѳaborului să ne suimь, ca să vedemь curat' și chĭarь svănta troițâ. Acolo vomь vedĕ pre fĭĭulь ѫ luminâ ѫchipuitь, și pârintele de susь mârturisindь de fĭĭulь, și duhulь svănt' ūѫbrăndь ca ūn' nuârь. De care lucru ascul'tați cum' ne ѫvațâ pre noi svănta ēvanghelĭe, tustrei ēvangheliștĭi de scrĭu dĕčasta așѧ.

Domnul Ĭsus Hristos, ѫblăndь trupѧște pre´pâmăntь, 98v mĕrse și ѫ laturĕ Chesarĭei, carĕ ō zidisâ Filipь diѫ Ma|chedonĭѧ. Acolo ѫtrebâ Hristos ūčeničĭi sâi čine-lь grâēscь ōamenĭi că ĭaste. Știѧ Hristos cumu-lь grâēscь ōamenĭi și čine dzicь că ĭaste, če-i ēra voѧ să audzâ ș'alți ūčeniči diѫ gura lui Petrъ čine ĭaste Hristos. Și dĕca-i ѫtrebâ, răspunsârâ toți ѫtr'un chip și dziserâ: « Ūnĭi te grâēscь, Doamne, că ēști Ĭōanь Cârstitelь, alțĭi dzicь că ēști Ĭlĭѧ prorocь, alțĭi Ĭeremĭѧ ». Și cumь să hĭe Hristos vr'unulь dĕčeѧ, căndь ačeѧ proroči ēra de demultь morți și Ĭōannь Cârstitelь tâĭatь de Ĭrod. Găndĭѧ ōamenĭi ѫ mentѧ sa c'au ѫvisь vr'unulь dĕčei proroči mari și pentr' ačѧ fače čĭudĕse. Če râu să pričepĕ ōamenĭi, că niče dănâōarâ vr'unulь dĕčeѧ n'au ѫvisь morți, niče au tâmâduitь bol'navĭi ca Hristos. Pentr' ačѧ-i ѫtrebâ să râspūndzâ și ēi și le dzise: « Dară voi cumь grâiți de mene? » Ĭarâ Petrъ râspunsă și dzise: « Tū ēști Hristos, fĭĭulь lui Dumnedzău čelūi vĭu ». Șĭ-i râspun'sâ lūi Hristos și dzise: « Feričit' ēști tū, Simone, fečorulь lui Ĭōna, că nu ēști grasь și gros ѫ mente ca čęstѧlalți, niče ai vr'uѫ găndь trupâscь ѫ tine. Če, pentru că ēști curatь, ț'au deschisь pârintele mĭeu de grâiși ačesta cuvăntь. Pen'tr' ačѧ grăēscь țĭe: dĕcmu numele tâu să să chĕme Petrъ, și pre cuvăntulь

tâu če grâiş' de mene, prĕčela voïu ѫtâri besĕreca mѧ. Şi
poarta adului, adecâ gura ēreţičilorь, să nu poatâ strica ne-
micâ asupra | mârturïei tale. Şi-ţ' voïu da chĕïa ѫpârâţïei 99r
čerïulūi, ca pre čine veri lega pre pâmân'tь să hïe legatь
şi ѫ čerïu, şi pre čine veri dezlega pre pâmăntь să hïe dez-
legatь şi ѫ čerïu.»

Şi dĕca trecurâ 6 dzile dupâ če grâi Hristos ačĕstѧ cuvente,
luâ pre Petrъ şi pre Ïacovь şi pre Ïōanь, fratele lui Ïacōvь.
Pre Petrъ luâ căči că avĕ mai multь lïubov' cătrâ Hristos
şi mai mare osrъdïe decătь toţi apostolïi, ïarâ pre Ïōanь
căči câ-i ēra dragь mai vrъtosь decătь toţi ūčeničïi pentru
curâţïѧ şi pen'tru ѫţelepčïunĕ lui, pre Ïacōvь căči că sâ
ğïuruisă să bѧ păharulь morţei ş'a munčilorь lui Hristos.
Deči pre al'ţi apostoli lâsâ-i toţi şi numai prĕčeşti trei luâ
şi să sui cu nuşïi ѫtr'un' mun'te ѫnaltь če-l' chïamâ Θabo-
rul'. Şi acolo dĕca să sui să schimbâ ѫtr'altь fĕlïu ѫnaintĕ
lorь. Şi ѫtr' ačesta chipь să schiѫbâ că Domnul Hristos pânâ
ēra ğosь cătrâ alţi ūčeniči şi câtră alţi ōameni era smĕrinь
şi sâracь şi mişelь. Sâracь, câ diѫ Dumnedzău fū omь,
diѫ-pâratь slugâ, diѫ bogatь sâracь. Mişel', că niče de o
dzi n'avĕ hranâ şi būcate. Aşѧ ēra ѫblăndь pre pâmăntь.
Ïarâ dĕca să sui acolo ѫ mâgurâ, să arâtâ Dumnedzău şi
ѫpârat' putĕrnicь, cu totulь luminatь, cu totul' ѫfrămşatь,
cu totūlь straşnic'. Pentr' ačĕ dzičе ēυanghelistulь că sâ
ѫchipui, adecâ chi|pūlь lui să schiѫbâ şi fu ѫtr'altь chipь 99v
trupulь şi veşmentele lui. Şi faţa lui străluči ca soarele, ïarâ
veşmentele lui să fâcūrâ luminate şi albe ca o zâpadâ. Soa-
relui asamănâ scriptura faţa lui, şi veşmentele lui ōmătului.
Če şi faţa lui fu mai luminatâ de şĕpte ori decătь soarele.
Că soarele-l' vedѧ ѫ toate dzile şi nu câdĕ, ïarâ dĕca vă-
dzurâ faţa lui, de luminâ şi de strâlučire mare, ēi câdzurâ
şi nu putѧ cu ochïi să caōte. Şi cum' să nu hïe fostь mai
luminatь şi mai albь decătь soarele şi decătь ōmâtulь, cândь

ačela ĭaste domnъ și tvorețъ soarelui și omâtului. Če, câči că ⱶtr' altъ chipъ n'au avutъ ⱶ če chipъ asâmăna fâptura și chipulъ lui, če numai atăta căt' au dzisъ că fața lui au fostъ luminatâ ca soarele și veșmentele lūi albe ca zâpada.

Aičĕ-șъ arâtâ Domnūlъ Hristos dumnedzâirѧ sa ⱶnaintѧ ūčeničilorъ sâi, câči câ preste puține dzile vrĕ sâ să dѧ ⱶ mănule necredin'čoșilorъ Jidovi să hïe râstignit' și omorât. Pentr' ačѧ să ⱶchipui ⱶnaintѧ lorъ mainte de munčile sale, ca, dĕca-l' vorъ vedѧ prinsъ și legatъ, bâtutъ și ocârăt' și râstignitъ, să nu le pae că doarâ ēlъ nu ĭaste Dumnedzău adevâratъ, če să-ș' aducâ amente de lumina ačĕѧ če strâluči ⱶnaintѧ lorъ și de frămsѧțĕ chipului lui če vâdzurâ și 100r să pričapâ câ de | bunâ voe rabdâ ačĕlѧ toate, pen'tru izbâvirѧ noastrâ. Pen'tr' ačĕ-ș' arâtâ slava sa ⱶnain'tĕ lorъ.

Și acolѧ ūnde strâluči fața lui așѧ, să arâtâ Moυsi prorocъ și cu Ĭlïe. Șï-i vâdzurâ pre amăndoi ūnde vorovïѧ cu Hristos, și cuventele če vorovïѧ cătrâ Hristos ačĕstĕ ēra. Moυsi prorocъ așѧ grâiѧ: « Proslâvitъ ēști, Domnulъ mïeu Hristoase, că cumъ mĭ-ai ğĭuruitъ, așĕi și sâvărșitъ. Sven'țïa Ta ēști ⱶplĕrĕ proročïei mѧle. Tū-mi dedeși tablele leğei vechi scrise ⱶ mâgura Sinaei. Tū mâ tremiseși să pïerdzu pre Faraonъ ⱶ Marĕ Roșïe. Cu ⱶvățătura ta am' fâcutъ čĭudese priⱶ Ēghυpetъ. Tū, Domnul' mïeu, nĕi hrânit' 40 de ai ⱶ pustïe cu mannâ. Tū nĕi adâpatъ cu apâ diⱶ pïïatrâ sacâ. Tū ș'acmu tĕi ⱶchipuitъ ca ačela če ēști Dūmnedzău adevâratъ. » Ĭarâ Ĭlïe prorocъ și ēlъ ačĕstѧ cuvente grâiѧ: « Mulțâmâscu-ți, Domnūl mïeu Hristoase, că cumъ tĕi ğĭuruitъ, așѧ ai și sâvărșitъ. Tū ēști Dumnedzău adevârat, că pentru numele tâu amъ vâditъ pre ⱶpâratulъ Ahavъ, călcâtorĭulъ leğei. Tū ascultași ruga mĕ și nu dedeș' ploae pre pămăntъ 3 ai și 6 luni. Tū cu ⱶvățătura ta mâ tremiseși și ğĭunghĕĭu 50 de popi păgănești. Putĕrѧ ta desvâcū apa Ĭōrdanului ș'amъ trecutъ pre uscatъ. Tū mâ luași și ⱶ

čerĭu cu carъ de focъ. Pentr' ačĕ-țъ mulțămâscъ. Pentr' a|čѧ 100v
mâ ѫchinъ și te proslâvâscъ. » Prĕčѧstѧ cuvente-i cunoscurâ și apostolïi carele-i Mọυsị și carele-i Ĭlïa. Ĭarâ pre altâ pre če să-i cunoascâ, căndъ ēra dușі diѫ lume cu căteva sute de ai mainte dĕčѧѧ vrĕme!

Ѫprotiva cuventelorъ če avĕ ēi către Hristos, așѧ și Svențïѧ Sa ačĕstѧ cuven'te le râspūndĕ lorъ: « Voi, slugile mĕle și proročïi mïei, fâcut-ați čĭudese și puteri mari ѫ lume cu putĕrĕ mѧ. Pentr' ačĕ și pârintele mïeu v'au datъ duhūlъ svăntъ dĕ-ț' știūtъ de venirѧ mѧ ѫ lume ș'ațъ mărturisitъ lumïei de mene ș'aț' doritъ să mâ vedeți cu trupъ pre pâmăntъ, pentrū ca să să plinĕscâ cuvăntulъ vostru și jelanïa voastrâ toatâ č-aț' jeluitъ de mene ca să vedeți izbâvirѧ voastrâ. Ĭatâ, acmū ēu am' venit' ca să izbăvâscъ pre Adam' și semențïѧ lui diѫ munči și diѫ ĭad. Pentr' ačĕ m'amъ ѫtrupat', pentr' ačѧ m'amъ smeritъ, pentr' ačѧ amъ venit' luminâ ѫ lume, pentr' ačĕ și preste puține dzile voĭu hi prin'sъ și legatъ și voĭu hi datъ ѫ măna liѫbilorъ și pâgănilorъ. Că vrĕmѧ munčilorъ mĕle să apropïe și mi să cade a hi lovitъ cū palma prespre obrazъ și cū cūe pre cruče râstignitъ și cu hïare adâpatъ și cu sulița ѫ coaste ѫpunsъ și omorătъ și ѫgropatъ, și a treѧ dzi voĭu ѫvïe. Ačĕstѧ toate le voĭu râbda pentru izbâvirĕ rodului omenesc'. | Pentr' ačĕ, te du, Mọυsị, 101r
de mărturisĕște ѫ ĭadъ ačĕstѧ toate. Să ѫtrĕbe și de Simeōn' stareț', că ș'ačela m'au vâdzutъ și m'au luatъ ѫ brațele sale prūncъ de 40 de dzile. Să le spue și Ĭōanъ Cârstitelъ că m'au vâdzutъ și ēlъ ѫ vrъstâ de 30 de ai, căndъ m'au botedzatъ ѫtr' apa Ĭōrdanului. Al treile marturъ să hïi tū. Să spui sufletelor' čelọra če-sъ acolọ cum' m'ai vâdzutъ ѫchipuit' ѫ mâgura Ѳaborului și s'au apropïïatъ izbâvirĕ lorъ. Ĭarâ tū, Ilïe, te du la loculъ ūnde ēști luatъ și aștaptâ ѫnâlțarѧ mĕ če mă voĭu ѫnâlța de pre pâmăntъ ѫ čerĭu. Vedĕ-veri și te veri ѫchina și veri proslâvi taina biruirei mĕle ș'a ѫtrupărei mѧle. »

Ačěstѧ cuvente vorovindь Domnulь Hristos ꙟpreunâ cu proročïi, ïarâ Petrъ râspunsâ de dzise: «Doamne, bine are hi să petrěčem‘ noi aičѧ! Şi děi vrѧ, să fačem‘ aičѧ trei ūmbrare: ūnulь ţïe, altulь lūi Mouși, altulь lui Ilïe.» Ştïѧ Petrъ câ čarcâ Jidovïi să ūčigâ pre Hristos; alta și diꙟ rostul‘ lui aŭdziѧ că va hi dat‘ pre mun‘či și pre moarte și va hi ūčisь de Jidovi. Pentr’ ačѧ nu ïubïѧ să să pogoarâ diꙟ mâgurâ să ūčigâ pre Hristos. Că găn‘diѧ ș’ačasta, că de vorь ūčide pre Hristos, că le ïaste domnь și ꙟvâțâtorïu, darâ ēi, ūčeničïi lui, cu cătь mai vărtosь le caōtâ a pâți râutate și scrъbe multe. Pentr’ ačě dzise Petrъ să facâ ūmbrarïu ꙟntăïu lui
101ᵛ Hristos, câ de Svențïa | Sa avѧ grije mai multâ. Al doile lui Mouși, câ ēlь ēra tocmitorïu leğei vechi și ꙟtăïu ēlь arâtasâ ꙟ lume proročïe și cuvăntulь lui Dumnedzâu, și priꙟsulь ştïѧ că-i mai mare decătь toți proročïi. Al treile lūi Ïlïe, ca ūnui mai micь decătь Mouși. Cum‘ are grâi Petrъ ačěstѧ cuvente cătrâ Hristos: «Numai ţïe, Doamne, să fačemь ūmbrarïu și acoperemăntь, să ōdih‘nești numai Svențïѧ Ta ačïi, ïarâ noi vom râbda și zâduvulь și pripâcul‘ și ïarâși frigulь și ğerul‘, ploaѧ și niꙟsoarѧ. Toate le vomь râbda pentru numele tâu, numai să nu ne pogorămь děičѧ. Câ de te vorь câota Jidovïi să te ūčigâ, avemь aičѧ ağïutori buni. Că Mouși va omoră-i prinși cumь au omorăt‘ ꙟtăii nâscuți din[1] Ēghupetь, ïară Ïlïѧ va pogoră focь diꙟ čerïu și-i va arde cum‘ au arsu pre čѧ sutâ de slujitori a lui Ahavь ꙟpâratь.»

Ïarâ grâindь Petrъ ačěstѧ cuvente, adecâ de nâprasnâ ūn‘ nuârь luminatu-i acoperi și-i ūmbrâ priꙟșii. Şi glas‘ ēși diꙟ nuârь de grâi și dzise: «Ačesta ïaste fïïulь mïeu čelь ïubitь, ꙟtru carele binevruïu să izbâvâscь rodulь ōmenescь. Prěčela să ascultați de toate căte va dziče voaâ.» Nu

---

[1] Tip. дн.

putū Petrъ să-ș' isprâvascâ cuvăntulь, că vrѧ mai grâi ș'alte cuvente, če nu ağïunsâ, că cătu-i ⱥpresurâ nuârulь ačela, atăta pârâsi Petrъ dĕ grâirѧ, nu | pentr' altâ, če de spaimâ. Că acolĕ ūnde audzirâ apostolïi glasulь ačela če grâi diⱥ nuârь, să spâmăntarâ și de spaimâ câdzurâ ğosь cu fĕțele la pâmăntь și să temurâ foarte. Ĭarâ Hristos mĕrse de-i râdicâ și le dzise: «Sculați și nu vâ tĕmereți!» Și dĕca-ș' deș'chisără ochïi, pre altь pre nime nū vâdzurâ, niče pre Mousį, niče pre Ilïѧ, fârâ numai pre Hristos, ca sâ pričapâ ēi că ačelь glasь n'au grâitь de Mousi, niče de Ilïѧ, če numai de Hristos. Că nuârulь ačela č-au audzitь apostolïi grâindь n'au fostь nuârь,— că nuârul' cum să grâĭascâ! — če sângurь pârintele au grâitь dĕu mârturisitь nevâdzutь de fïïulь sâu, de Hristos; ĭarâ nuârulь ačela au fostь duhulь svănt'. Pentr' ačѧ apostolilorь lĕu pârutь că grâѧște nuârulь, că diⱥ nuârь ēși glasulь, ĭarâ adevâratь ĭaste că pârintele diⱥ čerïu au mârturisit' că Hristos nu ĭaste niče Ïlïѧ, niče Ēremïѧ, niče alt' prorocь, ⱥ če chipь le pârѧ lorь, če să știe că ačela ĭaste fïïulь sâu pentru carele au vrutь dĕu fâcutь măntuire ōamenilorь. 102ʳ

Ĭarâ pogorăndu-se diⱥ muntele Ѳaborului, le dzise Hristos nemârui să nu spue nemicâ de č-au vădzutь, pânâ nu va ⱥvïe Hristos diⱥ morți. Și pentru če le dzise Hristos să nū spue nemârui? Pentru ca să nu audzâ alți apostoli, să să scrъbascâ câči n'au fostь și ēi se vadzâ, și mai vъtosь Ĭuda, če totьdĕuna bâtĕ prilejь să văndzâ pre Domnulь Hristos.

Grăescь ⱥ|vâțâtorïi besĕrečei noastre că Domnulь Hristos s'au ⱥchipuitь ⱥ mâgura Ѳaborului ⱥnaintĕ ūčeničilorь sâi numai cu 40 de dzile mainte de râstignirĕ sa, pentru ca să nu ūite apostolïi, če să-ș' aducâ amente ⱥ vrĕmѧ munčilorь lui. Pentr' ačĕ să ⱥchipui aproape de râstignirѧ sa. 102ᵛ

Pentr' acĕ, creștini blagosloviți, noi tocmala praznicului nostru pentru če prâznuim' și pentru če sârbâmь astâdzi, dupâ cătu nĕu fostь putĕrѧ noastrâ, dzisâmь; nū dupâ căt au trebuitь, če puținelь și pre scurtь. Că dupâ cumь ĭaste tlъculь cuventelorь sventei ēѵanghelīi, ꙟndrъznescь de dzicь că niče ꙟngerīi nu pot' prĕmănuꙟtulь să le grâĭascâ. Numai căt' vâ rog' atăta: cu cutremurь să mulțâmiți Domnului vostru, Dumnedzâului vostru, lui Ĭsus Hristos, če v'au ĭubitь și pentru voi au slujitь acĕstĕ toate. Și mulțâmindu-i, de pâcate să vă pârâsiți și fapte bune să faceți. Și ꙟtru mulțămirĕ noastrâ să dzičemь așѧ: Mulțâmimu-ți, Hristoase Ꙟpârate, noi, nemul'țâmitorii și smerițīi șerbīi tâi, că Svenția Ta, ca ūn' Dumnedzău ĭubitorĭu de ōameni și milostivь če ēști, veniși și purtași trupь pentru noi, nemulțămitorīi. Ĭarâ noi, nedestoničīi, niče ūn' lucru bunь pre voѧ ta nu fačemь, če ne smerimь și ne rugâmь să nu ne dai dupâ faptele noastre, če dupâ mila ta ne miluѧște. Că
103r de ne veri ğĭudeca pre toate | pâcatele și de ne veri strănğe să dămь samă de toate faptele, Doamne, čine va râspunde ꙟnaintѧ ta? Sau čine va sta ꙟprotiva mănīei tale? Če ne ĭartâ pentru mare mila ta și ne dăruѧște ꙟpărăția ta, că ție să cade činste și ꙟchinâčĭune, mârīe și ținĕre, ꙟpreunâ cu părintele și cu duhulь svăntь, acmū și pururĕ și ꙟtru vĕči netrecuți. Aminь.

Luna Avgust', čińčispredzĕče dzile. 103ᵛ

Ꙟvățâturâ pentru Adormirѧ prĕčistei, prĕcūratei fečoare Mạrïei, nâscâtoarĕ[1] Domnulūi nostrū lūi Ĭsus Hristos.

Tōate prazničele svenților sămtь svente și činstite, și creștinïi ꙟ toate să bucurâ și să veselescь, ĭarâ ꙟ prazničele čĕle ꙟpârâtești mai mūltь ne veselimь, căči că prazničele ꙟpărătești au și činste mai multâ. Că činstĕ robilorь mai puținâ slavă are, ĭarâ činstĕ ꙟpârâtĕscâ toată slava și mârirѧ covărșѧște. Totь ōmulь atunče să cade să prâznuĭască și să să veselĕscâ | și să facâ toate căte să cadь činstei ꙟpărâtești. 104ʳ Praznicь ca ačela avemь și dzi ca ačĕѧ avemь astâdzi. A cârụѧ? A Doamnei și a lui Dumnedzău nâscâtoare, ꙟpârâtĕsa čerĭului, maica neputredulūi Ꙟpăratь. Čine au vâdzutь sau čine au audzitь maica să hïe fečoarâ și fečoara să hïe maicâ? Ĭarâ Mârïa Sa și maicâ fu Ꙟpâratului nostrū lui Ĭsus Hristos, și fečoarâ ꙟtrĕgâ au râmasь. Că și mai svăntâ ĭaste decătь toți svenții, și mai činstitâ decătь toți činstițïi, și mai slâvitâ ĭaste decătь toți mârițïi, și mai minunatâ decătь toți minunații. Ĭaste a doa dupâ svănta troițâ și mai ꙟtăѧ tuturorь faptelorь. Pentr' ačѧ și praznicul Mărĭei Sale de astâdzi ĭaste sâvârșitь tuturorь prazničelorь. Că cumь ĭaste Blagovĕștenïѧ ꙟčepăturâ, așѧ și ačesta praznicь ĭaste ōbărșire. Pentru că și Mărïa Sa Prĕčista ĭaste și ꙟčeputь și săvârșitь spâsenïei ōmenești și, pânâ au fostь cu trupь pre pămăntь, au fostь ꙟcepăturâ și capь tainei dūmnedzăești, ĭarâ dĕca s'au mūtatь de pre pămănt' fu săvrъșire svatului lui Dumnedzău.

De čińčidzeči și noaâ de ai au fostь Prĕčista cănd au vrūt să moarâ. Și cūm? Ascultați.

Prĕčista, căndь ō dusărâ ꙟ besĕrâcâ de ō ꙟchinarâ pârinții ĕi lūi Dumnedzău, au fost de trei ai. Petrecut-au | și ꙟ besĕ- 104ᵛ

[1] Tip. нѫскѫтоарѣ.

reca lui Dumnedzău 12 ai, și pânâ a naște pre Hristos trecu altь anь. Fū și cu fïiul' ēi, cu Hristos, 32 de ai. Vïețui și dup' ačĕ 11 ai. Dĕca sosi dĕtățѧ ai, mĕrse arhanghel' Gavrïil cu stlъparïu de finicь ꙟ mănâ și dzise: « Să știi, Mărïa Ta, a lui Dumnedzău nâscâtoare, că de astădzi a treѧ dzi te veri muta de pre pămăntь ꙟ cerïu. Deči te gătѧdzâ pre sine și tocmĕște čĕlĕ če-s' de moarte și aștaptâ adormirѧ ta, că va veni fïiulь tâu de va lūa sufletul' tău. » Si cătь audzi Prĕčista, ꙟdatâ să sculâ și să dusâ de să sui la muntele Ēleōnului, acolo de ūnde să sui ꙟ čerïu fïiulь ēi. Ĭarâ copačïi muntelui ačeluѧ cădzurâ toți de să ꙟchinarâ Mârïei Sale. Ĭarâ Mârïa Sa Prĕčista ꙟș' râdicâ mănūle sale ꙟ čerïu cătrâ Dūmnedzăū și să rūgâ așѧ: « Ĭubitulь mïeu fïiu, carele tĕi pogorătь diꙟ čerïu pre pămăntь și tĕi ꙟtrupatь diꙟ singele mïeu, tu mâ ïa la ꙟpârâțïѧ ta! Sosĕște-mi streinâtatѧ, sosĕște-mi despârțirѧ mѧ če-sь despârțitâ de tine, fïiulь mïeu! Cum ai dzisь, așѧ să și fači. Dzis-ai că « unde voïu hi eu, acolo va hi și čela če-m va sluji mïe ». Ačasta dzicь și ēu: acolo ūnde ēști, fïiulь mïeu ïubite, acolo mâ spodobĕște să viïu și ēu, că inima mѧ ïaste arsâ de dorulь tâu. »

Ačĕstѧ cuvente dzise Prĕčista și dup' ačѧ să pogoră diꙟ 105r. muntele ačela și | să dusă ꙟ casa sa, ꙟ satulь če să chѧmâ Ghepsimanïѧ. Ĭarâ Petrъ apostolь și Ĭōanь Bogoslovь ēra acolĕ aproape, de ꙟvăța cuvăntulь lūi Dumnedzău. Că ꙟcă nu sâ depărta, căči că Petrъ avĕ credință mare cătră Prĕčista, ïarâ Ĭōanъ Bogoslovь ēra ca unь fïiu Svențïei Sale. Pentr' ačѧ nu sâ depârta, pentru ca sâ slujască Prĕčistei. Ĭarâ a treѧ dzi, acolĕ ūnde ședĕ ēi și ꙟvăța, de nâprasnâ ūnь nuōrь apucă-i prinșïi șï-i duse ꙟ Ghepsimani, ꙟ casa Prĕčistei. Așijdere și pre alți apostoli pre toți-i apucarâ nuârïi șï-i dusâră la Prĕčista. Atunče ēra și Dïōnisïe Areōpaghit, dascalulь lui Ēroдei, și Ĭacov, če-l chïamâ frate lui Dumnedzău. Și prĕčeѧ-i apucâ nuârulь șï-i adūnâ pre toți ꙟ Ghepsi-

manïѧ. Ĭarâ Prěčista děca-i vâdzū, pâru-i bine și dzise: « Ședeți, fïii mïei, să-mi ĭau dzua bunâ de la voi, câ astâdzi mâ ducь la fïĭulь mïeu čelь ĭubit. Căči că arhanghelь Gavrïilь, carele mĭ-au adusь věste de naștere fïĭului mïeu, ačela au venitь ș'ącmu și mĭ-au datь ačestь stlъparĭu de finic' și mĭ-au dzisь: « Bucurâ-te, nâscâtoareѧ lui Dumnedzău, și să știi că după trei dzile te veri muta de pre pâmăntь ꙟ čerĭu ». Pentr' ačě mulțămăscь fïĭului și Dumnedzăului mïeu că v'au adunatь pre toți acmū, la svărșitulь mïeu, să vă vâdzь. »

Și cătь audzirâ apostolïi, toți ꙟčepurâ a plănğe cu lacrâmi. Și râspunse Ĭōanь cu multe lacrâmi de dzise: « Doamnâ, 105v nâscâtoare lui Dumnedzău, fïĭulь tău čelь ĭubitь au fostь cu noi și l-amь avutь măꙟgăĭare, ĭarâ děca s'au suitь ꙟ čerĭu něu lăsatь să avemь pre tine. Acmū ne lași și tu. Dară čine vomь avѧ noi, apostolïi, če simtemь ōcârăți de toate limbile, să ne măꙟgăe ꙟ dosâdzile noastre și să ne ꙟvěțe pre lūme, děca ne pârâsești și Mărïa Ta? » Atunče grâi Prěčista, și ѧ cu lacrâmi, de dzise: « Nu vâ ōbiduireți, fïi mïei, niče vă scărbireți pentru moartě mѧ, că săvai că mâ voĭu și muta de pre pâmăntь, ō, prïĭatinïi fïĭului mïeu, ĭarâ de voi nu mă voĭu despărți, niče de toți čeѧ če mâ vorь chema. Če ēu voĭu hi rugâtoare și dvorbitoare cătrâ ĭubitulь mïeu fïĭu pentru toți creștinïi. Numai nu plănğereți, če cāōtați să mă ꙟgropați cumь mă vedeți și cumь m'ați aflatь. » Cuvăntâ apostolъ Pavel', cu multe lacrămi și ēlь, de dzise cătrâ Prěčista: « Doamnâ, nâscâtoare lui Dumnedzău, ēu pre ĭubit' fïiulь tău, pre Domnulь Hristos, nu l-am' vădzut cu trupь pre pâmăntь. Če, vâdzăndь pre Mărïѧ Ta, amь ținutь că vâdzь pre Svențïѧ Sa. Acmu mă lași și Mărïѧ Ta. Darâ čine mă va mâꙟgăѧ ꙟ scrъbele měle? Pre čine voĭu avě ēu ağutorĭu și milcuitorĭu ꙟ dosădzile měle, če pațь pentru mârturïѧ ēυanghelïei? » Râspunse Prěčista de dzise:

106r «Pavle, priѧtinulь ĭubițului mïeū fiĭu, | darulь mïeū să te
măꙟgăe și pre tine și pre toți ūčeničïi».

Abĭa de multe lacrâmi-ș‘ deșchise și Petrъ rostulь și dzise
cătră Prěčista: «Cunoaștemь, Doamnâ, născâtoarѧ lui Dum-
nedzău, că adevăratь veri să te duči de la noi ꙟ čerĭu, deči
ꙟcai ne ĭasă čeva cuvăntь și măꙟgăĭare diꙟ rostulь Mărĭei
Tale, să ne aducemь amente noi, robïi tâi». Dzise cătr’ ănși
Prěčista: «Ĭubițïi mïei fïi, ascultați puținelь cuvăntь și ꙟvă-
țătură diꙟ rostulь mïeu, pentru că čěreți și ĭubiți. Vedeți,
fïii mïei, ačastâ lume ĭaste ca ō negutățtorĭe, ĭarâ Dumne-
dzău ĭaste ca uꙟ-păratь, și voi, robïi lūi, simteți ca nește
neguțători. Deči să vâ arătь cu pildâ.

«Ēra ūꙟ-pâratь mare și putěrnicь, și avě doi robi. Deči
audzi că ꙟ cutare locь să fače trъgь mare și mare neguță-
torĭe și dobăndă acolo. Și chemâ robïi săi și le dzise: «Luați
avuțĭe multă și vâ dučeți ꙟ cutare locь, ūnde să adunâ
trъgь. Și fačeți acolo neguțătorĭe, și ꙟtr’o lunâ ĭarâ să vă
ꙟtoarčeți. Ĭarâ carele va zabâvi mai multь numai cu capulь
va plâti.» Deči-șь luară amăndoi robïi ačeĭa avuțĭe și să
dusârâ. Deči ūnulь, ca ūnь nebunь și rrău če ēra, nu cuꙟ-
pără lucruri če ĭubïĭa ꙟpăratūlь și să să ꙟtoarcâ curūndь,
če cumpără case și dughěne și ōčine, și căte ꙟpăratului nu-i
106v trebuѧ, niče-i făčě | lui dobăndâ. Și pănă a dirěğe robulь
ačela casele și dughěnele, ōčinele, trecurâ trei, patru luni și
mai mult‘. Ĭarâ čelalaltь robь, ca ūnь-țeleptь če ēra, cum-
pără pïetri scumpe și de če trebuѧ ꙟpăratului. Și să duse
la ꙟpâratulь, și ꙟpâratulь činsti-lь priꙟsь și-lь mâri, căči
să arătâ credinčosь. Ĭarâ pre čelalaltь tremise cuvăntь și-i
tâĭarâ capulь ca unui vrâjmașь ꙟpăratului.

«Așě simteți și voi toți apostolïi. Tremis-au pre voi fiĭulь
mïeu să vâ duceți ꙟ lume ca nește neguțători, să dobănditi
sufletele ōamenilorь čelorь prilăstiți. Deči carele diꙟtru voi,
fïi mïei, să va arăta prïĭatinь ꙟvățătorĭului său și fiĭului

mĭeu, prĕčela-l' va činsti la ꙟpârățĭa sa, ĭarâ carele nū
va face pre voѧ ꙟvățătorĭului său, ꙟșivâ știți če veți păți.
Pentr' ačĕ, fĭii mĭei, grijiți-vâ de mârturisiți și luminați și
ꙟdireptați lumѧ čĕ râtăčitâ, doarâ cumva ō veți dobăndi să
o dučeți ꙟtru ꙟpârățĭa fĭiului mĭeu. Nu vâ tĕmereți de
ꙟpărați, če au putĕre numai cu trupulъ să-l' vatâme, ĭarâ
cu sufletulъ n'au niče ō putĕre. Că și ēu, săvai că mâ
voĭu și duče la ꙟpărâțĭѧ fĭiului mĭeu, ĭarâ pururĕ voĭu hi
cu voi, de vă voĭu ꙟtări și vâ voĭu măꙟgăѧ ꙟtru scrъbele
voastre. »
Ačasta dzise Prĕčista și ꙟdatâ ꙟchise Mârĭa Sa ōchĭi și cu
glasъ | mare dzise: « Fĭiulъ mĭeu, ꙟ mănule tale dau sufletul 107r
mĭeu! » Și așѧ adormi, și svăntulъ ēi sufletъ ꙟlъ luâ fĭiulъ ēi
ꙟ mănule sale. Ĭarâ svăntulъ ēi trūpъ luară-lъ apostolĭi de-lъ
dučѧ la groapâ. Ūnĭi dučѧ trupulъ, al'țĭi mergѧ căntăndъ și
lâudăndъ. Ĭarâ Jidovĭi, ca neşte pizmași če ș'au fostъ diꙟtăĭu,
audzindъ căntârile ꙟngerilor și apostolilor, și vâdzăndъ atăta
slavâ, făcurâ sfat să margâ să râstoarne nâsâlĭѧ cu trupulъ
Prĕčistei ğōsъ. Și toți să pornirâ să ꙟntre ꙟ mijlocūl apostolilor.
Și de nâprasnâ ōrbirâ și nu sâ vedĕ ūnul prĕlalt'. Ĭarâ
ūnul diꙟtr' ănșii, mai ꙟdrъznețъ če ēra, mĕrse să să apuče
de nâsâlĭe, și ꙟngerulъ lui Dumnedzău tâe mănule lui
nevădzut. Atunči, dĕca cunoscurâ Jidovĭi čĭudesa, să ꙟtoarsârâ
și câdzurâ la apostoli să-i tămăduĭascâ. Ĭarâ apostolĭi,
dĕca vâdzurâ că s'au ꙟtorsъ, luarâ stlъparĭulъ ačel de finicъ
și pusără pre fĕțele čelorъ ōrbi și pre mănule čelui tăĭate. Și
cu ağĭutorĭulъ lui Dumnedzău toți să tâmăduirâ. Ĭarâ dĕca
sosirâ la groapâ, pusără trupulъ ğōsъ, să-șъ ĭa ērtâčĭune
căți ēra acolo. Atunči ꙟčepurâ toți, ūnulъ cătră altъ, a lâuda
pre Prĕčista și a grâi cuvente de činste cătră Mârĭѧ Sa. Și
toți arhĭereii și apostolĭi, fâcurâ čineșъ de sine cuvănt' de
laudâ la ꙟgroparѧ Prĕčistei, care cuvente | nu numai ōame- 107v
nilorъ, če tocma și ꙟgerilorъ ĭaste cu nevoe a le grâi. Če

numai pentru aducěrě amente să dzičemь diꙟ cuventele lorь puțin și pre scurtь:

« Ō čiudesâ minunatâ poate să hïe căndva vădzutâ sau audzitâ, carě vedemь noi acmū, ōamenïi: Ꙟpărătěsa tūtūrorь ꙟ če chipь dzače fârâ sufletь! Maica vïeței, ꙟ če chipь dzače moartâ! Tu ēști, Fečoarâ, proročïa proročilorь. Tū ēști mârturïѧ noastrâ. Țïe să ꙟchinâ ꙟgerïi, čistescu-te ōamenïi, mârescu-te svenții. Deči te bucurâ și te veselěște, Fečoarâ! Dumnedzău cu tine, și pentru tine cu noi! Cū Gavrïilь te mârimь, cū ꙟngerïi te slâvimь, cu proročïi te lâudâmь. Că pre tine au proročitь proročïi, pentru tine s'au luminatь diꙟ duhulь svăntь, pentru tine au măr'turisitь toți. Avacumь pre tine au vâdzutь ca ō mâgurâ cu ūmbra děsâ, că tū ēști ūmbratâ de duhulь svăntь. Danïilь pre tine au vădzutь și ēlь ca ō mâgurâ, diꙟ care mâgurâ, fărâ de sâmănțâ bârbâtěscâ, s'au nâscutь tarele și vărtosulь ꙟpăratь, Domnūlь nostru Ïsus Hristos. Pre tine te vâdzū direptulь Ïacov' ca ō scarâ, pre care scarâ s'au pogorătь Dumnedzău diꙟ čerïu pre pământь și ōamenïi să sūe de pre pământь ꙟ čerïu. Če Mărïa Ta te sui acmū mainte de noi. Bucurâ-te, Fečoarâ, că Ghedeōnь roaâ te vâdzū. Davidь,
108r fečoarâ și fatâ | și ꙟpărâtѧsâ. Isaïѧ, maicâ lui Dumnedzău te cuventědzâ. Ēzechïilь, poartâ ꙟcuïatâ. Și toți proročïi pre tine au[1] proročitь.

« Darâ noi cūmu-țь vomь dziče, Fečoarâ? Dziče-țь-vomь raïu, că tū ai crescūtь floarѧ čě nepūtredâ, pre Domnulь Hristos, carele au mirezmitь sufletele ōamenilorь? Dziče-țь-vomь Fečoarâ, că tū fârâ de sâmănțâ bârbâtěscâ ai nâscutь pre Domnulь nostru Ïsus Hristos, că și mainte de naștere, și ꙟ naștere, și dupâ naștere fečoarâ ēști? Au dziče-țь-vomь Maicâ, că cu adevâratь ai nâscutь pre ꙟpăratulь a

[1] Tip. тинѣлꙋ.

tutūrorъ, pre Hristos? Au čerĭu ꙟț' vomъ dziče, că tū ai strâlučitъ soarele čelъ dreptъ, pre Domnulъ nostru Hristos? Deči te bucurâ, Fečoarâ, și te du ꙟ râpaōsulъ fiĭului tău. Dū-te ꙟ curțile čĕle ĭubite. Du-te ꙟ loculъ čelъ gâtatъ și-țъ adъ amente și de semențiѧ ta de toatâ, Doamnâ, născâtoarĕ lui Dumnedzău. Că și noi și Mărĭa Ta, Fečoarâ, diꙟtr'o semențĭe a lui Adamъ simtemъ. Pentr' ačĕ dvorbĕște, pentr' ačĕ roagâ pre fiĭul tău če l-ai bâĭatъ și l-ai ꙟfâșatъ și l-ai aplecatъ, să ne ağute ꙟtru mârturĭѧ noastră, și dup' ačĕ să ne spodobascâ să dobăndimъ și nedĕjdѧ noastrâ. Du-te, Fečoarâ, de pre pâmăntъ ꙟ čerĭu, diꙟ čĕste putrede ꙟtru čele neputrede, diꙟ scrъbele ačeștii lumi ꙟtru veselĭѧ ꙟpărăției čerĭului. Du-te, Fečoarâ, ꙟ lumina | čerĭului, ꙟ căntârile 108v ꙟngerilorъ, ꙟtru lauda svenților. Du-te, Fečoară, la locūlъ fiĭului tâu, la ꙟpârâțĭѧ lui, la putĕrѧ lui. Căntați, ꙟngeri! Lăudați, proroči! Proslâviți, arhangheli, pre Maica ꙟpăratului čerescъ, svĕșniculъ luminei, čĕѧ če-i mai ꙟnaltâ decătъ čerĭulъ și mai curatâ decătъ soarele, dvorbitoarĕ creștinilorъ, folositoarѧ rodului nostru!»

Cu ūne cuvente de laudâ ca ačĕstѧ petrecurâ apostolĭi trupulъ Svențĭei Sale Prĕčistei și așѧ-ș' luarâ ērtâčĭune. Și dup' ačĕ ꙟgroparâ ꙟ groapa če ēra mai denainte gătatâ. Dĕčĭѧ, trei dzile și trei nopți ședzurâ apostolĭi de străjuѧ preğurъ groapa Prĕčistei. Ĭarâ Θoma apostolъ, cu voѧ lui Dumnedzău, cūm nu fu la ꙟvĭerĕ Domnului Hristos, așĕ niče atunči nu sâ aflâ. Ĭarâ dupâ trei dzile apucâ-l și priꙟsъ nuârulъ și-lъ dusâ la groapa Prĕčistei. Și mârgăndъ, tăꙟpinâ-lъ priꙟsъ Prĕčista desupra gropĭei Svențĭei Sale, suindu-se ꙟ čerĭu cu trupъ cu totъ. Și dĕca ō vâdzu strigâ: «Prĕčistâ! Prĕčistâ! Ūnde te duči?» Și Prĕčista dzise lui: «Priimĕște ačesta!» și scoasâ de-i dĕde brăulъ cu če ēra ꙟčinsâ. Și dĕčĭi nu mai vâdzu pre Prĕčista. Če mĕrse și aflâ apostolĭi ședzăndъ și străjūindъ groapa. Și ședzu și ēlъ cu

nușïi și ѫčepu a plănğe ūnde nu s'au tămplatь și ēlь să
109r vadzâ moartĕ Prĕčistei, | și dzise: «Toți ūnui dascalь simtemь ūčeniči. Toți ō mârturïe mărturisimь. Toți ūnui domnu simtemь robi. Darâ pentru če voi vă spodobitь de vădzutь moartĕ Prĕčistei și ēu nu mâ spodobïïu? Aū doarâ nū simtь și ēu apostolь? Au doarâ nu prïimĕște Dumnedzău mărturïѧ mѧ ca și a voastrâ? Če vă rogь deș'chideți-mi groapa ѫcai, să vâdzь trupulь Svențïei Sale mortь ѫcai acmū, mai apoi să mă ѫchinь și să-mi ĭau ērtâčĭune.» Ascultarâ apostolïi pre Ѳoma și deșchisârâ groapa să vadză trupulь Svențïei Sale Prĕčistei. Și nemicâ nu aflarâ, căči că trupulь Prĕčistei să schimbase diѫ putreğune ѫtru vïațâ neputredâ, ca și trūpulь Domnului nostru lui Ïsus Hristos, cu carele s'au suitь ѫ čerĭu, și ca și trupurile tūturorь ōamenilorь če vorь lua direpțïi la a doa venire a Domnului nostru lui Hristos. Așĕ și trupulь Mărïei Sale Prĕčistei mainte de toți s'au schimbatь ș'au ѫvisь, cu carele s'au suit Mărïѧ Sa ѫ čerĭu, la fïïulь ēi, de dvorbĕște pentru toți pravoslavničïi creștini.

Ačesta praznicь prăznuimь astădzi, creștini blagosloviți, ačasta sărbătoare sărbămь. Ѫsă nu cu lucruri rrĕle și drăčești, če cu mulțâmitâ, cū rūgâ, cu inimă curată, pentru ca sâ avâmь ѫdrъznire și nedĕjde cătră Prĕčista. Să ne rugâmь
109v și să dzičemь: Despuitoare, doamnâ, | ѫpărătĕsa și slava creștinilorь, mai ѫnaltâ decătь čerĭulь și mai curatâ decăt soarele, fečoarâ și maica fïïului lui Dumnedzău, nedĕjdѧ pâcâtoșilorь și liniștѧ ѫvăluițilorь, caōtâ pre ōamenïi tâi! Vedzi turma ta, ōile turmei tale simtemь, apără-ne, ferĕște-ne de lupïi čei nevădzuți, de dïavoli! Câ pre tine avemь ağutorĭu, pre tine avemь dvorbitoare și rugâtoare cătră fïïulь tâu, pre tine-i toatâ nedĕjdĕ noastrâ. Pâcătoși sămtem', suptь acoperemăntulь tâu curâm. Nu ne goni, niče ne urğisi pre noi! Vedzi, Fečoarâ, scrъbele noastre, vedzi nevoile, vedzi

răutățile če ne ꙟpresurâ pre noi! Pentr' ačĕ roagâ pre fīïulь tâu, če l-ai nâscutь, če l-ai aplecatь, če l-ai ꙟfâșatь, ca să să milostivascâ, să ne hïe milostivь și ērtătorīu de vinele noastre. Aičĕ să petrĕčemь vïïațâ fârâ valūri și fărâ smentĕlâ și fără pâcate, ĭarâ acolọ să ne spodobascâ ꙟpârâțïei čerĭului, carĕ noi toți să o dobăndimь, pentru Hristos, Dumnedzăul' nostru, cărụѧ să cade slava și činstĕ și ꙟchinâčĭunĕ și mare cuvïința, ꙟtru vĕči de vĕči. Aminь.

Luna Avgust' 29 dzile. 110r

ꙟvățâtūrâ pentrū tăĭarĕ činstitūlūi[1] capь a lūi Īōanъ Preditečь.

Diꙟ dzile bătrăne ĭaste ạčasta ōbičnâ, carĕ să fače și pânâ astâdzi de toți ōamenïi čei buni și dumnedzâești: căndь vâd că vorь să moarâ și sâ ĭasâ diꙟ častâ lume, mainte dau ꙟvățâturâ prïïatinilorь, semențïilọrь, fečorilorь sâi, de rândulь casei și agonisitei, cumь ō vorь ține, cumь ō vorь ꙟpârți pentru sufletulь lorь. Și ačasta nu cu puținâ jĕle ō facь, căči că, ꙟ mịjloculь altọrь dureri, aduče moartĕ dūrѧre mare și ačasta, cumь ne despărțimь nu numai de vïïațâ și de lume, če și de semențïi și ¦ de toți prïïatinïi. Și așѧ, 110v cu multâ jĕle ducăndu-se diꙟ lume, lasâ ꙟvățâturâ fečorilorь săi cumь vorь ꙟgâdui lui Dumnedzău, ștïindь că, macarь și morь, ĭarâ ꙟvâțâtura va râmăinĕ de va trâi cu nușïi. Așĕ fâcu Avraamь, Isaacь, Ïacovь. Așѧ fâcu Davidь: la moarte ꙟvățâ pre fïïu-său Solomonь sâ sâ tĕmâ de Dumnedzău și ꙟvățătura lui să ō țïe și lĕgѧ să ō ꙟple. Așѧ și Tovïe la moarte tocmi casa sa și fečorulь sâu ꙟvâțâ de Dumnedzău să să

[1] Tip. чинститоулѵон.

tïamâ, pre ꙟmâ-sa la činste să ō aibâ, dzisa lui Dumnedzău
să nū calče, de pâcate să să ferěscâ, diꙟtr' agonisita sa milos-
tenïe să dě, de hïeče mișelъ ōchïi să nu-șъ ꙟtoarcă, vïața sa
ꙟtru curâțïe să ō ferěscâ, cu mân'drïe să nu să măndrěscâ,
simbrïѧ nâmitului sâ plâtěscâ. Așѧ și pănâ ꙟ dzua de astâdzi
toți čeѧ če sămtъ oameni buni și direpți facъ, care lucru
s'au arâtatъ și de svântulъ și marele marturъ pocăinței și
botedzâtorïulъ lui Hristos, Ïōannъ Prěditečъ, a cărui pomenire
prâznūimъ astâdzi.

Ačesta Ïōann', dupâ če-lъ prinse Ïrōdъ ꙟpâratъ și-lъ
bâgâ ꙟ temnițâ, fū ꙟtr' ačěѧ ꙟchisoare ūnъ anъ ꙟcheïatъ. Și
căndъ știū tâïarě sa aproape și știū că curundъ va ēși diꙟ
častâ lume și va hi tăïatъ de Ïrodъ, să děde ꙟ grije ca ačěѧ
111r ca să lase ūčeničilorъ sâi ꙟvățâturâ | bunâ și să știe ēi, dupâ
dučerě sa diꙟ lume, ꙟtru čine vorъ crěde și de čine vorъ
asculta. Și tremise doi diꙟ učeničïi săi la Hristos, ca, děca
vorъ vedѧ minunile și čïudesele lui če fače, să știe că ačela
ïaste Mēsïa Hristos și să crïadzâ ꙟtr' ănsъ și dinsulъ să asculte.
Și pentr' altă tocmalâ tremisâ ūčeničïi săi la Hristos: ca să
dě știre Svenției Sale că, fïindъ ꙟ legâturâ, curundъ are a sâ
despârți de ačastâ lume și să va duče de va mârturisi čelorъ
diꙟ ïadъ de venirě lui, ca și čelorъ de pre pămăntъ. Deči să
știe: ꙟsuși cu sine va veni Hristos dup' ănsulъ ꙟ ïad, ca să
izbâvascâ sufletele děcolo, au pre vr' uꙟ-ğerъ va ꙟtări și va
tremite? Pentr' ačěѧ și ačela cuvăntъ grâirâ cătrâ Hristos, de
dziseră: « Тꙑ ли еси грѧдꙑи йли йного чаемъ? », adecâ: « Tu
ēști čela če-i să vïe, au pre altulъ vomъ aștepta? » cumъ scrie
și la svănta ēυanghelïe. Ꙟtr' ačě Dom'nulъ Hristos multe
čïudese fâcū ꙟnaintѧ ūčeničilorъ lui Ïōannъ: ōrbïi fâcū cu
ochi, ōloğïi cu pičoare, stricațïi curâți, morțïi ꙟvise, și ade-
veri pre Ïōannъ de toate căte tremise la dănsulъ. Ïarâ ꙟ če
chipъ fū bâgatъ Ïōannъ ꙟ temnițâ și pentru če fū tâïatъ de
Ïrodъ, ascultați.

Ïrodъ ꙟpâratъ, ꙟ dzilele căruѧ să nâscū Hristos, carele tâe
ꙟ Viѳleimъ 14000 de cuconi, nedejduindъ că va nemeri
de va tâïa și pre Hristos cu nușïi, ačesta avĕ 4 fečori, | și 111v
numerele lorъ sămtъ ačѧstѧ: Filipъ, Ēlisanïe, Avilenïe și
ačesta če-lъ chema Ïrodъ, pre numele tătâine-sâu. Deči ačești
4 frați, dupâ moartѧ tâtăine-sâu, ꙟpârțirâ țara lui ꙟ patru
parți și domnïѧ čineșъ pre partĕ sa. Ïarâ Ïrodъ, ūnulъ diꙟtr'
ačei 4 frați, să râdicâ cu putĕre asupra frâține-sâu lui
Filipъ, de-i luâ și țara cătâ avĕ suptъ măna sa, și pre doamna
lui, če ō chema Ïrodïa, și totъ cătъ avĕ Filipъ, plecâ suptъ
măna sa. Și dĕca luâ pre Ïrodïa, muïarѧ lui Filipъ, frăține-
sâu, ō ținĕ șie ꙟ locъ de muïare, ïarâ muïarĕ če avѧ mainte,
ēlъ ō goni. Și să dūse la tatâ-său, la Areta ꙟpâratъ, jeluindu-se
să-i răscuꙟpere rușinĕ če ï-au fâcutъ Ïrodъ, bârъbatulъ ēi.
Pentr' ačĕ Areta râdicâ ōaste asupra lui Ïrodъ și multâ țarâ
prâdâ-i și mulți ōameni ūčise-i. Și așѧ fѧče Areta râscuꙟ-
părare fĕtei sale.

Pentr' ačĕ Ïōan fū tremisъ de la Dumnedzău ꙟ lume, să
gâtĕdze inimile ōamenilorъ cu ꙟvățâtura sa, ca să prïimascâ
pre Hristos. Pentr' ačĕ și mainte cu șĕse luni să nâscū decătъ
Hristos. Și de 3 ai de vrъstâ, totъ ꙟ pustïile Ïōrdanului
petrecū, cu hïerile, cu leii și cu aspidele. Acolo vïïațâ minu-
natâ vïețuѧ, fârâ de hranâ lumascâ. Niče bâuturâ, niče
păine măꙟca, niče masă, niče așternutъ avѧ, niče blidъ, niče
lingurâ, | niče pâharъ. Măꙟcarĕ lui ēra diꙟ ōdraslele copači- 112r
lorъ și mïare diꙟ flori sălbatečе. Bâutura lui ēra apa diꙟ
izvoarâle pustïei. Pâharulъ lui ēra pumnïi. Patъ și așter-
nutъ, pâmăntulъ. Acoperemăntъ, čerïulъ. Cu sarecă de pârъ
de cămilâ ꙟbrâcatъ și cu brău de curĕ ꙟnčinsъ, și pre pïetri
ascuțite desculțъ. Pănă ꙟ vrĕmѧ ačĕѧ če veni la dănsъ ꙟgĕ-
rulъ lui Dumnedzău șï-i dzise să ïasâ la lume, să botѧdze
ōamenïi ꙟtr' apa Ïōrdanului și se aștĕpte acolo pre Hristos,
că va veni de să va botedza, căči c'au sositъ vrĕmѧ măntuin-

ței ōmenești. Pentr' ačĕ și Ïōannъ priꙟ toate laturile jidovești ꙟbla de mărtūrisiѧ și striga: « Pocâiți-vâ, că s'au apropïïatъ ꙟpârâțïa čerïului! » Și de toate parțile merğĕ la dănsulъ de să botedza și-șъ ispovedusѧ pâcatele sale.

Deči, cum ꙟvăța și čerta Ïōannъ și pre čei mari, și pre čei miči, și vrăjmașïi și prïѧtinïi, așĕ și pre Ïrodъ čerta-lъ șï-i dzičĕ: « Nu ți să cade țïe, ō, Ïroade, să țïi muïarѧ lui Fïlipъ, frâține-tâu! » Pentr' ačĕstѧ cuvente să mânïïa Ïrodïa. Și vrĕ să-l pïardzâ și nu putĕ, căči că Ïrodъ să temĕ de Ïōannъ șï-i fâčѧ činste ca ūnui ōmъ mare și vestitъ, că-l știѧ că ïaste svăntъ și dirEptъ, și pre sine știѧ vinovat' leğei če ꙟvăța Ïōannъ. Ïarâ după če să botedzarâ multe gloate și nâroade
112v de ōameni, atu|nče tremise Ïrodъ ūnulъ diꙟ boïarïi sâi čei mari să chïame pre Ïōannъ la sine, că-i ēra voïa lui Ïrodъ să ōprĕscâ pre Ïōannъ să nu-lъ mai vâdĕscâ priꙟsъ de greșala sa. Ïarâ Ïōannъ răspunse cătrâ solulъ lui Ïrodъ: « Du-te de spune ꙟpăratūlui tâu că nu ïaste vrĕme acmū să vïïu. Că mainte trebuïaște a fače voѧ lūi Dumnedzău decătъ a ōamenilorъ, mainte ïaste a arâta lumina čelorъ cu ōchi če vâdъ, decăt' čelorъ ōrbi. Ïarâ va veni ō vrĕme de voïu veni nechematъ ꙟnaintѧ ꙟpâratului tâu, și fârâdelĕğѧ lui ō voïu vâdi și fâțârïa lui să va arâta. » Ačĕstѧ cuvente toate, să dusâ boïarinulъ ačela de le spuse lui Ïrodъ.

Ïarâ Ïōannъ, dĕca botedzâ pre Hristos și dĕde dinsul' mărturïe cătrâ nâroadele če ēra strănse acolo, de dzise: « Ačesta ïaste mïelușelūl lui Dumnedzău čela č-au luatъ pâcatele lumïei », și dĕca ꙟplu toatâ taina spâsenïei noastre, atunče să dusâ și stâtu ꙟnaintĕ ꙟpâratului Ïrōdъ și dzise: « Če amĕstecъ are ꙟtunĕreculъ cu lumina? Sau pentru če ai tremisъ tu, čela če calči lĕğĕ, la tocmitorïulъ leğei? » Ïrodъ de čѧstѧ cuvente să rușinâ și dzise: « Ca să pârâsești dĕ mâ ōcârărĕ ». Ïōannъ râspūnse: « Ēu direptatĕ amъ venitъ pre lume să o mârturisescъ și fâțârïѧ ta să ō vădescъ ». Ïrodъ

děčasta să mănïe și ꙟchise pre Ïōann' ꙟ temniță. | Ō, vai 113r
de čela če-ș' lěgâ vračïulь să nu-lь poatâ tâmâdui și de čela
če-ș' scoate ochii pentru să nu vadzâ luminâ! Ꙟ če chip'
și Ïrōdь ačesta fâcu, carele vračïulь sufletului sâu legâ-lь
și lumina ꙟchise ꙟ temnițâ, și dĕmăn'doaâ dĕčѧstѧ să lepâdâ.

Ꙟtr' ačĕѧ vrĕme avĕ običnâ ꙟpâraţïi de prâznuѧ ꙟ toţi ai
dzua ačѧѧ ꙟ carѧ nâștѧ. Pentru ačĕ și Ïrod, căndь să tăm'plâ
dzūa naşterei lui, fâcu čin'ste și veselïe mare cu boïarïi [1] săi,
de să ōspăta cu bucate și cu bâuturi să veselïѧ, ꙟtr' ačela
chipь cum' mai pohtĕște trūpulь să-i ꙟgâduïascâ fïečine și
să-i facâ pre voe. Atunče aflâ draculь prilejь de pușe ꙟtru
inima Ïrodïadei să-ș tremițâ fata sa carĕ ō fâcuse cu Filipь,
fratele lui Ïrodь, să ğoače la masâ ꙟnaintѧ ꙟpăratului și a
tuturorь boïarilorь săi, pentru ca sâ ꙟdulčascâ și să vese-
lĕscâ inima lui Ïrodь și să-l' plĕče cu ačasta, să aibâ mai
multâ dragoste cătr' ănsa, cumь au tocmalâ muerile pūru-
rѧ, a mâguli și a ꙟbuna pre bârbaţïi săi cu ūnele ca ačĕstĕ;
alta ïarâ și că ꙟtr' ačĕѧ vrĕme ēra marele Ïōannь ꙟ temnițâ și
nevoïa cănd' de căndь să afle vrĕme pre ꙟdemănâ ca să
plĕče pre Ïrodь să-l pïardzâ. Pentr' ačĕѧ, știindь că mai
curundь de bețïa nu plĕcâ ōmulь spre râutate, așteptâ diꙟtru
tăïulь mĕsei, pănă | măꙟcarâ și bâurâ și să veselirâ toţi 113v
ōaspeţïi aceii mĕse, depreunâ cu ꙟpăratulь Ïrod. Și dĕca
știu c'au ꙟčeputь amu a sâ ꙟbâta, atunčeșь tremise fata. Și
cu atătѧ podoabe și frămsĕţe să arâtâ, ꙟnaintѧ ꙟpâratului
și a boïarilorь, fata ačĕѧ de ğucâ, căt' plâcu lui Ïrodь șï-i
ğurui că, de va čĕre și ğumâtate de ꙟpârâţïa lui, da-i-va.
Ïarâ viclĕna fata ačĕѧ nu čerșu atunčeșь, če sâ dusâ la ꙟmâ-sa
de ꙟtrebâ și dzise: « Če voiu čĕre, că ꙟpăratulь mï-au ğuruitь
să-mi dĕ ğïumâtate de ꙟpărâţïa sa? » Ïarâ ïa, dĕca audzi
pre fatâ-șь ꙟtrebăndь če va čĕre, pâru-i bine și dzise: « Lasâ

---

[1] Tip. боꙗрїє.

ꙟpărâțїѧ če ț'au ğuruitь, lasâ avuțїѧ, lasâ alte daruri toate, și čĕre capulь lūi Ïōannь. Că de va peri ēlь, nu ğumâtate, če toatâ ꙟpărâțїѧ vomь dobăndi, și avuțїѧ și totь binele al nostru va hi și vїїațâ fârâ de scrъbâ vomь vїețui; ĭarâ de va hi ēlь vїu, de toate dĕčѧstѧ ne vomь scâpa și a toatâ lumѧ de rușine și de ōcarâ vom hi. Če srъguѧște pânâ nu sâ trezvĕște Ïrodь, căndai să va câi și-ș va lâsa ğїurâmăntulь.»

Ĭarâ ĭa, după cuvăntulь măine-sa, să dusâ de čerșū. Și ačasta dĕca audzi Ïrod, să scrъbi, că mare și direptь ōmь vrĕ să učigâ; alta pentru că sâ temѧ și de nâroade, să nu se
114r cumva râdiče asupra lui pentru ūčiderĕ lui Ïōannь, câ-l | știѧ toți că ĭaste ōmь svăntь și direptь. Deči cumu-i ō corabїe ꙟ mijloculь valurilor, če are primejde ꙟtre moarte și ꙟtre vїїațâ, așĕ ēra și inima lui Ïrodь ꙟtr' ačela časь. De ō parte ēra ꙟgreuĭatâ de frica nâroadelorь și de direptatѧ bârbatului če vrĕ să-l tae, de‿altâ parte era strănsь de ğurâmănt' če să ğїurase. Ꙟnsâ și de dragoste și de pohta curvїei fїindь cuprinsь, fu biruitь de bețїe și tremise de tâe svăntulь și direptulь. Și adusârâ capulь lui ꙟtr'unь blidь la masa lui Ïrodь, ꙟnaintĕ lūi și a tuturorь boĭarilorь sâi. Ĭarâ ğїucâtoarĕ ačĕѧ čerșu-lь să i-lʻ dѧ și ꙟ mănь, să-lʻ ducâ măine-sa. Că așѧ ō ꙟvâțase Ïrodїѧ, ꙟmâ-sa, să čĕe capulь, să i-lь ducâ să-l vadzâ cu ōčhїi săi. Că sâ temѧ de doaâ lucruri. Una să temĕ că Ïōannь, dupâ tăĭare, va ꙟvїe șї-i va pĭarde cu putĕrѧ sa, pentr' ačĕ čerșū capulь să-lь strâjuĭascâ ꙟ curtѧ sa, și trupulʻ să să ꙟgroape fârâ de capь, să nū poatâ ꙟvїe. A doa să temѧ să nu cumva facâ meșterșugь Ïrodь, să sloboadzâ pre Ïōannь și să tae altūl ꙟ loculь lui. Dereptь ačĕ să veseli dĕca vâdzu pre Ïōannь tâĭatь. Câ așѧ crĕște veselїe ꙟtru ōamenїi čei râi, dĕca vâdь câ sâ râscuꙟpârâ mănїѧ lorь pre čeѧ če-sʻ mănїōși. Ĭarâ mai apoi vine de la Dumnedzău platâ prĕčeștѧ
114v pre toți, cumь veni și prĕčesta Ïrōdь | pentru tâĭarѧ lui Ïōannь, nu numai ꙟ vĕcul če va să hїe ꙟ muꙟcâ, če și

ꙟtr' ačastâ lume pedĕpsâ. Că nu vrĕme multâ dupâ če tâe pre Ïōannъ svăntulъ și direptulъ, luâ de la Dumnedzău platâ, ꙟpreunâ cu Ïrōdïa și cu ğūcâtoarĕ, fata ēi. Că fata de vïe pâmăntulъ ō ꙟghiți; Ïrodъ de la Gaie, ꙟpăratulъ de Rămъ, fu legatъ și totъ če avĕ ꙟ țara jidovascâ fu-i luatъ și prâdatъ, ĭarâ ēlъ cu Ïrodïa fū izgonitъ și ꙟchisъ ꙟtr'o četate če să chĭamâ Logdunъ, ꙟ țara frănčascâ, și acolo ꙟtru multâ sărâčïe și mișelâtate râu să sfărșirâ. Că așѧ râscumpârâ Dumnedzău čelora če sâ bucurâ de râulъ altora și ꙟșiși cu sine facъ râu.

Ꙟsâ, ō, svente și mare Ïōanne, cătrâ tine ꙟtoarčemъ cuvăntulъ nôstru și ne rugâmъ. Caotâ pre ōamenïi če s'au adunat' astâdzi să te proslăvascâ și să laude pre Dumnedzău ꙟtru pamentĕ ta. Tremite ꙟtru noi ağĭutorĭulъ tâu. Acoperi-ne de nevoi și de primejdi trupești și sufletești, čela če ēști dvorbitorĭu cu ꙟdrъznire rodului ōmenescъ și rugâtorĭu nepârăsitъ și de aproape ꙟnaintĕ scaunūlui[1] sveńtei troițe, ağutătorĭu tuturorъ čelora če sămtъ ꙟ nevoi și ꙟ primejdi, pre mare și pre uscatъ, ꙟ-chisori și ꙟ temnițe și ꙟ robïi, și ne slobodzi diꙟ legâturile pâcatelorъ. Că ai ꙟdrъznire | mare 115r
cătrâ Dumnedzău, că pentr' ănsъ și capul' ț'ai pusъ și singele ț'ai vrъsatъ.

Pentr' ačĕ să socotimъ și noi, ĭubițilorъ, cumъ ačesta marele Ïōannъ pentru direptate și pentru credințâ au râbdatъ ꙟchisori și legâturi, mai apoi și singele ș'au vărsatъ. Și dup' ănsulъ toți măčeničïi și svențïi părințïi noștri multe râutâți au pâțitъ pentru ca să ꙟtârĕscâ lĕğѧ. Ïarâ noi de multe ōri fârâ de niče ō nevoe, fârâ de niče ō greutate noi ne lepâdâmъ de lĕğe și de credința noastrâ. Căndъ ne ğurâmъ pre svănta ēѵanghelïe cu strămbūl, atunče ne lepâdâmъ de Hristos și de credința noastrâ, pentru care lucru ğuruĭaște Dumne-

[1] Tip. скаѹнѹлъ.

dzău pedĕpsâ mare čelọra če să ğurâ, de grâĭaşte cu proroculь Zahạrïa şi dziče câ vâdzū proroculь ō sĕčere de 12 stăꙟjini de luꙟgâ şi de 10 de latâ. Şï-i dzise lui Dumnedzău: « Ačasta ĭaste de la faţa lui Dumnedzău şi ꙟtrâ ꙟ casa čelọra če să ğïurâ pre numele lui Dumnedzău de-i pïarde şï-i sfrъşĕşte ». Deči vedeţi, ĭubiţilorь, če mănïe vine de la Dumnedzău pre čeѧ če să ğurâ. Pentr' ačĕ să fuğimь de ğurâmăntь, că čela če ğurâ sau pune pre altulь de ğurâ, ačela ĭaste ūčigaşь sufletului sâu. Câ cu ačesta pâcatь peri şi ačesta Ïrodь, carele audzitь că sâ ğurâ fѧtei ačeiѧ. Dĕči ğurâmăntulь său
115ᵛ ꙟplū şi lĕğѧ câlcâ. Şi vrăndь să scape de ruşinѧ a|čeştïi lumi, să dĕde pre sine munčilorь de vĕči pentru ğurâmăntь. Deči če [1] folosь ĭaste, fraţïi mïei, că va ğura neştine să scape de ruşinĕ ačeştïi lumi, ĭarâ de ruşinѧ şi de durĕrĕ čѧ netrecutâ niče dănăōarâ nu va scâpa.

Cătr' ačasta cade-sâ noaâ a ne socoti şi a ne feri de ačestь pâcatь mare şi groznicь a curvïei, cu carele nu numai Ïrodь, če şi mulţi diꙟ-čeputulь lumïei au peritь şi diꙟ-ţelepčïune la nebunïe au sositь. Cumь dâ mârturïe dĕčasta şi scriptura de dziče: « Vinulь şi muѧrѧ adūcь pre ōamenïi čei ꙟţelepţi la nebūnïe ». Şi ꙟtr' altь locь ĭarâşь grâѧşte: « Curvïѧ şi beţïѧ pïarde pričĕperѧ inimïei », care lucru dovedĕşte şi Pavelь apostolь cū ačĕstѧ cuvente, că « čela če curvĕşte, nu numai sufletulь, če şi trupulь sâu spurcâ; că toate alte pâcate căte sămtь denafarâ de trupь sămtь, ĭarâ čela če curvĕşte tocmaꙟ trupūl sâu greşĕşte ». Pentr' ačesta pâcatь mulţi au perit. Ačela marele şi tarele SamѰonь pentru muĭare peri. Ꙟţeleptulь Solomonь pen'tru muĭare diꙟ-ţelepčïune cădzū şi ꙟnaintĕ lui Dumnedzău greşi. Ačesta Ïrodь pentru muѧre capulь direptului tâe. Căči câ ĭubostѧ curvïei ĭaste mai tare decătь moartѧ, că nu găndĕşte niče de moarte, niče

[1] Tip. чін.

de Dumnedzău. Câ ōmulъ să dâ de būnâ voĭa sa suptъ pūtěrѧ | dracului curvïei, ĭarâ děčïi, děca dobânděște priꙟ- 116ʳ sulъ putěre, duče-lъ și fârâ de voѧ lui și-lъ poartâ ca pre unъ robъ al sâu. Pentr' ačѧ, ĭubițilorъ, ferițі-vâ cu tot' sufletulъ děčasta. Carïi n'ațъ câdzutъ, vâ rugați lui Dum'nedzău să nu hiți robi dracului, ĭarâ carïi aț' și câdzut', nevoiți-vâ de vâ sculați cu inimă ꙟfrămtâ, cu suspini, cu lacrâmi, că vrěmѧ ĭaste puținâ, moartѧ ĭaste aproape, muꙟca ĭaste nesfrъșitâ. Dumnedzău aștaptâ pocâința noastrâ, ca să ne pârâsimъ de râutăți și cătr' ănsulъ să ne ꙟtoarčemъ, că a celuѧ ĭaste ținěrѧ și putěrě și toatâ činstѧ și ꙟchinâčĭunѧ, acmū și pururѧ și ꙟtru věči de věči. Aminъ.

Valuri multe râdicâ furtuna pre mare,
mai vrъtos găndulъ omului ꙟtru lucru če are.
Nu atăta grijѧ și frica ꙟčeputului,
căt' grijѧ și primejdě svărșitului.
Hïeče ꙟčeputъ de folosъ nevoința-lъ aratâ,
ĭarâ svărșitulъ a totъ lucrulъ ĭa platâ.
Lâudatâ să hïe a lui Dumnedzău putěre,
carě dupâ ꙟčeputъ au dat' și svărșire.

Изволенїемъ Ѿтеца и съ поспѣшенїемъ сына и съвръ- a^{r}
шенїемъ свꙗтого Доуха, повелѣнеїмь благочестиваго госпо-
дарꙗ нашего Іѡ Василїа воеводы, Божїю милостїю госпо-
дарꙗ Землѣ Молдавскои, напечатана бысть сїꙗ книга
големаꙗ Еуангелїе оучителное въ своеи господарскои тупо-
графїи въ Бого списаемѣмъ на столнѣмъ своемъ градѣ
Ꙗсѣхь въ своемъ господарскомъ Монастири Трїехъ Свꙗ-
тителеи въ лѣт ѿт созданїа мира ҂зрна, а ѿт въплощенїа
Гопода, Бога испаса нашего Іисоусъ Христа ҂ахмг.

Capetele če sămt' ꙟtr' ačeastâ carte.

[1] Omis *lui*.

[1] Tip. самарннен. [2] Tip. шѧ. [3] Tip. пнрт8. [4] Tip. днрєпцнлор.

Prazničele lunilorь preste anь, ꙟpărâtești și a svenți mari

[1] Tip. тоі.